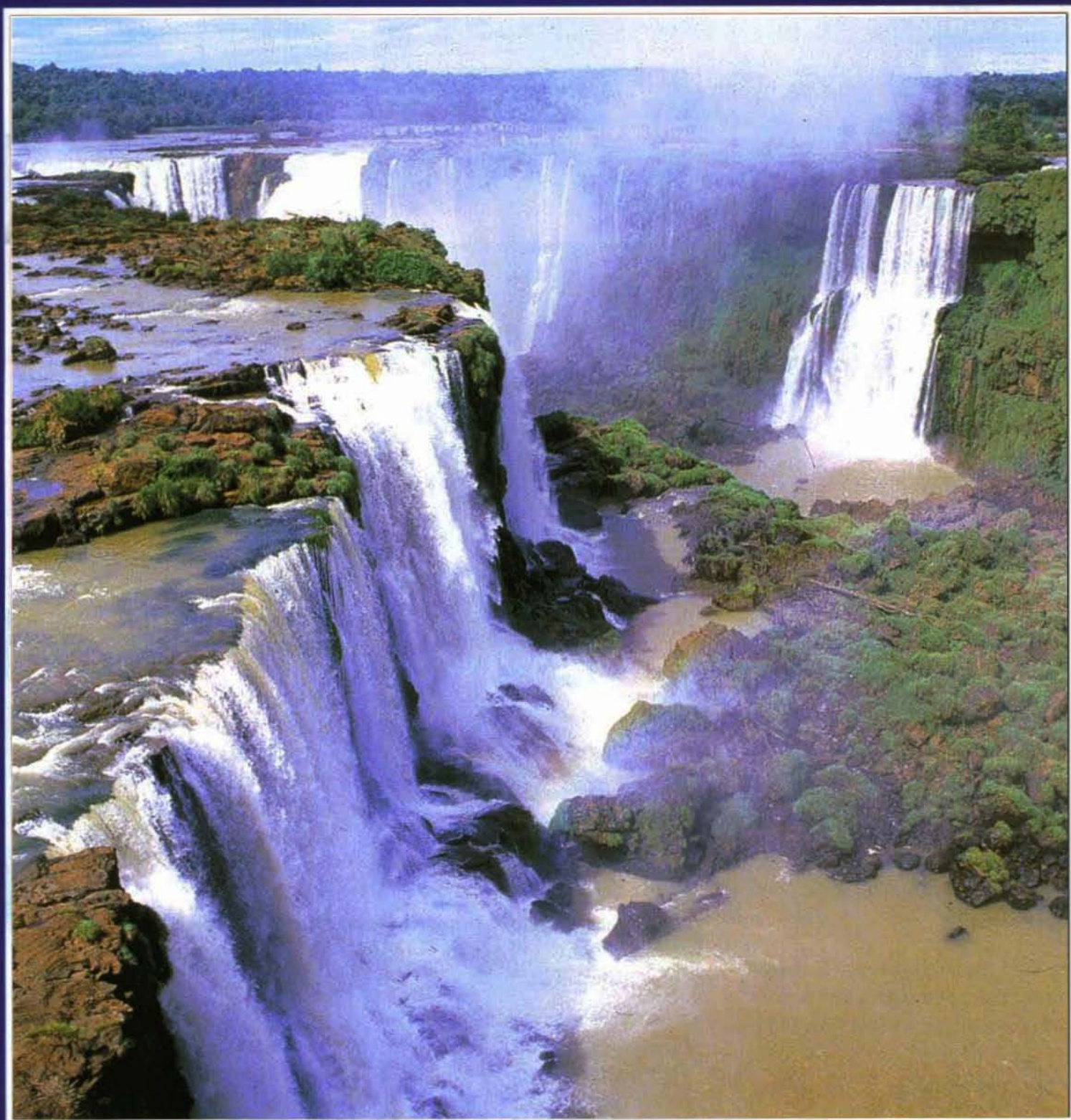

ATLAS

ÎNTREAGA LUME LA DISPOZIȚIA TA

HĂRȚI • EVENIMENTE • CURIOSITĂȚI

CODURILE INTERNAȚIONALE ALE STATELOR (DIN TREI LITERE)

Pentru a ușura consultarea colecției, paginile dedicate diferitelor regiuni, orașe, state sunt ordonate după coduri și numere speciale. Prescurtările folosite la sistematizarea colecției corespund codurilor stabilite prin norma ISO 3166, folosite, de exemplu, pe internet, în transportul rutier (coduri de două litere) sau întâlnite în pașapoarte (coduri de trei litere). În pagina următoare, vă prezentăm lista codurilor statelor și echivalentul lor.

AFG	AF	AFGANISTAN	GHA	GH	GHANA	NOR	NO	NORVEGIA
AGO	AO	ANGOLA	GMB	GM	GAMBIA	NPL	NP	NEPAL
ALB	AL	ALBANIA	GNB	GW	GUINEEA-BISSAU	NRU	NR	NAURU
AND	AD	ANDORRA	GNQ	GO	GUINEEA ECUATORIALĂ	NZL	NZ	NOUA ZEELANDĂ
ARE	AE	EMIRATELE ARABE UNITE	GRC	GR	GRECIA	OMN	OM	OMAN
ARG	AR	ARGENTINA	GRD	GD	GRENADA	PAK	PK	PAKISTAN
ARM	AM	ARMENIA	GTM	GT	GUATEMALA	PAN	PA	PANAMA
ATG	AG	ANTIGUA ȘI BARBUDA	GUY	GY	GUYANA	PER	PE	PERU
AUS	AU	AUSTRALIA	HND	HN	HONDURAS	PHL	PH	FILIPINE
AUT	AT	AUSTRIA	HRV	HR	CROATIA	PLW	PW	PALAU (SUA)
AZE	AZ	AZERBAIDJAN	HTI	HT	HAITI	PNG	PG	PAPUA-NOUA GUINEE
BDI	BI	BURUNDI	HUN	HU	UNGARIA	POL	PL	POLONIA
BEL	BE	BELGIA	IDN	ID	INDONEZIA	PRI	PR	PORTO RICO (SUA)
BEN	BJ	BENIN	IND	IN	INDIA	PRK	KP	COREEA DE NORD
BFA	BF	BURKINA FASO	IRL	IE	IRLANDA	PRT	PT	PORTUGALIA
BGD	BD	BANGLADESH	IRN	IR	IRAN	PRY	PY	PARAGUAY
BGR	BG	BULGARIA	IRQ	IQ	IRAK	QAT	QA	QATAR
BHR	BH	BAHRAIN	ISL	IS	ISLANDA	ROU	RO	ROMANIA
BHS	BS	BAHAMAS	ISR	IL	ISRAEL	RUS	RU	RUSIA
BIH	BA	BOSNIA-HERȚEGOVINA	ITA	IT	ITALIA	RWA	RW	RWANDA
BLR	BY	BELARUS	JAM	JM	JAMAICA	SAU	SA	ARABIA SAUDITĂ
BLZ	BZ	BELIZE	JOR	JO	IORDANIA	SCG	CS	SERBIA ȘI MUNTENEGRU
BOL	BO	BOLIVIA	JPN	JP	JAPONIA	SDN	SD	SUDAN
BRA	BR	BRAZILIA	KAZ	KZ	KAZAHSTAN	SEN	SN	SENEGAL
BRB	BB	BARBADOS	KEN	KE	KENYA	SGP	SG	SINGAPORE
BRN	BN	BRUNEI	KGZ	KG	REP. KÂRGĂZĂ	SLB	SB	INSULELE SOLOMON
BTN	BT	BHUTAN	KHM	KH	CAMBODGIA	SLE	SL	SIERRA LEONE
BWA	BW	BOTSWANA	KIR	KI	KIRIBATI	SLV	SV	EL SALVADOR
CAF	CF	REP. AFRICA CENTRALĂ	KNA	KN	SF. KITTS ȘI NEVIS	SMR	SM	SAN MARINO
CAN	CA	CANADA	KOR	KR	COREEA DE SUD	SOM	SO	SOMALIA
CHE	CH	ELVEȚIA	KWT	KW	KUWAIT	STP	ST	INSULELE SAO TOME ȘI PRINCIPE
CHL	CL	CHILE	LAO	LA	LAOS	SVK	SK	SLOVACIA
CHN	CN	CHINA	LBN	LB	LIBAN	SVN	SI	SLOVENIA
CIV	CI	COASTA DE FILDEȘ	LBR	LR	LIBERIA	SWE	SE	SUEDIA
CMR	CM	CAMERUN	LBY	LY	LIBIA	SWZ	SZ	SWAZILAND
COD	CD	REP. DEM. CONGO	LCA	LC	SF. LUCIA	SUR	SR	SURINAM
COG	CG	CONGO	LIE	LI	LIECHTENSTEIN	SYR	SY	SIRIA
COK	CK	INSULELE COOK (SUA)	LKA	LK	SRI LANKA	SYC	SC	SEYCHELLES
COL	CO	COLUMBIA	LSO	LS	LESOTHO	TCD	TD	CIAD
COM	KM	COMORE	LTU	LT	LITUANIA	TGO	TG	TOGO
CPV	CV	REP. CAPULUI VERDE	LUX	LU	LUXEMBURG	THA	TH	THAILANDA
CRI	CR	COSTA RICA	LVA	LV	LETONIA	TJK	TJ	TADJIKISTAN
CUB	CU	CUBA	MAR	MA	MAROC	TKM	TM	TURKMENISTAN
CYP	CY	CIPRU	MCO	MC	MONACO	TLS	TL	TIMORUL DE EST
CZE	CZ	CEHIA	MDA	MD	MOLDOVA	TON	TO	TONGA
DEU	DE	GERMANIA	MDG	MG	MADAGASCAR	TTO	TT	TRINIDAD TOBAGO
DJI	DJ	DJIBOUTI	MDV	MV	MALDIVE	TUN	TN	TUNISIA
DMA	DM	DOMINICA	MEX	MX	MEXIC	TUR	TR	TURCIA
DNK	DK	DANEMARCA	MHL	MH	INSULELE MARSHALL	TUV	TV	TUVALU
DOM	DO	REP. DOMINICANĂ	MKD	MK	MACEDONIA	TZA	TZ	TANZANIA
DZA	DZ	ALGERIA	MLI	ML	MALI	UGA	UG	UGANDA
ECU	EC	ECUADOR	MLT	MT	MALTA	UKR	UA	UCRAINA
EGY	EG	EGIPT	MMR	MM	MYANMAR	URY	UY	URUGUAY
ERI	ER	ERITREEA	MNG	MN	MONGOLIA	USA	US	SUA
ESH	EH	SAHARA DE VEST	MOZ	MZ	MOZAMBIC	UZB	UZ	UZBEKISTAN
ESP	ES	SPANIA	MRT	MR	MAURITANIA	VAT	VA	VATICAN
EST	EE	ESTONIA	MUS	MU	MAURITIUS	VCT	VC	SF. VINCENT ȘI GRENADINE
ETH	ET	ETIOPIA	MWI	MW	MALAWI	VEN	VE	VENEZUELA
FIN	FI	FINLANDA	MYS	MY	MALAEZIA	VNM	VN	VIETNAM
FJI	FJ	FUJI	NAM	NA	NAMIBIA	VUT	VU	VANUATU
FRA	FR	FRANȚA	NER	NE	NIGER	WSM	WS	SAMOA DE VEST
FSM	FM	FED. MICRONEZIA	NGA	NG	NIGERIA	YEM	YE	YEMEN
GAB	GA	GABON	NIC	NI	NICARAGUA	ZAF	ZA	REP. SUD AFRICANĂ
GBR	GB	MAREA BRITANIE	NIU	NU	NIUE (N. Zeelandă)	ZMB	ZM	ZAMBIA
GEO	GE	GEORGIA	NLD	NL	OLANDA	ZWE	ZW	ZIMBABUE

* obiectivele geografice sunt prescurtate după cum urmează: MAR – mare, OCE - ocean, DES - deșert

CODURILE INTERNAȚIONALE ALE ȚĂRILOR (DOUĂ LITERE)

AD	AND	ANDORRA
AE	ARE	EMIRATELE ARABE UNITE
AF	AFG	AFGANISTAN
AG	ATG	ANTIGUA ȘI BARBUDA
AL	ALB	ALBANIA
AM	ARM	ARMENIA
AO	AGO	ANGOLA
AR	ARG	ARGENTINA
AT	AUT	AUSTRIA
AU	AUS	AUSTRALIA
AZ	AZE	AZERBAIJAN
BA	BIH	BOSNIA-HERȚEGOVINA
BB	BRB	BARBADOS
BD	BGD	BANGLADESH
BE	BEL	BELGIA
BF	BFA	BURKINA FASO
BG	BGR	BULGARIA
BH	BHR	BAHRAIN
BI	BDI	BURUNDI
BJ	BEN	BENIN
BN	BRN	BRUNEI
BO	BOL	BOLIVIA
BR	BRA	BRAZILIA
BS	BHS	BAHAMAS
BT	BTN	BHUTAN
BW	BWA	BOTSWANA
BY	BLR	BELARUS
BZ	BLZ	BELIZE
CA	CAN	CANADA
CD	COD	REP. DEM. CONGO
CF	CAF	REP. AFRICA CENTRALĂ
CG	COG	CONGO
CH	CHE	ELVEȚIA
CK	COK	INSULELE COOK (SUA)
CL	CHL	CHILE
CM	CMR	CĂMERUN
CN	CHN	CHINA
CO	COL	COLUMBIA
CR	CRI	COSTA RICA
CS	SCG	SERBIA ȘI MUNTENEGRU
CI	CIV	COASTA DE FILDEȘ
CU	CUB	CUBA
CV	CPV	REP. CAPULUI VERDE
CY	CYP	CIPRU
CZ	CZE	CEHIA
DE	DEU	GERMANIA
DJ	DJI	DJIBOUTI
DK	DNK	DANEMARCA
DM	DMA	DOMINICA
DO	DOM	REP. DOMINICANĂ
DZ	DZA	ALGERIA
EC	ECU	ECUADOR
EE	EST	ESTONIA
EG	EGY	EGIPT
EH	ESH	SAHARA DE VEST
ER	ERI	ERITREEA
ES	ESP	SPANIA
ET	ETH	ETIOPIA
FI	FIN	FINLANDA
FJ	FJI	FIJI
FM	FSM	FED. MICRONEZIA
FR	FRA	FRANȚA
GA	GAB	GABON
GB	GBR	MAREA BRITANIE
GD	GRD	GRANADA
GE	GEO	GEORGIA
GH	GHA	GHANA
GM	GMB	GAMBIA
GQ	GNQ	GUINEEA ECUATORIALĂ
GR	GRC	GRECIA
GT	GTM	GUATEMALA
GW	GNB	GUINEEA-BISSAU
GY	GUY	GUYANA
HN	HND	HONDURAS
HR	HRV	CROAȚIA
HT	HTI	HAITI
HU	HUN	UNGARIA
ID	IDN	INDONEZIA
IE	IRL	IRLANDA
IL	ISR	ISRAEL
IN	IND	INDIA
IQ	IRQ	IRAK
IR	IRN	IRAN
IS	ISL	ISLANDA
IT	ITA	ITALIA
JM	JMA	JAMAICA
JO	JOR	JORDANIA
JP	JPN	JAPONIA
KE	KEN	KENYIA
KG	KGZ	REP. KĂRGĂZĂ
KH	KHM	CAMBODGIA
KI	KIR	KIRIBATI
KM	COM	COMORE
KN	KNA	SF. KITTS ȘI NEVIS
KP	PRK	COREEA DE NORD
KR	KOR	COREEA DE SUD
KW	KWT	KUWAIT
KZ	KAZ	KAZAHSTAN
LA	LAO	LAOS
LB	LBN	LIBAN
LC	LCA	SF. LUCIA
LI	LIE	LIECHTENSTEIN
LK	LKA	SRI LANKA
LR	LBR	LIBERIA
LS	LSO	LESOTHO
LT	LTU	LITUANIA
LU	LUX	LUXEMBURG
LV	LVA	LETONIA
LY	LBY	LIBIA
MA	MAR	MAROC
MC	MCO	MONACO
MD	MDA	MOLDOVA
MG	MDG	MADAGASCAR
MH	MHL	INSULELE MARSHALL
MK	MKD	MACEDONIA
ML	MLI	MALI
MM	MMR	MYANMAR
MN	MNG	MONGOLIA
MR	MRT	MAURITANIA
MT	MLT	MALTA
MU	MUS	MAURITIUS
MV	MDV	MALDIVE
MW	MWI	MALAWI
MX	MEX	MEXIC
MY	MYS	MALAEZIA
MZ	MOZ	MOZAMBIK
NA	NAM	NAMIBIA
NE	NER	NIGER
NG	NGA	NIGERIA
NI	NIC	NICARAGUA
NL	NLD	OLANDA
NO	NOR	NORVEGIA
NP	NPL	NEPAL
NR	NRU	NAURU
NU	NIU	NIUE (N. Zeelandă)
NZ	NZL	NOUA ZEELANDĂ
OM	OMN	OMAN
PA	PAN	PANAMA
PE	PER	PERU
PG	PNG	PAPUA-NOUA GUINEE
PH	PHL	FILIPINE
PK	PAK	PAKISTAN
PL	POL	POLONIA
PR	PRI	PORTO RICO (SUA)
PT	PRT	PORTUGALIA
PW	PLW	PALAU (SUA)
PY	PRY	PARAGUAY
QA	QAT	QATAR
RO	ROU	ROMÂNIA
RU	RUS	RUSIA
RW	RWA	RWANDA
SA	SAU	ARABIA SAUDITĂ
SB	SLB	INSULELE SOLOMON
SC	SYC	SEYCHELLES
SD	SDN	SUDAN
SE	SWE	SUEDIA
SG	SGP	SINGAPORE
SI	SVN	SLOVENIA
SK	SVK	SLOVACIA
SL	SLE	SIERRA LEONE
SM	SMR	SAN MARINO
SN	SEN	SENEGAL
SO	SOM	SOMALIA
SR	SUR	SURINAM
ST	STP	INSULELE SAO TOME ȘI PRINCIPE
SV	SLV	SALVADOR
SY	SYR	SIRIA
SZ	SWZ	SWAZILAND
TD	TCD	CIAD
TG	TGO	TOGO
TH	THA	THAILANDA
TJ	TJK	TADJIKISTAN
TL	TLS	TIMORUL DE EST
TM	TKM	TURKMENISTAN
TN	TUN	TUNISIA
TO	TON	TONGA
TR	TUR	TURCIA
TT	TTO	TRINIDAD TOBAGO
TV	TUV	TUVALU
TZ	TZA	TANZANIA
UA	UKR	UCRAINA
UG	UGA	UGANDA
US	USA	SUA
UY	URY	URUGUAY
UZ	UZB	UZBEKISTAN
VA	VAT	VATICAN
VC	VCT	SF. VINCENT ȘI GRENADINE
VE	VEN	VENEZUELA
VN	VNM	VIETNAM
VU	VUT	VANUATU
WS	WSM	SAMOA DE VEST
YE	YEM	YEMEN
ZA	ZAF	REP. SUD AFRICANĂ
ZM	ZMB	ZAMBIA
ZW	ZWE	ZIMBABWE

DEȘERTUL GOBI

Ținutul cu o mie de fețe

DES 9

(CN) (MN)

Gobi este o mare de nisip și pietre, o zonă de podiș acoperită de stepe uscate, semideșerturi și deșerturi, în care oazele sunt o raritate.

De la băiatul de la sat până la conducătorul lumii

În trecut, deșertul Gobi, situat pe teritoriul Mongoliei și al Chinei, era țara de baștină a războinicilor călare, în fața cărora tremurau Asia și țările Vestului. Conducătorul acestora era Gingis Han.

Cu mult timp în urmă, în jurul anului 1155, în nordul Mongoliei s-a născut un băiețel pe care părinții l-au numit Diemuzheng. Asemeni tuturor băieților din Mongolia, acesta a învățat repede să călărească și a devenit un călăreț iscusit. Copilăria fericită a lui Diemuzheng s-a încheiat brutal în 1175, când acesta a fost luat în captivitate, în timpul unei invazii a tătarilor. El a reușit totuși să fugă din tabără, devenind astfel un simbol al curajului și suferinței pentru compatrioții săi. În 1206, a fost ales conducătorul suprem al tuturor triburilor mongole. „Prințul stepelor” și-a luat atunci numele de Gingis Han. În cele trei decenii care au urmat, războinicii săi au devenit spaima Asiei. Hoardele lui Gingis Han au copleșit țări cu vechi tradiții culturale precum China, Afganistan și Iran și au ajuns până pe teritoriul sudic al Rusiei. În 1227, Gingis Han a condus ultima expediție din Deșertul Gobi, împotriva tan-guților. În același an, a fost rănit în timp ce vâna și a murit, la scurt timp după aceea. El se bucură de faima de erou național al Mongoliei până în momentul de față.

PE SCURT

- Religia: budism
- Limba: mongola, chineză
- Moneda: tugrik (Mongolia), yuan (China)
- Cele mai importante orașe: Erenhot (China), Saynshand, Dalandzadgad (Mongolia)
- Râuri: Ruo Shui (China), Baidrag-gol (Mongolia)

*Nisip, pietre și tufișuri:
Gobi nu este o regiune prielnică vieții.*

*Semnul modernității: vedere din
satelit a iurtelor.*

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Gobi este unul dintre principalele locuri unde se caută fosile de reptile. Au fost descoperite aici multe dintre cele 40 de specii cunoscute în prezent.
2. Drumul Mătăsii, calea comercială care lega țările Europei de Est de China, măsoară 14.000 de kilometri. Gobi reprezintă porțiunea sa cea mai dificilă.
3. În timpul sărbătorii mongoleze Naadam, cei mai iscusiți arcași își dispută locul întâi.

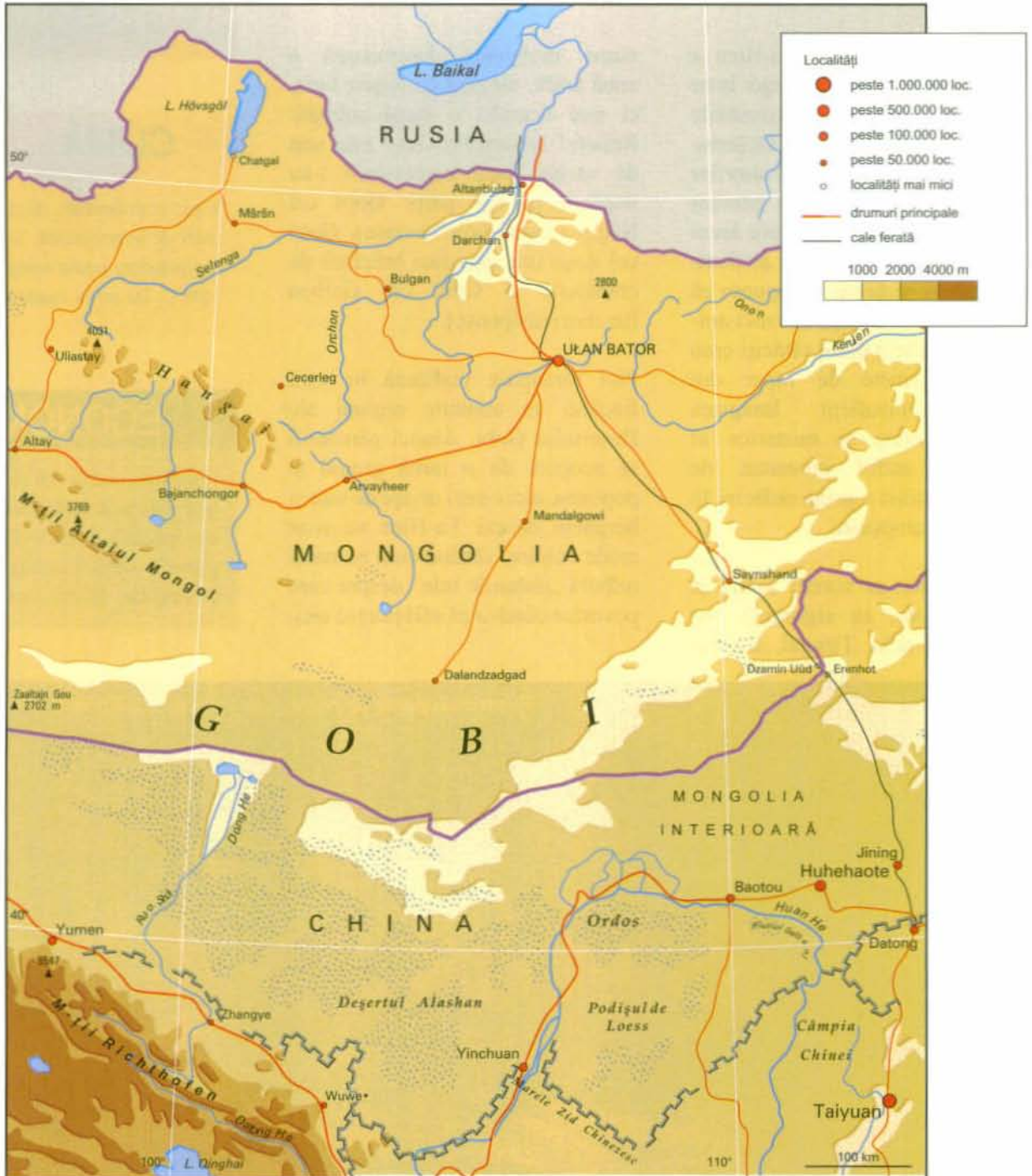
DEȘERTURI
ȘI ȚINUTURI
NELOCUITE

DES 11

CN MN

DEȘERTUL GOBI

HARTA FIZICĂ

Gobi ocupă o suprafață de aproape 2 milioane de kilometri pătrați. Acesta este situat la granița dintre Mongolia și China, între Munții Tien-Shan la vest și Munții Hinganul Mare la est.

Vânt fierbinte și duhuri necurate

Ținutul cu numele magic de Gobi a rămas mult timp pentru europeni teren necunoscut - *terra incognita*.

Călugărul chinez Fa-Hien a călătorit prin Europa între anii 399 și 414. Povestirile lui au imprimat imaginea Deșertului Gobi în conștiința locuitorilor bătrânului continent. El a istorisit povești înfricoșătoare despre locul unde bat vânturi fierbinți și domnesc duhuri necurate. Se spunea că acolo nu există nici păsări nici animale. Scheletele celor rătăciți erau singurele puncte de reper din deșertul neînsuflețit. Imaginea deșertului uriaș și misterios al Mongoliei astfel prezentat de călugărul budist a prins rădăcini în conștiința europeană.

Dacă Fa-Hien ar reveni astăzi în deșertul Gobi, cu siguranță l-ar privi cu alți ochi. Ținutul, al cărui

nume mongolez desemnează o zonă aridă, nu este un deșert tipic, ci mai degrabă o stepă solitară. Relieful Deșertului Gobi este atât de variat, încât cercetătorii l-au împărțit în trei părți: Gobi cel Negru (șesuri bolovănoase), Gobi cel Roșu (cu suprafața brăzdată de crăpături) și Gobi cel Galben (terenuri nisipoase).

Ploi torențiale vizitează în vara fiecărui an anumite regiuni ale Deșertului Gobi. Atunci pământul se acoperă de o iarbă groasă și poposesc aici cirezi uriașe de vite și herghelii de cai. Fa-Hien nu și-ar crede ochilor, văzând cum nomazii tulbură „duhurile rele” despre care povestea cândva că sălășluiesc aici.

STATISTICĂ

Suprafața: 2.000.000 km²
 Populația: chinezi, khalkha, uiguri
 Densitatea populației:
 sub 1 loc./km²
 Altitudinea medie: 1.000 - 1.200 m
 Cele mai înalte vârfuri:
 Adji (3.760 m), Zaaltain Gou
 (2.702 m), Zagan (2.380 m)

CLIMĂ

Tipic continentală, cu diferențe mari de temperatură. Vara temperatura poate atinge la sol +80°C, iar iarna scade sub -40°C.

ECONOMIA

Industria: energetică și petrochimică (rafinării în Saynshand), extractivă (cărbune, petrol și sare). Creșterea animalelor: oi, cai, iaci.

Fisurile acoperite de pietriș sunt caracteristice pentru Gobi cel Negru.

ARCTICA

Ghețurile veșnice ale Nordului

În Arctica, munții de gheață (adevărate „stânci de apă înghețată”) au forme de basm.

Țara zăpezilor cucerită de tehnică

În trecut, mulți cutezători au încercat să cucerească Polul Nord, dar foarte puțini au reușit această performanță.

De la sfârșitul secolului XV, navigatorii au căutat un nou drum spre Orientul Îndepărat. Multe expediții au încercat să înconjoare America pe la nord, prin așa-numita trecătoare de nord-vest, pentru a descoperi noi teritorii ale Arcticii. Din păcate, stratul gros de gheață de la suprafața apei s-a dovedit o piedică de netrecut. Problema cercetării regiunilor nordice ale globului a revenit în secolul XIX, când numeroase țări au început să organizeze expediții al căror țel era cucerirea trecătorilor de nord-est și de nord-vest, precum și cucerirea Polului Nord. Au trecut ani buni însă, înainte ca Polul Nord să se înfățișeze în fața ochilor

exploratorilor. În 1845, expediția cercetătorului britanic John Franklin s-a încheiat în mod tragic. Căutarea celor dispăruți a continuat timp de 15 ani, dar soarta lor a rămas un mister. În timpul expedițiilor din anii 1893-1896, norvegianul Fridtjof Nansen s-a apropiat de Polul Nord până la o distanță de 320 de kilometri, pe un vas construit special. În iulie 1827, expediția condusă de Edward Parry s-a apropiat până la 900 de kilometri de Pol, cu ajutorul unor bărci cu șine. Acest record s-a menținut timp de 50 de ani. Americanul Robert E. Peary este

ECONOMIA

Pescuit, vânătoare, creșterea animalelor (reni), artizanat (Inuiții), minerit (exploatarea de cărbune de piatră și cărbune brun, zăcăminte de fier și zinc).

CLIMĂ

Polară. Ierni lungi și aspre, cu temperaturi care ating minime de -40°C . Vara, temperatura nu depășește de obicei $+10^{\circ}\text{C}$.

considerat primul om care a ajuns la Polul Nord: conform informațiilor furnizate de acesta, evenimentul s-a produs la 6 aprilie 1909.

PE SCURT

- Mările Arcticii: M. Barents (1.300.000 km²), M. Beaufort (47.000 km²), M. Baffin, M. Ciukotsk, M. Kara, M. Siberiei de Est, M. Laptev, M. Groenlandei
- Țări care se învecinează cu teritoriul Arcticii: Rusia, Canada, Statele Unite, Norvegia, Suedia, Groenlanda (teritoriu autonom al Danemarcei)
- Insule canadiene: Baffin, Insula Victoria, Insula Prince of Wales, Insulele Regina Elisabeta
- Insule norvegiene: arhipelagul Svalbard (cu insula Spitsbergen)
- Insule rusești: Insulele Franz Josef, Novaia Zemlea, Severnaia Zemlea, Insulele Noua Siberie, Insula Vranghel
- Cele mai importante râuri: Mackenzie (Canada), Lena, Obi, Peciora, Enisei (Rusia)
- Populații: Eschimoși, Laponi, Koni, Nenei, Iacuți, Chukchi

În pustiurile de gheață ale Arcticii rar se întâlnește vreun suflet de om. Aici supraviețuiesc totuși câteva specii de mamifere marine, printre care endemica balenă groenlandeză.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Până în ziua de astăzi eschimoșii confecționează arme din colții morselor.
2. Neamul eschimoșilor trăiește în triburi mari și bine organizate.
3. În 1828, J. Ross a descoperit polul magnetic iar în 1838 a fost confirmată turtirea Pământului în zona polară.
4. Polul Nord a fost cucerit deja și pe cale subacvatică: submarinul american nuclear Nautilus a realizat acest lucru în 1958.
5. Inginerul chimist și exploratorul polar Teodor Negoită este primul român care a atins Polul Nord pe schiuri, la 21 aprilie 1995.

ARCTICA

HARTA FIZICĂ

Teritoriul Arcticii nu este delimitat în mod clar. Alături de criteriile geografice (Cercul Polar de Nord este considerat granița teritoriului) sunt folosite criteriile climatice (în iulie izoterma de 10°C pe continent și de 5°C pe mare), precum și criteriile legate de vegetație (limita de creștere a pădurilor).

- Calota de gheață continentală
- Granița de iarnă a banchizelor
- Granița de vară a banchizelor (ghețari în derivă)
- Limita banchizelor în derivă
- Permafrost
- Pământuri parțial înghețate

Deșertul de gheață

Semnul distinctiv al Arcticii îl constituie continentul acoperit de gheață și mările ce se întind de jur împrejurul Polului Nord. În ciuda contradicțiilor, numai anumite regiuni nu sunt prielnice vieții.

Neînțelegerile dintre specialiști continuă până în ziua de astăzi, aceștia neputând decide care teritorii aparțin încă Arcticii și care nu. Există trei metode de determinare a granițelor arctice: climaterică, geografică și botanică. Un timp îndelungat s-a considerat că toate terenurile situate la nord de Cercul Polar de Nord aparțin Arcticii. În practică, această definiție nu servește la mare lucru. Conform acesteia, întinsele teritorii împădurite ale tundrei canadiene, scandinave și siberiene aparțin lumii înghețate a Arcticii, spre deosebire de sudul Groenlandei, deși aceasta este, totuși, evident arctică. În prezent, oamenii de știință sunt înclinați să recunoască limita de creștere a pădurilor drept granița

sudică a Arcticii. În ciuda condițiilor de climă neprietenoase, la extremitatea nordică a globului există o faună marină surprinzător de numeroasă, deși puțin diversificată ca specii. Pentru populațiile care locuiesc în regiunile arctice animalele sunt o sursă de hrană fundamentală. Populația migratoare Saami (laponi), precum și triburile siberiene de Komi, Nenet, Iacuci și Chukchi cresc turme de reni, care le furnizează carne, lapte, blănuri, piei și combustibil (sub forma bălegarului uscat). Eschimoșii din Groenlanda și Athapaskanii din America de Nord se ocupă în mod tradițional cu vânatoarea, ucigând urși și reni sălbatici. În plus, pescuitul joacă un rol major în nordul Labradorului și în vestul Groenlandei.

În ianuarie și în februarie, pătura de gheață care acoperă apele Arcticii atinge grosimea maximă.

De la sfârșitul anilor '60, cele mai mari țări industrializate depun eforturi pentru a extrage bogățiile naturale (petrol, zinc și plumb) din regiunea Arcticii. Popoarele Arcticii privesc cu neplăcere la aceste evenimente, pentru ei exploatarea nefiind nimic altceva decât un jaf obișnuit.

Pescuitul joacă un rol major în economia regiunii, mai ales în nordul Labradorului și în vestul Groenlandei.

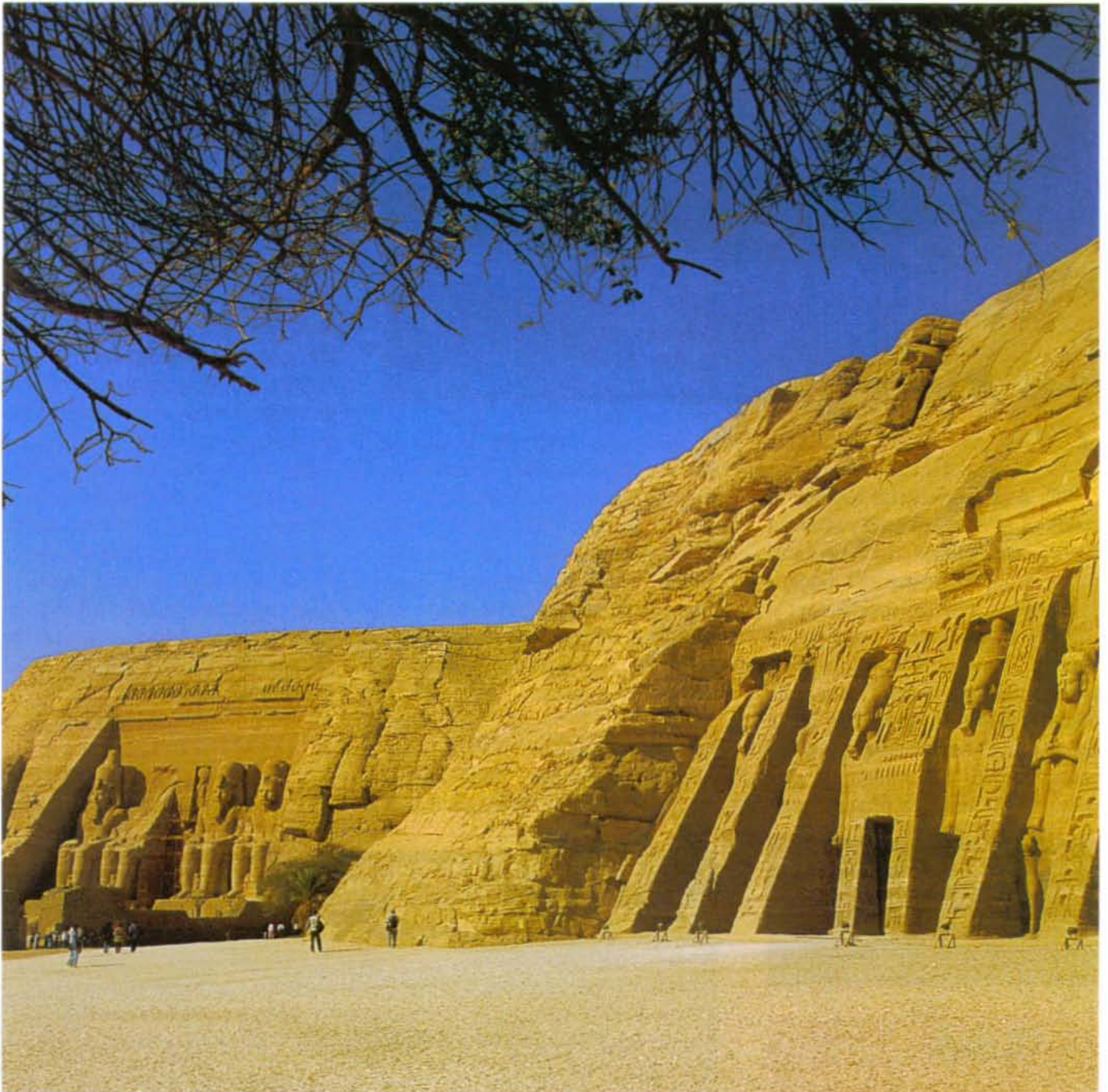
STATISTICĂ

Suprafața: 26,4 milioane km²
 Suprafața în interiorul Cercului Polar de Nord: 21 milioane km²
 Latitudinea Cercului Polar de Nord: 66°32'51"
 Suprafața mărilor și a oceanelor: 14,8 milioane km²
 Adâncimea maximă: 5.570 m

DEȘERTUL NUBIEI

În meandrele Nilului

Templul Abu Simbel, cu figurile impunătoare ale faraonului Ramses al II-lea (în fundal) și cu micul templu al lui Nefertari, soția acestuia (în dreapta) se numără printre cele mai importante monumente ale Egiptului.

De la începuturile lumii, soarta nubienilor a fost strâns legată de istoria și de cultura Egiptului. Influențele reciproce au condus la apariția uneia dintre primele culturi dezvoltate din istoria omenirii.

Nomazii se aventurează în Deșertul Nubiei numai în extremitățile sudice sau nordice ale acestuia.

Cele mai vechi texte ale Egiptului antic amintesc deja de Deșertul Nubiei. În mileniul al patrulea î.Ch., acesta a fost cucerit de Egipt, fiind o regiune foarte atrăgătoare datorită bogățiilor sale naturale (în special aur) și datorită situației sale. Pe aici trecea drumul comercial care înainta adânc în inima Africii. Lemnul din pădurile tropicale, fildeșul și pieile de animale dinspre sud traversau aceste regiuni în drumul lor spre porturile din nord. În preajma anu-

lui 3000 î.Ch., regatele de aici au început să se unească, formând în final un regat care a dăinuit aproape o mie de ani. Mai târziu, însă, popoarele africane au invadat Nubia Inferioară dinspre sud. Obiceiurile și ritualurile aduse de acestea s-au amestecat cu influențele egiptene și au format specificul culturii nubiene.

În secolele XIX – XVIII î.Ch., egiptenii au reușit, după câteva încercări nereușite, să recucerească

Nubia Inferioară, în timpul celei de a douăsprezecea dinastii. La mijlocul secolului XV î.Ch., Totmes al III-lea a cucerit și Nubia Superioară, stabilind granița țării în dreptul Napatei.

În anul 1100 î.Ch., Nubia și-a redobândit suveranitatea politică. A luat naștere regatul cușit care, în secolul VIII î.Ch., a reușit să cucerească, pentru o scurtă perioadă, întregul Egipt. Când asirienii și-au făcut apariția dinspre nord, nubienii s-au retras în patria lor mamă, în preajma Deșertului Nubiei. După cucerirea văii Nilului de către romani și, apoi, după invazia arabilor, cultura nubiană a intrat în declin, iar țara a fost islamizată. Numeroasele temple ridicate pe malul Nilului depun mărturie până astăzi despre bogăția vechii civilizații. Cel mai cunoscut dintre acestea este Abu Simbel, pe malul Lacului Naser, construit pe vremea faraonului Ramses al II-lea (1290-1224 î.Ch.).

CE MERITĂ VĂZUT

Temple: Abu Simbel, Kalabsha, Philae, Napata

CLIMĂ

Tropicală uscată; uneori precipitațiile nu cad tot timpul verii. Temperatura maximă: aprox. +55°C. Mari diferențe de temperatură între zi și noapte.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Biblia pomenește de teritoriile din preajma Deșertului Nubiei, desemnate sub numele de Țara Cuș.
2. În 1964, nivelul ridicat al apelor Lacului Nasser i-a îndemnat pe arheologi să facă față cu succes unei adevărate provocări: ei au demontat templul Abu Simbel și l-au strămutat pe un teren, situat la o altitudine cu 60 de metri mai mare.
3. Nilul curge prin patru cataracte și înconjoară Deșertul Nubiei. Granița dintre Nubia Inferioară și cea Superioară este determinată de Cataracta a II-a, în apropiere de Wadi Halfa.
4. Cultura nubiană își datorează supraviețuirea mai ales limbii. Aceasta este în continuare folosită în Valea Nilului și în zonele muntoase din nord.

DEȘERTUL NUBIEI

HARTA FIZICĂ

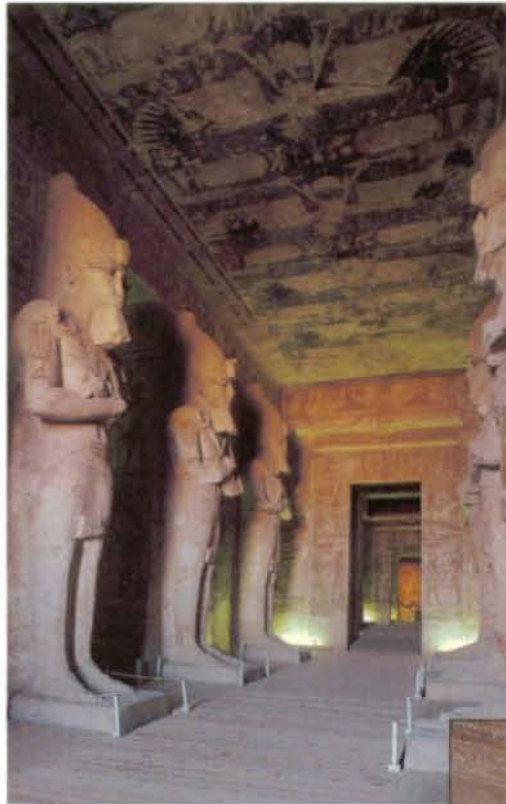

Deșertul Nubiei, situat pe ambele părți ale graniței dintre Egipt și Sudan, nu este o regiune ospitalieră nici măcar pentru nomazii obișnuiți cu condițiile vitrege. Acesta adăpostește însă urmele străvechilor civilizații ale statelor din trecut: Egipt, Nubia și Cuș.

Granița de est a Saharei

Deșertul Nubiei reprezintă limita de est a Saharei. Acest platou secetos, situat la est de Nil, este complet nepopulat.

Deșertul Nubiei își datorează numele nubienilor, popor care a creat una dintre cele mai minunate culturi ale antichității. În Evul Mediu, acesta a înființat un regat creștin, în Africa. La granița dintre secolele VII și VIII, a luat naștere Regatul Nubia. Expansiunea arabilor, în secolul VII, a condus la arabizarea nubienilor sub aspectele lingvistic, etnic, cultural și religios. Această grupă etnică numără în prezent doar 800.000 de reprezentanți. Numele de Nubia desemnează, în momentul de față, țara istorică situată pe teritoriul dintre prima și a patra cataractă a Nilului. Nubia Inferioară, care aparține Egiptului și își are capitala la Assuan, se întinde între prima și a doua cataractă. Aceasta mai cuprinde și terenurile din jurul lacului artificial Nasser. Aici se află temple celebre, ca Abu Simbel și Philae. A doua regiune, mai întinsă, este Nubia

Statui colosale în interiorul Templului Abu Simbel construit de Ramses al II-lea, Egipt

Superioară, aflată pe teritoriul Sudanului, între a treia și a patra cataractă a Nilului. De aceasta aparțin întinderile nescufundate ale Deșertului Nubiei, înconjurate de meandrele fluviului Nil și întinzându-se de la Wadi Halfa până la Kuryma.

Deșertul Nubiei, cu relieful său de podiș, cuprinde suprafața de nord-est al Sudanului, înconjurată de fluviului Nil dinspre vest și se întinde în direcția Munților Itbay. Deșertul unește două puncte: orașul Wadi Halfa, situat la marginea de nord a pustiei, în vecinătatea imediată a graniței cu Egiptul, și orașul Abu Hamad, construit în

sud, la cotul Nilului Superior. Calea reface vechiul traseu urmat de caravanele aflate în trecere pe aici. Linia de cale ferată construită în secolul XIX aleargă și ea aproape paralel cu acesta. Acestea sunt practic singurele urme care amintesc de prezența omului în această regiune deșertică a Africii. Uneori se întâmplă ca în decurs de câțiva ani consecutivi să nu cadă nicio picătură de ploaie în Deșertul Nubiei. Pustiul este total nepopulat deoarece nu există aici nicio oază, iar râurile curg timp de câteva ore pe an și numai dacă a plouat anterior. Până și nomazii se aven-

Figura faraonului Ramses al II-lea este unul dintre cele mai celebre monumente ale culturii Egiptului antic.

turează numai în regiunile sudice și nordice ale acestui pustiu. Podișul deșertic pierde treptat din altitudine dinspre est spre vest, în direcția Nilului. Peste suprafața nisipoasă și pe alocuri pietroasă se ridică munți de granit izolați. Cel mai înalt dintre aceștia este Jabal Kurur (1.240 m). Deșertul este traversat de numeroase „wadi”, adică oaze. Una dintre cele mai mari dintre acestea este Wadi Amur.

ECONOMIA

Hidrocentrale (pe Nil). Bogății naturale: roci de granit. Turism.

PE SCURT

- Țări: Sudan, Egipt
- Limba: arabă
- Religia: islamism
- Cele mai mari orașe: Wadi Halfa, Abu Hamad
- Lac: Nasser (la nord-vest) - al doilea lac artificial din lume ca mărime
- Fluviu: Nil (la vest)
- Temple conservate: 14

ANTARCTICA

Continental acoperit de gheață seculară

Caracteristice pentru Antarctica sunt banchizele – bucăți din ghețari mai mari (platforma continentală) care intră în mare. Fragmentele care se desprind din acestea formează munți înalți de gheață purtați ușor pe apă și care se numesc iceberg.

Acum aproape 200 de ani a început „cursa spre polul sud”. Politicienii și oamenii de știință nu sperau ca sub învelișul de gheață să descopere petrol și alte bogății naturale. În sfârșit, în anul 1991 Antarctica a fost declarată de ONU „moștenirea omenirii”. Tratatul internațional interzice extragerea bogățiilor naturale de pe acest continent.

În Antarctica trăiesc câteva specii de pinguini, printre care pinguinii imperiali (din fotografie) și pinguinii Adelie.

Cine a văzut pentru prima dată Antarctica? Nu există un răspuns exact la această întrebare. Manualele de istorie atribuie descoperirea oficială a continentului anului 1820, realizată în același timp de către trei exploratori: ofițerul rus de marină Faddiej F. Gottlieb von Bellinghausen, căpitanul american de

balenieră cu numele Nathaniel Brown Palmer precum și ofițerul englez de marină Edward Bransfield. Din acel moment a început „cursa spre polul sud”. În anii 30 și 40 ai secolului XIX, interesul cercetătorilor s-a concentrat asupra observării coastei necunoscute până atunci. Primul care a ajuns pe gheața Antarcticii, în anul 1895, este norvegianul Carsten Ekeberg Borchgrevingg.

PE SCURT

- Continentul este acoperit cu gheață în proporție de 99,6%
- Cuprinde 70% din rezerva de apă dulce a lumii
- În gheața adâncă nu există urme de viață, nici vegetală și nici animală. Pe coastă trăiesc pinguini, foci și păsări marine. Marea din jurul Antarcticii abundă în plancton și pești
- Singurul curs de apă este Onyx. Acesta curge doar vara pe o lungime de 30 de kilometri și se alimentează cu apele ghețarului Wright care se topește în apropierea Banchizei Rossa

ECONOMIA

În mările care înconjoară continentul există bancuri mari de pești. Tot aici se formează diverse minereuri (fier, metale prețioase).

Prima încercare de a ajunge la polul sud îi aparține irlandezului Ernest Shackleton, în anul 1908. Datorită furtunilor severe de zăpadă a fost nevoit să renunțe cu 200 de kilometri înaintea destinației sale. Și mai dramatic s-a derulat competiția dintre Robert Scott și Roald Amundsen în anul 1911: englezul și norvegianul au plecat aproape concomitent, având ca destinație punctul sud al globului. Amundsen a beneficiat de echipamente mai bune și a urmat un traseu mai favorabil. La 14 decembrie 1911 a ajuns la polul sud. Scott a ajuns aici abia la 17 ianuarie 1912. Norvegianul s-a întors fericit acasă, Scott a murit la întoarcere.

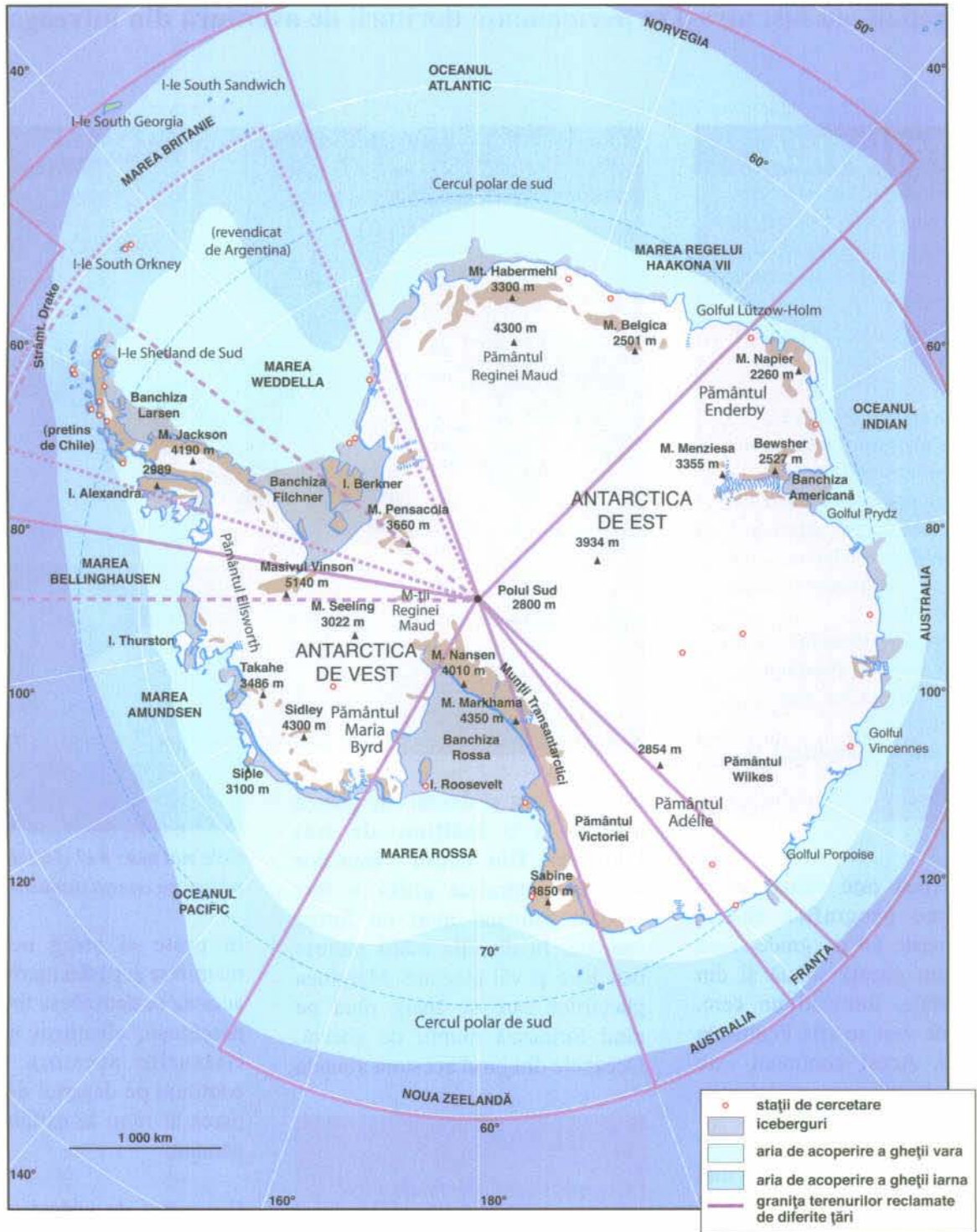
CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Cel care a ajuns pentru prima dată la polul sud la 14 decembrie 1911 a fost norvegianul Roland Amundsen, cu 34 de zile înaintea englezului Robert Scott.
2. În Antarctica se află 42 de stații anuale de cercetători și meteorologi provenind din 18 țări.
3. 26 februarie 1977 reprezintă deschiderea oficială a stației poloneze de cercetare denumită H. Arctowski pe insula Regelui Jerzy. Prima stație poloneză de cercetare, în prezent deja inactivă, a fost deschisă în anul 1959 în Oaza Bunge și a primit denumirea A. B. Dobrowolski.
4. Polul sud este cunoscut în prezent ca un cerc situat pe pol. De aici toate drumurile duc spre nord.

ANTARCTICA

HARTA FIZICĂ

Denumirea Antarcticii provine de la termenul grecesc Antarktós, în traducere liberă „care este situat de partea opusă a pământurilor nordice”. Acest termen a fost folosit pentru prima dată de exploratorul și cercetătorul polar Charles Wilkes în anul 1840.

Continentul înghețat

Acest continent este foarte puțin populat: aproape întreaga suprafață a Antarcticii este nepopulată. Dar tocmai datorită climei reci și a peisajului ostil al Antarcticii, au fost atrași în permanență doritorii de aventură din întreaga lume.

STATISTICĂ

Suprafața: 14 mil. km², din care 0,7% km² sunt insule, 13,3 mil. km² ghețari acoperiți, alcătuind aprox. 90% din rezerva de gheață a lumii.

Raza: 2.200 km

Altitudine: în medie 2.200 m, cel mai înalt vârf – Masivul Vinson 5140 m.

Lungimea coastei: 32.000 km.

Grosimea platformei stâncoase: media în jur de 1.900 m

Altitudinea peste nivelul mării a platformei stâncoase: partea de est – apropiată de nivelul mării, iar partea de vest – aproximativ 440 m sub nivelul mării.

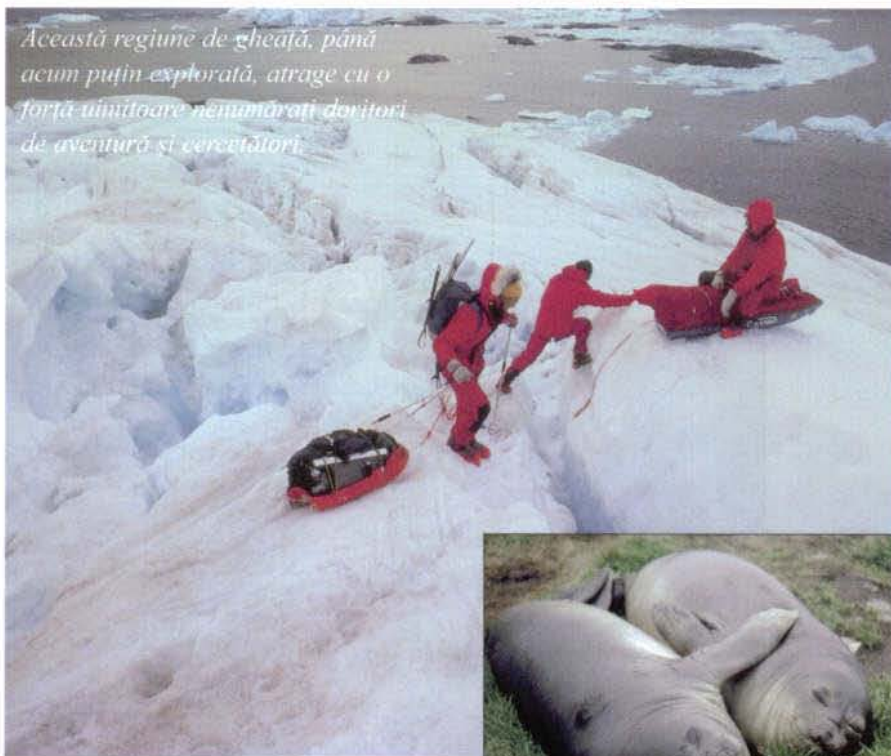
Viteza maximă a vântului: 90 m/s

Grosimea masei de gheață: în medie 2.700 m, cea mai mare valoare – 4.776 m

Distanța față de arhipelagul Țara de Foc: 990 km

Antarctica este situată pe o lățime geografică sudică de peste 60 de grade. Este alcătuită din gheață solidă și din insule costale, formând un cerc. În partea de vest se află Peninsula Antarcticii. Acest continent este înconjurat de trei oceane: Atlantic, Indian și Pacific.

Antarctica este considerată cel mai îndepărtat, cel mai înghețat, cel mai ostil și cel mai nefavorabil continent pentru oameni. Antarctica are o suprafață de aproape 14 milioane de km² și este cu jumătate mai mare decât Europa.

Această regiune de gheață, până acum puțin explorată, atrage cu o forță uimitoare nenumărați doritori de aventură și cercetători.

Cele mai mari foci și lei de mare trăiesc pe coasta insulelor.

Învelișul vast și deschis de gheață ajunge la o înălțime de trei kilometri. Din cauza vânturilor violente, suprafața gheții a fost erodată formând rauri cu forme caudate. În direcția mării plutesc banchize și văi glaciare. Marginea ghețarilor care se sparg rând pe rând formează munții de gheață. Oceanele din jurul acestora abundă

în peste și atrag nenumăratele mamifere și păsări maritime. Dintre acestea se deosebesc focile, petreii, pescărușii, albatroșii și pinguinii. Glasurile acestora răsună în continuu pe deșertul de gheață, de parcă ar rânji la ostilitatea acestui pământ.

Din punct de vedere geologic, pe Antarctica se deosebesc două mari regiuni. Pe întreg continentul se întind Munții Transantarctici, care o împart între Antarctica de Est și cea de Vest.

CLIMĂ

Cea mai mică temperatură a fost înregistrată la 21 iulie 1983 la Stația Wostok: -89°C .

Temperaturi medii: în ianuarie pe coastă 0°C , pe continent -30°C ; în iulie -20°C și -65°C .

MAR 1

MAREA ADRIATICĂ

Între Balcani și Peninsula Apenină

Orașul Dubrovnik din Croația

Dubrovnik, Veneția și Brindisi, vechi orașe maritime, atrag turiștii prin istoria și cultura lor bogată.

Tărmurile balcanice ale Adriaticii sunt împodobite cu stânci ascuțite și cu gofuri pitorești și izolate.

Orașul portuar Dubrovnik din Croația, cunoscut pe vremuri sub numele de Ragusa, a fost cândva o mare putere comercială. În bogata republică de negustori, spitalele și sistemele de canalizare funcționau deja din Evul Mediu.

Dubrovnik, numit „Perla Adriaticii”, atrage anual râuri de turiști, în ciuda distrugerilor numeroase suferite în timpul recentului război civil. Oaspeții însetați de liniște și pace găsesc adăpost pe Insulele Hvar, Brač sau Korčula, unde aglomerația turiștilor este mult mai puțin intensă.

CE MERITĂ VĂZUT

Veneția, Trieste, Pesaro, Ancona, Insulele Pianosa și Termiti, coasta Dalmației (Dubrovnik și Split).

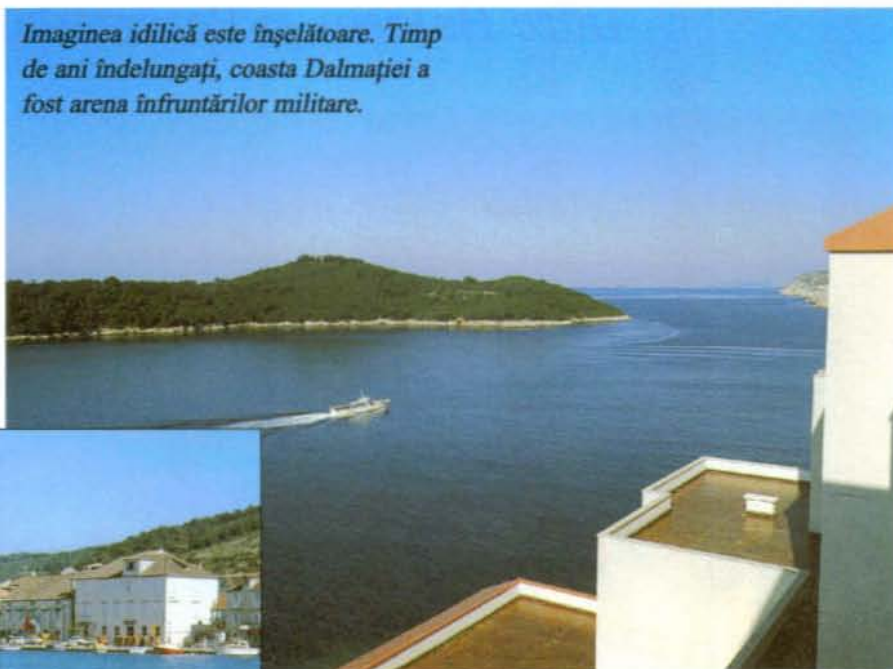
CLIMĂ

Climă mediteraneană. Temperatura medie atinge +10°C în ianuarie și +25°C în iulie.

ECONOMIA

Pescuit (sardine, crustacee).
Industria petrochimică. Turism.

Imaginea idilică este înșelătoare. Timp de ani îndelungați, coasta Dalmației a fost arena înfruntărilor militare.

Orașul Trogir, pe coasta Dalmației.

Țărmurile italiene ale Adriaticii se caracterizează prin linii mai blânde, iar peisajul lor este mai puțin divers și atractiv. Mulți turiști sunt însă fermecați de orașele maritime înconjurate de magie și de satele pescărești de aici. La Brindisi (anticul Brundisium) sau la Bari urmele trecutului te înconjoară de pretutindeni.

Veneția, situată în nord, este o adevărată Mecca a turiștilor din lumea întreagă. Biserica San Marco și Canal Grande sunt doar două dintre atracțiile orașului ridicat în mijlocul lagunelor. Amatorii de iahting se întorc în mod regulat în apele Adriaticii. Ei prețuiesc mai ales romantismul coastei Dalmației și briza înviorătoare care mângâie suprafața mării în lunile sufocante de vară.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Insula Rab, care aparține de Croația, este considerată cea mai frumoasă insulă a Mării Adriatice. Aceasta este acoperită de păduri dese de pin.
2. Republica Veneția a controlat, până în secolul XVIII, numeroase teritorii de pe coasta Dalmației. În timpul celui de al Doilea Război Mondial Italia a trebuit să returneze aceste posesiuni.
3. În apropiere de Brindisi se află Castelul lui Frederic al II-lea, construit în formă de octogon. Acest punct turistic se bucură de un mare interes.
4. Nu departe de Rimini se află cea mai mică republică din lume: San Marino.

MAREA ADRIATICĂ

HARTA GENERALĂ

Adriatica, fosta fereastră spre lume a Republicii Veneția, calea maritimă principală care unea Europa Occidentală cu misteriosul univers al Orientului, este în prezent locul favorit de odihnă al turiștilor, pe care nu îi deranjează nici plajele pietroase ale Croației, nici țărnul murdar din preajma deltei Padului.

MAREA ADRIATICĂ

Mare veche, probleme noi

Plaga coastelor italiene ale Adriaticii o reprezintă straturile groase de alge marine care sunt aruncate pe plaje. În partea balcanică, distrugerile suferite de natură și de oameni în urma ultimului război civil sunt încă vizibile.

Marea Adriatică se întinde ca o pană între două dintre peninsulele Europei sudice: cea Apenină și cea Balcanică. Nu departe de contopirea Adriaticii cu Marea Ionică, acestea se apropie foarte mult una de cealaltă și formează Strâmtoarea Otranto, numită și „Poarta Adriaticii”. În locul cel mai strâmt, cele două peninsule sunt despărțite de doar 75 de kilometri de mare. În strâmtoare se află orașul italian Otranto și Promontoriul St. Maria di Leuca, cel mai sudic punct al Italiei.

În vremea Imperiului Roman, apele Adriaticii au fost o cale de transport importantă, care conducea la Constantinopol (în prezent, Istanbul). Astăzi, Adriatica este o mare în pericol din cauza râurilor care se varsă în ea: Padul, în nordul Italiei, Neretva, în Croația și Drin, în Albania. Apele lor murdare poartă deșeuri menajere și îngrășăminte. Aceste substanțe provoacă dezvoltarea în exces a algelor marine. Consecințele acestui fenomen se fac resimțite mai ales în Italia. Vântul și valurile fac ca plajele și stațiunile de

În timpul toamnelor cenușii și al iernilor înghețate, românii visează la astfel de peisaje....

lângă Rimini, cândva adorate de turiști, să fie acum acoperite de o pătură groasă de alge toxice. Autoritățile localităților maritime alocă sume importante luptei cu această plagă persistentă.

În partea balcanică a Adriaticii problemele sunt de o cu totul altă natură. În prim plan se află ștergerea urmelor lăsate de războiul civil. Consecințele conflictelor armate au fost resimțite dureros de vechiul și frumosul oraș Dubrovnik. Sectorul turistic din Dalmația, care fusese aproape total distrus de război, se dezvoltă acum foarte rapid. Din păcate, încă nu se poate spune același lucru despre coastele Albaniei.

STATISTICĂ

Suprafața: 160.000 km²
 Lungimea maximă: 770 km
 Lățimea maximă: 200 km
 Volum: 33.000 km³
 Adâncimea medie: 237 m
 Adâncimea maximă:
 aprox. 1.460 m
 Salinitatea: de la 4 (la gura de
 vărsarea a Padului) la 38,5‰

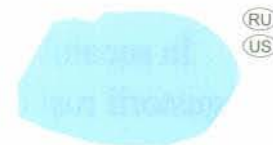
PE SCURT

- Țări limitrofe: Italia, Slovenia, Croația, Bosnia și Herțegovina, Serbia și Muntenegru, Albania
- Cele mai mari porturi: Trieste, Veneția, Ravenna, Ancona, Bari, Rijeka, Zadar, Dubrovnik, Durrës
- Golfuri: Veneției, Manfredonia, Drin
- Râuri: Pad, Pescara, Ofanto, Neretva, Drin

MAR 37

MAREA BERING

Nordul înghețat al Pacificului

Marea Bering, una dintre cele mai întinse mări ale lumii, abundă în pești și mamifere marine. Oasele balenelor vizibile în fotografie sunt o dovadă a tratamentului fără milă la care sunt supuse cele mai mari mamifere ale lumii.

Blănuri care valorează cât greutatea lor în aur

În secolul XIX, Insulele Aleutine au reprezentat un adevărat paradis pentru negustorii ruși de blănuri. Aceștia cumpărau de la vânători piei de morse, de vidre și de vulpi polare albastre.

America rusească este o formulare rar întâlnită. Între anii 1799 și 1867, întreaga regiune a Mării Bering a aparținut Rusiei țariste. „Compania ruso-americană” funcționa în Kamceatka, în Insulele Aleutine și în Alaska încă dinainte ca Rusia să încheie „cea mai proastă afacere a secolului”, vânzând Alaska Statelor Unite, contra sumei de 7,2 milioane de dolari. Portul din Ohotsk, pe țărmul estic al Siberiei, era, în secolul XIX, ultimul popas pe drumul dinspre Moscova și Petersburg către Insulele Aleutinelor, raiul negustorilor de blănuri.

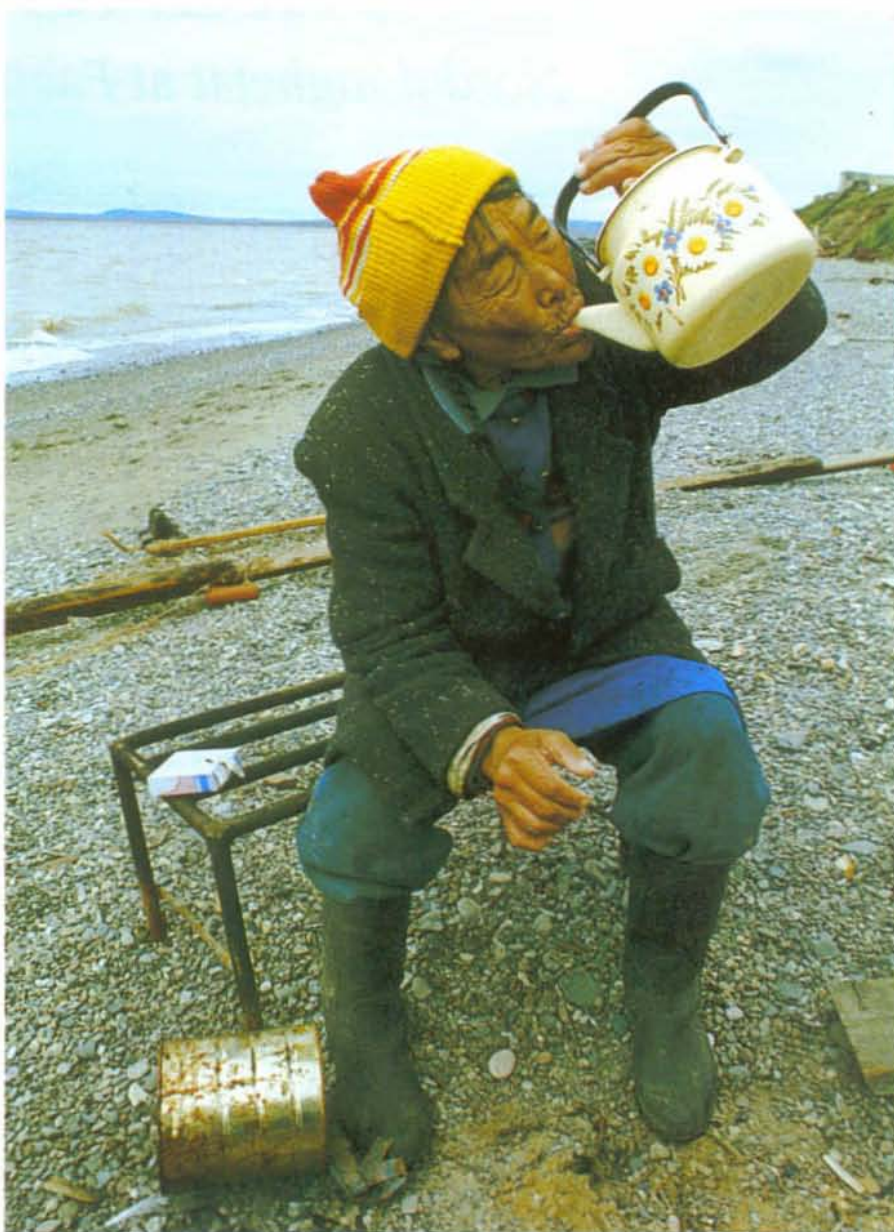
În anul 1790, o expediție rusească a debarcat pe insula Unalaska de 150 de kilometri lungime din Arhipelagul Aleutinelor. Aici a găsit numai terenuri despădurite și bătute de vânt, acoperite cu mușchi și cu ferigi. Totuși, ținutul golaș ascundea o comoară deosebită: un grup numeros de vulpi albastre și argintii precum și mii de vidre. Negustorii chinezi plăteau pentru pieile acestora câte 150 de ruble de aur, sumă enormă pentru acele vremuri.

Vânătoare de balene în
Marea Bering

ECONOMIA

Pescuit: pești marini, somon (Insulele Aleutine și Alaska), crustacee; una dintre mărilor cele mai bogate în pește din lume.
Vânătoare: sporadic, sunt vânată animale cu blană și mamifere marine.

Locuitor al Peninsulei Ciukotsk pe țărmul Mării Bering.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Insulele Aleutine au fost unicul teritoriu american ocupat de japonezi în timpul celui de-al doilea război mondial.
2. Aleuții aparțin rasei mongole, poartă nume rusești și sunt ortodocși.
3. Deoarece pe Insulele Aleutine nu există copaci, localnicii au folosit pentru construcția caselor lemnul aruncat de mare la țărm.
4. În anii 1790-1820, mii de aleuți și-au pierdut viața în Insulele Pribilof. Rușii i-au forțat să muncească ca sclavi la prelucrarea pieilor de focă.

MAREA BERING

HARTA FIZICĂ

Marea Bering se întinde între țărmurile înghețate ale Siberiei și Alaskăi. Din octombrie până în mai, suprafața sa este aproape în întregime acoperită de ghețari plutitori. Insulele Aleutine și Insulele Comandorului sunt resturi ale unei vechi punți continentale, care unea continentele Asiei și Americii. În Marea Bering se varsă Yukonul, cel mai mare râu din Alaska, Kuskokwim, un râu mult mai mic ce străbate aceleași ținuturi, precum și râul siberian Anadâr.

MAREA BERING

Punte între Asia și America

La Marea Bering se întâlnesc estul îndepărtat al Asiei și partea vestică a Americii de Nord - Siberia și Alaska. La sud, marea este delimitată de Insulele americane Aleutine și de Insulele rusești ale Comandorului.

Trăsăturile mongoloide ale indienilor nord-americani și ale eschimoșilor trădează originea comună a acestor popoare. Primii locuitori ai Americii au sosit aici din Asia, acum circa 40.000 de ani. Ei au traversat puntea continentală dintre Siberia și Alaska și și-au continuat apoi călătoria spre preriile Americii. Puntea a fost înghițită de mare după ultima perioadă glaciară. În urma sa, au rămas lanțurile actuale ale Insulelor Aleutine și ale Insulelor Comandorului. În secolul XIX, aceste arhipelaguri erau spaima marinarilor. Vasele acestora riscau să se lovească de rocile subacvatice sau de recifele coraliere.

La nord de Insulele Aleutine se întinde una dintre mările cele mai vaste și mai adânci ale lumii, Marea

Bering. Ea are o suprafață de peste 2 milioane de kilometri pătrați, iar adâncimea sa depășește 4.000 de metri. Adâncimea scade simțitor doar la nord, acolo unde

Pești pregătiți pentru a fi afumați - Peninsula Ciukotsk.

Strâmtoarea Bering unește Marea Bering și Marea Ciukotsk. Strâmtoarea măsoară, în punctul său cel mai îngust, doar 86 de kilometri. Marea a fost denumită în onoarea lui Vitus Jonassen Bering, ofițer de marină danez aflat în slujba Rusiei. În anul 1728, acesta a navigat prin strâmtoarea ce a primit apoi numele său și a descoperit că Asia și America nu sunt unite. În anul 1741, el a organizat o nouă mare expediție, în timpul căreia a descoperit Insulele Aleutine și a cercetat coasta sudică a Alaskăi.

◆ CLIMĂ

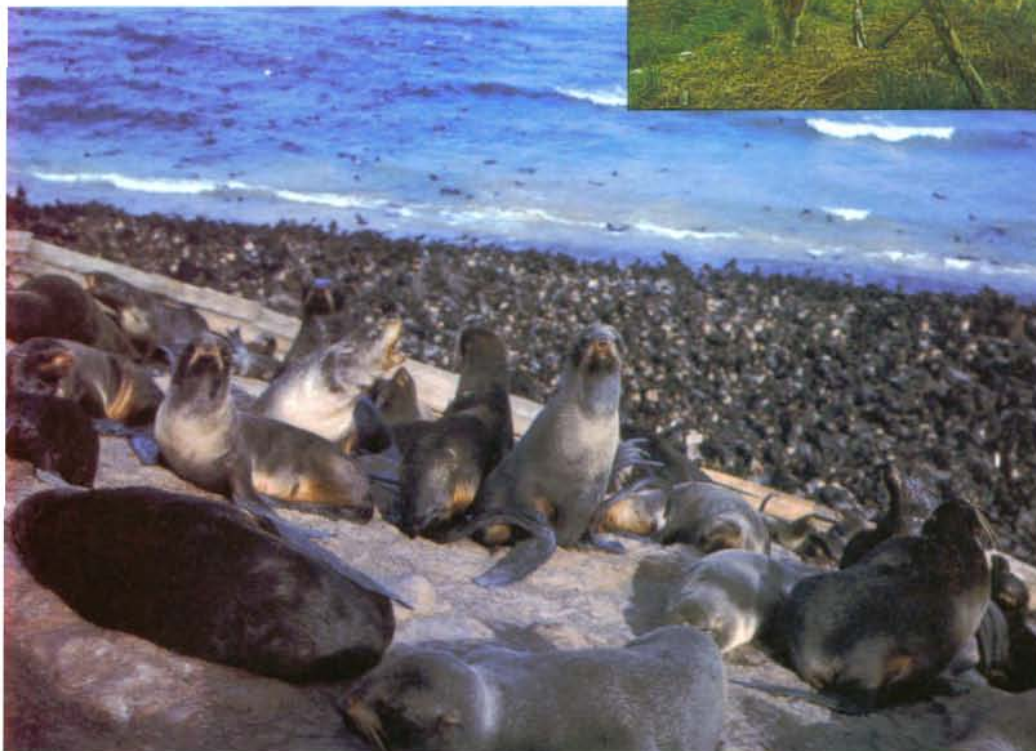
Subpolară maritimă. Temperaturile medii în timpul anului ating -10°C în nord și $+5^{\circ}\text{C}$ în sud. Temperatura apei măsoară $+5^{\circ}\text{C}$ în nord și $+10^{\circ}\text{C}$ în sud în timpul verii, iar iarna -1°C și respectiv, $+2^{\circ}\text{C}$.

STATISTICĂ

Suprafața: 2,3 milioane km^2
 Volum: 3,7 milioane km^3
 Adâncimea maximă: 4.420 m
 (media este de 1.640 m)
 Diferențele de nivel în timpul mareelor: de la 3 la 8 m

PE SCURT

- Țări limitrofe: Rusia, Statele Unite (Alaska)
- Cele mai mari porturi: Anadir, Prowidienija, Nome
- Cele mai mari insule: I-le Aleutine, I-le Comandorului, Nunivak, Insula Sf. Matei, Insula Sf. Laurențiu

Focile se încălzesc la soare pe țărmul stâncos al Mării Bering.

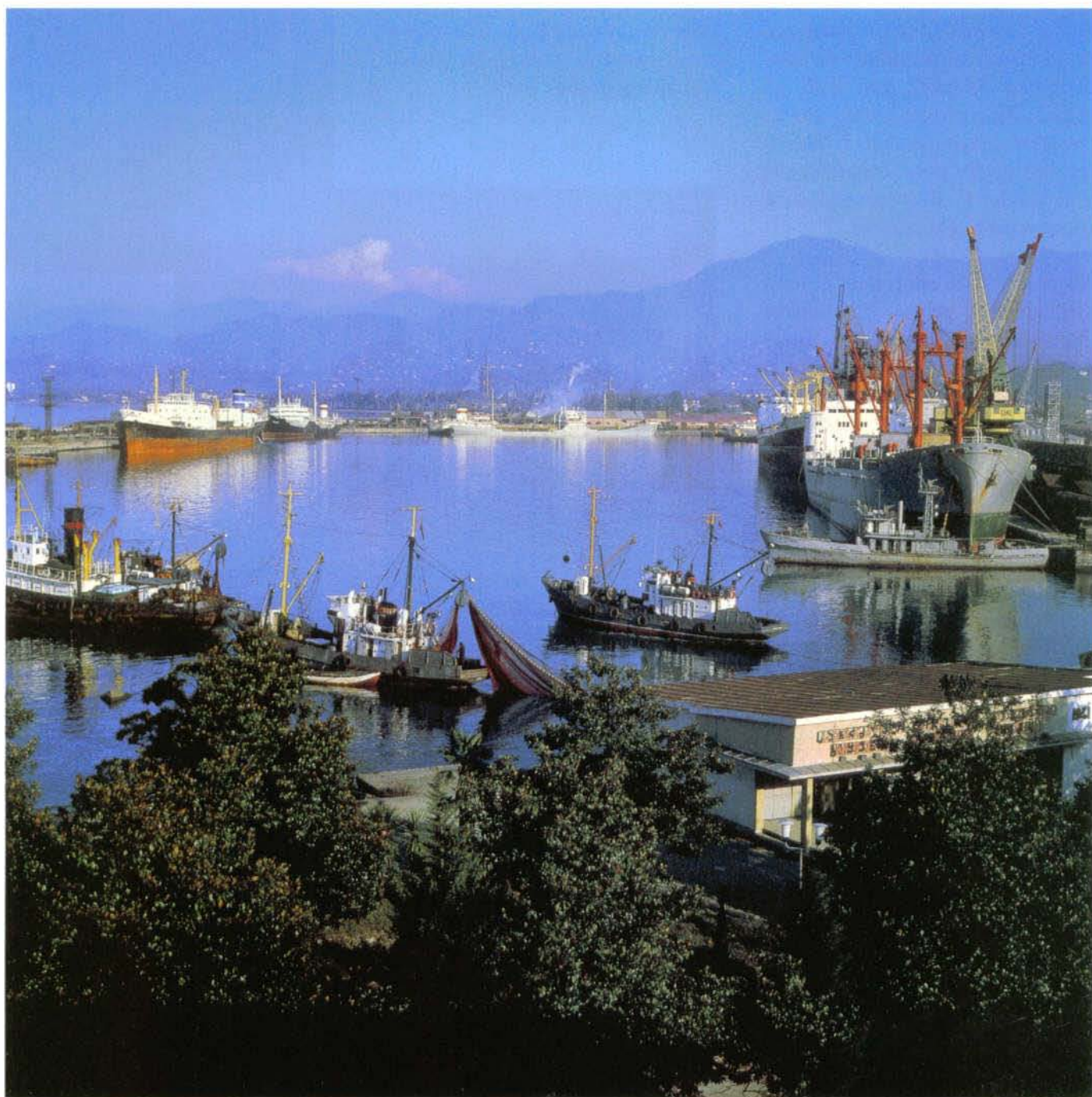
MAR 45

BG GE
RO RU
TR UA

MAREA NEAGRĂ

Marea de la extremitatea sud-estică a Europei

Flota Mării Negre a fost timp de ani de zile mândria flotei rusești și mai apoi, a celei sovietice. Și în prezent, aceasta reprezintă o componentă importantă a sistemului de apărare al Rusiei.

Soarta Europei a fost adeseori decisă pe malurile Mării Negre. Cel mai cunoscut eveniment istoric în acest sens este conferința de la Ialta, de la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial.

La începutul lunii februarie 1945, conducătorii puterilor Aliate, Churchill, Roosevelt și Stalin, s-au întâlnit în Crimeea pentru faimoasa conferință de la Ialta. Germania hitleristă era deja pe atunci practic învinsă. Cei trei politicieni intenționau să adopte hotărârile necesare pentru încheierea definitivă a războiului și să stabilească noua ordine mondială postbelică.

Negocierile s-au concentrat în jurul pregătirilor pentru înființarea Organizației Națiunilor Unite (ONU) și a declarației referitoare la „Europa eliberată”. După capitularea definitivă a Wehrmachtului, Germania urma să fie denazificată, democratizată și demilitarizată. Criminalii de război urmau să fie pedepsiți. Regatul Unit, Statele Unite și Uniunea Sovietică au căzut de acord să admită Franța în nou-înființatul Consiliu de Control al Aliaților, ca a patra putere învingătoare. În Crimeea, au fost luate hotărâri decisive referitoare la

Europa postbelică și la sferile de influență ale marilor puteri: Germania a fost divizată în patru zone de ocupație și au fost redesenate granițele statelor din Europa Centrală și de Est.

Salinitatea ridicată din adâncurile Mării Negre nu favorizează dezvoltarea faunei marine, dar nu împiedică cu nimic dresura delfinilor.

Mulțimi ca pe Coasta de Azur. Vara, majoritatea turiștilor vizitează plajele Mării Negre din România.

PE SCURT

- Suprafața: 422.000 km²
- Adâncimea maximă: 2.211 m
- Țările limitrofe: România, Bulgaria, Turcia, Ucraina, Rusia, Georgia
- Principalele fluvii care se revarsă în Marea Neagră: Dunărea, Nipru, Kizilirmak, Don (Marea Azov)
- Cele mai importante porturi: Batumi, Suhumi (Georgia), Novorossijsk, Soci (Rusia), Sevastopol, Odesa (Ucraina), Constanța (România), Varna, Burgas (Bulgaria), Trabzon, Samsun, Zonguldak (Turcia)

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. În anul 1905, pe Marea Neagră a izbucnit revolta de pe cuirasatul rusesc „Potemkin”. Întâmplarea a fost immortalizată de Serghei Eisenstein în filmul mut din 1925.
2. Pe vremea Uniunii Sovietice, flota Mării Negre era o componentă de elită esențială pentru forțele de apărare ale superputerii.
3. În ciuda salinității ridicate, în Marea Neagră trăiesc aproximativ 1.500 de specii de pești. Cea mai mare importanță economică o au sardelele, heringii, plăticile, sturionii, scrumbiile și stavrizii.
4. În timpul războiului din Crimeea (1854-1856), purtat de Rusia împotriva Imperiului Otoman, Regatului Unit și Franței, ororile războiului au fost documentate fotografic pentru prima dată.

MAREA NEAGRĂ

HARTA INFORMATIVĂ

Marea Neagră, numită în antichitate Pontul Euxin, a fost dintotdeauna o cale de comunicație comercială și militară importantă. În prezent, țărmurile Mării Negre atrag turiștii datorită plajelor pitorești, apelor calde și numărului mare de zile însorite.

Localități

- peste 1.000.000 loc.
- între 100.000 – 1.000.000 loc.
- între 30.000 – 100.000 loc.
- sub 30.000 loc.

0 -100 -200 -1.000 -2.000 m

Riviera Mării Negre

Acest apendice nord-estic al Mării Mediterane își datorează numele culorii apelor sale. În ciuda gradului relativ ridicat de salinitate, Marea Neagră este destinația turistică favorită în Europa de Est.

Marea Neagră este cel mai mare bazin hidrografic al Europei de Est. Aici, circulația apei are loc foarte lent, deși în mare se revarsă câteva cursuri mari de apă, precum Dunărea, Niprul sau Donul. Marea Neagră comunică cu Marea Mediterană doar prin intermediul micii Mări Marmara, cu strâmtorile ei înguste, Bosfor și Dardanele. Rezultatul acestei stări de fapt este salinitatea ridicată (aprox. 20% în largul mării) și cantitatea mică de oxigen. La adâncimi mai mari de 100 de metri, în Marea Neagră, practic nu există viață. Trăiesc aici, în schimb, microorganismele care absorb sulfat și, în combinație cu mineralele, creează oxizi negri de metal. Așa se explică colorația neagră a apei și numele dat de turci mării.

În partea de nord a Mării Negre se află Peninsula Crimeea, legată de

Yalta, care a găzduit la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial conferința care a decis soarta Europei, este una dintre cele mai populare stațiuni de pe litoralul Mării Negre. În prezent, Yalta se află pe teritoriul Ucrainei.

Ucraina printr-un istm îngust (8 km), Perekop. Crimeea separă Marea Neagră de Marea Azov în care se varsă Donul. Cele două ape sunt unite prin strâmtoarea Kerchi.

Până nu demult, țărmurile Mării Negre au fost locul favorit de odihnă al locuitorilor Europei de Est. Și în prezent, numeroase centre ale „Rivierei Mării Negre” sunt pline de turiști. Aceștia profită de plajele frumoase care nu lipsesc din România sau Bulgaria și de stațiunile de pe litoral. Salinitatea apei la țărm este

Delta Dunării în apropiere de Murighiol: aici fluviul curge lenes spre Marea Neagră.

mult mai redusă iar temperatura apei atinge vara aproximativ +25°C.

ECONOMIA

Comerț. Pescuit. Turism.

CLIMĂ

Continentală cu influențe mediteraneene. Temperatura medie în Trabzon (Turcia) atinge în ianuarie +8°C iar în iulie +26°C. Temperatura apei este vara de +25°C.

MAR 65

MAREA JAPONIEI

Centura fierbinte a Pacificului

Marea Japoniei separă lanțul Insulelor Japoneze de Oceanul Pacific. În nordul mării domnesc ierni aspre, dar la sud clima este mult mai blândă. Țărmurile sale foarte diferite sunt un loc neprețuit de odihnă.

Ani îndelungați, Marea Japoniei nu a atras atenția nimănui și a izolat în mod eficient Japonia de continentul asiatic. De abia în secolul XX, a devenit un bazin maritim de importanță strategică.

Abundența peștilor este cea mai mare bogăție a Mării Japoniei.

Timp de secole, Marea Japoniei a separat Japonia de continent. La sfârșitul secolului XIII, mongolii au încercat de două ori să cucerească insulele. Acest popor războinic, care sub conducerea lui Gingis Han și a urmașilor acestuia a devenit spaima Europei, și-a îndreptat atenția spre est. Kubilai Han, nepotul lui Gingis Han, s-a așezat pe tronul chinez punând bazele noii dinastii Yuan. În 1274, flota lui Kubilai a fost respinsă din Insula Kyushu. În 1281, mongolii au lovit din nou, dar, de această dată, cu o flotă mult mai puternică, numărând aproape 4.000 de vase și de bărci. Japonezii nu s-au lăsat însă ușor înfrânți. Lupta pe mare și pe uscat a durat șapte săptămâni. În final, invadatorii au fost învinși, datorită ajutorului nesperat oferit de un tai-fun uriaș care a cuprins marea, distrugând în totalitate flota mongolă. Japonezii recunoscători au numit acest vânt „Kamikaze” - „Vântul

Divin”. Acesta a fost unul dintre puținele momente în istorie când Japonia a fost amenințată din exterior. Următorul pericol s-a ivit de abia în timpul războiului ruso-japonez. În 1905, în apele Mării Japoniei, nu departe de Tsushima, s-a purtat o mare bătălie maritimă. Flota rusească a fost distrusă de vasele japoneze.

În perioada Războiului Rece, ambele strâmtoări sudice din Marea Japoniei (Tsushima și Strâmtoarea Coreei) au fost ținute sub obser-

ECONOMIA

Pescuit (sardele, heringi, ton, somon).

vație de americani. Marina Statelor Unite, care își apăra dominația asupra Pacificului, controla de aici mișcările flotei sovietice staționate la Vladivostok. În prezent, apele Mării Japoniei sunt folosite pentru navigația comercială și pentru pescuit.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Curentul Tsushima aduce din sud în Marea Japoniei ape calde; apele reci sunt aduse din nord de Curentul Oya Shiwo.
2. Pe insula japoneză Kyushu se află orașul Minamata. De la numele golfului Minamata se trage denumirea bolii pe care oamenii o pot lua de la animalele care trăiesc în apele contaminate cu mercur. Boala provoacă deteriorarea simțurilor, și în anumite situații, moartea.
3. În adâncurile apelor sudice ale Mării Japoniei, japonezii depozitează deșeuri radioactive.

MAREA JAPONIEI

HARTA GENERALĂ

Timp de secole, Marea Japoniei a avut pentru japonezi importanța pe care o are pentru britanici Canalul Mânecii. Aceasta este o graniță naturală care separă Japonia de continentul asiatic. În prezent, marea este un bazin important pentru pescuit și o rută comercială tot mai des folosită.

MAREA JAPONIEI

Între Rusia, Coreea și Japonia

Marea Japoniei, a cărei suprafață depășește un milion de km², este situată între marginea sud-estică a Siberiei, țărmul estic al statelor coreene și Insulele Japoniei.

Marea Japoniei se învecinează cu Oceanul Pacific în partea de nord-est a acestuia. Prin Strâmtoarea Soya dintre Insula Sahalin și continentul asiatic, Marea Japoniei se unește cu Marea Ohotsk, iar prin Strâmtoarea Coreei, cu Marea Chinei de Est. Pe coasta Siberiei se află orașul Vladivostok, stația finală a faimosului tren transsiberian și totodată important port rusesc comercial și militar. La est, marea este delimitată de Insulele Sahalin, Hokkaido și Honshu. Cea mai mare adâncime atinge 3.742 m (potrivit anumitor surse, chiar 4.036 m). În centru, fundul mării se ridică, formând creasta Yamato. Aici, adâncimea nu depășește 285 m.

PE SCURT

- Denumirea japoneză: Nihon-kai
- Denumirea rusească: Iaponskoe More
- Denumirea coreeană: Choson Tonghae
- Țările din jurul Mării Japoniei: Japonia, Rusia, Coreea de Nord, Coreea de Sud
- Cea mai înaltă creastă: Yamato
- Cele mai mari insule: Tsushima, Sado și Oki
- Cele mai importante porturi: Vladivostok (Rusia); Ulsan, Pusan (Coreea de Sud), Chongjin (Coreea de Nord), Niigata, Otaru, Tsuruga (Japonia).
- Strâmtoari: Tsugaru, La Pérouse, str. Coreeană, str. Tătară

Japonia - I. Hokkaido. Parcul național Shikotsu-Toya, L. Shikaribetsu (Shikaribetsu-ko). Plăcuțe.

Pe insulele Hokkaido, Honshu și Kyushu se ridică craterele a 36 de vulcani încă activi, dintre care majoritatea ating înălțimi de 4.000 de metri. Această regiune este una dintre cele mai active din lume din punct de vedere seismic, fiind afectată de numeroase cutremure, dintre care unele subacvatice. Din cauza activității geologice intense, regiunea este denumită centura fierbinte a Pacificului.

Pe țărmul sudic al Mării Japoniei se află două state coreene: Coreea de Nord, comunistă și izolată de lume, și Coreea de Sud, care trăiește în prezent un adevărat boom economic, în ciuda anumitor ezitări.

Strâmtoarea Coreei, care separă cele două state coreene de Insula Kyushu, măsoară în punctul său cel mai îngust 180 de kilometri.

CLIMĂ

Climă temperată în partea de nord și subtropicală în partea de sud. Temperatura apelor de suprafață variază vara între +17 și +27°C, iar iarna între -1,7°C la nord și +12°C la sud.

STATISTICĂ

Suprafața: 1.062.000 km²
 Volum: 1.731 km³
 Adâncimea medie: 1.536 m
 Adâncimea maximă: 3.742 m
 Diferențele de nivel în timpul mareelor: până la 0,5 m

Kyushu este des afectată de tai-funuri puternice venite din sud.

MĂRI ȘI
OCEANEIL
JO

MAREA MOARTĂ

unde nimic nu se scufundă

*Orice încercare de înece în Marea Moartă este un eșec.
Nu poți decât să plutești, datorită aportului mare de săruri din apa mării.*

Rezervorul de apă fără viață

Numele de Marea Moartă nu este deloc exagerat. Datorită sărurilor din apă, aici nu este posibilă viața.

LOCURILE CARE MERITĂ VIZITATE

Deșertul Iudaic cu numeroase localități biblice. Peștera în stâncă Kumran – sediul sectei precreștine Essenci. Canionul Murabbat. Fortăreața Masada. Locul unde a fost situat orașul biblic Sodoma. Izvorul Ajn Gedî.

CLIMĂ

Subtropicală. Temperatura medie este de aprox. +25° C, deși foarte des se înregistrează temperaturi de +50° C.

Singurul rezervor de apă de acest gen din lume, aflat în cea mai adâncă dintre depresiunile globului, a fascinat dintotdeauna lumea științifică. Cea mai mare expediție științifică a fost organizată în anii '60.

În Marea Moartă nu trăiesc animale și nu cresc plante. Cu toate acestea, în fiecare an, mii de oameni vin pentru tratamente cu apele sărate ale mării, în locurile special amenajate. În anii 1947-1956, au fost găsite în grotle care se află în nord-vestul mării, în apropierea orașului Kumran, celebrele „Manuscrise de la Marea Moartă”. Peste 500 de manuscrise, scrise în limbile ebraică

și arameică, au fost considerate de specialiști dovada aplicării legii lui Moise de către grupul de credință eseniană în secolul al II-ea îH. Această descoperire este și astăzi subiectul disputelor teologilor din toată lumea.

STATISTICĂ

Suprafața: peste 1.000 km²

Săruri: 26%

Lungimea maximă: 76 km

Lățimea maximă: 16 km

Temperatura: în perioade diferite ale anului variază între +19° C - +36° C.

*Imaginea proceselor saline dau
impresia unui peisaj polar.*

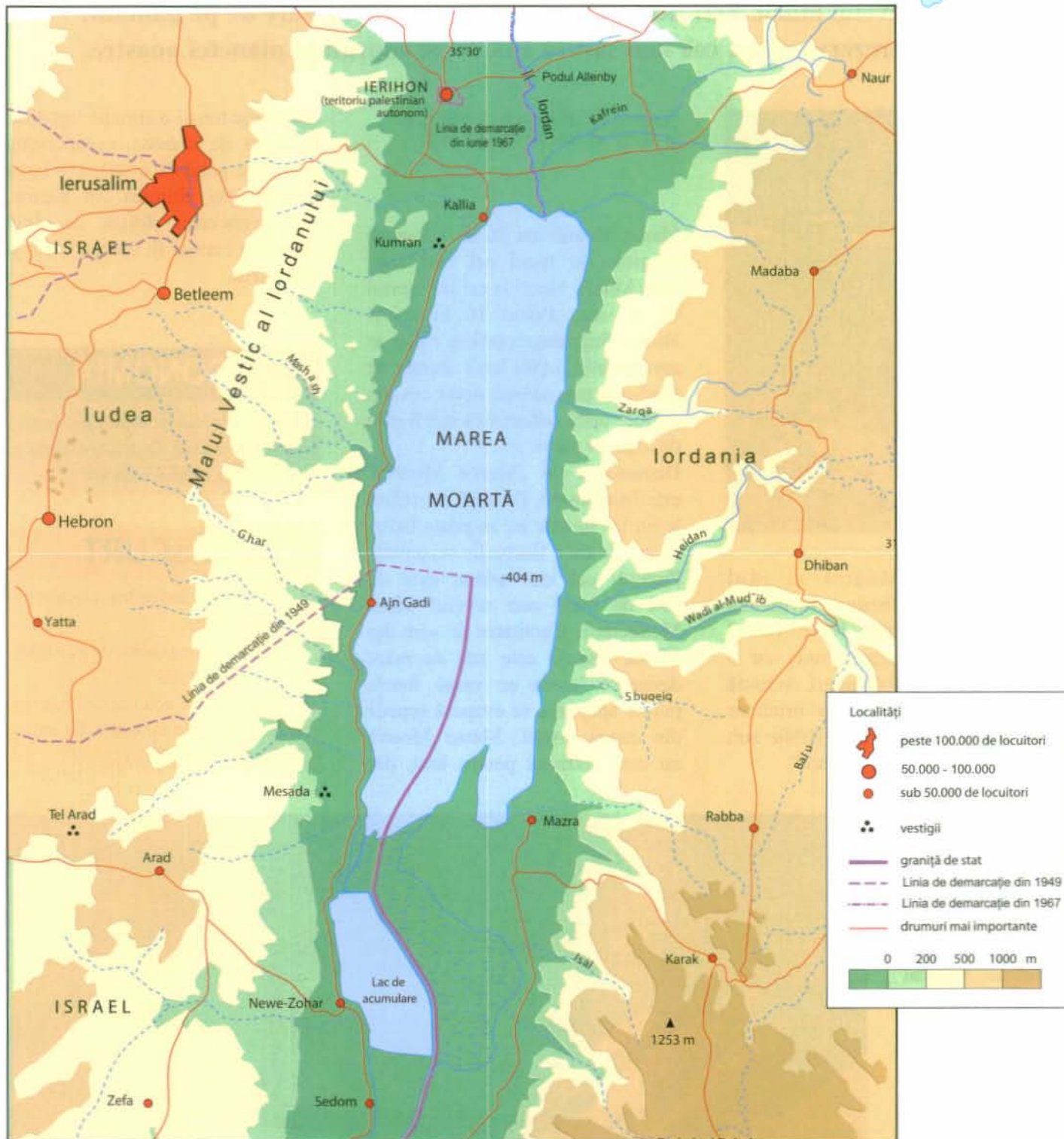
CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Denumirea de Marea Moartă a fost dată de grecul Pausanias, cel care a și cercetat-o pentru prima dată.
2. Fotografia de pe prima pagină nu este un fotomontaj. Într-adevăr, poți pluti pe apă și citi ziarul în același timp.
3. Primele 500 de tăblițe de la Kumran au fost descoperite de un beduin, în mod întâmplător.
4. Astăzi „Manuscrisele de la Marea Moartă” pot fi văzute în două muzee din Ierusalim: Muzeul Rockefeller și Muzeul Național.

MAREA MOARTĂ (2)

HARTA FIZICĂ

Acum 17.000 de ani, Marea Moartă era unită cu Lacul Tiberiadei (Genezaret) de la nord, dar, datorită evaporării intense, în prezent, sunt separate de o bucată de pământ lungă de 100 km.

MAREA MOARTĂ

Locul cu cea mai joasă așezare din lume

Marea Moartă se întinde pe o suprafață de aproximativ 400 de metri sub nivelul mării. Este atât locul cu cea mai joasă așezare de pe pământ, cât și rezervorul cu cea mai sărată apă de pe suprafața planetei noastre.

În apele Mării Moarte se află până la 275 g de sare pe litru de apă.

Marea Moartă are 76 de kilometri lungime, în locul cel mai larg, între Munții Moab la est și deșertul de la vest, având 16 kilometri lățime. Suprafața totală se ridică la aproximativ 1.000 km². Partea de nord este mai adâncă decât cea din mijloc, unde adâncimea mării este de abia 10 metri.

Denumirea de „Marea Moartă” este înșelătoare. De fapt, se referă la un lac în care nu se poate înota, deoarece are o fluctuație sezonieră. Punctul cel mai adânc este de 794 de metri sub nivelul Mării Mediterane. Cantitatea de sare din Marea Moartă este atât de mare deoarece în ea se varsă foarte puține ape, care se evaporă repede din cauza arșiței. Marea Moartă nu este potrivită pentru înot, dar

constituie totuși o atracție turistică. În afară de aceasta, componența apei face posibilă o utilizare largă în industria chimică. În bazine, prin evaporarea difuză, se obțin elemente cum ar fi: calciu, brom și magneziu.

ECONOMIA

Din apele lacului se obțin sarea gemă și sarea de potasiu. De-a lungul țărmurilor, se află stațiuni balneare.

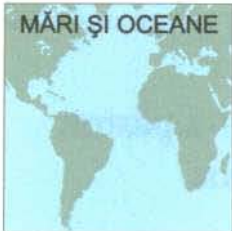
PE SCURT

- Este un lac fără reflux, împărțit în două bazine
- Punctul cel mai adânc de pe suprafața pământului
- Rezervor de apă, cu cel mai ridicat grad de salinitate din lume (aproximativ 20%)

Marea Moartă și râul sfânt Iordan formează împreună, între Israel și Iordania, o depresiune, cu o adâncime de 399 de metri. Această depresiune s-a format în urmă cu 12 000 ani și apare în Biblie sub numele de „Marea Moartă”.

În apropiere de Sedom (Sodoma biblică), se află stâncă „Soția lui Lot”. Conform primei cărți a lui Moise („Geneza”), această femeie s-a transformat într-o stâncă de sare, deoarece a încălcat interdicția divină de a privi în urmă.

OCEANUL ATLANTIC

Bazinul acvatic cel mai intens navigat

Scufundările în apele calde ale Marea Caraibelor îți creează ocazia să admiri întreaga bogăție de culori a florei și a faunei subacvatice.

Oceanul Atlantic este înconjurat de legendă de mii de ani. El și-a păstrat până în vremurile noastre caracterul misterios și periculos.

CE MERITĂ VĂZUT

Plajele frumoase de pe țărmurile tuturor continentelor învecinate; Insulele Madeira, Azore, Capul Verde, Canare, Antile.

Atlanticul este oceanul cel mai apropiat și, în prezent, cel mai bine cunoscut. Aici a început epoca marilor descoperiri geografice și expansiunea civilizației europene. În antichitate, era cunoscut doar ca o cale maritimă care urma linia țărmului, în Evul Mediu a căpătat faimă de mare plină de pericole („marea întunericului” după arabi) iar rolul său covârșitor a început de abia în vremurile moderne.

Atlantida, marele continent aparent scufundat cu secole în urmă, ar fi fost situat departe în largul Atlanticului, între țărmurile Africii și ale Americii de Sud. Până astăzi, lipsesc dovezile incontestabile care să demonstreze existența acesteia. Curenții marini și furtunile locale

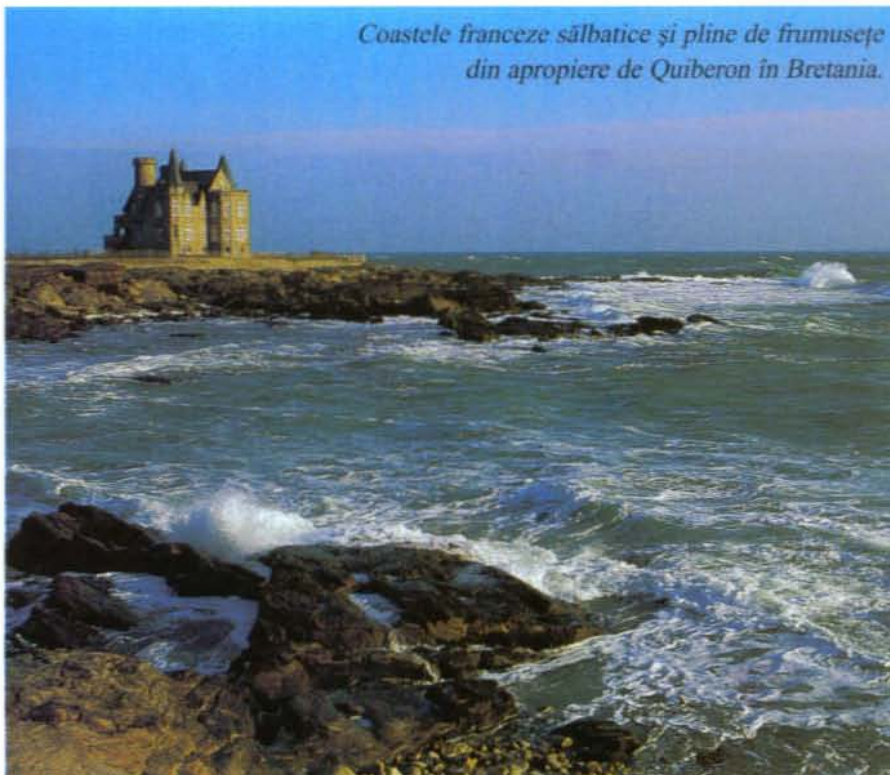
◆ CLIMĂ

Foarte diversă. Temperatura la suprafața apei: +25°C la ecuator, +28°C în Golful Mexic.

Precipitații masive sub formă de ploaie pe toată suprafața oceanului.

ECONOMIA

Floră și faună relativ sărace și puțin diversificate ca specii. Pescuit intensiv (sardine, ton, hering etc.). Rezerve de gaz și petrol (mai ales pe coasta Africii și a Americii de Sud). Navigație.

Coastele franceze sălbatice și pline de frumusețe din apropiere de Quiberon în Bretania.

i-au speriat întotdeauna pe marinari, care au născocit nenumărate legende legate de acestea. Ultima mare catastrofă din Atlantic s-a întâmplat cu peste 90 de ani în urmă: cel mai mare vas din lume la acea epocă, Titanicul pornise într-o călătorie din Europa la New York, aspirând la Panglica Albastră - distincția pentru cea mai rapidă parcurgere a acestui traseu. La 14 aprilie, 1912, aisberg Atlanticului au învins colosul de metal. Și-au pierdut viața 1.503 de persoane. În ziua tragediei, oceanul a

fost complet liniștit - Titanicul s-a izbit de un iceberg-urile care a provocat o breșă uriașă în carena vasului.

Soldații britanici și argentinieni care au luat parte la războiul pentru Insulele Falkland din 1982 își amintesc, și ei, cu neplăcere, despre Atlantic. Conflictul pentru controlul celor câteva insule stâncoase din sudul Atlanticului a izbucnit din convingerea că în apropierea lor ar exista rezerve de petrol.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Charles Lindbergh a întreprins primul zbor peste Atlantic în anul 1927.
2. Estuarul La Plata în Argentina separă zona de climă temperată de cea rece în sudul Atlanticului.
3. Rezervele de petrol din Golful Mexic sunt estimate la 5 miliarde de tone.
4. Atlanticul este cel mai tânăr ocean al planetei. Cu aproximativ 15 milioane de ani în urmă, acesta nu era decât un rezervor de apă îngust rezultat din destrămarea continentului primordial Pangea.

OCEANUL ATLANTIC

HARTA FIZICĂ

Oceanul Atlantic străbate aproape toate zonele de climă ale Pământului pe o suprafață de 21.300 de kilometri. Printre numeroasele mări care fac parte din ocean, Marea Sargaseilor merită o mențiune specială: aceasta este unica mare din lume care nu are țărmuri continentale și ale cărei ape sunt intensiv populate de sargase, alge de culoare brună.

Litera „S”

Oceanul Atlantic are forma literei „S”. El se întinde din Groenlanda la nord, pe lângă țărmurile vestice ale Africii și Caraibilor, până în Antarctica la sud. Peste jumătate din apele dulci ale planetei se revarsă în acest uriaș bazin.

Insula Groix pe coasta
Bretaniei, în Atlantic

Oceanul Atlantic determină clima în această regiune a globului. În el se revarsă principalele râuri ale Europei, ale Africii și ale Americii. În partea de nord a Atlanticului se înregistrează cea mai intensă navigație din lume.

În Atlanticul de Nord se desfășoară cea mai intensă navigație din lume și paradoxal, tot aici se găsesc cele mai bogate zone de pescuit. Jumătate din cantitatea mondială de pește pescuit provine din apele oceanului Atlantic. Din păcate, exploatarea intensivă din ultimii ani a micșorat simțitor efectivele speciilor rare de animale marine, precum balenele. Câmpurile petrolifere din Nigeria și Golful Mexic otrăvesc ariile de reproducere ale peștilor și habitatul păsărilor marine, iar agricultura intensivă „alimentează” apele Atlanticului cu cantități enorme de azotați și de pesticide toxice. În consecință, algele cresc foarte rapid și amenință echilibrul ecologic natural al întregului bazin. Zonele bogate în pește (cod, plătică, eglefin), moluște sau stridii se reduc și ele în ritm înfricoșător.

Curentul Golfului (Gulfstream), un curent cald marin, joacă un rol covârșitor în formarea climei în regiune, precum și în navigație. Acesta se formează în America de Sud de unde pornește în două direcții diferite: prima, spre nordul Atlanticului și apoi mai departe spre coastele Africii iar a doua, înspre Golful Mexic. Timp de secole, Curentul Golfului a purtat vasele plecate din Europa spre Indiile de Vest. În plus, acesta are o influență decisivă asupra vremii pe continentul nostru.

PE SCURT

- Întinderea de la nord la sud: 19.400 km
- Întinderea de la est la vest (minimă): 2.800 km
- Suprafața: 82 milioane km², împreună cu mările adiacente 106 milioane km² (fără a pune la socoteală Oceanul Arctic)
- 25% din suprafața totală a oceanelor
- Adâncimea maximă: Groapa Milwaukee 8.605 m (fosa Puerto Rico)
- Adâncimea medie: 3.600 m
- Volumul de apă: 323,6 milioane km³
- Salinitatea: 35,4‰

PACIFIC

Cel mai mare ocean

Oceanul Pacific este cel mai mare rezervor de apă din lume. Numeroase insule și bariere de corali, care pe hartă par a fi cât gămălia unui ac, de aproape sunt adevărate perle ale apelor din sud. În imagine un grup de insule din Micronezia.

Oceanul Pacific a devenit cunoscut europenilor abia în perioada marilor navigatori. Astăzi Oceania, arhipelagul Pacific, prezintă interes pentru întreaga lume.

ECONOMIA

Cea mai importantă ramură economică este pescuitul.

Primul european care a descoperit Pacificul în anul 1513 a fost Vasco Nunez de Balboa. Șapte ani mai târziu, portughezul Fernando Magellan a fost primul navigator european care a decis să navigheze pe întreg Pacificul, realizând ocolul Pământului. Așa a descoperit Țara de Foc și strâmtoarea care îi poartă numele. Datorită Strâmtoării Magellan, marinarii pot evita Capul Horn, locul unde, de cele mai multe ori, aceștia își pierdeau viața. Magellan a numit oceanul pe care naviga ”Marea Liniștită”. Expediția sa a

Așezare construită lângă apă în Polinezia.

rămas în istorie ca primul ocol în jurul Pământului.

Cei mai mulți dintre locuitorii Pacificului provin din Asia, ceea ce nu îi deosebește foarte mult. Nefiind posibilă o clasificare etnică s-a recurs la o clasificare geografică a populației. Puțin înainte de începutul secolului al XIX-lea, mulți europeni s-au stabilit în insulele răsăritene ale Pacificului. După războiul din Pacific (1941-1945)

SUA, Japonia și Australia s-au orientat spre dezvoltarea dinamică a comerțului din această regiune. Din motive strategico-militare, marile puteri sunt prezente și astăzi în regiune. În Pacific dețin teritorii SUA (Marianele Nordice, Palau, Hawaii), Rusia (Insulele Kurile continuu disputate cu Japonia), Franța (Polinezia, Noua Caledonie, Wallis și Futuna) și Marea Britanie (în cadrul confederației britanice-commonwealth).

PE SCURT

- Granița dintre Oceanul Pacific și Oceanul Atlantic: de la Capul Horn până în Antarctica; între Oceanul Pacific și Oceanul Indian: de la Peninsula Indochina până la Antarctica.
- În regiunea Pacifică se găsesc: Melanezia –insule aflate între Ecuator și Tropicul Capricornului– compusă din Noua Guinee, Insulele Solomon, Vanuatu (fosta Noile Hibrice), Noua Caledonie, Arhipelagul Bismark și Insulele Fiji. Micronezia –grup de insule mici aflate la est de Filipine și de-a lungul Ecuatorului– compusă din Kiribati, Mariane, Caroline, Insulele Marshall și Nauru. Polinezia –cele mai estice insule ale Pacificului, ajungând până în apropiere de Hawaii– compusă din Insulele Cook, Polinezia Franceză și cea mai estică, Insula Paștelui.
- Expediții record în Pacific: Petrolierul american ”Sea-Land-Trade” (50.000 tone brut) a parcurs distanța dintre Kobe din Japonia și Race Rock din SUA în timp record de cinci zile și șase ore. În 1991 Gérard d’Aboville a parcurs cu barca distanța de 10.000 km dintre Choshi –Japonia și Ilwaco– statul Washington în patru luni și 10 zile (a lovit de milioane de ori apa oceanului cu vâslele).

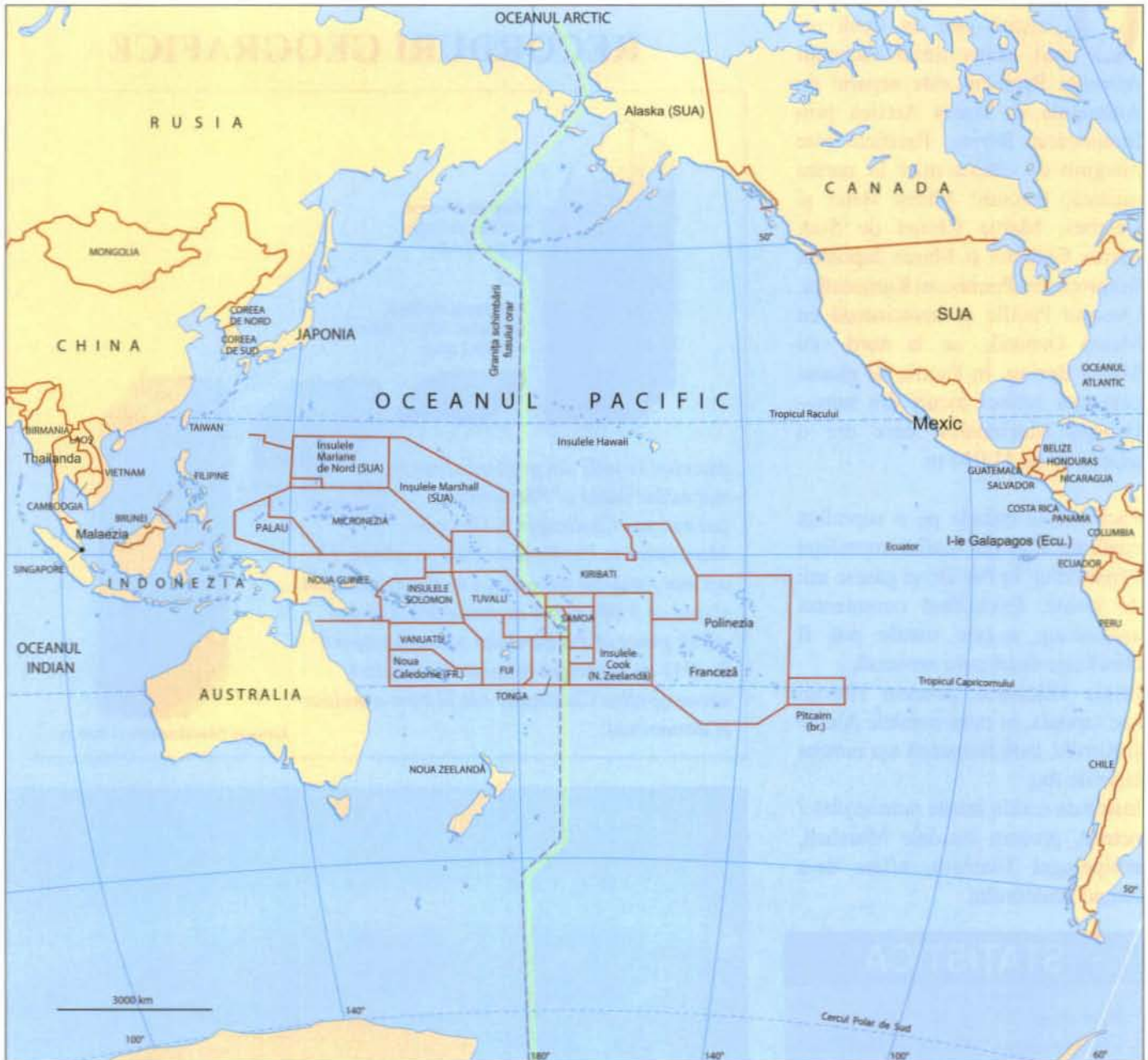
CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Fernando Magellan a făcut prima călătorie în jurul lumii. Magellan nu a supraviețuit expediției, fiind ucis în lupta cu băștinașii în 1512.
2. Hawaii a fost descoperită în 1778. În anul 1835 Charles Darwin pleca în Pacific, în interes științific, cu vasul Beagle.
3. Numele arhipelagurilor provin din limba greacă: Melanezia înseamnă „insulele negre”, Micronezia înseamnă „insulele mici”, iar Polinezia înseamnă „insulele numeroase”.
4. Printre cei mai mari descoperitori ai regiunii se numără britanicul James Cook (1728-1779). A descoperit în expedițiile sale multe insule ale Pacificului, dar, ca și Magellan, a murit în luptele cu autohtonii din Hawaii.

PACIFIC

OCEANIA - HARTA POLITICĂ

Cea mai întinsă suprafață de apă de pe planetă împreună cu numeroasele sale insule a început să resimtă consecințele civilizației moderne. Marile flote tratează Oceanul Pacific ca pe o mare groapă de gunoi, flotele de pescuit ca pe un sac fără fund de unde se obțin venituri impresionante, iar flotele militare ca pe un poligon militar de încercare. Dacă adăugăm la acestea consecințele dezvoltării industrializării și posibilitatea modificării regimului apei din cauza încălzirii globale, viziunea despre viitor a Oceaniei nu este dintre cele mai strălucite.

PACIFICUL

Un gigant liniștit

Pacificul reprezintă o treime din suprafața Terrei și se întinde pe o suprafață mai mare decât a tuturor continentelor luate împreună.

Oceanul Pacific sau Marea Liniștită este de două ori mai întins decât Oceanul Atlantic. Pacificul este separat de Antarctida și Marea Arctică prin Strâmtoarea Bering. Pacificul este mărginit de câteva mări în partea asiatică, precum: Marea Band și Celebes, Marea Chinei de Sud, Marea Galbenă și Marea Japoniei. În apropierea Peninsulei Kamceatka, Oceanul Pacific se învecinează cu Marea Ochotsk, iar la nord –cu Marea Bering. În Pacific se găsesc cele mai adânci locuri din lume – Groapa Marianelor, care are o adâncime de 11.034 m.

Pacificul se întinde pe o suprafață egală cu 35% din totalul suprafeței Pământului. În Pacific se găsesc mii de insule. Excluzând continentul australian, aceste insule pot fi clasificate după cum urmează:

Insule vulcanice, precum Hawaii sau Japonia, în nord insulele Aleute și Kurille, care formează așa numita fâșie de foc.

Insule de corali: insule numite plate/netede, precum Insulele Marshall, arhipelagul Tuamatu, aflate de-a lungul ecuatorului.

STATISTICĂ

Suprafața: 166 mil. km²

Cea mai mare adâncime: 11.034 m (cunoscută ca adâncimea Challenger)

Adâncimea medie: 4.282 m

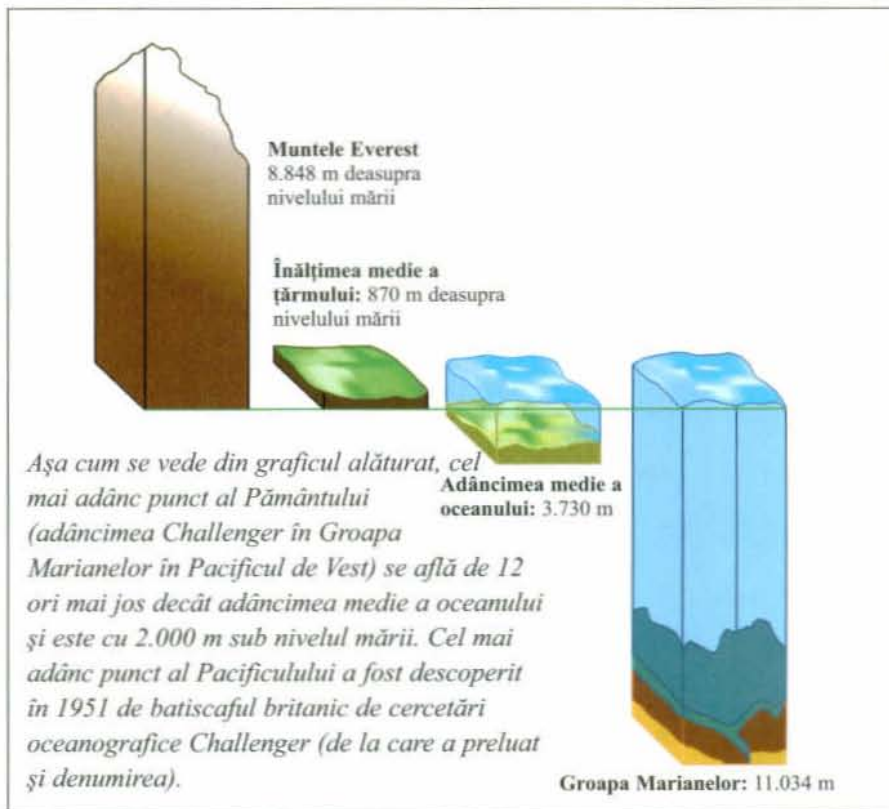
Cea mai mare înălțime: 34 m (ianuarie 1933)

Amplitudinea valurilor de la 5 m în Strâmtoarea Bering până la 13,5 m în Marea Ochotsk

Numărul insulelor: în jur de 30.000

Suprafața insulelor: 0,25% din suprafața Oceanului Pacific

RECORDURI GEOGRAFICE

Bancul colorat Bora-Bora, aparținând Insulelor Polineziei Franceze.

ACONCAGUA

Colosul din Anzi

În mod obișnuit, piscurile muntelui sunt învăluite într-o ceață groasă. Când aerul este curat, piloții avioanelor pot admira o priveliște care îți taie răsuflarea.

În vizită la hotelul situat la cea mai mare altitudine din lume

Cei care doresc să cucerească Aconcagua trebuie să dedice mult timp aclimatizării în acest teritoriu în care domnește o atmosferă rarefiată. De aceea, cel mai indicat ar fi să locuiască o perioadă într-un hotel construit la mare altitudine.

Vârful Aconcagua din Cordiliera Anzilor, pe teritoriul Argentinei.

Argentinianul Fernando Grajales este un personaj binecunoscut în Parcul Provincial Aconcagua, unde se bucură de reputația de cel mai bun ghid montan din regiune. Din noiembrie până în martie, el nu își vede capul de treabă: atunci își fac apariția amatorii de drumeții și de alpinism, atrași de farmecul celui mai înalt munte al Americii. În ciuda părerii generale că vârful este ușor de cucerit, expediția pe Aconcagua necesită echipament adecvat: corturi și saci de dormit (temperatura scade până la -30°C), precum și bețe de schi, indispensabile pentru cine vrea să străbată

CE MERITĂ VĂZUT

Priveliștea de pe Vârful Aconcagua către Valea Los Horcones, Puente del Inca, cel mai înalt hotel din lume, Anzii în apropiere de Villa Vicencio (termele), San Felipe, Portillo, Farellones, La Parva (teleschiurile).

Masivul Aconcagua văzut din zbor

pârția. La dispoziția turiștilor care nu doresc să care rucsacuri grele sunt puși 20 de catări de povară.

Ascensiunea durează câteva zile și începe de obicei la Puente del Inca, situată la o altitudine de 3.000 de metri. Este indicat ca turiștii să rămână aici aproximativ două zile pentru a se obișnui cu noile condiții climatice. Mai departe, drumul îi poartă spre baza Plaza de Mulas, la o altitudine de 4.200 de metri. Aici îi așteaptă pe alpinisti o mare atracție: Refugio Plaza

de Mulas, hotelul situat la cea mai mare înălțime din lume, cu specialități sud-americane care îi ajută să își refacă puterile.

CLIMĂ

Montană. Temperatura medie la poalele muntelui: $+20^{\circ}\text{C}$ în ianuarie, $+3^{\circ}\text{C}$ în august. La altitudinea de 5.000 de metri temperatura scade până la -30°C .

ECONOMIA

Turism (alpinism, drumeții montane, schi alpin). Agricultură (în văi): culturi de legume; creșterea animalelor.

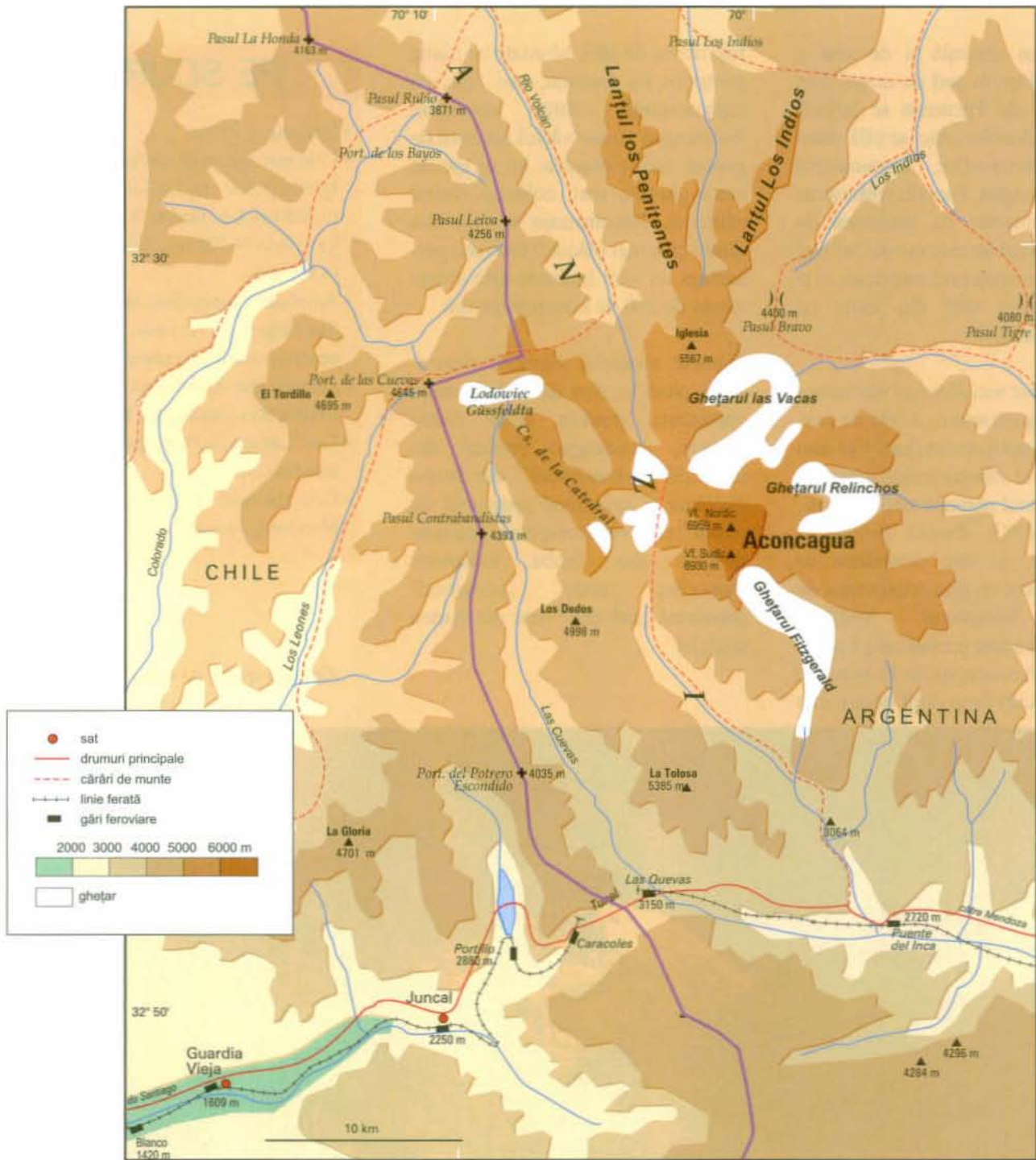
CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Granița dintre Argentina și Chile se află la 15 kilometri vest de Aconcagua.
2. Arborele conifer numit araukaria este o plantă caracteristică Munților Anzi și este foarte des întâlnit în Chile și în Argentina.
3. Distanța dintre Aconcagua și capitala Argentinei, Buenos Aires, este de 1.200 de kilometri.
4. Amerindienii din regiunea Aconcagua trăiesc din agricultură și din vânzarea de covoare și țesături din bumbac viu colorate.

ACONCAGUA

HARTA FIZICĂ

Primul român care a atins Vârful Aconcagua a fost Dan Zimcenco în 1987. În anii '90 mai mulți români au cucerit acest vârf, printre care Constantin Lăcătușu în 1996. La 2 februarie 2003, Dana Grădinaru a devenit prima româncă care a cucerit Aconcagua.

Cel mai vestit munte al Argentinei

Aconcagua este un munte de care se leagă multe recorduri și care se bucură de o mare popularitate în rândul alpișiștilor.

În partea centrală și de vest a Argentinei, la sud de orașul San Miguel de Tucumán se întinde Cordiliera Anzilor. Aici se află mândria argentinienilor, impunătorul Vârf Aconcagua. Faptele vorbesc de la sine: muntele cu înălțimea de 6.979 de metri nu este numai cel mai înalt de pe continentul american, ci și cel mai înalt vârf din lume cu excepția Asiei.

Anual sosesc aici alpișiști din lumea întreagă (aproximativ 2.000 de persoane în timpul sezonului). Cel mai înalt vârf al semicercului sudic se află pe terenul parcului național înființat în 1983, Parcul Provincial Aconcagua, și este considerat de alpișiști drept un pisc relativ ușor de cucerit. Elvețianul Matthias Zurbriggen a fost primul care a ajuns pe Vârful Aconcagua, la 18 ianuarie 1897. La scurt timp după aceea, el a

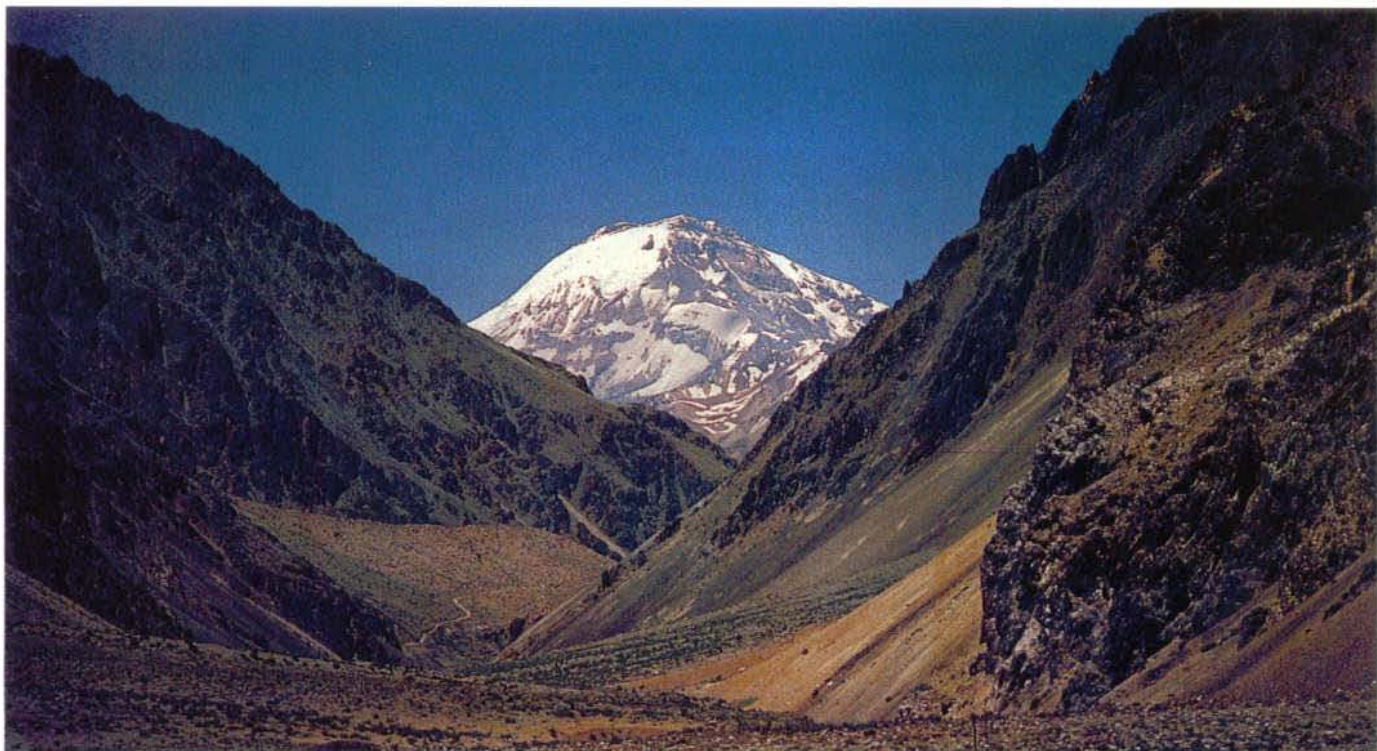
fost urmat de alții. Muntele cu nume misterios i-a fascinat, mai ales, pe reprezentanții elitei europere. Aconcagua nu are vârful acoperit de gheață dar pe coastele lui se găsesc cinci ghețari, care coboară abrupt către văi. Ascensiunea nu este una dintre cele mai plăcute: aici bate permanent un vânt înghețat care atinge viteza de 250 de kilometri pe oră.

Numele muntelui stârnește controverse până în ziua de astăzi printre specialiști: potrivit uneia dintre ipoteze, Aconcagua provine din cuvântul „ackon-cauak” din limba quechua și înseamnă „paznicul de piatră”; potrivit altor ipoteze, numele provine din limba indienilor mapuche, unde „acon-hue” înseamnă „cel care vine din partea cealaltă”.

PE SCURT

- Înălțime: 6.959 m
- Cele mai apropiate vârfuri (cerro): Iglesia (5.567 m), La Tolosa (5.385 m), Los Dedos (4.998 m), La Gloria (4.701 m), El Tordillo (4.695 m)
- Amplasare geografică: la sud de San Miguel de Tucumán, în partea central-vestică a Argentinei
- Izvoare: Rio Aconcagua, Rio Maipo, Rio Salado, Rio Blanco
- Lac: Laguna de l'Inca (pe teritoriul statului Chile)
- Cele mai mari aeroporturi: Mendoza, Santiago de Chile

Zăpezi veșnice pe coastele muntelui Aconcagua.

MUN 17

MUNȚII ANZI

Cel mai lung lanț muntos din lume

De-a lungul coastelor vestice ale Americilor se întinde impunătorul lanț muntos al Anzilor. Ei alcătuiesc partea sudică a acestui lanț, numit Cordilleras de los Andes.

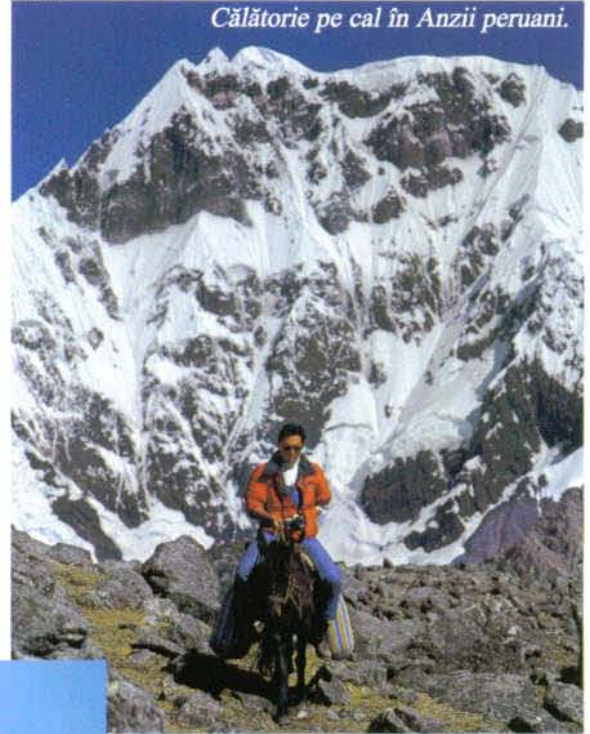
În secolul XV, în Anzi, a existat puternicul regat al incașilor, care a dominat în mod necontestat celelalte state amerindiene din regiune. Această civilizație remarcabilă s-a prăbușit odată cu sosirea primilor europeni în America.

În secolul XV, când spaniolii și-au făcut apariția în America, cultura incașă domina întreaga regiune a Anzilor. Si poate fi considerată, fără ezitare, una dintre cele mai mari realizări ale omenirii. Arhitectura rafinată, arta decorăției metalului și calitatea deosebită a ceramicii și a țesăturilor i-au purtat pe incași pe culmi ale dezvoltării civilizației. La începutul secolului XV, statul lor, cu centrul la Cuzco, ocupa o suprafață de aproape 100.000 de km², iar în timpul domniei lui Huayna Cápac (1493-1525) acesta cuprindea teritorii întinse de-a lungul Anzilor: de la granița de nord a Ecuadorului de astăzi, până la râul Maule din centrul statului Chile. Regatul incașilor avea

o structură ierarhică ce a creat numeroase unități administrative, precum și o societate puternic stratificată. În fruntea statului se afla o pereche de oameni-zei, Inca și soția sa, care îi era în același timp și soră.

În secolul XVI, spaniolii au sosit în America în căutarea miticului El Dorado, tărâmul bogățiilor. Sub conducerea lui Francisco Pizarro, aceștia i-au învins pe incași și au distrus realizările lor cul-

Călătorie pe cal în Anzii peruani.

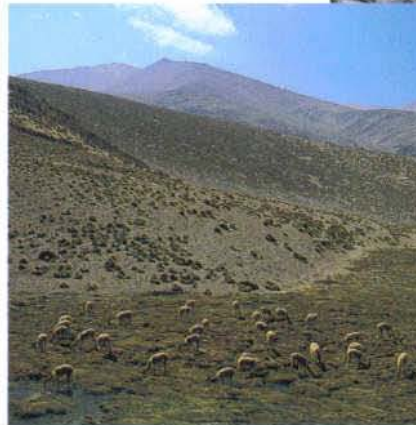

CE MERITĂ VĂZUT

Vechea capitală a incașilor - Cuzco, Arequipa, Parcul Național Lauca din Chile, Lacul Titicaca.

CLIMĂ

În Anzi se regăsesc aproape toate tipurile de climă: ecuatorială foarte umedă, subecuatorială uscată, subtropicală relativ umedă, tropicală uscată; în Deșertul Atacama clima este deșertică.

turale și economice. În afară de aur, spaniolii au adus în Europa o altă pradă de mare valoare: o plantă cultivată de indieni, din care creșteau, sub pământ, tuberculi foarte gustoși, cartoful.

O turmă de vigonii în Parcul Național Lauca (Chile).

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Cercetările arheologice au demonstrat că incașii intenționau să își consolideze puternicul stat prin introducerea unei „limbi administrative” unice.
2. Pactul Anzilor reprezintă un acord de cooperare economică încheiat între statele din regiunea Anzilor (cu excepția Argentinei).
3. O perioadă îndelungată s-a crezut că păsările flamingo din Anzi sunt o specie dispărută. Însă, în 1957, trei ornitologi chileni au descoperit numeroase perechi de astfel de păsări, în Anzii boliviene, la o înălțime de 4.500 de metri.
4. Pe teritoriul Țării de Foc, granița dintre Chile și Argentina nu a fost precis stabilită nici până în ziua de astăzi.

ECONOMIA

Agricultura: culturi de legume, de porumb, de orez, de grâu, de cartofi și de cafea; Creșterea oilor, a vitelor și a lamelor. Bogății naturale: cositor, zinc, cupru, fier, plumb, antimoniu, petrol. Hidrocentrale.

MUNȚII ANZI

HARTA FIZICĂ

Pe întreaga lor lungime, Anzii separă fâșia îngustă a țărmului sărac în vegetație de restul continentului. În acest fel, a luat naștere o formațiune alcătuită din trei subdiviziuni foarte vizibile, mai ales în Peru: țărmul, adică Costa, munții, adică Sierra și pădurea amazoniană impenetrabilă, numită selva. La sud de selva se regăsesc câmpiile nesfârșite Gran Chaco și Pampa, completate de peisajul aspru al Patagoniei.

Coloana vertebrală a Americii de Sud

Anzii traversează toate zonele de climă existente pe planetă. Flora și fauna acestor munți este, prin urmare, extrem de variată.

Anzii traversează continentul sud-american de la nord la sud: de-a lungul Oceanului Pacific, de la Marea Caraibilor până în Țara de Foc. Ei divizează teritoriile Venezuelei, Columbiei, Ecuadorului, Boliviei, Argentinei precum și pe cele ale statelor Chile și Peru. Dimensiunile acestor munți sunt impresionante: lungimea lor, fără a pune la socoteală Cordiliera Nord-Americană, care le aparține din punct de vedere geologic, măsoară peste 9.000 de kilometri, iar lățimea variază între 200 și 800 de kilometri.

Anzii sunt împărțiți în Anzii de Nord, Centrali și de Sud. Anzii de Nord și Centrali alcătuiesc lanțuri muntoase paralele numite cordiliere, despărțite de depresiuni tectonice, de platouri și de văi. Cordilierile nu formează lanțuri muntoase compacte. Pe alocuri acestea dispar, se unesc cu lanțurile

PE SCURT

- Țări traversate de Anzi: Venezuela, Columbia, Ecuador, Peru, Bolivia, Chile, Argentina.
- Limbi: spaniolă, dialecte indiere
- Cele mai mari orașe: Cali, Medellín, Bogota (Columbia), Quito (Ecuador), La Paz (Bolivia), Santiago (Chile)
- Religie: în principal catolică
- Cele mai mari lacuri: Titicaca, Poopó

STATISTICĂ

Lungime: 9.000 km
 Cel mai înalt vârf:
 Aconcagua (6.960 m)

Aconcagua, al doilea vârf din lume ca înălțime după Himalaya, se află pe teritoriul Argentinei.

vecine sau se împart în masive mai mici. Cea mai compactă este Cordiliera de Vest, care formează, pe teritoriul statului Peru, platouri atingând înălțimi de 4.000 de metri, deasupra cărora se ridică piscurile acoperite de zăpadă. Pe teritoriul Boliviei, Anzii Centrali se lătesc semnificativ și formează platourile înalte „Puna” (Puna de Atacama în Chile și Puna Argentina în țara cu același nume), înconjurate de Cordiliera de Vest și de cea de Est. Trăsăturile caracteristice ale acestui segment muntos sunt văile și depresiunile în care se găsesc adesea lacuri.

Anzii sunt nu numai cel mai lung lanț muntos din lume, dar și cel mai diversificat. Deoarece aceștia traversează toate zonele de climă, vegetația Anzilor este foarte variată. În Anzii de Nord predomină pădurile: la nord, pădurile ecuatoriale veșnic verzi, iar în rest, pădurile montane deasupra cărora se întind suprafețe acoperite de ierburi. Anzii Centrali sunt dominați

de o vegetație mult mai săracă, proprie stepelor și semideșerturilor. Extremitățile sudice ale munților ajung chiar până în aspra zonă polară. Fauna Anzilor cuprinde viețuitoare demne de menționat, precum condorii, lamele și specii numeroase de căprioare (ca de exemplu Pudu).

Alpaca din M-ții Anzi, Peru.

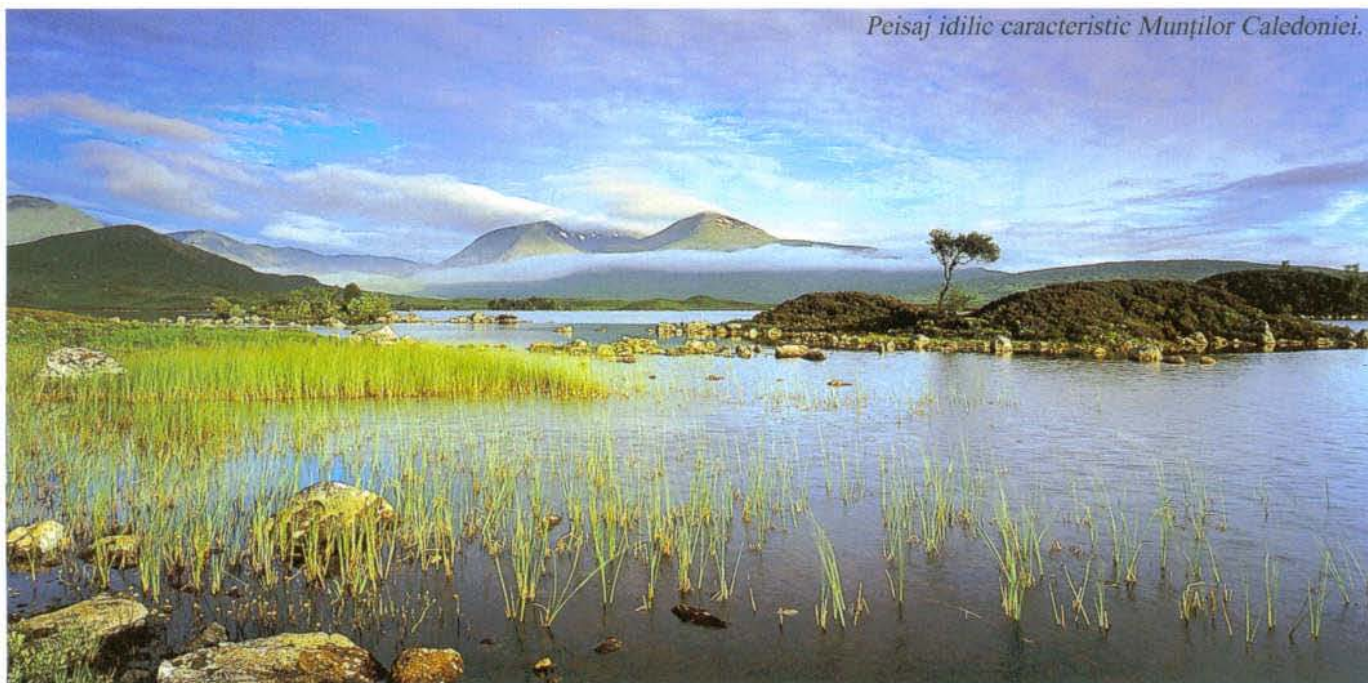
MUNȚII CALEDONIEI

Ținutul clanurilor

Munții Caledoniei se află în Scoția, în partea de nord a Marii Britanii. Munții, întreruși de văile adânci ale râurilor și de lacuri, sunt considerați de iubitorii de drumeții drept unul dintre cele mai frumoase colțuri ale Europei.

Istoria regiunii Munților Caledoniei a fost determinată de cultura celtică și mai ales de elementul de bază al societății celtice, marile triburi cunoscute sub denumirea de clanuri. Acestea au dominat ținutul până în secolul XVIII.

Peisaj idilic caracteristic Munților Caledoniei.

Scotienii originari din Irlanda și celții picți care au locuit în aceste teritorii constituie cele mai numeroase grupuri etnice ale Scoției. Încă din secolul I î.Ch., aceste triburi s-au înfruntat în lupte crâncene. Structura de clan s-a cristalizat la granița secolului X. Cei care aparțineau clanurilor MacLeod, MacAlpin sau MacMurdoch se aflau sub protecția acestora, dar trebuia să fie gata să își dea și viața pentru binele clanului. Muntenii scoțieni păstrează cu grijă amintirile legate

de vremurile glorioase de altădată. Legendele despre războinicii viteji îi umplu de mândrie pe scoțieni până în ziua de astăzi. Acestea conțin numeroase exagerări.

Stofa cadrilată a kilturilor, considerată în prezent simbolul vechilor războinici scoțieni, s-a impus ca semn distinctiv al soldaților din regimentele militare scoțiene de abia în secolul XVIII.

Din momentul unificării tronurilor Scoției și Angliei (în 1603) și de la unirea de facto forțată de Anglia în

1707, în Munții Caledoniei, revoltele au izbucnit neîncetat. Una dintre acestea, condusă de Earl of Mar, a putut fi înăbușită doar de Prințul Argyll. După această acțiune, numită „highland clearances” (curățarea munților), întreaga regiune muntoasă a devenit pustie, rămânând până în prezent aproape nepopulată.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Munții Caledoniei au fost, în secolul XIX, inspirația multor romantici, printre care Felix Mendelssohn, care a compus Simfonia Scoțiană.
2. Școlile de cimpoi funcționează până în momentul de față în Munții Caledoniei. Cântatul la acest instrument a fost interzis în secolul XVIII.
3. Cel mai înalt vârf al Munților Caledoniei este Carn Eige (1.183 m).
4. Legendele din munții scoțieni sunt o sursă inepuizabilă de inspirație pentru scenariile producătorilor de film. Cele mai cunoscute producții pe această temă sunt „Nemuritorul” cu Christopher Lambert în rolul principal și „Inimă neînfricată” cu Mel Gibson.

CE MERITĂ VĂZUT

Peisajele oferite de lacuri, coaste și munți, Castelul Eilean Donan, Inverness.

CLIMĂ

Temperată maritimă. Căderi abundente de ploaie și vânturi puternice. Temperaturile medii: +3°C în ianuarie și +14°C în iulie.

MUNȚI ȘI
VULCANI

MUN 59

GB

MUNȚII CALEDONIEI

HARTA FIZICĂ

Munții situați în nordul Scoției au luat numele orogenezei caledoniene, adică al mișcărilor tectonice în urma cărora s-au ridicat cele mai vechi masive muntoase din Europa. Calea maritimă continentală (Canalul Caledonian este un fragment al acesteia) valorifică depresiunea tectonică Glen More.

Nordul aspru al Scoției

Culmile Munților Caledoniei, presărate cu râuri și lacuri montane, reprezintă unul dintre cele mai fascinante peisaje care pot fi admirate în Europa. Acest relief s-a format în timpul ultimei perioade glaciare. Puțini turiști se aventurează în munți să le admire frumusețea. Aceste ținuturi neumblate fac parte dintre cele mai slab populate regiuni ale Regatului Unit.

Termenul englezesc „highlands” se referă la ținuturile muntoase situate la nord de depresiunea tectonică Glen More. În această vale se află nenumărate lacuri lungi și înguste, vestigii ale ultimei perioade glaciare. În secolul XIX, arhitectul Thomas

Telford a unit lacurile prin canale și astfel a apărut calea maritimă continentală care măsoară 95 de kilometri și unește Marea Nordului cu Oceanul Atlantic. La punctul de contact dintre Canalul Caledonian și Marea Nordului se află Inverness, cel mai mare oraș din Munții Caledoniei.

Aici începe unul dintre cele mai frumoase trasee feroviare, numit Kyle Line, care traversează munții pe toată lungimea lor și ajunge la Oceanul Atlantic. Munții Caledoniei acoperă aproape jumătate din teritoriul Scoției, de aceea mai sunt

cunoscuți și sub denumirea de Munții Scoției de Nord. Acest ținut întins este locuit de numai 200.000 de locuitori care sunt, asemeni pământurilor lor, simpli, aspri și, totuși, neobișnuit de captivanti.

Lacul Loch Ness este destinația favorită a excursiilor turistice. Aici locuiește, potrivit legendei, monstrul numit Nessie. O altă atracție a Scoției sunt numeroasele distilerii, în care se produce specialitatea locală, whisky. Varietățile mai scumpe ale acestui alcool puternic și aromat, numite „malt whisky”, se obțin din malțul de orz. La producția varietăților mai ieftine se amestecă malțul de seară și se obține așa-numitul „blended whisky”. Nu este adevărat că alcoolul se distilează în continuare în timbale. Toate distileriiile scoțiene folosesc acum tehnologii moderne.

Faimosul castel Eilean Donan, pe lacul Loch Duich.

ECONOMIA

Turism. Agricultură: creșterea bovinelor. Pescuit. Industrie: petrochimică și energetică, metalurgică ușoară, alimentară. Ateliere de artizanat.

PE SCURT

- Cel mai înalt vârf: Ben Nevis (1.343 m)
- Cel mai mare oraș: Inverness
- Limbi: engleză, scoțiană (galică)
- Moneda: lira sterlină
- Religie: creștinism (catolici și protestanți)
- Cele mai mari lacuri: Loch Ness, Loch Morar

MUN 61

US
CA

MUNȚII STÂNCOȘI

În patria westernurilor

Lacul Jackson, situat în Parcul Național Grand Teton (statul Wyoming), oferă o priveliște de basm. Aici se află o rezervație naturală de dimensiuni mari, cu piscuri ce ating 4.000 de metri înălțime. Cea mai numeroasă turmă de elani Wapiti din America găsește adăpost pe timp de iarnă, în aceste locuri.

Frumusețea sălbatică a Munților Stâncoși din America de Nord lasă călătorului impresii de neuitat.

◆ CLIMĂ

Climă temperat continentală, alpină. În statul Colorado iernile sunt foarte reci, cu căderi abundente de zăpadă iar verile însoțite, dar răcoroase.

Cine a călătorit măcar o dată prin regiunile sălbatice și izolate din Munții Stâncoși va reveni, cu siguranță, în aceste locuri. Aici se află cele mai populare stațiuni de iarnă din Statele Unite: Aspen, Vail, Keystone, Snowmass și Copper Mountain, toate în statul Colorado. Aceste ținuturi sunt unele dintre cele mai frumoase de pe continent, nu numai iarna. „Alpii Lumii Noi” sunt compuși din 53 de vârfuri de peste 4.000 de metri în SUA și din 144 de vârfuri de peste 3.000 de metri în Canada. Pe teritoriul canadian, în Munții Stâncoși, au fost deschise două mari parcuri naționale: Banff, în sud, și Jasper, în nord. Numeroase astfel de parcuri există și în Statele Unite: cel mai vizitat este Yellowstone National Park, cu celebrul său gheizer Old Faithfull.

PE SCURT

- Baraje principale: Grand Coulee și Bonneville pe râul Columbia, Hoover Dam pe râul Colorado
- Cele mai mari orașe: Vancouver (Canada), Seattle, Portland, Butte, Spokane, Salt Lake City
- Cele mai lungi râuri: Colorado, Columbia
- Vulcan: St. Helen, în Munții Cascadelor (a erupt ultima dată în 1980, după 350 de ani de inactivitate)

ECONOMIA

Resurse naturale: cărbune, petrol, zăcăminte de fier, cupru, zinc, plumb, cobalt, mangan, molibden, uraniu, wolfram, precum și aur și argint. Turism.

Vedere panoramică a lanțului Munților Stâncoși.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. În anii 1859-1860, febra aurului a atras mii de oameni în aceste regiuni. Orașele ridicate peste noapte pentru a-i adăposti pe pionieri și aventurieri, erau adesea abandonate și lăsate în paragină. Așezările din Munții Stâncoși rămase din acele vremuri pot fi vizitate și în momentul de față.
2. În Sierra Nevada, se găsesc păduri de sequoia și de arbori Wellington. Locuitorii Californiei sunt foarte mândri de acești copaci gigantici.
3. Plimbările trebuie organizate cu multă precauție, mai ales în partea canadiană a Munților Stâncoși, unde o întâlnire cu un urs grizzly este ceva obișnuit. În general, acesta se ferește de oameni. Însă fiind un mare lacom, este atras de corturile turiștilor, unde se găsește întotdeauna hrană.
4. În Munții Stâncoși, apa din lacuri și râuri poate fi băută numai după ce a fost fiartă în prealabil. În caz contrar, turiștii pot căpăta o maladie provocată de bacterii intestinale și numită aici „febra castorului”.

MUNȚII STÂNCOȘI

HARTA FIZICĂ

Munții Stâncoși reprezintă un element important al lanțului muntos al Cordilierilor și al Anzilor. Situat pe coasta vestică, lanțul muntos străbate întregul continent american, din Alaska până în Țara de Foc.

Un masiv muntos primordial, sălbatic și minunat.

Munții Stâncoși (Rocky Mountains) se întind de-a lungul coastei Oceanului Pacific, din Columbia Britanică în Canada, până la cursul superior al Rio Grande, în statul New Mexico.

STATISTICĂ

Cele mai înalte vârfuri:

Elbert 4.399 m (SUA), Robson 3.954 m (Canada), Whitney 4.418 m (SUA, Sierra Nevada)

Lungime: aproximativ 3.000 de kilometri

Podișul Colorado: înălțimi între 1.500 și 3.000 de metri

Marele Lac Sărat:

2.700 - 5.900 km²

Valea Morții:

o depresiune ce atinge o adâncime de 94 de metri sub nivelul mării

Lăsarea serii în Munții Stâncoși: fundalul marilor realizări ale cuceritorilor Vestului Sălbatic și decorul a nenumărate westernuri.

Munții Stâncoși este denumirea românească dată lanțului Rocky Mountains, masiv în formă de semilună, care se întinde de-a lungul coastei vestice a continentului american. Această barieră de granit face parte din marele lanț muntos care străbate coasta Oceanului Pacific, traversând Bolivia și Chile și ajungând până în Țara de Foc.

Masivul, format în era terțiară, este alcătuit din trei mari blocuri. La est

se află Munții Stâncoși, cu pereții lor abrupti de piatră care domină Marile Câmpii (Great Plains). Masivul atinge altitudinea maximă în statul Colorado, culmile sale prelungindu-se până în New Mexico.

Aici se pot admira peisajele atât de cunoscute datorită filmelor western iar vântul pare a purta uneori pe aripile sale nechezat de cai și zgomot de împușcături. Următorul masiv muntos este lanțul Sierra Nevada, caracterizat prin urmele curioase lăsate de pro-

cese de eroziune. Pe numeroase stânci se pot observa orificii rotunde, care amintesc de niște găuri răspândite pe un teren de golf imens. Munții de pe țărmul canadian nu se lasă cu nimic mai prejos: deși nu ating înălțimi impresionante, coastele lor coboară foarte abrupt spre mare.

În inima Munților Stâncoși, de la râul Columbia până în Oregon și de la Marele Bazin până în Colorado, se întind podișuri ce ascund importante bogății naturale. La vest de Las Vegas se află deșertul cunoscut sub numele de Valea Morții. Salt Lake City, din statul Utah, este unul dintre cele mai mari orașe din Munții Stâncoși. Metropola, situată în apropiere de Marele Lac Sărat, este centrul sectei creștine a mormonilor.

Acest țap tânăr din Munții Stâncoși învinge fără probleme provocările oferite de prăpăstii.

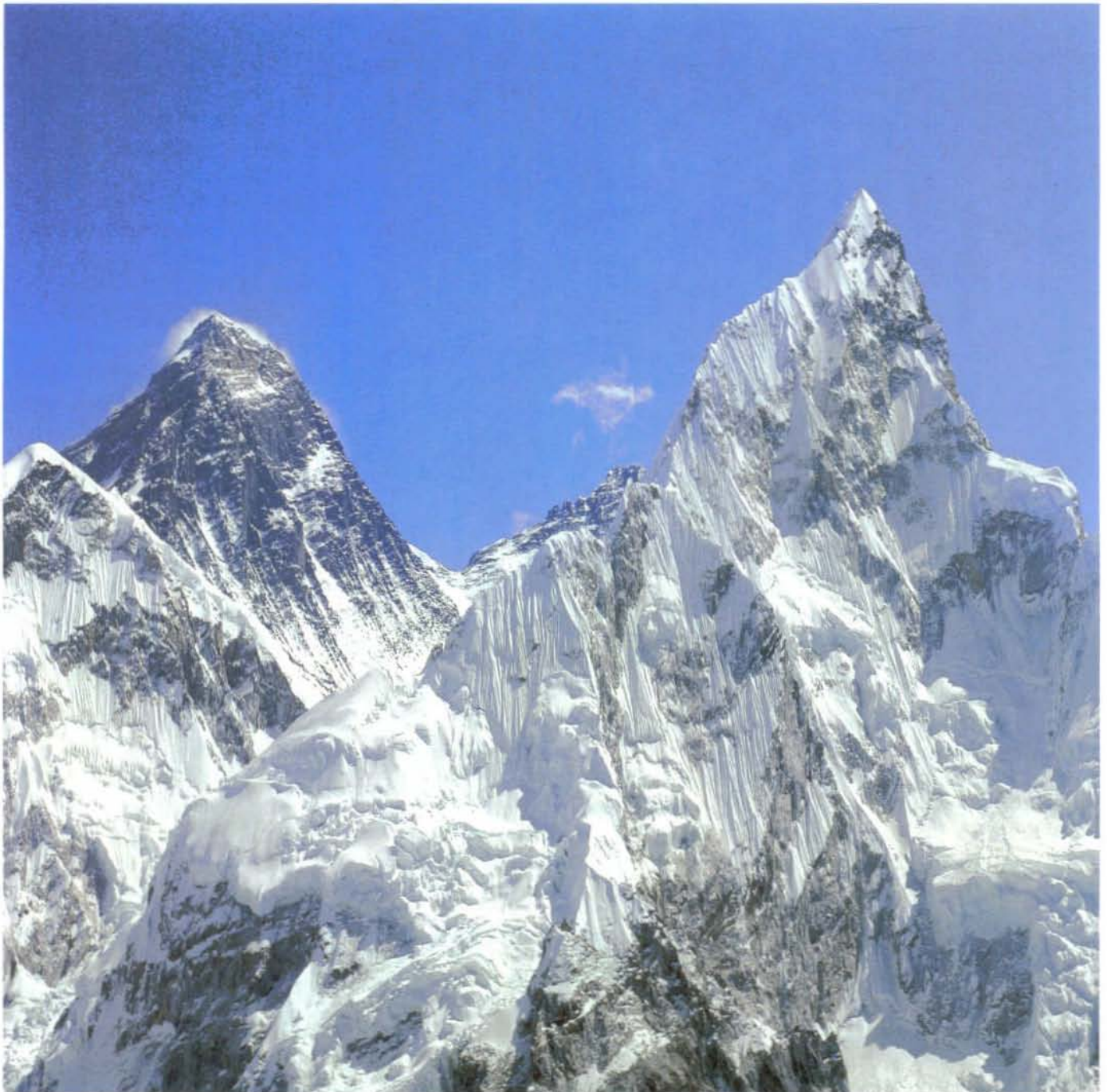

SZC 53

MUNTELE EVEREST

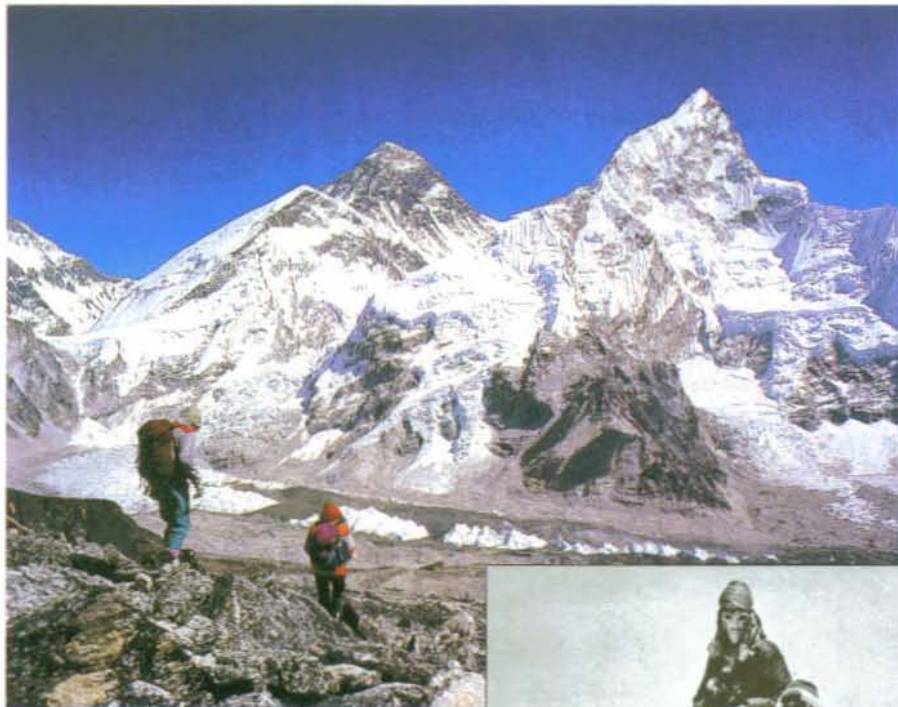

Leagănul zeilor

La granița dintre Nepal și Tibet se înalță Everestul: cunoscut sub denumirea de „acoperișul lumii”, acesta este cel mai înalt vârf al munților Himalaya și totodată cel mai înalt masiv din lume.

Numeroși alpiniști și amatori de senzații tari și-au pierdut viața în încercarea de a cuceri cel mai înalt vârf din lume. Cu toate acestea, masivul Everest continuă să atragă, cu o forță magică, expediție după expediție.

Ajutorul șerpașilor nepalezi și al tibetanilor este indispensabil oricărei încercări de cucerire a celor 8.000 de metri înălțime.

Private din depărtare, piscurile ascuțite ale Himalayei seamănă cu turnurile cetăților fortificate din vremuri de mult apuse. La lăsarea serii, acestea se profilează maiestuos pe azurul cerului. La începutul secolului al XIX-lea, când primii străini și-au făcut apariția în Himalaya, cucerirea celui mai înalt vârf nu era decât un vis. Visul a devenit realitate abia în 1950, când primii cutezători au atins vârful Annapurna (8.091 m). De atunci datează febra cuceririi celor mai înalte piscuri de pe glob și mai ales a masivului Everest. Este posibil ca acesta să fi fost cucerit deja în anul 1924, când englezul George Mallory și însoțitorii săi și-au pierdut viața pe unul dintre versanți. Până în ziua de astăzi nu se știe dacă Mallory a apucat să

atingă vârful înainte de moarte. Primii oameni care au pus piciorul pe culme, la 29 mai 1953, au fost neozelandezul E.P. Hillary și șerpașul Tenzing Norgay. Ei au folosit măști de oxigen deoarece pe atunci se credea că ascensiunea la înălțimi așa de mari nu este

PE SCURT

- În Tibet, Everestul este cunoscut sub numele de Chomolungma („Mama universului”).
- Șerpașii nepalezi folosesc numele de Sagarmatha („Fruntea cerului”).
- Grupuri etnice: șerpași (Nepal), tibetani (China).
- Limbi: nepaleză, tibetană
- Moneda: rupia nepaleză, jüan
- Religia: lamaism (variantă a budismului)

Istoria alpinismului: Edmund Hillary și șerpașul Tenzing Norkay la tabăra numărul 4 în ziua când au cucerit vârful Everestului, 1953.

posibilă fără ajutorul acestora. Austriecii Reinhold Messner și Peter Habeler au demonstrat mai târziu că această teorie era greșită: la 8 mai 1978 au atins Everestul fără măști de oxigen. Messner a stabilit un nou record: la 20 septembrie 1980 a reușit prima expediție solitară. Anterior, la 17 februarie 1980, polonezii K. Wielicki și L. Cichy au fost primii oameni din lume care au ajuns pe culmea celui mai înalt munte pe timp de iarnă.

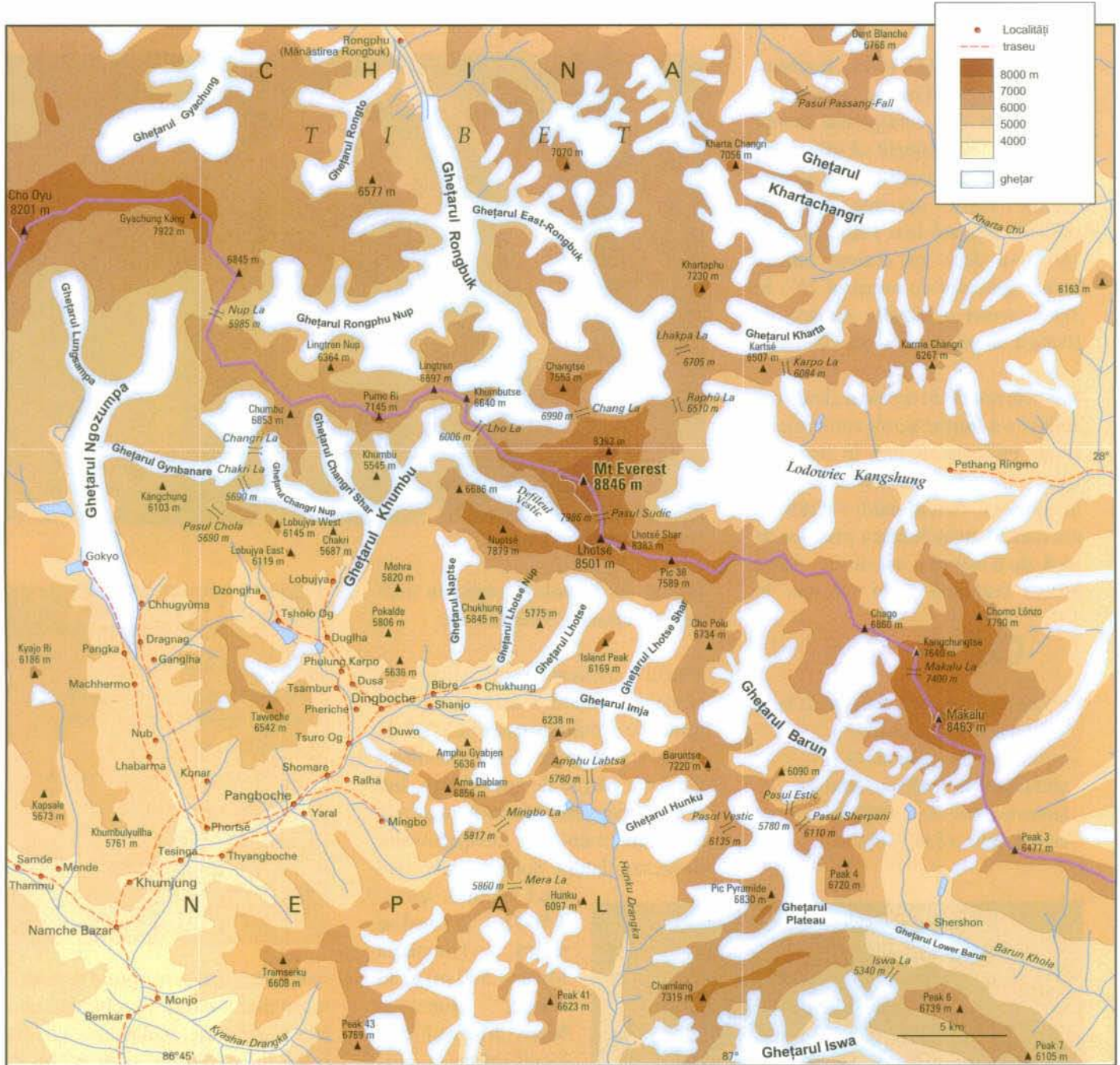
CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. De peste 150 de ani au loc expediții în căutarea lui Yéti, legendarul „om al zăpezilor”. În afara unor urme uriașe de pași, nu s-a găsit până acum nici o dovadă a existenței acestuia.
2. Lanțul munților Himalaya are 2.500 de kilometri lungime, echivalentul distanței dintre Londra și Moscova.
3. Numele Himalaya înseamnă în sanscrită „casa de zăpada”.
4. Șerpașii - călăuzele din Himalaya - sunt cunoscuți și sub denumirea de „tigrii zăpezilor”. Nici o expediție nu are loc fără ajutorul lor.

MUNTELE EVEREST

HARTA FIZICĂ

Cel mai înalt vârf de pe glob se află într-o companie demnă de acesta. Grupul piscurilor înalte de 7.000-8.000 de metri, precum și nenumăratele culmi ceva mai joase, formează un adevărat „acoperiș” al lumii.

Regele vârfurilor muntoase

Cel mai înalt vârf din lume este situat în Asia Centrală, acolo unde ghețurile sunt veșnice. Munții Himalaya s-au ridicat din mare acum 20 de milioane de ani.

Între anii 1823-1843, inginerul englez Sir George Everest a măsurat și a cartografiat munții Himalaya. Nu a reușit să afle, însă, care dintre cele zece piscuri uriașe, așezate foarte aproape unul de celălalt, este cel mai înalt. Abia în 1862 s-a decis că această onoare revine „piscului cu numărul 15”. În 1862, acesta a căpătat numele de Everest, în onoarea lui Sir George.

Muntele numit de nepalezi „leagănul zeilor” s-a format acum aproximativ 20 de milioane de ani, în mare. În locul unde plăcile tectonice au intrat în coliziune, fundul mării s-a ridicat, provocând suprapunerea maselor de rocă, de-a lungul a mii de ani. Acest proces continuă și în prezent: în

Nepal: femeie tibetană.

fiecare an, Himalaya crește în înălțime cu aproape 5 centimetri.

Vârful Everest este situat în Himalaya. Acest masiv muntos în formă de semilună măsoară 2.500 de kilometri lungime. Este înconjurat din toate părțile de ape: Gange, Ind și Brahmaputra. Masivul cuprinde trei lanțuri muntoase: munții Siwalik formează latura sudică (cele mai mici înălțimi, aprox. 1.500 m), la Nord se ridică Himalaya Mică (4.500 m) și, în sfârșit, Himalaya Mare. Masivul este locuit până la altitudinea de 5.000 de metri. Mai sus, trăiesc pe alocuri moști, oi sălbătice și leopardzi ai zăpezilor, care sunt o raritate. În fiecare an, câteva mii de amatori de drumeții pătrund în

◆ CLIMĂ

alpină tropicală. Din iunie până în septembrie este perioada musonilor. Temperatura la altitudinea de 4.000 de metri: în ianuarie, între -8 și +6°C, în august, între +8 și +16°C.

În fotografie (de la stânga la dreapta) se văd vârfurile Everest, Lhotse și Nuptse, acoperite de zăpadă.

STATISTICĂ

Înălțime: 8.848 m

Înălțimea celor mai apropiate vârfuri: Tapshi Lapcha (5.600 m), Natula (5.800 m).

Numărul expedițiilor încununat de succes de la prima cucerire a vârfului, în 1953: 1320.

Primul român care a cucerit vârful Everest a fost Constantin Lăcătuș, la 17 mai 1995.

valea Khumbu și se opresc la poalele masivului Everest. În schimbul unor sume piperate, călăuzele conduc orice turist sănătos și rezonabil de pregătit până pe culmea pe care au atins-o deja în jur de 1.000 de persoane...

VUL 9

(IT)

ETNA

Cel mai mare vulcan din Europa

Etna este cel mai mare vulcan activ din Europa. An de an, aici se opresc nu numai numeroase grupuri de turiști, ci și oameni de știință și cercetători.

Erupțiile vulcanului Etna nu au avut până acum consecințe atât de dramatice ca erupțiile unor vulcani din zona Pacificului. Cu toate acestea, de-a lungul secolelor, Etna a făcut multe victime. Locuitorii Siciliei au învățat însă să trăiască la poalele vulcanului.

Una dintre cele mai dramatice erupții ale Etnei a început pe 25 februarie 1669. A provocat mari pagube în Nicolosia, aflată la numai 10 kilometri depărtare de Catania. Pe 11 martie, în apropiere de vârf, a apărut o fisură de 12 kilometri lungime, după care s-au format mai multe cratere. Lava fierbinte s-a scurs până sub zidurile orașului care, în final, au cedat. Râul de de lavă lat de 40 de metri a distrus o

CE MERITĂ VĂZUT

Povârnișurile și craterele Etnei; satul Randazzo cu catedrala Santa Maria datând din secolul al XIII-lea, situat la 60 de kilometri de Etna și construit în întregime din lavă; muzeul arheologic din Adrano; Catania și panorama minunată a Etnei.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. "Etna" era numele dat dezbaterilor poetice pe tema erupțiilor vulcanice care s-au desfășurat între anul 55 î. Ch. și anul 79 d. Ch.
2. Un mit antic povestește că în adâncurile Etnei trăiește titanul cu o sută de capete Tifon, închis acolo de Jupiter.
3. Unul dintre cercetătorii de frunte ai Etnei este Haroun Tazieff; acesta a făcut câteva filme și a scris câteva cărți pe tema vulcanului.
4. Erupția vulcanului Etna din 1971 a distrus printre altele linia de teleferic și Observatorul Astronomic.

mare parte a orașului. În continuare, pe 23 aprilie, lava s-a scurs în Golful Cataniei, iar pe 15 iulie vulcanul s-a liniștit.

De regulă, erupțiile Etnei erau mai blânde. Etna a fost întotdeauna periculoasă pentru turiștii imprudenți, care se apropie prea mult de marginea craterului: în 1843 masa de lavă a ucis 36 de spectatori, pe 12 septembrie 1979 și-au pierdut viața

9 persoane și 23 au suferit arsuri. La acea dată, în urma unei erupții care a durat 30 de secunde, fragmente de rocă ce aveau diametrul de 25 de centimetri au căzut pe o rază de 400 de metri. De câteva zeci de ani, geologii sunt capabili să prevadă erupțiile vulcanice. Au reușit acest lucru și în 1971, când lava Etnei a distrus mai multe sate siciliene. Nimeni nu a avut de suferit, locuitorii fiind evacuați în timp util.

Cum se întâmplă de obicei în preajma vulcanilor, pământul de la poalele Etnei este foarte fertil.

ETNA

HARTA FIZICĂ

Etna, vulcanul falnic care domină țărmul estic al Siciliei, este cel mai reprezentativ element al insulei - silueta sa uriașă este vizibilă de la mare depărtare.

Uriaşul care scuipă foc

Erupțiile Etnei sunt urmărite de mii de ani. Prima erupție documentată a avut loc în anul 1.500 î. Ch. De atunci, Etna a erupt de cel puțin 190 de ori.

PE SCURT

- Cel mai mare vulcan activ din Europa
- Așezare: pe insula italiană Sicilia
- Vârsta: peste 300.000 de ani

Oamenii de știință împart vulcanii în vulcani explozivi (din care în momentul erupției izbucnesc gaze, cenușă și lavă) și în vulcani cu activitate liniștită (din care lava cu temperaturi de peste 1000°C se scurge lent).

Vulcanul sicilian face parte din a doua categorie. O parte din fragmentele de lavă regăsite datează de acum 300.000 de ani și demonstrează că Etna se afla atunci sub nivelul mării. Astăzi, vulcanul măsoară la bază 60/40 de kilometri și se ridică până la o înălțime de 3.340 de metri. Primii 2.900 de metri sunt formați din stânci masive iar ultimii 400 de metri sunt alcătuiți dintr-o succesiune de cratere și ravene. Inițial, aici se aflau nenumărate centre vulcanice. Forma de astăzi a Etnei a fost determinată de două centre vulcanice principale:

ECONOMIA

Turism. Agricultură: cultivarea fructelor și a măslinelor, producția de vin.

◆ CLIMĂ

Mediteraneană. Ierni blânde cu viscole scurte și intense. Veri secetoase.

Trifoglietto și mai recentul Gibello. Acesta din urmă a continuat să erupă în mod regulat, până în ziua de azi. Activitatea sa, care s-a intensificat în anul 2001, durează uneori câteva luni. Cea mai lungă erupție înregistrată în ultimii 300 de ani a durat din decembrie, 1991 până în martie, 1993.

Agricultura înflorește în regiune, în ciuda permanentului pericol vulcanic. Cerealele, vița de vie și pomii fructiferi se cultivă până la o înălțime de 1.400 de metri. Turismul joacă un rol important, nu numai datorită Etnei. Catania, capitala

STATISTICĂ

Suprafața la baza muntelui:
2.400 km²

Înălțime : 3.340 m

Erupții: cel puțin 190 până în prezent. În timpul erupției din anul 1956, vulcanul a aruncat un milion de metri cubi de lavă.

regiunii, este situată la picioarele vulcanului. Ruinele grecești și romane pe care le adăpostește fac din oraș o atracție turistică cu nimic mai prejos decât Siracuză, situată mult mai la sud.

Lava cu temperaturi de 1000°C sapă în rocă albii ca de râu.

VUL 29

(TZ)

KILIMANJARO

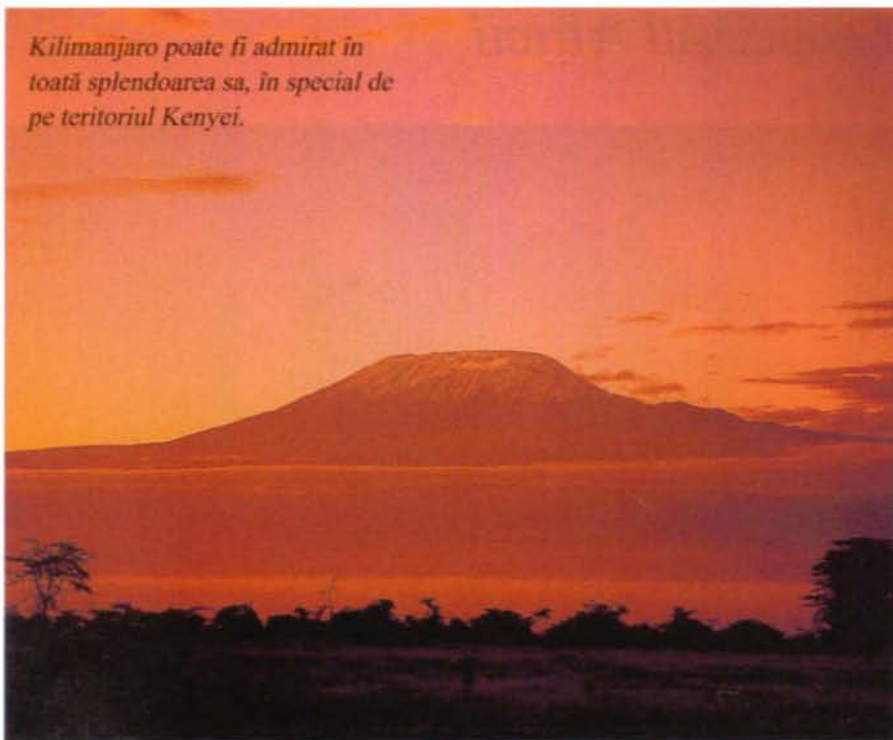
Acoperișul Africii

*Kilimanjaro este unul dintre cei mai înalți masivi de sine stătători din lume.
Este situat în cea mai atractivă regiune turistică din Tanzania.*

Kilimanjaro este fotografiat cel mai adesea dinspre Kenya. Tot de aici își încep, de regulă, ascensiunea turiștii care visează să cucerească Acoperișul Alb al Continentului Negru.

Kilimanjaro poate fi admirat în toată splendoarea sa, în special de pe teritoriul Kenyei.

De câteva decenii, turiștii din Europa de Vest își petrec cu plăcere vacanțele în Kenya. Cu această ocazie vizitează Parcul Național Serengeti și Kilimanjaro, care se găsesc pe teritoriul Tanzaniei. Până în anul 1977 lucrurile au fost simple: era suficient să te urci în jeep și să traversezi granița verde ca să poți admira mi-

ECONOMIA

Agricultura: la poalele masivului se cultivă banane, cafea și bumbac. Turism.

CLIMĂ

Clima este ecuatorială montană. Sezonul secetos ține din ianuarie până în martie și din iulie până în septembrie. În restul anului, condițiile de climă sunt similare iernilor europene.

nunile naturii din țara vecină. Influxul de valută a alimentat, însă, numai bugetul Kenyei, unde turiștii erau cazați și plăteau pentru serviciile acordate. Această mare afacere nu a adus nici un profit Tanzaniei, deși țara oferea majoritatea atracțiilor asociate unui safari: lei și elefanții din împrejurimile vulcanului Ngorongoro, lacul Manaya și, bineînțeles, Kilimanjaro. În anul 1977 balanța s-a înclinat și, pe 4 februarie, Tanzania a închis granițele.

CE MERITĂ VĂZUT

După părerea triburilor care vorbesc limba swahili, Kilimanjaro s-a transformat dintr-un „munte al spiritelor rele” într-un magnet pentru turiștii din lumea întreagă. Vârful principal Kibo este cunoscut și sub denumirea de Uhuru Peak.

Ulterior, statul a depus eforturi pentru dezvoltarea propriului sector turistic: cine dorea să admire farmecul naturii tanzaniene trebuia să poposească în această țară. Din păcate, ambițiosul plan a eșuat: câștigurile au fost mai mici decât cele prognozate, astfel încât, după șase ani, granițele au fost redeschise.

Muntele acoperit de zăpadă se înalță deasupra palmierilor tropicali.

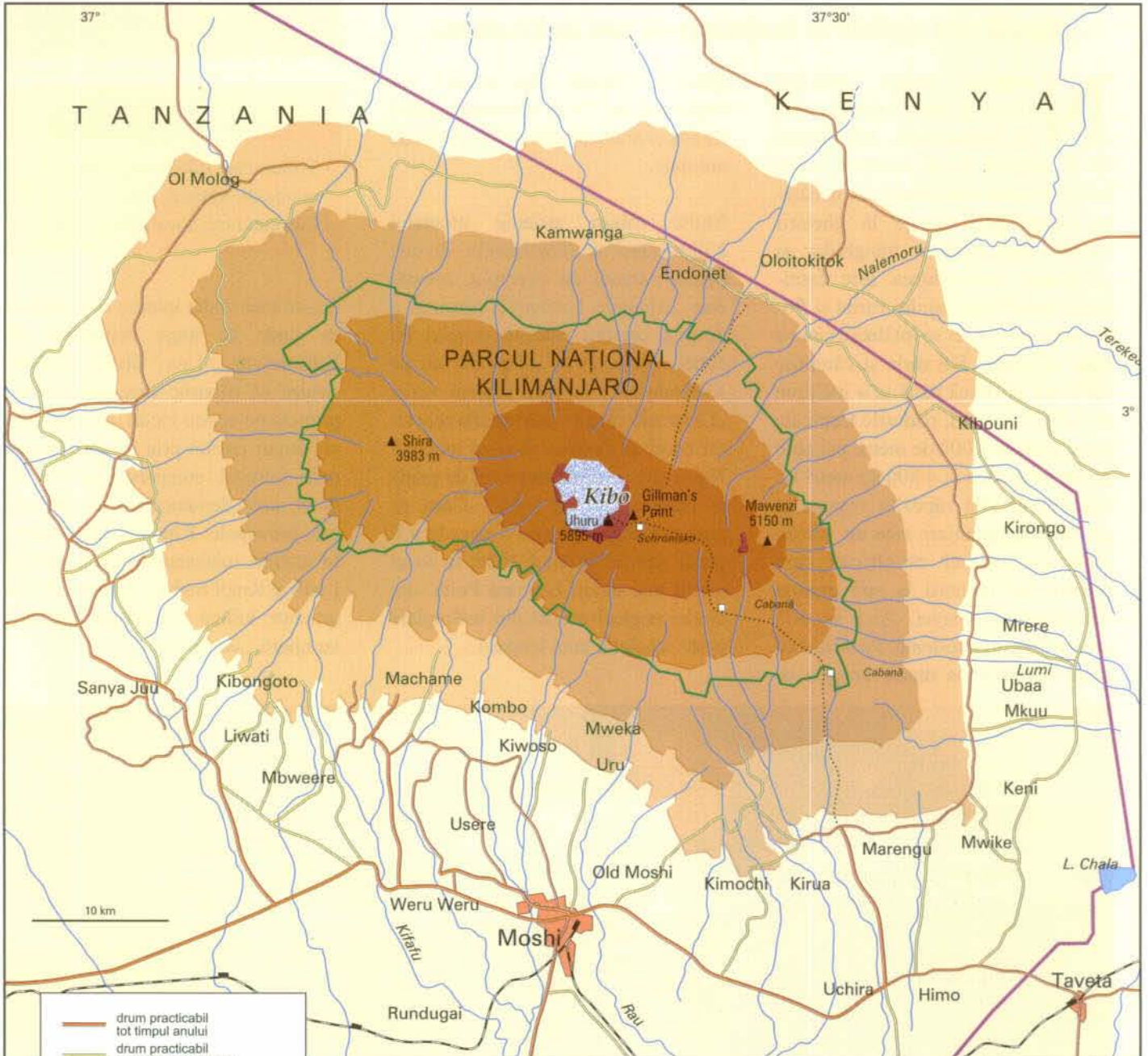
CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Închiderea graniței dintre Kenya și Tanzania în 1977 a lăsat peste 1.000 de turiști într-o situație fără ieșire: au fost rechiziționate atunci 200 de jeepuri și 29 de avioane.
2. Acțiunea cărții și a celebrului film pentru copii „Regele Leu” se desfășoară în regiunea Kilimanjaro.
3. Ecranizarea nuvelei „Zăpezile de pe Kilimanjaro”, cu Gregory Peck și Ava Gardner în rolurile principale, s-a bucurat de un mare succes la public.
4. În anul 1994, David Neacșu a devenit primul român care a urcat pe Kilimanjaro.

KILIMANJARO

HARTA FIZICĂ

- drum practicabil tot timpul anului
- drum practicabil în anotimpul secetos
- - - - - cărare
- linie ferată
- granița parcului național
- 1500 2000 3000 4000 5000 m
- vârfuri acoperite de zăpezi veșnice

Kilimanjaro este un masiv muntos impunător, cu cele trei vârfuri principale ale sale: Shira, Mawenzi și cel mai înalt, Uhuru (Kibo). În prezent, turiștii pot lua parte la excursii organizate de 5 zile, în timpul cărora se pot cățăra pe vârful Uhuru, și mai precis pe Gillman's Point, unde a fost construit un adăpost.

Cel mai înalt munte din Africa

Formidabilul munte Kilimanjaro se înalță ca un monument singuratic în podișul est-african, lângă granița de nord a Tanzaniei. Vârfurile sale acoperite de zăpadă sunt vizibile de la distanțe de sute de kilometri.

Numeroși turiști vizitează Tanzania pentru a putea urca pe Kilimanjaro. Nu trebuie să fi alpinist ca să reușești acest lucru. Pantele sunt blânde iar în câteva locuri poți ajunge la ghețarii veșnici fără ajutorul frânghiilor și cârligelor. Ascensiunea este fascinantă datorită peisajului variat și florei minunate. Aici se întâlnesc câteva zone de climă. Savanele și câmpiile cultivate se ridică până la o înălțime de 2.000 de metri, pădurile tropicale cresc până la 4.000 de metri, pajiștile alpine urcă până la 4.800 de metri iar mai sus se află zăpezile veșnice și ghețarii. Kilimanjaro este un vulcan stins din platoul est-african care împarte de la nord la sud granița Tanzaniei și Kenyei. Aici se află câteva parcuri naționale. Pe teritoriul celui mai frumos dintre acestea se

găsește craterul Ngorongoro cu diametrul de 20 de kilometri, sursă de apă și hrană pentru multe specii de animale.

Multe triburi atribuie muntelui Kilimanjaro o semnificație divină; pentru Maasai de exemplu, aceasta este „Muntele Luminii”. Masivul a devenit celebru datorită nuvelei lui Ernest Hemingway „Zăpezile de pe Kilimanjaro”, în care autorul scria: „Chiar sub vârful vestic se află scheletul uscat și înghețat al unui leopard. Nu se știe ce căuta animalul de pradă la înălțimi așa de mari”. Ceea ce povestea Hemingway s-a dovedit a fi purul adevăr: în anul 1926, în locul numit mai târziu Leopard Point, doi clerici englezi au dat din întâmplare peste scheletul unui leopard.

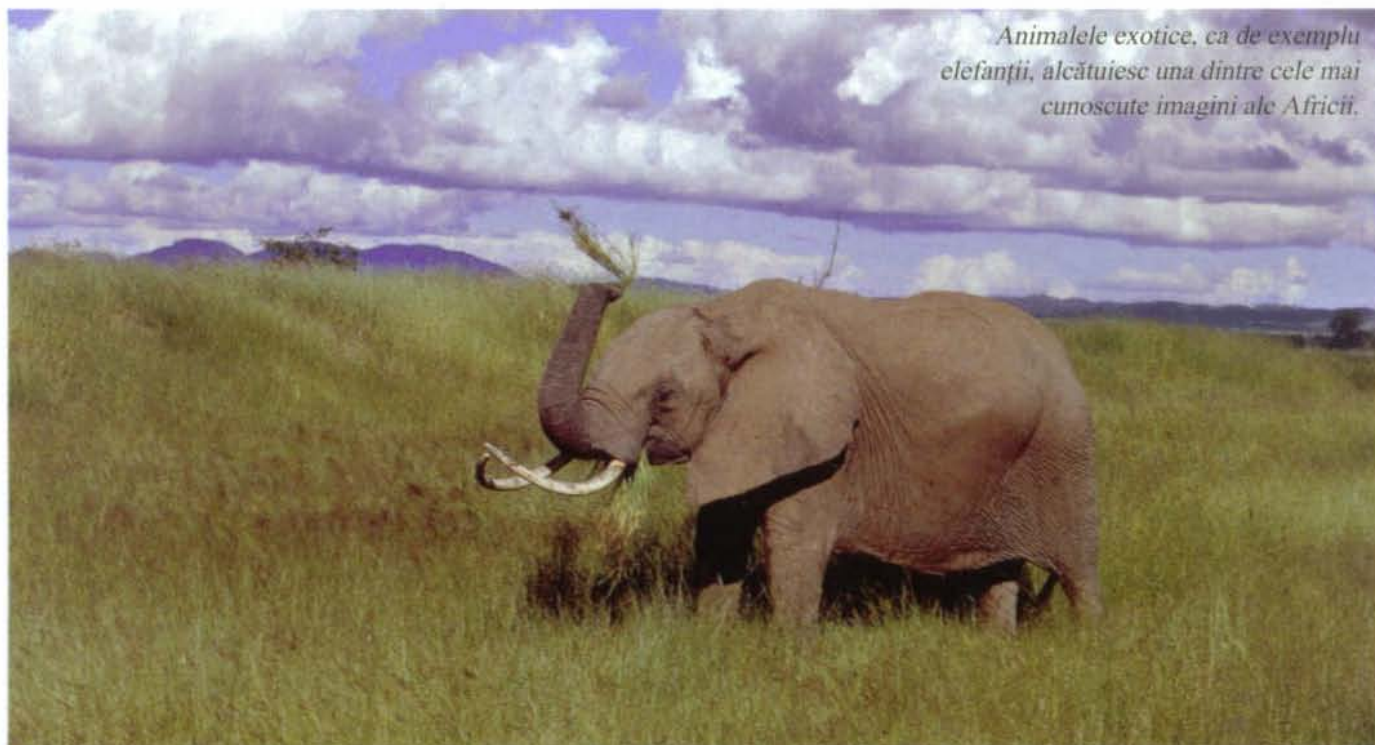
STATISTICĂ

Înălțime: vârful principal Uhuru (Kibo) măsoară 5.895 m iar vârful Mawenzi măsoară 5.150 m.
Craterul Kibo: 2 km diametru
Distanța dintre vârfuri: aprox. 10 km
Suprafața acoperită de gheață: 4 km²

PE SCURT

- Triburi care trăiesc la poalele muntelui: Maasai, Choggi
- Cea mai mare localitate: Moshi

Există mai multe ipoteze care explică de unde se trage denumirea de Kilimanjaro. Una dintre acestea susține că triburile care s-au stabilit primele pe aceste locuri, nu ar fi avut un singur cuvânt prin care să desemneze întregul complex vulcanic, ci două, care denumeau doar vârfurile sale principale: Kipoo și Kimawenzi. În schimb, misionarul german Johann Ludwig Krapf traduce numele în felul următor: kilima ar însemna „munte”, iar njiaro, „caravană”.

Animalele exotice, ca de exemplu elefanții, alcătuiesc una dintre cele mai cunoscute imagini ale Africii.

LACUL LÉMAN (GENEVA)

Cornul din Alpi

LAC 45

CH FR

Castelul medieval Chillon din apropiere de Montreux a fost cândva reședința conților de Savoia, iar mai târziu a îndeplinit rolul de închisoare.

Lacul oamenilor frumoși și bogați

Lângă Lacul Léman se stabilesc personalitățile din lumea afacerilor, artei și sportului. Și nu numai pentru a scăpa de plata taxelor.

Pe Lacul Geneva au loc microaziere turistice.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. La Évian, pe malul francez al lacului, a fost negociat tratatul de pace dintre Franța și Algeria.
2. Pe Lacul Léman, pescuitul își pierde tot mai mult din însemnătate. În prezent se pescuiesc aici în principal bibani, păstrăvi și știuci.
3. Neptun a fost ultimul vas care a transportat mărfuri pe Lacul Léman (până în 1968). În prezent a fost transformat în vas de agrement.
4. De jur împrejurul lacului sunt 22 de faruri care îi avertizează pe marinari și pe iubitorii sporturilor nautice dacă se apropie furtuna.

Nume celebre precum Kurt Tucholsky, Charlie Chaplin sau Alfred Hitchcock nu sunt o raritate în registrele de evidență ale localităților din jurul Lacului Léman. Personalitățile din lumea artei, științei și politicii - „crema societății” - preferă Vevey (aici a murit Charlie Chaplin) și

Montreux. Cantoanele din jurul lacului (Geneva, Vaud și Valais) prezintă două avantaje majore: paradisul fiscal elvețian și peisajele magnifice. Cu greu se poate rezista farmecului Alpilor și pitoreștilor regiuni înconjurătoare, motiv pentru care numărul mare de vizitatori este perceput ca o povară de populația localnică.

CE MERITĂ VĂZUT

Geneva (Muzeul Artei și Istoriei, meșterii ceasornicari, instituțiile ONU), castelul Chillon, podgoriile din preajma lacului, orașelul Évian (termele).

ECONOMIA

Turism. Agricultură: culturi de viță de vie. Pescuit. Industria: producția vinului, dotarea bărcilor cu motor și cu pânze.

◆ CLIMĂ

Climatul este sub influența a trei tipuri de climă: atlantică, mediteraneană și continentală. Iernile sunt reci și uscate, verile sunt calde cu furtuni frecvente. Predomină vânturile sud-vestice.

Regiunile de pe țărm devin inaccesibile pentru localnici, deoarece sunt cumpărate de bogătași, precum șecii petrolului. Nu numai aceste tranzacții neliniștesc guvernul cantonului Geneva. Geneva s-a integrat în Confederația Elvețiană de abia în 1815 și nu se simte foarte sigură de poziția sa în această comunitate. Numeroși locuitori ai cantonului cu un mare potențial financiar cântăresc posibilitatea unirii Genevei cu Vaud într-un singur mare canton, a cărei poziție ar fi mult mai puternică.

LACUL LÉMAN

HARTA FIZICĂ

Lacul Geneva, numit și Lacul Léman, se întinde ca un arc între masivele muntoase înconjurătoare. Vârfurile Alpilor, acoperite de zăpadă, care domină oglinda lacului, alcătuiesc priveliști de basm. Nu e de mirare că atrag de multă vreme călători înstăriți, care visează să locuiască în frumoasele reședințe de pe malul lacului.

LACUL LÉMAN (GENEVA)

Marea dulce a Elveției

Elveția este asociată înainte de toate cu Alpii.

Nu pot fi uitate însă nici cele două mari lacuri: Lacul Léman la granița dintre Franța și Elveția, și Lacul Boden, la granița dintre Germania și Elveția.

Lacul Léman este cel mai mare lac al Alpilor: suprafața sa măsoară 582 km² iar volumul de apă este de 89 km³. Diferența de nivel dintre lac și lanțurile muntoase înconjurătoare este uriașă. Lacul este situat la altitudinea de 372 de metri, iar la numai 70 de kilometri distanță se ridică cel mai înalt vârf al Alpilor, Mont Blanc. Râuri și izvoare se varsă din toate direcțiile în Lacul Léman. Cel mai mare dintre acestea, Rhônul, se varsă în lac și apoi se formează din nou și curge mai departe. Aici bat vânturi puternice, au loc furtuni frecvente, iar marinarii se tem cel mai mult de vântul uscat și rece de nord-est, numit Bise. Partea centrală a lacului

Cea mai mare atracție turistică a Genevei este fântâna Jet d'Eau.

Léman nu îngheață iarna, ceea ce îl face navigabil tot timpul anului.

În trecut, pe primul loc se afla transportul de lemn și alte mărfuri, iar în prezent predomină navigația.

Localitățile limitrofe continuă însă să transporte pe această cale mărfuri către orașele de pe țărm: Geneva și Lausanne. La începutul secolului XX, pe Lacul Léman navigau ambarcațiuni cu pânze, activitate posibilă datorită vânturilor propice. În prezent, cele opt vase cu aburi aflate încă în folosință se bucură de o mare popularitate.

STATISTICĂ

Suprafața: 582 km²
(Grand Lac măsoară 503 km² iar Petit Lac 79 km²)
Partea franceză: 239 km²
Partea elvețiană: 343,4 km²
Circumferința: 167 km
(partea nordică 95 km, partea sudică 72 km)
Lățimea maximă: 13,8 km
Lungimea: 80 km
Adâncimea: până la 310 m
(Petit Lac 78 m), adâncimea medie 157 m
Bazinul hidrografic: 6.830 km²
Volumul apei: 88,9 milioane m³
Temperaturile medii (la suprafața apei): +20°C vara și +4°C iarna

Cultura viței de vie s-a dezvoltat pe coastele blânde și însorite ce coboară domol spre lac.

PE SCURT

- La granița dintre Franța și Elveția.
- Cel mai mare lac din Alpi
- Navigația de pasageri și sporturile nautice motorizate
- Cultura viței de vie în regiunile țărmului

LAC 69

GB

LOCH NESS

Misterul din adâncuri

Castelul Urquhart lângă Loch Ness, Scoția, Regatul Unit.

Dacă cu mulți ani în urmă un anumit călugăr irlandez nu ar fi poposit pe malul Lacului Loch Ness, acesta ar fi rămas o întindere de apă anonimă.

CE MERITĂ VĂZUT

Centrul Oficial de Expoziții dedicat Monstrului din Loch Ness - situat în Drumnadrochit, Castelul Urquhart, Fort Augustus, Castelul Aldourie, Inchnacardoch, Glenn Affric, Fort William.

Primele legende despre monstrul din Loch Ness au luat naștere acum 1500 de ani. În 565, Sfântul Columban, un călugăr irlandez, a plecat spre Munții Scoției pentru a răspândi cuvântul lui Dumnezeu printre păgânii care locuiau acolo. Când a sosit pe malul Lacului Loch Ness, a zărit un grup de localnici care tocmai așezau în mormânt trupul unui bărbat. Călugărul a întrebat în ce împrejurări a murit bărbatul, iar oamenii au răspuns, îndurerăți, că nefericitul fusese ucis de monstrul care locuia în lac. Așa stând lucrurile, lui Columban i-a venit ideea strălucită cum să convertească întregul sat fără predici. Le-a cerut oamenilor să îl conducă până la lac. În scurt timp, din apele învolburate și-a făcut apariția bestia înfricoșătoare. Columban și-a ridicat mâinile, strigând: „Piei din ochii mei, crea-

Probabil că nu există pe pământ nicio altă întindere de apă despre care să circule tot atâtea mituri și legende ca despre Loch Ness, lacul situat în regiunea de podiș a Scoției.

tură a iadului!”. În aceeași clipă, monstrul s-a scufundat din nou în adâncuri. Din acea zi, în Scoția a înflorit credința în Dumnezeu și, totodată, în monstru.

În 1827, Sir Walter Scott scria în jurnalul său despre o partidă de vânătoare a cărei țintă era „o uriașă vacă de mare”. În 1880, scafandru Duncan McDonalds declara că un monstru uriaș ar fi înotat în direcția

sa. Însă, Nessie își datorează faima soților Spicer, care, în iulie 1933, au zărit în apele lacului o creatură de aproape 9 metri lungime, asemănătoare unui dinozaur. Deși oamenii de știință au ridiculizat această poveste, presa mondială a scris nenumărate articole despre descoperirea senzațională. Cu toate acestea, o fotografie credibilă a monstrului nu există nici până în ziua de astăzi.

ECONOMIA

Agricultura: culturi pe suprafețe reduse. Creșterea oilor. Industria: celulozei și hârtiei. Pescuit. Turism.

CLIMĂ

Temperată umedă. Temperatura medie: +4°C în ianuarie, +15°C în iulie. Cantitatea de precipitații în iulie este de 85 mm.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Fabrica britanică de bere Guinness a promis un premiu de 500.000 de lire sterline celui care capturează monstrul.
2. Din 1934, Nessie este protejat în Scoția, fapt ce trebuie înțeles ca o strategie amuzantă care îi vizează pe turiști.
3. Puținii oameni de știință care cred în existența monstrului, consideră că ar putea fi vorba despre specia pleziozaurului.
4. Știința care se ocupă cu descoperirea speciilor de animale aparent dispărute sau care „se ascund” se numește criptozoologie.
5. Lacul Loch Ness este parte a unei căi acvatice care a fost integrată la începutul secolului XIX, formând Canalul Caledoniei. Acesta scurtează drumul vaselor care plutesc din Oceanul Atlantic spre Marea Nordului.

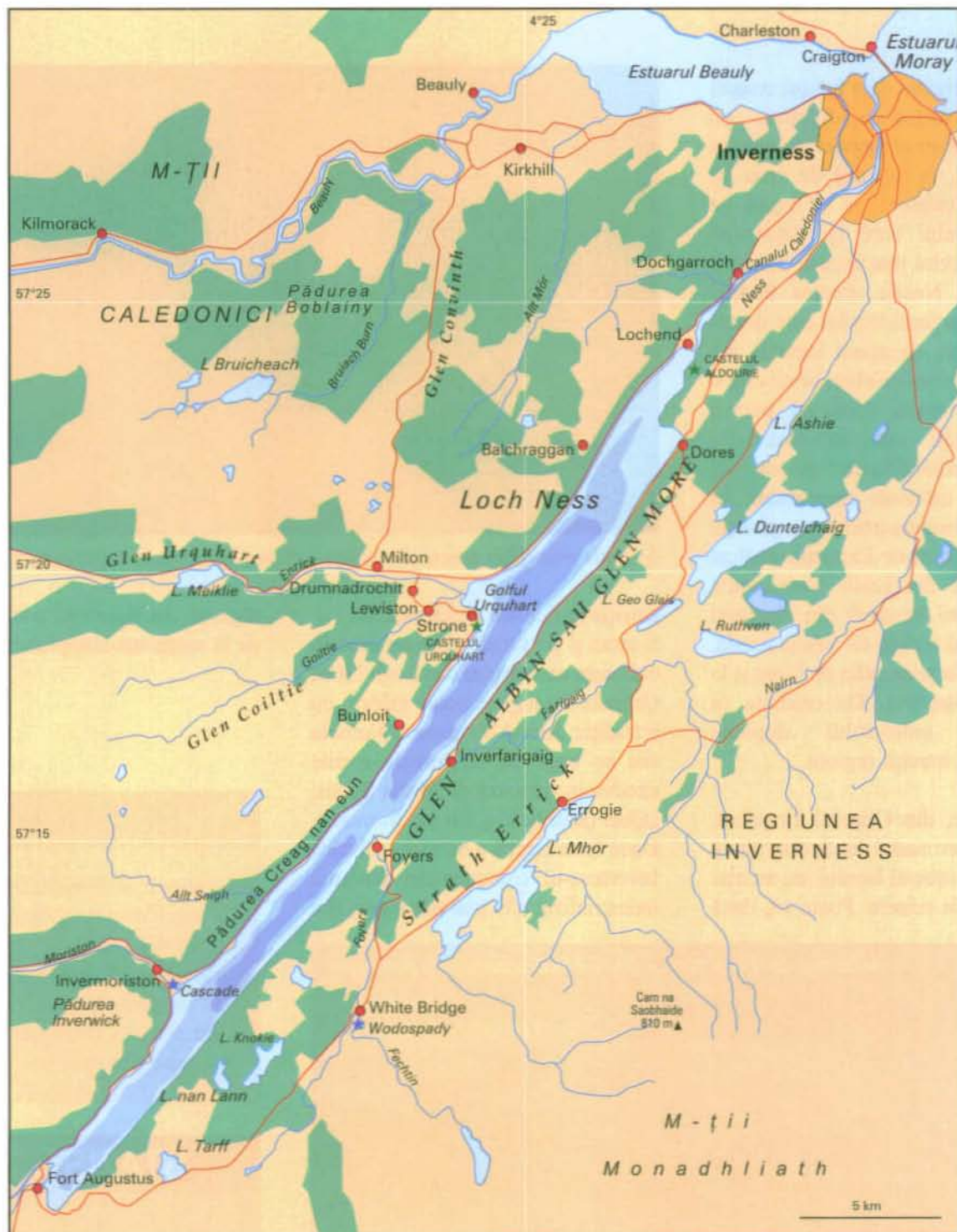
RĂURI ȘI LACURI

LAC 71

GB

LOCH NESS

HARTA GENERALĂ

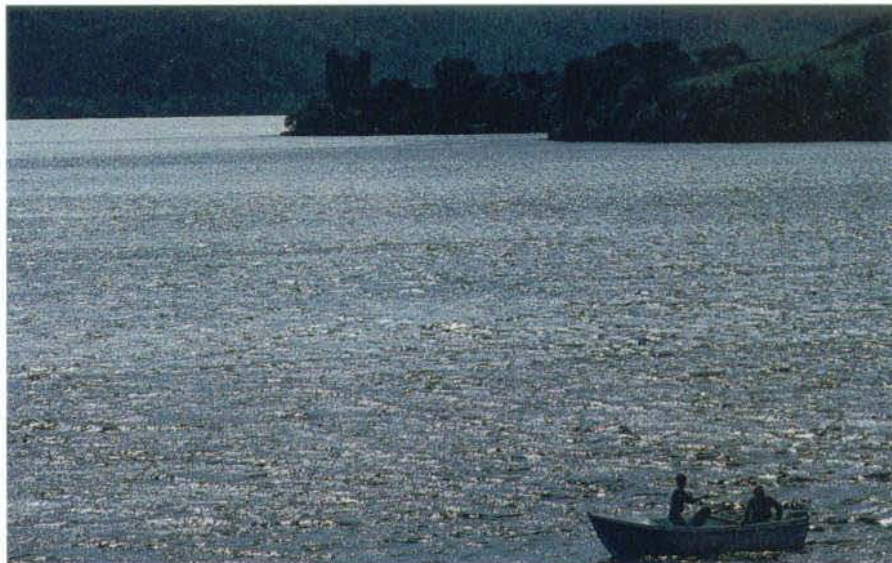
Depresiunea tectonică Glen More, în care se află Lacul Loch Ness, determină marea adâncime a acestuia. În consecință, lacul nu este bine explorat și există încă posibilitatea ca în adâncurile sale insondabile să se ascundă un monstru preistoric.

Avantajele oferite de Nessie

Întreaga regiune din jurul Lacului Loch Ness trăiește din turism. Însă, atracția principală, care aduce vizitatorii în aceste împrejurimi, refuză să se arate.

Mergând de-a lungul coastei vestice a Scoției, pe drumul paralel Canalului Caledoniei, la un ocol de vreo 10 kilometri, călătorul se va regăsi pe malul lacului care își datorează renumele celui mai faimos monstru din lume, Nessie. Pentru Scoția, peisajul din jurul lacului este destul de monoton, de aceea legenda vie despre existența celebrei bestii este o adevărată mană cerească pentru responsabilii cu turismul din regiune. Vizitând Loch Ness, nu poți scăpa de influența monstrului. În orașelul Drumnadrochit se găsește Centrul Oficial de Expoziții dedicat Monstrului din Loch Ness, unde organizatorii încearcă din răputeri să convingă turiștii că Nessie există, recurgând la prezentări de filme și la diverse exponate. De credința în existența monstrului depinde bunăstarea întregii regiuni.

Din păcate, din Castelul Urquhart, cel mai mare castel din Scoția, situat pe malul vestic al lacului, nu au mai rămas decât ruinele. Poate că, dacă

În ciuda primejdiei potențiale, pescarii pleacă în fiecare zi la pescuit.

situația ar fi arătat altfel, castelul i-ar fi atras și pe turiștii care nu cred în existența monstrului din Loch Ness. Orașelul Beauly se poate mândri cu o tradiție demnă de respect. Numele său se trage de la vorbele rostite cândva în franceză de Maria Stuart: „Quel beau lieu” („Ce loc frumos”). Dacă fosta regină a Scoției ar fi zărit Inverness-ul contemporan puternic industrializat, cel mai mare oraș din

regiune, cu siguranță s-ar fi abținut de la asemenea complimente.

Monstrul din Loch Ness a fost cel mai adesea zărit pe înserat.

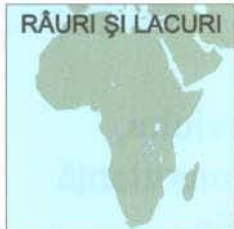

PE SCURT

- Localizare: în districtul Inverness
- Cele mai lungi râuri: Ness, Moriston, Foyers
- Cele mai mari orașe: Inverness, Fort Augustus, Foyers, Invermoriston, Drumnadrochit
- Aeroport: Aberdeen

STATISTICĂ

Lungimea: 35 km
 Lățimea: 1,6 km
 Temperatura: 5-6°C
 Adâncimea maximă: 230 m
 Suprafața lacului: 56,4 km²

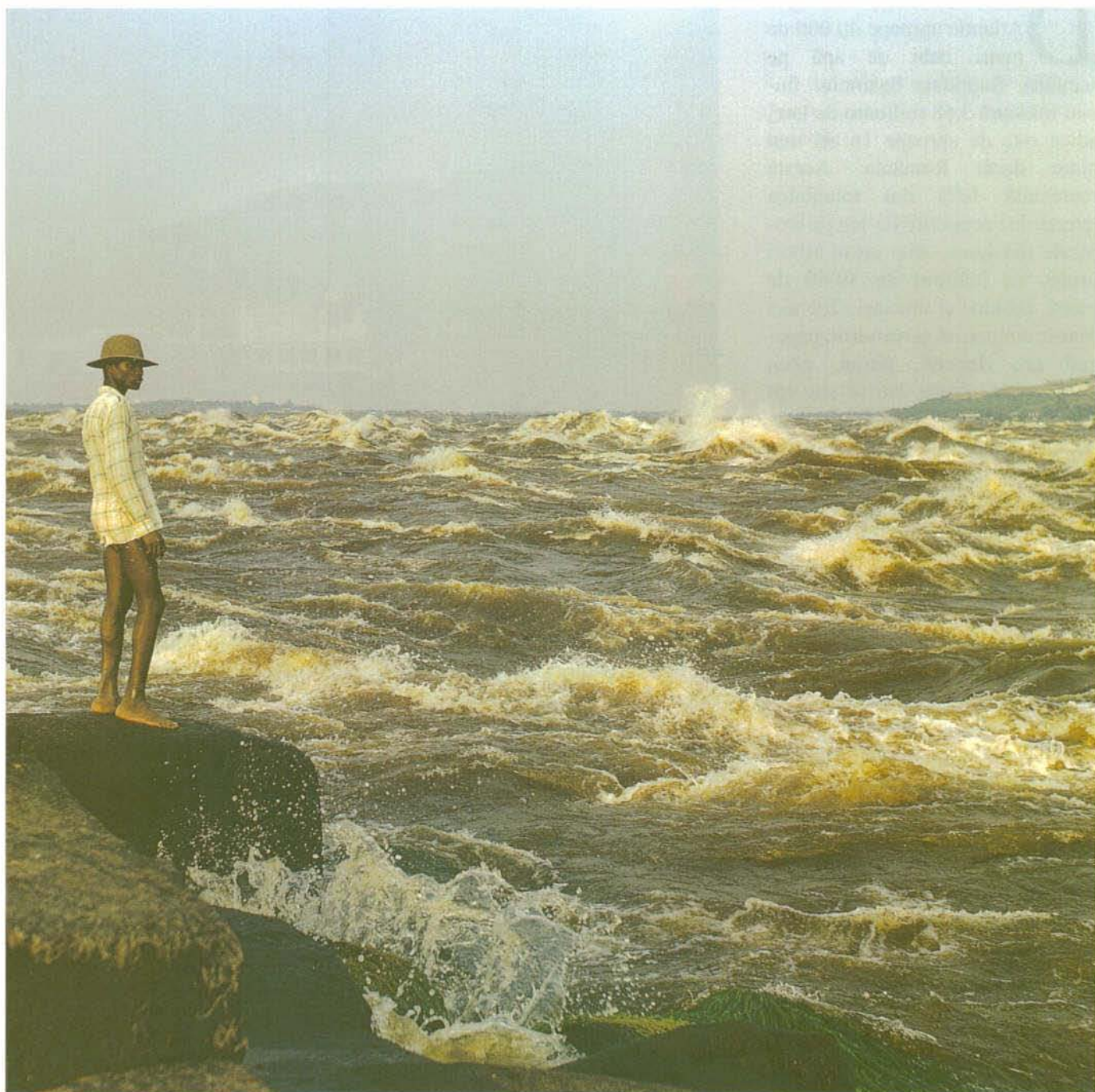

RAU 81

CONGO

În inima Continentului Negru

Între anii 1971 și 1997, fluviul Congo a purtat numele de Zair. Congo este, după Nil, cel mai lung fluviu din Africa. În apropiere de Kinshasa, acesta atinge o lățime de aproape 20 de kilometri.

Orașele Republicii Democratice Congo, situate pe malul fluviului, amintesc de niște mărgele înșirate pe o ață. Acest fluviu are o importanță enormă, fiind principala cale de comunicație în pustiurile Africii Ecuatoriale.

Din fluviul Congo se scurg în Atlantic aproape 40.000 de metri cubi de apă pe secundă. Suprafața bazinului fluvial măsoară 3,68 milioane de km², adică este de aproape 16 ori mai mare decât România. Acesta reprezintă 10% din totalitatea terenurilor acoperite de jungle tropicale din lume. Aici cresc arbori uriași, cu înălțimi de 30-40 de metri, orhidee și ananași. Tot aici trăiesc cimpanzei și mandrili, papagali gri, rinoceri, pitoni, câini zburători și vipere. Nu se știe cât timp va continua să mai existe acest paradis exotic: o parte a junglei a căzut deja victimă exploatării mineralelor valoroase. În perioada colonială, în secolul XIX, belgienii

Orașele Kinshasa și Brazzaville sunt unite printr-o linie de feribot.

PE SCURT

- Curge pe întinderea Africii Ecuatoriale
- Țările traversate de râul Congo: Republica Democrată Congo, Republica Congo, Angola
- Cei mai importanți afluenți: Kasai, Ubangi
- Izvoare: Lukuga, Luapula-Luvua, Lualaba
- Orașe situate pe malurile râului: Kisangani, Mbandaka, Brazzaville, Kinshasa, Matadi

CLIMĂ

Ecuatorială. Cantități mari de precipitații. Temperatura medie anuală atinge +26°C. Jungla joacă un rol important în formarea climatei pe glob.

au folosit populația locală ca forță de muncă servilă în mine și pe plantațiile de cauciuc. În trecutul recent, până în 1997, cel mai mult a profitat de pe urma bogățiilor naturale familia dictatorului Mobutu Sese Seko. Conducătorul poporului congolez, care trăia într-o sărăcie lucie, trecea drept unul dintre cei mai bogați oameni din lume. Când, în mai 1997, puterea a fost preluată de Kabila, liderul rebelilor, Mobutu a părăsit țara și a murit la scurt timp

în exil. Dacă nu ar fi stăpânit de haosul politic, arealul traversat de fluviul Congo ar merita să fie vizitat, de dragul naturii sălbatice și al orașelor care se dezvoltă în ritm rapid în jurul centrelor coloniale.

CE MERITĂ VĂZUT

Kinshasa (orașul vechi), Brazzaville (cartierul din epoca colonială), Matadi, Kisangani

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Numele unuia dintre cele mai cunoscute cocteiluri, „Lumumba”, provine de la numele fostului președinte al Republicii Congo.
2. În 1885, la o conferință din Berlin, regele Belgiei a tratat Congo ca pe o proprietate personală.
3. La obținerea independenței în 1960, în Congo doar 15 cetățeni aveau diplomă de terminare a studiilor superioare.
4. În 1965, puterea a fost preluată în actuala Republică Democrată Congo de dictatorul Mobutu. Acesta a interzis, printre altele, purtarea cravatelor și botezarea copiilor cu prenume creștine.

RĂURI ȘI LACURI

RAU 83

CONGO

HARTA FIZICĂ

Congo, unul dintre cele mai mari fluvii din lume și al doilea fluviu ca lungime din Africa (după Nil), a trezit de mulți ani interesul călătorilor, datorită potențialului său ca mijloc de comunicație. Și în prezent, acest vast potențial așteaptă încă să fie folosit de om. Condițiile dificile ale mediului înconjurător și înapoierea economică a acestei regiuni a Africii continuă să reprezinte o piedică în acest sens.

Fluviul necunoscut

Congo străbate regiuni ale Africii care au rămas necunoscute europenilor până la începutul secolului XX. Fluviul măsoară câteva mii de kilometri lungime, iar cea mai mare parte a cursului său este protejată de pădurile ecuatoriale veșnic verzi.

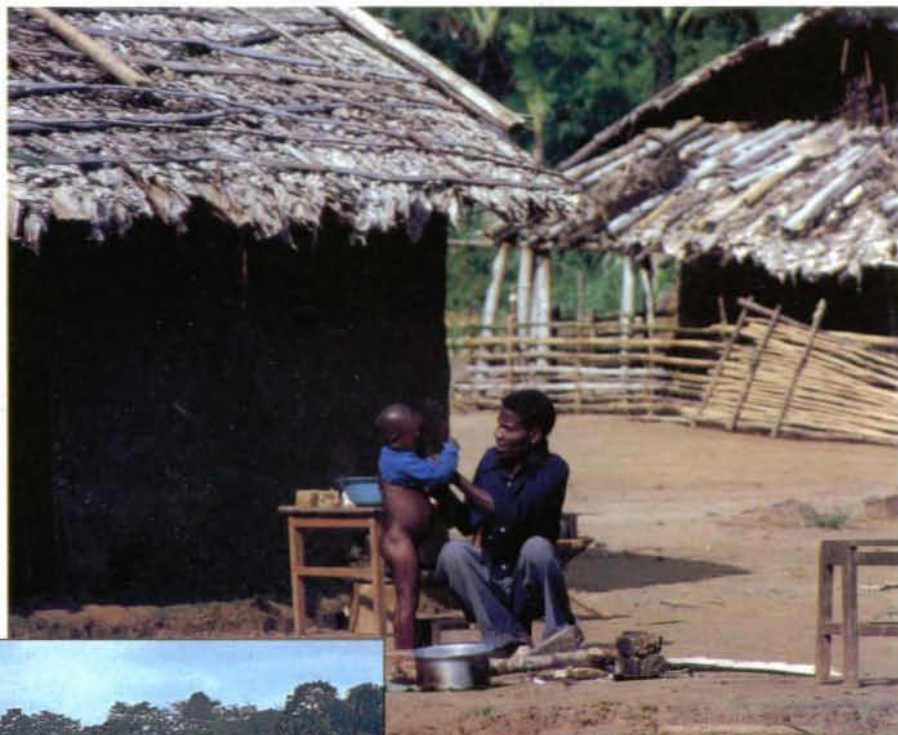
Valea fluviului Congo reprezintă una dintre ultimele provocări la adresa călătorilor europeni. Ce-i drept, navigatorii portughezi au descoperit gurile fluviului Congo încă din secolul XV, dar au explorat doar 200 de kilometri din cursul acestuia. Nu au înaintat mai departe deoarece au dat peste o viroagă de netrecut, pe care au numit-o Valea Vrăjitoarelor. De abia în secolul XIX, Sir Henry Morton Stanley, explorator, ziarist și cercetător englez, a ajuns în Valea Congo venind dinspre est. În 1871, la ordinul ziarului pentru care lucra, el a pornit în căutarea lui David Livingstone care dispăruse în Africa.

Stanley și-a îndeplinit misiunea și a descris expediția sa plină de pericole în fascinantă carte „Cum l-am găsit pe Livingstone”. Tot sub influența impresiilor puternice lăsate de călătoria spre Congo a apărut și impresionanta nuvelă a lui Joseph Conrad, „Inima întunericului” (1902). Aceasta din

urmă a fost ecranizată, în 1994, de regizorul Nicolas Roeg, cu John Malkovich și Tim Roth în rolurile

Pentru locuitorii Africii, Congo este o sursă de hrană și un important mijloc de comunicație.

Republica Democrată Congo - instantaneu din viața cotidiană, Kisangani.

principale. Scenariul celebrului film al lui Francis F. Coppola, „Apocalypse Now”, s-a inspirat la rândul-i pe alocuri din această nuvelă.

Bazinul fluviului Congo a trezit întotdeauna interesul zoologilor. Acesta este unicul teren din lume unde, în secolul XX, au fost descoperite specii necunoscute de vertebrate. În 1860, Stanley a avut

cu siguranță ocazia să zărească okapi, care fac parte din familia girafelor de pădure, dar care au fost descriși științific de abia în 1899. Treizeci și șapte de ani mai târziu a fost descoperit păunul congolez. În 1919, călătorii au adus vești despre o „pisică de apă”, de dimensiunile unei pisici domestice, care ar fi trăit în regiunea râului Congo, dar pe care nimeni nu a mai zărit-o de atunci.

STATISTICĂ

Lungime: 4.670 km

Debitul apei în medie:

41.800 m³/sec.

Cel mai mare debit înregistrat:

75.000 m³/sec.

Bazinul fluviului: 3,68 mil. km²

ECONOMIA

Pescuit. Important mijloc de comunicație și de transport pentru țările din jur. Uriașul potențial hidroenergetic este folosit în prezent doar în mică măsură uriaș este folosit în prezent doar în mică măsură.

NILUL

Izvorul de viață egiptean

Nilul, fluviul cel mai lung din Africa, având peste 6.000 km, nu curge peste tot la fel de liniștit precum în fotografie. În Sudan, în împrejurimile Khartumului, cursul liniștit al Nilului Albastru alternează cu cascade zgomotoase.

Egiptul antic își datorează gloria și splendoarea culturii minunate a Nilului. Fluviul maiestuos este martorul istoriei care a început acum 6.000 de ani.

CE MERITĂ VĂZUT

Luxor (Teba Antică), Asuan, Valea Nilului, Cairo și Alexandria.

Nilul este darul Egiptului, după cum l-au numit poeții antici. Într-adevăr, soarta acestei țări a depins întotdeauna de fluviul dătător de viață. În decursul a mii de ani, Nilul, prin revărsări anuale, a influențat viața egiptenilor. În fiecare an și în aceeași perioadă, Nilul creștea, se retrăgea de la țărm și inunda valea, care se transforma într-un lac uriaș.

În ultimii 200 de ani, acest ritm natural a fost schimbat prin construirea unui baraj. Controlate de om, revărsările naturale au fost transformate. Barajul Asuan, inaugurat în 1971, garantează egiptenilor acoperirea, sută la sută, a necesarului de energie electrică, dar construcția lui ridică probleme în privința protecției ecologice.

Barajul reține multitudinea de minerale din nămol, care fertilizau în trecut terenurile cultivate în timpul revărsărilor.

Egiptul trebuie să facă față și altor consecințe ecologice ale acestei ingerințe serioase în natură: evaporarea puternică a lacului de acumulare exercită o influență asupra climatei. Schimbările imprezvizibile ale climatei se pot datora unei alte mari construcții

Nilul a fost întotdeauna o cale de comunicare foarte utilizată. Hieroglifele antice egiptene îl prezintă ca pe un bărbat gol, cu o centură de navigator împletită.

din anul 2003, în Hamadabul sudanez. Aici a început construirea unui alt baraj hidroenergetic, care trebuie să satisfacă în întregime nevoia de energie electrică a Sudanului. Investiția a iscat controverse, nu numai din punct de

vedere ecologic, ci și pentru că apele ridicate ale Nilului inundă teritoriile ireversibil, îngropând vestigiile inestimabile ale vechilor culturi.

LOCURI CARE TREBUIE VIZITATE

1. Printre peisajele stâncoase de pe malul stâng al Nilului, vizavi de Luxor și Carnac, se află Valea Regilor și Orașul Templelor și al Morților. Aceste construcții sunt opere ale faraonilor din Teba în perioada Statului Mijlociu (secolul al II-lea îH.)
2. Felucile („felucă” înseamnă „corabie”) sunt bărci cu pânze tipice care navigau pe Nil. Sunt lungi, înguste și foarte ușoare.
3. Ramses al II-lea, numit „Marele Soare al Egiptului”, a domnit la începutul sec. al XVIII-lea îH. Faraonul este considerat făuritorul unor monumente arhitectonice deosebite pe ambele maluri ale Nilului.
4. Portul cel mai important al Egiptului este Alexandria, situat în partea vestică a deltei Nilului. Orașul a fost întemeiat în jurul anului 331 îH. de către marele conducător grec Alexandru cel Mare. În Antichitate, orașul Alexandria a fost un important centru de cercetări științifice (Arhimede, Euclid) și literare (interpretarea Bibliei).

CLIMĂ

În sud umedă, subecuatorială, în nord uscată, tropicală (deșert).

NILUL

HARTA FIZICĂ

Pe teritoriile Egiptului și Sudanului, Nilul este navigabil într-o proporție mai mare.

Localități

- peste 1.000.000 de locuitori
- 500.000-1.000.000
- sub 500.000 de locuitori
- drumuri mai importante

0 500 1000 2500 m

Fără Nil, fluviul cel mai bogat și mai important din Africa, Egiptul și Sudanul ar fi fost condamnate la secetă, precum țările din Sahara: Ciad, Nigeria și Mali.

Ca să ne dăm seama de importanța celui mai lung fluviu din Africa (6.671 km), trebuie să ne amintim de istoria minunatelor culturi egiptene. În trecut se considera că Nilul are origine divină. Egiptenii antichi erau convingeți că izvorul Nilului se află printre Insulele Elefantului și File. În realitate, brațul principal al Nilului izvorăște din zona Lacului Victoria, care se află în regiunea foarte caldă și umedă din Africa Ecuatorială. Apoi fluviul, fără a pierde multă apă, străbate deșertul pe o lungime de 3.000 km.

În timpul călătoriei de la sud la nord, Nilul formează numeroase cataracte și cascade și traversează trei zone climatice (ecuatorială, subtropicală și deșert).

În nordul Egiptului, Nilul traversează Cairo și se varsă în Marea Mediterană. La vărsare, se desface ca un evantai pe fostul golf din sudul Alexandriei. Nilul a irigat aici „Ținutul Negru”, solul devenind fertil de-a lungul mileniilor.

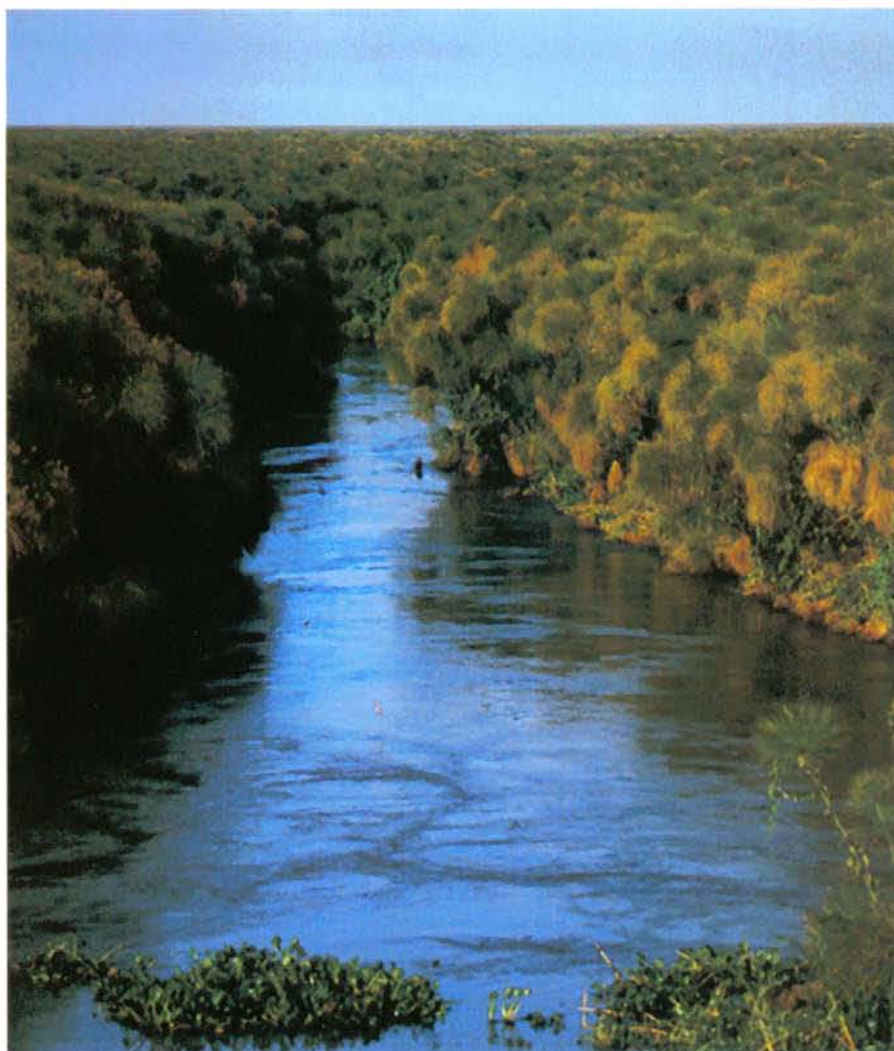
Atât pentru Egipt, cât și pentru Sudan, Nilul este o bogăție inestimabilă. Pe malurile lui, ca o oază veșnic verde, se înghesuie felahii (țărani stabili din Orientul

Apropiat și Nordul Africii), pescarii, negustorii și turiștii. Și, totuși, Nilul nu constituie numai o bogăție: în trecut, pe fondul dis-

putelor pentru distribuirea apei între Egipt și Sudan, au apărut numeroase conflicte, iar războiul a fost la un pas să se declanșeze.

PE SCURT

- Cei mai mari afluenți: Nilul Albastru, Sobat, Atbar
- Lacuri: Lacul Albert, Lacul Victoria
- Lac artificial de acumulare: Lacul Naser
- Traversează: Burundi, Ruanda, Uganda, Sudan și Egipt

Câteva împrejurimi de pe malurile Nilului cu plante exuberante. Aici cresc numeroase specii de arbuști și arbori, precum palmierul și eucaliptul.

STATISTICĂ

Lungime: 6.671 km

Viteza de curgere: 2.284 m³ pe secundă

Suprafața deltei Nilului: 22.000 km²

CASCADA NIAGARA

la granița a două state

Cascada Niagara este situată între lacurile Ontario și Erie: așa-numita „Potcoavă” (Horseshoe Falls) din partea canadiană este cea mai des vizitată parte a continentului nord-american

**Niagara este destinația preferată de proaspăt căsătoriți.
Niagara aduce SUA și Canadei venituri mari din turism.
Tot aici se găsește și cea mai mare hidrocentrală de pe continentul
nord-american.**

ECONOMIA

Industria energetică, turismul

Regiunea Marilor Lacuri este cea mai mare suprafață cu apă din zona continentală din lume. La început, aici locuiau amerindienii, iar, din anul 1806, regiunea a început să fie colonizată de albi. Teritoriul cascadei a fost mereu un subiect de dispută. În anul 1812, locuitorii părții americane au început să colonizeze și celălalt mal. Ca urmare a acestui fapt, s-a declanșat războiul a cărui miză era importanța economică a acestei regiuni. Canada, pe atunci parte a Imperiului Colonial Britanic, a opus

Marilyn Monroe pozând în fața cascadei Niagara în timpul turnărilor la filmul "Niagara" (1953)

Vasele de croazieră transportă turiștii pe sub cascada Niagara.

o mare rezistență. După mai multe serii de negocieri, s-a revenit la starea inițială dinaintea războiului.

În 1950, Canada și Statele Unite au semnat înțelegerea privind Cascada Niagara. Ambele state au construit imense hidrocentrale care satisfac necesarul întregii regiuni a Marilor Lacuri. În înțelegere s-a stabilit minimul apei care este direcționat în râul Niagara (în sezonul turistic peste 2.800m³/sec., în celelalte perioade ale anului 1.400 m³/sec.) pentru a garanta maxima atracție pentru turiști. Cascada atrage mulți

turiști, întreaga regiune trăind numai din turism. În fiecare an vin peste 12.000.000 de turiști pentru a admira această minune a naturii și pentru a vedea apele Potcoavei canadiene.

De ambele părți, americană și canadiană, au fost ridicate lanțuri hoteliere și restaurante. De ele profită în călătoria de nuntă proaspăt căsătoriții pentru care Cascada Niagara, alături de Veneția, este una dintre destinațiile preferate.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Denumirea Niagara vine din limba amerindienilor: „Ni-a-ka-ra” care înseamnă „tunet de apă”.
2. Curajoșii care se decid să sară în butoaie de lemn în cascadă sunt denumiți de americani „diavolii curajoși”.
3. La Cascada Niagara a fost realizat, în anul 1953, cunoscutul film „Niagara”, în regia lui Henry Hathaway, cu Marilyn Monroe în rolul principal.
4. Cel care a descoperit Canada, Jacques Cartier, a fost primul alb care a admirat această minune a lumii, Cascada Niagara.

CLIMĂ

Cald vara (temperatura medie +25° C). În perioadele reci, pe anumite porțiuni cascada îngheață.

FLUVII
ȘI LACURI

WSP 7

SUA
CA

NIAGARA

HARTA ÎMPREJURIMILOR CASCADEI

Insula Caprei

*Punct de control al nivelului de acumulare
Statele Unite ale Americii*

CASCADA NIAGARA

între lacurile Ontario și Erie

Cascada Niagara este granița naturală între Statele Unite ale Americii și Canada. Această minune a naturii, una dintre cele mai cunoscute locuri de pe glob, a fost subjugați de om.

PE SCURT

Încercări de traversare a Cascadei Niagara:

- În anul 1829: Sam Patch a supraviețuit traversării.
- În anul 1901: Annie Edson Taylor (pe o plută din lemn) a supraviețuit.
- În anul 1911: Bobby Leach (plută metalică), șase luni în spital, a supraviețuit.
- În anul 1928: Jean Lussier din Quebec (cu trei țevi metalice îmbrăcate în cauciuc) a supraviețuit.
- În anul 1930: Greul Georgios Stathakis (într-un butoi de metal și lemn) a murit.
- În anul 1951: William Red Hill (într-o cutie cu 13 orificii pentru respirație) a murit.
- În anul 1952: Nathan Boy (în aceeași cutie) a supraviețuit.

Cascada Niagara se găsește pe fluviul cu același nume. A apărut în ultima epocă glaciară. Oamenii de știință nu sunt siguri dacă a avut loc acum 9.000 sau 10.000 de ani. Volumul de apă este de 11.000 m³ pe secundă. Pe fluviul Niagara, la granița cu Statele Unite, se află Insula Caprei, care împarte cascada în două. Nivelul american al Niagarei, American Falls, are 51 m și este cu doi metri mai înalt decât cel canadian, numit Potcoava (Horseshoe Fall). Pe teritoriul canadian curge aproape 90% din volumul apei cascadei. Datorită eroziunii continue, pragul cascadei se retrage spre vest cu 1,5 m anual. Din fluviul Niagara,

apa curge într-un bazin cu o lungime de 11 km și 100 km adâncime. Căderea apei, care formează nori de apă, este fascinantă. În anul 1885, americanii au pus bazele unui parc național, dar cu toate eforturile depuse nu s-a putut evita degradarea ecologică a acestor locuri. În partea canadiană se perindă grupuri mari de turiști, iar, în partea americană - apa cascadei este contaminată cu apa industrială deversată din întreprinderile chimice și metalurgice.

Cascada Niagara nu este numai granița celor două state. Și americanii, și canadienii au creat orașe cu același nume - Niagara Falls. Fiecare din aceste două orașe omonime are 70.000 locuitori, unul aflându-se în Canada, iar celălalt în statul New York. Sunt legate între ele printr-un pod peste fluviul Niagara, numit Podul Curcubeului.

Imagine aeriană a cascadei. În planul secund, podul Curcubeului, care leagă Canada de Statele Unite ale Americii

STATISTICĂ

- Înălțime:** 51 m (American Falls), 49 m (Horseshoes Falls)
- Lățime:** 300 și respectiv 800 m
- Volumul de apă în cădere:** 11.000 m³/sec.
- Suprafața lacului:** Erie 25,7 km², Ontario 19,5 km²
- Adâncimea lacului:** Erie 64 m, Ontario 236 m
- Înălțimea peste nivelul mării:** Erie 174 m, Ontario 75 m peste nivelul mării

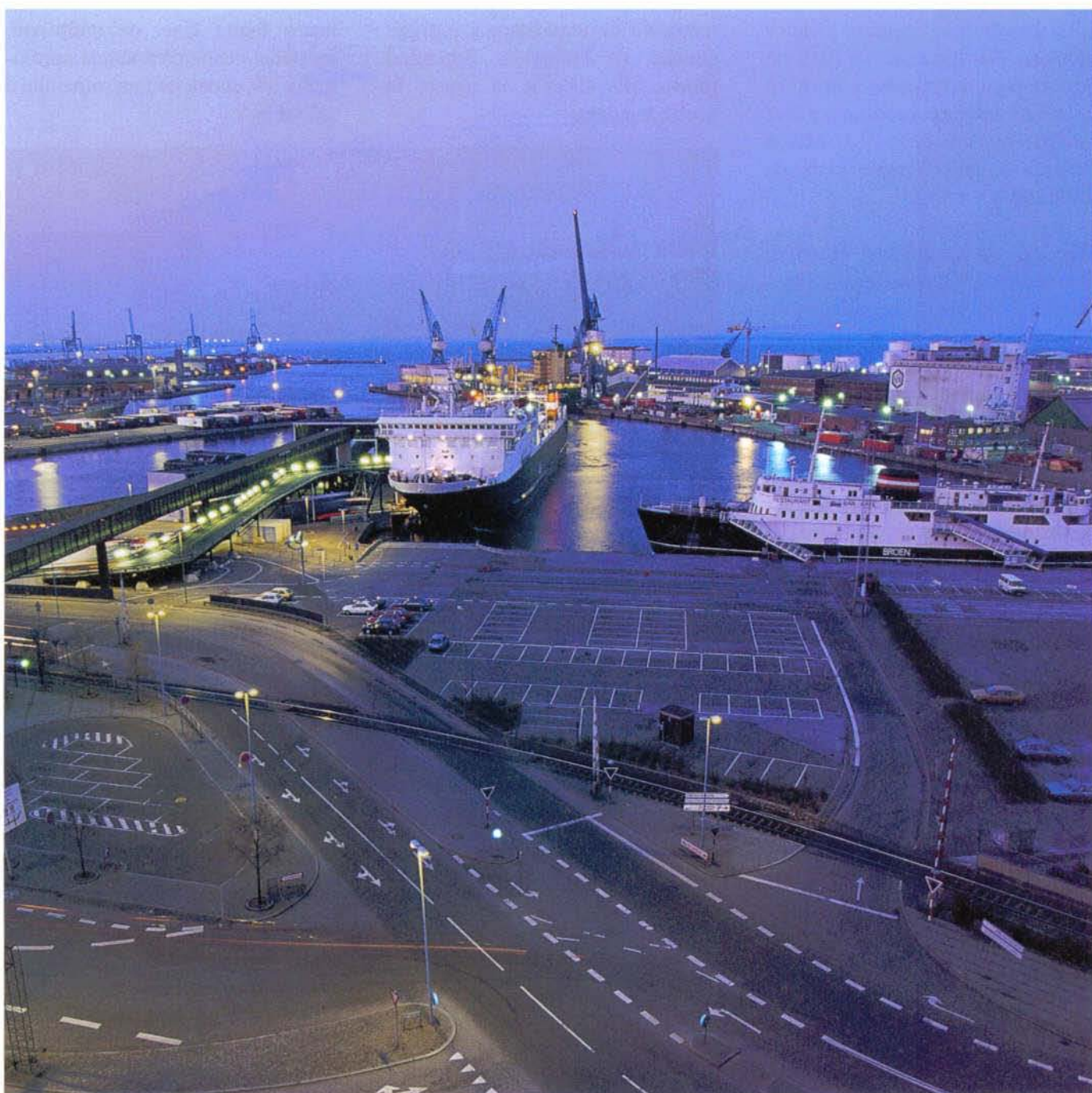

REG 25

DANEMARCA

O țară industrializată și fără bogății naturale

*Coasta Danemarcei măsoară 7.314 de kilometri lungime.
Flota de pescuit și porturile joacă un rol important în economia țării.*

DANEMARCA

HARTA ECONOMICĂ

REG 27

Relieful de câmpie al Peninsulei Jutlanda și al insulelor, precum și condițiile favorabile pescuitului, datorate sărăciei substanțelor minerale, au împins Danemarca pe calea dezvoltării agriculturii și a industriei alimentare. Totuși, mulțumită calificării forței de muncă, industria daneză reputează și ea succese importante, inclusiv în sectoarele mai puțin obișnuite, cum ar industria jucăriilor, cu faimoasele sale cuburi lego.

La începutul secolului XX, agricultura juca un rol esențial în economia daneză. Danemarca de astăzi este unul dintre cele mai industrializate state ale Europei, în ciuda lipsei bogățiilor naturale.

Până la izbucnirea războiului germano-danez, în 1864, majoritatea produselor agricole daneze luau drumul piețelor germane. Pierderea acestor piețe de desfacere i-a forțat pe economiști să introducă reforme: economia a fost radical modernizată, iar Marea Britanie a devenit noua piață de desfacere.

După al Doilea Război Mondial, Danemarca și vecinele sale nordice - Suedia și Norvegia - au adoptat un sistem de protecție socială la o scară încă necunoscută până atunci. Doar crizele economice din anii '70 și '80 au determinat slăbirea sistemului de asistență socială.

Danemarca și-a concentrat atenția de timpuriu asupra nivelului ridicat al educației și asupra rolului cercetării științifice. În prezent, ea este printre primele state din lume din punctul de vedere al utilizării surselor de energie alternativă. Și

toate acestea datorită crizei mondiale a petrolului din 1973: Danemarca a devenit interesată de metodele de exploatare a energiei eoliene și biologice, reușind remarcabile succese la export în aceste sectoare.

În ciuda ponderii semnificative a sectorului de stat, economia Danemarcei se prezintă în continuare foarte bine: de mulți ani, creșterea economică atinge aproximativ 3% anual, iar rata șomajului a scăzut la 5%.

Numeroase firme de servicii își au sediul în Copenhaga.

◆ CLIMĂ

Temperat-oceanică. Temperatura medie atinge 0°C în ianuarie și +17°C în iulie.

ECONOMIA

Servicii. Industria: de mașini electrice, alimentară (industria laptelui), a mijloacelor de transport, energetică. Agricultură: producția de furaje; culturi de sfeclă de zahăr. Creșterea animalelor. Pescuit. Silvicultură. Bogății naturale: gaze naturale, petrol.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Danezii folosesc inclusiv resturile de pește: produc din acestea furaje utilizate în crescătoriile de animale cu blană.
2. Prețurile în Danemarca sunt foarte ridicate: afirmația se referă atât la chirii din marile orașe, cât și la costul hranei. Cele mai scumpe sunt articolele de lux, printre care se numără și autoturismele.
3. Danemarca este o destinație turistică atractivă: căsuțele din lemn caracteristice, așezate în apropiere de fiordurile pitorești, precum și frumosul oraș Copenhaga atrag anual milioane de turiști.
4. Cuburile lego sunt un produs danez foarte bine vândut. În localitatea Legoland (din Iutlanda) pot fi admirate castele miniaturale și alte obiecte construite din cuburi de plastic.

Modelul industrial modern și... berea la cutie

Danemarca, cea mai mică dintre țările scandinave, găsește permanent noi nișe pentru produsele sale pe piețele de desfacere mondiale.

În anii '90, Danemarca avea cele mai ridicate impozite și cel mai dezvoltat sistem de asistență socială din Europa. Datorită nivelului ridicat al salariilor și datorită costurilor cerute de funcționarea „statului bunăstării”, Danemarca a pus accentul pe calitate și pe perfecționarea produselor sale. Având o piață internă de dimensiuni foarte reduse, țara s-a orientat în mare

măsură către o economie de export. În afară de câteva câmpuri de gaze naturale din largul Mării Nordului, Danemarca nu dispune de bogății naturale semnificative și a fost nevoită să se bazeze pe prefabricarea materiilor prime importate.

În șantierele navale din Copenhaga, Naskov și Odense, se construiesc toate tipurile de vase, de la cargoboturile de mici dimensiuni până la uriașele vase petroliere. Industria mobilei și atelierile de artizanat au dobândit și ele o poziție sigură pe piețele internaționale.

În mod tradițional, pescuitul joacă un rol important în economia daneză: 90% din cantitatea pescuită este destinată exportului, ceea ce aprovizionează 35 de milioane de oameni anual cu produse din pește. Veniturile din produsele din pește sunt la fel de ridicate ca și cele provenite din vânzarea peștelui proaspăt.

În sectorul agricol, condițiile de climă au forțat Danemarca să se orienteze în principal spre creșterea animalelor (avicultură, creșterea vitelor) și spre industria laptelui.

Copii la Legoland.

PE SCURT

- Denumirea oficială: Regatul Danemarcei
- Structura administrativă: 14 districte și 2 municipii (Copenhaga și Frederiksberg)
- Capitala: Copenhaga 496.000 loc., aglomerația urbană numără 1,38 mil. loc.)
- Limba: daneză
- Religia: luteranism
- Cele mai mari orașe: Århus, Odense, Ålborg
- Cele mai importante porturi: Copenhaga, Naskov, Odense
- Aeroport: Copenhaga

STATISTICĂ

Suprafața: 43.094 km²
(fără Groenlanda și Insulele Faroe)
Populația: 5,4 mil. loc.
Densitatea populației: 126 loc./km²
Lungimea țărmlului: 7.314 km
Insule: 405
Populația urbană: 85%
Creșterea anuală a PIB: 2,8% (2005)
Produsul intern brut pe cap de locuitor: 33.400 USD (2005)
Rata șomajului: 5,5% (2005)
Rata inflației: 1,9% (2005)

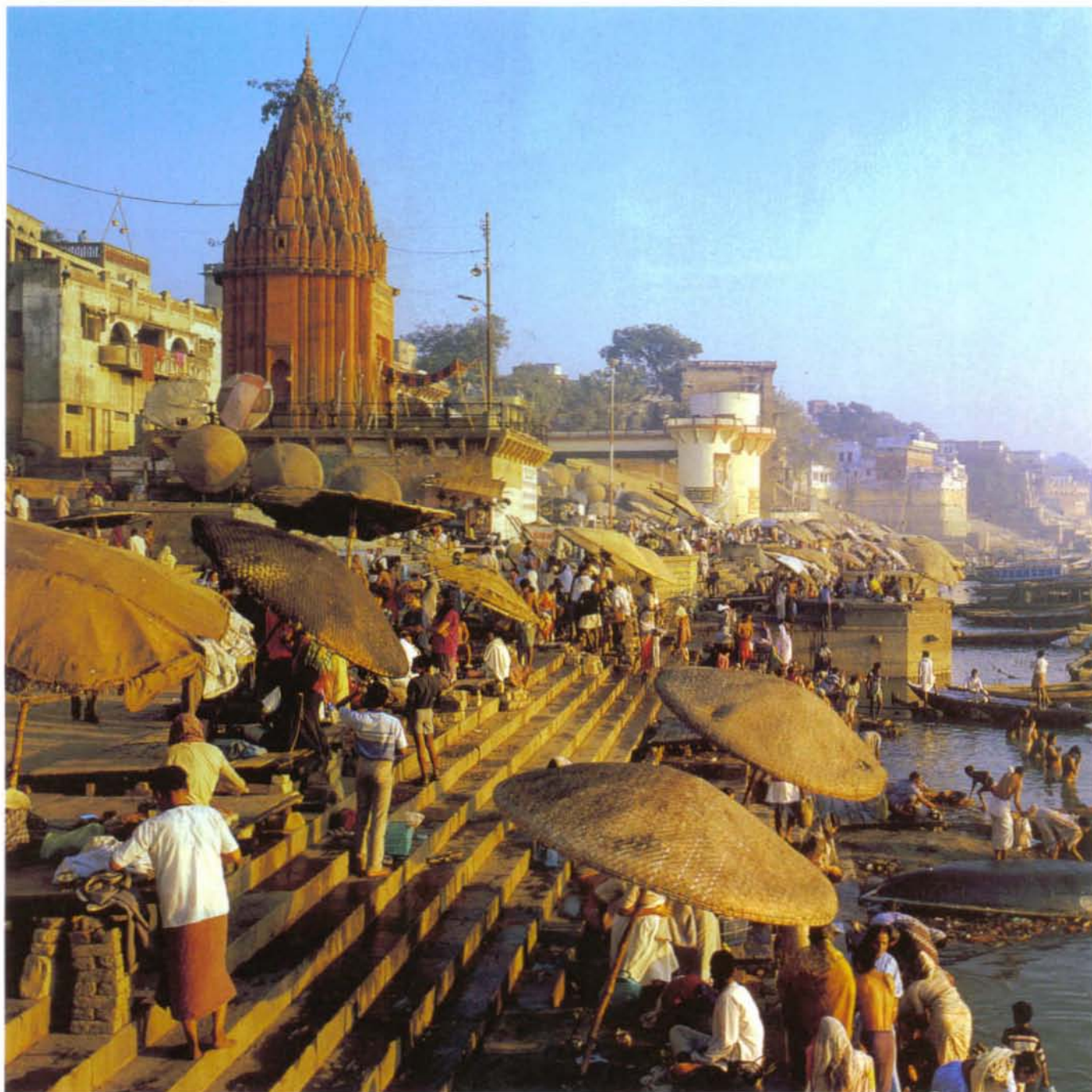
Carnea, brânzeturile și untul sunt exportate în 150 de țări și furnizează 1/6 din produsul intern brut.

Faimoasele fabrici de bere Tuborg și Carlsberg din Copenhaga sunt în continuare printre primele firme exportatoare din Danemarca. Berea locală, vândută mai ales la cutie, este foarte populară în lumea întreagă: din Thailanda până în Argentina.

INDIA

În ținutul fluviului sacru

Malul Gangelui, fluviul sacru al Indiei, atrage întotdeauna o mulțime de oameni.

Scăldatul ritual nu este singurul aspect sub care Gangele este indispensabil hindușilor. Tot aici, ei aruncă deșuri menajere, gunoaie, excremente și stârvuri - fluviul este, prin urmare, plin de bacterii.

Cultură străveche și progrese, în ciuda tulburărilor permanente

În India, oamenii care participă la sărbătorile religioase poartă întotdeauna veșminte festive. Până și elefanții sunt împodobiți cu fast.

India, care numără în prezent peste un miliard de locuitori, a trebuit să se descurce singură după separarea de Marea Britanie (1947) în nenumăratele războaie și neînțelegeri cu dușmanii interni și externi. Puterile europene au fost interesate doar de menținerea profiturilor încasate de pe urma acestei țări uriașe cu o piață de desfacere ce absoarbe ușor orice marfă. În secolul XIX, când regina Victoria era și regina Indiei, Marea Britanie a obținut câștiguri enorme de pe urma „perlei coroanei”.

India independentă a ieșit învingătoare din războaiele de graniță cu Pakistanul și cu China. În schimb, conflictul intern dintre hinduși și musulmani continuă până în prezent. Fără încetare, au loc tul-

burări și acte de profanare a lăcașurilor sfinte.

Înființarea a două noi state islamice, Pakistan și Bangladesh, care au făcut anterior parte din Indiile britanice, nu a contribuit la îmbunătățirea situației. India rămâne o țară aflată în căutarea unității interne.

ECONOMIA

Creșterea demografică anuală: 1,5%. Creșterea economică anuală: 3,8%. Produsul național brut pe cap de locuitor: 454 de dolari

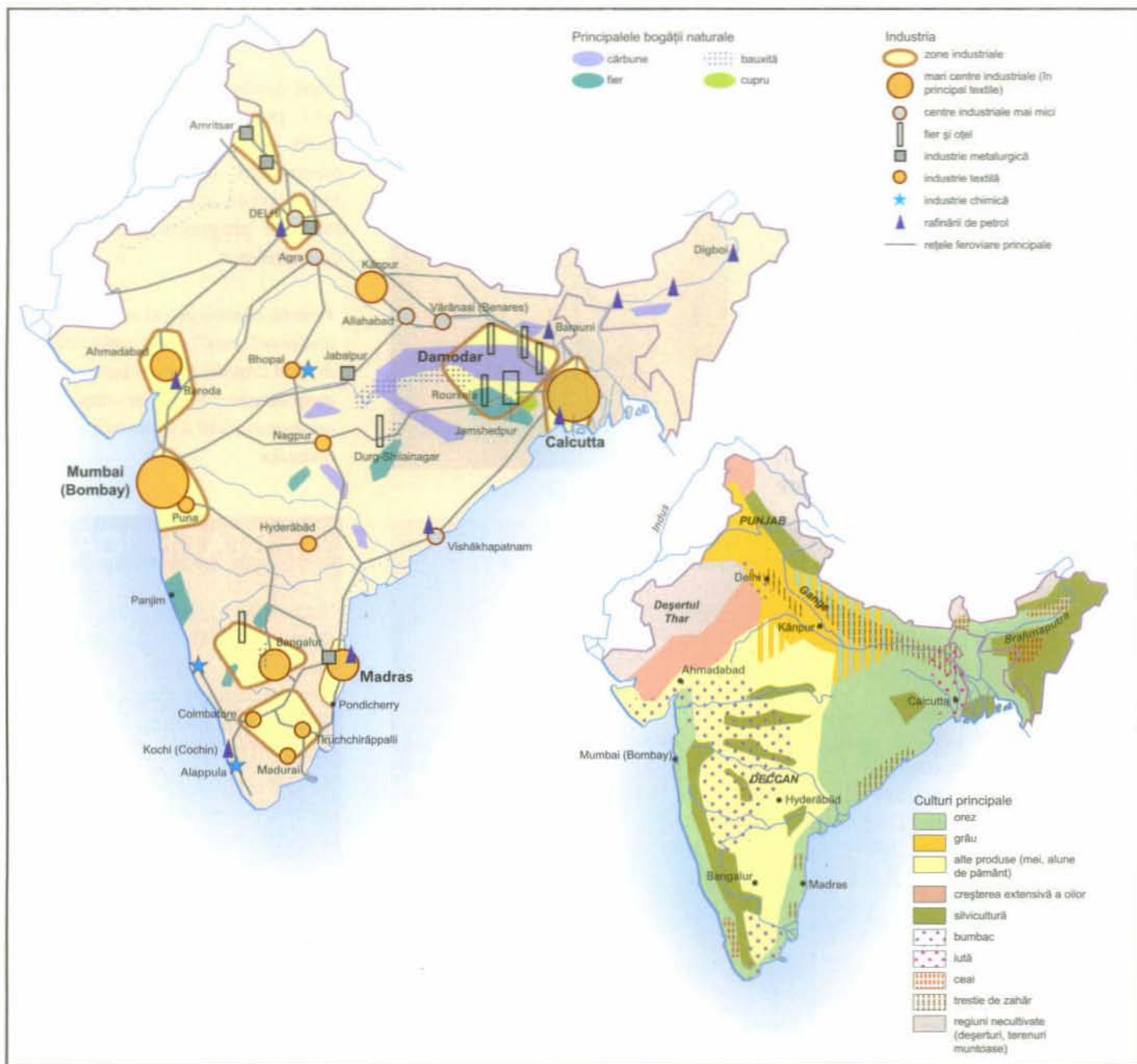
CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. La 14 septembrie 1947, Nehru a proclamat la miezul nopții independența țării, pe care britanicii o refuzaseră cu încăpățănare Indiei ani îndelungați.
2. În anul 1975, India a anexat principatul Sikkim din munții Himalaya. Acesta este situat între Nepal și Bhutan, în apropiere de orașul Darjeeling.
3. Localitatea maritimă Goa, fostă colonie portugheză, este în prezent locul de întâlnire al tineretului din întreaga lume. Din 1988, pe plajele de aici se desfășoară festivități care durează tot anul și care atrag un public internațional.
4. Pe vremea dominației britanice, capitala Indiei a fost la Calcutta (până în 1911).

INDIA

HARTA ECONOMICĂ

India, care este asociată cel mai adesea cu suprapopularea și sărăcia de neînchipuit ce domnește în cartierele sărace ale marilor orașe, se poate totuși mândri și cu realizări semnificative în sferile industriei moderne precum electronica, informatica sau cercetările științifice (fizică nucleară și astronomică). India este, totodată, un pionier în domeniul modificării genetice a cerealelor, ca de exemplu grâul și orezul.

Tânărul gigant economic

În ciuda rolului important jucat de agricultură, India este una dintre cele zece cele mai industrializate țări din lume. Sectorul informatic reprezintă o mare speranță de viitor a țării.

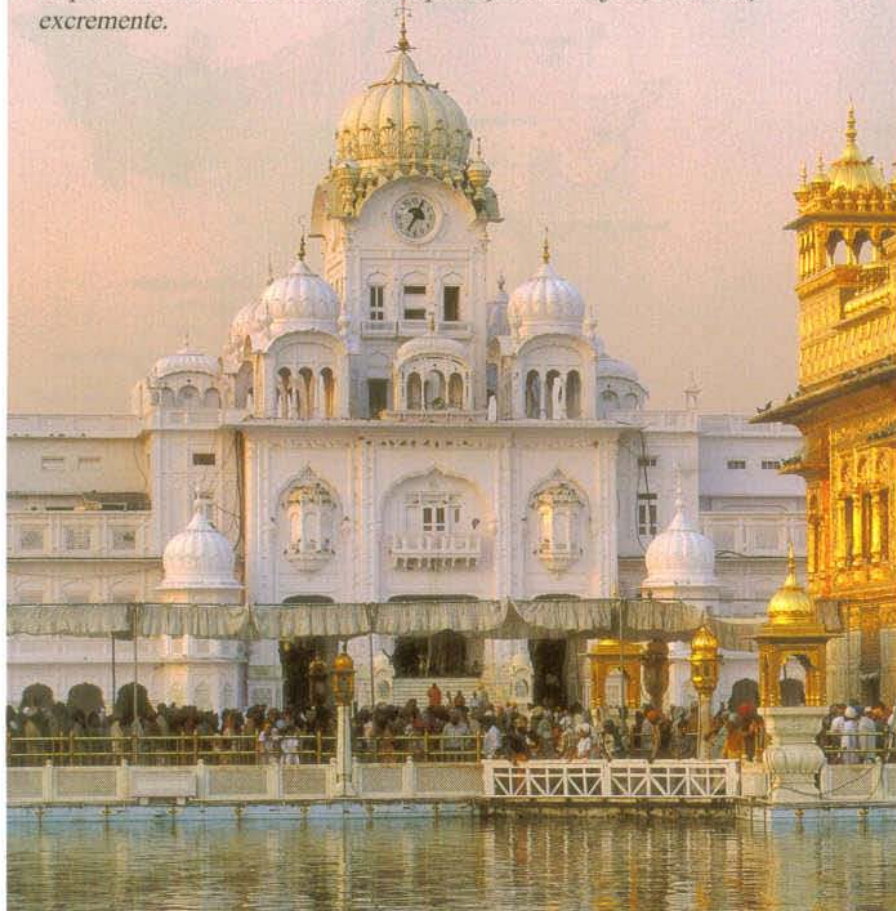
Guvernul Indiei privește spre viitor cu optimism și prognozează o creștere economică constantă de 5-6 procente anual. Acest nivel de creștere este indispensabil pentru ca statul să poată funcționa în condițiile unei creșteri demografice de 15 milioane de oameni anual, și pentru a-și menține statutul de țară situată, din punct de vedere economic, undeva între țările în curs de dezvoltare și cele industrializate. Dezvoltarea unei clase mijlocii, care trăiește în măsură tot mai mare

după moda europeană, are o influență pozitivă asupra economiei. India pune accentul mai ales pe electronică. În puține alte țări ale lumii există atâtea firme producătoare de programe și echipamente de calculator.

Femeile hinduse poartă costumul tradițional „sari”: pânza astfel înfășurată în jurul corpului poate măsura și zece metri lungime. Sari-ul nu necesită clame sau nasturi, fiind susținut cu ajutorul nodurilor.

Contrastele Indiei sunt izbitoare de-a lungul malurilor Gangelui: nu departe de palatele aurite se deversează în apă deșeurile menajere, stârvuri și excremente.

STATISTICĂ

Suprafața: 3.287.590 km²
 Populația: 1.112,2 milioane de locuitori
 Densitatea populației: 329 loc./km²
 Cel mai înalt vârf: Kanchenjunga (Sikkim) 8.586 m
 Granițe: cu Myanmar, Bangladesh, China, Buthan, Nepal și Pakistan (în total 14.897 km).

PE SCURT

- Denumirea oficială: Republica India (Bhārat)
- Capitala: New Delhi
- Limbi: hindi, engleză (limbă asociată), și 21 dialecte regionale, printre care bengali, kashmiri, punjabi, tamil, urdu.
- Moneda: rupia indiană
- Cele mai mari orașe: Calcutta, Mumbai, Delhi, Madras, Bangalore, Hyderābād, Ahmadābād.

IRLANDA

Lungul drum către industrializare

Bovine la păscut în apropiere de orașul Donegal din Irlanda

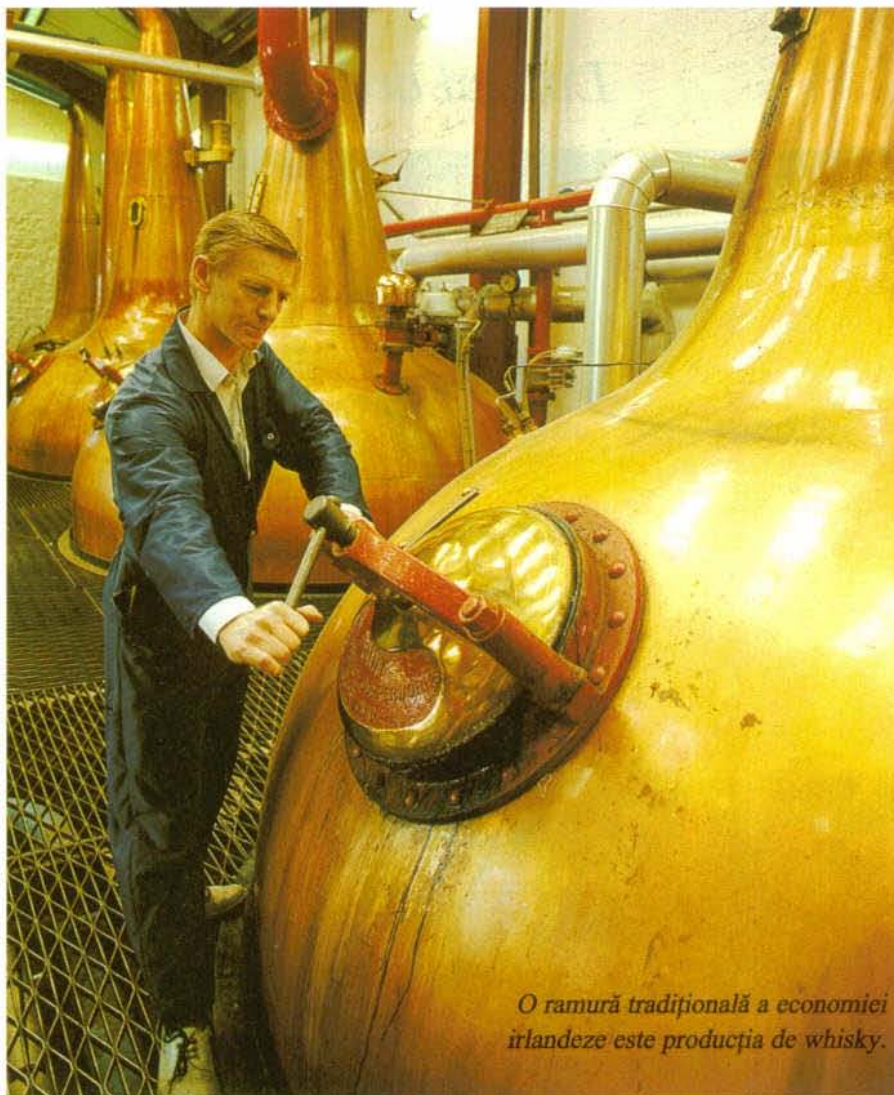
Datorită politicii economice consecvente și taxelor mici, Irlanda a reușit să atragă numeroși investitori.

ECONOMIA

Agricultura: creșterea vitelor pentru carne și pentru lapte; culturi de cartofi, de sfeclă de zahăr, de orz pentru furaje și pentru producția de bere. Pescuit: 325.000 de tone anual (1998), din care scrumbiile reprezintă 44%. Industria: alimentară, ușoară, chimică, de mecanică fină, electronică și de mașini. Bogății naturale: zinc, plumb, argint, gaze naturale; utilizarea energiei eoliene. Turism.

Irlanda se numără printre membrii comunității europene mediu dezvoltată și beneficiază de subvenții din partea Uniunii Europene. Totuși, politica economică consecventă și sistemul de taxe favorabil au condus la dezvoltarea economică stabilă a țării, dezvoltare care durează de câțiva ani buni. Rata medie anuală a creșterii economice atinge aproape 4%. Taxele mici în combinație cu forța de muncă ieftină motivează concernele străine să deschidă în Irlanda noi unități de producție. Principalii investitori sunt Statele Unite și Germania. Firmele străine produc jumătate din cantitatea totală de bunuri industriale fabricate în Irlanda: în principal auto-turisme, computere și produse chimice. Este adevărat, acestea angajează comparativ puțini salariați, dar rata șomajului a scăzut între anii 1996 și 2000 de la 12%, la 3,8%. Valoarea Produsului Intern Brut a crescut cu 9,8 procente în anul 2000, iar Irlanda a ocupat primul loc în Europa sub acest aspect. De la an la an, irlandezii trăiesc din ce în ce mai bine.

Irlanda pune accentul și pe turism. Anual, țara este vizitată de peste 5

O ramură tradițională a economiei irlandeze este producția de whisky.

milioane de străini. Majoritatea oaspeților din Anglia sau din Irlanda de Nord poposesc aici doar pentru un week-end. Crește, însă, numărul

celor care își petrec aici întregul concediu, iar printre aceștia se numără și români.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Jumătate din cantitatea de orz „pentru bere” produs în Irlanda este cumpărată de fabrica de bere Stout, producătorul faimoasei beri Guinness. Aceasta este, alături de whisky, băutura națională irlandeză. Berea Guinness este exportată în peste 140 de țări ale lumii.
2. Turba acoperă 18% din nevoile energetice ale Irlandei.
3. De abia în anii '70, au fost electrificate toate gospodăriile particulare din Irlanda.
4. În timpul „marii foamete” (1845-1849), cauzată de o plagă care a distrus culturile de cartofi, peste 1,6 milioane de locuitori au emigrat din Irlanda.

REGIUNI
ECONOMICE

IRLANDA

HARTA ECONOMICĂ

REG 59

Irlanda posedă condiții excelente pentru dezvoltarea agriculturii: elemente caracteristice peisajului țării sunt luncile și pășunile. Culoarea lor de un verde intens, rezultatul frecvențelor precipitații care cad dinspre Atlantic, a dat naștere poreclei poetice „Insula de Smarald”. Situația Irlandei îi oferă acesteia numeroase avantaje: aeroportul Shannon este unul dintre cele mai importante aeroporturi de tranzit pe traseul Europa-America.

Unt pentru Europa

Timp de secole, Irlanda agricolă a făcut parte din grupa țărilor celor mai slab dezvoltate economic din Europa. În ultimele decenii, agricultura irlandeză a început să devină profitabilă. De la integrarea țării în Comunitatea Economică Europeană (în prezent UE), în 1973, producția agricolă este destinată în principal exportului.

În trecut, pământurile sărace ale Irlandei erau capabile să hrănească numai o parte a populației locale. De regulă, clanurile erau așa de numeroase, încât reprezentanții tinerei generații erau forțați să emigreze. În ultimii douăzeci de ani, satul irlandez a trecut prin transformări semnificative. În opinia specialiștilor, gospodăriile continuă să fie prea mici pentru a fi lucrative, deși producția lor crește permanent. Culturile de subsistență au fost înlocuite cu creșterea intensivă a animalelor din care se obțin carne și produse lactate pentru

export. Terenurile agricole ocupă 82% din suprafața țării și asigură 8% din venitul național. Datorită integrării în Uniunea Europeană, agricultorii Insulei de Smarald au câștigat acces la piețe mai mari de desfacere și obțin prețuri mai bune pentru produsele lor. Irlanda produce cea mai mare cantitate de carne din lume pe cap de locuitor, iar la producția de lapte ocupă locul doi. Colaborarea în cadrul marilor cooperative, care se ocupă cu identificarea piețelor de desfacere, este

Clasicul tweed este produs în continuare după metode tradiționale.

Pescuitul este o ramură importantă a economiei. În afară de scrumbii, heringi și fructe de mare, de mare valoare este pescuitul de somoni, destinat în principal exportului.

profitabilă pentru micile gospodării. De exemplu, cooperativa Golden Vale, care produce untul „Kerrygold” foarte apreciat peste hotarele Irlandei, numără 6.000 de membri.

La începutul anilor '80, Irlanda a început să se preocupe de organizarea propriei flote maritime de pescuit. În apele Irlandei se pescuiesc în special scrumbii și fructe de mare.

PE SCURT

- Denumirea oficială: Republica Irlanda/ Eire
- Suprafața: 70.285 km²
- Populația: 4,01 milioane de locuitori
- Densitatea populației: 54 loc./km²
- Capitala: Dublin
- Gradul de urbanizare: 59%
- Repartiția forței de muncă în economie: agricultura 8%, industria 29%, sectorul de servicii 64%
- Produsul intern brut pe cap de locuitor pe an: 34.100 de dolari americani
- Centre comerciale: Dublin, Cork, Limerick, Waterford, Dundalk

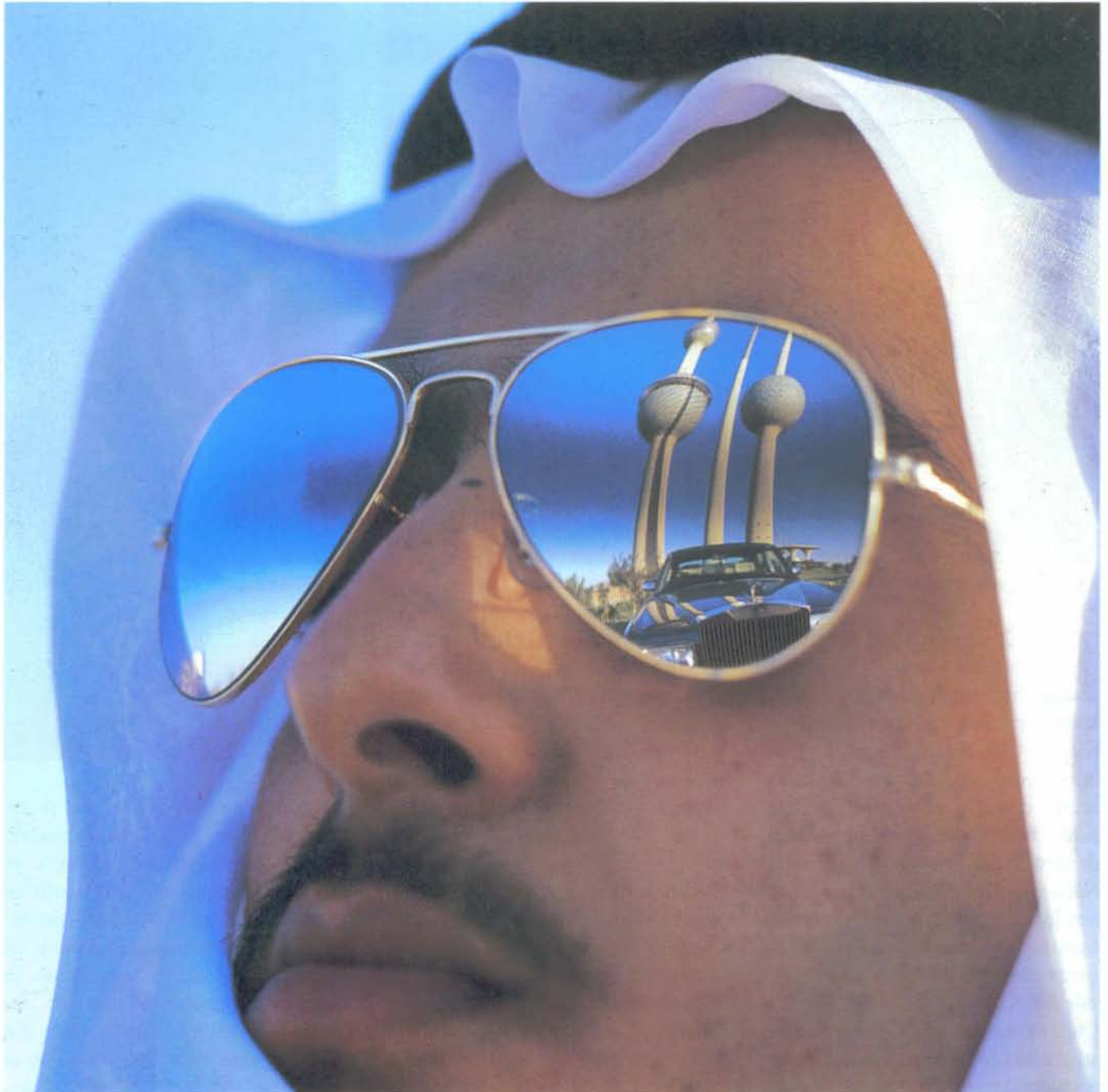

TĂRILE DIN GOLFUL PERSIC

REG 93

Sursa „aurului negru”

*Locuitorii țărilor din Golful Persic își pot permite orice fel de lux.
În niciun un alt colț al lumii nu se pot întâlni atâtea autoturisme Rolls-Royce.*

Războiul din Golful Persic

La începutul anilor '90 din secolul trecut, statele vestice au format o coaliție împotriva Irakului, care a anexat Kuwaitul, în 1990. Aceste state se temeau de consecințele controlării de către Irak a uneia dintre principalele surse de petrol ale lumii.

Kuwait: garda emirului la aeroport.

La 2 august 1990, regiunea Golfului Persic a trecut printr-un adevărat șoc: armata irakiană a invadat micul stat Kuwait. Guvernul local a fost înlocuit cu un guvern pro-irakian. În aceste condiții, statele occidentale s-au temut pentru soarta importului de petrol din Kuwait. Organizația Națiunilor Unite a adoptat imediat o rezoluție în care cerea președintelui Irakului, Saddam Hussein, retragerea necondiționată a armatelor sale din Kuwait.

După ce demersurile diplomatice nu au condus la nici un rezultat, țările occidentale, în frunte cu Statele Unite, au trecut la ofensiva militară. Între 17 ianuarie și 28 februarie 1991, peste 700.000 de soldați au luptat în războiul contra celei mai renumite armate din lumea arabă.

Operațiunea a primit criptonimul de „Furtuna în deșert”. În urma bombardamentelor intensive asupra capitalei Irakului, Bagdad, și după șase săptămâni de lupte, irakienii au fost nevoiți să capituleze și să se retragă din Kuwait. Saddam a fost nevoit să recunoască rezoluția ONU.

Perioada de pace relativă nu a durat mult timp. Statele Unite ale Americii au acuzat Irakul că posedă arme de distrugere în masă, că îngreunează controlul inspectorilor ONU și că sprijină terorismul internațional și au inițiat pregătirile de război. Qatar, unde a fost stabilit comandamentul general al forțelor americane implicate în Irak, a devenit baza unei armate de 250.000 de soldați. Rezerve de apă, combustibil, alimente și alte

STATISTICĂ

Bahrain

- Suprafața : 0,7 mii de km²
- Populația: 730.000 de locuitori (1.042 loc./km²)
- Capitala: Al-Manama
- Rezerve de petrol: 0,1 mld. de barili

Qatar

- Suprafața: 11.000 km²
- Populația: 629.000 de locuitori (57 loc./km²)
- Capitala: Ad-Dauha
- Rezerve de petrol: 15,2 mld. de barili

Kuwait

- Suprafața: 17,8 mii km²
- Populația: 2 milioane (112 loc./km²)
- Capitala: Kuwait
- Rezerve de petrol: 96,5 mld. de barili

Arabia Saudită

- Suprafața: 2,15 milioane km²
- Populația: 22,7 milioane de locuitori (10,5 loc./km²)
- Capitala: Ar-Riyahd
- Rezerve de petrol: 262,8 mld. de barili

Emiratele Arabe Unite

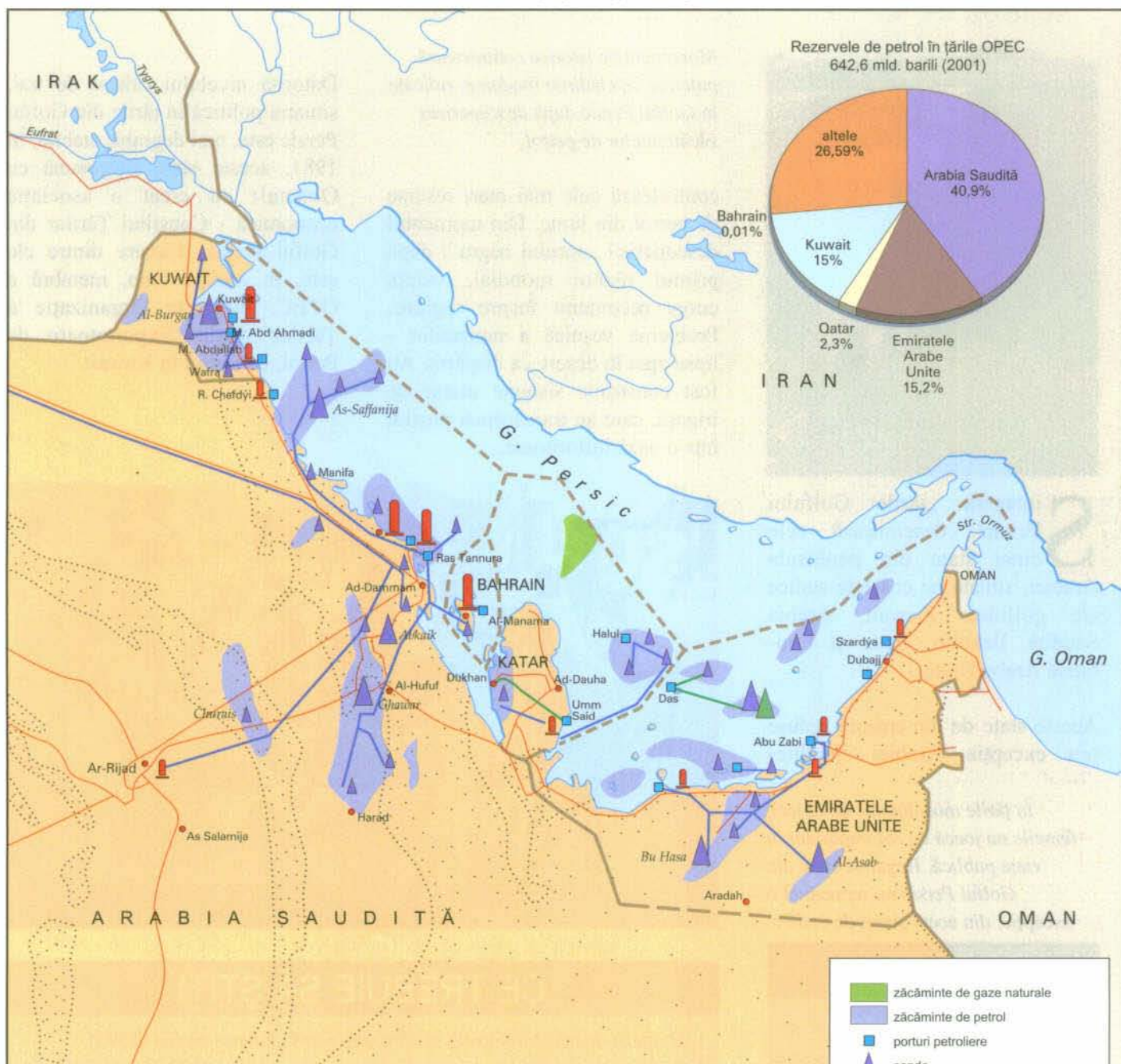
- Suprafața: 83,6 mii km²
- Populația: 3,2 milioane de locuitori (38 loc./km²)
- Capitala : Abu Dhabi
- Rezerve de petrol: 97,8 mld. de barili

materiale au fost trimise aici și din Kuwait. După încheierea războiului, forțele de stabilizare continuă să folosească bazele din țările Golfului Persic. Cu toate acestea, fundamentalistii islamici, nemulțumiți de prezența armatelor americane în regiune, organizează atacuri teroriste și împotriva altor state din Golf. Un astfel de atac a avut loc în capitala Arabiei Saudite, Ar-Riyahd, în 2003.

TĂRILE DIN GOLFUL PERSIC

HARTA ECONOMICĂ

Harta economică a statelor din Golful Persic este monotematică și prezintă exclusiv resursele energetice. Exploatarea zăcămintelor de petrol și de gaze naturale a permis acestor țări, cândva sărace, să obțină venituri ce asigură locuitorilor lor un nivel de viață ridicat și un sistem de protecție socială cuprinzător.

ȚĂRILE DIN GOLFUL PERSIC

Mană cerească în deșert

După descoperirea zăcămintelor de petrol, locuitorii din regiunea Golfului Persic s-au transformat din simpli beduini în cei mai bogați oameni de afaceri ai lumii.

Monumentele istorice contrastează puternic cu clădirile moderne, ridicate în Golful Persic după descoperirea zăcămintelor de petrol.

controlează cele mai mari resurse de petrol din lume. Din momentul descoperirii „aurului negru”, după primul război mondial, valuta curge neconținut înspre regiune. Problema veșnică a nomazilor - lipsa apei în deșert - a dispărut. Au fost construite sisteme uriașe de irigații, care au transformat pustiul într-o oază înfloritoare.

Datorită nivelului ridicat de trai, situația politică în țările din Golful Persic este, mai degrabă, stabilă. În 1981, aceste state (împreună cu Omanul) au creat o asociație economică - Consiliul Țărilor din Golful Persic. Fiecare dintre ele este, în același timp, membră a OPEC, influențată de Organizația Țărilor Arabe Exportatoare de Petrol, cu sediul în Kuwait.

Sintagma „țările Golfului Persic” desemnează cele cinci state din peninsula Arabiei, situate pe coastele sudice ale golfului: Kuwait, Arabia Saudită, Bahrain, Qatar și Emiratele Arabe Unite.

Aceste state de dimensiuni reduse (cu excepția Arabiei Saudite)

În țările musulmane, de obicei, femeile nu joacă un rol important în viața publică. Bogatele state din Golful Persic nu reprezintă o excepție, din acest punct de vedere.

ECONOMIA

Emiratele Arabe Unite

Export: petrol (45%), gaze naturale, pește uscat, curmale.

Import: motoare și autoturisme, produse chimice, alimente.

Arabia Saudită

Export: petrol și produse rafinate (90%).

Import: mașini și unelte, alimente, produse chimice, autoturisme, confecții.

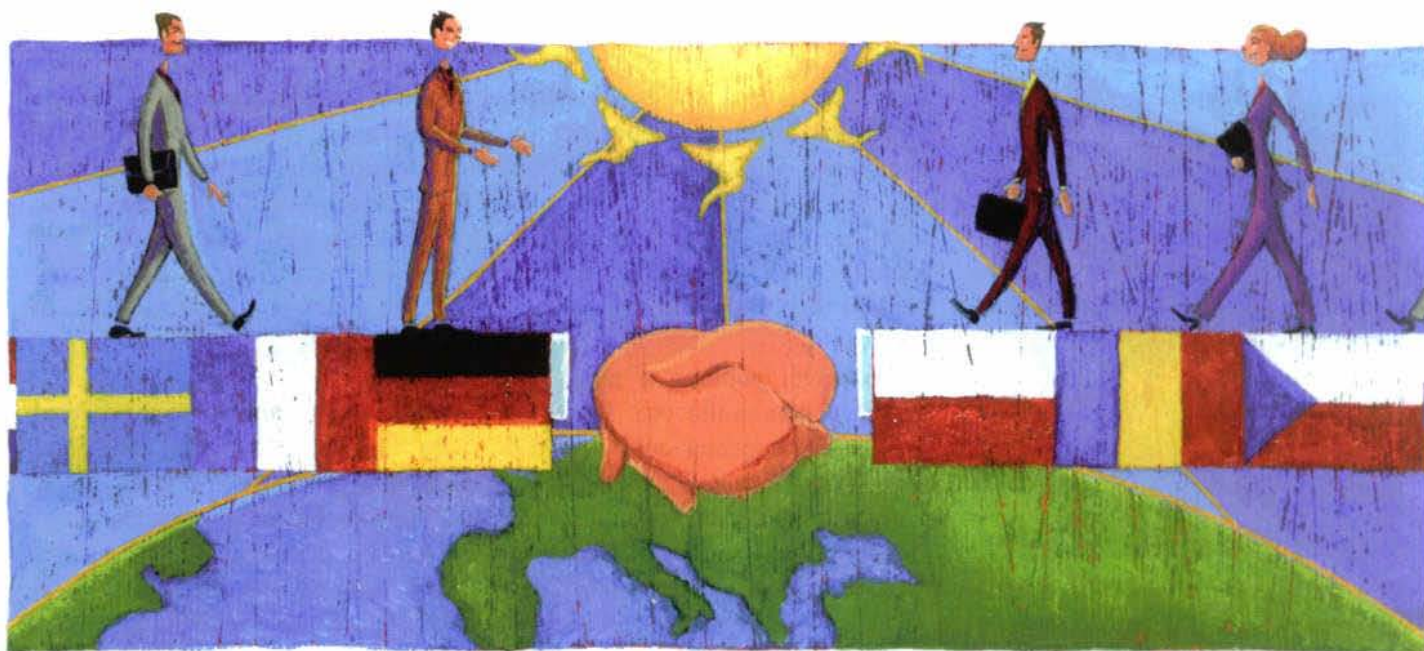
CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Unitatea de măsură folosită în vânzarea petrolului este barilul (159 l).
2. Prima criză pe piața de combustibili a avut loc în anul 1973. După războiul Yom Kippur între Israel și țările arabe vecine și ca urmare a neînțelegerilor cu concernele petroliere, țările exportatoare de petrol au scumpit prețul acestui produs cu 70-100%.
3. Intrarea în Golful Persic se face prin strâmtoarea Ormuz. Datorită importanței economice a regiunii, strâmtoarea face parte dintre punctele strategice esențiale ale lumii.
4. În țările Golfului Persic trăiesc și muncesc numeroși imigranți, în principal din țările arabe mai sărace și din Asia de Sud-Est.

UNIUNEA EUROPEANĂ (2)

CALENDAR

CALENDAR

- ▶ 1952: crearea prin Tratatul de la Paris din 1951 a Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului (Benelux, Franța, RFG și Italia).
- ▶ 1958: ia ființă, în urma Tratatului de la Roma din 1957, Comunitatea Economică și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice-Euratom.
- ▶ 1967: ca urmare a deciziei comune a Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului și Comunității Economice Europene și Euratom, se pun bazele Comunității Europene.
- ▶ 1973: aderă la Comunitatea Europeană: Marea Britanie, Irlanda, Danemarca.
- ▶ 1979: intră în vigoare Sistemul Monetar European; primele alegeri directe pentru Parlamentul European.
- ▶ 1981: Grecia aderă la Comunitatea Europeană.
- ▶ 1986: aderă la Uniunea Europeană Spania și Portugalia.
- ▶ 1992: tratatul de constituire a Uniunii Europene (Tratatul de la Maastricht, care intră în vigoare în 1993).
- ▶ 1994: Polonia depune cererea de aderare la UE.
- ▶ 1995: Austria, Finlanda și Suedia aderă la UE. Norvegia respinge prin referendum aderarea la UE.
- ▶ 1997: la Luxemburg se ia decizia deschiderii negocierilor de aderare cu Cipru, Estonia, Cehia, Polonia, Slovenia și Ungaria.
- ▶ 1998: încep negocierile de aderare cu statele acceptate de Consiliul european la Luxemburg.
- ▶ 1999: introducerea monedei comune europene în 11 state membre UE.
- ▶ 2001: convocarea Consiliului european în scopul pregătirii reformelor UE și a Constituției Europene.
- ▶ 2002: terminarea negocierilor de aderare cu Cipru, Cehia, Estonia, Letonia, Malta, Polonia, Slovacia, Slovenia și Ungaria.
- ▶ 2003.IV: semnarea tratatelor de aderare pentru cele 10 state candidate.
- ▶ 2003.VI: prin referendum, Polonia votează aderarea la UE.
- ▶ 2003.VII: Consiliul european a prezentat proiectul de Constituție a Europei.

Dificilul drum spre unitate

Imediat după cel de-al doilea război mondial, șase țări europene au făcut primii pași spre unitatea Europei.

Atingerea scopului acestei călătorii nu este deloc ușoară.

Bruxelles este sediul mai multor instituții ale Uniunii Europene (în imagine Grande-Place).

Haosul de după cel de-al doilea război mondial a reprezentat o adevărată șansă: popoarele mici, dar mai ales Franța și Germania care ieșeau vlăguite din război, au căutat soluții la criza postbelică și reconstrucția țărilor. Acestora li se alăturau, în anii '50, Italia și Benelux-ul (Belgia, Olanda, Luxemburg). Așa a luat ființă Comunitatea Economică

Europeană. Scopul acesteia era eliminarea barierelor comerciale din Europa – în toate țările membre exportul jucând rolul principal. Procesul eliminării barierelor economice a făcut posibilă în anii '90 crearea Pieții Interne Europene, care garantează libera circulație a persoanelor și a mărfurilor în limitele țărilor membre.

Ideea pieței comune a atras din ce în ce mai multe țări: în 1991, Uniunea Europeană cuprindea 12 state; în 1995, avea deja 15 membri. Uniunea Europeană este cea mai mare piață mondială; produsul brut al statelor membre depășind chiar produsul brut al Statelor Unite.

Procesul de aderare nu se limitează doar la problemele economice.

Mai multe țări au reușit să se apropie de cerințele europene și la nivelul politic. Însă în ciuda multor succese economice, politice și sociale, procesul de unificare europeană înaintază cu dificultate. În calea acestui proces stau diferențele încă mari de nivel de trai și potențial economic al unor state, supraproducția agricolă și prejudecățile.

În 1998 a început oficial procesul de lărgire a Uniunii Europene cu încă 11 state. În iunie 2003, Polonia a aprobat, prin referendum național, aderarea la UE, iar din mai 2004 este membru de facto al UE. Din iunie 1996, funcționează Banca Centrală Europeană, care administrează din 1 ianuarie noua valută europeană – euro.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

Drapelul UE prezintă un cerc cu 12 stele auri, cu cinci colțuri, pe fond albastru. Numărul de stele este neschimbabil. UE a preluat acest drapel în anul 1986 de la Consiliul Europei. Chiar dacă drapelul fusese proiectat încă din 1950, mulți ani s-a presupus care ar putea fi semnificația stelelor. S-au emis ipoteze care mai de care mai fanteziste: semnele zodiacale, cei 12 apostoli, cele 12 ore, popoarele Europei. Cel care a avut ideea creării acestui drapel, diplomatul spaniol Salvadore de Madariaga y Roja, abia pe patul de moarte, în 1978, a recunoscut că s-a inspirat din Biblie. Sunt atâtea stele câte sunt și în aura Fecioarei Maria. Nu a îndrăznit să mărturisească mai devreme de teamă să nu trezească protestele celorlalte religii...

STATISTICĂ

Suprafața: 4 mil. km² (după 1 mai 2004)

Populație: în jur de 450 mil. locuitori (după 1 mai 2004)

Șomajul din țările UE: 10,4%

Produsul Național Brut pe cap de locuitor: 24.405 euro (2003)

UNIUNEA EUROPEANĂ

Statele Unite ale Europei

Sediul Uniunii Europene este localitatea Strasbourg din Alsacia. Numeroși turiști sunt atrași și de monumentele acestui oraș francez de pe Rin: celebră este Catedrala – cunoscută și sub denumirea „Catedrala de la Strasbourg” – sau de Chateau des Rohan.

Parlamentul fără un conducător real

Nățiunile statelor membre UE sunt reprezentate de **Parlamentul European**, înființat în anul 1952 (PE; denumirea a intrat în vigoare în 1962) la Strasbourg. Împărțirea locurilor în PE (din 1979 au loc alegeri directe ale membrilor acestei instituții) corespunde în mod proporțional cu numărul de locuitori al statelor membre respective. Alegerile în Parlament au loc la fiecare cinci ani. Tratatul de la Maastricht a extins puterea PE, totuși până astăzi acesta nu reprezintă instituția supremă de drept a UE. Contribuie totuși la luarea deciziilor, deține și puterea de a aproba bugetul, acceptarea noilor membri precum și aprobarea acordurilor de asociere.

Organul de conducere al UE este **Comisia Europeană** de la Bruxelles. Aceasta îndeplinește majoritatea atribuțiilor zilnice legate de funcționarea UE. Pregătește propunerile noii legi europene care sunt prezentate PE și Consiliului UE. Comisia supraveghează punerea în practică a acțiunilor comunitare precum și a dreptului european. Comisia Europeană este alcătuită în prezent din 25 de membri. Președintele Comisiei este ales de către organele de conducere ale statelor membre, dar trebuie să obțină și aprobarea PE. Oficialii rămași sunt nominalizați chiar de către guvernele naționale cu asentimentul viitorului Președinte al Comisiei. Candidatura acestora trebuie să fie aprobată de către PE. Comisia este desemnată la un termen de cinci ani, timp în care Parlamentul are dreptul de a o demite.

Consiliul Uniunii Europene (între 1967-1993 denumit Consiliul de Miniștri) este organul principal legislativ și decizional al UE. În

structura consiliului se află câte un reprezentant cu rangul de ministru pentru fiecare stat membru. Consiliul Uniunii reprezintă forul în fața căruia guvernele individuale naționale reprezintă propriile interese și ajung la un compromis. Consiliul European este organul suprem, înființat în 1974 sub forma unor adunări a șefilor guvernelor

și statelor membre. În prezent, pe lângă statele principale și șefii de guverne, în structura acestuia a intrat și Președintele Comisiei Europene. Consiliul joacă rolul principal în alegerea căilor și scopurilor strategice dezvoltării Uniunii. A rămas totuși în afara sistemului instituțional al tratatelor comunitare.

După cum se poate observa și pe hartă, Uniunea Europeană cuprinde deja aproape întreaga Europă Centrală și de Vest.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Uniunea Europeană a luat ființă în urma tratatului de la Maastricht din Olanda în anul 1992 ca o asociere între 15 state membre care alcătuiau până atunci Comunitatea Europeană: Belgia, Danemarca, Grecia, Spania, Olanda, Irlanda, Luxemburg, Germania, Portugalia, Italia și Marea Britanie. În anul 1995 au devenit membre UE Austria, Finlanda și Suedia.
2. Invitația de aderare la UE a cuprins 13 țări: Cipru, Cehia, Estonia, Lituania, Letonia, Malta, Polonia, Slovacia, Slovenia, Ungaria (acest stat a devenit membru al UE la 01.05.2004) precum și Bulgaria, România și Turcia.
3. Înaintea extinderii, UE cuprindea o arie de 3,2 mil. km², locuită de 371 mil. persoane; după 01.05.2004 – aprox. 4 mil. km² și aprox. 450 mil. locuitori.
4. Imnul oficial al UE a fost ales în anul 1985 și reprezintă fragmentul Simfoniei a IX – a compusă de Ludwik van Beethoven în anul 1823, inspirată din „Oda Bucuriei” a lui Friedrich Schiller.

AUT 1

AUSTRIA

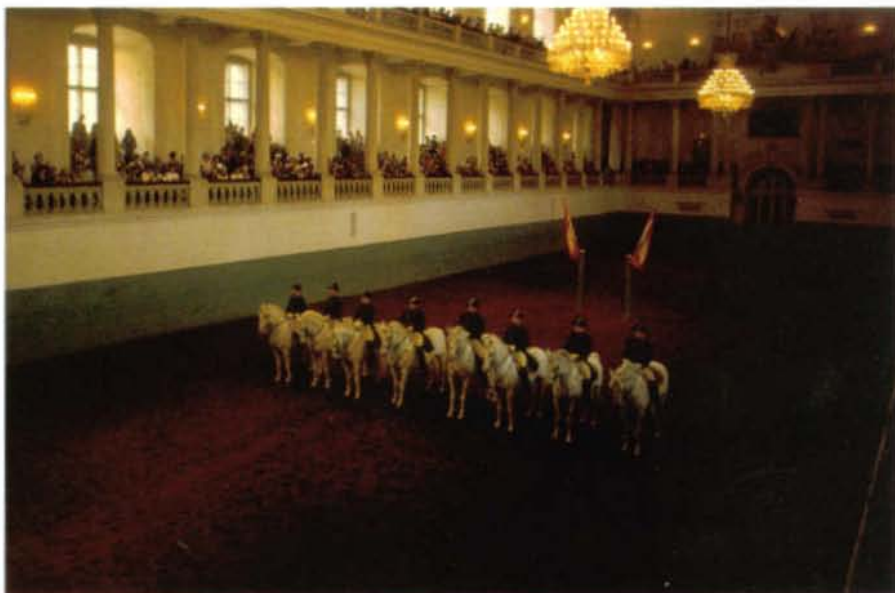
Țara Alpilor și a lui Mozart

Lacurile alpine solitare și sătucurile răzlețe așezate la poalele munților fac farmecul Austriei.

Anul 1996 a fost un an deosebit pentru Austria: toată țara, din Vorarlberg până în Burgenland, a sărbătorit împlinirea unui mileniu de la înființarea statului.

Historia statului a început la 1 noiembrie 996 cu un act de donație făcut de Otto al III-lea, împăratul Sfântului Imperiu Roman de Națiune Germanică. Regiunea situată la sud-est de granițele acestuia figura în document sub denumirea de „Ostarrichi”. Trei sute de ani mai târziu, neamul Habsburgilor a preluat controlul în zona Dunării și a condus Austria până în anul 1918. Datorită unei politici de alianțe matrimoniale eficiente și inteligente, Habsburgii au creat o dinastie a cărei sferă de influență cuprindea, în secolul al XVI-lea, landurile germane, Țările de Jos, Cehia, Ungaria și Spania, cu coloniile sale maritime. După respingerea atacului otoman asupra

Vienei în anul 1683 monarhia habsburgică a devenit una dintre cele mai mari puteri din Europa Centrală. Moartea lui Franz Josef în timpul primului război mondial, în 1916, a reprezentat începutul sfârșitului pentru Austro-Ungaria. Succesorul său, Carol I, a fost nevoit să abdice doi ani mai târziu. Austria a devenit republică. În 1938, Hitler a anexat țara sa natală Germaniei naziste, aceasta recăpătându-și suveranitatea deplină abia în 1955. Austria a aderat la Uniunea Europeană în anul 1995. În momentul de față, este una dintre cele mai bogate țări din Uniune și contribuie la buget cu sume mai mari decât cele pe care le primește.

Școala Spaniolă de Călărie a fost înființată la Viena în anul 1572. Faimoșii cai lipizani provin din fostele herghelii imperiale din Lipizza (în prezent pe teritoriul Slovaciei) și sunt rezultatul încrucișărilor selective de cai spanioli și arabi.

PE SCURT

- Denumirea oficială: Republica Austria
- Diviziunea administrativă: nouă landuri federale
- Capitala: Viena (1,5 milioane locuitori)
- Limba: germană
- Moneda: euro (de la 1.01.2002)
- Religia: catolici (76%), protestanți (5%), altele (2%), ateii (17%)
- Vârfuri cu înălțimi de peste 3.500 de metri : Wildspitze (3.774 m), Weisskogel (3.736 m), Grossglockner (3.796 m), Zuckerhütel (3.507 m)
- Cele mai importante orașe : Graz, Linz, Salzburg, Innsbruck, Klagenfurt
- Ape: Dunărea (350 km pe teritoriul Austriei), Inn (360 km)
- Lacuri: Neusiedlersee (232 km²), Atter (46,7 km²), Traun (25,7 km²)
- Cele mai importante aeroporturi: Schwechat (Viena), Graz, Salzburg, Innsbruck și Klagenfurt

CLIMĂ

Temperată caldă, montană în Alpi. Temperaturile medii: în ianuarie între 1 și -3°C, în iulie între 16 și 19°C. Clima este mai caldă în zona lacurilor din Carintia.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. În nici o altă țară din Europa nu există atâtea funcții administrative ca în Austria. Aparent, unii funcționari au recurs chiar la sinucidere după ce nu au reușit să ocupe postul de consilier al sfatului.
2. Milioane de turiști vizitează anual renumitul parc de distracții vienez Prater, printre ale cărui numeroase atracții se numără și „Moara diavolului”.
3. În anul 1918, împăratul Carol I a semnat actul de abdicare în creion, „pentru orice eventualitate”. Toate încercările sale de a reveni pe tron s-au soldat însă cu un eșec.
4. Sute de mii de credincioși merg anual în pelerinaj la icoana Maicii Domnului din Mariazell, mai ales între Paști și Sărbătoarea Tuturor.

EUROPA
DE VEST

AUT 3

AUSTRIA

HARTA FIZICĂ

Deși considerată țară alpină, Austria cuprinde, de asemenea, câmpia Burgenland, din apropiere de lacul Neusiedlersee, precum și dealurile domoale din regiunea Weinviertel (Austria Inferioară), unde cresc cei mai buni struguri pentru producția de vin.

Munți înalți și ospitalitate fără margini

Avantajele turistice prezentate de Austria nu mai au nevoie de recomandări: țara este renumită în lume datorită peisajelor alpine și ospitalității locuitorilor.

CE MERITĂ VĂZUT

Viena (palatul Schönbrunn, Hofburg, Școala Spaniolă de Călărie, cafenelele, Prater), Salzburg (orașul lui Mozart, locul unde se organizează festivalul dedicat creației sale), Pădurea vieneză, Alpii din apropiere de Villach (Carinthia), cămările de sare de lângă Bad Ischl (pe urmele împărătesei Sissi), Carinthia, Alpii Tirolezi

Peisajele montane fascinante, posibilitățile nelimitate de practicare a sporturilor de iarnă, seri petrecute în ambianța plăcută a pensiunilor alpine și în special farmecul Vienei atrag anual, ca un magnet, milioane de turiști străini. Austria este recunoscută și pentru viața sa culturală înfloritoare.

Viena a fost capitala monarhiei habsburgice și rămâne în continuare centrul principal al vieții politice, economice și culturale. Practic toată lumea a auzit de palatul imperial Hofburg, de catedrala Sfântului Ștefan și de palatul Schönbrunn, de faimoasele Staatstheater și Burgtheater, precum și de

Satul alpin Leichleiten. În fundal se zărește impunătorul vârf Biberkopf.

În Tirol, numeroase cabane sunt decorate cu picturi murale cu un stil aparte.

STATISTICĂ

Suprafața: 83.900 km²
 Populația: 8,2 milioane
 Densitatea populației: 98 locuitori/ km²
 Cel mai înalt vârf: Grossglockner (3.797 m)
 Granițe: 2.637 km; cu Italia, Elveția, Liechtenstein, Germania, Cehia, Ungaria, Slovacia și Slovenia

ECONOMIA

Agricultură modernă (culturi de orz, de grâu, de porumb, de viță de vie), creșterea animalelor și silvicultura dezvoltată. Industria: chimică, de mașini electrice, energetică și hidroenergetică, petrolieră. Meșteșuguri artisanale. Turism.

delicioasele torturi de ciocolată servite în hotelul Sacher. Viața socială a orașului se desfășoară în cramele și caferelele tihnite.

Salzburg este fermecătorul oraș al lui Mozart, înconjurat de munți și cu o minunată arhitectură barocă. Mii de melomani își fac apariția pe malul râului Salzach cu ocazia festivalului anual dedicat compozitorului.

Capitala Tirolului este Innsbruck, cunoscuta reședință a Habsburgilor. Turiștii sunt atrași de renumitele stațiuni de schi așezate pe coastele abrupte ale Alpilor.

Aerul pustiului ungare se face resimțit în regiunea de câmpie Burgenland, în apropiere de lacul Neusiedlersee. Munții Hohe Tauern, cu peisajele lor, și masivul Alpilor Ötztal creează impresii de neuitat. În regiunea Salzburg și în Carinthia, turiștii combină odihna pe lac cu experiențele culinare memorabile.

VIENA

Inima vechii Europe

Palatul Schönbrunn din Viena a fost timp de secole centrul puterii Habsburgilor, cea mai influentă dintre dinastiile care au dominat Europa.

De la tabără militară, la metropolă de rang mondial

Începând din anul 1276, soarta capitalei de mai târziu a monarhiei austro-ungare a fost indisolubil legată de dinastia Habsburgilor.

Palatul Hofburg din centrul Vienei este doar unul dintre numeroasele monumente arhitectonice de o frumusețe unică din capitala austriacă.

Originile Vienei sunt legate de satul celtic Vindobona și de tabăra militară romană cu același nume. În preajma anului 100, în jurul fortului, a apărut un sat care a supraviețuit doar 70 de ani, fiind distrus în timpul războaielor marcomanice. Din fericire pentru Vindobona, împăratul roman Marcus Aurelius, cezarul-filozof, s-a îngrijit de oraș, sau, mai bine zis, de ruinele acestuia.

PE SCURT

- Capitala Republicii Austria și a landului federal Viena.
- Munți înconjurători: Kahlenberg, Hermannskogel, Leopoldsberg
- Religie: catolici 74%, protestanți 7,5%, evrei 0,5%
- Moneda: euro
- Limba: germană
- Sediul guvernului federal
- Aeroport: Schwechat
- Mijloace de transport în comun: metrou, trenuri urbane rapide.

În anul 203, Viena a obținut titlul de municipiu roman. În preajma anului 400, orașul a început să sufere de pe urma invaziilor triburilor germanice (marcomani și cvazi) și, mai târziu, ale hoardelor asiatice de huni sosiți pe cai scunzi și iuți. Din 976, soarta Vienei a trecut în mâinile dinastiei Babenberg. Timp de peste 150 de ani, orașul dunărean a fost reședința babenbergilor. Această perioadă a marcat nașterea capitalei Imperiului de Est, adică a Austriei.

În 1276, și-a făcut apariția dinastia de Habsburg. Sub controlul acesteia, Viena a cunoscut o veritabilă

înflorire. Orașul a devenit reședință imperială și centru cultural european. Totodată, populația a crescut fulgerător. Viena a mai fost confruntată cu invaziile turcești în două rânduri: în secolele XVII și XIX. Europa creștină a făcut front comun împotriva primei invazii iar Viena a fost eliberată datorită husarilor polonezi sub conducerea lui Jan Sobieski al III-lea. Sub domnia Mariei Tereza, iubitoare și protectoare a muzicii și picturii, Viena imperială a atins apogeul dezvoltării. Până în prezent, orașul trăiește din strălucirea acelor vremuri.

Viena este orașul marilor compozitori: Mozart, Beethoven și Strauss.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. În Viena se află un număr record de locuri legate, într-un fel sau altul, de persoana lui Beethoven. Compozitorul a locuit aici timp de 35 de ani și și-a schimbat locuința de 60 de ori.
2. În palatul Hofburg pot fi admirate aparatele folosite de împărăteasa Sissi pentru exercițiile sale de gimnastică.
3. Clădirea de pe strada Domgasse nr. 5 este un veritabil loc de pelerinaj pentru iubitorii lui Mozart și ai muzicii sale. Genialul compozitor a locuit aici între anii 1774 și 1784 și tot aici a compus, printre altele, opera „Nunta lui Figaro”.
4. Unul dintre simbolurile Vienei este „Steffl”, turnul înalt de 136,7 metri al catedralei Sf. Ștefan.

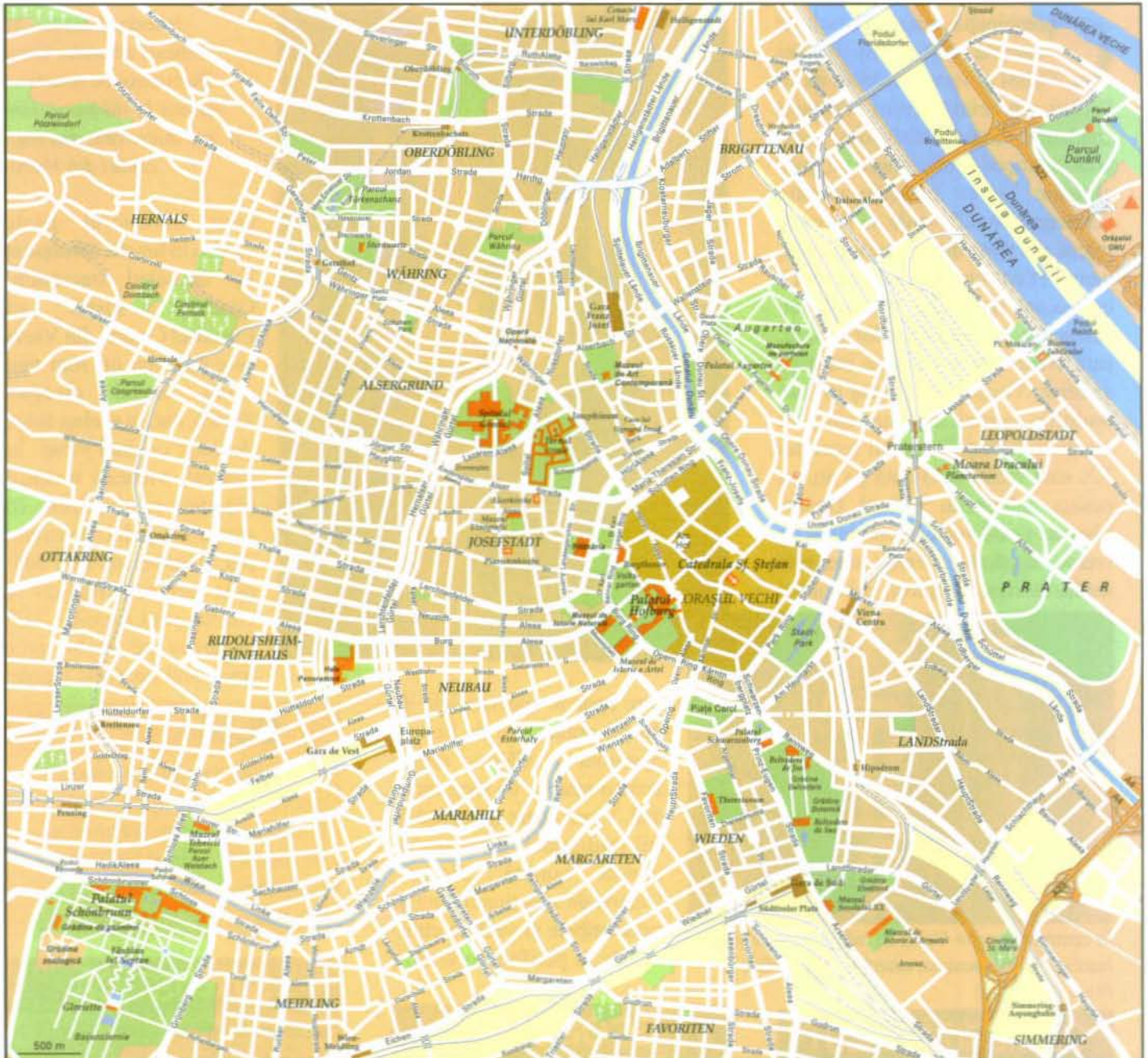
EUROPA
DE VEST

AUT 7

(AT)

VIENA

PLANUL ORAȘULUI

În Viena, partea veche a orașului este înconjurată de faimosul bulevard Ringstrasse, de-a lungul căruia se ridică numeroase clădiri reprezentative ale capitalei. Fiecare porțiune a Ringstrasse poartă o denumire anume. Cu toate acestea, centrul Vienei este mult mai vast și ocupă, cu aproximație, suprafața dintre palatul Schönbrunn și Canalul Dunării.

Caleștile și balurile operai

Niciun alt oraș din Europa nu trăiește atât de mult în trecut ca Viena. Oricine se lasă învâluit de atmosfera orașului, este cuprins de nostalgia vremurilor demult apuse.

Combinatia unică de kitsch de operetă, cult al împărătesei Sissi și torturi celebre de la Sacher reprezintă pentru europeni „melanjul vienez”. Vizitatorul capitalei austriece poate ignora cu greu atracțiile Vienei: cramele numite „Heurigenlokale”, unde se servește numai vin tânăr din ultimele recolte, parcul Prater cu „Moara Dracului”, cunoscută în lumea întreagă sau cafelele cu atmosfera lor inedită, care aveau cândva rang de instituții artistice. Viena este un oraș în care tradițiile care au dominat sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX sunt încă vii. O dată pe an, cu ocazia celebrului Bal al Operei Vieneze, fastul vechii monarhii de pe vremea împăratului Franz Jozef este readus la viață. Frumoșii cai lipițani

Biserica Karlskirche dedicată sfântului Carol Borromeo, cu silueta sa enormă în stil baroc, este una dintre cele mai mari clădiri din Viena.

unde vizitatorul poate medita în liniște, înconjurat de farmecul trecutului. Glumeții susțin că Cimitirul Central din Viena este de două ori mai mic decât orașul elvețian Zürich, dar, în același timp, de două ori mai vesel. În general, vienezii tratează moartea și cimitirele cu simțul umorului: de exemplu, vagabonzii fără adăpost care se refugiază în cimitir sunt numiți „71”, deoarece pe acolo trece tramvaiul cu acest număr.

În centrul Orașului Vechi se ridică cea mai veche bazilică în stil romanic, catedrala Sf. Ștefan, Primul Mucenic.

care apar în spectacolele de dresaj organizate de Școala Spaniolă de Călărie reprezintă o atracție de rang mondial. Viena poate fi vizitată în stil tradițional, închiriind o trăsură numită „fiacru”. Demne de menționat sunt și catacombele și vechile cimitire de la periferia orașului,

CE MERITĂ VĂZUT

Palatele (Hofburg, Schönbrunn, Belvedere), cafelele, muzeele (Albertina, Muzeul de Artă Contemporană), Academia de Arte Frumoase, Muzeul Trăsurilor, Casa lui Mozart, Școala Spaniolă de Călărie, Prater.

ECONOMIA

Administrația: sediul guvernului, centru administrativ, bănci și societăți de asigurări, sediu a numeroase organizații internaționale. Industria: electronică, mecanică (mecanică fină), produse alimentare de renume. Turism.

CLIMĂ

Temperată. Temperatura medie este de $-1,5^{\circ}\text{C}$ iarna și $+20^{\circ}\text{C}$ vara. În condiții extreme, temperatura atinge -20°C iarna și $+35^{\circ}\text{C}$ vara. Cantitatea anuală de precipitații: 658 mm.

STATISTICĂ

Structura administrativă: 23 de cartiere
Suprafața: 415 km²
Populația: 1,63 milioane de locuitori (aglomerația urbană numără 1,81 milioane)
Mortalitatea: 11 decese la 1.000 de locuitori
Speranța medie de viață: 75 de ani la bărbați și 81 de ani la femei.

BRUXELLES

Capitala Europei

Grand Place este o piață istorică, situată în partea veche a orașului. Aici pot fi admirate, printre altele, primăria în stil gotic, Casa Regală, fântâna cu faimoasa statuie Manneken-Pis (1619), precum și locuințe datând din secolele XVII-XVIII.

Nu fără motiv, Bruxelles este considerat capitala Vechiului Continent, orașul fiind situat în centrul geografic al Europei de Vest.

Faptul că localizarea orașului este deosebită poate fi ușor verificat cu ajutorul atlasului. Este suficient să trasăm două linii drepte: una din Scoția până în Grecia, a doua din Spania până în Danemarca. Unde se intersectează? Bineînțeles, în Bruxelles. De aceea, și nu numai, cele mai importante instituții ale Uniunii Europene își au sediul aici, și tot aici se află cartierul general al NATO. În niciun alt oraș nu se întâlnesc atâția politicieni și diplomați ca în Bruxelles. Fiecare țară își trimite aici ambasadorii: pentru NATO, pentru Uniunea Europeană și pentru Belgia. În oraș, așadar, numărul acestora se ridică la câteva sute. Diplomații beneficiază de reduceri fiscale, de aceea chiriile și prețurile ating niveluri astronomice în Bruxelles. Cu toate acestea, locuitorii tratează această invazie a politicianilor cu un calm tipic belgian.

PE SCURT

- Capitala Regatului Belgiei
- Capitala regiunii Bruxelles și una dintre capitalele Uniunii Europene
- Sediul Comisiei, al Consiliului și al unei camere a Parlamentului European, al NATO și al Euratomului
- Limbi oficiale: franceză (valona) și neerlandeză (flamanda)
- Religia: 80% catolici
- Moneda: euro
- Cele mai importante cartiere: Îlot Sacré, Sablon, Muntele Artelor, Piața Rogier, Cartierul Léopold, Cinquantenaire, Laeken
- Canaluri navigabile: Charleroi, Willebroek
- Mijloace de transport în comun: metrou, tramvai
- Aeroport: Zaventem

Atomul este unul dintre simbolurile orașului Bruxelles. Uriașul model al atomului a fost construit în anul 1958, cu ocazia Expoziției Mondiale EXPO.

ECONOMIA

Centru comercial și de servicii: bănci și societăți de asigurări; sediul a numeroase instituții naționale și internaționale (mai ales organe ale Uniunii Europene). Edituri, stații de televiziune și de radio. Industria: chimică, electronică, ușoară (textilă), ateliere de artizanat. Turism.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Waterloo, locul celei mai celebre bătălii din istoria modernă, este situat la 18 kilometri în sud de Bruxelles. În iunie 1815, Napoleon a suferit acolo înfrângerea finală.
2. Orașul Bruxelles a devenit celebru datorită dantelelor de Brabant. Arta dantelăriei a luat naștere spre mijlocul secolului XV.
3. Faimoasa statuie Manneken-Pis (reprezentând un băiețel urinând) este personificarea caracterului îmbufnat și a sufletului rebel al locuitorilor orașului Bruxelles.
4. Atomul este o construcție cu înălțimea de 103 metri, reprezentând un atom de fier mărit de 165 de miliarde de ori.

EUROPA
DE VEST

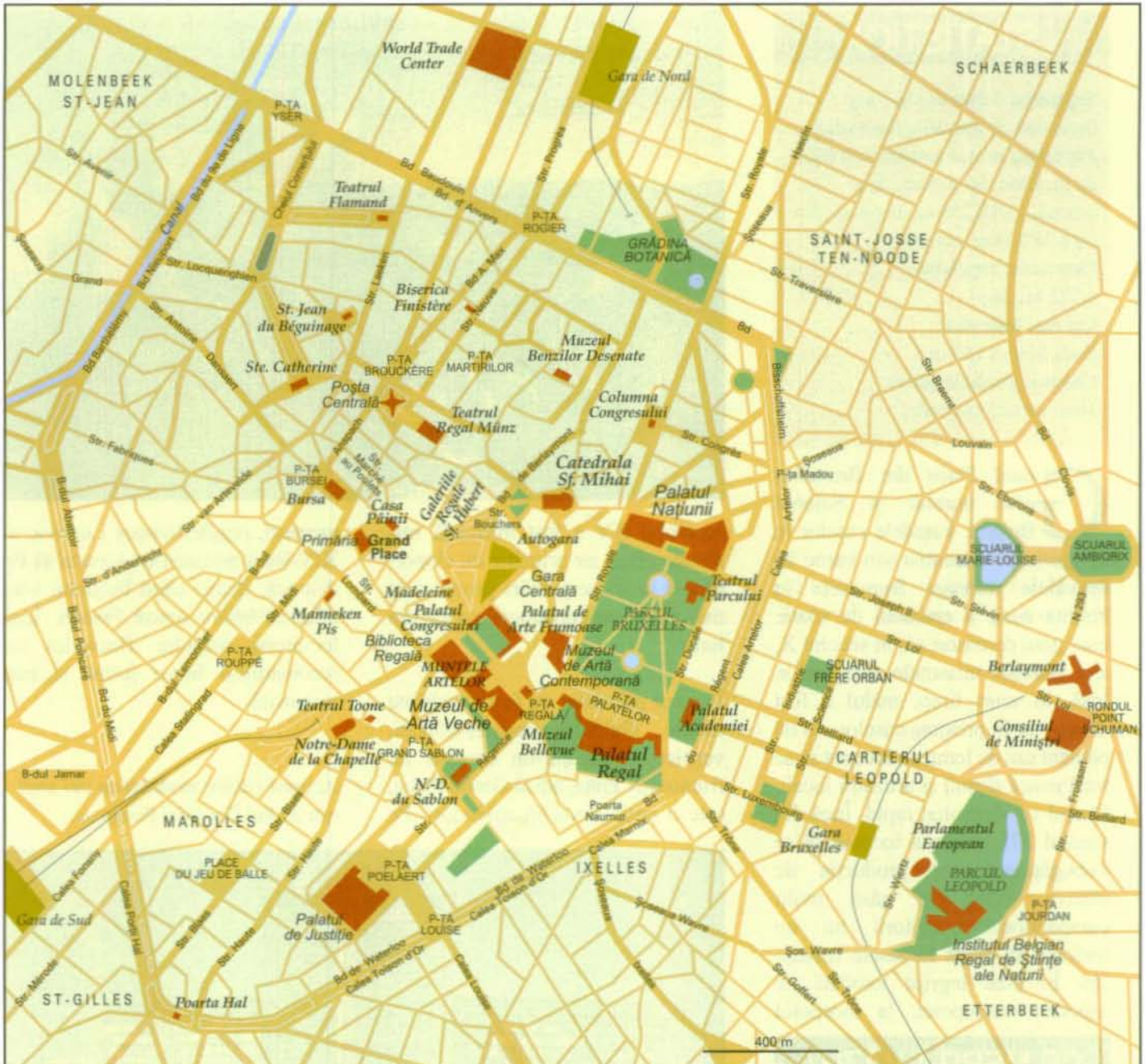
BEL 7

BE

BRUXELLES

PLANUL ORAȘULUI

Vizitatorii orașului sunt adesea dezamăgiți de faptul că, exceptând Grand Place, considerată cea mai frumoasă piață din Europa, centrul arată ca un vast cartier de birouri. Capitala Belgiei are totuși colțurile sale pline de farmec: de exemplu, în apropiere de Grand Place sunt străduțe unde se îngrămădesc, unul lângă altul, mici localuri în care se servesc fructe de mare.

Dealul înconjurat de câmpii

Admirând piața din Bruxelles, turistul se întreabă: care dintre casele din Grand Place are cea mai frumoasă fațadă?

STATISTICĂ

Suprafața: 3.260 ha (162 km² împreună cu așezările limitrofe)
Populația: orașul numără 140.000 de locuitori, iar aglomerația urbană, 1.012.258 de locuitori (din care 28% sunt străini)
Densitatea populației: 6.272 loc./km²
Cel mai înalt vârf: Piața Madou (50 m)
Cea mai joasă altitudine: 10 m sub nivelul mării

Grand Place din Bruxelles este numită și Salonul Belgiei. Fațadele caselor în stil gotic, renescentist sau baroc își dezvăluie întreaga frumusețe în lumina aurie a apusului de soare. Este greu de crezut că, în secolul X, aici pluteau miasele mlaștinilor. Însă, în scurt timp, mâlul a fost drenat, iar în preajma caselor noi de pământ sau de lemn au început să se întâlnească țărani și artizanii locali. Orașul s-a dezvoltat rapid. Încă din secolul XII, acesta a început să se îmbogățească din producția de canava, care și-a găsit mulți cumpărători. Locuitorii nu au întârziat să tragă foloasele materiale. Ei s-au îngrijit totodată de aspectul metropolei: la începutul

CE MERITĂ VĂZUT

Grand Place (Primăria, Casa Regală), statuia Manneken-Pis, Îlot Sacré, Catedrala Sf. Mihai, Muzeul Regal de Arte Frumoase, Palatul de Justiție, Parcul Laeken (cu reședința regală), Atomul, Waterloo.

La 18 iunie 1815, la Waterloo, s-a desfășurat bătălia care s-a încheiat cu victoria coaliției antibonapartistice și cu căderea lui Napoleon.

secolului XV a fost înființată minunata piață, iar primăria cu clopotnița sa înaltă se numără printre cele mai frumoase construcții gotice din lume.

În jurul primăriei au fost construite sediile ghilldelor meșteșugărești, veșnice rivale într-un concurs de frumusețe. Piața, adică Grand Place, este o perlă a vechii splendori. Pe

vremuri, regele francez Ludovic al XIV-lea a poruncit ca aceasta să fie distrusă, atunci când belgienii s-au aflat în tabăra opusă Franței. Însă locuitorii orașului Bruxelles au reconstruit-o într-o formă și mai minunată.

Această clădire modernă cu trei aripi este sediul Comisiei Europene.

INSULELE BAHAMAS

BHS 1

Luminile și umbrele unei țări turistice

Economia Insulelor Bahamas este puternic influențată de proximitatea Statelor Unite: pe plajele minunate, 90% dintre turiști sunt americani. Există și oaspeți nepoștiți: traficanții de droguri.

Insulele Bahamas s-au aflat întotdeauna departe de conflictele mondiale. Insulele au devenit faimoase în secolul XVII, când au început să fie percepute ca un cuib al piraților.

CE MERITĂ VĂZUT

Nassau, Insulele: Paradise, Bahama Mare, Green Turtle Cay, Man-o-War, Bimini, Berry, Andros, Abaco Mare, Cat, Eleuthera, Inagua Mare, Long, Exuma, San Salvador.

Condițiile naturale au favorizat activitățile infracționale. Cele peste 3000 de insule împrăștiate în mare, greu de controlat și înconjurate de bancuri înșelătoare, de stânci și de atoli, formau un adăpost de vis pentru bandele de jefuitori înspăimântători.

Războiul civil american a constituit o perioadă propice pentru insule. Statele nordice au instituit o blocadă care a împiedicat statele sudice să exporte bumbac și, în consecință, să cumpere arme. Sudiștii au reușit totuși să evite blo-

ECONOMIA

Agricultura: culturi de trestie de zahăr, ananas; creșterea animalelor. Pescuit. Industria: chimică, farmaceutică, energetică și petrochimică, a lemnului și a hârtiei. Sector bancar și financiar. Turism: plaje, cluburi de golf, cazinouri, viață de noapte.

◆ CLIMĂ

Climă subtropicală și tropicală, cu soare tot timpul anului.
Temperatura medie: +21°C în ianuarie, +28°C în august.
Cantitatea anuală de precipitații: aprox. 1.400 mm (din iunie până în noiembrie).

Magazin cu suveniruri în capitala țării, Nassau.

cada, pe un drum ocolit, datorită ajutorului britanicilor din Bahamas. Insulele au căpătat atunci rang de paradis al contrabandiștilor și al aventurierilor. În perioada prohibiției din Statele Unite (1920-1933), mii de americani au sosit aici ca să își petreacă vacanțele în libertate și să se bucure de lejeritatea moravurilor. În schimb, pentru contrabandiști, insulele erau baza de desfășurare a comerțului cu bunuri interzise. După închiderea localurilor de distracție din Cuba, situată la mică depărtare, în anii '60

ai secolului trecut, Insulele Bahamas și-au asumat rolul de oază a păcatelor în regiunea Caraibilor. Arhipelagul și-a dobândit independența în anul 1973. Insulele își păstrează în continuare faima de centru important în comerțul cu droguri pe piața nord-americană. Guvernul nu este capabil să combată această problemă, iar în scandalul traficului de cocaină a fost implicat însuși fostul premier Pindling, care, la vremea sa, a condus țara spre dobândirea independenței.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Fostul rege al Angliei, Eduard al VIII-lea a fost guvernatorul Insulelor Bahamas timp de câțiva ani. Prințul de Windsor a fost nevoit să abdice în 1936 deoarece biserica și parlamentul nu au recunoscut căsătoria sa cu americanca divorțată Wallis Simpson.
2. Vânătoarea de balene este sportul favorit în Bahamas.
3. Autoritățile din Bahamas nu tolerează turiștii care campează în locuri interzise: aceștia sunt rapid trimiși acasă.
4. În Insulele Bahamas, Anul Nou este întâmpinat cu muzică și cu dans. Numele acestei sărbători, Junkanoo, provine de la numele piratului John Canoe.

INSULELE BAHAMAS

HARTA GENERALĂ

Aici, pe țărmul uneia dintre insulițele din partea estică a arhipelagului (San Salvador sau, potrivit ultimelor informații, Samana), au poposit corăbiile lui Columb. Ziua în care a fost zărit continentul, 12 octombrie 1492, este considerată data descoperirii Americii. La fel ca pe vremea lui Columb, plajele magice și palmierii de pe insule îi farmecă și acum pe călătorii și pe turiștii care provin, în marea majoritate, din Statele Unite.

Unde a aruncat Columb ancora prima dată

În căutarea drumului spre Indii, Cristofor Columb a dat peste un paradis necunoscut. Prima i-a apărut în fața ochilor Insula Guanahani, pe care a numit-o San Salvador.

Vile caracteristice pentru această regiune pe Insula New Providence.

La 12 octombrie 1492, marele navigator a fost primit cu brațele deschise de amerindieni caraibieni care locuiau în aceste teritorii. San Salvador este foarte asemănător altor insule din Bahamas: o bucată de pământ înconjurată de apele albastre ale mării, acoperită de minunate plaje de nisip și de păduri fermecătoare de pin.

Insulele Bahamas sunt atât de numeroase încât nici măcar localnicii nu știu exact câte sunt: poate 700 sau poate 3.000? Totul depinde de ce se pune la socoteală și de ce nu. Multe dintre insulițe sunt proprietatea privată a stelelor de ci-

nema, a oamenilor de afaceri și a altor persoane înstărite atrase de facilitățile fiscale. Insulele au profitat de pe urma acestei situații, iar acum au faima unor insule distinse și scumpe.

Arhipelagul Bahamas este un adevărat rai pentru iubitorii de scufundări. În apele calde, printre recifele de corali, peștii tropicali pot fi admirați la adâncimi de 40 de metri. Din păcate, dezvoltarea turismului a avut și consecințe negative: în împrejurimile orașului Nassau, pe Insula New Providence, au apărut lanțuri hoteliere care amintesc de cele de pe malul Mării Negre. Stilul de viață în Nassau și în Freeport, pe Insula Bahama Mare, este puternic americanizat. Turistul obișnuit din SUA găsește aici tot ce îi pofteste inima.

PE SCURT

- Arhipelagul Bahamas este alcătuit din 690 de insule și aproape 2.400 de recife de corali
- Denumirea oficială: Uniunea Bahamas
- Capitala: Nassau (pe Insula New Providence)
- Cele mai importante insule: New Providence (207 km²), Bahama Mare (1.373 km²), Andros (5.957 km²), Great Abaco (1.681 km²), Eleuthera (518 km²), Cat (388 km²)
- Limba: engleză
- Moneda: dolarul de Bahamas
- Religie: baptiști (55%), catolici (16%), anglicani (9%)
- Orașe principale: Freeport, Rock Sound, Rolleville, Matthew Town
- Aeroporturi internaționale: Nassau, Freeport
- Port principal: Nassau
- Cel mai mare lac: Rosa pe Insula Great Inagua

STATISTICĂ

Suprafața: 13.940 km²

Lungimea arhipelagului: 885 km

Populația: 320.000 de loc. (70% de culoare, 14% albi, 15% mulatri, 40.000-50.000 de imigranți ilegali din Haiti)

Densitatea populației:

22 loc./km²

Windsurfing în Insula Abaco, Bahamas

CYP 1

(CY)

CIPRU

Insula Afroditei

Vedere spre stânca Petra Tou Romiou din Cipru, locul nașterii Afroditei în concepția lui Homer.

Deși viața în Cipru s-a reîntors la normal, conflictul, care părea a se fi încheiat în urmă cu 40 de ani, continuă să plutească în aer.

Tot mai mulți turiști sunt cuce-riți de farmecul Ciprului: soarele strălucește tot anul, hotelurile sunt confortabile, mâncarea este gustoasă, oamenii sunt ospitalieri, iar plajele frumoase și monumentele se găsesc din belșug. Însă, atmosfera idilică este afectată de cicatricele istorice, vizibile chiar și pentru turiștii care nu cunosc trecutul insulei. Ciprul este divizat de o linie de demarcație care îl împarte în jumătatea de nord (turcă) și în cea de sud (elenă). Escaladarea vechiului conflict a fost cauzată de revolta împotriva Arhiepiscopului Makarios, primul președinte al Ciprului. Planul său urmărea unirea, într-un final, a Ciprului cu Grecia. Pentru a împiedica acest plan, trupele turcești au ocupat nordul insulei și au proclamat Republica Turcă a Ciprului de Nord. A urmat o acțiune de strămutare a populației la scară largă, în urma căreia două naționalități vecine și dușmane s-au regăsit de o parte și de alta a unei granițe artificiale. În noiembrie

Legenda spune că Afrodita, zeița iubirii și a frumuseții, s-a născut din spuma mării, pe coastele stâncoase ale Ciprului.

Broderiile cipriote sunt suvenirul favorit al turiștilor de pe insulă.

2003, ONU a prezentat un plan de rezolvare a conflictului cipriot, propunând crearea unei federații după modelul elvețian. La data publicării acestui număr rezultatul negocierilor între Nord și Sud rămâne în continuare necunoscut.

PE SCURT

- Denumirea oficială: Republica Cipru (la nord: Republica Turcă a Ciprului de Nord)
- Capitala: Nicosia (200.700 loc., aglomerația urbană numără 247.300 loc.)
- Moneda: lira cipriotă
- Limbi: greacă, turcă
- Religie: ortodoxism 78%, islamism 18%
- Cele mai mari orașe: Limassol, Larnaka, Paphos, Famagusta

STATISTICĂ

Suprafața: 9.250 km²
 Populația: 784.301 loc.
 (77% greci, 18% turci)
 Densitatea populației: 84 loc./km²
 Speranța medie de viață:
 75,4 ani pentru bărbați și 80,3 ani pentru femei
 Lungimea coastei: 648 km
 Distanțe: 65 km până în Turcia, 85 km până în Siria, 340 km până în Egipt, 1.600 km până la Atena
 Cel mai înalt punct:
 M-le Olimp (1.953 m)
 Rețeaua de drumuri: 14.110 km

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. De la 1 mai 2004, Ciprul este stat membru al Uniunii Europene.
2. După 1975, zeci de mii de locuitori au emigrat din insulă, jumătate dintre aceștia spre Australia. Cu timpul, o parte au revenit în Cipru.
3. Cipru este unul dintre ultimele locuri din lume unde trăiesc muflonii, o specie foarte rară de oi sălbatice.
4. Prima universitate din Cipru a fost inaugurată abia în anul 1992.

CIPRU

HARTA FIZICĂ

Insula Afroditei, denumirea poetică a Ciprului, este asociată cu peisajele minunate, cu ospitalitatea localnicilor față de turiști și cu bucătăria excelentă, completată de o gamă bogată de vinuri de calitate. Linia de demarcație, care împarte insula și amintește de conflictul permanent dintre locuitorii greci și turci ai Ciprului, lasă să cadă însă o umbră asupra acestei imagini idilice.

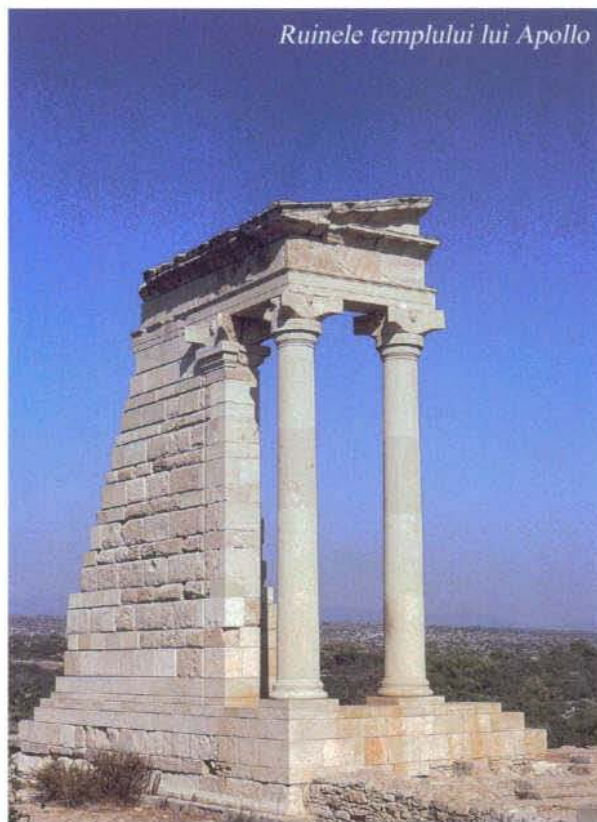
Urmele lăsate de istorie asupra unui petic de pământ

Ciprul are o climă minunată. Situarea sa geografică a făcut ca acesta să devină un teritoriu de o mare importanță strategică, iar istoria sa a fost, de la bun început, zbuciumată.

Ciprul a fost locuit dintotdeauna de greci, cu toate acestea, nu a fost niciodată elen în adevăratul sens al cuvântului. Situată prea departe de Grecia mamă, insula se află în apropiere de coasta Turciei și, din punct de vedere geografic, face parte din Orientul Apropiat. Aproape toți conducătorii europeni și ai Levantului au dorit să întemeieze în Cipru propria bază de atac. Pe aici au trecut persanii, asirienii, fenicienii, egiptenii, bizantinii, romanii, venețienii, francezii și turcii. Fiecare dintre aceștia a distrus, în parte, cultura pe care au întâlnit-o pe insulă, lăsându-și totodată propria amprentă asupra acestui teritoriu. Iată de ce istoria a lăsat atâtea urme asupra peticului de pământ care este Ciprul. Aici pot fi întâlnite colonne din perioada Romei antice, catedrale care sunt copii fidele ale catedrelor franceze, precum și moschei asemănătoare celor din Istanbul.

În Cipru, numeroase structuri sociale au rădăcini britanice. În 1191, regele Richard Inimă de Leu a ocupat insula pentru o scurtă perioadă, în timpul uneia dintre cruciadele la care a luat

parte. Insula a devenit colonie britanică abia în 1925 și a început de atunci să îndeplinească rolul de punte, premergătoare înființării Canalului Suez, atât de important din punct de vedere economic. Noua putere a făcut multe pentru colonie: a clădit școli, a organizat administrația, a modernizat rețeaua de drumuri. Cu toate acestea, populația a continuat să se simtă mai legată de Atena decât de Londra. În 1931, a izbucnit revolta împotriva britanicilor, sub conducerea preoțimii. În 1955, s-a încercat unificarea cu Grecia. În acest timp, actele de violență ale populației grecești erau îndreptate nu numai împotriva britanicilor, ci și împotriva minorității turce, care încă de pe atunci urmărea divizarea Ciprului. În 1960, după lungi negocieri, grecii, britanicii și turcii au căzut de acord asupra unui compromis: Ciprul și-a dobândit independența, dar Marea Britanie și-a menținut pe insulă două baze militare.

Ruinele templului lui Apollo

Vanzator de bureți în Paphos, Cipru

CLIMĂ

Subtropicală umedă de tip mediteranean. Temperatura medie în Nicosia: între +10°C și +29°C. Cantitatea anuală de precipitații variază între 300 și 400 mm, în Masivul Troodos atinge 1.000 mm.

ECONOMIA

Turism (20% din venitul național). Agricultură: se cultivă grâu, secară, măsline, roșii, viță de vie, legume, cartofi. Creșterea oilor. Pescuit. Bogății naturale: ghips, cupru. Industria: ușoară (textilă, de pielărie), alimentară (tutun).

PRAGA

Orașul cu o sută de turnuri

Supranumele orasului Praga se datorează nenumăratelor clădiri aeriene-gotice și baroce. Cunoscutul arhitect și pictor Le Corbusier a afirmat odată că Praga este singurul oraș care nu este situat pe pământ, ci „plutește” în aer.

De la „defenestrația de la Praga” la „revoluția de catifea”

Poate nici o altă capitală europeană nu are o istorie mai vie decât cea a Pragăi: din perioada domniei lui Carol al IV-lea, din secolul al XIV-lea, până după căderea socialismului în anul 1989.

CE MERITĂ VĂZUT

Castelul Hradczany și împrejurimile sale, cartierul Malá Strana din secolul XIII, Podul Carol, catedrala Sf. Vitus, Orașul Vechi, Vechiul Cimitir Evreiesc, Piața Wenceslas.

ECONOMIA

Industria: metalurgică, de mașini, de autoturisme, chimică, alimentară (printre altele de fabricare a berii).

Carol al IV-lea avea într-adevăr prenumele de Wenceslas, și acest prenume îl poartă și piața din centrul Pragăi. Acest împărat roman al poporului german s-a născut în capitala cehă și tot aici a murit în anul 1378. Carol a făcut din Praga o metropolă europeană, sediul arhiepiscopatului și centrul statului său. La începutul secolului al XV-lea, în Praga a apărut mișcarea reformată religioasă a lui Jan Hus. Acest preot ceh a fost considerat un eretic în anul 1415 la Constance și ars pe rug. Două sute de ani mai târziu a început la Praga o dispută privind trecutul religios, care a zguduit întreaga Europă: la 23 mai 1618 gruparea protestantă a aruncat de la fereastra castelului din Praga doi catolici. Reprezentanții împăratului au dorit să întrerupă continuarea sacrificiului. În mod indirect, această „defenestrație de la Praga” a reprezentat cauza războiului de treizeci de ani, cel mai lung conflict militar al Europei moderne.

CLIMĂ

Continentală: veri calde și însorite, ierni răcoroase și abundente în zăpadă. Temperaturi: în ianuarie între -13°C și +10°C, în iulie între +8°C și +32°C.

În anul 1848 Praga a fost centrul revoluției naționale cehe soldate cu înfrângere, iar în anul 1918 a devenit capitala Cehoslovaciei – noul stat al celor două popoare. Invasia Armatei Soviete din anul 1945 a transformat această țară în „republică socialistă” care în anul 1968, sub conducerea lui Alexandr Dubček a încercat obținerea democrației. În zilele 20-21

august 1968, armata Pactului de la Varșovia a ocupat capitala Cehoslovaciei, dând naștere „primăverii de la Praga”.

După căderea regimului comunist în Europa Centrală a urmat divizarea Cehoslovaciei. Începând cu 1 ianuarie 1993, Praga este capitala Republicii Ceh independente.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Cel mai cunoscut compozitor ceh este Antonín Dvořák (1841-1904). Muzeul acestuia este situat la Praga pe strada Ke Karlovu nr. 20.
2. În decembrie 1997 a avut loc la Praga criza politică internă. Premierul Klaus și-a prezentat demisia datorită scandalului din jurul finanțării partidului.
3. Creatorul celei mai neobișnuite opere în limba germană din literatura secolului XX („Procesul”, „Castelul”, „America”), Franz Kafka, s-a născut la Praga și a fost îngropat aici în anul 1924 în Noul Cimitir Evreiesc. Bustul acestuia se află la casa unde s-a născut, la intersecția străzilor Kaprova și Maiselova.
4. Construit în secolul XIV, podul lui Carol a constituit timp de cinci sute de ani singura legătură dintre malurile râului Vltava.

PRAGA

PLANUL ORAȘULUI

Vltava curge prin Praga pe o lungime de aprox. 30 km, în punctul cel mai lat atingând aprox. 300 metri. Este axa acestuia, fără să-l fi împărțit vreodată, de-a lungul căreia orașul s-a dezvoltat pe parcursul secolelor.

Magia secolelor apuse

**Cursa secolelor schimbătoare a lăsat în Praga diverse urme.
Astăzi orașul este, în miniatură, imaginea vechii Europe.**

Vltava curge prin oraș cu ușoare cotituri, amintind de conținutul poeziei muzicale a lui Bedřich Smetana care are aceeași denumire. Râul curge chiar prin mijlocul orașului. Pe malul drept al acestuia se află Starè Město și Nove Město, pe stânga complexul castelelor Hradczany și Malá

Strana. Aceste patru orașele separate odată au fost înființate oficial în anul 1784, și cine vrea să le afle magia trebuie să meargă cu tramvaiul 22: acesta traversează Nove Město, apoi trece prin Starè Město, pe lângă reședința și casele locuitorilor. De la fereastra tramvaiului pot fi privite podurile, turnurile și acoperișurile, și se mai pot vedea, de pe diferite, părți Malá Strana și Hradczany.

Din punct de vedere al situației sale geografice, Praga s-a aflat în aria de interes a monarhilor Europei. Astfel s-a pus amprenta celor mai variate curente culturale: clădiri

Vedere cu podurile de pe Vltava.

gotice se învecinează cu clasicismul, secesionismul cu modernismul. Cartierul cel mai încântător, și în același timp cel mai fascinant, este Malá Strana. Atrage astăzi mii de turiști, artiști și vizători care nu pot rezista „boemiei” magice și captivante.

*Piața din Orașul Vechi (Starè Město),
chiar în inima istorică a orașului.*

STATISTICĂ

Suprafața: 496 km²
Populația: 1,8 mil.

PE SCURT

- Capitala Republicii Cehă, până la 1/01/1993 capitala Cehoslovaciei
- Orașul se compune din zece cartiere
- Limba: cehă
- Religia (în Republica Cehă): catolică 39%, evanghelistă 4%, fără denominare religioasă 40%.
- Moneda: coroana cehă
- Cele mai importante cartiere: pe malul drept al Starè Město și Nove Město; pe platforma malului stâng al Malá Strana și Hradczany.
- Aeroport internațional: Ruznyě.

Sunt multe locuri unde se poate asculta muzica tradițională și se poate bea bere.

DEU 1

DE

GERMANIA

Poporul de dincolo de Odra

Peisaj din Bavaria, cel mai mare land federal german. În colinele alpine din Bavaria Superioară, până în prezent, principala activitate economică a rămas producția de lapte și de produse lactate, precum și agricultura. Totodată, Bavaria este un land cu o industrie foarte dezvoltată.

Unificarea țărilor germane a avut loc în mod subit și neașteptat, la numai un an după dezintegrarea blocului estic (1989).

ECONOMIA

Industria: de autoturisme, de oțel, chimică, de mașini, de materiale plastice, energetică (cârbune de piatră și cărbune brun, gaze naturale), microelectronică, de optică instrumentală și artizanală. Principala putere economică a Uniunii Europene. Exportul joacă un rol major în economie. Membră în Grupul celor 7 puteri economice ale lumii.

Telespectatorilor care urmăreau, în 9 noiembrie 1989, alocuțiunea reprezentantului guvernului Republicii Democratice Germania, Günther Schabowski, nu le venea să își creadă urechilor. Acesta a anunțat că cetățenii din RDG pot călători fără restricții în toate țările, inclusiv în Republica Federală Germania, numită pe atunci și Germania de Vest. În aceeași noapte, mulțimi de oameni s-au adunat sub Zidul Berlinului - construcție care, timp de aproape 30 de ani, a simbolizat divizarea țării. Momentul a rămas adânc întipărit în memoria martorilor. Distrugerea zidului și deschiderea granițelor au pus capăt perioadei post-Yalta în Germania. În anul 1961, guvernul RDG a construit un zid întărit cu sârmă ghimpată și păzit de armată, pentru a-i împiedica astfel pe cetățenii republicii să fugă în Vest. În ziua unificării, 3 octombrie 1990, populației de 61 de milioane de

CLIMĂ

Climă temperată, cu elemente oceanice și continentale.
Temperaturi: între -3 și +1°C în ianuarie, între +16 și +19°C în iulie. Precipitații: 600 mm în nord, 2.000 mm în Alpi.

Harta politică a Germaniei unite: șaisprezece landuri federale, dintre care cinci au aparținut fostei RDG, fără a pune la socoteală Berlinul.

nivel, în ambele regiuni ale țării.

Anularea totală a discrepanțelor necesită un timp îndelungat. Această sarcină este îngreunată de criza care afectează economia mondială la începutul secolului XXI. Cu toate acestea, Germania este privită în Uniunea

Europeană ca o țară cu un potențial economic ieșit din comun. Punctul de vedere german este tratat în UE cu un respect similar celui acordat Franței sau Regatului Unit, unele dintre cele mai influente țări de pe continent.

locuitori a RFG i s-au adăugat cei 17 milioane de cetățeni ai RDG. Noua Germania s-a regăsit în fața unei mari provocări: standardul de viață al populației și creșterea economică trebuiau aduse la același

Europeană ca o țară cu un potențial economic ieșit din comun. Punctul de vedere german este tratat în UE cu un respect similar celui acordat Franței sau Regatului Unit, unele dintre cele mai influente țări de pe continent.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. O mare parte din suprafața Germaniei este ocrotită prin lege. Printre ariile protejate figurează și numeroasele rezervații naturale și parcuri naționale. Cea mai mare dintre acestea este Mlaștina Lüneburger (20.000 ha).
2. Culorile drapelului național german - negru, roșu și galben - amintesc de culorile corpului de voluntari conduși de Lützow, care au luptat pentru unificarea țărilor germane, la începutul secolului XIX. Soldații din acest corp purtau uniforme de culoare neagră, cu gulere de catifea roșie și cu nasturi auri.
3. În anul 1879, la Ulm, s-a născut Albert Einstein, autorul teoriei relativității și unul dintre spiritele cele mai luminate ale timpurilor moderne. El a fost laureat cu premiul Nobel pentru fizică, în 1921. După ce Hitler a preluat puterea, Einstein a emigrat peste hotare, asemenea multor alți oameni de știință și artiști de renume.
4. Bauhaus este o școală de arhitectură și creație înființată în 1919 la Weimar, de către Walter Gropius și Lyonel Feininger. Ea a fost strămutată ulterior la Dessau. În perioada Germaniei hitleriste, concepțiile vehiculate la Bauhaus au fost considerate decadente iar școala a fost închisă. Cu toate acestea, tocmai datorită acestei instituții s-a dezvoltat funcționalismul, cel mai important curent în arhitectura secolului XX.

GERMANIA

HARTA FIZICĂ

Germania ocupă o poziție centrală pe harta Europei. Această localizare are și valoare simbolică: țara, cu peste 80 de milioane de locuitori și cu un potențial economic deosebit, este unul dintre motoarele principale ale Uniunii Europene.

„Nu există țară mai frumoasă...”

Geografia Germaniei este neobișnuit de diversă: aici pot fi admirate peisajele cele mai variate, de la lanțurile muntoase din sudul Bavariei, până la platourile întinse din Câmpia Germană, în nord.

CE MERITĂ VĂZUT

Alpii Bavarezi, munții Pădurea Neagră, valea râului Mosel, orașelul medieval Rothenburg ob der Tauber (Franconia), palatele Neuschwanstein (Füssen) și Sanssouci (Potsdam), orașele Köln (catedrala), Berlin (Poarta Brandenburg, teatrul), Hamburg (portul), München (Muzeul German), Dresda (opera Semperoper, Zwinger), Lübeck (orașul vechi), Bamberg (orașul vechi).

Câteva dintre cele mai importante cursuri de apă ale continentului (ca de exemplu Rhin, Elba și Dunărea) traversează Germania, împărțind-o în trei mari regiuni geografice: Câmpia Germană de Nord, zona centrală de podișuri și Munții Alpi. „Nu există țară mai frumoasă” - iată titlul unei vechi melodii populare germane, care dă glas atașamentului locuitorilor față de patrie.

Câmpia Germaniei de Nord ocupă nordul țării și este un ținut bogat, cunoscut pentru solul său fertil. La sud, se întind șesurile din Renania

de Nord-Westfalia și Bazinul Ruhr. În ciuda crizei structurale profunde, această zonă minieră continuă să rămână cea mai extinsă arie industrială a Germaniei. Regiunea centrală este dominată de văi rodnice și peisaje montane care se succed unele altora.

Vastele terenuri împădurite (Westerwald, Eifel, Harz, Pădurea Turingiei) sunt caracteristice acestei zone. Desele păduri de odinioară sunt amenințate astăzi cu dispariția, în ciuda eforturilor susținute depuse de pădurari. Pădurea bavareză din estul Bavariei este și ea afectată de

PE SCURT

Denumirea oficială: Republica Federală Germania

- Structura administrativă: 16 landuri federale
- Capitala: Berlin (3,38 milioane de locuitori)
- Limba: germană
- Moneda: euro
- Religia: protestanți 34%, romano-catolici 34%, musulmani 4%
- Cele mai mari orașe: Hamburg (1,7 milioane loc.), München (1,2 milioane loc.), Köln (975.907 loc.), Frankfurt am Main (648.325 loc.), Dortmund, Dresda, Stuttgart, Düsseldorf, Bremen, Hanovra, Leipzig
- Cele mai mari lacuri: lacurile Boden, Chiem, Müritz, Schweriner
- Cele mai lungi râuri: Rhin (865 km), Elba (793 km), Dunărea (647 km), Main (524 km)
- Cele mai importante porturi: Hamburg, Bremen, Lübeck, Kiel

această situație. Lanțul munților Alpi ocupă sudul țării și încheie această trecere în revistă a minunatelor peisaje germane.

STATISTICĂ

Suprafața: 357.021 km²
Populația: 82,8 milioane locuitori
Densitatea populației: 242 loc./km²
Cel mai înalt vârf: Zugspitze (Alpii Bavarezi) 2.963 m
Lungimea granițelor: 3621 km (646 km cu Cehia, 784 km cu Austria, 577 km cu Olanda, 456 km cu Polonia, 451 km cu Franța, 334 km cu Elveția, 167 km cu Belgia, 138 km cu Luxemburg, 68 km cu Danemarca)
Lungimea coastei: 2.389 km (dintre care 477 km la Marea Nordului și 430 km la Marea Baltică)

Orașelul Cochen pe râul Mosel (Renania-Palatinat) este înconjurat de vii. Aici sunt produse vinuri faimoase în toată lumea.

DEU 5

BERLIN

Oglinda secolului XX

Biserica Memorială, distrusă în timpul celui de al doilea război mondial, a devenit, în perioada Războiului Rece, simbolul aspirațiilor de libertate ale berlinezilor.

La începutul secolului XVIII, Berlinul, care număra la vremea respectivă 56.000 de locuitori, a fost ales noua reședință a conducătorilor Prusiei. Astfel a început dezvoltarea spectaculoasă a orașului.

CE MERITĂ VĂZUT

Poarta Brandenburg, Bulevardul Unter den Linden, cartierul Nikolai, Tiergarten, clădirea Reichstagului, Muzeul Pergamon de pe insulă, Bulevardul Kurfürstendamm, Palatul Charlottenburg, Piața Potsdam (Potsdamer Platz).

Berlinul a devenit capitala Regatului Prusiei în 1710, prin unirea a cinci orașe. În 1760, în timpul domniei lui Frederic cel Mare, așezarea de pe malul drept al râului Spree se bucura deja de un renume european. După inaugurarea celui de al doilea imperiu, în 1871, Berlin a fost avansat la statutul de capitală a Reichului german. Cu toate acestea, splendoarea acelor vremuri era însoțită de rapacitatea prusacă. Aceasta a condus la înfrângerea Germaniei în Primul Război Mondial, după care Berlinul a trecut printr-o perioadă de lupte de stradă și de rebeliuni.

După căderea Republicii de la Weimar, odată cu Hitler au urmat anii național-socialismului și al Doilea Război Mondial. În 1943, ministrul nazist însărcinat cu propaganda, Goebbels, a declanșat războiul total în Palatul Sportului din Berlin. Acest război a afectat capitala Germaniei în mod dureros. În aprilie 1945, Armata Roșie a

Palatul Charlottenburg

intrat în Berlin iar Hitler s-a sinucis în faimosul buncăr al Führerului din subteranele Pieței Potsdam.

Deși anii reconstrucției au coincis cu perioada conflictului dintre Est și Vest, lumea a început să privească cu simpatie orașul de pe râul Spree. O dovadă în acest sens a constituit-o discursul ținut de președintele John F. Kennedy la 26 iunie 1963 în care acesta a spus: „Eu sunt un berlinez”. O altă dovadă a fost efervescența generală

care a cuprins lumea după căderea Zidului Berlinului.

STATISTICĂ

Suprafața: 891 km²

Populația: 3,39 milioane de locuitori (aglomerația urbană numără peste 4 milioane de locuitori)

Densitatea populației: 3.806 loc./km²

CLIMĂ

Temperată umedă. Temperatura medie variază în ianuarie între -3 și +2°C, iar în iulie între +14 și +24°C.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Cel mai renumit exponat al Muzeului de pe Insulă este altarul originar din orașul Pergamon din Asia Mică, excavat între anii 1878 și 1886.
2. Clădirea istorică a Reichstagului a devenit sediul parlamentului german - Bundestag.
3. Volksbühne din Berlin este unul dintre cele mai novatoare teatre germane.

BERLIN

PLANUL ORAȘULUI

Din planul orașului a dispărut Zidul Berlinului, dărâmat în 1989. Terenul ocupat anterior de acesta și de fâșia de pământ de o parte și de alta a zidului, pe toată lungimea sa au devenit un spațiu atractiv în centrul orașului. A început construcția a numeroase obiective, lucru foarte vizibil mai ales în preajma Pieței Potsdam. Ceva mai la nord, se ridică Lehrter Stadtbahnhof, o gară imensă demnă de această metropolă.

Renașterea capitalei

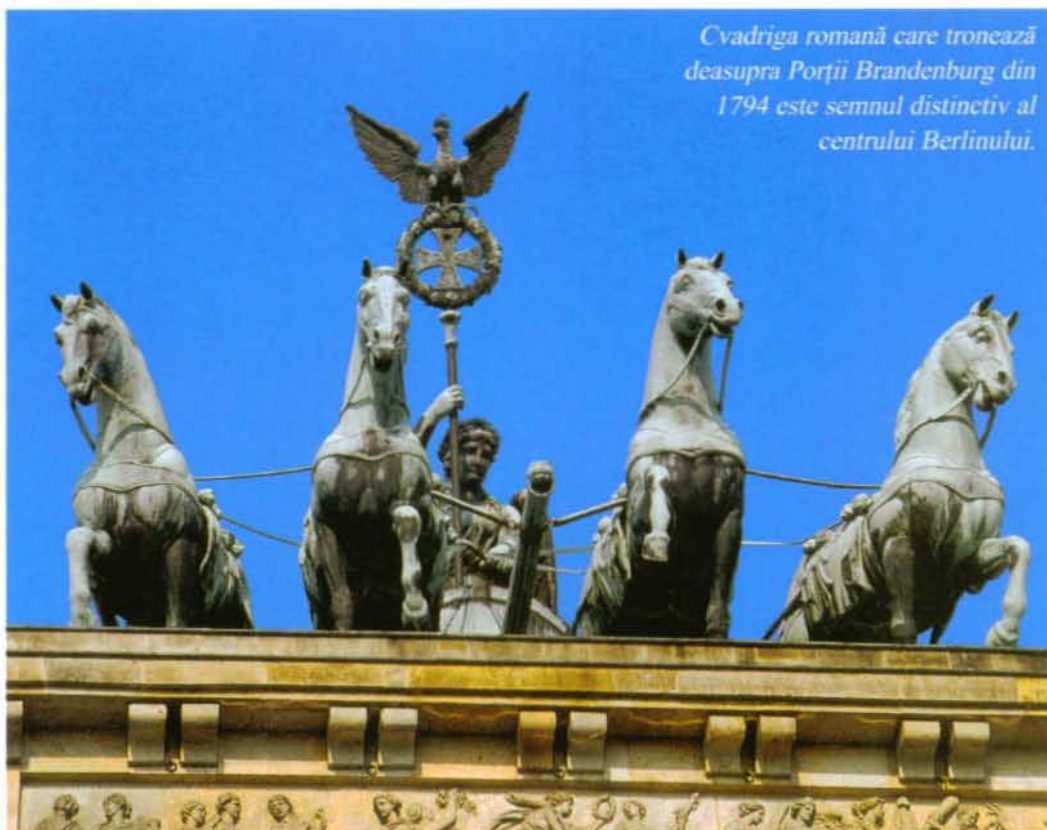
În niciun alt oraș din lume, granița care separa două blocuri militare nu a fost atât de vizibilă ca în Berlin. Din 1990, după unificarea Germaniei și a celor două părți ale orașului, Berlinul s-a transformat într-un mare șantier de construcții.

În locul Zidului Berlinului și al terenului viran din jurul său se ridică clădiri moderne de birouri și centre comerciale. Piața Potsdam (Potsdamer Platz) - centrul cultural al Berlinului în anii '20 ai secolului trecut și cel mai activ șantier de construcții la granița dintre secolele XX și XXI - ilustrează cel mai bine modul în care se vindcă rănila trecutului.

După dărâmarea Zidului (9 noiembrie 1989) care diviza orașul, interesul generat de metropolă a crescut și oamenii au început să se refacă după o dificilă perioadă istorică. Orașul a suferit distrugerii masive în timpul celui de al Doilea Război Mondial, iar în 1961 a fost ridicat Zidul, care a rămas mult timp simbolul

Războiului Rece. În ciuda loviturilor istoriei, berlinezii au fost totdeauna capabili să își păstreze credința în viitor. Se spune că sub com-

portamentul rigid, aceștia ascund o inimă sensibilă, toleranță și o atitudine deschisă către străini, care alcătuiesc 8% din populația Berlinului. În plus, berlinezii sunt și vorbăreți, ceea ce cu siguranță îi ajută să depășească problemele cotidiene.

Cvadriga romană care tronează deasupra Porții Brandenburg din 1794 este semnul distinctiv al centrului Berlinului.

Catedrala și „Palatul Republicii” din vremea RDG în Piața Marx și Engels.

PE SCURT

- Capitala Republicii Federale Germania de la 20 iunie 1991.
- Limba: germană
- Religie: creștinism (protestantism, catolicism), islamism, iudaism.
- Moneda: euro

BADEN- WÜRTTEMBERG

DEU 13

Un land german exemplar

Baden-Württemberg este considerat cel mai bogat land federal al Germaniei. Și nu numai din punct de vedere economic. Peisajele sunt mult mai diversificate decât în restul țării: podgoriile, dealurile, văile râurilor și orașele pline de farmec contribuie la frumusețea unică a acestui ținut.

Până la introducerea reformelor teritoriale de către Napoleon, Baden-Württemberg era alcătuit dintr-o multitudine de țări mici. Între acestea se ajungea permanent la conflicte sângeroase. Această regiune este, concomitent, unul dintre leagănele democrației și ale liberalismului.

În secolul XI, dinastia Hohenstaufen care domnea în Suabia a condus unificarea teritoriilor sud-vestice ale Germaniei. Întreprinzătoarea dinastie a înființat numeroase orașe (Göppingen, Schwäbisch Hall) și a construit multe mănăstiri (Adelberg și Lorch). Însă, în secolul XIII, după căderea dinastiei, statul s-a destrămat din nou în peste 100 de teritorii bisericești și 30 de orașe libere. Între aceste state miniaturale au avut loc nenumărate războaie și conflicte legate de succesiuni. Înfruntările militare au îngreunat dezvoltarea regiunii. Suprafețe întinse ale țării au fost pustiite în urma Războiului de 30 de ani (1618-1648).

CE MERITĂ VĂZUT

Baden-Baden (termele), Heidelberg (castelul, universitatea), Stuttgart (catedrala, palatul Wilhelma, Galeria Națională), Karlsruhe (castelul)

CLIMĂ

Climă continentală cu influențe atlantice. Regiunea orașului Freiburg im Breisgau este cea mai caldă regiune din Germania.

ECONOMIA

Industria: electronică și de mașini, a lemnului, de tehnologii noi, servicii. Agricultură: culturi de cereale, fructe, legume și viță de vie; creșterea vitelor. Turism.

Baden-Baden, oraș exclusivist și unul dintre cele mai bogate din Germania.

Napoleon a reușit să unifice teritoriile de pe malul drept al Rinului. La Congresul de la Viena, s-a confirmat statutul teritorial al regiunii Baden. În 1848 a izbucnit revolta republicană din Baden, al cărei conducător suprem a devenit generalul Ludwig Mierosławski. La 21 septembrie 1848, a fost proclamată republica. Din nefericire, revolta a fost în scurt timp înăbușită de armata prusacă.

După referendumul din 1951, a fost creat un nou land federal în RFG: Baden-Württemberg. Democrația are aici tradiții îndelungate. Deja din 1514, puterea prinților a fost semnificativ limitată în favoarea altor categorii sociale. Acordarea libertăților a fost cimentată prin Acordul de la Tübingen, considerat primul model constituțional german.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Neînțelegerile dintre locuitorii diferitelor regiuni nu au încetat după referendumul din 1951. Într-un plebiscit separat, aceștia au decis ca, în numele landului, cuvântul „Baden” să se afle înaintea cuvântului Württemberg.
2. În Heidelberg se află cea mai veche universitate din Germania. Aceasta a fost înființată în 1386.
3. La Ulm s-a născut unul dintre cei mai cunoscuți oameni de știință: laureatul premiului Nobel și activistul pacifist Albert Einstein (1879-1955).
4. Orașele Mannheim și Karlsruhe au fost experimente urbanistice ale prințului von Baden. Orașul vechi din Mannheim este construit, asemenea Manhattanului, în formă de pătrat, iar adresele sunt alcătuite din combinații de litere și de cifre. În Karlsruhe, străzile orașului sunt dispuse radial în jurul castelului.

LANDUL BADEN-WÜRTTEMBERG

HARTA FIZICĂ

Baden-Württemberg, landul care ocupă colțul sud-vestic al Republicii Federale Germania, între Franța și Elveția, beneficiază de condiții climaterice plăcute. Verile călduroase și iernile relativ blânde permit cultivarea speciilor de viță de vie, oricât de pretențioase, la poalele munților Pădurea Neagră, Odenwald și în Podișul Suabe.

LANDUL BADEN-WÜRTTEMBERG

Ținutul de pe Rhin și Neckar

Baden-Württemberg, situat între Masivul Odenwald și râul Neckar la nord, și Lacul Boden și Munții Alpi la sud, este cel mai puternic land federal german din punct de vedere economic, deși este aproape lipsit de bogății naturale. Clima și peisajele deosebite fac din acest land cel mai fermecător colț al țării.

Panorama orașului Heidelberg, situat pe malul râului Neckar, este încântătoare.

Baden-Württemberg este un ținut al contrastelor. Are peste 300 de orașe și este una dintre regiunile cele mai populate ale Germaniei. Totodată, frumusețile naturii din regiunea Schwarzwald și din regiunea Lacului Boden atrag mulțimi de

turiști din țară și de peste hotare. Partea sud-vestică a landului și împrejurimile orașului Freiburg im Breisgau sunt cele mai calde regiuni ale Germaniei. Pe munții din Jura Suaba, în schimb, au fost doborâte numeroase recorduri de temperaturi scăzute. Baden se întinde de la malurile Lacului Boden spre nord, cuprinzând Câmpia Rinului și Munții Pădurea Neagră. Württemberg cuprinde valea râului Neckar, precum și o parte semnificativă din Podișul Bavariei. Locuitorii landului sunt foarte mândri de ținuturile lor. Baden-Württemberg este primul dintre landurile federale sub aspectul dezvoltării economice.

STATISTICĂ

Suprafața: 35.751 km²

Populația:

10,7 milioane de locuitori

Densitatea populației:

300 loc./km²

Cel mai înalt vârf:

Feldberg (1.493 m)

PE SCURT

- Al treilea land federal german ca mărime
- Capitala: Stuttgart (590.000 loc.)
- Limba: germană
- Moneda: euro
- Religie: creștinism (catolici 45%, protestanți 45%)
- Cele mai mari orașe: Mannheim, Karlsruhe, Freiburg im Breisgau, Heidelberg
- Cel mai mare lac: Lacul Boden (538 km², dintre care 305 km² aparțin Germaniei)
- Cele mai lungi râuri: Rhin, Neckar, Dunărea
- Cele mai înalte lanțuri muntoase: Munții Pădurea Neagră, Jura Suabă, Odenwald.
- Granițe: cu Elveția și cu Franța
- Granițe cu alte landuri federale: cu Bavaria, cu Hessen și cu Renania-Palatinat

Agricultura este o ramură foarte importantă a economiei. Pe lângă cereale și legume, aici cresc specii deosebite de viță de vie. Cea mai mare importanță o deține totuși producția de automobile, care ocupă aproape 50% din forța de muncă angajată în industrie. Concernul Daimler-Benz își are sediul în Baden-Württemberg.

BARCELONA

Orașul lui Gaudi

Biserica Sagrada Familia din Barcelona este cel mai renumit monument catalan al lui Antonio Gaudi. Prin capodoperele sale, Gaudi, ca nimeni altul, a făcut Barcelona renumită în toată lumea.

Între identitatea catalană și chemarea europeană

Dezvoltarea dinamică a industriei și crearea unuia dintre cele mai renumite centre culturale din Europa asigură Barcelonei locul în viața economică și culturală europeană.

ECONOMIA

Industria textilă, de autoturisme, siderurgică, electronică. Port comercial (aici se transbordează produse chimice, combustibili, produse alimentare). Cultivarea legumelor, producția de hrană pentru vite.

Barcelona, al doilea oraș al Spaniei ca mărime după Madrid (rivalul său secular), este unul dintre cele mai vechi orașe. Centrul Antic Barcino s-a aflat, pe rând, sub stăpânirea ibericilor, cartaginezilor și romanilor. În secolul al III-lea î.H., Barcelona a fost un centru economic important în bazinul Mării Mediterane.

În perioada sa de înflorire (sec. al XIV-lea), Barcelona a concurat cu orașe precum Genova și Veneția. Barcelona și-a pierdut importanța economică atunci când, după descoperirea Lumii Noi, nu a avut acces la relațiile de comerț cu noile teritorii descoperite. Și-a revenit abia în secolul al XIX-lea, datorită revoluției industriale.

În anul 1932 în Barcelona a luat ființă reședința guvernului autonom al Cataloniei, iar, în timpul războiului civil (1936-1939), Barcelona, datorită zidurilor de apărare, a fost una dintre cele mai importante fortărețe republicane în lupta cu armatele generalului Franco. În anul 1979 Ca-

talonia și-a recâștigat independența pe care o pierduse în 1939, iar Barcelona a devenit capitala acestei provincii.

Datorită dezvoltării dinamice și perseverente a industriei, Barcelona ocupă primul loc în domeniul industriei și comerțului în Peninsula Iberică.

PE SCURT

- Capitala Cataloniei
- Sediul generalilor, administrația catalană a comunității autonome
- „Marea Barcelona”: comunitatea municipală (Commarca) 27 comune situate în jurul Tibidabo
- Limba: catalană (din 1975 limba oficială și folosită în școlile din regiune); spaniola (folosită la nivel național, limba comerțului și a administrației)
- Religia: în principal catolică
- Cartierele cele mai importante: Orașul Vechi din Barrio Gótico, Ensanche, Gracia, Montjuich, Barceloneta
- Metrou
- Aeroport internațional: El Prat (5,5 mil. de pasageri pe an)
- Port: cel mai mare port din Spania (24 mil. de tone pe an – date din 1998)

CLIMĂ

Mediterraneană: ierni blânde (temperatura medie în ianuarie +6°C +13°C); veri (călduroase de la +21°C la +28°C)

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Denumirea stranie de „Tibidabo” provine din limba latină, este o denumire care a pornit de la un citat biblic care spune „Tibi dabo montem”, adică „îți ofer muntele”.
2. Cel mai fotografiat monument arhitectonic este Casa Milla, opera lui Antonio Gaudi.
3. Antonio Gaudi (1852-1926) se odihnește în cripta bisericii Sagrada Familia, realizată de el și a cărei finalizare continuă și astăzi.
4. Dansul catalan tradițional este sardana.

BARCELONA

PLANUL ORAȘULUI

Deși Barcelona este al doilea oraș ca mărime din Spania, el este cel mai important centru industrial și cultural al Spaniei. În anul 1992 Barcelona a găzduit Jocurile Olimpice, ceea ce a contribuit la dezvoltarea orașului. În metropolă și-au făcut apariția complexe sportive moderne, a fost reconstruit din temelie vechiul stadion olimpic la Montjuich. Înainte de începerea Jocurilor Olimpice au fost renovate multe clădiri din oraș, au fost refăcute parcurile, centrele de recreere, de care au beneficiat și locuitorii orașului.

Temperamentul catalan în lume

Barcelona este așezată pe Coasta Dorada la 620 km de Madrid. Așezarea geografică o favorizează. Orașul înflorește cultural, iar locuitorii lui știu să prețuiască și să conserve moștenirea culturală

În Spania, corida se bucură de cea mai mare popularitate încă de acum trei secole. În imagine Arena din Barcelona.

Punctul central al orașului este Piața Catalonia. Cele mai cunoscute cartiere ale Barcelonei sunt Raval, cartierul industrial Poble Sec și Eixample, cu clădiri regulate, din secolul al XIX-lea. Orașul abundă de verdeață și parcuri. Microbiștii se pot duce la Camp Nou, stadionul lui F.C. Barcelona, una din cele mai populare echipe de fotbal din Europa.

Barcelona se află în câmpia care se ridică treptat din Marea Mediterană până în apropiere de Tibidabo și delta fertilă a râului Llobregat. Cel mai înalt punct este Sierra Collserolla. Orașul se învecinează la nord-est cu muntele Montana Pelada, la nord cu râul Besos, iar la nord-vest cu muntele Montjuich. În nord-vestul orașului se găsesc vechiul cartier pescăresc al Barcelonei și clădirile satului olimpic în Poble Nou.

Nu departe de port se află orașul vechi cu clădiri labirint și străduțe înguste ascunse. În centrul vechi istoric (Barrio Gotico) se află catedrala Sfânta Eulalia. Acest cartier, cel mai vechi al Barcelonei, este traversat de strada comercială a orașului Rambla, înconjurată de bulevarde mari, Rondas, situate pe locul zidurilor medievale.

De-a lungul fortificațiilor orașului, din 1854, Barcelona a început să se întindă în câmpie, urmând planul străzilor poziționate perpendicular.

Vedere de pe Rambla, cea mai circulată stradă a Barcelonei.

STATISTICĂ

Suprafața: 100 km²; zona cosmopolită „Marea Barcelona” 478 km²; provincia Barcelona 7.733 km²

Populația: 1,6 mil.; zona cosmopolită 4,75 mil.

Altitudine: de la 0 la 532 m în cel mai înalt loc (Tibidabo)

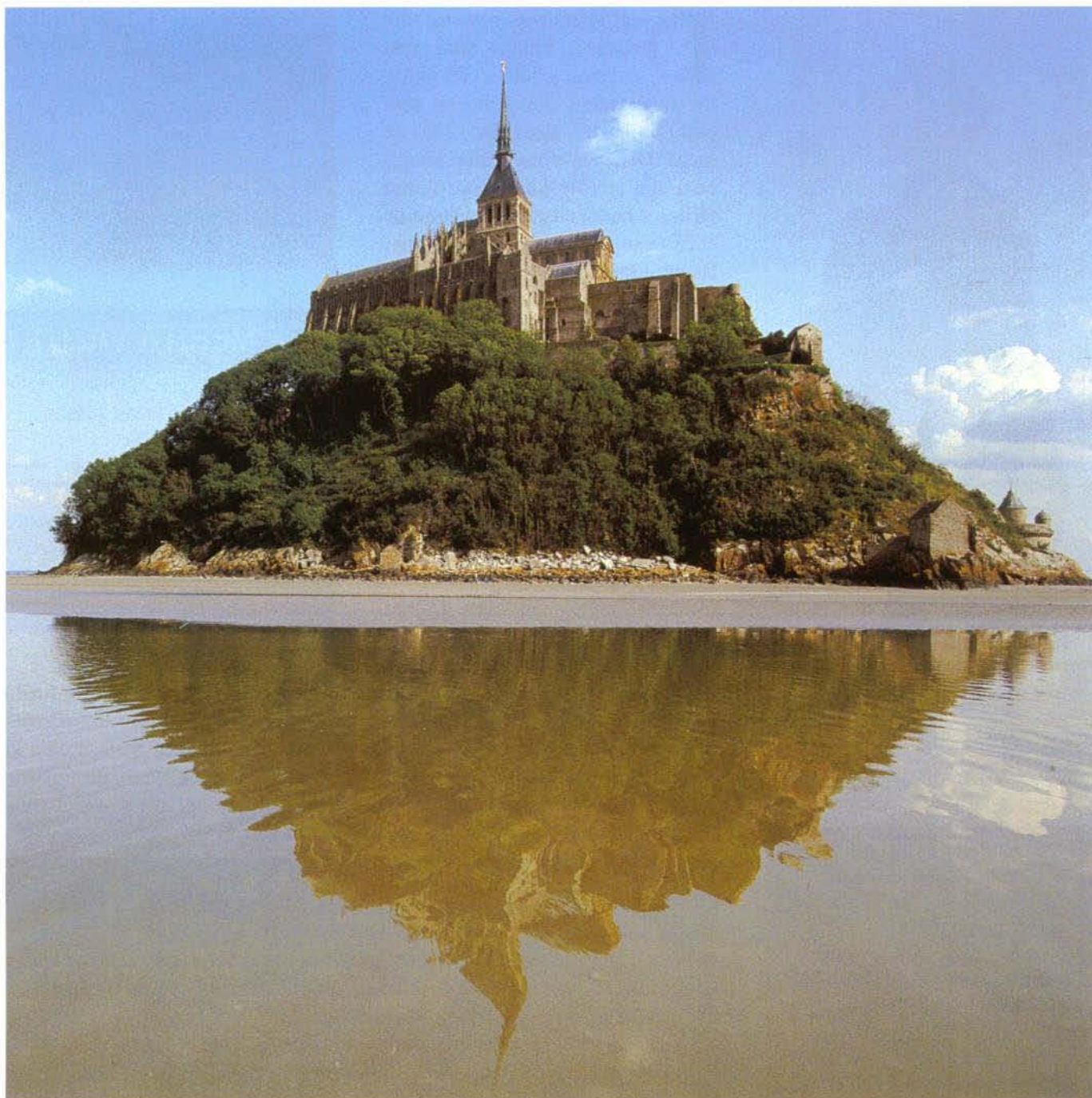
CE MERITĂ VĂZUT

Barrio Gotico (Catedrala, ruinele romane), Piața Cataloniei și Rambla, operele lui Gaudi (Sagrada Familia, Parcul Güell), Muzeul de Artă Catalană, Muzeul Picasso, Parcul Montjuich (obiective: expoziția mondială din 1929 și Jocurile Olimpice din 1992).

FRANȚA

Tradiție și modernitate

Mont Saint-Michel este o insulă de granit, care se ridică până la o înălțime de 78 de metri în largul coastei Normandiei. În veacurile trecute, fortăreața construită aici în secolul VIII a fost un important loc de pelerinaj. Pe insulă se mai găseau o mănăstire și o închisoare. Din anul 1879, insula este legată de continent printr-un dig.

Cu o suprafață de 674.000 de km², Franța este cea mai întinsă țară din Europa de Vest iar teritoriul său are forma unui hexagon. Țarmul Franței este înconjurat de Oceanul Atlantic la vest, de Canalul Mânecii la nord și de Marea Mediterană la sud.

Parisul este capitala mondială a modei și a marilor case de modă, precum Chanel.

STATISTICĂ

Suprafața: 674.843 km² (incluzând Corsica)
 Populația: 63 milioane locuitori
 Densitatea populației: 112 loc./km²
 Altitudinea medie: 342 m
 Cel mai înalt vârf: Mont Blanc (Alpi), 4.807 m
 Lungimea granițelor: 5.670 km (dintre granițele continentale măsoară 2.922 km)
 Cele mai lungi râuri: Ron, Loara, Meuse, Sena, Garonne
 Lungimea coastelor: aproximativ 3.400 km

Deși terenurile muntoase nu lipsesc, Franța este, mai degrabă, o țară a câmpiilor. Pe două treimi din teritoriul său, altitudinile nu depășesc 250 de metri. Dacă am trasa o linie imaginară din nord-estul în sud-vestul țării, am putea observa că la vest de aceasta se află două câmpii fertile: Bazinul Parisului, în jurul capitalei, și Bazinul Gasconiei, la sud-vest. La est de această linie se ridică masivele muntoase: Munții Vosgi, Masivul Central și cele mai înalte lanțuri, Alpii și Pirineii. Valea îngustă al Ronului străbate Franța de la nord la sud, și formează o deltă acolo unde râul se varsă în Marea Mediterană, în apropiere de Marsilia.

Coastele Franței sunt foarte diferite unele de altele: pietroase și abrupte în Bretania și în Provența; joase și nisipoase în Gasconia și Languedoc; sălbatic și inaccesibile în regiunea Camarques. Clima blândă, diversitatea peisajelor și a plajelor (celebra Coastă de Azur), monumentele de arhitectură, cul-

CLIMĂ

Clima este temperată și variază în funcție de relief: este mediteraneană pe malul Mării Mediterane și muntoasă în Alpi și în Pirinei.

La Paris, temperatura atinge 0°C în ianuarie și +24°C în iulie.

CE MERITĂ VĂZUT

Paris (Luvrul, Turnul Eiffel, Arcul de Triumf, Montmartre, Champs Élysées), Mont Saint-Michel, castelele de pe Loara, podgoriile din Burgundia și din împrejurimile orașului Bordeaux, Provența (Avignon, Orange, Nîmes), Bretania, văile din Masivul Central.

tura specifică și, în sfârșit, rafinata bucătărie franceză fac din această țară, pe unde curg Sena, Loara și Ronul, una dintre destinațiile favorite ale turiștilor din lumea întreagă.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Imnul național francez (începând din 1795) a fost inițial un cântec revoluționar compus, în 1792, de Rouget de l'Isle. Acesta l-a intonat în timp ce intra în Paris împreună cu un batalion de voluntari din Marsilia. Imnul a căpătat astfel numele de „La Marseillaise”.
2. Franța nu este numai cel mai mare producător de vinuri din lume, dar și un mare producător de brânzeturi. Aici există peste 500 de tipuri de brânză.
3. Pe stema națională franceză este reprezentat cocoșul galic. Aceasta se datorează unui joc de cuvinte legat de cuvântul latin „gallus”, care înseamnă în același timp „Gal” și „cocoș”.
4. La Versailles, situat la sud-vest de Paris, a fost construit, în 1661, cel mai frumos palat regal din Europa. Palatul a fost reședința regilor Franței până la Revoluția Franceză din 1789.

FRA 3

FRANȚA

HARTA FIZICĂ

Localități

- peste 5.000.000 de loc.
- 1.000.000 - 5.000.000
- 500.000 - 1.000.000
- 100.000 - 500.000
- sub 100 000 de loc.

— drumuri principale

200 500 1000 m

Franța se poate lăuda cu un adevărat mozaic de peisaje, datorită așezării sale geografice: de la plajele însorite de pe Coasta de Azur până la țărmurile stâncoase ale Normandiei și Bretaniei, de la câmpiile întinse din bazinele Parisului și Gasconiei până la culmile blânde ale Vosgilor și piscurile înalte ale Pirineilor și Alpilor.

Față în față cu globalizarea economică

Criza economică care afectează țările industrializate din Vest nu a ocolit nici Franța. Șomajul și schimbările de conjunctură fac necesară introducerea de reforme structurale profunde.

Franța a fost întotdeauna o țară guvernată de la centru. Regii au condus „marea națiune” franceză („La Grande Nation”) de la Paris. Cel mai cunoscut dintre aceștia a fost Regele Soare Ludovic al XIV-lea (1638-1715). După abolirea monarhiei și mai apoi, a imperiului, locul regelui a fost luat de președintele țării.

După al doilea război mondial, președintele Charles de Gaulle a transformat rapid Franța dintr-o țară în ruine într-unul dintre cele mai dezvoltate state din Vest. De decenii, Franța este consecventă în dorința sa de a colabora cu vecinii europeni. O dovadă în acest sens este Tratatul de la Maastricht din 1990, una dintre pietrele de temelie ale Uniunii Europene. În prezent, Franța continuă să își mențină poziția de a patra putere economică a lumii, dar evenimentele din ultimii ani nu îi permit să se culce pe lauri. Scăderea producției afectează mineritul, industria oțelului și industria textilă, făcând necesare reduceri de personal. Regiunile

PE SCURT

- Denumirea oficială: Republica Franceză
- Capitala: Paris (2,15 milioane locuitori; aglomerația urbană numără aproape 10 milioane de locuitori)
- Structura administrativă: 22 de regiuni, 96 de departamente, 4 teritorii și 4 departamente în zone maritime
- Limbi: franceză (limba oficială), bretonă, corsicană, bască, provensală
- Religie: catolici (76%), musulmani (5%), protestanți, evrei
- Moneda: euro
- Cele mai mari orașe: Paris, Lyon, Marsilia, Bordeaux, Nisa, Toulouse, Lille, Strasbourg
- Mări și ape: Oceanul Atlantic, Canalul Mânecii, Marea Nordului, Marea Mediterană
- Cele mai înalte vârfuri : Mont Blanc, Grande Casse, La Meige (în Alpi); Vignemale, Pic d'Anie, Pis d'Estats (în Pirinei); Puy de Sancy (în Masivul Central)
- Centrul geografic: Saint-Amand-Montrond (departamentul Cher)
- Țări vecine: Andorra, Belgia, Germania, Italia, Luxemburg, Monaco, Elveția, Spania
- Cele mai importante porturi: Marsilia, Bordeaux, Le Havre, Dunkerque, Calais, Nantes

industrializate din nord își revin cu greu în urma acestui șoc. Agricultură este și ea afectată. Deși este cel mai mare exportator de cereale din lume (după SUA), Franța se confruntă cu un nivel ridi-

cat de șomaj la sate. Prin urmare, „La Grande Nation” trebuie să accepte o majorare semnificativă a bugetului destinat obiectivelor sociale.

ECONOMIA

Agricultura, pescuitul și industria alimentară (brânzeturi, vinuri etc.) creează un surplus comercial semnificativ. Producția de articole de lux, industria de autoturisme și turismul (locul întâi la scală mondială) sunt elemente importante ale economiei franceze, iar baza economică a țării este asigurată, în continuare, de minerit, de industria energetică și de industria de apărare.

Parisul este capitala politică, economică și culturală a centrului Franței (în imagine, șleपुरi pe Sena cu Turnul Eiffel în fundal).

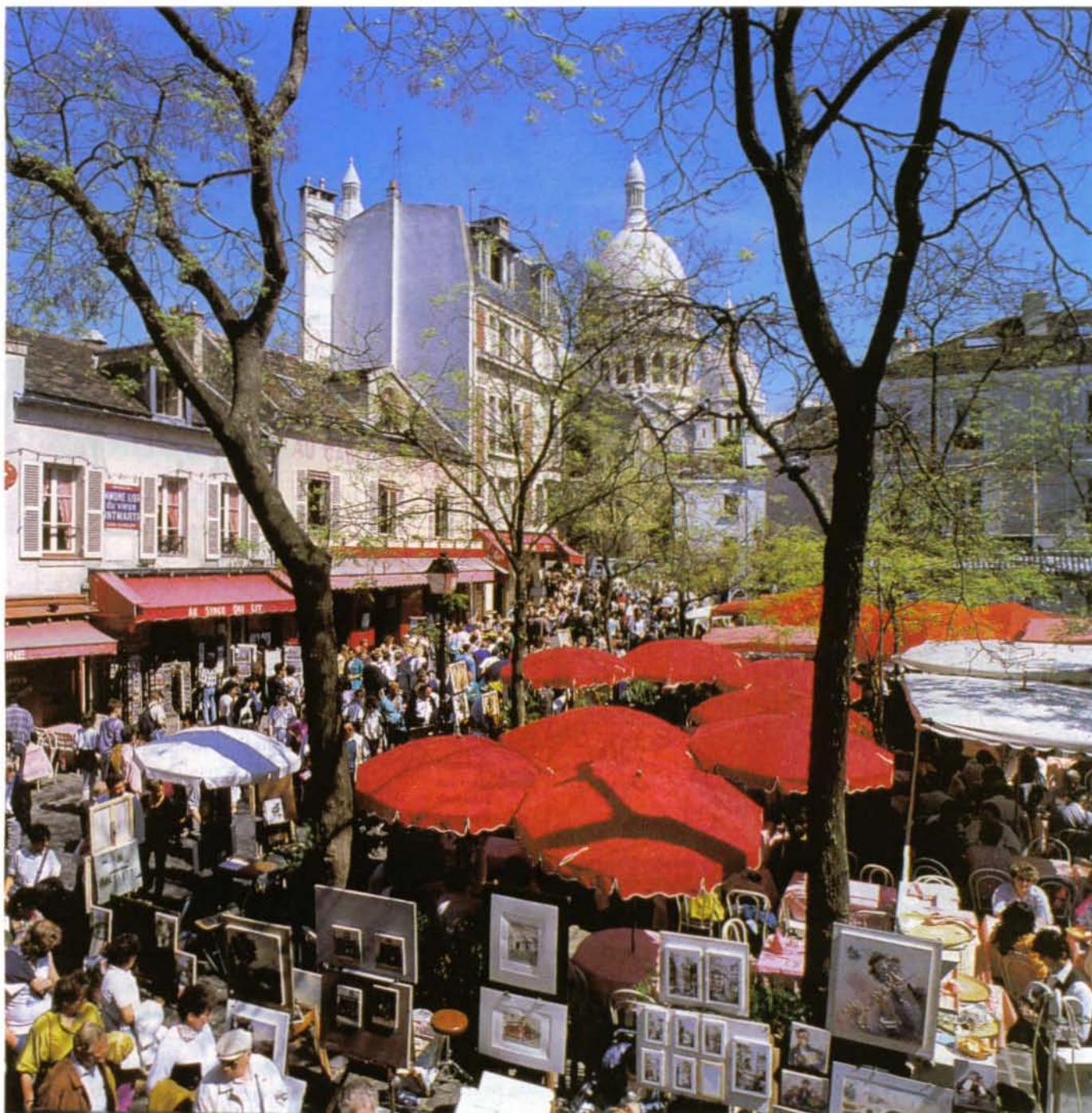
FRA 5

FR

PARIS

Capitala vieții fericite

Provincia artiștilor Montmartre, Sacré Coeur și Place du Tertre atrag cu o forță irezistibilă nenumărați turiști. Aici au trăit și au creat Toulouse-Lautrec, Picasso și Modigliani: multi anonimi au fost atrași de Paris încercând să lase o urmă în istoria artei.

Francezii din provincie consideră că în Paris nu se poate trăi. Această părere este argumentată și prin puterea metropolei care eclipsează alte regiuni.

STATISTICĂ

Suprafața: 1.830 km² –întregul ansamblu al orașului; 105,4 km²–teritoriul cunoscut sub denumirea de Marele Paris.

Populația: 2,15 mil. (străini 15%). „Marele Paris” 9,32 mil.

Densitatea populației: 204 loc./km²

Cea mai mare altitudine: Montmartre (130 m)

Cel mai scăzut punct: coasta Senei lângă Grenelle (26 m)

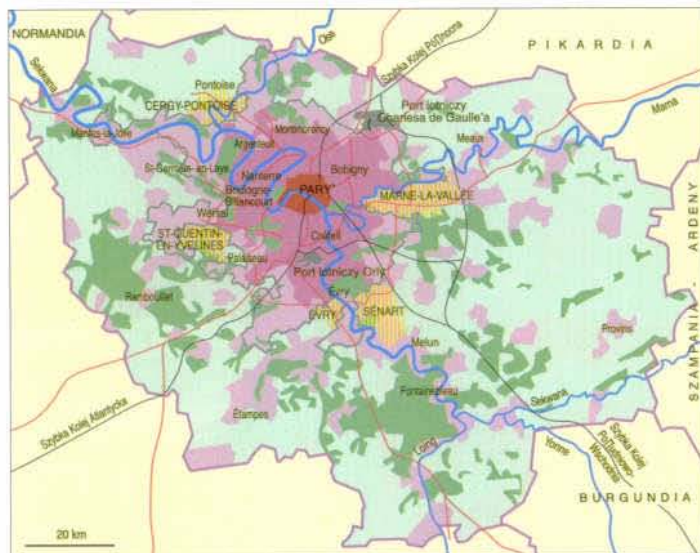
În Paris se cântărește destinul Franței. Toate încercările de descentralizarea țării (numărând peste 58 mil. de locuitori) nu au avut succes.

Parisul încă mai este ce a fost întotdeauna: capitală „par excellence”. În ultimii zece ani a devenit foarte cosmopolit: pe străzile sale se întâlnesc în jur de 130 de naționalități: există cartierul rusesc, chinezesc și nord-african.

ECONOMIA

Servicii (73% locuri de muncă), asigurări și finanțe, edituri, presă, publicații, comerț cu ridicata și cu amănuntul, cel mai mare port fluvial al Franței, turismul (anual 20 mil. de turiști – primul oraș din lume), meșteșuguri (confecții, bijuterii, șelărie, mobilă, interioare echipate, mecanică de precizie). „Marele Paris”: un sfert din întreaga producție industrială a Franței, o treime din sectorul de servicii.

Parisul nu este doar centrul de modă al lumii. Monumentele arhitectonice și atmosfera generală a „orașului iubirii” transformă de asemenea capitala Franței în cea mai vizitată metropolă din lume, destinația aleasă de foarte mulți turiști.

CLIMĂ

Semi-oceanică.
Temperaturi medii: +3°C în ianuarie, +20°C în iulie.

Terenele municipale
Pariș Okolice

- Dzielnice noi
- Graniță
- Wielkiego Pariș a
- Lasy i parki
- Autostrada
- Trasa koleii TGV

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Patroana orașului este Sf. Geneveva, ciobăniță din Nanterre. Rugăciunile ei din anul 451 au schimbat intențiile regelui hunilor Attyla, datorită cărora orașul a fost protejat împotriva distrugerilor. Până la Revoluția Franceză oamenii au înconjurat Sf. Geneveva cu mare onoare.
2. Cea mai populată zonă a Parisului este XV Arrondissement. Acesta numără 224.790 locuitori, deci mai mult chiar decât Bordeaux – și asta pe o suprafață de doar 850,2 hectare.
3. În piața din fața catedralei Notre-Dame se află punctul zero, de unde se măsoară lungimea drumurilor naționale ale Franței.
4. Rue de Vaugirard este considerată cea mai lungă stradă din Paris (4.460 m).

PE SCURT

- Capitala Franței
- Departamentul și comuna Parisului situate pe 20 arondissements (sectoare) și 80 quartiers (cartiere)
- Administrația: Consiliul de Paris, consiliul comunei
- Limba: franceză
- Moneda: 1 euro = 100 cenți
- Religia: catolică (80%), protestantă, musulmană, credincioși iudaici și altele
- Cele mai mari altitudini: Montmartre (130 m), Télégraphe (129 m), Ménilmontant (118 m), Belleville (115 m), Buttes-Chaumont (101 m)
- Cele mai mari cartiere: Chateaux-les-Halles, Marais, Champs-Élysées, La Défense, Saint-Germain, Quartier Latin, Maine-Montparnasse, Grands-Boulevards
- Fluviul: Sena
- Cale ferată subterană (Métro): 15 linii (199 km)
- Aeroporturi: Orly, Le Bourget, Roissy/Charles-de-Gaulle

PARIS

PLANUL ORAȘULUI

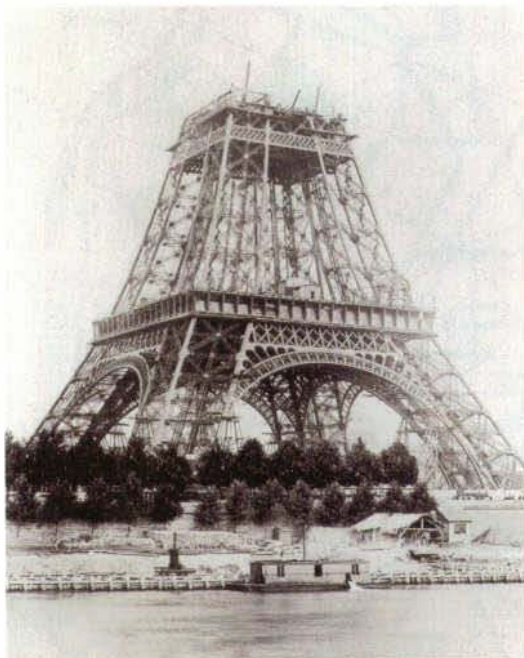

Celebra linie super rapidă de metrou din Paris are o lungime de 197 km și 360 de stații. „Perifericul”, șoseaua de centură a Parisului este traversată zilnic de peste 1.1 mil. de autoturisme. Cea mai cunoscută arteră a Parisului este Champs-Élysées. Aceasta a fost martora multor evenimente istorice, iar în zilele noastre este un principal centru de atracție turistică, imbinând hoteluri, restaurante și magazine de lux. Champs-Élysées este străbătută în fiecare zi de peste 75 de mii de autoturisme.

Frumoasa capitală a Franței

Franța – aici totul, absolut totul se concentrează în capitală. Acest fenomen nu are loc probabil în nici o altă țară a Europei.. Acum peste 2000 de ani, aici a fost o mică așezare de pescari – astăzi Parisul este inima și creierul țării.

Și totul a început de pe mica insulă de prin valurile Senei: în secolul III îH. aici s-au instalat primii „parizieni”. Celții sunt cei care au construit orașul, care se presupune că a fost numit mai târziu de către romani – „Lutetia”.

TURNUL EIFFEL ÎN CIFRE

- ▶ Măsoară 320 m (în zilele călduroase, în urma dilatării metalului, înălțimea acestuia se mărește cu 15 cm); până în anul 1931 a fost cea mai înaltă construcție din lume.
- ▶ Deflexiunea maximă a vârfului - 12 cm
- ▶ Construcția a fost legată prin 2,5 milioane de nituri.
- ▶ Pentru a ajunge pe jos până la primul nivel, trebuie să urci 360 de scări, până la al doilea 700, iar până la al treilea 1.652 de scări.
- ▶ În zilele frumoase, din galeria turnului, de la o înălțime de 274 m, se văd împrejurimile pe o rază de aproximativ 70 km.

Până în zilele noastre pe această insulă –Ile de la Cité– se află două capodopere ale arhitecturii Evului Mediu: catedrala Notre Dame și Sainte-Chapelle.

Orașul s-a extins și dezvoltat în jurul acestei axe primare după un plan concentrat până în anul 1930. Cel mai cunoscut arhitect al Parisului a fost baronul G. E. Haussmann, care a proiectat numeroase piețe și aleile foarte înguste (avenues) ale orașului.

Prin mijlocul Parisului curge Sena. Pe malul drept al acesteia –„rive droite”– sunt concentrate comerțul și serviciile îndreptate către deservirea mișcării turistice; cartierul se întinde de la Faubourg Saint- Antoine până la cartierul de locuințe Passy, cuprinzând Primăria Parisului și Palatul Garnier.

Traseul turiștilor conduce de lângă Operă, Bastilia la cartierul Marias, de la Beaubourg până la Place des Vosges (Piața Vosges). Pe această parte a Senei se află „Drum Triumfal”: pornește la Louvre prin Tuileries și Champs-Élysées (Câmpiile Elizee) până la Arcul de Triumf. Nu de mult, în cel mai nou cartier al Parisului, „Cartierul American” cum îl numesc parizienii, s-a construit un obiectiv asemănător Arcului de Triumf, numit „Arc de la Défense” reprezentând o poartă către lumea nouă.

Istoria malului stâng al Senei a fost creată de artiști și intelectuali din vremuri de demult. În Saint-Germain-des Prés sunt concentrate galerii de artă și edituri, Boulevard Saint-Michel și Quartier Latin (Cartierul Latin) reprezintă sediul studenților și intelectualilor.

LOCURI CARE MERITĂ VĂZUTE

Louvre. Centrul Pompidou. Champs-Élysées. Muzeul d' Orsay. Sainte-Chapelle. Turnul Eiffel. Notre-Dame. **Împrejurimi:** Fontainbleu, Versailles (palat).

Simbolul Parisului este Turnul Eiffel. Acesta a fost construit în anul 1889 cu ocazia Expoziției Mondiale a lui Gustave Eiffel.

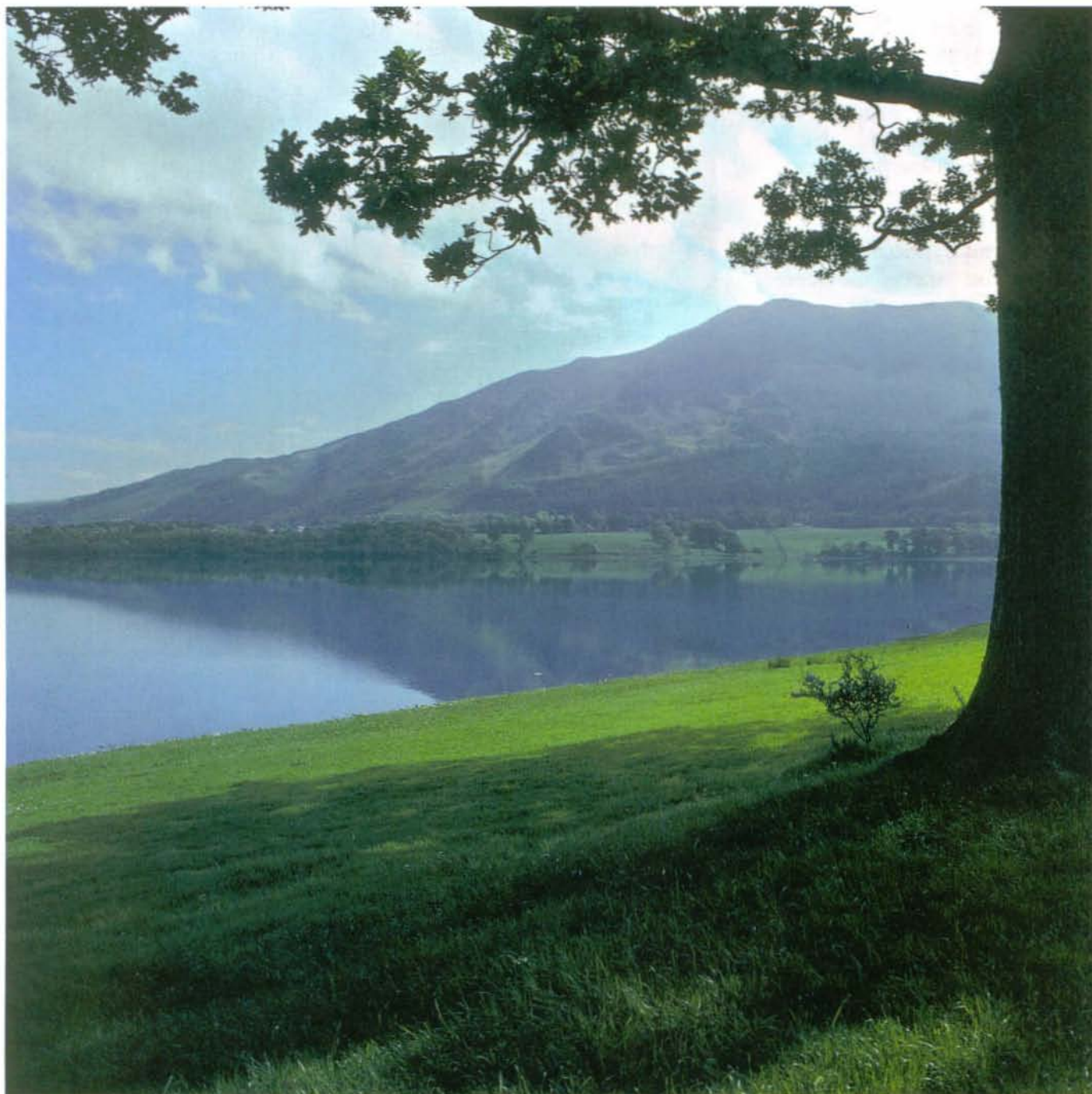

GBR 1

MAREA BRITANIE

Insula individualiștilor

Districtul lacurilor din Marea Britanie: lacul Bassenthwaite.

O țară de basm cu probleme sociale

Realitatea britanică actuală este greu de caracterizat: gradul de sărăcie a populației în vechile centre industriale este șocant; pe de altă parte, o nuntă în familia regală costă milioane de lire sterline.

Britanicii au motive întemeiate de mândrie: din anul 1066, nici un cuceritor străin nu a ocupat insula. Englezii au fost totdeauna capabili să facă față dușmanilor externi, dar au trebuit să se confrunte permanent cu serioase probleme interne. Industrializarea Europei a început în Anglia. Cu toate acestea, anii 1950-1970 au fost marcați de regres

Lake District, cu teritoriul său împânzit de lacuri, este unul dintre cele mai frumoase ținuturi ale Marii Britanii.

Cambridge în Marea Britanie: King's College Chapel.

PE SCURT

- Denumirea oficială: Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord
- Sistem politic: monarhie constituțională cu parlament bicameral (Camera Lorzilor și Camera Comunelor)
- Moneda: lira sterlină
- Limbi: engleză (limba oficială), velșă, irlandeză, galică
- Religie: anglicani (56%), catolici (13,1%), metodiști (4%), musulmani (2%)
- Capitala: Londra (aglomerația urbană numără 7,1 milioane de locuitori)
- Cele mai importante orașe: Birmingham (1 milion de locuitori), Leeds (727.000 de loc.), Glasgow (600.000 de loc.), Sheffield (530.000 de loc.), Liverpool (490.000 de loc.)

economic: structurile învechite și absența modernizărilor au provocat crize și au dus la sărăcirea regiunilor industriale din centrul și nordul țării. Politica liberală aplicată de primul-ministru Margaret Thatcher în anii '80 a accentuat marile contraste sociale deja existente.

Marea Britanie mai are încă o problemă serioasă: Irlanda de Nord. Aici se desfășoară un război civil între minoritatea catolică, care dorește unirea cu Republica Irlanda, și majoritatea protestantă, care preferă să rămână alături de Marea Britanie și este sprijinită de britanici și de

forțele lor armate. Conflictul durează de decenii și reizbucnește, de fiecare dată, cu forțe proaspete.

ECONOMIA

Industria: electrotehnică și electronică, chimică și petrochimică, de autoturisme, aviatică și cosmică. Agricultură: culturi de grâu, de cartofi, de fructe și legume, de hamei. Creșterea animalelor (cel mai mare crescător de oi din UE), pescuit. Resurse naturale: cărbune, gaze naturale, petrol.

MAREA BRITANIE

HARTA FIZICĂ

Localități

- peste 5 mil. de loc.
- peste 1 mil. de loc.
- peste 500.000 de loc.
- peste 100.000 de loc.
- sub 100.000 de loc.
- drumuri principale

200 500 m

Caracterul insular al Marii Britanii, care a generat atitudinea de „splendid isolation” (minunata izolare) a țării a lăsat urme adânci în mentalitatea britanicilor, care îi deosebește de ceilalți locuitori ai continentului.

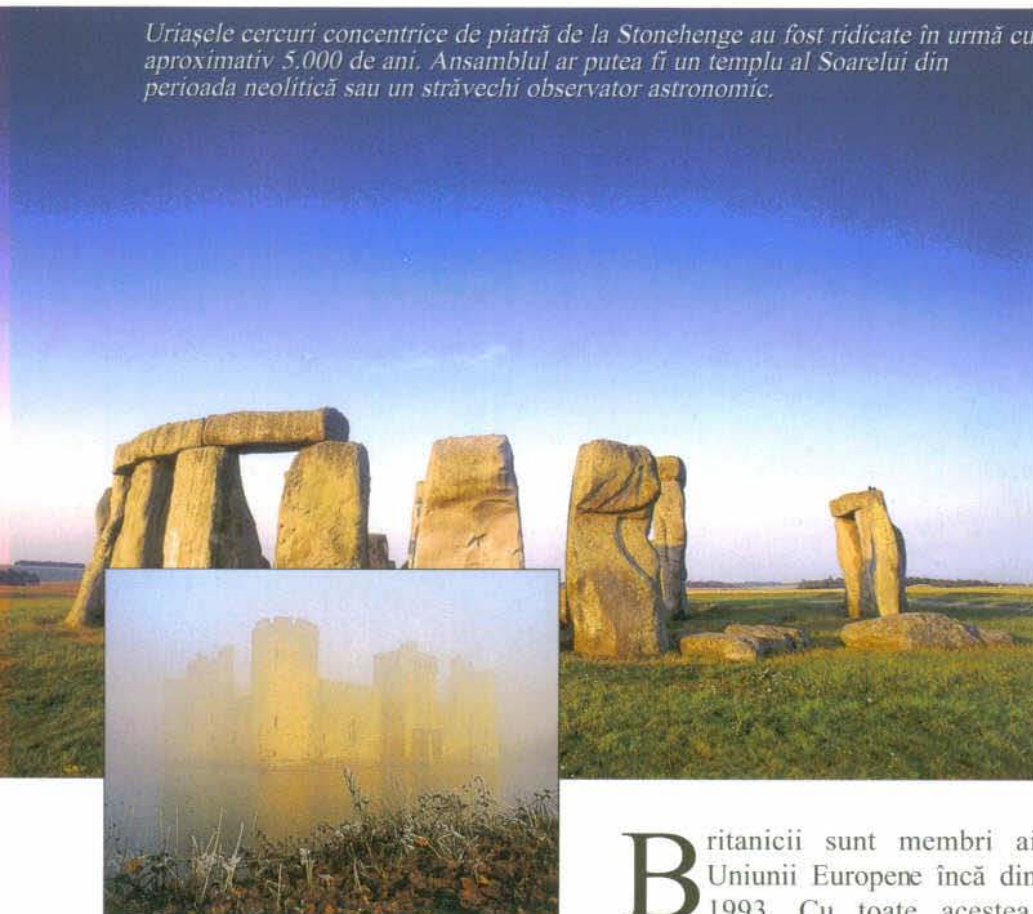
MAREA BRITANIE

Europa se află departe de aici

Marea Britanie este acoperită de verdeață, de la periferia nordică a Scoției până la Land's End, în sud.

Descoperirea acestei țări este o aventură plină de surprize și satisfacții.

Urișele cercuri concentrice de piatră de la Stonehenge au fost ridicate în urmă cu aproximativ 5.000 de ani. Ansamblul ar putea fi un templu al Soarelui din perioada neolitică sau un străvechi observator astronomic.

Întregul Regat Unit este presărat cu palate și castele magice.

STATISTICĂ

Suprafața: 244.000 km²

Populația: 60,1 milioane de locuitori

Densitatea populației: 246 loc./km²

Cel mai înalt vârf: Ben Nevis (1.343 m, în Scoția)

Lungimea coastelor: aproximativ 8.000 km

Cel mai lung râu: Tamisa (338 km)

Cel mai mare lac: Lough Neagh (396 km²)

CE MERITĂ VĂZUT

Ansamblurile preistorice de la Stonehenge și Woodhenge, catedralele din Canterbury, Londra (catedrala sf. Paul) și Coventry, Westminster Abbey, palatele din Winsor și Edinburgh, Londra (British Museum, National Gallery, Tate Gallery), Oxford, Cambridge, Stratford-upon-Avon, Scoția cu peisajele sale minunate.

deosebește de „restul Europei” din multe puncte de vedere. Oamenii de aici sunt neobișnuit de politicoși, atât față de străini, cât și față de compatrioți, și au un simț al umorului aparte. În plus, englezii sunt individualiști.

Adevărul acestor spuse poate fi verificat cutreierând țara în lung și în lat. Familiile engleze găzduiesc cu plăcere oaspeții neașteptați iar micul-dejun se ia adesea în familie. Vizita trebuie să cuprindă cel puțin câteva castele și palate care nu lipsesc din aceste ținuturi. Călătoria prin insulă pune rapid capăt prejudecăților arhicunoscute: nu este adevărat nici că mâncarea în Anglia este oribilă, nici că aici plouă permanent.

CLIMĂ

Temperatură maritimă (sub influența curentului golfului). Temperaturile medii în întreaga țară variază între +4°C iarna și +18°C vara. Averse abundente de ploaie tot timpul anului.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Regele Charles I a fost decapitat în 1649 iar Oliver Cromwell a proclamat republica sub conducerea sa ca Lord Protector. Intervalul 1649-1669 a reprezentat singura perioadă din istorie când Anglia nu a fost monarhie.
2. Regele Edward al VIII-lea a abdicat în 1936 pentru a lua de soție o femeie divorțată.
3. În parlamentul britanic, care numără 650 de membri, sunt numai 400 de locuri. Cine întârzie trebuie să stea în picioare.

GBR 5

GB

LONDRA

Tower Bridge și Big Ben

Din 1858, unul dintre turnurile clădirii Parlamentului adăpostește ceasul numit de londonezi Big Ben, cel mai cunoscut simbol al orașului de pe Tamisa. Numele ceasului vine de la numele lui Benjamin Hall, cel care a condus lucrările de construcție a clădirii.

Amalgamul cultural al unei foste puteri coloniale

Visurile referitoare la impunerea controlului britanic asupra lumii s-au destrămat odată cu încheierea epocii coloniale.

CE MERITĂ VĂZUT

Galeria Națională, Galeria Tate, Muzeul Britanic, palatele Buckingham și Westminster, parcurile, Tower Bridge, Turnul Londrei, docurile, piețele, barurile, cluburile, galeriile, Roata Millennium

La sfârșitul secolului XIV, Londra număra deja 40.000 de locuitori și era un oraș uriaș pentru acele vremuri. Datorită politicii britanice de cuceriri, a devenit în scurt timp capitala celei mai mari puteri coloniale din lume, numărând deja 2,2 milioane de locuitori, în 1841. Astăzi, în Londra trăiesc aproape 7,5 milioane de locuitori, iar aglomerația urbană numără peste 12 milioane. Viața în acest monstru urban nu este ușoară: în perioada de vârf, străzile Londrei sunt impracticabile, iar vagoanele metrourilor sunt ticsite. Costul vieții și prețurile locuințelor în Londra sunt printre cele mai piperate din Europa.

În City se găsesc cele mai mari atracții ale orașului: Catedrala Sf. Paul și Turnul Londrei. Fosta reședință a regilor englezi, transformată mai apoi în chisoare, este astăzi muzeu istoric, renumit pentru colecțiile sale de arme, instrumente de tortură și simboluri regale. West End este cartierul magazinelor moderne, al hotelurilor, cinematografele, restaurantelor și cluburilor. Aici, lângă Piccadilly Circus, se găsesc faimoasele teatre londoneze. În Soho, turiștii pot gusta

CLIMĂ

Climă temperată umedă.
Temperatura medie variază în ianuarie între +2 și +6°C, iar în iulie între +12 și +20°C.

Nu există lucru care să nu poată fi cumpărat de la târgul de vechituri de pe strada Portobello.

plăcerile vieții de noapte. Din nord-vest și din sud, se întind spre West End parcuri vaste: Hyde Park, Grădinile Kensington, Regent Park și Park Green. În vecinătatea acestora se află locuințele celor mai bogați locuitori ai orașului. În partea sudică a West End-ului se află cartierul Westminster, care adăpostește Palatul Buckingham și Palatul Westminster, sediul Parlamentului. Pe unul dintre cele trei turnuri ale Parlamentului poate fi admirat ceasul numit de londonezi Big Ben. Westminster Abbey este locul unde sunt încoronati și îngropați regii. Tot în West End se află Piața Trafalgar, cea mai mare din oraș și locul tradițional de întâlnire al locuitorilor Londrei. În schimb, manifestările politice spontane, ceremoniile și plimbările au loc în Hyde Park.

Big Ben și autobuzele roșii cu etaj sunt semnul distinctiv al Londrei.

East End, din estul Londrei, este zona docurilor și a cartierelor muncitorești. În afara orașului se întind suburbiile Londrei, cu zone industriale și de locuințe.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Karl Marx a scris „Capitalul” în Londra, în 1867.
2. În urma bombardamentelor naziste asupra Londrei, aproape 30.000 de locuitori ai orașului și-au pierdut viața în timpul celui de al Doilea Război Mondial. Palatul Buckingham, unde se adăporea regina, a fost și el afectat.
3. Aproape 70.000 de londonezi au murit în timpul mării epidemii de ciumă din 1665. Un an mai târziu, orașul a fost afectat de incendiu și o cincime a Londrei a fost distrusă.

GBR 7

GB

LONDRA

PLANUL ORAȘULUI

Când vorbim despre Londra, ne putem referi la trei orașe diferite: veritabila Londră, adică minusculul City of London (2,6 km²), în care locuiesc doar 8.600 de persoane și în care 350.000 de oameni vin zilnic la lucru; Marea Londră (1.280 km², 7,4 milioane de locuitori) sau aglomerația urbană londoneză, cea mai mare din Europa și una dintre cele mai mari din lume, în care locuiesc peste 12 milioane de persoane.

Agenți de bursă și emigranți

City of London este în egală măsură apanajul oamenilor de afaceri, al funcționarilor și al turiștilor. City nu poate fi considerat zonă rezidențială, aici locuind numai circa 8.600 de persoane. Londonezii preferă să locuiască în cartierele din afara centrului și la periferia orașului.

ECONOMIA

Important oraș portuar. Al treilea centru financiar al lumii din punct de vedere al mărimii. Piață de asigurări și servicii, centru de conferințe. Industria: electrică și de mașini, energetică, petrochimică, alimentară, farmaceutică. Turism.

STATISTICĂ

Suprafața: 1.597 km²
 Populația: 7,4 milioane de locuitori în aglomerația urbană
 Densitatea populației: 4.700 loc./km²

Londra, capitala Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, este situată în partea de sud-est a Angliei, pe ambele maluri ale Tamisei, la aproape 80 de

kilometri distanță de locul unde aceasta se revarsă în Marea Nordului.

Originea numelui orașului nu este cunoscută cu precizie. Se presupune că acesta provine de la celticul *liindin*, cuvânt care înseamnă „casa întărită de pe lac”. În anul 43 d.Ch., romanii au înființat orașul Londinium pe locul vechiului fort celtic. Tot ei au construit portul și au înconjurat terenul actual al City cu un zid de apărare (ruinele acestuia pot fi

City: barurile sunt locurile favorite de întâlnire în orele libere de după serviciu.

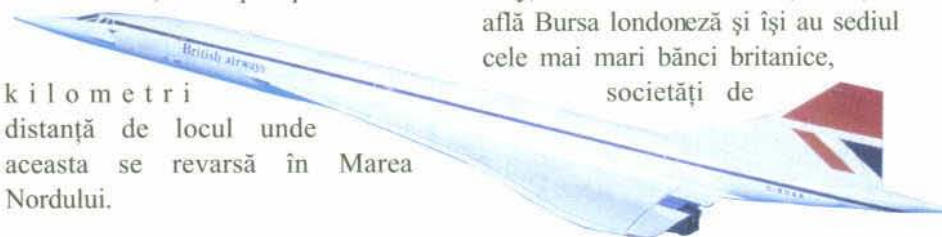
văzute în apropiere de stația de metrou Tower Hill).

În prezent, Londra este centrul administrativ al țării, reședința conducătorului statului, adică a reginei, precum și sediul Guvernului, al Parlamentului și al tribunalelor. Dar Londra este, înainte de toate, unul dintre marile centre financiare și comerciale din Europa și din lume. În City, care măsoară numai 2,6 km², se află Bursa londoneză și își au sediul cele mai mari bănci britanice, societăți de

Dar Londra nu se reduce numai la acei *yuppies* impecabil îmbrăcați din cartierele financiare. Tot din Londra fac parte și emigranții sosiți aici din lumea întreagă, care dau orașului atmosfera sa deosebită. Turiștii care străbat metropola engleză pot admira amalgamul surprinzător de culturi care domnește aici.

PE SCURT

- Capitala Regatului Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord
- Capitala Angliei
- Cel mai important port din Marea Britanie
- Religie: creștinism (anglicanism, catolicism), islamism.
- Limba: engleză
- Moneda: lira sterlină
- Cele mai importante cartiere: City, Westminster, Soho, Chelsea, Kensington, Tottenham
- Aeroporturi: Heathrow, Gatwick, Stansted

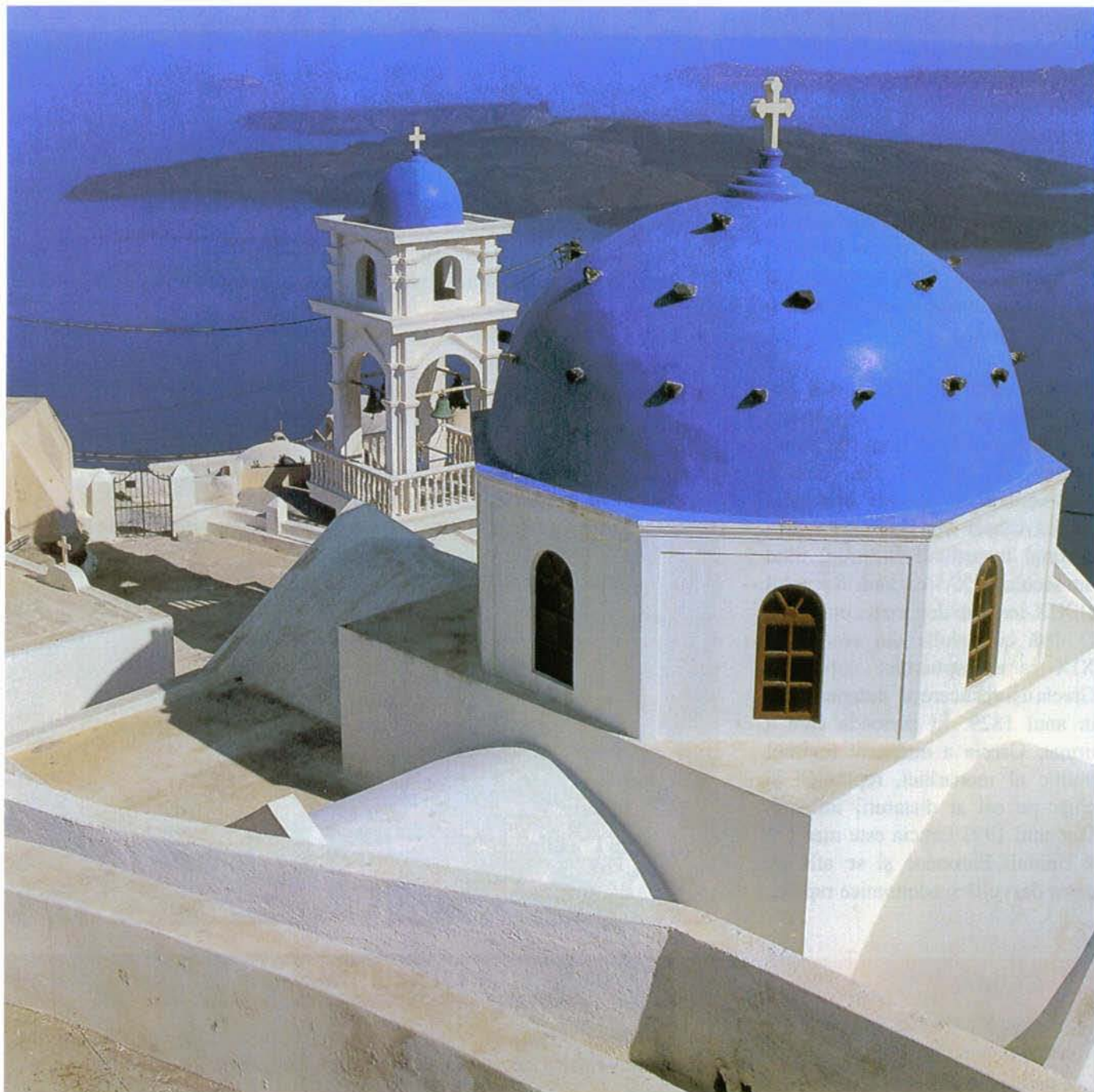
Avion Concorde

asigurări, bursa de mărfuri și cea comercială, piețele de gros, birourile marilor companii mondiale și hotelurile luxoase. În City, prețurile imobilelor sunt printre cele mai ridicate din lume.

GRECIA

țara insulelor și a zeilor

Cea mai sudică insulă a Arhipelagului Cicladelor este Insula Thira sau Santorin. Insula este vizitată de turiști din toată lumea, atrași de frumusețea peisajelor și a arhitecturii.

**Grecia se mândrește cu istoria ei de câteva mii de ani.
Patria celei mai impunătoare civilizații din istoria umanității
este foarte vizitată de turiști din toată lumea.**

ECONOMIA

Bogății naturale: cărbune brun, bauxită, nichel, țitei, gaze naturale.

Agricultură: măslina, tutun, bumbac, viță-de-vie, lămâi. Deține o flotă comercială importantă.

Turism

Grecia este considerată leagă-nul culturii occidentale. În secolele al III-lea și al II-lea îH. civilizațiile Antice, Miceniană și Minoică aveau să influențeze o epocă întreagă.

În ciuda faptului că Grecia a dominat cultural secole întregi, soarta ei a fost decisă, în timp, de puteri străine. În anul 27 îH., Grecia continentală a devenit provincia Antică Achaia. Mai târziu, a împărțit destinul Imperiului Bizantin, fiind din secolul al XV-lea până în secolul al XIX-lea, sub dominație otomană. O dată cu revolta din secolul al XIX-lea a popoarelor naționale, Grecia își recucerește independența în anul 1829. În perioada care a urmat, Grecia a cunoscut regimul politic al monarhiei, republicii și chiar pe cel al dictaturii militare. Din anul 1993 Grecia este membră a Uniunii Europene și se află pe calea dezvoltării economice rapide.

CLIMĂ

La sud de Mediterană: veri calde și secetoase, ierni blânde

La nord: ierni uscate

Temperaturile medii:

în Atena: în ianuarie +10,5°C

în iulie: +28°C

în Salonic în ianuarie: +5,5°C

PE SCURT

- Împărțirea administrativă: 9 regiuni, 52 de provincii și o regiune autonomă
- Regimul politic: republică parlamentară
- Capitala: Atena (în capitală și suburbii, în 1991, locuiau 3.000.000 de locuitori)
- Limba: greacă
- Moneda: 1 euro = 100 eurocenți
- Religia: ortodoxă (98%), musulmană (1%)
- Cele mai mari orașe: Kavala, Corint, Iraklion, Patras, Salonic
- Cel mai mare fluviu: Aliakmon

Arhipelagul Cicladelor, insula Sifnos. Deasupra stâncilor verticale și abrupte ale țărmlui domină mănăstirea.

Atena-orașul contrastelor: obiective arhitecturale moderne se învecinează cu monumente și locașuri de cult seculare.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. În Grecia, un singur loc nu este accesibil femeilor și copiilor: mănăstirile de pe Muntele Athos. În peninsula Athos s-au păstrat 24 de mănăstiri ortodoxe.
2. Din 1979, Atena este acoperită de smog, denumit nefos.
3. Istoria Jocurilor Olimpice a început în Grecia în 776 îH. La început au fost organizate ca sărbătoare națională grecească din patru în patru ani în Olimpia, orașul templelor din Peninsula Peloponez.

GRECIA

HARTA FIZICĂ

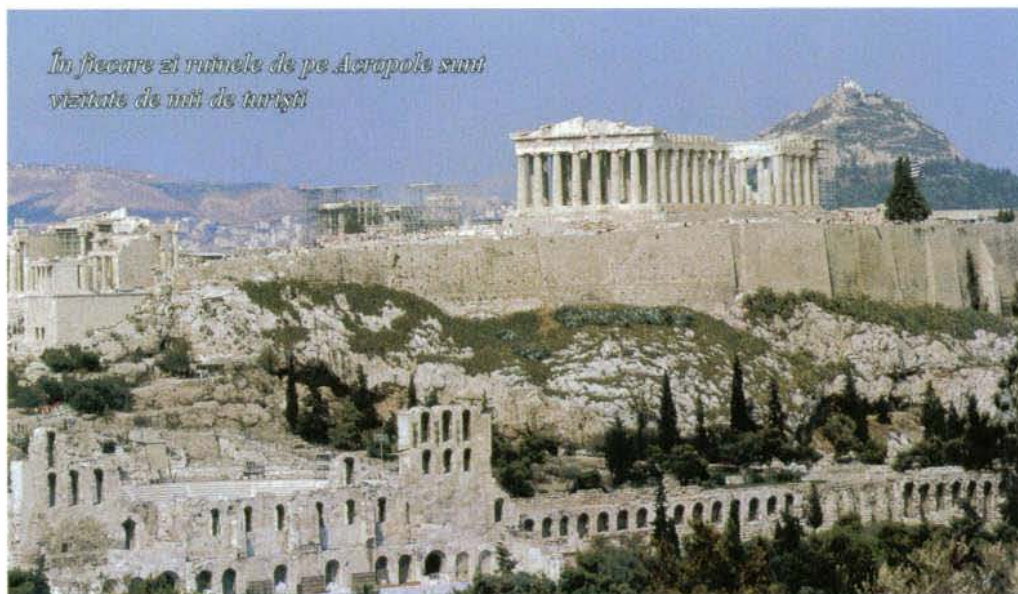
Cea mai sudică insulă a arhipelagului Cicladei este Insula Thira sau Santorin. Insula este vizitată de turiști din toată lumea, atrași de frumusețea peisajelor și a arhitecturii.

MOȘTENIRE GREA

Raiul torturat de mulțimea turiștilor

Grecia lasă impresia că este creația naturii capricioase: în nord se prezintă ca un teritoriu unitar, continental european; în sud, însă, teritoriul ei este împrăștiat în apele mărilor. Dacă ar fi să credem în mituri, Grecia ar fi rezultatul dragostei trădate dintre zeița recoltei, Demeter, și zeul mărilor, Poseidon.

Grecia se întinde în sudul Peninsulei Balcanice. Țărmlul ei este brăzdat de numeroase golfuri. Golful Corint desparte partea continentală a țării de Peloponez, care este legat de Grecia continentală numai printr-o fâșie îngustă de pământ. În acest loc îngust a fost săpat în 1893 un canal, numit Canalul Corint.

Greciei îi aparțin 1.300 de insule, dintre care numai 250 sunt locuite. Ele pot fi contemplate din vapoarele de vacanță, care plutesc mai tot timpul pe apa albastră a mărilor. Puzderia de insule, alături de fațadele albe ale caselor, tavernele și specialitățile culinare grecești sunt motive pentru oricine să considere

Grecia o destinație perfectă pentru vacanță.

În ultimii ani, grecii sunt din ce în ce mai conștienți că aceste atuuri turistice sunt, de asemenea, și atuuri comerciale. În 1952, țara "zeilor" a fost vizitată de 52.000 de turiști, în 1969 – de 1.000.000, pentru ca, în 1998, să fie vizitată deja de peste 10.000.000 de turiști. Pe Acropole se vând în fiecare an 2.000.000 de bilete de intrare, iar Palatul Rege-

lui Minos este vizitat anual de peste 700.000 de turiști. În ultimele decenii, oaspeții de peste hotare "au invadat" insulele din Marea Ionică și Marea Egee, până nu de mult obiectivele turistice periferice ale Greciei. S-au construit hoteluri chiar și în locuri altădată nelocuite, au apărut plaje permanent pline de turiștii veniți în vacanță.

Totuși, acest regat al soarelui și al turiștilor nu se compune doar din ruine antice și plaje albe. Grecia are și sate înghesuite în Munții Peloponez. Atena este acoperită de un smog dens și galben, iar pescarii, în ciuda progresului și a veniturilor obținute din turism, nu vor să renunțe la viața tradițională și liniștită pe care o duc.

STATISTICĂ

Suprafața: 131.957 km²

(insulele: 25.000 km² din care 257 km² nelocuite)

Locuitorii: 10,6 mil. (98,6% greci, restul minorități naționale: turci, albanezi, armeni, bulgari)

Densitatea populației: 81 loc./km²

Vârfulurile muntoase cele mai înalte: Olimp 2.917 m

Țărml: 15.020 km (din care 4.000 km continentali)

Are graniță cu: Albania, Bulgaria, Turcia, Macedonia

CE MERITĂ VĂZUT

În nord: Mănăstirea Meteor
Delfi, Atena, Acropole cu Partononul, Odeon, Stadionul Olimpic, Muzeul Național de Arheologie, Istmul Sunio, Peloponez cu Micene, Epidaur, Olimpia și Mistra
Cicladele: Delos și Santorin
Rodos, Creta și Corfus

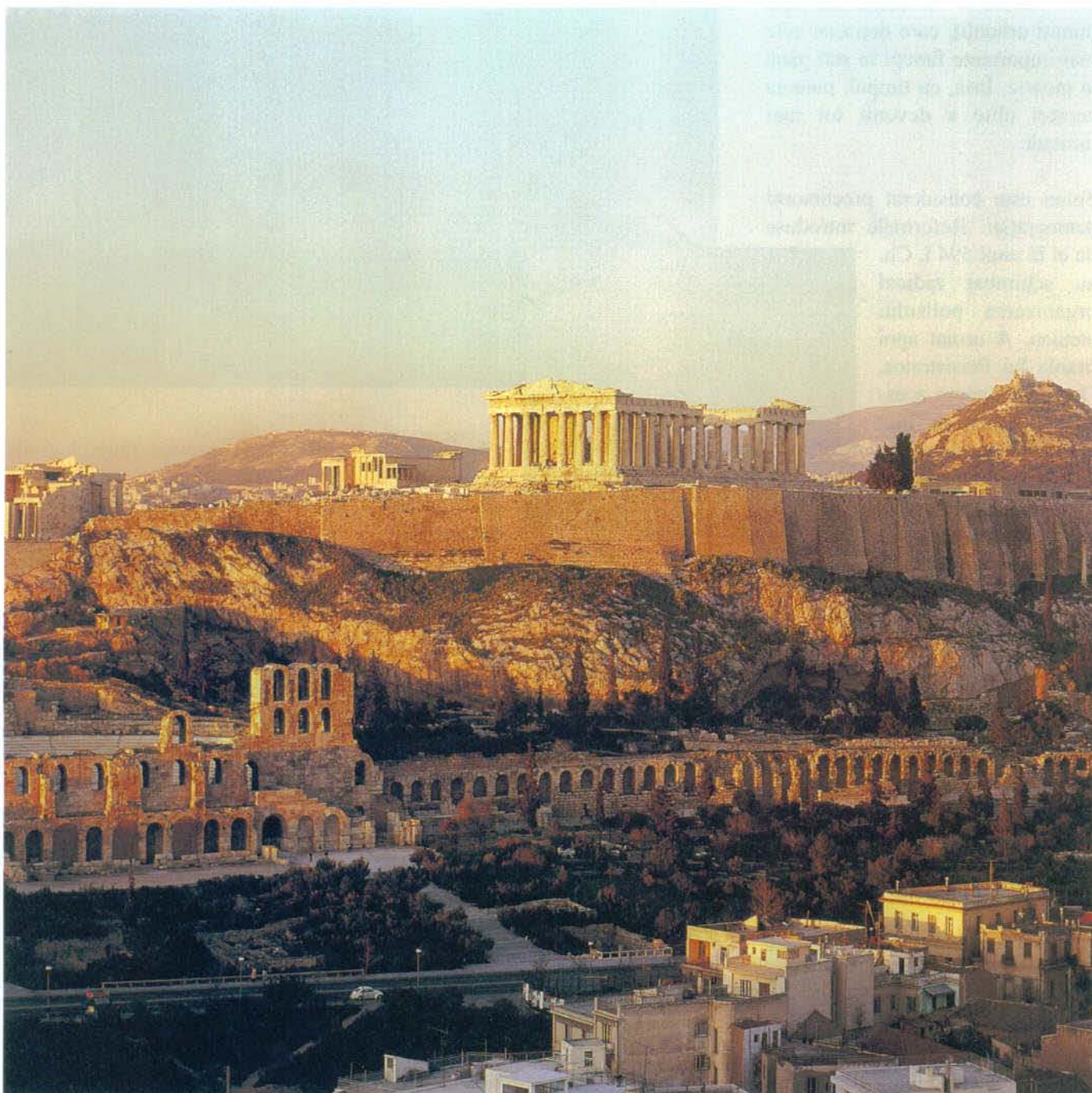

GRC 5

ATENA

Orașul culturii

Acropole este inima Atenei antice. Clădirea impunătoare a Partenonului, templul zeiței Atena Partenos (Fecioara), domină colina și este unul dintre cele mai renumite monumente de arhitectură din lume. Construirea sa a început în anul 447 î.Ch., din ordinul lui Pericle.

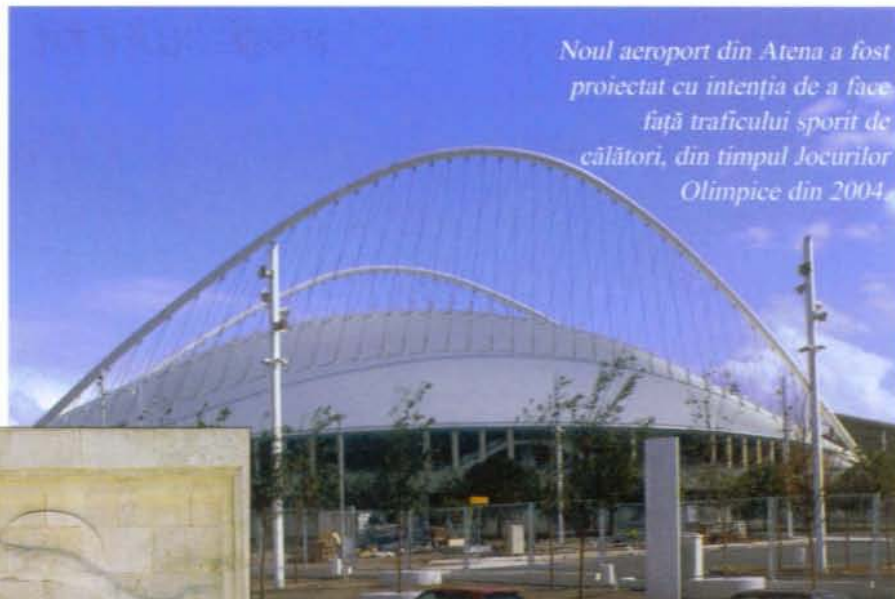
Democrația s-a născut în Atena antică, în perioada precreștină. Oameni politici și filozofi remarcabili au luptat timp de secole pentru crearea unui sistem politic superior.

În secolul VII î.Ch., în Atena, puterea a trecut din mâinile regilor în mâinile aristocrației. Din rândurile acestora au fost numiți arhonții, care dețineau cele mai importante funcții în stat până la moarte. Însă, cu timpul, puterea acestei elite a devenit tot mai limitată.

Solon este considerat precursorul democrației. Reformele introduse de el în anul 594 î. Ch. au schimbat radical organizarea polisului atenian. A urmat apoi tirania lui Peisistratos. După înlăturarea acestuia, Clistene a luat măsuri decisive în favoarea democrației: numărul membrilor Sfatului a fost ridicat la 500 iar competențele sale au fost extinse, ceea ce a mărit șansele cetățenilor atenieni de a participa la guvernare.

Ceremonia schimbării gărzii în fața Mormântului Soldatului Necunoscut.

Noul aeroport din Atena a fost proiectat cu intenția de a face față traficului sporit de călători, din timpul Jocurilor Olimpice din 2004.

Secolele următoare s-au desfășurat sub semnul războaielor interminabile dintre Atena și Sparta pentru dominația Greciei. În secolul V î. Ch., ambele cetăți și-au unit forțele pentru a face față invaziei persilor. Sistemul politic atenian a suferit, în continuare, diferite schimbări (precum reforma

lui Pericle privind dreptul civil). Cu toate acestea, nici măcar distrugerea orașului, în anul 480 î.Ch., nu a reușit să zdruncine fundamentele acestui sistem, bazat pe conceptul de cetățenie.

◆ CLIMĂ

Climă subtropicală (mediteraneană), cu veri secetoase și fierbinți și cu ierni blânde. Temperatura medie în ianuarie este de +18°C iar în iulie de +27°C.

CE MERITĂ VĂZUT

Acropole (Partenonul, Teatrul lui Dionisos, Erechtheon, Templul Nike, statuia Atenei), Muzeul Național de Arheologie, Agora antică, Areopagul, Muzeul Bizantin, stadionul olimpic, cartierul Plăka (Turnul Vânturilor, Mica Mitropolie)

ECONOMIA

Centru administrativ și de servicii; centru bancar și de asigurări; centru comercial și de turism. Industria: alimentară, de confecții, navală; rafinării; portul Pireu.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. La Atena s-au desfășurat primele jocuri olimpice moderne, în anul 1896. O sută de ani mai târziu, orașul a pierdut competiția pentru organizarea olimpiadei în favoarea Atlantei. Jocurile olimpice au revenit la Atena abia în 2004.
2. Trei dintre cei mai renumiți filozofi ai lumii au trăit în Atena: în academiile de aici au predat cândva Socrate, Platon și Aristotel.
3. Patroana Atenei, care a dat și numele orașului, este zeița Atena: fiica iubită a lui Zeus și zeița înțelepciunii.
4. Atena este centrul principal al bisericii ortodoxe grecești. Majoritatea grecilor aparține acestei credințe religioase.

ATENA

PLANUL ORAȘULUI

Pe harta Atenei se observă cu ușurință diferența dintre rețeaua uniformă de străzi din cartierele mai noi ale orașului și labirintul de străduțe din apropiere de Acropole. Punctul central al Atenei este Piața Sintagma (Plateia Syntagmatos). De aici, o plimbare scurtă te poartă la toate monumentele și locurile de interes ale orașului. Tot aici se află clădirea Parlamentului grec și Mormântul Soldatului Necunoscut, păzit de soldații Gărzii Naționale, îmbrăcați în uniforme caracteristice, cu fuste și pompoane.

Acropole, Agora și Areopagul

Din vremuri pierdute în negura timpului, Atena a fost nodul de legătură dintre Orient și Occident. Atena contemporană combină în mod surprinzător anticul cu modernul.

Atena este situată într-o depresiune, în sud-estul Aticii. O treime din populația Greciei trăiește în aglomerația urbană ateniană, ocupată de 3,1 milioane de locuitori. Capitala țării, alături de portul Pireu, sunt principalele centre economice din zona estică a Mării Mediterane.

Atena modernă este presărată cu monumente ale arhitecturii antice. Cea mai renumită parte a orașului este Acropole („Orașul de Sus”), amplasat pe colina de la sud de centrul orașului. Aici se află Partenonul, Templul Nike și Erechtheionul (un complex de sanctuare). La vest de Acropole se găsește Agora (centrul politic al Atenei antice) și Areopagul (sediul celui mai vechi tribunal). Nume-

Atena lasă impresia unui oraș construit fără nici un plan. În aglomerația de clădiri este dificil să te orientezi.

roasele vestigii ale trecutului glorios al acestui oraș-stat pot fi admirate în Muzeul Național de Arheologie. Centrul istoric al

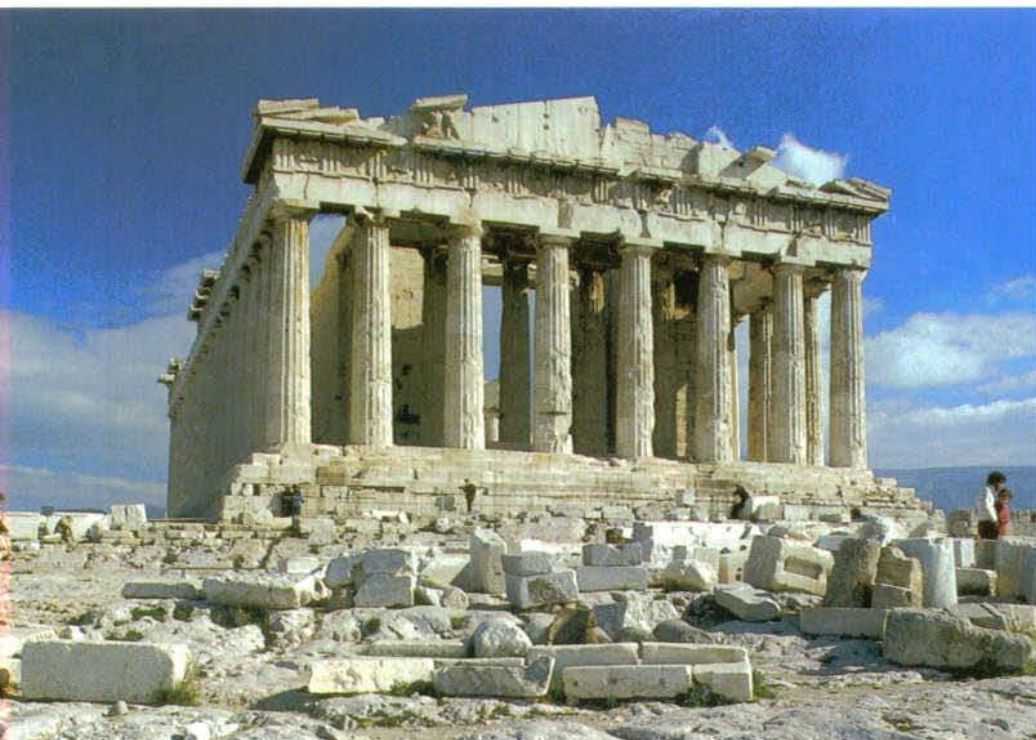
orașului, Pláka, este situat la nord de Acropole. Străduțele înguste ale acestui cartier sunt marcate de atmosfera bazarelor orientale. Cea mai mare problemă a Atenei o reprezintă circulația, aceasta fiind serios îngrădită pentru autoturismele particulare. Cu toate acestea, smogul care plutește deasupra orașului (în limba greacă „nefos” - nor), continuă să dea bătăi de cap locuitorilor și clădirilor antice. Cu ocazia jocurilor olimpice din 2004, orașul s-a pregătit pentru a primi oaspeți numeroși, construind, printre altele, noi linii de metrou.

PE SCURT

- Capitala Greciei
- Limba: greacă
- Moneda: euro
- Religia: ortodoxă (97%)
- Cartiere principale: Plaka, Likavitos, Sintagma, Omonia, Kolonaki, Philopappou, Acropole, Monastiraki
- Port: Pireu (14.264.000 tone de mărfuri îl tranzitează anual)
- Aeroport: Eleftherios Venizelos

STATISTICĂ

Suprafața: 427 km²
 Populația: 940.000 de locuitori (aglomerația urbană numără 3,1 milioane de locuitori)
 Densitatea populației: 7.260 loc./km² (întreaga aglomerație urbană)
 Altitudinea medie: 107 m

Partenonul este un templu în stil doric. Peristilul sau coloanele exterioare înconjurau construcția interioară numită cella (naosul). Aceasta adăpostea statuia înaltă de 12 metri a Atenei, făcută din aur și fildeș - capodopera lui Fidias.

GRC 25

GR

CRETA

Soare, nisip și mituri

Insula Creta, în prim-plan mori de vânt.

Cultura minoică este una dintre cele mai vechi culturi din Europa. Reconstruirea faimosului palat din Knossos a constituit o senzație științifică.

Chania, cu portul său pitoresc, este una dintre cele mai mari atracții turistice din Creta.

Au trecut deja peste 100 de ani de când jurnalistul englez Arthur Evans a început săpăturile arheologice în apropiere de Iráklion. Datorită lui a ieșit la lumina zilei una dintre cele mai vizitate descoperiri arheologice din ziua de astăzi: palatul din Knossos, construit în jurul anului 1.500 î.Ch. Evans era convins că a descoperit legendarul palat al regelui Minos. În perioada 1900-1932, a condus lucrările de reconstrucție a ruinelor, bazându-se pe propria imaginație. El este adesea acuzat că ar fi creat în Knossos un „Disneyland arheologic”. Cu toate acestea, este incontestabil faptul că în niciun alt loc din Europa nu există o reconstrucție care să redea atât de fidel spiritul culturii antice.

Nu se știe mare lucru despre cultura minoică, cea care s-a dezvoltat în Creta cu mii de ani în urmă, drept care reconstrucția palatului din Knossos s-a bazat foarte mult pe supoziții.

În anul 67 î.Ch., Creta figurează în cronicile istorice ca o insulă aparținând Imperiului Roman. După căderea imperiului, Creta a intrat sub dominația Bizanțului. Între anii 1211-1669 s-a aflat sub controlul Republicii Veneția și a devenit un bastion de apărare a intereselor acesteia în est. În perioada 1669-1898 locuitorii greci ai Cretei au luptat împotriva dominației Imperiului Otoman. În 1913, Creta a devenit, în sfârșit, parte a Greciei.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Potrivit mitologiei, Zeus, părintele zeilor, a adus-o pe Europa în Creta, unde aceasta a devenit mama lui Minos și a lui Radamantes.
2. Acțiunea filmului „Zorba Grecul”, cu Anthony Quinn în rolul principal, se desfășoară tocmai în Creta.
3. Mikis Theodorakis, faimosul scriitor grec, este originar din Creta.
4. Celebrele cafenele cretane sunt locul tradițional de întâlnire a bărbaților, iar în perioada siestei „pe stradă poți întâlni numai câini turbați și englezi” - după cum se spune în Creta.

STATISTICĂ

Suprafața: 8.336 km²
 Lungimea: 260 km
 Lățimea: între 10 și 56 km
 Populația: 623.666 loc.
 Densitatea populației:
 75 loc./km²
 Cel mai înalt vârf:
 Muntele Ida, 2.456 m

CLIMĂ

Climă mediteraneană. Veri fierbinți și ierni blânde, în medie 300 de zile însorite pe an. Temperaturile medii la Iráklion ating +12,3°C în ianuarie și +26,4°C în august.

PE SCURT

- Creta este împărțită în 4 prefecturi (nomoi)
- Cele mai mari orașe: Iráklion, Chania, Rethymno
- Limba: greacă
- Religia: creștini ortodocși
- Valuta: euro

Păstor în Creta

EUROPA
CENTRALĂ ȘI DE
SUD

GRC 27

GR

CRETA

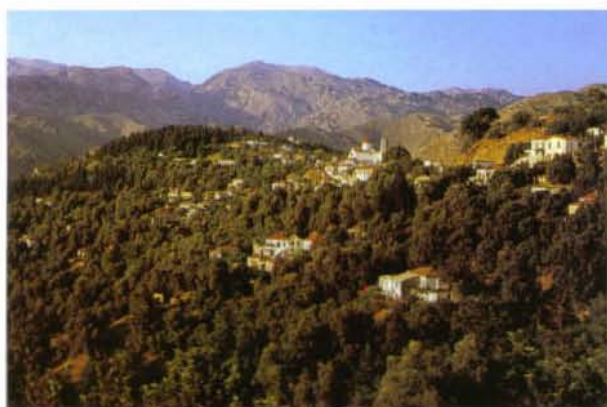
HARTA FIZICĂ

Cea mai mare insulă grecească este separată de partea continentală a țării de Marea Cretei. De aici s-a desprins un val gigantic după erupția vulcanului Thira, cunoscut și sub denumirea de Santorini, care a fost, se pare, cauza distrugerii minunatei civilizații minoice, în secolul XV î.Ch. O altă teorie leagă dispariția acestei culturi de invazia aheilor. Locuitorii pitorescului orașel Ierapetra, situat pe coasta sudică a Cretei, afirmă că trăiesc în orașul cel mai sudic din Europa.

Insula celor trei piscuri

Creta fascinează prin diversitatea peisajului. Plajele lungi de nisip și golfurile singuratice sunt la fel de frecvente ca și centrele turistice vibrând de viață. Însă relieful insulei este dominat de masivele muntoase impunătoare.

Satul montan Lakki, înconjurat de o vegetație sălbatică.

oraș. Serpentinele fără sfârșit ale drumurilor traversează culmile Muntelui Ida. Primăvara, când natura își intră aici în drepturi, înfloresc salcâmi și pinii. Insula este do-

minată de trei masive muntoase: Lefka Ori, Ida și Dikti. Coastele lor, cândva acoperite de păduri, sunt acum complet golașe. Acesta este rezultatul defrișărilor pădurilor de cedri și de chiparoși.

Majoritatea centrelor turistice din Creta se află pe coasta nordică a insulei, între Iráklion și Malia.

Creta este insula contrastelor. Oaspeții care sosesc în Iráklion, capitala aglomerată și zgomotoasă, sunt dezamăgiți la început. Clădirile de beton și fabricile fac ca Iráklionul să arate ca un tipic oraș industrial grecesc. Prima impresie dispare totuși sub influența peisajelor magnifice, care se întind la numai câțiva kilometri distanță de

CE MERITĂ VĂZUT

Muzeul Arheologic din Iráklion, săpăturile arheologice din Knossos (Epoca Minoică), Malia, Phaistos și Agia Triada, biserica bizantină din Kritsa, Parcul Național Pasul Samaria.

Hotelurile și restaurantele se întind ca un colier de perle de-a lungul plajelor nisipoase. Iubitorii de liniște trebuie să își încerce norocul în localitățile de pe țărmurile sudice.

ECONOMIA

Agricultura: culturi de măslini și legume. Producția de vin. Silvicultură. Pescuit. Turism.

Pe coasta de nord a Cretei, la malul Mării Cretei, se află așezarea pescărească Chania. Majoritatea locuitorilor celei mai mari insule a Greciei trăiesc din turism și din comerțul cu fructe de mare.

GRC 33

PELOPONEZ

Patria lui Agamemnon

În centrul peninsulei Peloponez se află legendara Arcadie, descrisă de poeți ca un ținut bucolic și fericit, cutreierat de „păștorii arcadieni”. În prezent, se cultivă aici măslini rodnici și pomi fructiferi.

Peloponez este leagănul culturii apusene. De nici o altă regiune din Europa nu se leagă atâtea mituri și evenimente istorice.

Teritoriul Greciei de astăzi a fost dominat timp de secole de cultura aheilor, cu centrul la Micene. Legenda spune că regele aheilor, Agamemnon, a dorit să se căsătorească cu Clytaemnestra și l-a ucis pe soțul ei pentru a o lua de soție. În final, Agamemnon a fost el însuși omorât de aleasa sa. Cultura miceniană a apus în jurul anului 1.200 î.Ch., dar 400 de ani mai târziu Peloponez și-a recăpătat importanța în istoria Greciei: aici a fost inventată scrierea greacă și tot aici s-au desfășurat primele jocuri olimpice, în 776 î.Ch. Aceste evenimente au avut o influență decisivă asupra integrării culturale a acestei regiuni frământate. O serie de orașe au căpătat o importanță deosebită: Argos, Corint și Sparta. Aceasta din urmă a pus bazele unei uniunii a Peloponezului, între

secolele VI-III î.Ch. Spartanii își petreceau întreaga existență participând la antrenamente militare și la războaie. Așa se explică originea expresiei „o existență spartană”, care se referă la un mod de viață caracterizat prin disciplină și restricții severe. Din 146 î.Ch. Peloponez a devenit parte integrantă a provinciei romane Macedonia iar din anul 395 d.Ch. a fost anexat imperiului bizantin. Dominația otomană de mai târziu a provocat revolte, care au condus, în 1821, la izbucnirea războiului grec de independență.

PE SCURT

- Regiune din Grecia, alcătuită din șapte districte.
- Cele mai populate orașe: Patras (150.000 de loc.) și Kalamat (50.000 de loc.)
- Moneda: euro
- Religia: ortodoxă

ECONOMIA

Agricultură: culturi de viță de vie, măslini, cereale, bumbac, smochine și fructe citrice; creșterea oilor și a caprelor.
Industrie: textilă, extractivă (cărbune brun), alimentară.
Turism

CE MERITĂ VĂZUT

Canalul Corint, orașele regale Micene și Sparta, ruinele Olimpiei (templul lui Zeus), Mistra și Epidauros, valea râului Alfios.

◆ CLIMĂ

Mediterraneană: veri fierbinți, secetoase și lungi; ierni blânde și ploioase. Temperaturile medii variază între +9°C iarna și +28°C vara.

Panorama Peloponezului, văzută de pe insula Indra (în prim plan)

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Menelaus, fratele mai tânăr al lui Agamemnon, a fost regele Spartei și soțul preafrumoasei Elena. Potrivit legendei, răpirea Elenei de către Paris a provocat războiul troian.
2. Stilul geometric originar din Micene (aprox. 1.200 î.Ch.), a influențat artele frumoase din întreaga Grecie.
3. Iliada este opera nemuritoare a marelui Homer. Ea a fost scrisă în secolul al VIII-lea î.Ch. și este una dintre cele mai vechi creații literare grecești.
4. Între anii 431 și 404 î.Ch. s-a desfășurat războiul peloponez dintre Sparta și Atena. După lupte sângeroase pe mare, Sparta a învins și a obținut hegemonia asupra Greciei.

PELOPONEZ

HARTA FIZICĂ

Peloponezul, cu forma sa palmată caracteristică, alcătuiește extremitatea sudică a Peninsulei Balcanice iar capul Matapan este cel mai sudic punct al continentului european.

Balsam pentru suflet

O vizită în Peloponez reprezintă, de fapt, o întoarcere la originile Europei. Aici se pot admira monumente ale culturii și se pot trăi experiențe de neuitat, care încălzesc inima călătorului.

În 1893, Peloponezul a devenit, de fapt, insulă: după multe dificultăți, a fost finalizată construcția Canalului Corint, care face legătura între golful Corint și golful Saronic. Canalul este traversat de un pod. În Peloponez, nu există zone aflate la o distanță mai mare de 50 de kilometri de mare. Câmpiile și munții din Peloponez depășesc în sud 2.400 de metri altitudine și coboară blând spre plajele de vis de pe țârm. Celebrul oraș Micene este situat în apropiere de Corint. Cetatea regală are o vechime de 3.500 de ani și este înconjurată de ziduri puternice, cu faimoasa Poartă a Leilor. Portul fortificat Nafplio domină golful Argolic. Înspre vest, un drum de munte șerpuitor conduce până la Tripoli. Aici se întinde pitoreasca Arcadie, țara munților împăduriți și a stâncilor golașe. În valea cea

Biserițele cocotate pe culmi reprezintă un element pitoresc, caracteristic acestei regiuni muntoase.

Întregul Peloponez este presărat cu biserici și mănăstiri din epoca bizantină.

verde a râului Alfios se află Olimpia - locaș sfânt al grecilor antici - asociat cel mai adesea cu jocurile olimpice, care se desfășoară acum în toate colțurile lumii.

STATISTICĂ

Suprafața: 21,4 mii de km²

Populația: aprox. 1 milion

Densitatea populației: 47 de loc./km²

Cel mai înalt punct:

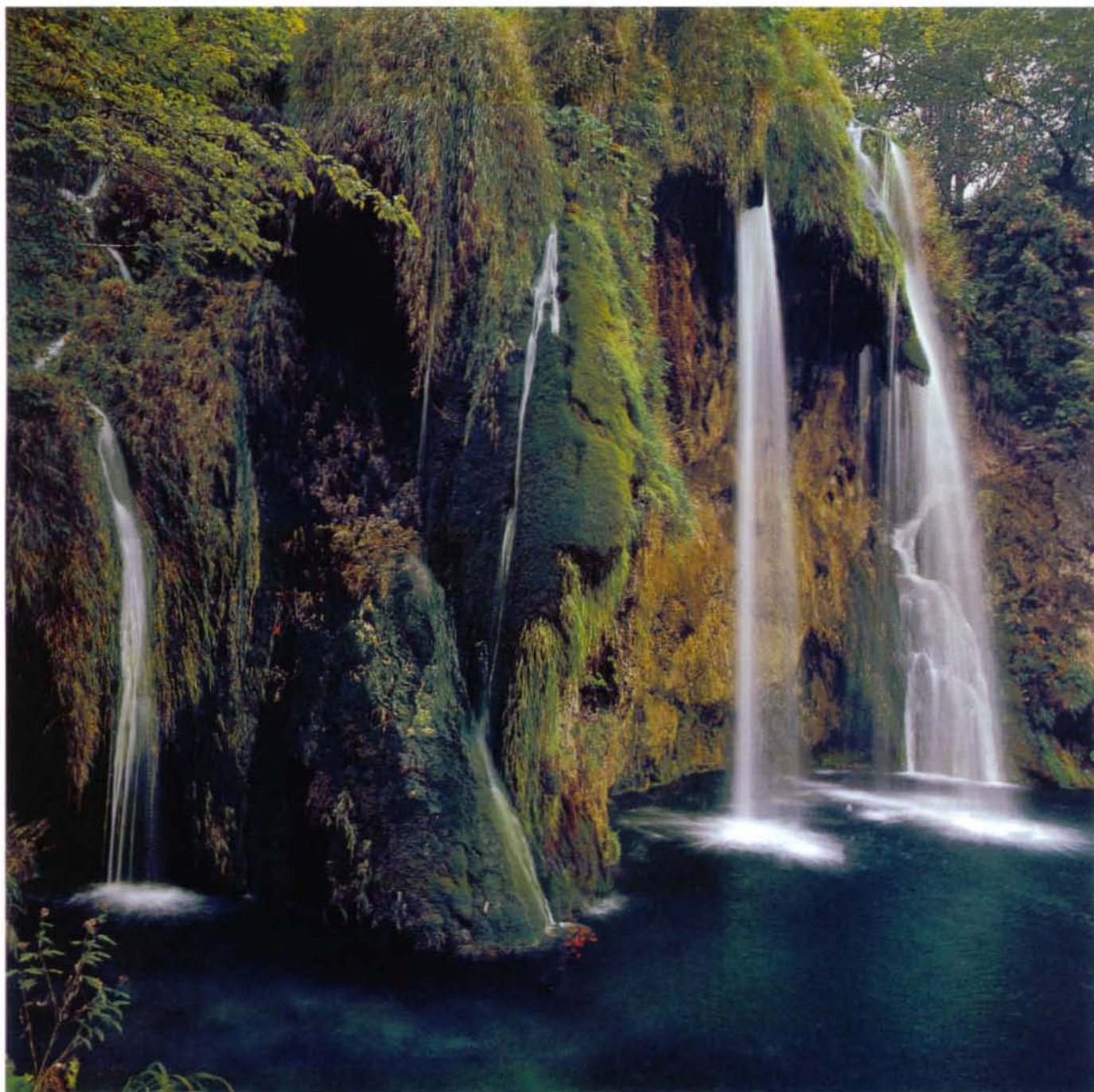
Taiget (2.400 m)

Lungimea drumurilor: 130.000 km, dintre care 200 km de autostrăzi.

CROAȚIA

Peisaj postbelic pe coastele înSORITE

Parcul Național Plitvice, Croația.

■ Fratricid sub privirile lumii ■

După moartea dictatorului Tito, în anul 1980, a început dezintegrarea statului multinațional iugoslav, care a culminat cu cel mai mare război din Europa de după 1945.

Lacul Mic cu apă sărată situat între dealurile din Parcul Național de pe Insula Mljet.

Majoritatea statelor lumii și-au obținut independența în urma unor lupte îndelungate purtate împotriva ocupanților sau a puterilor coloniale. Croația face excepție de la regulă: conflictul armat a început cu adevărat de abia după declararea independenței. La sfârșitul lui iunie 1991, Croația și Slovenia au anunțat că se separă de federație. La scurt timp după aceea, Armata Federală Iugoslavă dominată de sârbi împreună cu unitățile sârbe de voluntari au ocupat o parte din teritoriul Croației de est. La fel ca în alte regiuni afectate de acest sângeros război balcanic, și aici, oamenii care ani întregi conviețuiseră în armonie au început să se lupte între ei. ONU a trimis în regiune „căștile albastre” și a format o zonă de protecție pentru a apăra populația croată rămasă în zona de ocupație sârbă. Soldații au avut însă doar rol de observatori. La 21 noiembrie 1995 a fost semnat Tratatul de Pace de la Dayton (SUA). Menținerea păcii a fost mai

ușor de asigurat în Croația, deoarece, spre deosebire de Macedonia și Kosovo, populația locală era formată în majoritate din croați. În prezent, locuitorii acestei frumoase țări încearcă să uite de război și să meargă mai departe. În 2003, Croația a depus o cerere de aderare la Uniunea Europeană, iar în 2005 au fost demarate negocierile de aderare la UE.

PE SCURT

- Denumirea oficială: Republica Croația
- Denumirea locală: Hrvatska
- Sistem politic: republică
- Capitala: Zagreb (783.000 loc.)
- Limba: croată
- Moneda: kuna
- Religie: ortodoxism, islamism, catolicism
- Cele mai mari orașe: Split, Rijeka, Osijek, Zadar, Slavonski Brod
- Aeroporturi: Pleso (Zagreb), Salona (Split), Dubrovnik
- Lungimea drumurilor: 23.792 km
- Lungimea căilor ferate: 2.296 km
- Porturi: Rijeka, Šibenik, Split, Dubrovnik

STATISTICĂ

Suprafața: 56.600 km²

Populația:

4,49 mil. (90% croați, 4,5% sârbi)

Densitatea populației: 79 loc./km²

Speranța medie de viață: 72 de ani

Cel mai înalt vârf:

Dinara (1.830 m)

◆ CLIMĂ

Temperată, iar în Dalmația, mediteraneană. Temperatura medie pe coastă: +9°C în ianuarie și +25°C în iulie. În Zagreb, 0°C în ianuarie și +24°C în iulie.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Ctitorul Iugoslaviei, croatul Josip Broz, supranumit Tito, s-a născut în orașelul Kumrovec.
2. Franjo Tudjman, fost președinte al Croației și învingătorul sângerosului război civil, a condus țara cu o mână de fier. Observatorii externi l-au acuzat că a introdus forme de guvernământ aproape dictatoriale.
3. Orașul-cetate Karlovac a fost înființat de Habsburgi ca punct de apărare împotriva turcilor.
4. În preajma orașului Osijek, din estul Croației, s-a purtat una dintre cele mai sângeroase bătălii din istoria războiului civil iugoslav.

CROAȚIA

HARTA FIZICĂ

Croația înconjoară ca un clește teritoriul Bosniei și Herțegovinei. În prezent, s-ar părea că vremea războiului din Balcani a trecut, deși animozitatea dintre locuitorii musulmani, catolici și ortodocși persistă. Cu toate acestea, este puțin probabil ca Croația să devină în viitor arena unor lupte fratricide din cauza mării sale diversități etnice.

Acolo unde Europa se întâlnește cu Orientul

Farmecul specific al Croației este efectul îmbinării romantismului central-european cu ospitalitatea orientală.

ECONOMIA

Agricultura: culturi de porumb, sfeclă de zahăr, cartofi, viță de vie. Industria: ușoară (textilă), alimentară, metalurgică, energetică (petrochimică), de mașini electrice (nave), chimică.

CE MERITĂ VĂZUT

Amfiteatrul roman și Arcul de Triumf din Pula, catedrala și orașul vechi din Rijeka, lacurile din Parcul Național Plitvice, ruinele bizantine din Zadar, orașele istorice Trogir și Šibenik, lanțul de cetăți de apărare dintre Trogir și Split, Palatul lui Dioclețian din Split, orașul vechi din Dubrovnik, Insulele Dalmației, Zagreb.

În Peninsula Istria, turismul renaște din cenușa distrugerilor războiului civil. Pitorescul orașel Rovinj redevine o populară destinație de vacanță.

Croația, a cărei întindere și formă sunt rezultatul războiului civil din anii '90, este alcătuită din două părți distincte: în est, Slavonia cea deluroasă cu capitala la Zagreb, iar în vest, Dalmația cu Munții Dinarici, a căror înălțime atinge aproape 2.000 de metri. Culmile calcaroase ale acestui lanț muntos de pe țărmul Mării Adriatice coboară abrupt spre apă, unde se transformă în nenumărate insulițe care prelungesc linia țărmului acestei țări cu peste 4.000 de kilometri. Această regiune a fost, până la sfârșitul anilor '80, una dintre cele mai populare destinații turistice ale Europei. În fiecare an soseau aici zeci de mii de turiști, mai ales din Germania și Italia, și vizitau celebre așezări locale precum Rijeka, Zadar, Split și Dubrovnik. Războiul a secă-

Străduță patriarhală pe Insula Korčula

tuit însă această sursă importantă de venituri a Croației. După încheierea păcii, turiștii au început, încet-încet să revină. În special italienii sunt foarte legați sufletește de această țară și mulți dintre ei posedă case de vacanță în Peninsula Istria.

Înainte de război, economia Croației putea fi calificată din punct de vedere structural ca o economie relativ dezvoltată. Țara își asigura din producție proprie cele mai importante produse alimentare, iar extracția de petrol acoperea, în parte, nevoile energetice.

După război, economia și-a revenit în decurs de câțiva ani, dar nu au fost încă rezolvate problema lipsei unor reforme economice structurale și a șomajului, a cărui rată depășește 20%.

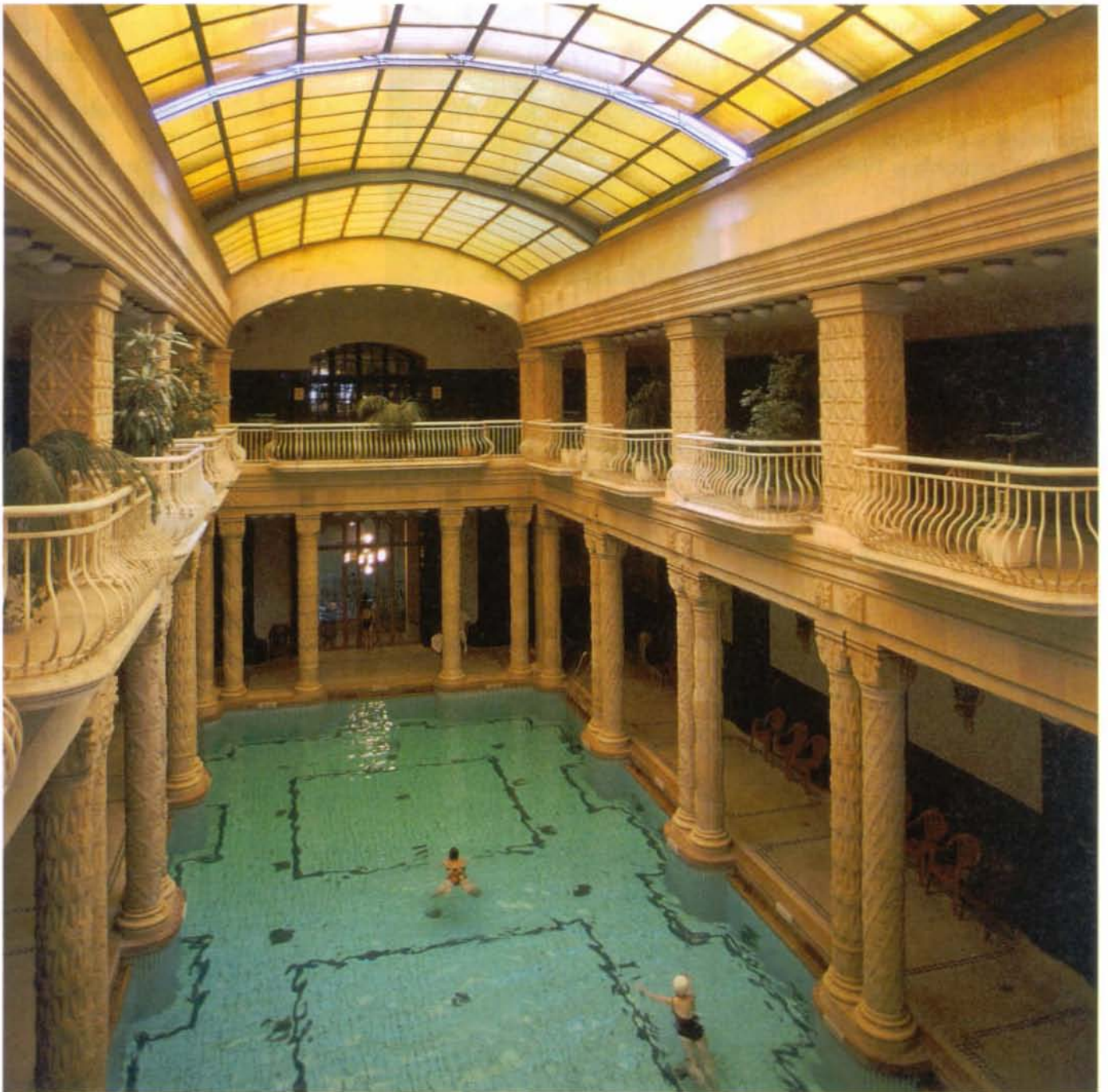
HUN 1

(HU)

UNGARIA

În patria călăreților și a stepelor

Scăldatul în băile publice, ca Baia Gellert cu decorul său minunat, este un obicei rămas de la turci, foștii ocupanți ai ungarilor.

În istoria acestui popor al cărui dor de libertate a fost adesea pus la încercare, războaiele, revoltele și invaziile au fost un lucru obișnuit. Acum, însă, pentru unguri a bătut ora păcii și a democrației.

Pentru unguri, libertatea a fost întotdeauna bunul cel mai de preț. Ca ministru al afacerilor externe în acea perioadă, Gyula Horn, a fost primul în Europa de Est care a dat dovadă de curaj, deschizând granițele țării sale spre Vest, la 11 septembrie 1989.

PE SCURT

- Denumirea oficială: Republica Ungară
- Structura administrativă: 19 comitate și un municipiu (Budapesta)
- Capitala: Budapesta
- Limba: maghiară (98,5%)
- Moneda: forint
- Religie: catolici (67,5), protestanți (22%)
- Cele mai mari orașe: Debrecen, Győr, Miskolc, Pécs, Szeged, Székesfehérvár, Szolnok
- Cele mai mari lacuri: Balaton (592 km²), L. Neusiedler
- Cele mai lungi râuri: Dunărea, Drava, Tisa
- Masivele muntoase: Munții Bakony, Munții Bükk, Mátra
- Aeroportul internațional principal: Ferihegy - Budapesta

ECONOMIA

Industria: de mașini, chimică, electronică, de autoturisme.
Bogății naturale: bauxită, cărbune brun. Agricultură: culturi de viță de vie, porumb, grâu, creșterea porcinelor. Turism.

Băile publice modernizate corespund celor mai înalte standarde.

Din vechime, neamul maghiarilor a trebuit să țină piept puterilor străine. Încă din 1526, cea mai mare parte a țării a trecut sub ocupația otomană. După eliberarea finală de sub jugul turcesc (1699) Ungaria a devenit parte a monarhiei habsburgice. De abia după căderea monarhiei austro-ungare, Ungaria a devenit independentă, pierzând însă două treimi din teritoriul său în favoarea noilor state vecine.

În 1946, statul maghiar și-a câștigat independența, dar a intrat în sfera

de influență a URSS, devenind unul dintre statele blocului comunist. Trei ani mai târziu a fost proclamată republica populară.

Anul 1956 s-a scurs sub semnul revoltei împotriva dominației comuniste. Tancurile și trupele sovietice au înăbușit cu forța eforturile națiunii ungare de a-și redobândi libertatea. Cu toate acestea, în Ungaria nu a prins niciodată ideologia marxistă rigidă, cum s-a întâmplat în cazul vecinilor din est. În anii '60 a apărut expresia „gulașul comunist”. Încă de pe atunci, în Ungaria au fost introduse elemente ale economiei de piață.

CE MERITĂ VĂZUT

Budapesta (Buda: Dealul Castelului; Pesta: clădirea parlamentului, muzeele, Insula Margareta), meandrele Dunării (Szentendre, Vișegrad, Esztergom), vestul Ungariei (Sopron, Kőszeg), Balaton, Pécs, Parcul Național Hortobágy, Szeged, podgoriile din Tokaj.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. La 1 ianuarie 1988, ungurii au căpătat dreptul de a călători liber peste graniță.
2. Bucătăria ungară este de neimaginat fără paprica. Paprica, sau ardeiul iute, este fructul unei plante din familia solanaceelor. După ce este uscat la soare și apoi pisat mărunt, este folosit pe post de condiment foarte iute, datorită căruia alimentele capătă un gust într-adevăr picant.
3. În 1987, UNESCO a decis să introducă două situri ungare în Patrimoniul Mondial Cultural și Natural: zona castelului din Buda cu cele două maluri ale Dunării și satul Hollókő (așezare etnografică).
4. În Europa, limba maghiară se aseamănă cel mai mult cu limba finlandeză. Ambele fac parte din familia de limbi fino-ugrice.

HUN 3

HU

UNGARIA

HARTA FIZICĂ

Ungaria ocupă cea mai mare parte a Câmpiei Ungare, numită și Câmpia Panonică. Aproape două treimi din suprafața țării este alcătuită din câmpii aflate la altitudini mai mici de 200 de metri și înconjurată din trei părți de unități deluroase și munți joși, unele fiind ramificații ale Carpaților - la nord și la est. Ungaria este traversată de la nord la sud de Dunăre, care împarte țara în două. Așezată pe ambele maluri ale fluviului, Budapesta, capitala Ungariei, este pe drept considerată unul dintre cele mai frumoase orașe din Europa. Pe aici au trecut cândva marile căi comerciale și marile migrații, iar în prezent aici se află unul dintre cele mai importante noduri de comunicație de pe continent.

Giuvaerul de pe Dunăre

Tara maghiarilor, cum se autodenumesc ungarii, se întinde la est și la vest de Dunăre.

La o primă vedere, Ungaria pare a fi patria câmpiilor și pășunilor întinse, în mijlocul cărora doar din loc în loc se ridică dealuri joase.

La o privire mai atentă, pot fi distinse câteva regiuni caracteristice, în ciuda reliefului destul de monoton. Marea Câmpie a Ungariei (Alföld), care se întinde la est de Dunăre și care ocupă aproape jumătate din suprafața țării, este o regiune aluvială fertilă, brăzdată de râurile care curg dinspre Carpați. În limba maghiară aceste terenuri întinse sunt numite „pusta”, adică „pământul nepopulat”. În fermele

STATISTICĂ

Suprafața: 93.032 km²

Populația: 10,06 milioane de locuitori (93% maghiari)

Densitatea populației: 108 loc./km²

Populația urbană: 65%

Cel mai înalt vârf: Kékes 1.015 m (în masivul Mátra)

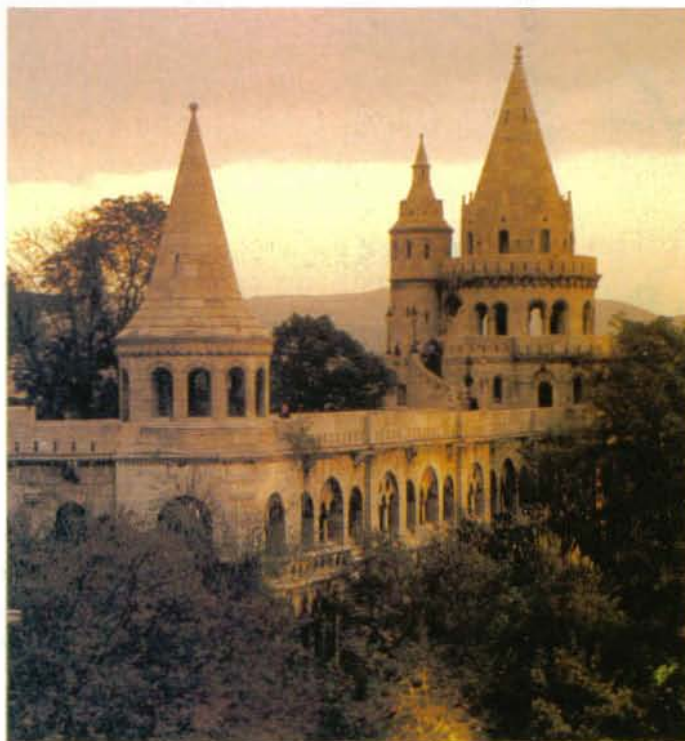
Cel mai de jos punct: 78 m (în apropiere de Szeged)

CLIMĂ

Climă temperat-continentală.

Temperatura medie anuală este de +10°C. Cea mai ridicată temperatură înregistrată: +36,7°C.

În Budapesta au loc mari variații de temperatură în funcție de sezon: media este de -2,1°C în ianuarie și de +21,2°C în iulie. Cantități ne semnificative de precipitații.

Bastionul Pescarilor, vizibil în fotografie, se află în Buda, pe malul drept al Dunării, și face parte din fortificațiile medievale care înconjurau cândva vechiul oraș. Până în anul 1873, Buda și Pesta, care alcătuiesc astăzi capitala Ungariei, au existat ca două orașe separate.

izolate răspândite pe suprafața pusteii locuiesc agricultori și păstori, printre care mai pot fi încă întâlniți călăreții maghiari tipici, urmașii populației rătăcitoare a stepelor, care se ocupă cu creșterea cailor. Turiștii pot admira iscusința neasemuită cu care aceștia călăresc în Parcul Național Hortobágy. Pusta este delimitată la nord de Dealurile Nordice (Felföld), alcă-

tuite din trei șiruri muntoase: Zemplén, Mátra și Bükk.

A treia regiune a țării, situată la vest de Dunăre, este ținutul transdunărean care se termină la nord-vest cu Munții Bakony. La poalele acestora, se află cel mai mare lac din Ungaria, Lacul Balaton. Această „mare ungară” cu suprafața de 600 km² și cu lungimea de 78 de kilometri, este locul favorit de odihnă al turiștilor din întreaga Europă de mai bine de o sută de ani. Solul fertil și clima caldă oferă condiții excelente pentru cultivarea viței de vie.

Dunărea curge prin capitala Ungariei, Budapesta.

ITALIA

Un mozaic de peisaje

Lacul Como din Tremezzo, în regiunea Lombardia. Vedere din grădina Vilei Carlotta.

Italianii nu trăiesc doar din istoria lor bogată. În ciuda conflictelor sociale acute, influența țării din Peninsula Apenină nu este cu nimic mai prejos decât cea a vecinilor europeni.

Italia face parte dintre cele mai tinere state ale Europei, unitatea națională pierdută în antichitate fiind recâștigată de abia în anul 1860. Cândva o țară agricolă, în anii '50 ai secolului XX, Italia a început să se dezvolte rapid, devenind a cincea putere economică occidentală. Totuși, țara este permanent amenințată de instabilitate politică, de corupție și de activitățile mafiotе. În plus, ea este subminată de diferențele enorme în dezvoltarea diferitelor regiuni: nordul Italiei ține pasul cu țările bogate ale Europei de Vest, centrul se află în faza dezvoltării dinamice, dar sudul, numit

Automobil din secolul XX, marca Fiat, aparținând lui Florio Felice Nazzaro, câștigător în cursa din 21 aprilie 1907

Vedere de pe Capitoliu către Forul Roman.

oții din sud. Tendințele separatiste sunt puternice, iar liderii mișcărilor autonomiste din nord visează chiar la separarea Padaniei de restul țării.

ECONOMIA

Bogății naturale: petrol, gaze naturale, sare, mercur, marmură. Agricultură: culturi de viță de vie, de cereale, de legume și de fructe. Industria: petrochimică, a oțelului, metalurgică, de autoturisme și textilă. Turism (7% din PIB).

Mezzogiorno, rămâne în continuare slab dezvoltat, în ciuda numeroaselor subvenții din țară și din străinătate (din partea Uniunii Europene). Consecința neliniștitoare a acestor diferențe este apariția printre italienii din nord a unui sentiment de antipatie față de compatri-

CE MERITĂ VĂZUT

Munții Dolomiți, ținutul lacurilor și Câmpia Padului, Veneția, Ravenna, Roma și Vaticanul, Florența și Toscana, Golful Napoli (Pompei), Sicilia.

CLIMĂ

Climă temperată la nord: ierni aspre (la Torino 0°C), veri calde și umede (+24°C). Climă mediteraneană în sud: ierni blânde (Roma +7°C, Napoli +10°C), veri calde și uscate (Roma +24°C, Napoli +26°C). În Sicilia și în Sardinia există regiuni afectate de secetă.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

- Pe teritoriul Italiei se află două organisme statale independente: Vatican și San Marino. Statul Vatican (0,44 km²), sediul papei, al autorităților și al instituțiilor Bisericii Catolice, se află în centrul Romei, pe malul stâng al Tibului. San Marino, cea mai mică (61,19 km²) și cea mai veche republică din Europa (înființată în 1263), este situată la granița dintre regiunile Marche și Emilia-Romagna, la poalele Alpilor, nu departe de Rimini.
- Cel mai mare concern industrial privat din Italia este FIAT (Fabrica Italiana Automobili Torino), înființat în 1899.
- În 1992, a început la Milano acțiunea de anvergură „mani pulite” („mâini curate”), îndreptată împotriva corupției și a finanțării ilegale a partidelor politice.

ITALIA

HARTA FIZICĂ

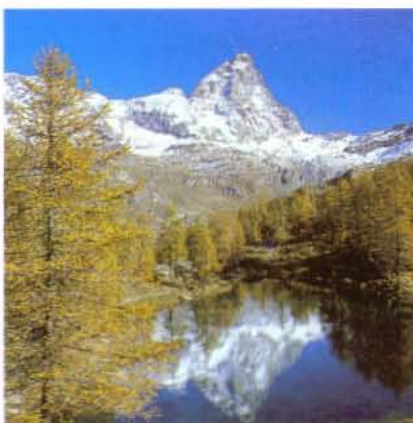
Faimoasa „cizmă” italiană, împreună cu Sicilia și Sardinia, este una dintre cele mai caracteristice forme de pe harta lumii. În ciuda istoriei extrem de bogate a acestor pământuri, Italia este unul dintre statele tinere ale familiei europene, fiind înființată în 1860.

Cizma italiană

Peninsula Apenină, care amintește de forma unei cizme, este situată în partea centrală a bazinului Mării Mediterane. Împreună cu Sicilia, aceasta formează o punte între Europa și Africa.

Teritoriul Italiei cuprinde trei mari regiuni geografice: la nord, zona continentală, legată de Europa Centrală; la sud, peninsula înconjurată de patru mări și de insulele din largul țărmurilor sale.

Alpii formează un arc întins care unește Liguria, la vest, cu Venetia, la est. În acest amfiteatru imens se

Alpii separă Italia de vecinii săi din nord. Vârful Monte Cervino (Matterhorn) se ridică până la o înălțime de 4.478 de metri.

află numeroase lacuri. Mai jos se întinde triunghiul Câmpiei Padului (50.000 km²), care își datorează solurile fertile revărsărilor Padului și ale numeroșilor săi afluenți.

Osia peninsulei sunt Munții Apenini. Acest lung lanț de stânci calcaroase de la nord de Genova atinge Alpii și se întinde până în Sicilia. De pe ambele laturi ale

Venetia se scufundă în lagună câte 2 milimetri în fiecare an, de aceea, Piața San Marco este tot mai des inundată de ape.

STATISTICĂ

Suprafața: 301.323 km²
 Populația: 58,4 milioane de locuitori (2005)
 Densitatea populației: 192 loc./km²
 Populația urbană: 67%
 Granițe: cu Franța, Elveția, Austria și Slovenia
 Lungimea țărmului: 8.500 km, din care țărmurile insulelor măsoară 3.766 km
 Enclave: Vatican, San Marino

Apeninilor coboară spre mare coline pitorești, iar mai jos se găsesc șesuri domoale. Coastele sunt pe alocuri stâncoase și accidentate, în Liguria și Campania, iar pe alocuri sunt plate și nisipoase, ca în regiunea Mării Tirenene și a Adriaticii.

Sardinia și Sicilia sunt cele mai mari dintr-un grup de insule care aparțin Italiei. Sardinia, situată la sud de Corsica, se află departe de coastele vestice ale peninsulei, în timp ce Sicilia este despărțită de continent doar de strâmtoarea îngustă a Messinei.

În sudul Italiei, viața locuitorilor nu este ușoară, clima fiind aici uscată și fierbinte. Pe terenurile dintre Napoli și Sicilia erupțiile vulcanice sunt frecvente (Etna, Stromboli și Vezuviu), iar Calabria este des afectată de cutremure de pământ.

PE SCURT

- Denumirea oficială: Republica Italiană (din 1946)
- Structura administrativă: 20 de regiuni cuprinzând 103 de provincii
- Capitala: Roma, 2,66 milioane de loc. (2001)
- Limbi: italiană (limba oficială), germană, franceză, slovenă
- Religia: în principal catolică
- Moneda: euro
- Principalele masive muntoase: Alpii, Apeninii
- Vulcani: Etna, Vezuviu, Stromboli, Vulcano
- Cele mai mari orașe: Roma, Milano, Napoli, Torino, Genova, Palermo, Bologna, Florența, Venetia
- Cele mai lungi râuri: Pad, Adige, Tibru, Adda, Arno
- Cele mai mari lacuri: Garda, Maggiore, Como, Iseo
- Este înconjurată de mările: Ligurică, Tireniană, Ionică și Adriatică
- Porturi principale: Genova, Venetia, Taranto, Napoli, Trieste, Palermo
- Cele mai mari aeroporturi: Fiumicino (Roma), Malpensa (Milano)

ITA 5

ROMA

Cetatea Eternă

Construirea bazilicii Sf. Petru a durat peste 150 de ani (lucrările au fost încheiate în anul 1626). Ea a fost ridicată deasupra bisericii construite peste mormântul apostolului Petru în secolul IV, din ordinul împăratului Constantin cel Mare. Cupola bazilicii a fost proiectată de Michelangelo.

Până în prezent, faima Romei se datorează mai puțin perioadei sale de măreție și mai mult filmelor dedicate problemelor și contrastelor sociale cu care se confruntă Cetatea Eternă.

Roma a devenit capitala Italiei după unificarea țării în 1870. Orașul număra pe atunci 200.000 de locuitori. În anii care au urmat, a avut loc o dezvoltare dinamică a orașului și populația a început să crească. În anii '20 ai secolului XX, dictatorul fascist Benito Mussolini a preluat puterea în Italia. Când Ducele a ordonat lărgirea străzilor și construirea de palate monumentale prin fața cărora urmau să se desfășoare paradele militare, mulți localnici au fost alungați la marginile orașului. Ei trăiau aici în condiții demne de milă, în timp ce în centrul Romei apa țâșnea din fântâni impunătoare. Așa au luat naștere cartierele sărace insalubre care înconjoară orașul. Acestea au crescut tot mai mult în dimensiuni, mai ales datorită migrației populației sărace din sudul și nordul Italiei, în anii '40. Nevoia a făcut ca blocurile din beton să înlocuiască treptat casele primitive, dar infrastructura (școli, grădinițe și alte obiective de uz public) continua să lipsească. În această atmosferă deprimantă au luat

La picioarele Capitoliului se află Forul Roman (în prim plan) și ruinele multor clădiri antice.

naștere filmele celebre ale curentului neorealist, care au plasat Italia pe harta mondială a cinematografiei și au adus faimă actorilor și regizorilor italieni. Unul dintre cele mai cunoscute filme ale genului este „Hoții de biciclete” în regia lui Vittorio de Sica, din anul 1948.

Dezvoltarea ulterioară a Romei a adus cu sine probleme sociale, cu care alte metropole europene se con-

fruntaseră deja cu câteva decenii înainte. Statutul Romei, capitala Italiei, este unul aparte: orașul este privit, într-un anumit sens, ca un „element străin”. El nu a aparținut nici uneia dintre țările care au format republica. În plus, Roma este simbolul puterii centrale, față de care italienii simt o anumită rezervă.

CE MERITĂ VĂZUT

Capela Sixtină (frescele), Termele lui Caracalla, Forul Roman, bazilica Sf. Ion în Laterano, bazilica Sf. Pavel de Dincolo de Ziduri; muzeele (din Vatican și din Villa Borghese), bazilica Sf. Petru, cartierul Trastevere

ECONOMIA

Turism, comerț, servicii. Doar 23% din locuitori lucrează în industrie și în sectorul de producție.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Prin „Marșul asupra Romei” din octombrie 1922, fasciștii l-au obligat pe regele Victor Emanuel al II-lea să le cedeze puterea.
2. Cartierul Trastevere („de dincolo de Tibru”) este orașul antic al romanilor de altădată. Turistul are impresia că în acest loc, printre vechile magazine, baruri și ateliere de artizanat, timpul stă în loc.
3. În secolul XVI, cel mai mare artist al Renașterii romane târzii a fost Michelangelo Buonarroti. El este autorul cupolei bazilicii Sf. Petru, precum și al frescelor din Capela Sixtină.
4. În antichitate, în Colosseumul roman aveau loc lupte de gladiatori, iar în Circus Maximus, la picioarele Palatinului, se desfășurau întrecerile de care.

ROMA

PLANUL ORAȘULUI

Tibru împarte Roma în două părți. Pe malul său stâng se ridică cele mai vechi monumente ale capitalei imperiului antic: Forul Roman, ruinele caselor de pe Palatin, Colosseumul. Tot aici s-a păstrat tiparul medieval al străzilor de lângă Piazza Navona și Piazza Campo dei Fiori. Pe malul drept al râului, o plimbare pe străduțele pitorești ale cartierului Trastevere oferă o pauză binevenită, după vizitarea Vaticanului și a castelului Sant' Angelo.

Leagănul istoriei europene

Nu există alt oraș în Europa care să se poată mândri cu o istorie asemănătoare celei pe care, timp de peste 2.500 de ani, a trăit-o Roma. O vizită în Cetatea Eternă este, de fapt, o călătorie în timp, în Europa veacurilor de mult apuse.

Roma este orașul antichității, al evului mediu creștin și al Renașterii italiene fără egal. Din păcate, în secolul XX, orașul a fost urât de setea de putere a fasciștilor și de păcatele modului haotic de a construi, propriu anilor '50.

Fiecare traseu conduce pe călător pe urmele trecutului. Călătoria poate fi începută de pe Palatin, în apropiere de Forul Roman: terenul dintre forurile imperiale, Colosseum și Termele lui Caracalla reprezintă centrul Romei antice. Mai spre nord, se află monumentul lui Victor Emanuel al II-lea (primul rege al Italiei unificate în 1870), care este privit cu puțină simpatie de majoritatea romanilor, precum și Palatul Venețian (Palazzo Venezia), prima capodoperă a Renașterii. Renumita piață romană Piazza Navona, cu cele trei fântâni ale sale, se află la mică distanță. Circulația autoturismelor este interzisă aici, ceea ce face din piață locul favorit de întâlnire al turiștilor și al locuitorilor orașului. Alături, în Piazza della Rotonda, poate fi admirat Pantheonul și cupola sa. Castelul Sant' Angelo de pe malul opus al

Inima Romei moderne este Piazza di Spagna, o piață lungă, în care se află celebrele Trepte Spaniole.

Tibrului, a fost inițial mausoleul împăratului Adrian, și mai apoi locul de refugiu al papilor. Bazilica Sf. Petru și Vaticanul se află în imediata apropiere a castelului.

Piazza Navona, una dintre cele mai frumoase piețe din lume, a fost construită pe locul stadionului ridicat în anul 86 d. Ch. de împăratul Domițian, dedicat întrecerilor în stil grecesc, în care concurenții se luptau goi. Astăzi, aici își dau rendez-vous turiștii și...îndrăgostiții.

STATISTICĂ

Anul înființării: 753 î. Ch.
Populația: 2,82 milioane de locuitori
 (aglomerația urbană numără 3,8 milioane)
Suprafața: 1.508 km²
Evoluția demografică:
 150 d. Ch.: 1.500.000 loc.
 anul 1300: 17.000 loc.
 anul 1800: 117.000 loc.
 anul 1900: 420.000 loc.
 anul 1940: 1.200.000 loc.
 Capitala Italiei din anul 1871

CLIMĂ

Mediterraneană, cu temperaturi moderate. Temperaturile medii variază între +8°C și +25°C, iar vara ating chiar +40°C.

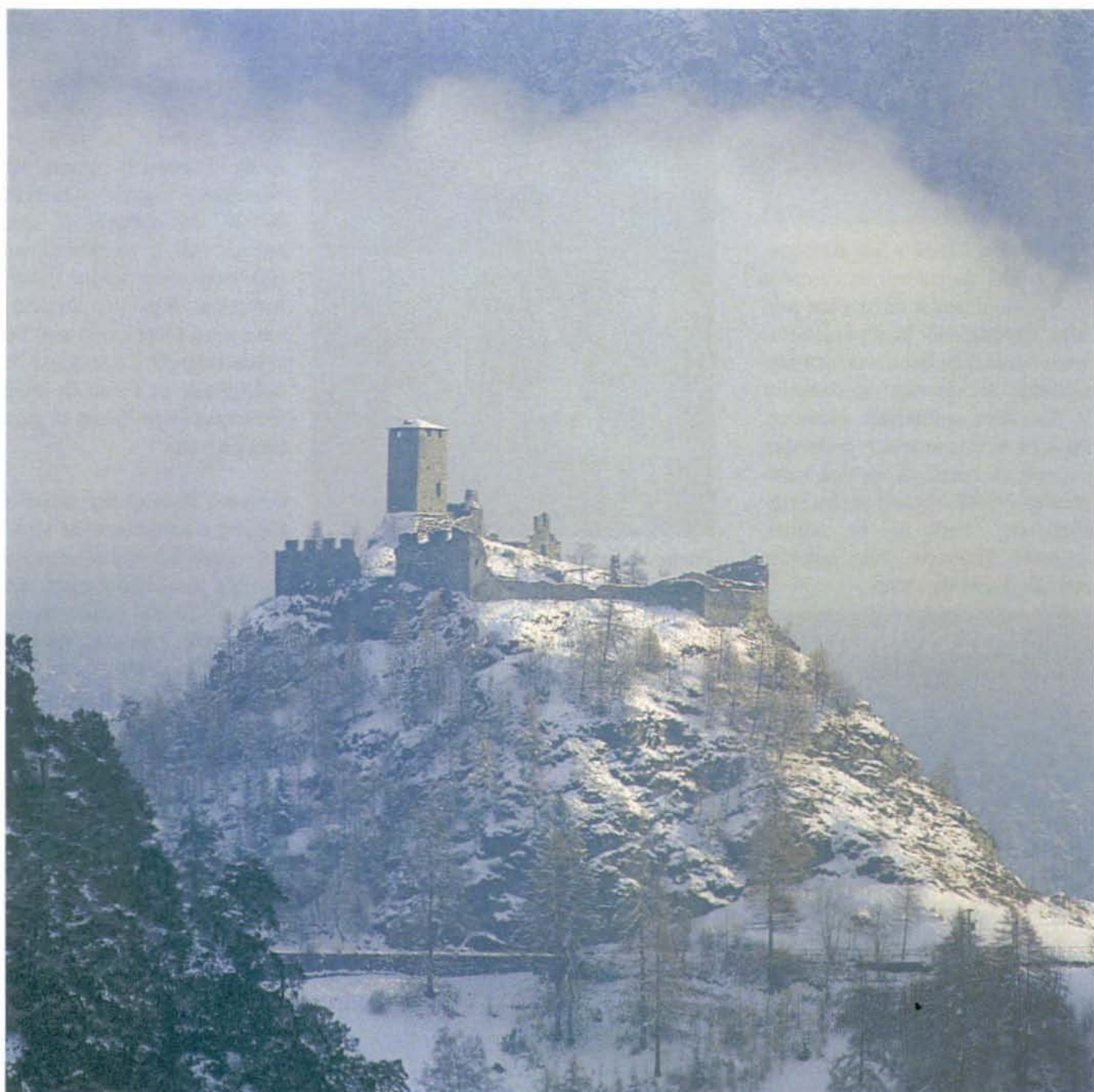
PE SCURT

- Roma este capitala regiunii Latium și a Republicii Italia
- Limba: italiană
- Religia: catolicism
- Râu: Tibru
- Aeroporturi: Campino, Fiumicino-Leonardo da Vinci

VALEA AOSTA

Valea franceză din Italia

Ruinele castelului Graines din secolul XI, situat la poalele Monte Rosa. Acesta este unul dintre cele câteva zeci de castele care, în Evul Mediu, apărau intrarea în Valea Aosta.

Această regiune autonomă a Italiei s-a aflat sub influență franceză timp de opt sute de ani. De aceea, actualii locuitori ai Văii Aosta se simt mai degrabă francezi decât italieni.

CE MERITĂ VĂZUT

Aosta, Cogne, castelul Fénis, Furggen, Monte Rosa, panorama Vârfului Matterhorn (Muntele Cervino) văzut dinspre orașul Breuil-Cervinia, Courmayeur, Verrès, castelul Issogne, Parcul Național Gran Paradiso.

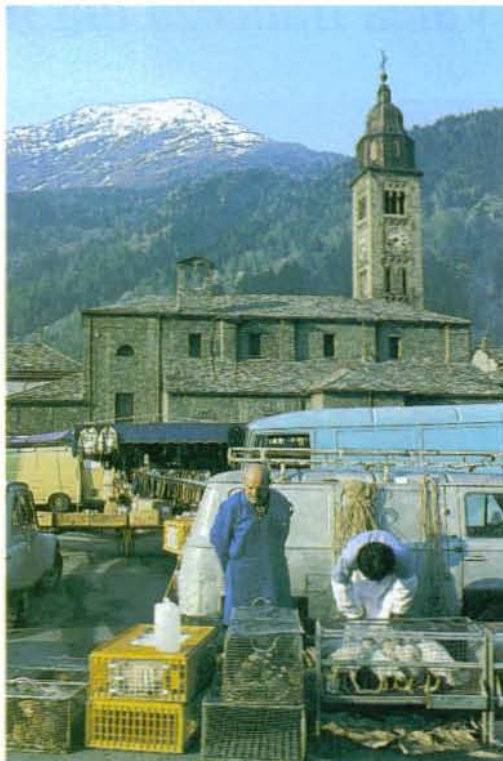
Valea Aosta a fost descoperită de romani în căutarea unui punct de trecere prin Alpi. Expediția lor în nord nu a fost deloc ușoară: au trebuit să facă față ostilității localnicilor, avalanșelor și atacurilor animalelor sălbatice. Datorită artei construirii podurilor, romanii au reușit să supună valea greu accesibilă, al cărei centru principal era, încă de pe atunci, Augusta Praetoria cea puternic întărită, Aosta de astăzi.

ECONOMIA

Turism (izvoare termale, drumeții montane, schi). Agricultură: culturi de cereale, de viță de vie, de fructe; creșterea animalelor; silvicultura. Hidrocentrale. Industria: farmaceutică, metalurgică, petrochimică și energetică, a lemnului.

STATISTICĂ

Suprafața: 3.263 km²
 Populația: 120.909 de locuitori
 Densitatea populației:
 37 loc./km²
 Cel mai înalt vârf:
 Dufour (în Monte Rosa, 4.638 m)

Produsele locale sunt vândute la târgul din Morgex.

Din anul 1031, valea a aparținut Casei de Savoia. Regatul Savoiei de mai târziu a reprezentat, în secolul XIX, începutul statului național italian. Locuitorii văii, deși aparțineau cercului culturii franceze, nu s-au simțit puternic legați de Franța și au rămas mai degrabă loiali Casei de Savoia. Au existat și motive: francezii au pus

în pericol, în repetate rânduri, populația locală. La sfârșitul secolului XVIII trupele revoluționare au pustiit valea, ceea ce a determinat o decădere economică și o emigrare în masă care au durat câteva decenii. În 1800, în Aosta a poposit armata lui Napoleon, care număra 40.000 de oameni și care încerca să îi surprindă pe Habsburgi prin nordul Italiei. Antipatia față de armatele franceze a făcut ca, în anii '30 ai secolului XIX, acestea să fie întâmpinate cu focuri de armă din turnul Bard, situat la gura estică a văii.

Perioada fascismului italian a generat o schimbare de atitudine: după înlocuirea numelor

franceze ale localităților cu nume italiene, și după interzicerea folosirii limbii franceze, majoritatea locuitorilor din acest ținut de basm s-au declarat în favoarea unificării cu Franța, chiar și după căderea regimului lui Mussolini. Nu s-a ajuns însă până acolo, deoarece, în 1948, statul italian a acordat Văii Aosta o autonomie largă și statutul de regiune independentă.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Tunelul Mont Blanc (11,6 km), construit între anii 1959-1965, este unul dintre cele mai lungi tuneluri rutiere din lume.
2. Numele „Aosta” provine de la numele împăratului roman Augustus, și a fost atribuit fortăreței încă din anul 25 î.Ch.
3. În numele „italienizării”, fasciștii au schimbat numele satului La Thuile în Porta Littoria.
4. La sfârșitul celui de al Doilea Război Mondial, mișcarea de rezistență îndreptată împotriva armatei italiene fasciste a ocupat orașul Aosta.

EUROPA
DE VEST

ITA 43

VALEA AOSTA

HARTA FIZICĂ

Valea Aosta pătrunde adânc în masivul alpin, beneficiind de pe urma acțiunii erozive a ghețarului precum și a râului Dora Baltea și a afluenților acestuia. Cândva greu accesibilă, mai ales dinspre Franța, valea este astăzi des vizitată de turiștii francezi, italieni și nu numai, datorită drumurilor de calitate și tunelului Mont Blanc.

Localități

- peste 30.000 loc.
- sub 10.000 loc.

— drumuri principale

1000 1500 2000 m

□ zăpezi permanente

VALEA AOSTA

Vestigii romane la poalele gigantului de peste 4.000 de metri.

Valea Aosta este o punte de legătură naturală între Europa de Vest și Italia.

Valea Aosta este situată în nord-vestul Italiei, în apropiere de granița cu Elveția și Franța, și se întinde la picioarele celor mai înalte vârfuri ale Alpilor: Mont Blanc, care o domină de la înălțimea de peste 4.000 de metri, Monte Rosa, Gran Paradiso și Matterhorn (Muntele Cervino). Valea Aosta are 80 de kilometri lungime și 40 de kilometri lățime, iar altitudinea sa medie măsoară 2.106 metri. Valea în sine este un coridor puțin adânc săpat între cele mai înalte vârfuri muntoase de un ghețar cu lungimea de 100 de kilometri, la sfârșitul Pleistocenului. Prin vale curge

Valea Aosta. Râul Dora Baltea la Pre-St.Didier

CLIMĂ

Climă montană. Temperaturile medii ating -5°C la altitudinea de 3.500 de metri, $+8^{\circ}\text{C}$ la altitudinea de 1.000 de metri, și $+12^{\circ}\text{C}$ în văi.

PE SCURT

- Regiune de graniță în nord-vestul Italiei. Cea mai mică și mai slab populată provincie italiană.
- Limbi: franceză, italiană, dialectul provensal
- Valuta: euro
- Religia: catolicism
- Cele mai importante localități: Aosta, Châtillon, Saint-Vincent, Verrès, Entrè ves, Courmayeur, Morgex
- Râuri: Dora Baltea, Dora di Verney, Dora di Valgrisanche, Dora di Savara, Dora di Rhêmes, Grand Eyvia, Evançon
- Lacuri: Grand Lac, Verney

tumultosul râu Dora Baltea, care izvorăște din vest, de la poalele masivului Mont Blanc. Afluenții săi nordici și sudici au săpat în stâncă văi adânci și înguste, care conduc spre cele mai înalte piscuri din Europa.

Începând cu romanii, conducătorii acestei regiuni au ridicat pe coastele Văii Aosta castele fortificate, pentru a se apăra de dușmani. În prezent, după construirea tunelului Mont Blanc, care unește Franța și Italia, majoritatea acestor monumente se găsesc pe marginea celor mai frecventate drumuri. Merită să te abați însă de la drumurile principale ca să poți admira peisajele fermecătoare. Vechiul drum roman, datând din

secolul I î.Ch., trece de la vest spre est, străbătând ținutul presărat cu poduri fascinante, cu sate și orașe medievale, cu ruinele fostelor forturi și cu palate impunătoare. Orașul Aosta, situat pe un platou înconjurat de munți, prezintă o combinație interesantă de arhitectură antică romană și de construcții medievale.

Vedere din Valea Ferret spre culmile alpine înzăpezite.

FLORENȚA

Simfonia artelor

Florența, capitala Toscanei, este un mare centru artistic și un monument al Renașterii, perioada în care a avut loc revirimentul artistic și cultural al Europei.

Nici una dintre puternicele dinastii care au guvernat în trecut Florența nu a influențat soarta orașului și a întregii regiuni așa cum a făcut-o familia Medici.

Splendoarea Florenței ca oraș al artei se leagă în mare măsură de numele familiei Medici, care se bucură și astăzi de respect.

De la jumătatea secolului XV și până la moartea ultimei reprezentante a familiei, în 1743, această dinastie influentă a guvernat orașul, sporindu-i bogăția materială și culturală. Primele bănci mari datează încă din secolul XIII, iar moneda de aur (florinul), bătută din anul 1252, era cunoscută în întreaga Europă.

CE MERITĂ VĂZUT

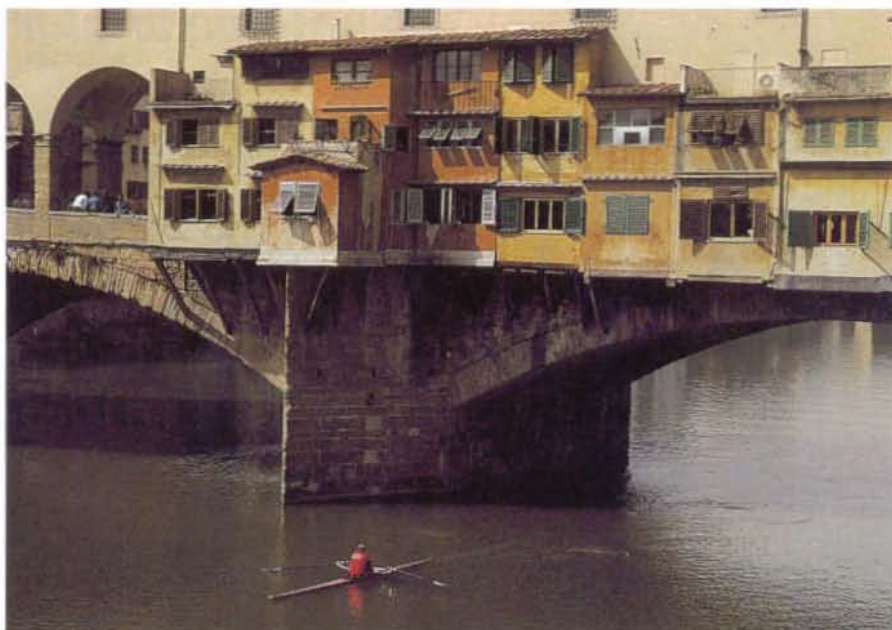
Catedrala, Vilele Medici, Biserica San Lorenzo, Galeria Uffizi, Baptisteriul San Giovanni, Palatul Signoria, Ponte Vecchio, Galeria Academiei, numeroase alte biserici și palate.

CLIMĂ

Temperată umedă. Temperatura medie atinge +5°C în ianuarie și +21°C în iulie.

PE SCURT

- Oraș din partea centrală a nordului Italiei
- Capitala Toscanei
- Denumirea italiană: Firenze
- Limba: italiană
- Moneda: euro
- Religia: catolicism
- Gara Centrală: Santa Maria Novella
- Aeroport: Peretola (Amerigo Vespucci)

Ponte Vecchio (Podul Vechi) este faimos datorită suprastructurii sale bizare.

În 1434, Cosimo de Medici a preluat puterea în Florența și, datorită averii sale uriașe, a devenit conducătorul necontestat al orașului, deși nu a îndeplinit niciodată vreo funcție oficială. Urmașii săi au adoptat rolul de mari mecena, au susținut bibliotecile și au introdus în oraș obiceiul carnavalului. În secolul XVI, familia Medici a devenit cea mai puternică familie din Italia, iar din sânul său au fost aleși doi papi, care au devenit simbolul luxului și al risipei. Cu toate

acestea, ilustrul numele și-a pierdut rapid strălucirea, iar în 1743, la moartea Mariei Ludovica, ultima reprezentantă a familiei, despre măreția sa circulau numai legende.

ECONOMIA

Industria: ușoară (textilă), de mașini electrice (mecanică), chimică. Ateliere de artizanat. Servicii, comerț, administrație, bănci, edituri. Turism.

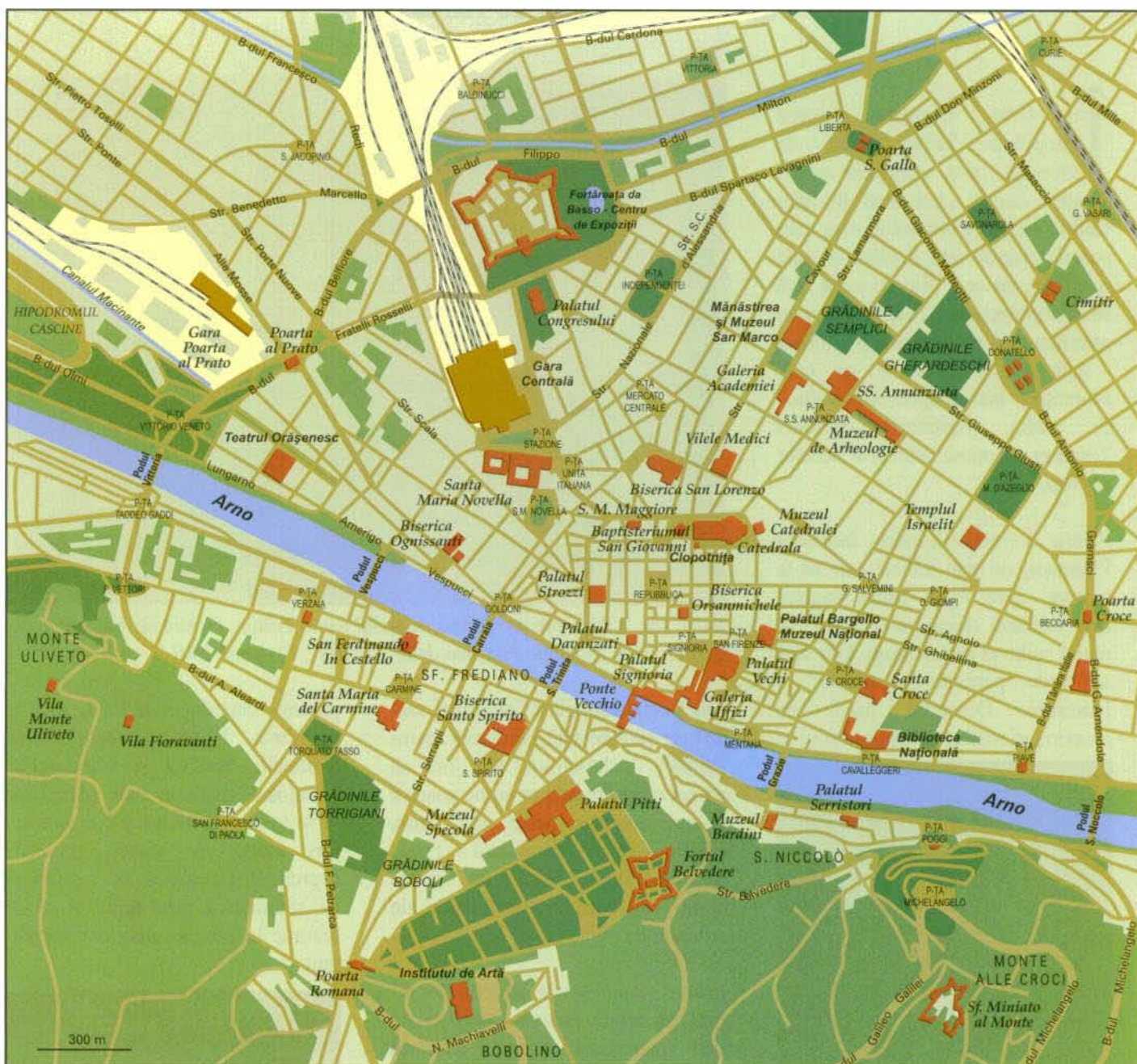
CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Clădirea masivă a Palatului Strozzi este o construcție florentină tipică: arhitectura renașcentistă a caselor reprezentanților puterii are ceva respingător dar, în același timp, fascinant.
2. Teatrul Pergola este considerat primul în lume printre teatrele dotate cu loji și rămâne, până în prezent, principala scenă a Florenței.
3. Muzeul de Arheologie adăpostește o colecție de exponate din perioada etruscă.
4. Adăpostul pentru orfani, construit în 1421, a fost ridicat din inițiativa puternicei bresle a neguțătorilor de mătase și destinat copiilor abandonți.

FLORENȚA

PLANUL ORAȘULUI

Orașul este adesea denumit „monument al Renașterii”, datorită numeroaselor capodopere și lucrări de artă renaștentiste conservate în stare excelentă. Centrul istoric al orașului nu ocupă o suprafață mare. Cele mai interesante clădiri se găsesc în dreptunghiul delimitat de Catedrală, de Piața Signoria și de Bisericile Santa Croce și Santa Maria Novella, precum și pe celălalt mal al râului Arno, în cartierul Oltrarno.

O mare de acoperișuri renascentiste

Piața Michelangelo, de pe malul sudic al râului Arno, oferă cea mai frumoasă panoramă a orașului Florența. Partea istorică a orașului ocupă o suprafață mică și înghesuită, fiind ușor de vizitat pe jos.

În 1864, filozoful francez Hippolyte Taine, vrăjit de Florența, și-a exprimat sentimentele astfel: „Un oraș în adevăratul sens al cuvântului, oraș care posedă propria artă și clădirile sale specifice, un oraș plin de viață fără să fie suprapopulat, o capitală, dar nu prea mare, un oraș frumos și primitiv - iată prima impresie pe care Florența o lasă asupra călătorului.” Și astăzi, vizitatorii capitalei Toscanei recunosc adevărul acestor cuvinte.

Pentru a putea admira farmecul Florenței, cel mai indicat este să te îndrepti spre Piața Michelangelo, care tronează deasupra orașului, pe malul sudic al râului Arno. Din vârful se vede panorama „clasică” a Florenței. Deasupra mării de acoperișuri roșii ale orașului vechi se

Italia, sec. XIX. Florența: vedere cu podul Santa Trinita. Pictură de Antonio Terreni. Din: „Viaggio Pittorico della Toscana”, Florența, 1801.

ridică solida cupolă a Catedralei, alături de care se află faimoasa „campanila” - clopotnița. Nu uita să arunci o privire asupra numeroaselor poduri aruncate peste râul Arno, printre care minunatul Ponte Vecchio (Podul Vechi), în spatele căruia se înalță culmile blânde ale Apeninilor.

Printre numeroasele atracții florentine, este relativ ușor să o alegi pe cea mai interesantă. Drumul fiecărui călător ar trebui să conducă spre Galeria Uffizi, unul dintre cele mai celebre muzee din lume, care adă-

David (1504), creația lui Michelangelo, a fost amplasată în fața clădirii Palatul Vechi (Palazzo Vecchio) până în anul 1873. În prezent, aici poate fi admirată doar copia faimoasei statui.

postește capodoperele lui Leonardo da Vinci, Tițian, Albrecht Dürer, Botticelli, Raffael și Caravaggio. Curajosul vizitator, care plănuiește să se avânte în mulțimea de admiratori atrasă de aceste exponate neprețuite, trebuie să fie capabil să își stabilească prioritățile și să se rezume la ceea ce este mai important.

STATISTICĂ

Suprafața:	102 km ²
Populația:	376.000 loc.
Densitatea populației:	3.686 loc./km ²
Distanța față de Roma:	290 km
Distanța față de Milano:	325 km
Muzee:	68
Palate și monumente istorice:	6.000

PALERMO

Capitala Siciliei

Palermo, capitala Siciliei, este un oraș cu o istorie bogată și zbuciumată. Situat în partea de nord-vest a insulei, în golful cu același nume, orașul s-a transformat în ultimii ani într-o metropolă vibrând de viață.

Palermo, înființat de fenicienii în secolul VIII î.Ch., a jucat întotdeauna un rol principal în istoria frământată a Siciliei.

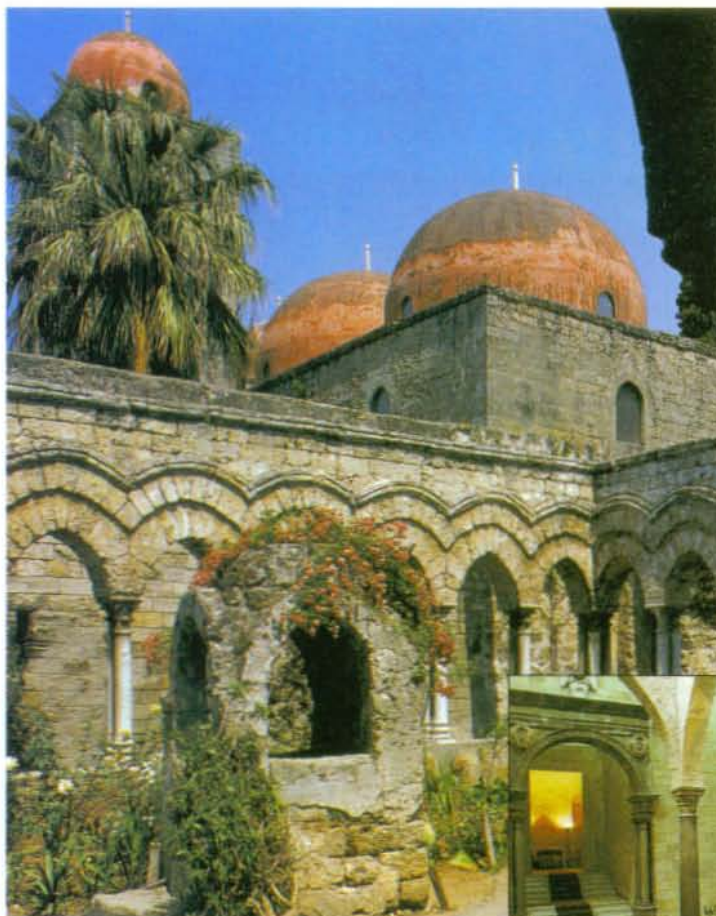
Palermo este un creuzet al culturilor antice. Fenicienii au condus orașul timp de peste 300 de ani, până în secolul V î.Ch., când acesta a trecut în mâinile cartaginezilor. În 254 î.Ch., Panormos („marele port”), cum îl numeau grecii, a fost cucerit de romani, care i-au dat denumirea de Panormus. În secolul V, orașul a fost ocupat de vandali, apoi de goți. Din 535 Palermo a aparținut Bizanțului iar în 831 așezarea a fost cucerită de arabi. Sub conducerea lor, Palermo a devenit unul dintre principalele centre din bazinul Mării Mediterane. În anul 1072, orașul a intrat pentru scurt timp sub controlul normanzilor iar din 1194 a aparținut dinastiei Hohenstaufen. Acestei noi perioade de înflorire i s-a pus capăt o dată cu venirea Angevinilor. În 1282, în Palermo a izbucnit revolta împotriva francezilor („vecerniile siciliene”), care a deschis calea spre tron dinastiei de Aragon și, mai târziu, dinastiei spaniole. În 1860, Garibaldi, în fruntea „Celor o mie” și a sicilienilor, a înfrânt armatele mai numeroase ale dinastiei de Bourbon și Sicilia s-a unit cu Regatul Unit al Italiei, la 1 decembrie.

STATISTICĂ

Suprafața: 158 km²
Populația: 675.501 locuitori
Densitatea populației:
4.275 loc./km²

CLIMĂ

Mediteraneană: ierni blânde (noaptea temperatura nu scade sub +5°C) și uscate, veri fierbinți. Temperatura medie atinge +12°C în ianuarie și +26°C în iulie.

Palermo este un amestec neobișnuit de culturi orientale și occidentale. Arhitectura reprezintă stiluri islamice, normande, baroce și Art Nouveau, și transformă vizita în acest oraș exotic într-o aventură pasionantă.

CE MERITĂ VĂZUT

Palatul Normanzilor (Palazzo Reale) și Capela Palatină, catedrala, Palatul Arhiepiscopilor, numeroasele biserici în stil baroc, Muzeul de Arheologie

Palatul Normanzilor este actualul sediu al guvernului Siciliei. Aripa principală a fost ridicată de arabi, dar clădirea a fost extinsă după cucerirea normandă.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Cea mai cunoscută carte despre capitala Siciliei este best-sellerul publicat în 1966 de către Edmonde Charles-Roux sub titlul „Să uiți Palermo”; în anul 1989 ecranizarea acestei povești a cunoscut un succes uriaș.
2. Remarcabilul compozitor german Richard Wagner obișnuia să viziteze Palermo cu mare plăcere. Aici a compus fragmente din opera Parsifal.
3. Depresiunea în care se află Palermo poartă numele de Conca d'Oro (Scoica de Aur).
4. Vucciria, cel mai mare bazar din Palermo, se întinde pe aleile înguste ale cartierului neîngrijit Loggia, lângă Via Roma. Trecutul arab al orașului este prezent pretutindeni.

ITA 115

IT

PALERMO

PLANUL ORAȘULUI

Palermo este situat în amfiteatrul natural numit Conca d'Oro, la poalele masivelor Monte Pellegrino și Monte Alfano. Orașul s-a dezvoltat în jurul portului La Cala, care pătrunde spre centrul orașului în apropiere de Piazza San Domenico.

În jurul Patru Colțuri

Palermo este o capitală demnă de Sicilia, îndeplinind funcția de centru administrativ, precum și pe cea de centru cultural și artistic.

În plin centru al orașului se află Piazza Villena, numită de sicilieni Quattro Canti (Patru Colțuri). De aici, o scurtă plimbare te poartă până la monumentele cele mai importante. Cea mai importantă atracție a orașului vechi este Palatul Normanzilor, construit în secolul XII pe ruinele clădirilor romane și arabe. Acesta îmbină elemente ale arhitecturii romane, arabe și bizantine. Aici se află mozaicuri misterioase și colorate, precum și pilaștrii bogat decorați în capela numită Capello Palatina.

De-a lungul bulevardului principal, Corso Vittorio Emanuele, se ridică numeroase biserici în stil baroc, Palatul Arhiepiscopilor, precum și o catedrală cu un portal gotic. Bulevardul înconjurat de palmieri conduce până la promenada de pe chei - Foro Italico - de unde se deschide o vedere minunată la Marea Tireniană. La câteva sute de metri distanță se află Vila Giulia și alături, grădina botanică, deosebit de frumoasă.

Partea întunecată a vieții orașului este legată de activitățile mafiei - Palermo este unul din centrele principale ale acestei organizații criminale. Începuturile crimei organizate în Sicilia datează din secolul XV,

când în Italia au sosit grupuri mafioate spaniole. Dezvoltarea mafiei a cunoscut trei etape: rurală (1860-1946), de control a economiei latifundiare; urbană (1946-1977), bazată pe speculații în construcții, corupție și falsificarea licitațiilor publice; internațională (din 1977), concentrată pe industrie și traficul de droguri. Această grupare, strâns legată de lumea politicii, controlează de facto Sicilia și continuă să joace un rol imens în rândul crimei organizate internaționale.

O grădină exotică în jurul Vilei Igea.

PE SCURT

- Limba: italiană
- Moneda: euro
- Religia: catolicism
- Aeroport: Punta Raisi (la distanță de 32 de kilometri de centrul orașului)

ITA 145

TOSCANA

Grădina Italiei

*Panorama Toscanei în împrejurimile Sienei, în tonuri pastelate de ocru.
În acest ținut deluros cresc chiparoși și măslini.*

■ Patria cavalerilor, a călăreților și a măștrilor de orgă

Nenumărate obiceiuri, legende și basme se leagă de Toscana, cum se întâmplă adesea cu regiunile bogate în cultură. Uneori, unele legende conțin un sâmbure de adevăr.

În anul 1559, puternicul Cosimo I din familia Medici a supus Siena, aliată a împăratului. El a decis atunci să pună capăt odată pentru totdeauna unui anume nărav urât al locuitorilor orașului. Pe vremuri, Siena și Florența erau rivale de moarte. Prin anul 1260 sienezii au prins obiceiul să gonească pe străzile orașului un măgar, de a cărui coadă era atârnat stindardul Florenței, pentru a-i face de răs pe vecinii de la Nord.

Case ascunse sub acoperișuri și turlle de biserici. Așa arată văzute de sus majoritatea orașelor toscane.

Unul dintre cele mai bine conservate orașe medievale ale Toscanei - San Gimignano.

Obiceiul s-a transformat cu timpul în spectacolul tradițional cunoscut sub numele de „Il Palio”. Scopul cursei nebune a călăreților în jurul pieței medievale Piazza del Campo este capturarea stindardului. Participanții luptă pentru onoarea diferitelor cartiere ale orașului. Un spectacol similar - inspirat de „Giostra” medievală - are loc la Arezzo.

CE MERITĂ VĂZUT

Florența, Pisa, Siena, Arezzo, Lucca, Fiesole, Poggio a Caiole, Petraita, San Gimignano, ruinele etrusce din Volterra și Chiusi.

Locuitorii orașului Lucca amintesc adesea povestea unui tânăr care, în 1875, a cântat cu atâta pasiune la orga catedralei, încât autoritățile bisericești l-au considerat nepotrivit pentru funcția de capelmaistru și demnitatea asociată acesteia. Orașul a pierdut astfel un talentat virtuoz, dar lumea a câștigat unul dintre cei mai mari compozitori de operă. Organistul plin de temperament era Giacomo Puccini.

◆ CLIMĂ

Mediteraneană. Temperatura medie anuală: +14°C în Sud; +12°C în regiunile de vale; în Florența, +6°C iarna și +22°C vara. Perioada cea mai propice călătoriilor: primăvara și toamna.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. În galeria Academiei de Arte Frumoase din Florența se găsește cea mai renumită statuie din lume - David al lui Michelangelo.
2. Lorenzo di Medici s-a înconjurat cu plăcere de artiști. Printre aceștia s-a numărat și inegalabilul Leonardo da Vinci, realizatorul primelor schițe de mașini zburătoare și autorul celui mai faimos tablou din lume - Mona Lisa.
3. Celebrul fizician și astronom Galileo Galilei s-a născut la Pisa, în 1564. El a intrat în conflict cu Biserica datorită teoriei lui revoluționare conform căreia Pământul se învârtă în jurul Soarelui.
4. Turnul din Pisa a început să se încline acum 800 de ani, din cauza deplasării fundației. Cu toate acestea, turnul a rămas în picioare până în momentul de față.

ECONOMIA

Resurse naturale: mercur, fier, cupru, zinc, marmură (Carrara). Agricultură: culturi de legume, viță de vie și măslini. Industria: ușoară (textilă), petrolieră (rafinării), energetică. Turism

TOSCANA

HARTA FIZICĂ

Toscana se întinde până la țărmurile pitorești ale mărilor Ligurică și Tireniană și este mărginită în Est de munții Apenini. Cu dealurile sale verzi, arhitectura citadină unică și atmosfera memorabilă, Toscana este considerată de mulți drept cea mai frumoasă regiune a Italiei.

Localități

- peste 100.000 de loc.
- peste 50.000 de loc.
- peste 30.000 de loc.
- sub 30.000 de loc.
- drumuri principale

200 500 1 000 m

În împrejurimile râului Arno

Nici o altă regiune europeană nu se poate mândri cu o moștenire culturală similară cu cea a Toscanei.

Frumusețile naturale și capodoperele artistice toscane sunt admirate de milioane de turiști anual.

Deasupra colinelor Toscanei plutește mireasma îmbătătoare a măslinilor, a chiparoșilor și a duzilor. Caracteristice pentru această regiune sunt satele

de munte, precum și cetățile și bisericile amplasate pe coaste abrupte. Toscana este unul dintre leagănele culturii apusene moderne.

Turnul înclinat din Pisa este una dintre icoanele turistice ale Italiei, vizitat din zori până în seară de grupuri de turiști din lumea întreagă.

PE SCURT

- Regiune istorică a Italiei
- Capitala: Florența
- Limba: italiană
- Moneda: euro
- Religia: catolicism
- Orașele principale: capitalele provinciilor plus orașele Prato și Volterra
- Masivi muntoși: Apeninii Toscani, munții Preapenini
- Aeroporturi internaționale: Florența-Peretola, Pisa-Galileo Galilei

În secolul al XV-lea, familia Medici a condus capitala regiunii, Florența, într-o perioadă de dezvoltare artistică și științifică. Monumente precum catedrala Santa Maria del Fiore și Galeria Uffizi sunt cunoscute în întreaga lume și atrag turiștii ca un magnet. În cele 45 de săli ale Galeriei Uffizi sunt expuse 4.800 de opere de artă.

Călătoria prin Toscana trebuie să includă și o vizită la Pisa, cu turnul ei înclinat ce se pleacă în fața turiștilor. Siena medievală atrage prin cursele de cai iar istoricul San Gimignano este cunoscut drept „orașul turnurilor”.

Toscana este un loc de odihnă ideal nu numai pentru cei interesați de cultură. Peisajele montane ale Apeninilor Toscani și pădurile dese sunt un paradis pentru iubitorii de natură și de drumeții. Țărmlul de 320 de kilometri lungime al mărilor Ligurice și Tireniene satisface toate dorințele amatorilor de băi de soare și înot.

STATISTICĂ

- Suprafața: 23.000 km²
- Populația: 3,53 de milioane
- Densitatea populației: 150 loc/km²
- Cel mai înalt vârf: Monte Cimone (în Apeninii Toscani, 2.163 m)

VENETIA

orașul legendar din lagună

Veneția trăiește din turism, conservând monumentele de arhitectură și tradiția. În timpul concursului de gondole pe Canale Grande, locuitorii își încurajează echipajele favorite în ale căror culori sunt îmbrăcați.

De la cetatea fortificată la metropola comercială

Așezarea orașului pe insulele din laguna Veneția a fost decisivă pentru înflorirea și renumele urbei. Astăzi, această așezare geografică este o piedică serioasă în transportul de mărfuri și oameni.

CE MERITĂ VĂZUT

Piața și Basilica San Marco, Palatul Dogilor, Ponte Rialto (pod) pe Canalul Grande, Muzeul Correr, Galeria dell'Accademia

Primii locuitori ai Veneției au fost fugarii din Câmpia Padului, care, în secolul al IV-lea, s-au adăpostit aici de invazia popoarelor barbare. Acești locuitori au transformat teritoriul mlăștinos al Veneției într-o mare putere mondială. Între secolele al VII-lea și al XV-lea, Veneția, guvernată de dogi (conducătorii aleși ai Republicii), a fost cea mai însemnată putere mediteraneană care s-a îmbogățit din comerțul oriental cu mirodenii. Veniturile mari obținute le-au permis dogilor să construiască palate de vis, biserici, rezidențe somptuoase, care astăzi sunt atracția turistică principală a Veneției. Către sfârșitul secolului al XV-lea a început treptat declinul Veneției, pentru ca, în 1797, după războaiele napoleoniene, să devină obiect de schimb între Franța și Austria. Napoleon ceda, în acest an, Veneția Austriei. Abia în 1866, Veneția intră în componența Italiei.

Astăzi, orașul Veneția, datorită Bienalelor Artistice, Festivalului Internațional de Film, este unul dintre principalele centre culturale ale Italiei, inundat continuu de valuri de turiști.

În același timp, serenissima republică este simbolul distrugerii și decăderii. Construcțiile sale, sprijinite pe piloni de lemn, se scufundă, an de an, cu câțiva

centimetri în teritoriul mlăștinos din lagună. Perspectiva privind remedierea acestor neajunsuri este mai mult decât pesimistă. În plus, Veneția, în ianuarie și februarie,

este acoperită de o ceață groasă. Această atmosferă apăsătoare a fost redată de Luchino Visconti în filmul „Moarte la Veneția”.

CLIMĂ

Veri calde și umede
Ierni reci și umede
Temperatura în
ianuarie de la 0° C
la +6° C
În august de la
+18° C la 27° C

*Februarie - în timpul
celebrului festival
de la Veneția, timp
de câteva zile, ni se
înfățișează strălucirea
veacurilor trecute.*

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. În Evul Mediu, primul european care a pornit într-o călătorie către Orientul Îndepărtat este venețianul, comerciantul și filozoful Marco Polo. Acesta este autorul primelor descrieri ale țărilor și populației Asiei.
2. Nuvela lui Thomas Mann „Moartea din Veneția” a fost transpusă pe ecran de Lucchino Visconti; acest film a popularizat imaginea de atmosferă sumbră a „orașului din lagună”.
3. Conceptul „commedia dell'arte” își are originea în istoria Veneției. Renovarea de bază a acestui „teatru al tipurilor” a fost realizat de dramaturgul Carlo Goldoni. Era de profesie avocat, iar cariera literară a început-o abia la vârsta de 31 de ani. A murit la Paris în anul 1793.
4. Pe Canale Grande, „artera” cu cotituri a Veneției, se află doar trei poduri: Podul Academiei de Artă, Ponte Rialto și –în apropierea stației– Podul Scalzi.

VENEȚIA

PLANUL ORAȘULUI

Principala arteră de comunicație a orașului e Canale Grande, cu o lungime de 4 km, artera de apă a Veneției, de-a lungul căreia s-au înălțat palate fastuoase, unul dintre cele mai renumite fiind Ca'd'Oro - „Casa de Aur”.

VENETIA

ORAȘUL PODURILOR ȘI AL PALATELOR

Capitala lagunei; orașul așezat pe cele mai multe insule – 118 la număr.

Datorită situației sale geografice,

Veneția este unul dintre cele mai vizitate orașe ale lumii.

Tablourile înfățișând scene din societate erau popularizate în secolele târzii. "Concerto Di Dame" este una din lucrările pictorului italian Francesco Guardi (1712/1793)

PE SCURT

- Religia: catolică
- Limba: italiană și dialectul venet
- Cartiere importante: Cannareggio, Castello, San Marco, San Polo, Dorsoduro, Santa Croce, Lido, Chioggia.
- Aeroport: Marco Polo în Tessera, 13 km nord-vest de Veneția.

În prima jumătate a secolului al XVIII-lea, a avut loc dezvoltarea curentului pictural, care înfățișa cele mai interesante peisaje ale orașului sau scene din viața cotidiană a locuitorilor. Curentul acesta poartă numele de veduta (cuvântul „veduta” înseamnă „vedere”), iar cel mai cunoscut reprezentant al său este Giovanni Antonio Canal, cunoscutul Canaletto (1697-1768). Vederile lui Canaletto, în formate mici, erau considerate adevărate cărți poștale, un suvenir potrivit după un sejur la Veneția.

Astăzi, turiștii contemporanii fac fotografii, filmează sau cumpără

vederi. Imaginea Palatului Dogilor din Piața San Marco este cea mai des întâlnită. Lângă Palatul Dogilor se găsesc Campanile – un turn înalt din secolul al XII-lea, Turnul cu ceas din secolul al XV-lea, precum și Procuratie Vecchio și Nuove, monumente din secolul al XVI-lea. În Palatul Dogilor au funcționat, de-a lungul timpului, toate autoritățile Republicii. Lângă Palat, la cumpăna veacurilor al XVI-lea și al XVII-lea, a fost ridicată închisoarea, legată de Palat printr-un mic pod. Acest pod și-a câștigat renumele datorită

scriitorilor secolului al XIX-lea, care l-au numit Podul Suspinelor. De altfel, pe pod au suspinat nu numai îndrăgostiții dezamăgiți, dar și nefericiții condamnați, care trebuiau să traverseze acest pod, pe drumul de la sala de judecată din Palat spre celula închisorii.

STATISTICĂ

Suprafața: 7,06 km²

Populația: 275.000 locuitori (2001)

Densitatea populației: 39.000 km²

Palatele fastuoase se pot admira în timpul călătoriei cu gondola când poți descoperi locuri nemaivăzute. Într-o astfel de călătorie, gondola te poartă pe 150 de canale, traversate de 400 de poduri.

OLANDA

Țara morilor de vânt

Canalurile, bicicletele și morile de vânt sunt cele trei semne distinctive ale Olandei, una dintre cele mai populate țări din Europa.

Regatul Țărilor de Jos a fost cândva una dintre principalele puteri maritime și coloniale ale lumii. Olanda și-a menținut până în prezent statutul de monarhie și a rămas o țară a navigației.

CE MERITĂ VĂZUT

Amsterdam, Rotterdam, Haga,
barajul IJsselmeer, Insulele
Frisice de Vest

În 1568, a început războiul dintre Țările de Jos și Spania, care a durat 80 de ani. Sub conducerea lui Maurice de Orania, provinciile nordice ale țării s-au ridicat împotriva coroanei spaniole, în timp ce provinciile sudice (Belgia de astăzi) au rămas supuse acesteia chiar și după semnarea Tratatului de Pace din Westfalia, în 1648.

Datorită flotei lor uriașe, olandezii nu numai că au reușit să țină piept puternicei Spanii, în secolul XVII, dar au și cucerit numeroase colonii maritime. Ei au descoperit teritoriile Indoneziei și Surinamului de astăzi, au ajuns până în Insulele din Marea Caraibilor și chiar până în America de Nord. În 1626, au înființat, pe coasta Americii de Nord, Noul Amsterdam, orașul New York de astăzi.

Olanda și-a dobândit faima nu numai datorită războaielor și a dezvoltării comerciale, dar și datorită artiștilor și gânditorilor săi. Perioada dintre se-

Capitala Olandei este brăzdată, asemeni Veneției, de nenumărate canale. Amsterdam este numit uneori „Veneția Nordului”.

colul XV și secolul XVII reprezintă apogeul culturii olandeze. Orașele bogate au fost principalele centre artistice: Amsterdam, Haarlem, Utrecht, Leiden, Delft, Haga, Rotterdam, Dordrecht și Gouda. Unul dintre cei mai importanți reprezentanți ai Umanismului european este Erasmus din Rotterdam. Tot în Olanda s-au născut unii dintre cei mai mari pictori europeni, printre care Hieronymus Bosch, Jacob van Ruysdael, Rembrandt și Vermeer.

ECONOMIA

Agricultura: culturi de cereale, de legume, de cartofi (numeroase gospodării particulare); creșterea florilor, creșterea animalelor. Industria: petrochimică și energetică (rafinării, extracția gazului natural), alimentară (lactate), chimică, electronică și construcții de mașini. Sectorul de servicii este bine dezvoltat. Ateliere de artizanat. Turism.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Barajul IJsselmeer, numit adesea Zuiderzee, a fost cândva un golf al Mării Nordului. În urma ridicării fundului mării, acesta a devenit lac interior al Olandei și este, în prezent, un loc foarte îndrăgit de amatorii de sporturi nautice.
2. Faianța pentru sobe din orașelul Delft, pictată în culoarea caracteristică numită albastru de Delft, este una dintre creațiile de valoare ale ceramicii artistice europene.
3. Expresia „punctul zero altitudine” a apărut în Olanda. Începând din secolul XVII, altitudinea deasupra nivelului mării se măsoară față de punctul de referință care este Amsterdam (așa-numitul indicator zero din Amsterdam).
4. În anii '70, fotbalul olandez triumfă în lume. Steaua fotbalului Johan Cruyff și echipa sa, Ajax Amsterdam, au câștigat de trei ori consecutiv campionatul național. Împreună cu echipa națională, acesta a obținut de două ori titlul de vicecampion mondial la fotbal. Această disciplină sportivă continuă să provoace emoții puternice în Olanda. În anul 2000, țara a fost gazda Campionatului European de fotbal, alături de Belgia.

OLANDA

HARTA FIZICĂ

Olanda este, în limba locuitorilor săi, Nederland, Țara de Jos. Multe regiuni se află sub nivelul mării sau la doar câțiva metri deasupra lui, iar o mare parte din teritoriile țării au fost răpite apelor și drenate. În urma acestor activități au rămas polderele, pe care se practică intens agricultura, favorizată de solurile aluviale fertile.

OLANDA

Câmpia periculoasă

Olanda este cea mai joasă țară din lume din punct de vedere al altitudinii. Partea sa vestică este afectată în continuare de o lentă afundare: în decursul unui secol aceasta a coborât cu 10 centimetri.

Florile, și mai ales superbele lalele, sunt unul dintre principalele produse de export ale Olandei.

Aproape jumătate din suprafața Olandei se află la nivelul sau sub nivelul mării. Pentru a împiedica inundarea țării de marea, olandezii au inventat de-a lungul secolelor un sistem de diguri și de terasamente împotriva inundațiilor.

Olandezii recunosc faptul că țara lor este divizată în două părți, diferite din multe puncte de vedere. Provinciile din nord sunt locuite de protestanți, oameni economi și

austeri. În regiunile sudice domină catolicii, care trec drept oameni risipitori și veseli. Totuși, locuitorii Olandei au un lucru în comun: sunt foarte toleranți. În țara mică și dens populată conviețuiesc în deplină armonie oameni de naționalități și credințe diferite.

Olanda este faimoasă datorită culturilor de legume și datorită brânzeturilor foarte gustoase, precum și datorită transportului pe mare și pe uscat, excelent organizat. Rotterdam și Amsterdam sunt cele mai mari porturi maritime ale Europei. Navigația intracontinentală este și ea foarte bine dezvoltată în Olanda. Numeroasele canale sunt căi de transport ideale și facilitează

PE SCURT

- Denumirea oficială: Regatul Țărilor de Jos
- Sistem politic: monarhie constituțională
- Structura administrativă: 12 provincii
- Capitala: Amsterdam (743.000 de loc., aglomerația urbană numărând 1.536.000 de loc.)
- Sediul guvernului și al parlamentului: Haga (S'Gravenhage)
- Limba: neerlandeză
- Moneda: euro
- Religia: catolici (30%), reformați (15%), 8% dintre olandezi sunt de altă religie, iar restul de 45% se declară fără afiliere religioasă.
- Cele mai mari orașe: Rotterdam, Haga, Utrecht, Eindhoven, Gröninge
- Cele mai lungi râuri: Rhin, Meuse, Schelde, Waal
- Cele mai importante porturi: Rotterdam, Amsterdam

semnificativ circulația. Locuitorii orașelor preferă un mijloc de transport mai comod decât transportul în comun și decât autoturismele: bicicleta. În nicio altă țară din Europa nu există atât de mulți bicicliști.

CLIMĂ

Temperată oceanică. Temperatura medie: +2°C în ianuarie, +17°C în iunie. Cantitatea anuală de precipitații: 750 mm.

STATISTICĂ

Suprafața: 41.526 km²
 Populația: 16,4 milioane de locuitori
 Densitatea populației: 395 loc./km²
 Cel mai înalt punct: Vaalserberg (321 m)
 Cea mai joasă altitudine: 6,7 m sub nivelul mării

Mori de vânt în provincia Flevoland din Regatul Țărilor de Jos

NORVEGIA

Între Capul Nord și Skagerrak

Insulele Svalbard, Fiordul Magdalena

Timp de peste 500 de ani în Norvegia au domnit vikingii. La începutul mileniului trecut, țara a format o uniune împreună cu Danemarca și de Suedia.

Biserica de lemn din apropiere de fiordul Sogne este unul dintre puținele exemplare arhitectonice de acest fel care s-au păstrat.

În preajma secolului V d.Ch., triburile normande, care populau teritoriul de astăzi al Norvegiei au înființat un mic stat. Pământurile sterpe, suprapopularea care domnea din secolul VIII și nenumăratele lupte între triburi au devenit cauza expedițiilor de jaf ale vikingilor. Călătorind pe corăbii, aceștia au cucerit, între altele, Insulele Faroe, Shetland și Orkney, precum și coastele Irlandei și Scoției. Vikingii au colonizat și Islanda, au înființat așezări în Groenlanda și au fost primii europeni care au ajuns în America de Nord. Regele vikingilor, Harald I

Din 1319, regele Magnus al VII-lea Eriksson a condus Norvegia în cadrul unei uniuni personale cu Suedia. În 1397, ca urmare a Uniunii de la Kalmar, Suedia, Norvegia și Danemarca, cele trei regate scandinave, s-au unit. În final, Suedia a abandonat uniunea în 1523, dar legătura dintre Norvegia și Danemarca s-a menținut până în 1814. Din acel moment, Norvegia și-a apărut cu grijă independența. În timpul Primului Război Mondial, țara și-a păstrat neutralitatea și a rămas în afara alianțelor militare până în 1940, când a fost atacată de Germania.

PE SCURT

- Denumirea oficială: Regatul Norvegiei
- Capitala: Oslo (538.500 loc., aglomerația urbană numără 811.688 loc.)
- Limbi: norvegiană (80% bokmal, 20% nynorsk)
- Moneda: coroana norvegiană
- Religia: creștinism (luteranism 94%)
- Aeroporturi: Fornebu și Gardemoen (ambele lângă Oslo)

CE MERITĂ VĂZUT

Bisericile de lemn din Borgund, Heddal, Uvdal, Oslo (Galeria Națională, Parcul Frogner cu statuile lui Vigeland), nopțile albe de la Capul Nord și Insulele Lofoten.

cel cu Păr Frumos, a cucerit cea mai mare parte a Peninsulei Scandinave, inițiind procesul de unificare a țării.

După război, Norvegia a intrat în NATO, cu condiția ca, pe timp de pace, nicio forță militară străină să nu poată staționa pe teritoriul său. Referendumul organizat în 1994 referitor la integrarea în Uniunea Europeană s-a încheiat cu respingerea acesteia. Luând în considerare situația economică excelentă a țării, nu e de mirare că norvegienii se tem că aderarea la Uniune nu ar face decât să le înrăutățească nivelul de trai.

CLIMĂ

Climă temperată oceanică, caldă în sud și rece în nord. Datorită Curentului cald al Golfului, Norvegia are un climat mult mai blând decât Alaska, situată la aceeași latitudine. Temperatura medie la Oslo: -4°C în ianuarie, +16°C în iulie.

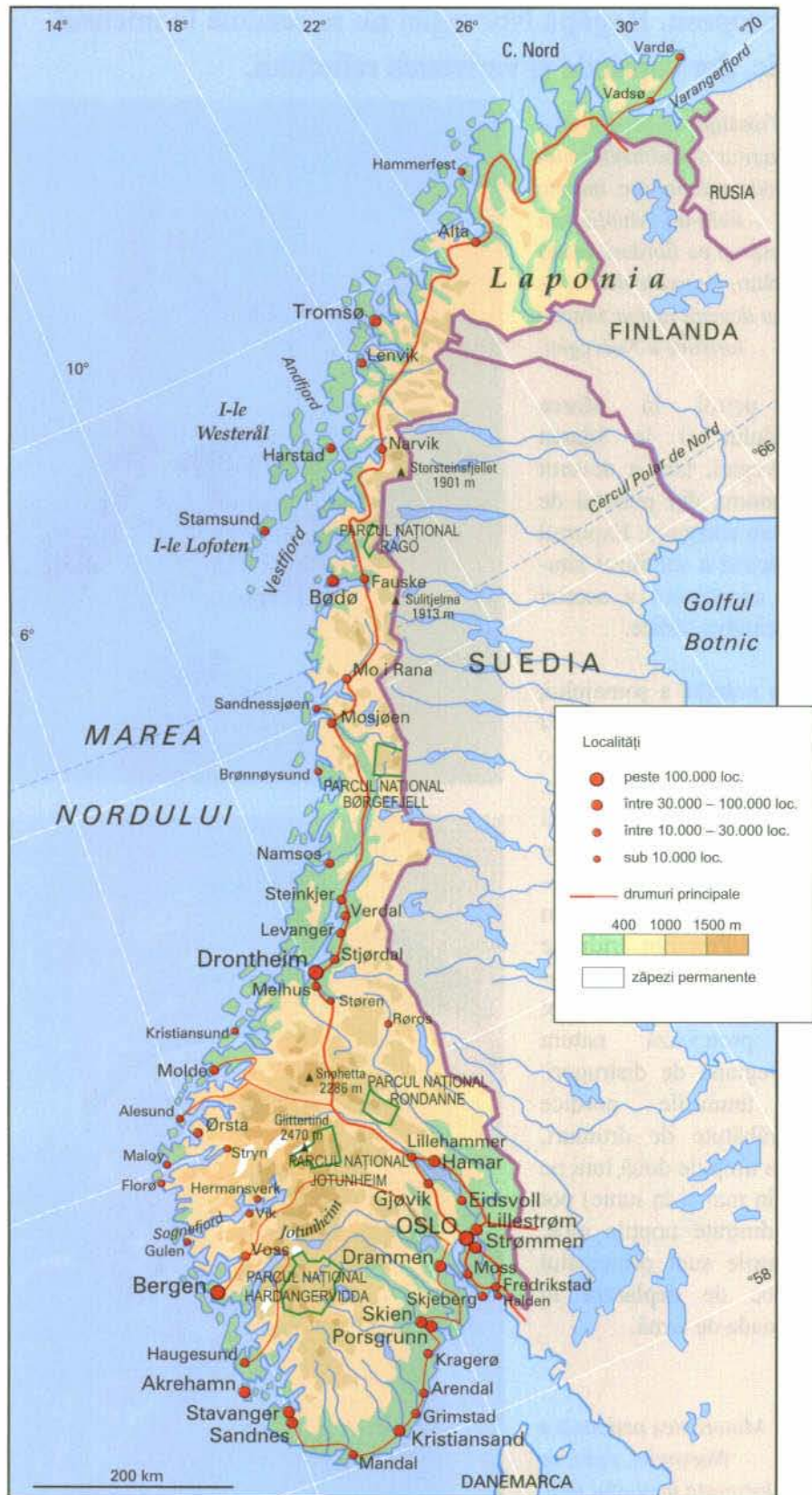
CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Cel mai celebru alcool norvegian este așa-numitul aquavit. Una dintre mărcile acestei băuturi puternic alcoolizate este păstrată în butoaie de lemn pe nave. În perioada de fermentație, navele cu alcool trebuie să traverseze ecuatorul cel puțin o dată.
2. Schiorii norvegieni sunt printre cei mai buni din lume. Aceștia câștigă la concursurile internaționale medalii după medalii.
3. Cei mai cunoscuți artiști norvegieni sunt pictorul Edvard Munch („Țipătul”) și scriitorul Henric Ibsen („Nora”).
4. Numai în Scandinavia pot fi întâlnite biserici medievale din lemn, construite pe stâlpi și cu acoperișuri foarte ascuțite. În Norvegia există 25 de astfel de biserici.

NORVEGIA

HARTA FIZICĂ

Numeroase lacuri montane sunt situate în regiuni pitorești unde nu întâlnești picior de om.

Dacă am întinde linia țărmlului Norvegiei luând în considerare toate golfurile adânc săpate în coasta stâncoasă, numite fiorduri, aceasta ar fi mai lungă decât meridianul care leagă cei doi poli ai Pământului.

Una dintre cele mai bogate țări din lume.

Norvegia, unul dintre cele mai bogate state din lume, este situată pe țărmul de vest al Peninsulei Scandinave și este una dintre țările cele mai nordice ale continentului european. Bogăția Norvegiei nu se rezumă la imensul potențial economic, dar cuprinde și varietatea reliefului.

Dacă ne imaginăm că Peninsula Scandinavă are forma unui leu, atunci Norvegia reprezintă capul și coama acestuia. Aproximativ o treime din țară este situată dincolo de cercul polar. Majoritatea locuitorilor s-au stabilit în regiunea sudică și în preajma capitalei, Oslo. Caracteristicile pentru peisajele norvegiene sunt golfurile maritime intrate adânc în uscat, numite fiorduri. Datorită acestora, linia țărmului este foarte lungă, având 21.930 de kilometri. Tipici pentru Norvegia sunt și nenumărații ghețari (Jostedalbreen este cel mai mare ghețar al Europei). Mulți norvegieni trăiesc din pescuit. Marea ascunde însă și altă comoară, care a făcut din poporul norvegian unul dintre cele mai bogate din lume: petrolul.

De la sfârșitul anilor '60, când au fost descoperite rezerve importante

STATISTICĂ

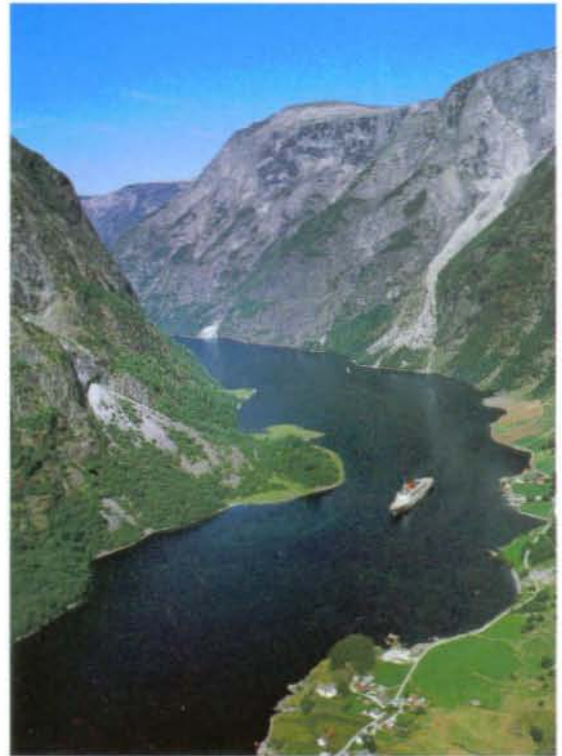
Suprafața: 323.877 km²
(fără arhipelagul Svalbard)
Populația: 4,5 milioane de locuitori
Densitatea populației:
14 loc./km²
Cel mai înalt vârf:
Galdhøpiggen (2.469 m)
Lungimea țărmului: 21.930 km,
2.740 km fără fiorduri
Insule: peste 150.000 (unele sunt doar stânci), dintre care 2.000 locuite
Granițe: 2.544 km, dintre care 1.619 km cu Suedia, 729 km cu Finlanda, 196 km cu Rusia.

Trăsătura caracteristică a Munților Scandinaviei sunt podișurile întinse, numite field-uri. Munții sunt presărați cu fiorduri, lacuri și râuri. Peisajele deosebite au devenit marea atracție turistică a Norvegiei.

de petrol în Marea Nordului și în Marea Norvegiei, țara a devenit autonomă din punctul de vedere energetic. Exportul de petrol a stabilizat situația economică a acestei țări cândva sărace.

Rata scăzută a șomajului, care se menține de mult timp la 3,9%, este o himeră pentru alte state. Bogăția țării îi determină pe norvegieni să nu acorde o atenție deosebită dezvoltării turismului în masă. Prețurile ridicate limitează numărul vizitatorilor din străinătate, fapt ce protejează natura norvegiană de distrugeri. În ținuturile nordice nestrăbătute de drumuri, unde timp de două luni pe an (în mai și în iunie) pot fi admirate nopțile albe, schiurile sunt principalul mijloc de deplasare în perioada de iarnă.

Minoritatea națională a Norvegiei, sami, ce locuiește în nordul țării.

PORTUGALIA

Țara marinarilor

PRT 1

Țărmul Portugaliei - aici a început, în secolul XV, istoria puterii maritime.

De la mare putere, la „adăpost pentru săraci”

Istoria Portugaliei este istoria unui șir de succese și eșecuri. Țara, cunoscută pentru un timp sub denumirea de „adăpost european al săracilor”, trece printr-o nouă perioadă de dezvoltare dinamică.

Persona lui Henric Navigatorul (Don Henrique of Navegador, 1394-1460) se bucură până în prezent de un mare respect în Portugalia. Odată cu el, puterea Portugaliei a început să crească pe mările și oceanele lumii. Henric Navigatorul a organizat și a finanțat călătoriile pe oceanul Atlantic, de-a lungul coastelor Africii, inițiind colonizarea acesteia. La scurt timp după aceea, Vasco da Gama a descoperit calea maritimă spre Indii, a cucerit pentru Portugalia Insulele Moluce și a pus bazele a numeroase centre comerciale. Expedițiile maritime au angajat potențialul Portugaliei în așa măsură încât aceasta nu a putut să țină piept armatei spaniole care i-a ocupat teritoriul în 1580, sub conducerea prințului de Alba. Portugalia și-a recăpătat independența de abia în 1668, cu ajutorul britanicilor. Pierderea, în 1822, a celei mai mari colonii, Brazilia, a fost o lovitură serioasă. Aici se refugiase curtea portugheză în 1807, în

Instantaneu din viața liniștită în orașul portughez Lisabona

Turnul Belém din apropiere de Lisabona pe râul Tejo.

timpul ocupației napoleoniene. Regele Juan al IV-lea s-a reîntors în patrie în 1821, dar l-a lăsat la Rio pe fiul său Pedro, pe post de supleant. Un an mai târziu, Pedro a fost încoronat împărat al Braziliei iar în 1825, Portugalia a recunoscut independența acestei țări. Situația politică internă a rămas, însă, instabilă. Dictatura lui Salazar (1933-1968) a reprezentat o perioadă dificilă pentru țară. Democrația a fost reintrodusă în Portugalia în 1974, în urma „Revoluției Garoafelor” iar integrarea în Uniunea Europeană a stimulat dezvoltarea economică, după ani de stagnare.

PE SCURT

- Denumirea oficială: Republica Portugheză
- Sistem politic: republică parlamentară
- Capitala: Lisabona
- Limba: portugheză
- Moneda: euro
- Cele mai importante orașe: Porto, Coimbra, Faro, Braga, Setúbal
- Aeroporturi: Lisabona (Portela), Porto (Pedras Rubas), Faro
- Regiuni autonome: Insulele Madeira și Azore
- Ape: Tejo (275 km), Douro (322 km), Guadiana (260 km)

ECONOMIA

Turism. Industria: ușoară (textilă), alimentară (produse din pește).
Agricultura: culturi de viță de vie.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Muzica populară portugheză este foarte asemănătoare cu muzica spaniolă (dansuri în cercacompaniate de cântecul corului). Un dans foarte popular aici este fandango.
2. Pluta este un produs tradițional portughez. Aceasta se obține din stejarul de plută, care crește în special în regiunea Alentejo.
3. Podul Vasco da Gama peste râul Tejo din apropiere de Lisabona a fost terminat în 1998 și este considerat monument arhitectonic.
4. Lisabona a fost victima unui groaznic cutremur de pământ pe 1 noiembrie 1755. Numeroase clădiri deosebite și obiecte de artă neprețuite au fost distruse atunci.

EUROPA
DE VEST

PRT 3

(PT)

PORTUGALIA

HARTA FIZICĂ

Vecinătatea oceanului Atlantic și lunga linie a țărmului au creat condiții excelente pentru dezvoltarea navigației. La început, călătoriile pe mare se terminau în apropiere de țărm. Mai târziu, în epoca marilor descoperiri geografice, vasele au început să întreprindă expediții tot mai îndelungate, ceea ce a permis Portugaliei să devină una dintre primele puteri coloniale.

PORTUGALIA

La marginea Europei

Portugalia ocupă partea vestică a Peninsulei Iberice iar coastele sale au o lungime de 943 de kilometri. Țărmlul este greu accesibil, având un număr redus de golfuri.

Munții și podișurile acoperă aproape 70% din teritoriul țării.

CE MERITĂ VĂZUT

Lisabona (mănăstirea Jerónimos și turnul Belém, bisericile în stil baroc, palatul regal și cartierele Alfama și Bairro Alto), Palácio da Pena în Sintra, mănăstirile din Alcobaça și Batalha, Óbidos (fortificațiile orașului), Coimbra (biblioteca universitară), Conimbriga (ruinele romane), sanctuarul marin din Fatima.

Cele două țări din Peninsula Iberică, Spania și Portugalia, sunt adesea pomenite împreună. În realitate, acestea sunt foarte diferite una de cealaltă. Spania este țară mediteraneană, spre deosebire de Portugalia. Peisajele acesteia au forme mai dure, pe țărmurile portugheze neprimitoare și abrupte bat vânturi puternice iar valurile Atlanticului se sparg pe stâncile roșii și pe pla-

Pe valea râului Douro se află podgorii renumite. Aici se produce vinul de Porto, al cărui nume provine de la al doilea oraș ca mărime din Portugalia.

jele pietroase. Vânturile permanente care bat dinspre Atlantic sunt pentru Portugalia, în același timp blestem și binecuvântare: nu atrag turiștii dar protejează mediul înconjurător.

Portugalia face parte din puținele țări europene cu aer foarte curat, cu excepția câtorva regiuni. În această țară, conceptul de „păduri pe cale de dispariție” este necunoscut. Coastele Portugaliei nu sunt peste tot abrupte și bătute de vânt: în regiunea Alagave, din sudul țării, se află plaje minunate și liniștite, cu nimic mai prejos față de cele spaniole sau italiene. Tocmai de aici, de pe țărmul Golfului Cadiz, au plecat faimoasele expediții maritime. Motivele multor marinari erau adesea destul de prozaice: aceștia își asumau riscul unor călă-

torii îndepărtate de dragul aurului, argintului, sclavilor, fildeșului și mirodeniilor. În trecut, Portugalia a fost o mare putere mondială. Portughezii trăiesc și astăzi din amintirile trecutului glorios. Pe steagul național figurează un astrolab - instrument de navigație care reamintește rolul jucat pe vremuri de Portugalia în descoperirea lumii.

STATISTICĂ

Suprafața: 92.391 km²

Populația: 10,5 milioane de locuitori

Densitatea populației: 114 loc./km²

Sporul natural: 0,39% anual

Mortalitatea: 10 decese la 1.000 de locuitori

Speranța medie de viață: 73 de ani la bărbați și 79 de ani la femei.

Cele mai înalte vârfuri: Estrella 1.993 m, Punta do Pico (Azore) 2.351 m

Granițe: 1.215 km (cu Spania)

◆ CLIMĂ

Subtropicală umedă în nord și mediteraneană în sud. Vânturile care bat dinspre Atlantic influențează semnificativ clima Portugaliei (mai ales la vest și la nord). Temperaturile medii anuale: între +9°C și +20°C la Porto, între +11°C și +22°C la Lisabona, între +12°C și +24°C la Faro.

REGIUNI
ECONOMICE

REG 85

GERMANIA

Gigant economic în recesiune

În timpul celui de al doilea război mondial, Frankfurt am Main a fost practic ras de pe fața pământului. Astăzi este principalul centru bancar european, ocupând un rol important în industria și comerțul german. Cea mai bună dovadă în acest sens sunt numeroșii zgârie-nori din centrul orașului.

Economia RDG - centralizată și ignorând regulile economiei de piață - s-a dovedit în momentul unificării o relicvă a cărei transformare avea să coste Vestul multe miliarde de mărci. Astăzi, principala economie din zona euro suportă cu dificultate crescândă menținerea ramurilor industriale nerentabile și nu mai este capabilă să asigure cetățenilor beneficiile sociale cu care s-au obișnuit.

După divizarea Germaniei la sfârșitul anilor '40, fiecare dintre cele două țări s-a dezvoltat în direcții diferite: RFG a urmat calea economiei libere de piață, în timp ce în RDG sistemul economic s-a bazat pe proprietatea de stat. În RFG agricultura a pierdut tot mai mult din importanță, pe când în RDG terenurile arabile acopereau 60% din suprafața țării. Rigida economie planificată de tip socialist, a făcut imposibilă o dezvoltare dinamică după model vestic iar industria învechită a provocat degradarea semnificativă a mediului înconjurător.

Căderea URSS a oferit Germaniei șansa istorică a reunificării (care a avut loc la 3 octombrie 1990). S-a dovedit însă că - după spusele cancelarului Willy Brandt- "unirea a ceea ce ar trebui să fie împreună" este

Tradițional, portul joacă un rol foarte important în economia orașului hanseatic Hamburg. În prezent, orașul este și un important centru pe piața tehnologiilor moderne și a mass-mediei.

mult mai dificilă decât se aștepta. Structurile economice ale RDG erau nefuncționale iar normele de producție nu corespundeau cerințelor internaționale. Numeroase uzine est-germane (din ramura minieră, navală, chimică și a industriei de mașini) au dat faliment iar altele au fost salvate numai datorită ajutorului financiar semnificativ din Vest.

În momentul de față, cea mai mare economie din Uniunea Europeană se clatină din temelii. Secătuită de investițiile uriașe în landurile estice,

afectată de schimbarea globală de conjunctură nu mai face față îndatoririlor unui veritabil "stat social". Germanii și-au depășit posibilitățile- țara cheltuiește prea mulți bani în scopuri sociale, susținând totodată industriile nerentabile din ramura navală și minieră. O soluție pentru revigorarea economică se dorește a fi a programul guvernamental de reforme "Agenda 2010", bazat pe reducerea ajutorului de șomaj, reduceri în sectorul serviciilor medicale, liberalizarea legislației muncii și reducerea pensiilor.

STATISTICĂ

Suprafața: 357.000 km²

Populația: 82,4 milioane

Străini: 9%, în majoritate turci, emigranți din Europa de Est, greci, italieni

Densitatea populației: 230 locuitori/ km²

Rata șomajului:

aproximativ 10% în Vest

aproximativ 16% în Est

Timpul de lucru pe an : 1.667 ore

Durata concediului: 30 de zile (anual)

Urbanizarea: 87%

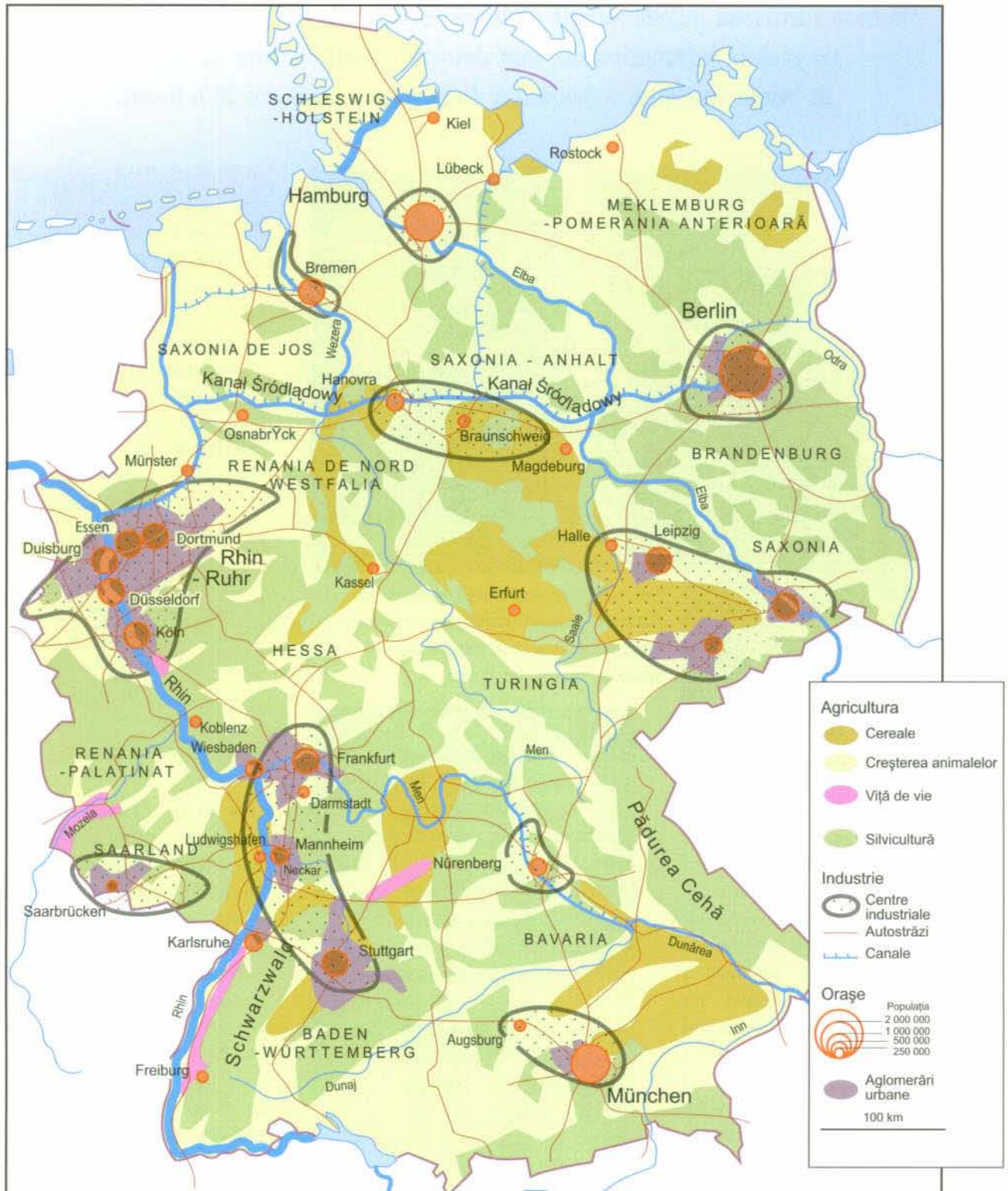
CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. După unificarea țării, în 1991, s-a luat decizia de mutare a capitalei la Berlin.
2. Polonezii reprezintă 0,4% din populația Germaniei (alături de greci, sunt a treia minoritate națională după turci și italieni).
3. În 2002, în Germania existau aproximativ 56 de milioane de utilizatori de telefoane mobile și aproape 32 de milioane de utilizatori de Internet. În țară funcționează aproximativ 800 de posturi de radio și 370 de posturi de televiziune. Firma germană Deutsche Telekom este una dintre cele mai mari firme de telecomunicații din lume.

GERMANIA

HARTA ECONOMICĂ

Potențialul economic și demografic al Republicii Federale Germania o îndreptățește să joace un rol esențial în Europa unificată.

GERMANIA

Țara miracolului economic

După al doilea război mondial Germania a reușit, mai mult decât orice altă țară, să reconstruiască infrastructura distrusă. Economia vest-germană s-a impus pe piețele internaționale, fapt datorită căruia Germania, situată în inima Europei, a devenit a doua putere comercială a lumii.

Deasupra Orașului Vechi din München se ridică turnele bisericilor istorice, impresionante în special în nopțile cu lună plină.

Cel mai mare oraș din Germania este Berlin. La sfârșitul mileniului trecut, după unificarea țării, parlamentul și guvernul au revenit la Berlin.

În 1945 Germania a fost distrusă: multe orașe și obiective industriale au fost rase de pe fața pământului de către aliați. Șansa reconstrucției din temelii a structurilor economice și sociale germane a apărut însă imediat. Economia "s-a pus pe picioare" datorită ajutorului semnificativ oferit de SUA, precum și datorită puterii de muncă și seriozității tipic germane. În plus, redresarea a avut loc mai repede decât era estimat: în anii '50 miracolul economic german a surprins lumea iar la sfârșitul deceniului trecut țara dintre Marea Nordului și Alpi a redevenit o putere economică.

ECONOMIA

Agricultura și creșterea animalelor (1,1% din forța de muncă).

Industria (36,3%): în principal petrochimică, energetică, de mașini, chimică și alimentară. **Servicii** (62,2%).

Produsul național brut pe cap de locuitor: 26.035 euro în anul 2001. **Zoe principale economice:**

Rhin-Ruhr (Köln, Essen, Duisburg, Dortmund, Dusseldorf), Rhin-Mein (Frankfurt), Rhin-Neckar (Mannheim, Ludwigshafen, Stuttgart), Berlin, Hamburg, Saxonia (Leipzig, Dresda, Chemnitz). În anii '90: creștere economică de 1,5% anual.

Rata inflației: 1,4%.

Rata șomajului: 9,7%

PE SCURT

- Denumirea oficială: Republica Federală Germania
- Împărțire administrativă: 16 state federale (landuri)
- Capitala: Berlin (3,4 milioane locuitori, aglomerația urbană 4,5 milioane)
- Limba: germană
- Moneda: euro = 100 cenți
- Religie: creștină (protestanți 58,6%, catolici 34,4%), musulmani (2,7%)
- Cele mai mari orașe: Berlin, München, Dresda, Dusseldorf, Duisburg, Dortmund, Essen, Köln.
- Porturi principale: Hamburg, Bremenhaven, Kiel, Rostock, Duisburg (cel mai mare port fluvial european)

"Părintele" și arhitectul reconstrucției economice germane a fost Ludwig Erhard - ministrul economiei în guvernul cancelarului Konrad Adenauer, promotorul "economiei de piață care ia în considerare nevoile sociale". Consolidarea pieței libere susținută de un stat puternic și de o rețea de servicii sociale a devenit un model pentru multe țări.

În prezent, Germania rămâne a doua putere comercială a lumii, dar crizele structurale din economie (prăbușirea sectoarelor tradiționale, șomajul în creștere, distrugerea mediului) umbresc această țară a miracolului economic.

SAN MARINO

Republica străveche

Pe fiecare dintre cele trei piscuri ale Monte Titano (Muntele Uriaş) au fost construite în Evul Mediu castele (în imagine, La Rocca). Imaginea acestor trei castele a rămas până astăzi blazonul statului San Marino.

San Marino s-a apărat întotdeauna cu succes de invadatorii străini. Constituția medievală orânduiește până în prezent viața internă a statului.

Spre sfârșitul secolului III, când împăratul roman Dioclețian a început persecuția creștinilor, Marinus, cel care avea să devină mai târziu sfânt și patron al statului, a reușit să fugă luând calea Adriaticii. El s-a adăpostit pe Monte Titano, unde a rămas să trăiască în sihăstrie, după anul 301. Aceasta este legenda despre originile acestui stat.

Situarea pe coastele abrupte ale muntelui a facilitat apărarea și a permis micii societăți de aici să își păstreze independența un timp îndelungat. San Marino este considerată cea mai veche republică din lume, care a dăinuit până în ziua de astăzi, iar constituția republicană a fost adoptată în acest stat, încă din anul 1362. Deși legea fundamentală a fost modificată de numeroase ori, elementele sale fundamentale au rămas neschimbate: șefii statului rămân cei doi căpitani-regenți aleși pentru o perioadă de șase luni. Aceștia sunt desemnați de Marele Consiliu General, în fiecare primăvară și toamnă. Consiliu însuși este ales de popor o dată la cinci ani.

◆ CLIMĂ

Mediterraneană (răcoroasă din cauza altitudinii). Temperatura medie: +6°C în ianuarie și +25°C în iulie.

CE MERITĂ VĂZUT

Castelele (La Rocca, La Guaita, La Cesta), Palatul Guvernului, Biserica Franciscanilor, Bazilica, Cabinetul Obiectelor Bizare, Muzeul Armelor, Muzeul Garibaldi.

În sala din fotografie se întâlnește Consiliul Mare și General - parlamentul din San Marino.

Conform tradiției, la 1 aprilie și la 1 octombrie, are loc în San Marino ceremonia oficială de preluare a puterii de către noii căpitani. În timpul ceremoniilor, care amintesc uneori de un bal mascat, aceștia primesc cheile și sigiliile statului.

În San Marino nu există serviciu militar obligatoriu: armata, care număra 1.000 de soldați, este formată exclusiv din voluntari. Însă, dacă statul este în pericol, fiecare locuitor de sex bărbătesc, între 16 și 55 de ani, este obligat să îl apere cu

arma în mână. Din 1862, statul se află sub protecția militară suplimentară a Italiei. Puterile străine au reușit să ocupe San Marino doar în două ocazii. În 1503, statul minuscul a intrat pentru scurt timp sub controlul prințului Romagniei, Cesare Borgia. În schimb, în 1943, granițele statului au fost trecute de agresorul german. După război, San Marino a primit numele de Republica Roșie, datorită perioadei îndelungate în care au dominat guvernele de stânga.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. San Marino nu este un rai pentru cei care fug de fisc, dar poate fi caracterizat ca atare când vine vorba de azilanți. Cel mai celebru dintre aceștia a fost Giuseppe Garibaldi, care a găsit aici adăpost în 1849, după eșuarea primei sale tentative de unificare a Italiei.
2. În afară de Cabinetul Obiectelor Bizare, una dintre cele mai mari atracții turistice din San Marino este Muzeul Armelor. Acesta se află în castelul La Cesta, situat la cea mai mare înălțime pe Monte Titano.
3. În Biserica Franciscanilor se află capodoperele marilor pictori italieni Guercino și Bellini.
4. Numai statele Nauru și Tuvalu, din Oceania, alături de Monaco și de Vatican, sunt mai mici ca dimensiune decât San Marino.

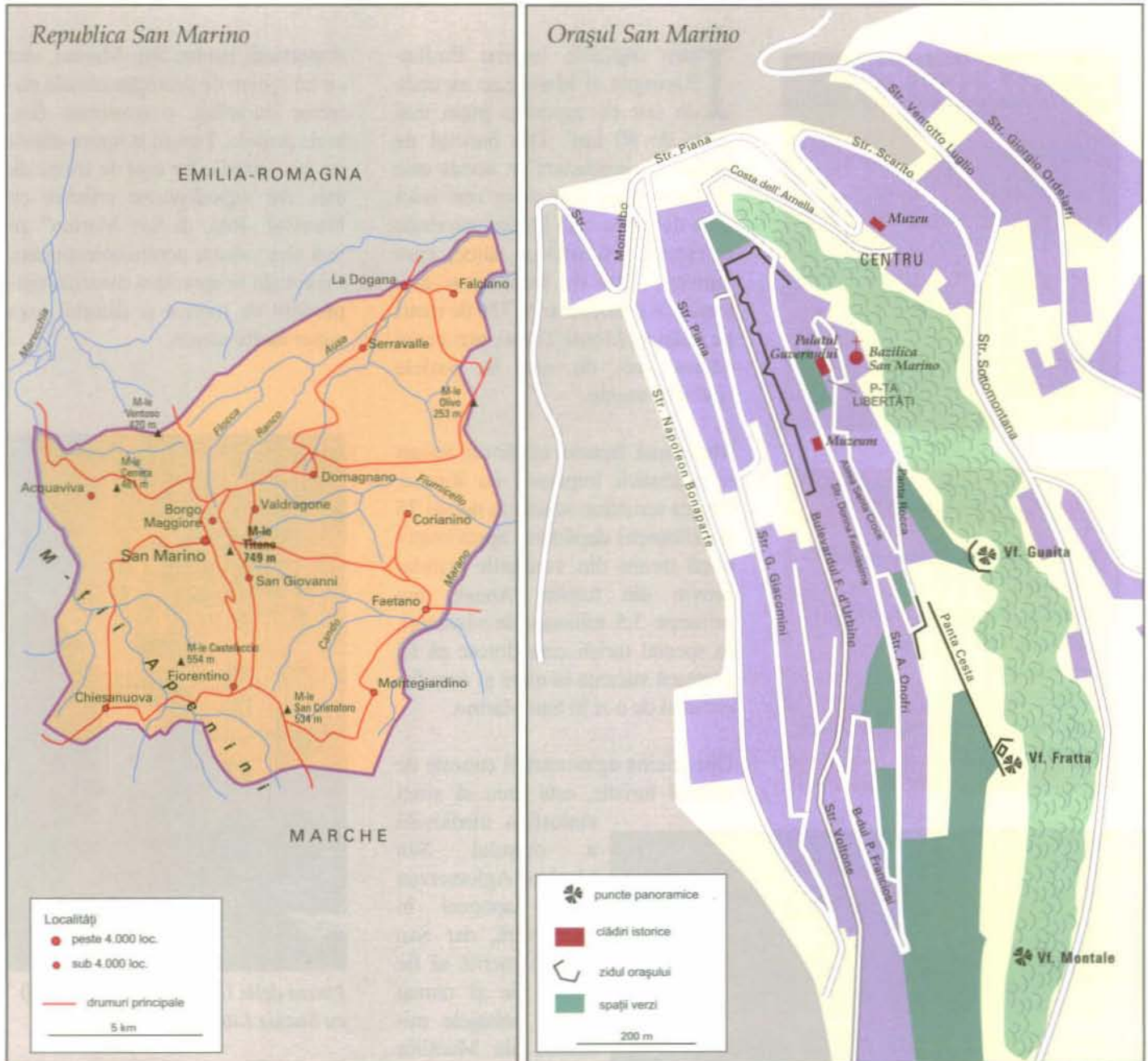
EUROPA
DE VEST

SMR 3

SAN MARINO

HARTA GENERALĂ ȘI PLANUL ORAȘULUI

Călătorind spre San Marino dinspre Rimini este greu să observi când ai trecut granița. Aceasta nu este marcată în mod special, iar relieful format din câmpii și din lunci este același de ambele părți ale graniței. De abia când ajungi la poalele impunătorului masiv Titano, pe vârful căruia se află capitala statului, ai siguranța că ai ajuns în San Marino. Numeroasele magazine cu suvenire și lichioruri de calitate de pe marginea străduțelor abrupte amintesc de faptul că turismul este sursa principală de venituri la bugetului statului.

Statul pitic de la poalele Muntelui Uriaş

San Marino, unul dintre cele mai mici state din lume, este situat pe coastele lanţului muntos al Apeninilor.

STATISTICĂ

Suprafaţa: 61,2 km²
 Populaţia: 29.251 loc.
 Densitatea populaţiei: 473 loc./km²
 Structura populaţiei: sanmarinezi 84%, italieni 14,6%
 Sporul natural: 1,26%
 Graniţe: 39 km (enclavă pe teritoriul Italiei)
 Cel mai înalt vârf: Titano (749 m)

PE SCURT

- Denumirea oficială: Serenissima Republică San Marino
- Capitala: San Marino (4.352 loc.)
- Limbi: italiană, română
- Moneda: euro
- Religia: catolicism
- Cea mai mare localitate: Serravalle (9.400 loc.)

Între regiunile italiene Emilia-Romagna și Marche se ascunde un stat cu suprafața puțin mai mare de 60 km². Din punctul de vedere al dimensiunilor, acesta este al cincilea pe lista celor mai mici state din lume. San Marino cuprinde o capitală cu același nume, care numără 4.500 de locuitori și este situată la o altitudine de 755 de metri pe coastele Monte Titano, precum și câteva zeci de sate la poalele aceluiași munte.

Mulțumită faptului că țărmul italian al Adriaticii împreună cu Rimini, Mecca turiștilor, se află la numai 25 de kilometri depărtare, aproximativ două treimi din veniturile statului provin din turism. Anual, țara primește 3,5 milioane de vizitatori, în special turiști care doresc să își petreacă vacanța la mare și care fac excursii de o zi în San Marino.

Din pricina aglomerației cauzate de afluxul turistic, este greu să simți atmosfera medievală a orașului San Marino. Aglomerația atinge apogeul în plină vară, dar San Marino merită să fie vizitat fie și numai pentru peisajele minunate ale Munților Apenini, pentru cele trei castele construite la mari altitudini și pentru Palatul Guvernului din Piazza della Libertà (Piața Libertății). Alături de turism, o altă sursă de venituri

importantă pentru San Marino, stat cu un sistem de protecție socială puternic dezvoltat, o constituie timbrele poștale. Turiștii le lipesc adeseori pe vederile pe care le trimit de aici, dar capodoperele artistice cu înscrisul „Rep. di San Marino” au mai ales valoare pentru colecționari. Filateliștii le apreciază datorită multitudinii de motive și datorită execuției foarte atente.

Piazza della Libertà (Piața Libertății) cu Statuia Libertății sanmarineze.

ECONOMIA

Emisia de timbre poștale.
 Agricultură: culturi de viță de vie și de măsline. Creșterea vitelor.
 Industrie: ușoară (textilă), alimentară (brânzeturi), de mașini electrice (electronică); ateliere de artizanat. Turism.

Mașină Ferrari la o cursă de Formula 1 pe pista de la Imola din regiunea Emilia Romagna, Italia

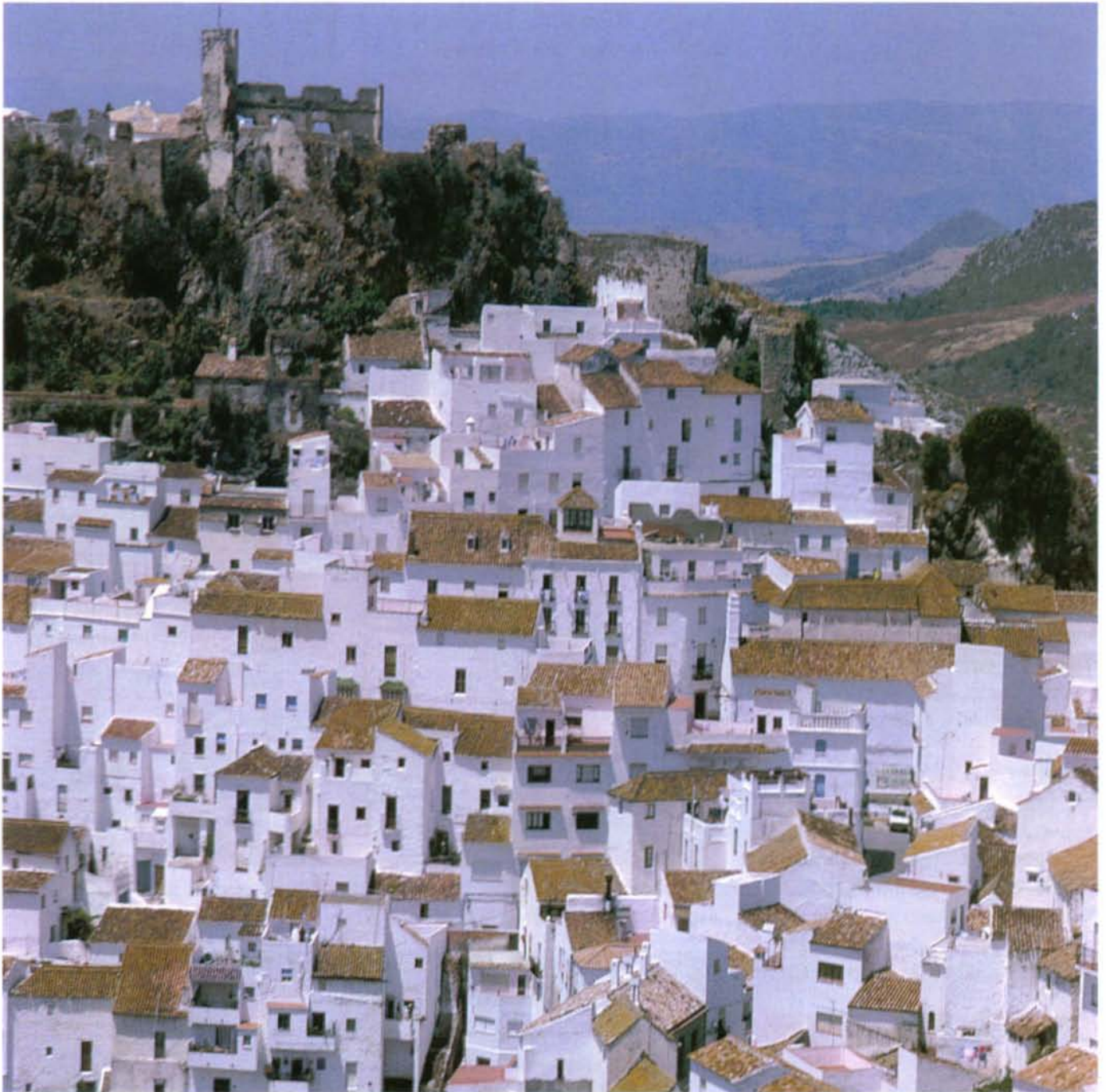
SPA 1

ES

SPANIA

Patria coridei și a dansului flamenco

Pueblos blancos, adică „satele albe”, sunt situate de obicei pe coastele munților și alcătuiesc peisajul caracteristic al Andaluziei, regiune pitorească, situată în sudul Spaniei.

Spania a fost timp de secole victima invaziilor arabe, dar, în secolul XVI, jumătate din glob s-a aflat sub dominația sa.

ECONOMIA

Resurse naturale: zăcămintele de minereu (zinc, fier, plumb, titan) și bauxită. Industria: electrotehnică și electronică, de automobile, metalurgică, chimică, textilă, alimentară. Agricultură: culturi de viță de vie (locul trei în lume la producția de vin), de cereale, de fructe citrice, de măslini, pescuit. Turism.

Anul 1492 reprezintă o dată importantă pentru Spania: Cristofor Columb a descoperit America iar țara a revenit sub control creștin, după ce ultimului regat maur al Granadei a fost cucerit. Regatul spaniol a devenit o putere mondială, dar nu pentru mult timp: în 1588, Anglia protestantă a scufundat faimoasa Invincibilă Armada, marcând astfel „începutul sfârșitului” pentru puterea spaniolă. În decursul secolului al XIX-lea, Spania a pierdut toate coloniile din America și Asia - ultimele dintre ele (Cuba, Puerto Rico și Filipine) în 1898, în favoarea Statelor Unite.

În anul 1931, prăbușirea monarhiei a fost urmată de un scurt interludiu democratic al cărui dușman declarat fost generalul fascist Francisco Franco. „Contrarevoluția” condusă de acesta a dus, în 1936, la izbucnirea unui sângeros război civil. Războiul a făcut peste 1,2

milioane de victime și s-a încheiat, în 1939, cu victoria lui Franco, datorită sprijinului acordat de Germania hitleristă și de Italia fascistă. Franco a condus țara ca dictator până la moartea sa, în 1975. La scurt timp după aceasta, Juan Carlos I a proclamat din nou monarhia. Din 1976, aceasta se limitează la funcții pur reprezentative. Problemele principale ale Spaniei moderne sunt menținerea sub control a terorii

separatiștilor baști și rata ridicată a șomajului, care în ultimii ani a început, totuși, să se reducă treptat.

CE MERITĂ VĂZUT

Madrid, Escorial, Segovia, Granada, Sevilla, Costa de la Luz (între Gibraltar și granița cu Portugalia), Galicia cea plină de verdeață.

Porto Colom este un sat pescăresc tipic. Pescuitul continuă să joace un rol important în economia spaniolă.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. În anul 1981, forțe militare de dreapta au încercat să răstoarne guvernul și să instaureze dictatura militară.
2. În 26 aprilie 1937, avioanele germane din Legiunea Condorul au distrus orașul Guernica y Luna, situat în nordul Spaniei. Această tragedie de proporții a fost imortalizată de Pablo Picasso în celebrul său tablou.
3. Spania este situată la o altitudine medie de 660 de metri deasupra nivelului mării, fapt care o plasează pe locul doi în Europa (după Elveția).

◆ CLIMĂ

Subtropicală: climat marin (temperat umed) pe coasta atlantică; climat continental în câmpia centrală (Meseta); în sud, climat mediteranean.

EUROPA
DE VEST

SPA 3

ES

SPANIA

HARTA FIZICĂ

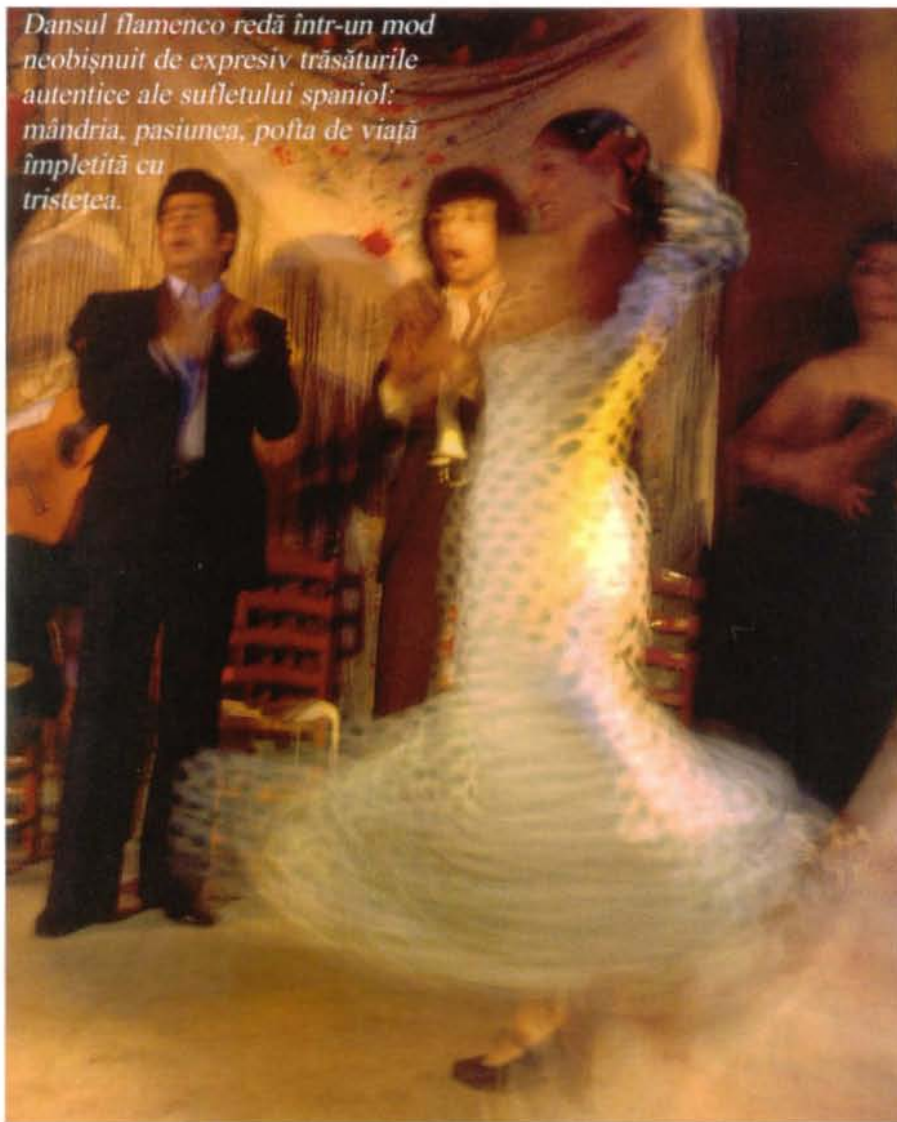

Spania ocupă cea mai mare parte a Peninsulei Iberice și este asociată cel mai adesea cu plajele însorite de pe coasta mediteraneană, deși în interiorul țării iernile aspre, cu zăpadă, nu sunt o raritate.

Țara tradițiilor culturale și a turismului în masă

Un sejur în Spania nu se poate reduce numai la vizitarea plajelor. Spania este o țară cu peisaje minunate, cu o cultură deosebită și cu o bucătărie delicioasă.

Dansul flamenco redă într-un mod neobișnuit de expresiv trăsăturile autentice ale sufletului spaniol: mândria, pasiunea, pofta de viață împletită cu tristetea.

Spania este o destinație turistică extrem de cunoscută. Cel mai adesea, turiștii vizitează Ibiza, Majorca sau una din plajele mediteraneene dintre Barcelona și Valencia. Aceste „solarii turistice” au, însă, foarte puțin în comun cu „Spania autentică”. Trei trasee facilitează descoperirea acesteia. Primul traseu trece prin Pirinei către San Sebastián, probabil cel mai frumos port spaniol, cu plaja sa celebră în formă de scoică

(„Concha”). Mai departe, înspre Vest, se întinde Asturia cu munții masivi ai Cantabriei (aprox. 2.700 m) ce coboară abrupt spre mare și Galicia cea verde, cu renumitul sanctuar marin din Santiago de Compostela. Al doilea traseu parcurge Castilia și împrejurimile Madridului: merită vizitate orașele Toledo, Ávila, Segovia și Salamanca, unde se află cea mai veche universitate din Europa. Al treilea traseu traversează Andaluzia. Situată

STATISTICĂ

Suprafața: 504.782 km²
(împreună cu Insulele Baleare și Insulele Canare)
Populația: 39 de milioane
Densitatea populației: 78 locuitori/km²
Cel mai înalt vârf: Pico de Teide (în Tenerife, 3.718 m)
Lungimea coastei: 3.904 km (fără Baleare și Insulele Canare)

PE SCURT

- Denumirea oficială: Regatul Spaniei
- Sistem politic: monarhie constituțională
- Diviziune administrativă: 52 de provincii grupate în 17 regiuni autonome
- Posesiuni: Ceuta și Melilla (în Maroc)
- Capitala : Madrid
- Limbi: spaniolă (limba oficială, 73%), catalană (24%), galiciană, bască
- Moneda: euro
- Religia: catolicism (97%)
- Cele mai importante orașe: Barcelona, Bilbao, Malaga, Saragossa, Sevilla, Valladolid
- Porturi maritime: Cartagena, Bilbao, Barcelona
- Aeroporturi: Madrid, Barcelona, Bilbao

în sud, aceasta poartă numeroase urme ale influenței arabe, mai ales în orașele Granada, Cordoba și Sevilla.

SPA 5

MADRID

Mândria Spaniei

Sfârșitul dictaturii lui Franco a însemnat pentru Madrid, printre altele, ridicarea restricțiilor de circulație. Orașul a redevenit astăzi o metropolă pulsând de viață.

Madridul este situat în vechea provincie spaniolă Castilia. În centrul orașului se pot întâlni numeroase mărturii ale puterii dinastiei regale și ale influenței importante a Bisericii.

Madridul ocupă zona centrală a Peninsulei Iberice. În 1570, un călător german descria orașul ca pe o așezare de mici dimensiuni. Însă Filip al II-lea a strămutat aici curtea regală, în anul 1561. Madridul a devenit capitala oficială a Spaniei în 1606. În prezent, acesta este cel mai mare oraș al țării și al doilea centru industrial, după Barcelona.

Din vechime, Biserica joacă un rol esențial în viața regatului spaniol, profund religios. În anul 1656, în Madrid existau 54 de mănăstiri și 14 biserici. Lăcașurile de cult ocupau aproape o treime din suprafața orașului.

Fratele lui Napoleon, Joseph, a devenit rege al Spaniei în anul 1808. El a fost un mare iubitor de piațete înconjurată de platani și a construit multe astfel de locuri în Madrid. Deoarece nu se dădea

Puerta de Alcalá a fost ridicată în secolul XVIII, în timpul domniei regelui Carlos al III-lea.

înapoi de la băutură, regele a fost poreclit de locuitorii Madridului „Pepe-Butelcă”. În același an, în Madrid a izbucnit revolta împotriva ocupantului francez, care a marcat începutul războiului de eliberare a țării.

Din 1910, Madrid a început să joace rolul unei metropole de rang mondial. Vechiul oraș medieval a devenit înconjurat de clădiri monu-

mentale. A fost construit metroul. Locuitorii orașului sunt mândri de faptul că orașul a fost declarat capitală europeană a culturii, și aceasta nu numai datorită tradițiilor sau muzeelor și galeriilor celebre. Este suficient să arunci o privire în interiorul uneia dintre bisericuțele mărginașe ale orașului ca să îți sară în ochi minunatele altare, tablouri și statui.

PE SCURT

- Capitala Regatului Spaniei
- Structura administrativă: 21 de districte
- Sediul parlamentului spaniol (Cortes) și al guvernului
- Limba: spaniolă (castiliană)
- Moneda: euro
- Religia: în majoritate catolici
- Cele mai importante cartiere: Centro - Madridul Habsburgilor (Plaza Mayor, Puerta del Sol) și Madridul Bourbonilor (Paseo del Prado, Palacio Real), Salamanca
- Metrou: 12 linii
- Aeroport internațional: Barajas

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Pe blazonul Madridului este reprezentat un urs mâncând fructe de madrai (un soi de căpșune sălbatică care, potrivit unora, are proprietăți magice). În secolul XIV, pădurile din preajma orașului erau pline de urși.
2. Madrid este cea mai însoțită capitală și la cea mai mare altitudine din Europa.
3. De la sfârșitul lunii mai până la sfârșitul lunii iulie, în parcul Retiro din Madrid se desfășoară, sub cerul liber, „Feria del libro”, cel mai cunoscut târg de carte din Spania.
4. El Corte Inglés este centrul comercial al Madridului. Este cea mai mare societate privată din Spania, cu venituri care le depășesc pe cele ale companiei aeriene Iberia.

EUROPA
DE VEST

SPA 7

ES

MADRID

PLANUL ORAȘULUI

Piața Puerta del Sol este inima orașului Madrid, situat pe firavul râu Manzanares. De aici, toate locurile demne de văzut din capitala spaniolă sunt ușor accesibile: palatul regal (Palacio Real), centrul orașului vechi (Plaza Mayor), turnurile neobișnuite din Plaza de Espana, frumoasa Plaza de la Cibeles precum și muzeul Prado.

Capitala artei

În muzeul Prado se găsește cea mai mare colecție de pictură spaniolă din lume. Metropola situată în inima Spaniei este faimoasă și pentru alte atracții.

Prado reprezintă pentru Madrid ceea ce Luvrul reprezintă pentru Paris. În acest muzeu de rang mondial se regăsesc sute de capodopere ale unor maeștri precum Goya, Picasso, El Greco, Miró și Dalí. Adăpostită de Centrul de Artă Regina Sofia, muzeul de artă a secolului XX aflat sub patronajul reginei, Guernica lui Picasso lasă o impresie de neuit asupra privitorului. Pictura a fost comandată de guvernul Republicii în anul 1937, cu ocazia expoziției de la Paris. Opera este un protest împotriva cruzimii războiului civil spaniol. Până în 1981, tabloul a fost expus într-o galerie din New York, întrucât pictorul a decis că acesta se va întoarce în Spania numai atunci când țara va reveni la democrație.

Vizita la bazarul El Rastro, ale cărui începuturi datează din perioada

CE MERITĂ VĂZUT

Plaza Mayor, Palacio Real (panorama orașului), muzeele Prado și de Arheologie, parcul Retiro, Puerta del Sol; în vecinătatea orașului: Escorial, Toledo, Aranjuez, Segovia

STATISTICĂ

Suprafața: 607 km²
Populația: 3,1 milioane de locuitori (aglomerația urbană numără 5,8 milioane)
Densitatea populației: 5.198 loc./km²
Altitudinea medie: 667 m
Numărul muzeelor: 72

Zona Plaza de Espana este Manhattanul Madridului: aici își au sediul numeroase bănci și societăți de asigurări.

medievală, este un element obligatoriu al oricărei plimbări prin Madrid. Inițial, aici se strângeau tâbăcarii în fiecare duminică pentru a-și vinde mărfurile. Ulterior, li s-au alăturat și alți meșteșugari și artizani. În prezent, aici poți găsi o gamă largă de vechituri, de obiecte de artă, de haine vechi și de cărți. Din păcate, bazarul este și locul favorit al hoților de buzunare, mai ales în apropiere de Mira el Rio Baja.

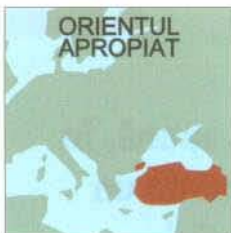
Palatul regal - Palacio Real - este înconjurat de parcuri. Cine speră însă să îl întâlnească aici pe regele Juan Carlos, va fi dezamăgit: acesta locuiește de obicei în rezidența sa de lângă Madrid și își face apariția în capitală foarte rar. Turiștii pot în schimb admira arhitectura clădirii și mai ales frescele maestrului italian Giovanni Tiepolo.

CLIMĂ

Continentală. Iernile sunt foarte reci, verile sunt adesea caniculare. Precipitații limitate. Temperatura medie variază în ianuarie între +1 și +8°C iar în iulie între +17 și +31°C.

ECONOMIA

Industria: de mașini, de autoturisme, electronică, chimică, farmaceutică, cosmetică. Servicii: edituri, bănci, societăți de asigurări. Turism.

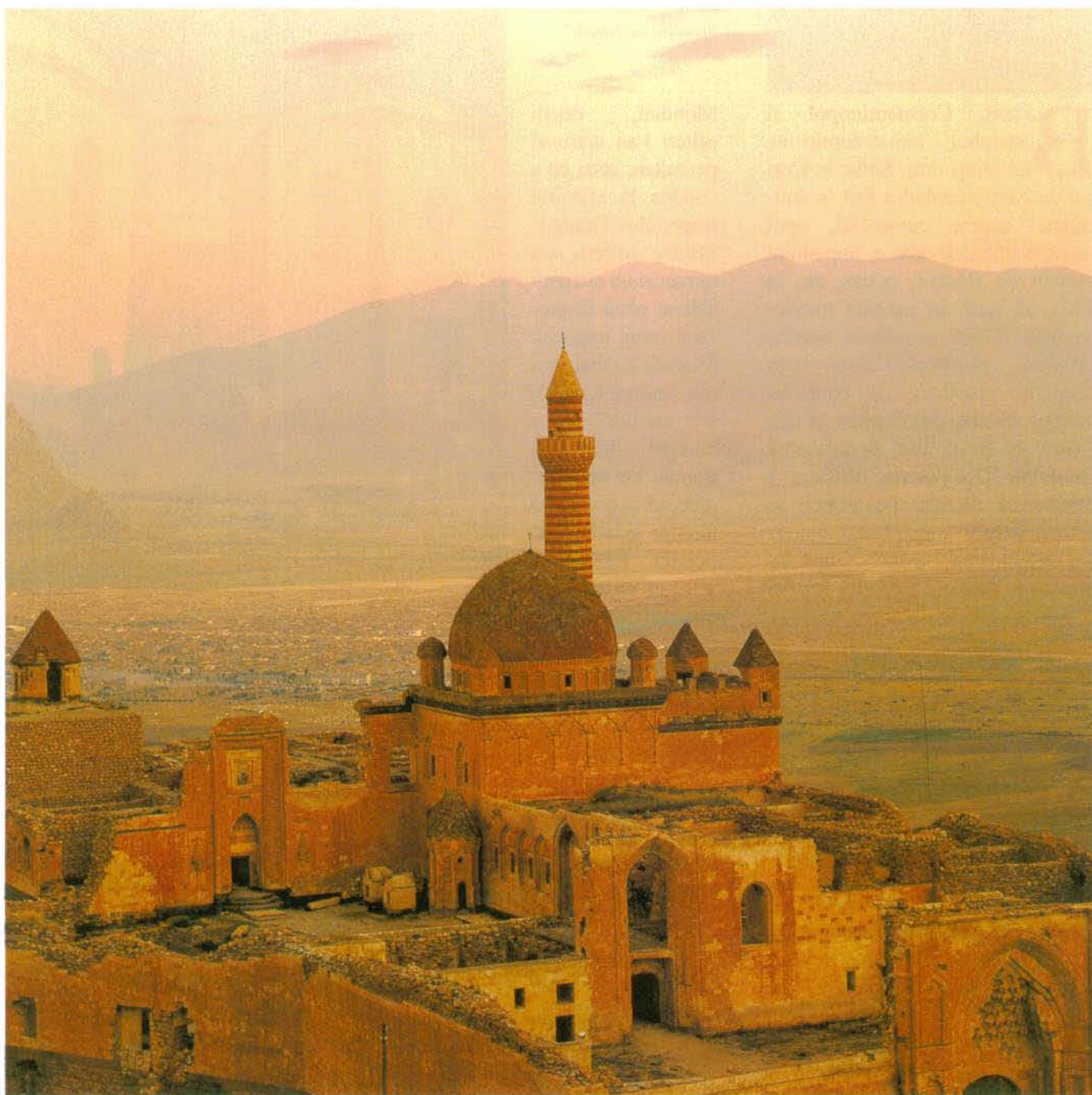
TUR 1

TR

TURCIA

Poarta Orientului

Vechea cetate și „palatul plăcerilor” Ishak Pasa Sarayi ridicat în secolul XVII, în apropiere de drumul legendar ce conduce la Tabriz în Iran.

Pe vremea când steaua puternicului imperiu otoman începea să apună, în manualele de istorie turcești își făcea apariția un om înconjurat de un respect aproape religios, până în ziua de astăzi: Kemal Atatürk.

CE MERITĂ VĂZUT

Istanbul, Izmir, Bodrum, țărmul Mării Egee, Konya, Capadocia.

Bizanț, Constantinopol și Istanbul - trei denumiri ale aceluiași oraș. Situat în Cornul de Aur, Istanbul a fost în antichitate centru comercial, apoi capitală plină de fast a Imperiului Roman de Răsărit, pentru ca, în 1453, să cadă în mâinile turcilor otomani. Timp de câteva secole, „stăpânii porților”, cum erau denumiți otomanii, au controlat teritorii întinse din Europa și din Africa de Nord. Însă la începutul secolului XX, puterea acestora a început să decadă. Pe atunci, se vorbea despre „organismul bolnav din strâmtoarea Bosfor”. După înfrângerea Turciei în primul Război

Dansurile religioase ale dervișilor au rămas astăzi doar o atracție turistică.

Mondial, tinerii ofițeri l-au detronat pe sultan, ceea ce a condus la sfârșitul Imperiului Otoman. Printre ofițeri, s-a remarcat un om considerat până în prezent erou național: Mustafa Kemal, numit Atatürk („părințele turcilor”). El a alungat din țară trupele de ocupație grecești și le-a redat turcilor mândria națională. Reformele sale, în prezent cunoscute sub denumirea de „kemaalism”, au avut repercusiuni uriașe: Atatürk a înlocuit scrierea arabă cu alfabetul latin, a separat biserica de stat și a introdus noi coduri de drept civil, penal și comercial. El a fost adeptul modernizării Turciei după modelul țărilor occidentale.

PE SCURT

- Denumirea oficială: Republica Turcia
- Capitala: Ankara (3,1 milioane de locuitori)
- Religia: islamism (98%)
- Moneda: lira turcească
- Limbi: turcă (limba oficială), kurdă
- Cele mai importante orașe: Istanbul, Izmir, Adana
- Cele mai importante râuri: Kizilirmak (1.182 km), Sakaraya (824 km), Seyhan (569 km)
- Cele mai importante lacuri: Van (3.700 km²), Tuz, Beyschir
- Cele mai importante insule: Imroz, Marmara, Insulele Prințului
- Aeroporturi: Ankara, Istanbul
- Porturi: Istanbul, Mersin, Izmir

ECONOMIA

Agricultura: creșterea animalelor (oi și vite); culturi de cereale, de bumbac și de tutun. Industria: ușoară (textilă). Pescuit. Turism.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Din 1983, partea estică a Turciei este teatrul unui sângeros război civil, care se desfășoară între luptătorii Partidului Kurd al Muncii și armata turcă.
2. În anul 1974, armatele turcești au ocupat nordul Ciprului. Înființarea Republicii Turce a Ciprului de Nord, precum și disputele asupra apelor teritoriale din Marea Egee, provoacă tensiuni constante între Turcia și partenera acesteia în NATO, Grecia.
3. Tufurile vulcanice cu forme fanteziste, produse de eroziuni, reprezintă o mare atracție turistică în Capadocia. De veacuri, localnicii au profitat de caracteristicile acestor roci moi și au excavat în ele locuințe și biserici.
4. Potrivit legendei, Arca lui Noe s-a oprit pe vârful muntelui Ararat, care măsoară 5.000 de metri înălțime.

TURCIA

HARTA FIZICĂ

Turcia este situată pe două continente: cea mai mare parte a teritoriului său se găsește în peninsula Asia Mică, dominată de Câmpia Anatoiei și de munții Taurus. Doar o fâșie îngustă a pământurilor turcești aparține continentului european. Turcia este o țară importantă, situată la răscrucea dintre Europa, Asia și Africa, în regiunea cunoscută sub numele de Orientul Apropiat.

Localități

- peste 1.000.000 de loc.
- peste 500.000 de loc.
- peste 100.000 de loc.
- sub 100.000 de loc.

— drumuri principale

500 1000 2000 m

Punte de legătură între două continente

Din vârful turnului Galata în Istanbul se poate contempla o priveliște minunată: orașul vechi, Marea Marmara și... două continente.

Locuințele săpate în tufurile vulcanice din Capadocia sunt denumite de localnici „hornuri ale vrăjitoarelor”.

Străzile orașelor turcești sunt pline de vânzători ambulănți, ca acest bărbat care vinde covrigi turiștilor.

Istanbul este așezat la granița Europei și Asiei. Istoria acestui oraș fascinant reflectă, totodată, istoria Turciei, situată într-o regiune de o importanță covârșitoare pentru restul lumii. Istanbul, cel mai mare oraș al Turciei, nu mai emană, în aceeași măsură ca altădată, un farmec oriental: și-au făcut apariția aici clădiri de birouri, șosele și complexe hoteliere, care nu se deosebesc cu nimic de cele din metropolele occidentale. La periferiile Istanbulului problema socială a țării devine vizibilă: migrația populației de la sate. La marginile orașului trăiesc 500.000 de venetici din Anatolia. Pentru mulți dintre ei, popasul în

STATISTICĂ

Suprafața: 779.492 km²
Populația: 68,1 milioane
Densitatea populației: 87 loc./km²
Populația urbană: 62%
Granițe: cu Siria (877 km), cu Gruzia și Armenia (în total 610 km), cu Iranul (331 km), cu Bulgaria (269 km), cu Grecia (212 km).
Țărmuri: la Marea Egee (2.805 km), la Marea Neagră (1.695 km), la Marea Mediterană (1.577 km), la Marea Marmara (927 km).
Cel mai înalt vârf: Ararat (5.165 m)

CLIMĂ

Subtropicală. Clima este mediteraneană pe coaste și continentală uscată în Anatolia.

Istanbul este doar o etapă intermediară a călătoriei mult vizate spre Germania și spre alte țări vestice bogate. Mai ales generațiile tinere părăsesc, fără părere de rău, regiunile estice ale țării, unde viața se scurge de veacuri guvernată de reguli implacabile. Situația este similară în vestul Turciei, în Anatolia. De acest fapt se conving turcii care revin în țară după ani îndelungați petrecuți în străinătate, unde au muncit din greu pe post de „gastarbeiter”. „Resocializarea” acestora ridică adesea probleme deoarece la sate domnesc obiceiuri tradiționale, inalterabile. Aici, copiii turcilor reîntorși din Germania sunt considerați „lipsiți de moralitate”.

ISTANBUL

Puntea de legătură dintre Europa și Asia

Două poduri imense de pe Bosfor leagă partea europeană a Istanbulului de cea asiatică. Numărând peste 6,5 milioane de locuitori, Istanbul este cel mai mare oraș al Turciei, dar statutul de capitală l-a pierdut în anul 1923 în favoarea Ankarei.

Bizanț, Constantinopole, Istanbul

Orașul de la strâmtoarea Bosfor a făcut mereu obiectul dorințelor ca un important punct strategic. Bizanț, Constantinopole și, în sfârșit, Istanbul a avut mai mulți conducători: hitiți, greci, romani, perși, turci otomani și, în sfârșit, turci. Toți aceștia au compus imaginea acestui oraș fascinant.

Încă din epoca bronzului, Istanbul a fost un centru cu o cultură minunată, un punct de trecere pentru caravanele care transportau condimente și mătăsuri din Orient pentru piețele din vest, precum și capitala a trei mari state consecutiv. Istoria Istanbulului a fost la fel de colorată ca și în ziua de astăzi. După Mesopotamia, strâmtoarea Bosforului a fost ocupată în secolul VII î.H. de Grecia, formând la intrarea în Marea Neagră provincia (orașul) Bizanț.

În secolele ce au urmat, Bizanțul a fost în mai multe rânduri prădat și distrus. Zidurile sale solide de apărare, construite în anii 413-443 d.H. abia mai garantau siguranța acestuia. Între timp, orașul a devenit capitala imperiului roman de est și, în onoarea împăratului Constantin I, a primit numele de Constantinopole. În perioada de glorie din secolul VI, numărând jumătate de milion de locuitori, Constantinopole era unul dintre cele mai mari orașe din lume. Mărturiile acelei perioade sunt păstrate și astăzi: palatul împăratului, Forumul, precum și nenumărate biserici.

CE MERITĂ VĂZUT

Palatul Topkapi (parc și muzeu), biserica Hagia Sophia, Moscheea Albastră, Coasta Bosforului, Cornul de Aur, Marele Bazar și Bazarul de Condimente, ruinele hipodromului.

În următoarele secole orașul, cunoscut în regiune mai ales din punct de vedere strategic și economic, a fost asediat de nenumărate ori de perși, arabi și bulgari. În secolul XIII, în mijlocul celei de-a IV-a cruciade, Constantinopole a fost din nou sub ocupație creștină.

În anul 1453, orașul a fost cucerit de sultanul Mehmet II, care l-a transformat în capitala imperiului otoman. În perioada de înflorire de sub domnia lui Suliman cel Mare (secolul XVI), Istanbul a fost cel mai bogat oraș din lume. A rămas capitală până la sfârșitul primului război mondial, când imperiul s-a prăbușit.

CLIMĂ

Vara este cald, vânturile nordice ale Rusiei mai redau un strop de prospețime aerului. Temperaturi medii în ianuarie de +5°C, iar în iulie +25°C.

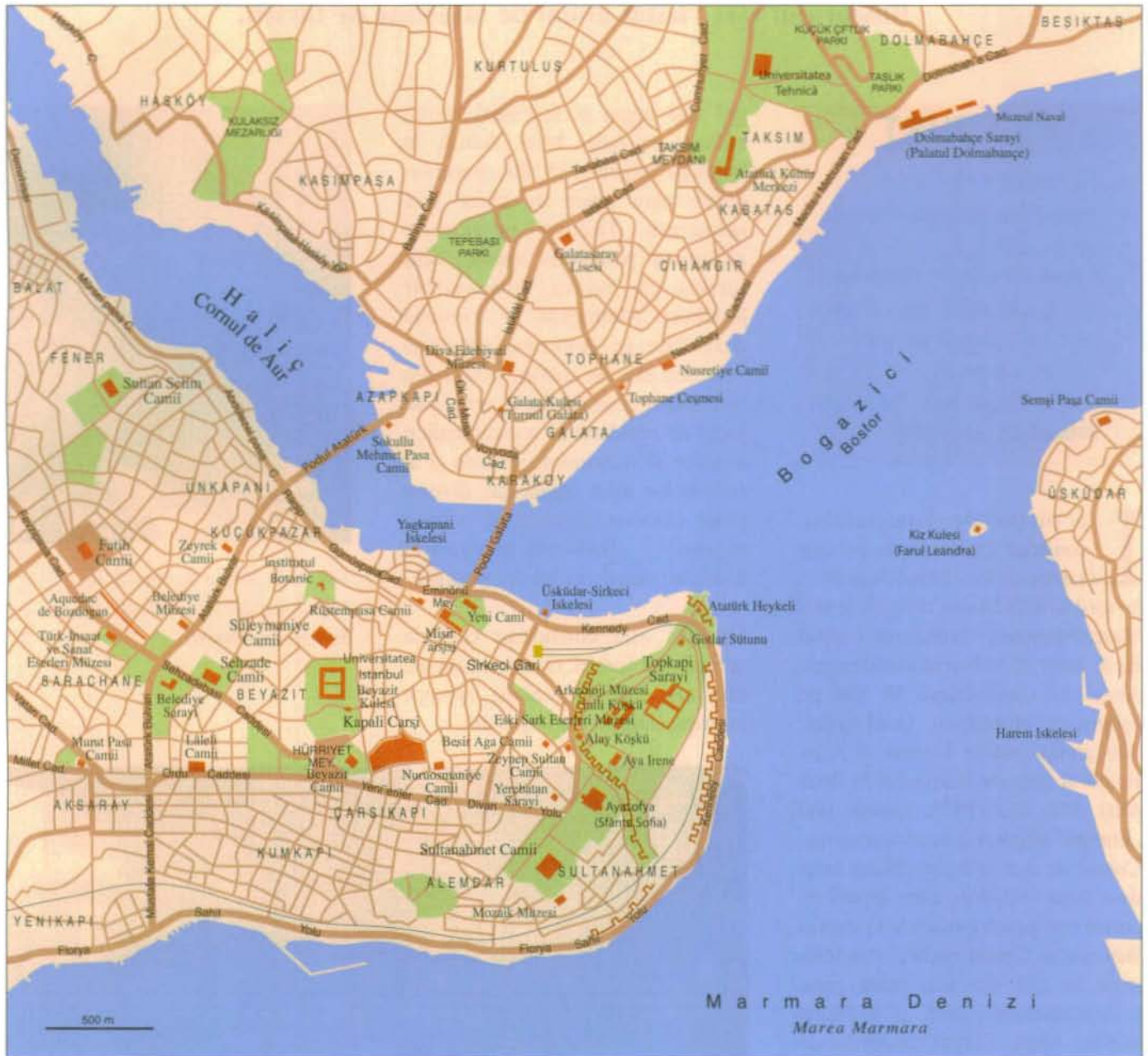
Așezarea geografică la întâlnirea dintre Europa și Asia a favorizat dezvoltarea orașului.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Locul de întâlnire obișnuit al orașului Istanbul este „gazino”: jumătate bar, jumătate teatru-cafenea cu muzică tare pentru nopți târzii.
2. Palatul Topkapi, în prezent muzeu al minunatelor opere de artă și monumente istorice, a fost odată reședința sultanului și locul de întâlnire al consiliului vizirilor.
3. Cartierul istoric și structura Istanbulului au fost înregistrate de către UNESCO pe lista minunilor culturale și sunt ocrotite.
4. Unitatea soldaților de elită, care asigură printre altele paza palatului sultanului, este cunoscută sub denumirea de ieniceri.

ISTANBUL

HARTA ORAȘULUI

Bosfor, pe malul căreia este situat Istanbulul, înseamnă, în greaca veche, „locul pe unde a trecut vaca”. De unde vine acest nume ciudat? După mitul lui Zeus, care și-a trădat nevasta, și și-a transformat iubita într-o vacă. Adulterul a fost descoperit – Hera înfuriată a trimis un tăun care a înțepat vaca și a alungat-o în strămtoare ...

Orașul de la Cornul de Aur

Istanbul este situat la răscrucea a două continente: este singurul oraș cu o parte europeană și una asiatică. Până astăzi coexistența acestor culturi au asigurat atracția acestei metropole turcești. Orașul de pe malul Bosforului este vizitat anual de milioane de turiști.

PE SCURT

- Populația: 6,5 mil
- Religia: în marea parte islamică
- Limba: turcă
- Cartiere principale: Sultanahmet, Beyöglu, Eminönü, Eyüp, Üsküdar
- Aeroport: Atatürk (în partea de sud-vest a orașului)
- 4 universități (cea mai veche datează din anul 1453)

La picioarele Istanbulului, construit ca Roma de pe cele șapte coline, se întind două mări: la nord se află Marea Neagră, la sud Marea Marmara – brațul mai avansat de la nord al Mării Mediteraneene. Acest loc, numărând 38 km pe lungimea strâmtorii Bosforului, este granița dintre Europa și Asia. Bosforul împarte Istanbulul în două părți. Din anul 1973, marele pod „Europa” leagă cele două continente. Cornul de Aur este denumirea celei de-a doua strâmtori, care separă pe partea europeană cartierele Galata și Beyoğlu de Orașul Vechi (Eminönü), unde se află cea mai mare parte a monumentelor, cum ar fi Hagia Sophia (Aya Sofya), zidurile de apărare sau Marele Bazar. Pe cealaltă parte, accesibilă datorită podurilor Atatürk și Galata, se află centrul comercial și administrativ al orașului, situat în jurul pieței Taksim.

Orașul Istanbul este atractiv grație caracterului său variat. Acesta este un oraș considerat „minunat”, este

cel mai bogat și fascinant centru cultural al Asiei Mici. Astfel, în Istanbul există 525 de moschee, dintre care unele au chiar șase minarete. Tocmai moscheile alcătuiesc panorama acestui oraș turcesc cu câteva milioane de locuitori. Metropola în continuă dezvoltare își datorează progresul varietății sale de culturi, care îi dau un caracter cosmopolit. Istanbul este locul de reședință al musulmanilor, evreilor și creștinilor, precum și al membrilor altor minorități diverse (ritul ortodox grecesc și rusesc, maronic). Datorită prezenței acestora, orașul are un aer pitoresc.

Istanbul este considerat capitala neoficială a Turciei; nu este de mirare, căci aici este concentrată aproape întreaga viață economică a țării.

Vedere la Hagia Sophia de la Moscheea Albastră (Moscheea Sultanului Ahmed).

Istanbul își încântă turiștii nu doar prin palate și moschee. Atmosfera secolelor de demult poate fi retrăită foarte ușor, doar traversând străzile înguste ale cartierului vechi.

BRAZILIA

A cincea țară în lume ca mărime

Cascada Iguazu, situată la granița cu Argentina, este una dintre cele mai frumoase minuni ale naturii din Brazilia. La confluența râurilor Iguazu și Parana, un perete de apă lat de 3,6 kilometri se prăbușește de la o înălțime de 72 de metri în adâncurile abisului.

Brazilia îndeplinește toate condițiile pentru a deveni în secolul XXI una dintre cele mai industrializate țări ale lumii. Mai întâi, însă, trebuie să depășească uriașele probleme sociale cu care se confruntă și care parțial sunt consecințe ale epocii coloniale.

ECONOMIA

Agricultura și creșterea animalelor: culturi de cafea (cel mai mare producător din lume), zahăr, cacao, porumb, orez, creșterea vitelor.

Resursele naturale: fier, mangan, aur, diamante și alte pietre prețioase, petrol.

Industria: de automobile, navală, farmaceutică, electronică, chimică, alimentară.

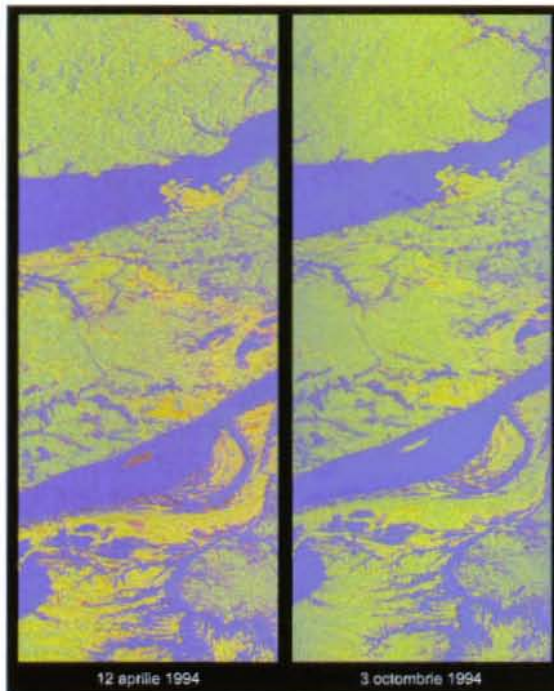
Brazilia a fost descoperită de navigatorul portughez Pedro Alvares Cabral în anul 1500, moment care a marcat începutul colonizării teritoriului; Procesul avea să dureze trei secole. Brazilia și-a câștigat independența abia în 1822 iar în 1891 a devenit republică federală.

După cel de-al doilea război mondial, Brazilia (condusă în perioada 1956-1961 de președintele democrat Kubitschek) a intrat într-o etapă de dezvoltare economică rapidă. Lovitura de stat din 1964 a pus capăt acestei perioade favorabile. Următorii douăzeci de ani, Brazilia a trăit sub regimul unei brutale dictaturi militare.

În 1985, Brazilia a revenit la democrație, însă a rămas dominată de haosul economic, de sărăcie și de infla-

CLIMĂ

Foarte diversificată din nord către sud: ecuatorială în bazinul Amazoniei, tropical și subtropicală în sud.

Poze din satelit ilustrând deplasarea coridoarelor de scurgere ale Amazonului ca urmare a defrișărilor excesive ale pădurilor tropicale.

CE MERITĂ VĂZUT

Câmpia Amazonului cu Belém și Manaus; orașele din perioada colonială (Natal, Olinda, Recife și Bahia); Rio de Janeiro cu Căpătâna de Zahăr (Pão de Açúcar) și înșorita plajă Copacabana; cascada Iguaçu și rezervația naturală Pantanal; arhitectura unică a capitalei Brasília.

ția galopantă, care se ridică la mii de procente anual. Succesul a venit abia în 1993, odată cu introducerea așa-numitului "Plano Real" care a reușit să stopeze creșterea prețurilor, să revigoreze economia braziliană și să atragă capital străin. Cu toate acestea, o șesime din populație este analfabetă iar sărăcia domină slumurile marilor orașe, ca São Paulo, Rio de Janeiro, Salvador și Recife.

Eforturile de îmbunătățire a situației economice sunt îngreunate de nivelul ridicat al datoriei externe care a depășit incredibila sumă de 150 de miliarde de dolari, precum și de recesiunea economică cu care se confruntă multe alte țări la început de secol XXI.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Nord-estul Braziliei este numit de locuitori "ținutul secetei"; uneori, aici nu plouă deloc timp de 11 luni.
2. Școlile de samba din Rio de Janeiro sunt cunoscute în lumea întreagă. Prima astfel de școală a fost înființată în 1929 iar în 1935 s-a desfășurat primul concurs de samba.
3. Numele țării provine de la arborele *Caesalpinia echinata*, așa-numitul "pau brasil". Acest copac conține un pigment roșu care era folosit de portughezi în vopsirea țesăturilor.
4. În Brazilia trăiesc între 7 și 9 milioane de copii ai străzii care supraviețuiesc din cerșit, furt și prostituție.

BRAZILIA

HARTA FIZICĂ

Peisajul brazilian este dominat de trei mari regiuni: Podișul Guanelor, Câmpia Amazonului și Podișul Brazilian. Ultima acoperă mai mult de jumătate din suprafața Braziliei care domină prin dimensiuni celelalte țări ale Americii.

Natura - binecuvântare și blestem

Clima și resursele naturale fac din Brazilia un rai pe pământ, dar, totodată, cauzează serioase probleme.

Climatul umed favorizează o vegetație luxuriantă

“Dumnezeu este brazilian!” Locuitorii celei mai mari țări din America Latină sunt convinși de acest fapt. Într-adevăr, natura a fost generoasă cu Brazilia: a dăruit acestei țări un pământ fertil, binecuvântat cu bogății naturale, plaje minunate și oameni cu poftă de viață. Cu toate acestea, cu greu se întâlnesc în alte

STATISTICĂ

Suprafața: 8,5 milioane km²

Populația: 182 milioane (din care 55% de origine europeană)

Densitatea populației: 21 locuitori/km²

Creșterea demografică: 2,4% anual

Cele mai mari orașe: São Paulo (cu o aglomerație urbană de 16,5 milioane de locuitori), Rio de Janeiro (10 milioane), Belo Horizonte

Cel mai înalt vârf: Pico da Neblina (3.014 m)

Lungimea granițelor: 15.700 km

Lungimea coastei: 7.400 km

PE SCURT

- Denumirea țării: Republica Federativă a Braziliei
- Structura: 24 de state, un district federal (Brasilia) și 3 teritorii
- Capitala: Brasilia (1,8 milioane de locuitori)
- Limba: portugheză
- Moneda: real (din 1994)
- Religia: catolici (89%), protestanți (7%)
- Cele mai lungi râuri: Amazon (fluviul cu cel mai mare debit din lume), Parana, São Francisco
- Cele mai importante porturi: Santos, Belém, Fortaleza, Manaus, Porto Alegre, Recife, Rio de Janeiro, Salvador
- Suprafață: Est-vest 4.500 km, Nord-sud 4.300 km
- Parlament: bicameral (Camera Deputaților și Senatul Federal)

părți contraste atât de izbitoare ca aici: alături de ferme (faziendas) cu suprafețe arabile de mărimea Luxemburgului se găsesc orașe ca Recife, alcătuite în proporție de două treimi din slumuri (favelas). Puțini europeni știu că Brazilia se situează printre primele zece cele mai industrializate țări din lume, producând și exportând avioane, computere și autovehicule.

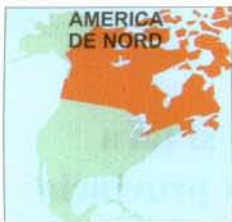
Contrar percepției generale, 55% dintre brazilieni sunt de origine europeană. Cele mai dens populate regiuni sunt împrejurimile orașelor Rio de Janeiro și São Paulo. Acesta din urmă este cel mai mare oraș brazilian și principalul centru al industriei, comerțului, serviciilor și culturii. Tradițiile și religia Continentului Negru joacă un rol important în statul Bahia din Estul țării datorită numărului mare de locuitori de origine africană stabiliți aici.

Cel mai important capital natural al Braziliei este totodată și sursa problemelor sale celor mai mari: Amazonia - bazinul Amazonului. Cea

mai mare junglă subtropicală din lume ocupă 40% din teritoriul Braziliei. Se micșorează, însă, într-un ritm înfrigorant din cauza defrișărilor și a mineritului. Distrugerea acestei jungle ar aduce după sine nu numai o catastrofă ecologică pentru America de Sud, ci și modificări climatice pe întregul glob.

Pe vârful muntelui Corcovado, cu stânci impunătoare care domină Rio, se află statuia lui Christos Mântuitorul binecuvântând orașul și pe locuitorii săi. De jos e greu de observat că statuia măsoară peste 38 de metri înălțime.

CAN 1

CA

CANADA

De la Atlantic până la Pacific

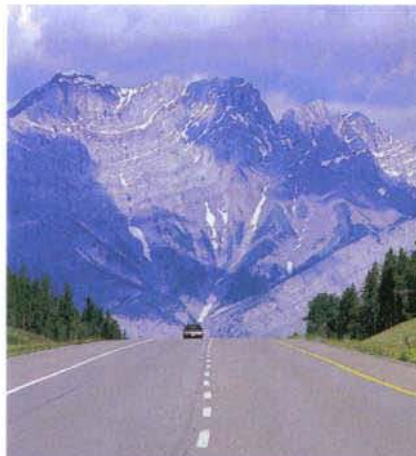

Canada, a doua țară ca mărime din lume, cuprinde o suprafață vastă și neexplorată. Pentru a proteja aceste comori ale naturii, în Canada s-au înființat parcuri naturale. Unul dintre acestea este Parcul Național Banff, prezentat mai sus, din provincia Alberta, și care a fost înființat în anul 1885.

Canada nu este doar țara unde se vorbesc două limbi, ci și țara contradicțiilor culturale. În anul 1996 locuitorii francezi din provincia Quebec au hotărât, doar printr-un mic procent de persoane, să lase această provincie Canadei.

LOCURI CARE MERITĂ VĂZUTE

Quebec, Montreal, Ottawa, Upper Canada Village (secolul XIX), Cascada Niagara, Toronto, Winnipeg, Badlands din provincia Alberta („Drumul Dinozaurilor”), Lacul Louise, Parcul Național al Munților Stâncoși, Jasper, Vancouver, Victoria, Valea Skiny, Parcul Național Nahanni, Yukon.

Canada deține o rețea bună de drumuri doar în sud. Din provinciile nordice, situate mai departe, până la traseele principale, se ajunge cel mai ușor cu avionul.

Din acel moment poporul canadian a devenit mai puternic din punct de vedere politic, dar dorința de obținere a independenței pentru Quebec nu s-a slăbit. Crește și rolul politic al celor aproximativ 340 mii de indieni și 35 mii de eschimoși. Glasurile acestora au avut un rol decisiv în cadrul ultimului referendum privind viitorul provinciei Quebec.

PE SCURT

- Denumirea statului: Canada, Commonwealth (Uniunea Comunității Statelor Britanice)
- Structura: zece provincii și două teritorii
- Capitala: Ottawa
- Limba națională: engleza (45%), franceza (27%)
- Moneda: dolarul canadian
- Religia: catolică (47%), protestantă (41%)
- Cele mai mari orașe: Montreal, Calgary, Edmonton, Quebec, Toronto, Vancouver
- Cele mai mari fluvii: Mackenzie, Râul Sf. Lawrence, Columbia, Fraser
- Munții: Munții de Coastă (M. Sf. Elias 5.488 m, Waddington 4.047 m), Munții Stâncoși (Robson 3.954 m)
- Porturi principale: Halifax, Hamilton, Montreal, Quebec, Saint John's, Toronto, Vancouver

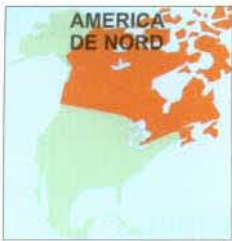
Oare Canada va continua să fie și peste zece ani țara care este astăzi? Răspunsul la această întrebare este o mare enigmă. Sunt destul de mari dorințele de independență din provincia franceză Quebec, unde în decursul a câtorva decenii s-au efectuat în mai multe rânduri referendumuri menite să decidă dacă provincia să mai fie în continuare parte din statul canadian. Conflictul de interese are circumstanțe istorice. Prin acordul de pace de la Paris din anul 1763, coloniile franceze și engleze formate la începutul secolului XVII în jurul fluviului Sf. Lawrence au fost unite sub conducere engleză.

CLIMA

În regiunea de sud, clima este temperată caldă. În interiorul țării – continentală rece. La nord – subpolară și polară. Coasta de vest este încălzită de Curenții calzi nordici ai Pacificului. Coasta de est este răcită de Curenții reci din Labrador. În Cordiliere – climă montană, foarte abundentă în ninsori.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Cele mai vechi urme ale coloniștilor europeni pe pământ american se află lângă Meadows, pe peninsula Noua Finlanda. Aceasta este așezarea vikingilor care, în căutarea noilor pământuri, s-au cufundat în acele ape încă din secolul X.
2. Sloganul electoral din Canada sună astfel: „A mari usque ad marem” – „de la mare la mare”.
3. În restaurantele canadiene nu se poate găsi șuncă de urs, paté de castor sau alte specialități din zonă. Pentru a preveni braconajul, guvernul a interzis servirea cărnii animalelor care trăiesc în sălbăticie.
4. Canada își datorează descoperirea Golfului Hudson comerțului cu blană de castor. Prima expediție a ajuns în Golful James în anul 1668, doi ani mai târziu a urmat Campania de la Golful Hudson.

CANADA

HARTA FIZICĂ

Canada se învecinează doar cu Statele Unite. Între marginile de est și de vest se întind 5.830 km, între cele de nord și de sud 4.570 km. Trei oceane îi scaldă malurile: Pacific la vest, Arctic la nord și Atlantic la est.

Tărâmul dintre oceane

Teritoriul Canadei este aproape la fel de mare ca regiunea Europei, dar densitatea populației este considerabil mai mică.

Lacul Moraine la intrarea în Valea Ten Peaks din Parcul Național Banff.

Pădurile întinse și munții primordiali ai Canadei incită și astăzi fanteziile doritorilor de aventuri și ale exploratorilor. Pentru multe persoane, mai ales din aglomerata Europă, Canada este un ținut de vis.

Canada cuprinde aproape întreaga parte de nord a Americii de Nord. Această regiune vastă se întinde pe o lățime de peste 5 800 km și cuprinde șase fuse orare. Partea centrală a țării este dominată de Canadian Shield (Scutul Canadian), construit din roci magmatice și metamorfice apărute în epoca de gheață, iar astăzi acoperite de păduri întinse. Această parte a țării,

mai ales în nord, este acoperită de tundra fără arbori și de păduri de conifere și lacuri. Mai departe, la nord, în fâșia polară care cuprinde peste jumătate din teritoriul Canadei, domină climatul continental rece. Aici este regatul de gheață și ape care se întinde pe o suprafață de peste cinci milioane de kilometri pătrați.

Centrul industrial al Canadei se află la sud de Golful Hudson, între Marile Lacuri și râul Sf. Lawrence.

La vestul provinciei Ontario se întinde printre dealurile blânde preeria, iar vastele câmpii sunt grânarele Canadei. Între preerii și Oceanul Pacific se

află două lanțuri geologice de munți mai tineri: Munții Stâncoși (Rocky Mountains) și Munții de Coastă (Coast Mountains). Canada se învecinează cu Statele Unite prin coasta stâncoasă a Oceanului Pacific: statul Alaska taie adânc în teritoriul coastei canadiene a provinciei Columbia Engleză.

STATISTICĂ

Suprafața: 9.970.610 km², dintre care 755.200 km² ape continentale

Populația: 30,2 mil. (2003), dintre care 2% populație indigenă

Densitatea populației: 3 loc/km²

Cea mai mare altitudine: Logan (6.050 m)

Lungimea granițelor: 8.893 km cu SUA (dintre care cu Alaska 2.477 km)

Lungimea coastei: 244.000 km (din care coasta Golfului Hudson 12.268 km)

ECONOMIA

Agricultura: contribuția Canadei la producția mondială de rapiță – 22,6%, ovăz – 13,1%, orz – 9,5%. **Industria:** contribuția Canadei la producția mondială de cherestea – 15,6%, celuloză – 10,9%, aluminiu – 10,7%, extragerea de azbest – 41,3%, minereu de uraniu – 34,7%, nichel – 20,2%, zinc – 16,3.

Turismul: aproximativ 18,5 mil. de turiști străini

Vancouver: vederea portului.

CAN 5

CA

OTTAWA

Sora mai tânăra a Londrei

Dacă nu ar fi lalelele și micile diferențe de formă ale acoperișului, s-ar putea crede că privim faimosul turn cu ceas din Londra, Big Ben...

Atmosfera londoneză a capitalei canadiene

Tradiția britanică și-a lăsat amprenta în mod foarte vizibil asupra capitalei Canadei.

CLIMĂ

Temperată. Temperaturi medii:
-10°C în ianuarie și +21°C în iulie.
Zăpada cade 121 de zile pe an.

În Ottawa, trecătorul aflat pe strada Wellington, privind clădirea în stil victorian a Parlamentului, înconjurată de o vegetație luxuriantă, are impresia că se află în „bătrâna Anglie”. Peace Tower, turnul cu ceas al Parlamentului, înalt de 89 de metri, seamănă foarte bine cu londonezul Big Ben. Nu este deloc surprinzător, deoarece clădirea a fost construită în 1869 după modelul Westminster Abbey. Mai mult, și în fața clădirii Parlamentului are loc în fiecare zi, la ora zece dimineața, schimbarea solemnă a gărzii (Changing of the Guard). Bineînțeles, soldații sunt îmbrăcați în uniforme roșii și poartă pălării din blană de urs. Dacă în Quebec domină cultura franceză, caracterul orașului Ottawa a fost determinat de tradiția britanică.

Ottawa datorează avansarea la rang de capitală a Canadei în special localizării sale strategice la confluența râurilor Rideau, Gatineau și Ottawa. Colonizarea acestor terenuri a început în anul 1810.

CE MERITĂ VĂZUT

Galeria Națională, Centrul Național de Artă (Art Center, Opera, Sala de concerte, Teatrul), Muzeul Bytown (colecții dedicate istoriei orașului), clădirea Parlamentului (schimbarea gărzii, Peace Tower), Catedrala Notre-Dame.

Influența britanică este omniprezentă în Ottawa.

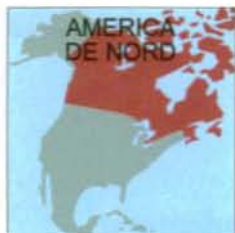
Orașul s-a numit mai întâi Bytown, de la numele guvernatorului britanic John By, iar în 1854 a preluat numele de Ottawa. În 1812, când a izbucnit războiul dintre Marea Britanie și Statele Unite, Canada s-a aflat de partea britanicilor. După încheierea ostilităților, între anii 1826-1832 a fost construit Canalul Rideau, la ordinul guvernatorului de la acea vreme. A fost creată astfel o cale sigură de transport pe apă, care făcea ca țara să nu mai fie dependentă, în caz de război, de fluviul Sfântul Laurențiu, situat la sud de

Ottawa și constituind granița cu Statele Unite.

La mijlocul secolului XIX, în Canada a izbucnit conflictul legat de alegerea orașului care urma să devină capitala țării. Cele mai importante candidate erau centrele urbane Montreal, Quebec și Kingston. Decizia arbitrală a Reginei Victoria a pus capăt neînțelegerilor în 1857: după părerea acesteia, numai Ottawa putea fi luată în considerare, datorită excelenței sale poziții strategice.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. În Ottawa, ca și în New York, există cartierele Chinatown și Little Italy, cu numeroase restaurante și magazine cu produse alimentare locale.
2. Lebedele, care plutesc fără grijă pe apele râului Rideau, sunt dăruite orașului de către Regina Elisabeta a II-a a Marii Britanii.
3. Reprezentațiile polițiștilor canadieni călare, numiți „mounties”, sunt o atracție turistică deosebită în Ottawa.
4. Peace Tower oferă cea mai frumoasă panoramă a orașului.

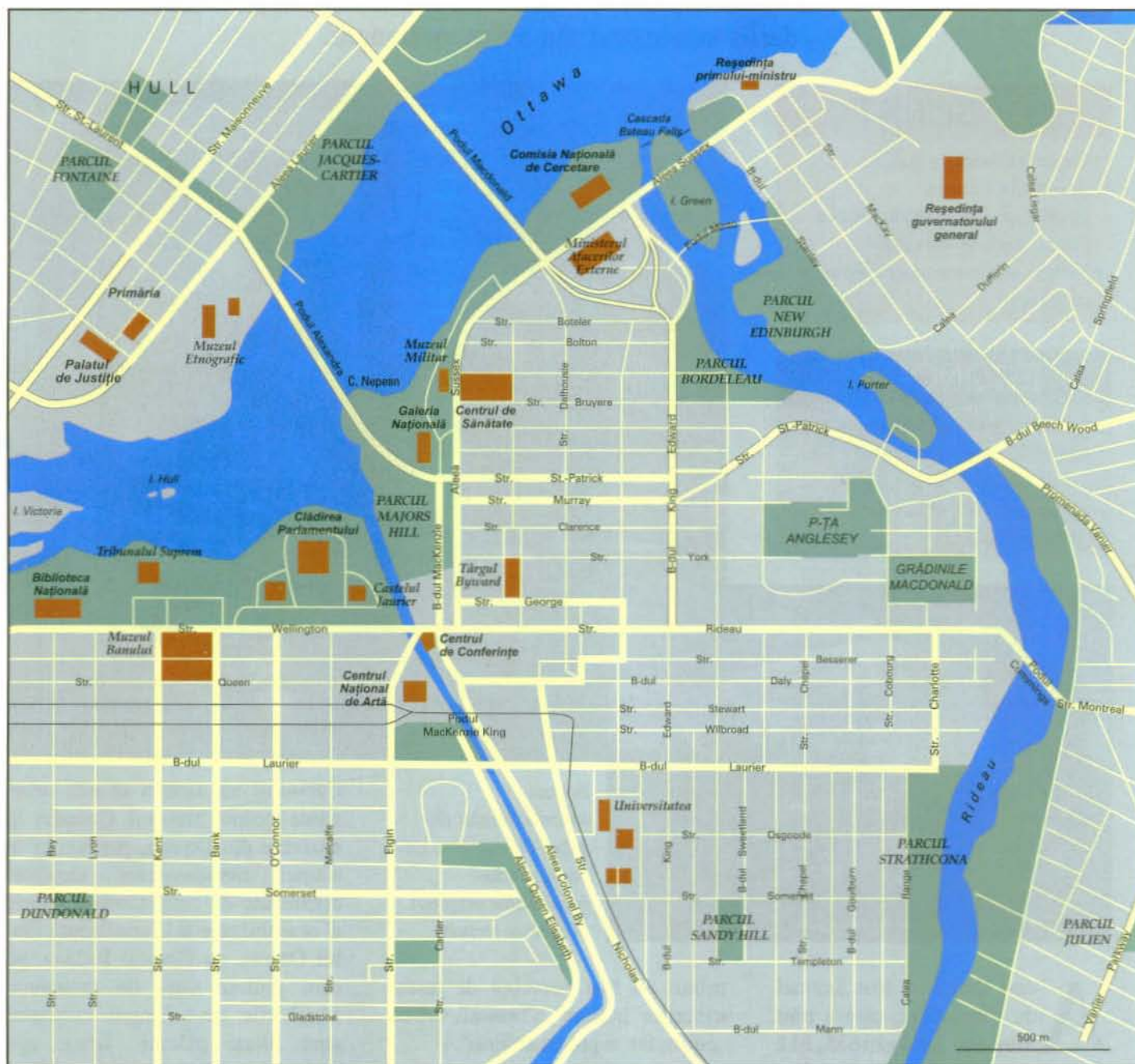
CAN 7

CA

OTTAWA

PLANUL ORAȘULUI

Ottawa nu este o metropolă la fel de mare ca Montreal sau Toronto. Din punct de vedere al numărului de locuitori, aceasta se situează în urma altor orașe canadiene, precum Vancouver sau Calgary. Ea formează împreună cu Carleton o singură aglomerație urbană, a patra ca mărime din Canada, numărând peste un milion de locuitori. În Ottawa, doar un sfert din populație este francofonă. Aici supremația limbii engleze este de netăgăduit.

„Cei ce fac negoț cu străinii”

Capitala Canadei își datorează denumirea unui trib de indieni care a adoptat o atitudine pacifistă față de albi. În prezent, orașul are un caracter pronunțat britanic, dar întemeietorul său a fost un francez.

PE SCURT

- Capitala Canadei și sediul guvernului canadian
- Râuri: Gatineau, Rideau, Ottawa
- Limbi: engleza, franceză
- Religie: creștinism (anglicanism, catolicism).

ECONOMIA

Servicii (bănci, administrație, asigurări, viața culturală).
Industria: lemnului și a hârtiei, de mașini electrice, chimică (farmaceutică).

În Ottawa, clădirea Parlamentului canadian, construită în stil victorian, se află situată în mijlocul unor minunate grădini pline de verdeață.

Statuia amerindianului din tribul Ottawa este un omagiu adus locuitorilor originari ai acestor teritorii.

Acest francez a fost Samuel de Champlain, care a trăit între anii 1567 și 1635. El a ajuns pentru prima dată pe teritoriile Canadei acoperite de pădurii dese în anul 1613. Aici a înființat orașul Quebec, precum și nenumărate alte centre comerciale. În apropiere de Marile Lacuri, Champlain a dat peste triburi de indieni care populau pădurile locale și cu care a legat rapid contacte comerciale intense. Aceste

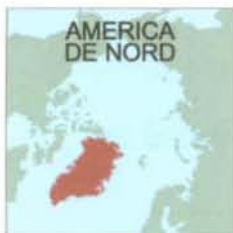
triburi au fost poreclite de restul triburilor indiene „Ottawa”, adică „cei ce fac negoț cu străinii”.

În prezent, Ottawa numără un milion de locuitori. Nimeni nu i-a uitat pe primii locuitori ai arealului actualei capitale, datorită cărora a luat naștere orașul. În semn de respect față de aceștia a fost ridicată statuia indianului care privește de pe postamentul său la Ottawa cea acoperită de verdeață.

Călătorul are ocazia să afle amănunte despre trecutul Canadei în muzeele din Ottawa, precum și în timpul numeroaselor sărbători organizate de oraș. Centrul istoric al orașului se află la confluența râului Ottawa cu Canalul Rideau, pe care plutesc vase de croazieră. Plimbările de-a lungul canalului sunt foarte plăcute. Iarna, apa îngheață, iar Rideau se transformă într-unul dintre cele mai lungi patinoare din lume.

STATISTICĂ

Populația: 1,1 mil. loc.
(în aglomerația urbană)
Distanțe: 192 km față de Montreal,
399 km față de Toronto

DNK 1

(DK)

GROENLANDA

Insula eschimoșilor

Aisbergurile plutitoare din largul Groenlandei formează o priveliște ieșită din comun. Acestea, însă, reprezintă un mare pericol pentru navigație. Doar vârful aisbergului este vizibil, restul fiind ascuns sub apă.

Clima Groenlandei nu este prielnică omului. Cu toate acestea, de mii de ani se stabilesc aici nou-veniți din toate colțurile lumii.

◆ CLIMĂ

Polară. La nord și în interiorul insulei, temperatura medie atinge -30°C, recordul pentru cea mai scăzută temperatură fiind de -65°C. Vântul atinge viteze de 320km/h. La sud, climă subpolară (sub influența curenților calzi de aer), cu temperaturi medii de -4°C (minime de -29°C; maxime de +28°C). În nord, noaptea polară durează patru luni.

Eschimoșii au trăsături faciale asiatice: strămoșii lor au sosit în Groenlanda din Asia, traversând Canada, în urmă cu 2.500-5.000 de ani. Se presupune că la vremea respectivă clima era mai blândă decât în prezent. Grupuri etnice diverse au continuat să se statornicească în Groenlanda și mai târziu, când climatul era deja asemănător celui de astăzi. Printre acestea se numără populația Thule, de origine asiatică. Primii europeni care au descoperit Groenlanda au fost vikingii, în anul 982. Aceștia au părăsit-o între secolele al XIV-lea și al XVII-lea din motive rămase necunoscute.

ECONOMIA

Resurse naturale: minereu de zinc, plumb, molibden, uraniu, cărbune; zăcăminte neexploatate de aur, argint, fier, nichel și grafit. Pescuit: în principal crevete, cod, halibut groenlandez și somon atlantic; Vânătoare: de morse, de focie, de vulpi, de urși polari și de reni. Turism. Groenlanda beneficiază de ajutor economic din partea Danemarcei și a Uniunii Europene.

Casele din Ilulissat sunt specifice Groenlandei.

Majoritatea locuitorilor Groenlandei este formată din groenlandezi, adică urmașii eschimoșilor și ai coloniștilor europeni, în principal normanzi și danezi. În afară de aceștia, mai locuiesc aici eschimoși

băștinași și danezi, care au început să sosească la începutul secolului al XIV-lea. Groenlanda a devenit colonie daneză în 1814 iar în 1953 a obținut statutul de teritoriu insular al arcei, dispunând de un guvern local.

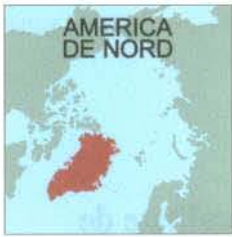
În anul 1978, Groenlanda și-a câștigat autonomia, în urma unei decizii ale parlamentului danez, care a intrat în vigoare un an mai târziu. Danemarca continuă să gestioneze politica externă și de apărare a acestui teritoriu.

Pești pregătiți pentru a fi afumați.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. În dialectul indienilor canadieni, „eschimos” înseamnă „cel care consumă carne crudă”. Eschimoșii se autointitulează inuiți, adică „oameni adevărați”.
2. Cel mai mare parc național din lume a fost inaugurat în Groenlanda, în 1974. Este vorba despre North and East Greenland National Park, cu o suprafață de 972.000 de km².
3. În apele din jurul Groenlandei trăiesc 17 specii de balene.

GROENLANDA

HARTA FIZICĂ

Cea mai mare parte a suprafeței acestei insule (prima ca mărime de pe glob) este acoperită de ghețari continentali. Doar pe coaste există fâșii locuibile. Pe vremuri, când au sosit aici primii oameni, clima era mai blândă, de unde și numele de Groenlanda, adică „Pământul Verde”.

Insula de gheață

Groenlanda, cea mai mare insulă din lume, este acoperită aproape în totalitate de gheață iar interiorul ei nu a fost încă în întregime explorat.

Eschimoșii numesc Groenlanda Kalaallit Nunaat, adică „pământul oamenilor”. Atât doar, că în Groenlanda cea acoperită de ghețuri locuiesc numai 56.000 de oameni. De aici rezultă o densitate a populației șocantă: 0,1 locuitori pe kilometru pătrat. Faptul că întreaga insulă este ascunsă sub o calotă de gheață poate fi considerat surprinzător la o primă vedere. În alte regiuni, situate la latitudini similare, natura este mai prietenoasă. Această situație este rezultatul topografiei Groenlandei. Miezul insulei este scufundat în mare, până la o adâncime de 250 de metri iar la suprafață este înconjurat din toate părțile de munți înalți. Astfel, în ultima perioadă a epocii de gheață, ghețarii de aici au rămas închiși ca într-un frigider uriaș care nu le-a

permis să se topească, așa cum s-a întâmplat în regiunile Canadei, Norvegiei și Rusiei de astăzi. Interiorul insulei este acoperit de o calotă de gheață ce atinge 3.000 de metri grosime. În consecință, omul poate supraviețui aici doar în zona de coastă. Majoritatea așezărilor se află pe țărmul vestic, unde clima este mai blândă. Numele „Groenlanda” înseamnă în limba daneză „pământul verde” și provine de la coloniștii veniți aici la sfârșitul secolului X, când a avut loc o încălzire simțitoare a climei. Denumirea se justifică și în prezent, în ciuda ghețurilor veșnice: întregul țărm vestic este acoperit vara de pajiști subarctice iar unele plante înfloresc chiar la temperaturi de -20°C .

Apele din largul coastelor sudice ale Groenlandei sunt pline de aisberguri și de sloiuri de gheață plutitoare.

CE MERITĂ VĂZUT

Interiorul insulei acoperit de ghețuri, ruinele de pe vremea vikingilor din Igaliko, satul Qagssiarssuk, fiordul Qoroq, ghețarul Eqalorutsit Kangigdlit.

STATISTICĂ

Suprafața: 2.175.600 km²
 Suprafața acoperită de gheață:
 1.726.000 km²
 Suprafața locuibilă: 88.000 km²
 (4%)
 Cel mai înalt vârf: Muntele
 Gunningbjorn (3.700 m)
 Populația: 56.000 de locuitori

PE SCURT

- Denumirea oficială: Groenlanda
- Sistem politic: democrație parlamentară, parte integrală a Danemarcei, care beneficiază de o largă autonomie
- Capitala: Nuuk (Godthøb), 13.000 de locuitori
- Organizare administrativă: 3 provincii
- Limbi: daneză, groenlandeză (dialect al eschimoșilor, limbă oficială), engleză
- Moneda: coroana daneză
- Religia: creștinism (luteranism), șamanism
- Cele mai mari așezări: Sisimiut (5.300 loc.), Ilulissat, Aasiaat
- Cel mai lung fiord: Scoresby Sund (290 km)

ECU 1

EC

ECUADOR

La granița dintre emisfere

Amerindienii care locuiesc pe platoul Anzilor trăiesc din agricultură, la fel ca înaintașii lor. Ei sunt urmașii vechilor locuitori ai imperiului Inca, cel care cuprindea „cele patru colțuri ale lumii”, din Ecuador până în Chile.

Istoria acestui mic stat abundă în invazii, conflicte interne și experimente politice.

În 1534, armata spaniolă sub conducerea lui Sebastian de Belalcázar a intrat în Quito. Belalcázar slujise înainte sub comanda lui Francisco Pizarro, cel care provocase căderea imperiului Inca în anul 1532. De atunci, Ecuadorul, sau mai bine-zis, „Audiencia de Quito”, a aparținut viceregatului Peru, iar după 1739 a

trecut în stăpânirea Marii Columbii. În secolul XIX, aristocrația creolă a instigat populația la răscoală împotriva ocupantului colonial. Bătălia de la Pichincha (1822) a decis soarta războiului iar răsculații, sub conducerea lui José Antonio de Sucre, i-au învins pe spanioli. Ecuadorul a devenit mai întâi parte a Columbiei Mari, dar în 1830 a părăsit federația și a înființat propria republică. Țara a fost însă zguduită de conflicte politice. Nici măcar

președintele Moreno, care dorea să creeze „statul Domnului” cu sprijinul bisericii catolice, nu a reușit să le pună capăt. După 1930, economia țării, bazată exclusiv pe producția de cafea, a suferit un colaps total. În anii '70, creșterea veniturilor datorită exportului de petrol a făcut posibilă redresarea economică. La scurt timp însă, a izbucnit conflictul de graniță cu Peru, care s-a încheiat de abia în 1998.

CE MERITĂ VĂZUT

Quito, Baños, Otavalo, Cuenca, Insulele Galapagos, regiunea Oriente

ECONOMIA

Agricultura: culturi de cafea, cacao și banane; pescuit.
Industria: petrochimică și energetică, farmaceutică. Turism.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Ecuadorul este o țară permanent amenințată de cutremure de pământ. Regiunile situate de-a lungul Șoselei Panamericane, care unește cele două Americi, sunt cunoscute sub denumirea de „aleea vulcanilor”.
2. Arhipelagul Insulelor Galapagos, situat la peste 1.000 de kilometri distanță de continent, aparține de Ecuador.
3. Ecuadorul și-a numit moneda „sucre” în onoarea lui José Antonio de Sucre, conducătorul luptelor de eliberare a țării. Aceasta nu se mai folosește însă din anul 2000.

Amerindieni în apropiere de Vulcanul Cotopaxi.

ECUADOR

HARTA FIZICĂ

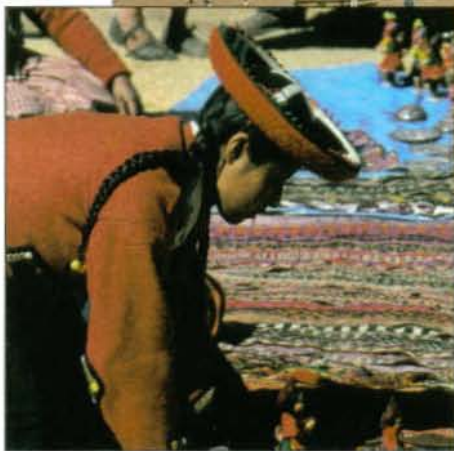
Ecuadorul este una dintre cele mai mici țări din America de Sud, dar cu o mare valoare peisagistică: aici se regăsesc înălțimi vulcanice mai înalte decât cele din Alpi, plaje naturale neumbrite de puzderia de hoteluri, jungla impenetrabilă din regiunea amazoniană, precum și orașele pitorești, în care turiștii sunt încă o prezență rară.

Țara din ambele emisfere

După ce boom-ul petrolului din anii '70 s-a încheiat, în Ecuador nu a rămas mare lucru din bogăția de altădată. Astăzi, cel mai mare capital al țării îl reprezintă minunatele peisaje.

Cea mai frumoasă priveliște din orașul Quito poate fi admirată din „Chiflă”, adică de pe Vârful Panecillo, care tronează deasupra capitalei Ecuadorului. Panorama cuprinde platoul și piscurile Anzilor. În vale se întinde orașul, despre care călătorii cu experiență afirmă că este cea mai frumoasă și cea mai primitoare capitală a Americii de Sud. Și nu fără motiv.

Orașul vechi îi atrage pe iubitorii de artă cu arhitectura sa hispanică bogată, datând din perioada colonială și cu bisericile și mănăstirile aurite. Datorită situației sale la o altitudine ridicată și datorită proximității Ecuadorului, în Quito domnește o climă foarte plăcută. Ecuadorul traversează partea de nord a țării, de unde și numele de Ecuador. Această linie invizibilă împarte pământul în două emisfere: nordică și sudică. „Mitad del Mundo” - monumentul dedicat Ecuadorului, având forma unui obelisc de marmură încununat cu o sferă - nu lipsește din programul niciunei excursii turistice prin oraș. Aproape fiecare turist profită de ocazie pentru a sta concomitent în ambele emisfere. Ecuadorul poate găzdui cei mai pre-

Băștinași din Ecuador

Clădirea impunătoare a catedralei și mănăstirii Sf. Francisc din Quito, construită în 1535.

tențioși oaspeți. Din perioada boom-ului petrolului și al cauciucului, au rămas în Quito și în Guayaquil numeroase hoteluri minunate. Tocmai de aceea, Ecuadorul își pune mari speranțe în turism. Țara are multe de oferit: de la plajele Pacificului până la fascinantele păduri tropicale ale Amazoniei.

STATISTICĂ

Suprafața: 283,6 km²

Populația: 13,3 milioane de locuitori

Densitatea populației: 48 loc./km²

Granițe: 2.010 km (1.420 km cu Peru și 590 km cu Columbia)

Lungimea țărmlui: 887 km

Numărul vulcanilor: peste 50

CLIMĂ

Climă ecuatorială uscată și ecuatorială umedă. Temperaturile medii în Guayaquil variază între +23 și +31°C în ianuarie și între +20 și +28°C în iulie. În Quito, temperatura este cu zece grade mai mică.

PE SCURT

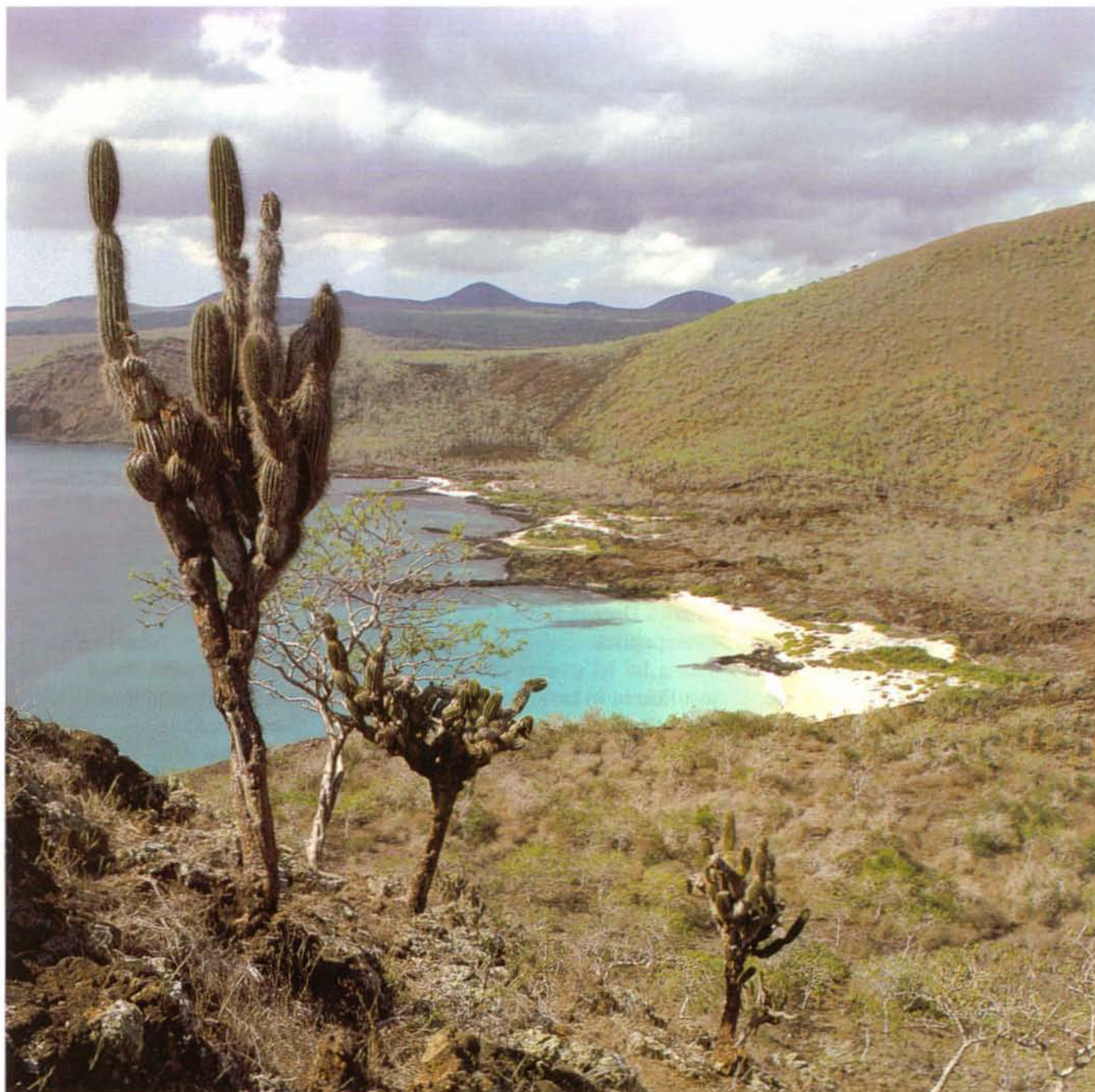
- Denumirea oficială: Republica Ecuador
- Capitala: Quito (1,6 milioane de loc.)
- Sistem politic: republică cu parlament unicameral, sistem pluripartit
- Limbi: spaniolă (limba administrativă), quechua
- Religie: creștinism (catolici 93%, protestanți), iudaism, bahaim, credințe indiene
- Moneda: dolarul american (până în 2000, sucre)
- Cele mai mari orașe: Guayaquil, Cuenca, Ambato
- Cei mai înalți munți și vulcani : Chimborazo (6.310 m), Cotopaxi (5.897 m), Cayambe (5.790 m), Antisana (5.704 m), Sangay (5.230 m)

INSULELE GALAPAGOS

arhipelagul țestoaselor uriașe

*Insulele Galapagos se caracterizează printr-o floră și faună neobișnuite
De aceea, guvernul ecuadorian a atribuit rezervației 90% din teritoriul arhipelagului.*

Animalele și vegetația din Insulele Galapagos s-au bucurat multă vreme de liniște. Datorită izolării, arhipelagul este, până astăzi, un loc preferat de realizatorii de documentare și de cercetători.

Insulele Galapagos sunt situate la aproximativ 1.000 Km de teritoriul continental al statului sud-american Ecuador. Oficial poartă denumirea de "Colon Archipelago" (arhipelagul lui Columb), însă cunoscute sunt ca **Insulele Galapagos** sau insulele țestoaselor.

Arhipelagul este de natură vulcanică. Se mai pot vedea cratere vulcanice pe unele dintre insule, cum ar fi în Insula Isabela. Datorită izolării,

s-a putut dezvolta o lume vegetală și animală aparte. Observațiile asupra faunei insulelor **Galapagos** l-au condus pe naturalistul englez Charles Darwin la cunoscuta teorie evoluționistă.

Teoria lui își găsește cel mai bine justificarea în **Insulele Galapagos**. Cercetătorii și naturaliștii studiază posibilitățile salvării acestui sistem ecologic.

Stâncile de pe țărmurile insulelor sunt locuite de iguane. Dezvoltarea

STATISTICĂ

Suprafața: 8.000 km²
(60 de insule dintre care cinci sunt locuite)

Populația: 15.000 locuitori (cele mai însemnate localități: Puerto Ayora, Puerto Baquerizo Moreno, Puerto Villamil)

Cea mai mare înălțime: vulcanul Wolf, 1.707 m, situat pe Insula Isabela.

Cea mai întinsă insulă: Insula Isabela - 4.558 km²

Cel mai adânc crater: Sierra Negra (10 km², Isabela).

Printre pietrele de pe coasta insulei Galapagos se refugiază șopârle de tipul endemic – iguana marină.

turismului a fost pentru locuitorii săraci ai arhipelagului un dar divin. De aceea, unii dintre ei nu pot înțelege de ce nu mai apar noi hoteluri.

Pentru a proteja natura unică din arhipelag, în anul 1934, a fost deschis parcul natural național din Insula Santa Cruz. Sunt protejate astfel tipurile rare de animale și plante care se găsesc pe insule, cum ar fi țestoasele uriașe, iguanele, pasărea Darwin, precum și singurul pinguin care trăiește la tropice.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Denumirea arhipelagului provine de la țestoasele uriașe (în spaniolă „țestoasă” = „galapagos”), care sunt considerate cele mai mari țestoase terestre. Acestea pot trăi peste 100 de ani.
2. În arhipelagul **Galapagos** trăiesc animale care nu trăiesc împreună nicăieri în altă parte a lumii; de exemplu, țestoasele și pinguinii.
3. Unele tipuri de animale se întâlnesc numai în **Insulele Galapagos**, cum este cazul păsării Darwin.
4. În prezent, insulele **Galapagos** pot fi vizitate de turiști numai cu permisiune specială.

CE MERITĂ VĂZUT

- Insula Isabela:** vulcanul Alcedo
- Insula San Cristobal:** Isla de Los Lobos
- Insula Espa Eola:** Punta Suarez (peisajele)
- Santa Cruz:** Stațiunea științifică Charles Darwin (Puerto Ayora)
Rezervația de țestoase
- Floreana:** Punta Cormorant (înflorirea trandafirilor)
- Santa Bartolome (peisajul multicolor)

INSULELE GALAPAGOS

HARTA FIZICĂ

Insulele Galapagos au fost descoperite de spanioli în anul 1535. Nu au fost locuite timp de aproximativ 300 de ani. Astăzi doar cinci dintre ele au locuitori, iar cele mai multe dintre insulele Santa Cruz, cu o suprafață de 700 de ha, au fost declarate parc natural național pentru protejarea faunei și a florei.

INSULELE GALAPAGOS

SOS în Pacificul de Sud

Flora și fauna, unice în lume, sunt astăzi în pericol.

Dacă nu se va reduce afluxul de turiști,

în scurt timp, în arhipelag, nu va mai rămâne nimic de admirat.

Cândva, aici, oamenii, vegetația și animalele au trăit în armonie. Nu au existat războaie pentru atribuirea și păstrarea de proprietăți, ci doar o diversitate unică în lume. De când Insulele Galapagos au devenit obiectiv turistic, această lume virgină este în pericol. În ultimii ani, a fost modernizată infrastructura

și s-a construit încă un aeroport. Numărul turiștilor a crescut până la 50.000 anual, iar acest fapt are consecințe grave: țestoasele uriașe trăiesc printre vegetație ruptă și gunoaie.

Turiștii nu respectă regulile parcului natural Galapagos, iar urmările sunt catastrofale: semințele de plante sunt duse de pe o insulă pe alta, sunt aduse animale străine, ceea ce pune în pericol flora și fauna originală. Sunt vânați pentru delicatose culinare rechinii cașalot, iguanele și țestoasele uriașe.

Dacă guvernul ecuadorian nu ia măsuri serioase pentru protejarea arhipelagului cu flora și fauna sa, în scurt timp acest sistem ecologic unic va fi definitiv distrus.

Țestoasele uriașe trăiau în număr mare în toate insulele arhipelagului. Astăzi mai trăiesc doar câteva în rezervația din Insula Santa Cruz.

Primul pas a fost făcut în anul 1997, când președintele Alarcón a declarat în insule stare de urgență și a redus numărul turiștilor la 25.000 anual.

◆ CLIMĂ

Ecuatorială, uscată (prezența curentului peruvian)

Temperatura medie în ianuarie +33° C, în iulie +25° C

Temperatura apei: +22° C

În Insulele Galapagos, plantele se simt cel mai bine, adaptându-se climatei uscate.

PE SCURT

- Denumirea oficială: Colon Archipelago (din 1892, Arhipelagul lui Columb)
- Denumirea anterioară: Insulele Encantadas (1546)
- Teritoriu al statului Ecuador
- Se află la o distanță de 1.000 km de țărmul sud-american al Ecuadorului
- Capitala administrativă: Puerto Baquerizo Moreno (San Cristobal)
- Limba: spaniolă
- Moneda: sucre
- Religia: catolică
- Orașe: Puerto Ayora (Santa Cruz), Puerto Villamil (Isabela)
- Aeroporturi: Baltra (Santa Cruz) și San Cristobal (Baltra)

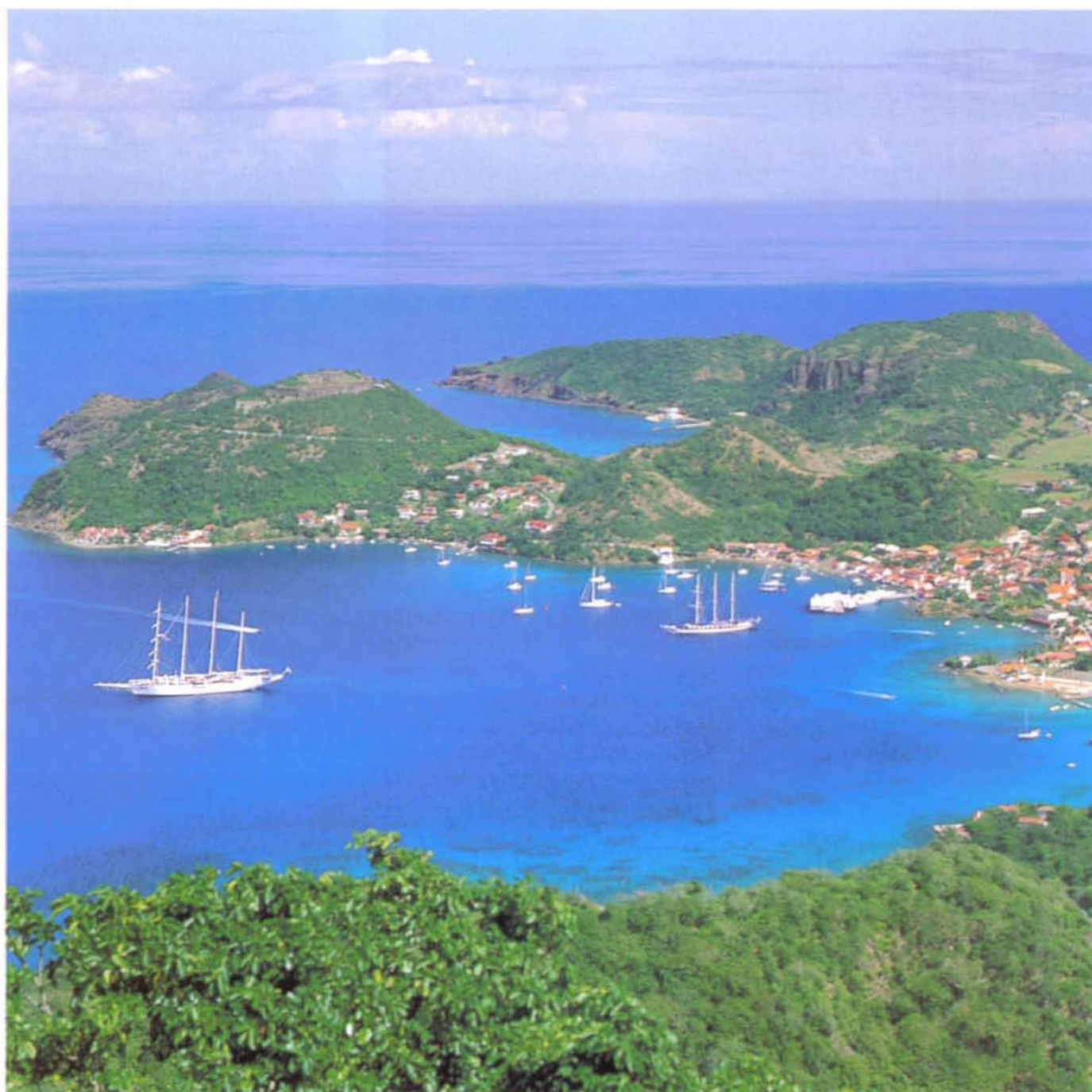
AMERICA
CENTRALĂ ȘI
CARAIBELE

ANTILELE FRANCEZE

FRA 1

Insulele florilor din Marea Caraibelor

La sud de Basse-Terre, principalul oraș din Guadeloupe, se află Les Saintes - Insulele Sfinte. Arhipelagul face parte din Antilele Franceze.

De-a lungul veacurilor, în Antile s-au stabilit oameni ce alcătuiesc în prezent un amestec neobișnuit de colorat. Localnicii nu au rupt, însă, niciodată contactul cu Europa - insulele rămân, în continuare, o parte integrantă a Franței. Cine comandă pește sau fructe de mare într-unul din numeroasele restaurante locale, va fi servit, fără îndoială, și cu vin francezesc.

Pe insule, terenurile rezervate aeroporturilor au dimensiuni atât de reduse încât avioanele care se pregătesc să aterizeze sunt forțate să zboare chiar pe deasupra autoturismelor și să folosească orice picic de pământ disponibil.

Deși Antilele aparțin Franței, arhipelagul a fost descoperit de Spania. În timpul celei de-a doua călătorii în America, Cristofor Columb a dat peste două insule mici: Marie-Galante și La Désirade. Cu ocazia ultimei călătorii, în anul 1502, el a mai descoperit o insulă: Martinica.

Columb a recunoscut imediat importanța strategică a Antilelor. El a înțeles că arhipelagul este locul ideal pentru controlul Mării Caraibelor și pentru crearea unui centru comercial între continentele americane.

◆ CLIMĂ

Climă tropicală umedă, cu perioade aride din decembrie până în mai. Temperaturile medii ating +24°C în ianuarie și +27°C în august.

Astfel, nu e surprinzător că această regiune a rămas mult timp un măr al discordiei între puterile maritime europene. Spania, Anglia, Olanda și Franța s-au confruntat în repetate rânduri pentru dobândirea controlului asupra arhipelagului. Numeroasele plantații de trestie de zahăr au fost înființate aici. Pentru

CE MERITĂ VĂZUT

Numeroasele puncte de interes turistic (plaje, golfuri, munți vulcanici), revenirea pescarilor de pe mare (Les Saintes), piețele, carnavalul, așezarea sătească La Pagerie.

a spori câștigurile de pe plantații, coloniștii au importat pe mare cea mai ieftină mână de lucru: sclavi africani.

După 300 de ani de dominație colonială, aceste insule acoperite de culmi muntoase sunt supuse sistemului juridic francez. Din anul 1946, Guadelupa și Martinica sunt departamente franceze de peste mări. Cu toate acestea, o parte dintre locuitorii este de părere că Antilele Franceze ar trebui să facă demersuri pentru a-și obține independența, așa cum au făcut-o insulele vecine, Republica Dominicană și Saint-Lucia.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Se pare că, Cristofor Columb a descris insula Martinica, pe care a descoperit-o, cu următoarele cuvinte: „Acest ținut de vis este cel mai plăcut, cel mai fertil și cel mai plin de magie loc din lume.”
2. Aproape fiecare insulă are una sau mai multe porecle: Guadelupa este denumită Ile d'Emeraude (Insula de Smarald), iar Martinica este cunoscută și sub numele de Ile des Fleurs (Insula Florilor) sau Perle des Antilles (Perla Antilelor).
3. Împărăteasa Joséphine, care s-a căsătorit cu Napoleon Bonaparte pe 9 martie 1796, era originară din Martinica iar numele său de fată era Marie-Josèphe Rose Tascher de la Pagerie.
4. Antilele se pot mândri cu unul dintre cei mai mari poeți contemporani de limbă franceză, în persoana lui Aimé Césaire, originar din Martinica. Césaire este unul dintre principalii promotori ai mișcării „négritude”, care susține autodeterminarea populației de culoare în toate sferile vieții sociale.

ANTILELE FRANCEZE

HARTA FIZICĂ

Guadelupa și Martinica sunt cele mai cunoscute dintre insulele mari și mici care alcătuiesc Antilele Franceze. Insula Saint-Martin, numită de olandezi Sint Maarten, reprezintă un caz aparte: pe aici trece unica graniță comună a Olandei cu Franța.

Toate culorile trandafirului chinezesc

Antilele sunt insule vulcanice, populate cândva de indieni și împrăștiate ca niște fulgi pe suprafața de un albastru intens a Mării Caraibelor. Ele rămân până astăzi un avanpost al Franței, situat departe spre vest, „în coasta” Americii.

Dacă s-ar alcătui o listă cu cele mai populare destinații din lume, Antilele Franceze ar ocupa, cu siguranță, una dintre pozițiile fruntașe. Aici, apele Pacificului se întâlnesc cu cele ale Mării Caraibelor iar pofta de viață caribiană se îmbină cu stilul francez - mai ales când vine vorba de arta culinară.

Coloniștii albi au exterminat aproape în întregime populația indi-

genă (indienii caraibieni). În secolul XIX, chinezii și hindușii au sosit în insulă, ca mână de lucru ieftină. În prezent, locuitorii insulelor alcătuiesc un amestec colorat de etnii: albi, creoli și negri.

În Martinica și Guadelupa, pe țărmul Mării Caraibelor, se găsesc plaje de vis și stațiuni de unde se poate ajunge în scurt timp în zonele muntoase ale Antilelor. Decorul variat este completat de munții vul-

STATISTICĂ

Suprafața: 2.807 km²

(departamentul Martinica 1.128 km², departamentul Guadelupa 1.703 km²)

Populația: 854.000 de locuitori

Densitatea populației: 305 loc./km²

Cele mai înalte vârfuri: Montagne Pelée (Martinica), La Soufrière (Guadeloupe)

ECONOMIA

Agricultura: culturi de trestie de zahăr, de banani, de citrice, de cafea și de vanilie. **Silvicultură.** **Pescuit.** **Industria zahărului.** **Turism.**

canici, de culmile acoperite de vegetație luxuriantă, de pădurile tropicale și de stâncile piezișe, ce se profilează deasupra Atlanticului.

Antilele se împart în Antilele Mari, de origine continentală, și Antilele Mici, de origine preponderent vulcanică și coraliferă.

Peisaj din insula Guadeloupe: munți vulcanici acoperiți de vegetație luxuriantă.

PE SCURT

- Capitale: Fort-de-France (Martinica); Basse-Terre (Guadeloupe).
- Religie: catolici, protestanți
- Limbi: franceză, creolă
- Monedă: euro
- Cele mai mari orașe: Marigot (Saint-Martin), Gustavia (Saint-Barthélemy), Pointe-à-Pitre (Guadeloupe)

Coralii și bureții de mare în culori de basm sunt o prezență obișnuită în apele calde ale Mării Caraibelor.

JAM 1

JAMAICA

Rastafarieni, reggae și revolte

Plajele umbrite de palmieri din apropiere de Montego Bay, pe coasta nordică a Jamaicai, atrag anual valuri de turiști.

Ziua când Dumnezeu și-a făcut apariția în Jamaica

Cultura jamaicană nu poate fi înțeleasă fără a arunca o privire bărbaților cu păr lung, împletit caracteristic, cunoscut sub denumirea de „dreadlocks”: ei sunt adepții rastafarianismului, popular până în ziua de azi în Jamaica. Acesta a fost răspândit în trecut de urmașii sclavilor fugiți.

ECONOMIA

Agricultura: culturi de trestie de zahăr (în scădere), de banane, de cacao, de nuci de cocos, de cafea. Industrie: extractivă (bauxită - locul trei în lume; aluminiu), petrochimică. Pescuit. Turism.

Împăratul Etiopiei, Haile Sellasie, a aterizat în capitala Jamaicai, Kingston, la 21 aprilie 1966. Peste 100.000 de oameni, printre care 10.000 de rastafarieni, l-au întâmpinat cu cântece. Aeroportul semăna cu o mare în culorile naționale ale Etiopiei (verde, galben, roșu). Între cei prezenți se afla și tânărul Bob Marley, care avea să facă cunoscută

lumii întregi muzica rastafariană, adică reggae.

Vizita împăratului a fost considerată ca o împlinire a profeției clarvăzătorilor rastafarieni, care, în timpul unor ploii torențiale, ce au durat câteva săptămâni, au prezis: „Soarele se va ivi atunci când Dumnezeu va sosi!”. Într-adevăr, soarele a apărut dintre nori exact în momentul în care avionul împăratului s-a oprit pe pista aeroportului. Cultul rastafarian, care se bazează pe învățăturile Vechiului Testament, consideră Etiopia drept patria comună a tuturor oamenilor de culoare iar pe fostul împărat Haile Sellasie, drept Mesia.

În Kingston se află multe reședințe din epoca colonială.

Rastafarienii pot fi recunoscuți după pieptănătura specifică, numită „dreadlocks”.

Rastafarianismul, mișcare social-religioasă, și-a făcut apariția în Jamaica în anii '60 ai secolului al XX-lea, ca o continuare a mișcării „Întoarcerea în Africa” (Back to Africa), inițiată la începutul secolului trecut de Marcus Garvey (1887-1940). Denumirea de rastafarianism vine de la Ras Tafari Makonnen (numele de botez al prințului și mai apoi, al împăratului Haile Sellasie - „ras” fiind un titlu de noblețe etiopian).

PE SCURT

- Țara și-a dobândit independența în 1962.
- Capitala: Kingston (580.000 locuitori)
- Sistem politic: monarhie constituțională, în cadrul Commonwealth-ului britanic
- Moneda: dolarul jamaican
- Limbi: engleză (limba administrativă), spaniolă
- Religia: protestanți (55,9%), catolici (5%), rastafarieni (5%)
- Cele mai importante orașe: Spanish Town, Montego Bay, May Pen
- Aeroporturi: Kingston, Montego Bay

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Denumirea de Jamaica provine din limba arawak (vorbită de populația autohtonă): „Xaymaca” însemna „țara pădurilor și a apei”. Locuitorii de astăzi sunt urmașii sclavilor africani aduși aici pentru a munci pe plantații.
2. Jamaica a fost descoperită de Cristofor Columb în anul 1494.
3. La trecerea dintre secolele al XVII-lea și al XVIII-lea, Jamaica era un cuib al piraiților. Vina o poartă britanicii, care ofereau atunci protecție oricui jefuia și scufunda corăbii spaniole.
4. Jamaica este de neimaginat fără reggae, care își trage inspirația din muzica din Caraibe și din ritmurile monotone ale sclavilor africani („steady beat”).

JAMAICA

HARTA FIZICĂ

Jamaica, situată în arhipelagul Antilelor Mari, este o țară muntoasă iar cel mai înalt vârf al insulei nu este cu nimic mai prejos decât ca înălțime față de vârful Moldoveanu.

În inima Caraibelor

Jamaica, situată în arhipelagul Antilelor Mari, este sălbatică, romantică și înconjurată de plaje magnifice. De aici nu lipsesc contrastele culturale și etnice.

Minuni ale naturii în Jamaica.

Jamaica te vrăjește iar miresele sale caracteristice persistă mult timp în amintire: parfumul florilor de iasomie, aroma dulce-acrișoară a câmpurilor de trestie de zahăr proaspăt curățate, mirosul puilor la grătar și mirosul marijuanei - narcotic ale

cărui efecte negative sunt bagatelizate de adepții rastafarianismului.

Jamaica are 235 de kilometri lungime și reprezintă vârful unui lanț muntos demult scufundat. Cel mai înalt pisc al insulei, Blue Mountain Peak, are 2.256 de metri înălțime. Peisajul Jamaicai este foarte divers: plajele largi, înconjurată de palmieri, sunt întrerupte de coaste abrupte iar

Paradisul jamaican: plaje fine, vegetație exotică și ape de un albastru parcă ireal.

STATISTICĂ

Suprafața: 10.991 km²

Populația: 2,7 milioane

Densitatea populației:

245 locuitori/km²

Creșterea demografică:

0,6% anual

Durata medie de viață: 74 de ani

Mortalitatea infantilă: 14 la 1000

Cel mai înalt vârf:

Blue Mountain Peak (2.256 m)

Grupuri etnice: de culoare (77%), mulatri (19%), hinduși (3%), albi (1%)

CLIMĂ

Ecuatorială, caldă și umedă.

Temperatura medie anuală: +25°C.

Modificări neesențiale de temperatură în cursul anului. Din august până în octombrie pot apărea cicloane catastrofale.

Interiorul insulei este ocupat de terenuri deluroase, lunci și pășuni.

Din secolul al XVIII-lea, Jamaica trăiește mai ales din cultivarea trestiei de zahăr. Timp de secole, plantațiile sale au fost stropite din belșug cu sudoarea sclavilor. Aici, sclavia a fost abolită de abia în 1838. Din anii '50 ai secolului trecut, extracția de bauxită stă la baza economiei.

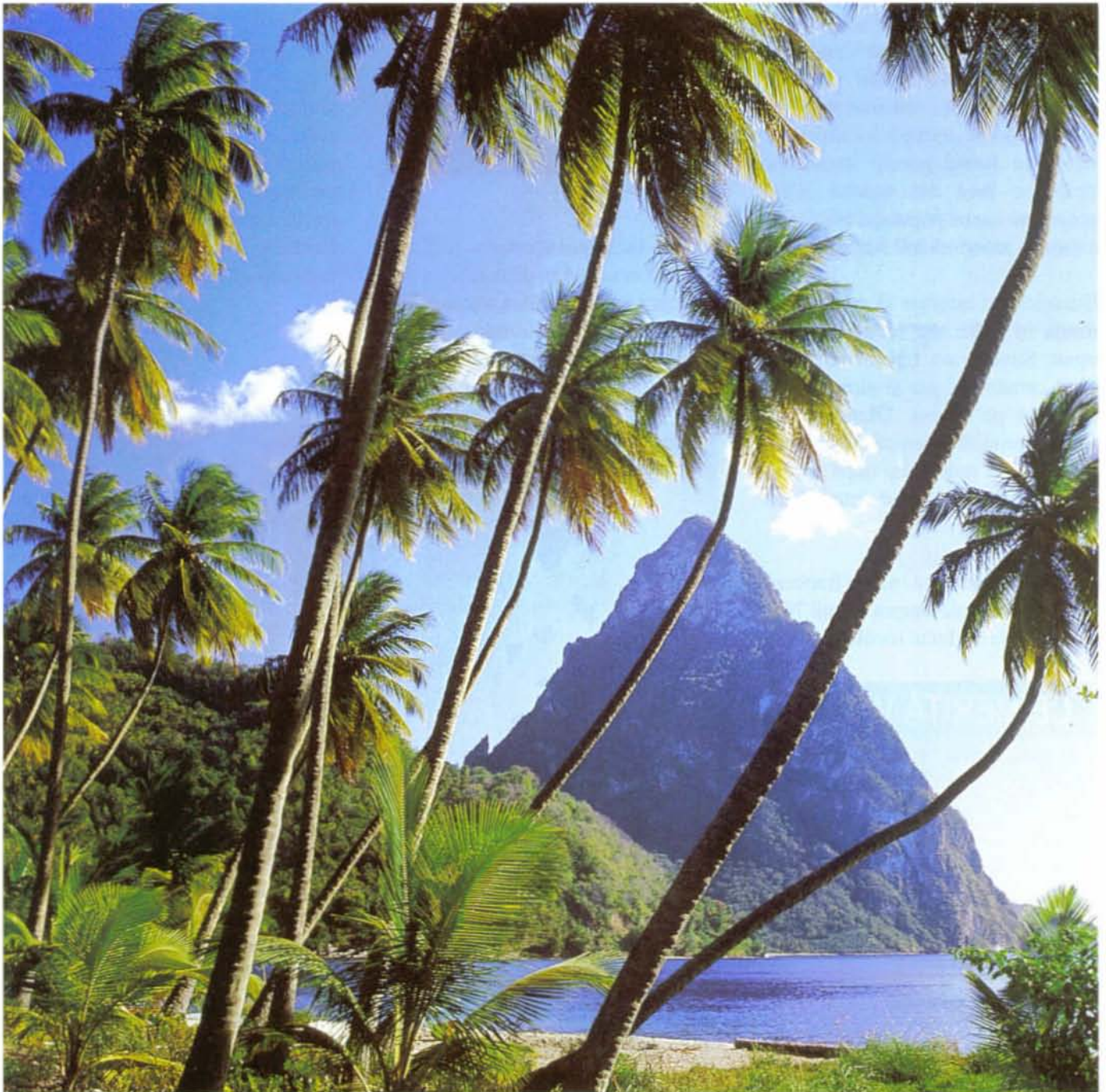
CE MERITĂ VĂZUT

Kingston și împrejurimile (Grădina Botanică cu orhideele sale), Port Royal (vechile fortificații), Spanish Town (fosta capitală a coloniștilor spanioli), casa de familie a stelei muzicii reggae, Bob Marley, munții din interiorul insulei, coastele nordice.

SFÂNTA LUCIA

Perla Antilelor Mici

Imaginea craterelor vulcanilor ivindu-se printre cocotieri este caracteristică pentru această frumoasă insulă din Marea Caraibilor (în fotografie, Gros Piton).

În mod ciudat, Cristofor Columb nu s-a arătat interesat de această insulă fermecătoare. Britanicii și francezii, în schimb, au rivalizat puternic pentru a o obține: Sfânta Lucia și-a schimbat de 14 ori stăpânul.

Eușor de ghicit cine a descoperit Insula Sfânta Lucia: nimeni altul decât marele navigator Cristofor Columb, care a zărit insula de pe vasul său amiral, în preajma anului 1502. A hotărât, însă, să nu debarce pe țărâm. Și a avut noroc, întrucât localnicii de aici erau foarte porniți împotriva străinilor. Încă din secolul XIII, aceștia au supus populația băștinașă a insulei, amerindienii Arawak.

Britanicii au încercat să cucerească insula în 1605, dar tentativa lor a eșuat. Situația s-a repetat în 1638, când caraibienii pur și simplu i-au masacrat pe intruși. Olandezii au reușit să trimită coloniști doi ani mai târziu, iar la scurt timp după aceea, francezii au început să întemeieze așezări.

Conflictul dintre britanici și francezi pentru dominație asupra Lumii Noi a durat de la mijlocul secolului XVII

CE MERITĂ VĂZUT

Castries, Golful Marigot, Vulcanii Petit și Gros Piton, cascada Diamond, Rezervația Naturală din jungla tropicală în apropiere de Fond-St-Jacques, Vieux Fort, Parcul Național Insula Porumbelului.

◆ CLIMĂ

Climă tropicală umedă. Sezonul cu cele mai puține precipitații ține din decembrie până în aprilie.

Temperaturile medii variază între +21 și +28°C. În zona țărmului, ferită de vânturi, cantitatea anuală de precipitații atinge 1.200 mm.

Flori din Antile

până la începutul secolului XIX, iar Sfânta Lucia, mărunț discordiei, a trecut când sub stăpânirea unora, când sub stăpânirea celorlalți. Totuși, francezii au fost mai interesați de organizarea insulei, în frunte cu

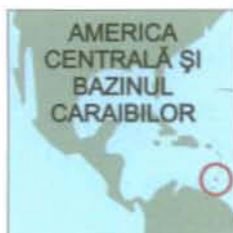
Charles Eugène Gabriel de la Croix Castries, cel care avea să devină mai târziu ministrul marinei. El a dat numele capitalei insulei. Limba creolă, plină de expresii franceze și folosită până astăzi în Sfânta Lucia, amintește de perioada de dominație colonială a Franței și de influența culturală a acesteia. După înfrângerea lui Napoleon în 1814, insula a trecut definitiv sub stăpânirea Marii Britanii, care i-a recunoscut independența la 22 februarie 1979.

În insulă locuiesc preponderent catolici. Prima comuniune este aici un eveniment important.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. În complexul hotelier din Golful Marigot a fost turnat filmul american „Doctorul Dolittle”.
2. Steagul național al Insulei Sfânta Lucia reprezintă doi vulcani stilizați pe fundalul albastru al mării, înscrisi într-un triunghi care simbolizează țărmurile nisipoase.
3. Rata ridicată a șomajului, mai ales în rândul celor tineri, reprezintă o problemă serioasă pe insulă.
4. Papagalii minunat colorați din Sfânta Lucia sunt pe cale de dispariție.

SFÂNTA LUCIA

HARTA FIZICĂ

Sfânta Lucia, care face parte din Insulele Windward din Arhipelagul Antilelor Mici, este considerată un adevărat colț de rai. Dar craterele vulcanilor adormiți, numeroși în peisajul insulei, recifele de corali periculoase și cicloanele puternice care vizitează vara și toamna aceste regiuni ale Caraibelor ne reamintesc că raiul pe pământ nu există de fapt.

Flori roșii de iasomie deasupra apelor de smarald

Este greu de crezut că există în lume locuri atât de magice
ca Insula Sfânta Lucia din Marea Caraibilor.

ECONOMIA

Agricultura: culturi de banane, cacao, nuci de cocos, fructe, legume, mirodenii. Port comercial. Turism.

STATISTICĂ

Suprafața: 616 km²
Populația: 166.312 de loc.
Densitatea populației: 270 loc./km²
Speranța medie de viață: 77 de ani pentru femei și 70 de ani pentru bărbați
Cel mai înalt vârf:
Gimie (950 m)

Reclamele turistice sunt cunoscute pentru tendința lor de a exagera. Cu siguranță, fiecare dintre insulele Arhipelagului Antilele Mici a fost, la un moment dat, numită „rai”. Cu toate acestea, în cazul Insulei Sfânta Lucia, această denumire este bine-meritată. Călătorul este sedus de plajele nesfârșite cu nisipuri fine și albe, umbrite de palmieri. Ochiul este încântat de apele de turcoaz ale mării, iar urechea se delectează la auzul trilurilor papagalilor cu penajul minunat. Vârfurile Vulcanilor Gros Piton și Petit Piton, vizibili de la depărtare, sunt minuni ale naturii. Coastele munților sunt acoperite de tufe de iasomie de un roșu profund. Din desigurile de palmieri plutește mireasma nease-

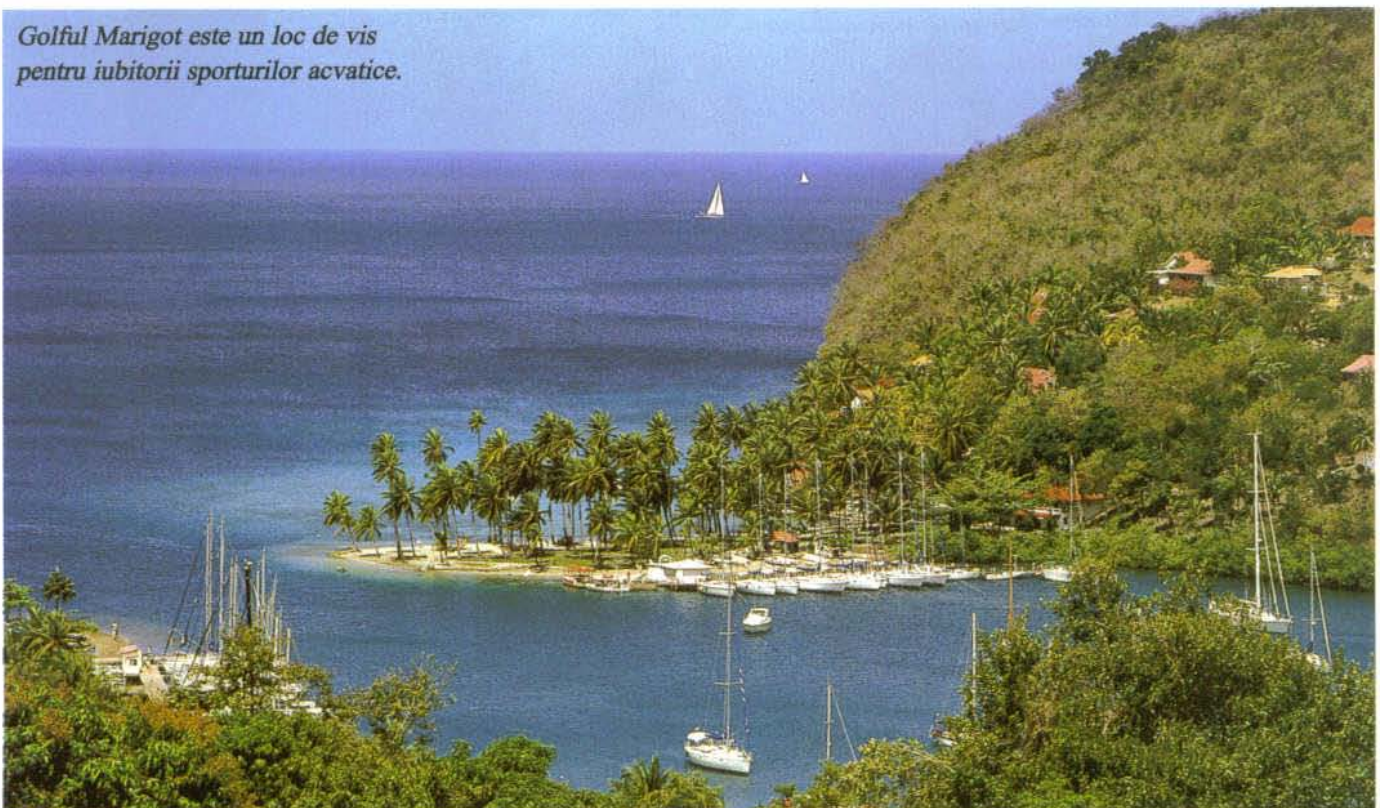
PE SCURT

- Denumirea oficială: Sfânta Lucia
- Capitala: Castries
- Sistem politic: monarhie constituțională în cadrul Commonwealth-ului britanic.
- Limbi: engleză (limbă administrativă), creolă
- Valuta: dolarul est-caraibian
- Religie: creștinism (catolici și protestanți)
- Cele mai mari orașe: Gros Islet, Soufrière, Vieux Fort, Choiseul

multă a portocalelor, a fructelor de papaya și de mango. Nu e de mirare că Sfânta Lucia este destinația turistică de vis pentru călătorii din America de Nord și din Europa.

Coastele pitorești sunt presărate cu golfuri izolate și cu sate pescărești aidoma celor din trecut. În schimb, capitala insulei, Castries, este un oraș modern: după incendiul din 1948 a fost reconstruită după planul unei table de șah și beneficiază de un foarte frumos centru comercial. Împreună cu Bridgetown din Insulele Barbados, Castries este acum unul dintre orașele principale ale Caraibelor.

*Golful Marigot este un loc de vis
pentru iubitorii sporturilor acvatice.*

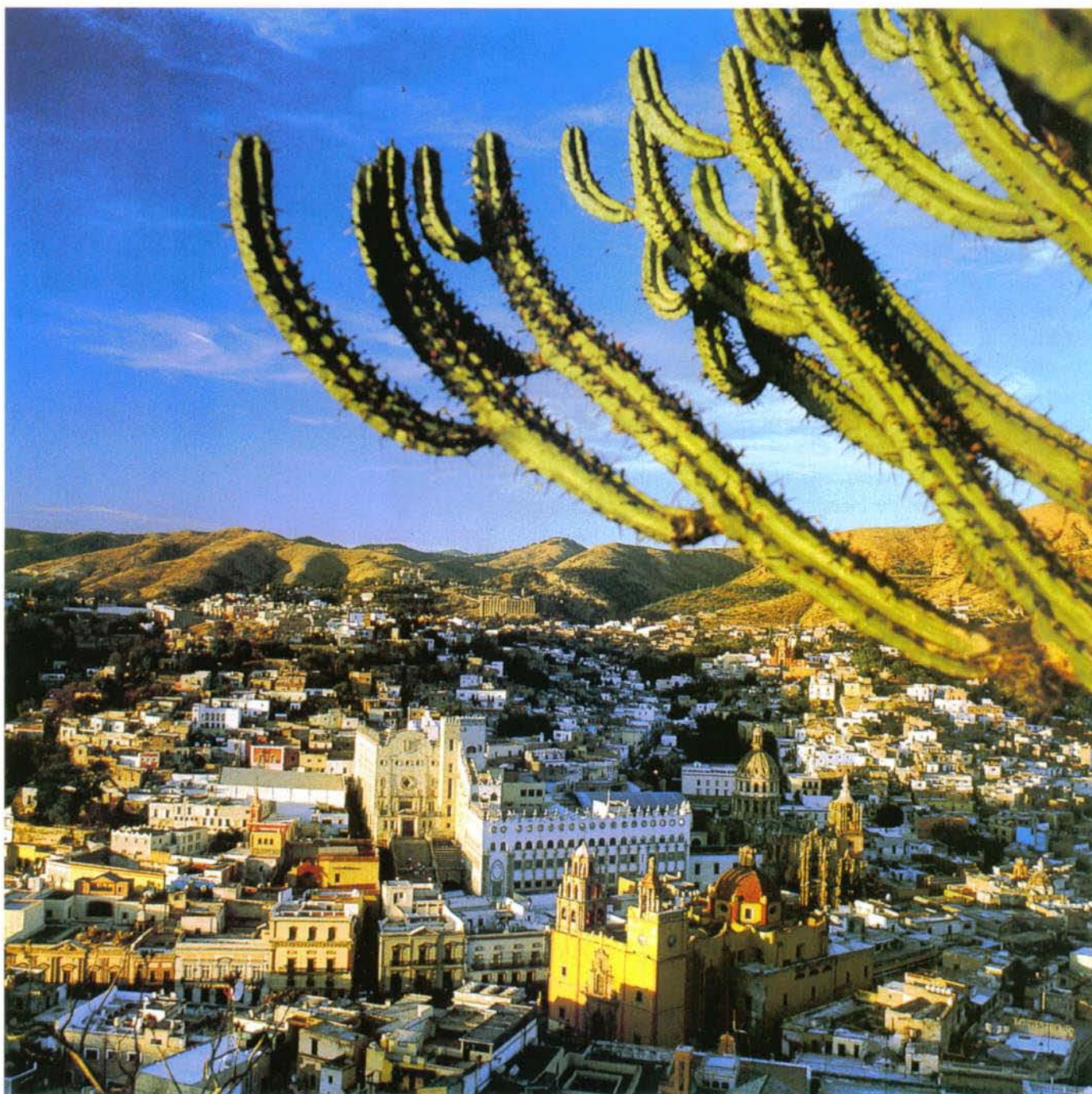

MEX 1

MEXIC

În ținutul lanțurilor muntoase

Orașul Guanajuato este înconjurat de culmile sterpe ale munților, pe care numai cactușii cresc.

Mexicul este ținutul marilor civilizații ale indienilor mayași, tolteci și azteci, care au ocupat aceste teritorii până la subjugarea lor de către conchistadorii spanioli.

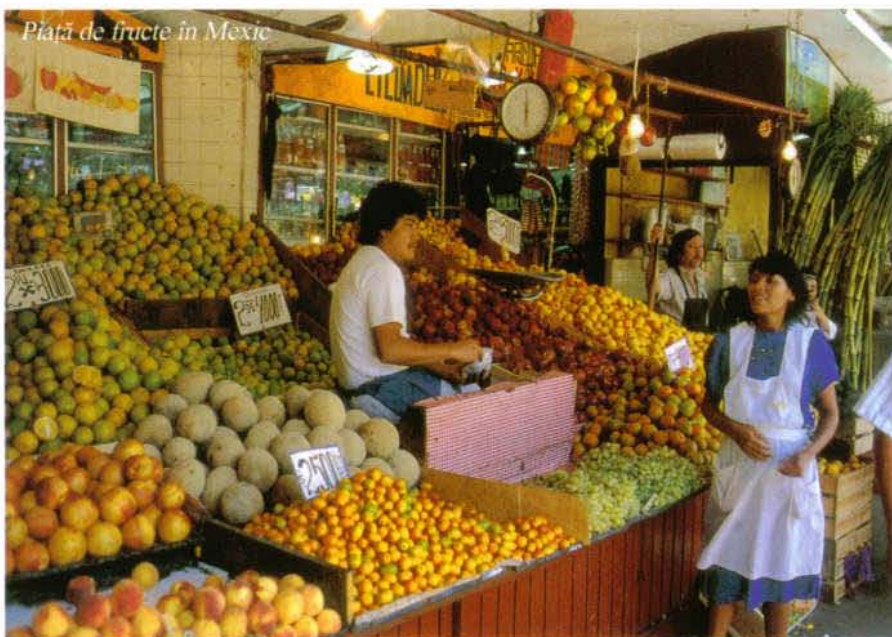
CE MERITĂ VĂZUT

Acapulco, capitala Mexico, Yucatan (numeroase temple mayașe, ca de exemplu Chichén-Itzá), vechea capitală Teotihuacan (marile piramide indiene), tezaurul mixtec din Oaxaca, vulcanul Popocatepetl.

Mexicul a fost populat cu aproximativ 20.000-25.000 de ani î.Ch. Cultura olmecă, numită „mama culturilor mezoamericane”, s-a dezvoltat între secolele al II-lea și al V-lea în Golful Mexic. Civilizațiile indienilor americani au atins apogeul între anii 200 și 900. Orașul Teotihuacan, care a numărat la un moment dat 200.000 de locuitori, a fost una dintre cele mai mari așezări umane din lume. În secolul al XVI-lea, aztecii au cucerit aproape întreaga suprafață a Mexicului. Comerțul, meșteșugurile și agricultura au înflorit. Civilizația a intrat în declin în 1519, când țara a fost cucerită de spanioli, sub conducerea lui Hernan Cortés. În jur de 12 milioane de indieni și-au pierdut viața în lupta cu spaniolii. În anul 1824, Mexicul s-a eliberat de sub dominația Spaniei și și-a cucerit independența. Între anii 1846-1848

CLIMĂ

În Nord, ecuatorială: veri secetoase și fierbinți, ierni cu temperaturi moderate; în Sud, subtropicală: caldă și umedă tot timpul anului, ușor mai răcoroasă în zona de munte. Temperatura medie în Mexic: în ianuarie +12°C, în iulie +18°C.

Plată de fructe în Mexic

ECONOMIA

Agricultura: culturi de porumb (locul doi în lume), de cafea, de trestie de zahăr, de bumbac. Pescuit. Resurse naturale: argint, cupru, mercur, zinc și plumb. Industria: de mașini electrice, de automobile, farmaceutică, textilă, alimentară, energetică, petroliferă. Meșteșuguri artisanale. Turism.

s-a desfășurat războiul dintre SUA și Mexic. Înfrânt, Mexicul a trebuit să cedeze țării vecine Texasul, California și terenurile de la nord de râul Rio Bravo del Norte.

În anul 1876, puterea a fost preluată de dictatorul Porfirio Diaz, care a fost alungat de abia în timpul revoluției din 1910-1917. Conducătorul legendar al revoluționarilor a fost eroul național Emiliano Zapata. Tot atunci a apărut arta picturilor murale monumentale care glorifică revoluția. Conflictul s-a încheiat în

Pe teritoriul Mexicului au rămas numeroase urme ale vechilor civilizații indiene: în imagine, templul din Chichén-Itzá.

1920 iar în 1929 Partidul Revoluționar-instituțional (PRI) a preluat puterea pentru mai bine de 70 de ani. După o lungă pauză, la începutul lunii iulie 2000, mexicanii au participat la primele alegeri democratice și l-au ales ca președinte pe candidatul opoziției, Vicente Fox.

MEX 3

MEXIC

HARTA FIZICĂ

Mexicul, punte ce leagă America de Nord de cea Centrală, este un adevărat gigant printre țările mai mici care alcătuiesc împreună America Centrală.

Localități

- peste 10 milioane de loc.
- peste 1 milion de loc.
- peste 500.000 de loc.
- peste 100.000 de loc.
- sub 100.000 de loc.
- drumuri mai importante

500 1000 2000 m

Patria arsă de soare a cactușilor

Mexicul este situat la îmbinarea Americii de Nord cu America Centrală. Un procent important al populației trăiește în sărăcie. Majoritatea mexicanilor locuiesc în podișurile dintre lanțurile munților Sierra Madre de Vest și de Est.

Mexicul se situează între Oceanul Pacific la Vest și Golful Mexic la Est. La Nord se află granița cu Statele Unite. De-a lungul coastei se înalță lanțurile munților Sierra Madre de Vest și de Est. Între acestea se află un platou arid pe care cresc numai cactuși. Câmpiile din Sud sunt mult mai rodnice. În

Hernán Cortés, cel care a cucerit Mexicul pentru Spania.

această regiune trăiesc 80% din locuitorii țării, dintre care 21 de milioane în aglomerația urbană a capitalei, Ciudad de México.

Abundența bogățiilor naturale ale Mexicului nu compensează problemele economice ale țării. În prezent, economia subterană reprezintă între 35 și 50 la sută din eco-

PE SCURT

- Denumirea oficială: Statele Unite Mexicane
- Sistem politic: republică federală
- Diviziune administrativă: 31 de state, un district federal
- Capitala: Ciudad de México
- Limbi: spaniolă, dialecte indiene
- Moneda: peso mexican
- Religie: catolici (97%), protestanți, religii locale
- Cele mai mari orașe: Guadalajara, Monterrey, Puebla
- Râuri principale: Rio Bravo del Norte, Balsas
- Porturi principale: Veracruz, Coatzacoalcos, Tampico
- Aeroporturi: Ciudad de México, Acapulco, Mérida, Monterrey

nomia mexicană. Noul guvern, în cooperare cu OECD, a început punerea în aplicare a unor reforme economice structurale. Economistii urmăresc în principal să reducă dependența țării de prețul petrolului și să stopeze migrația populației de la sat spre marile orașe.

Una dintre cele mai mari atracții ale capitalei este Bazilica Fecioarei din Guadalupe.

STATISTICĂ

Suprafața: 1,96 milioane de km²

Populația: 104,9 milioane

Densitatea populației:

53 locuitori/km²

Cel mai înalt vârf: Citlaltepētł

(Pico de Orizaba) 5.700 m

Granițe: cu SUA (3.114 km), cu Guatemala (962 km), cu Belize (259 km)

Lungimea coastelor: la Atlantic 2.756 km, la Pacific 3.866 km, în Peninsula California 3.280 km.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Cel mai renumit tablou legat de istoria Mexicului este „Execuția împăratului Maximilian Mexicanul”, tablou pictat în 1867 de pictorul impresionist francez Edouard Manet.
2. Una dintre cele mai primejdioase boli tropicale existente își trage numele de la un celebru conducător aztec: este vorba de „răzbunarea lui Montezuma”.
3. Până în 1848, întreaga California a aparținut Mexicului. Acesta trebuie să se mulțumească acum cu Peninsula Californiei, pe coasta Oceanului Pacific.
4. Jocurile Olimpice din 1968 s-au desfășurat în capitala Mexicului. Multe dintre recordurile sportive stabilite atunci, precum cel al lui Bob Beamon la săritura în lungime, s-au menținut până în anii '80 și '90 ai secolului trecut.

MEX 25

YUCATAN

Ultimul refugiu al civilizației Maya

Marea piramidă de la Chichén Itzá, în nordul peninsulei Yucatan. Acest vechi oraș al civilizației Maya este unul dintre cele mai vizitate monumente de interes arheologic din Mexic.

Guvernul mexican, alături de guvernele din Belize și Guatemala, depune eforturi în vederea dezvoltării turismului în peninsula Yucatan. Vestigiile civilizației Maya și frumusețea naturii tropicale sunt adevărate comori, în acest sens. Cu toate acestea, banii cheltuiți aici de turiștii din lumea întreagă sfârșesc, cel mai adesea, în buzunarele unor grupuri de „aleși”.

CE MERITĂ VĂZUT

Jungla cu flora și fauna specifice, precum și plajele minunate. Orașele întărite Campeche, Cancún, Chumayel (bisericele din epoca colonială, datând din secolele XVI și XVII; hacienda din Isla Mujeres), Cozumel, Mérida (Ciudad Blanca), Progreso. Monumentele de interes arheologic de la Chichén Itzá, Cobá, Jaína, Kabah, Labná, Uxmal, Tulum.

În 1547, după cucerirea Yucatanului, spaniolii au pus stăpânire pe întregul Mexic. Cea mai importantă civilizație din peninsulă intrase de mult în declin. Încă din anul 300 d.Ch., populația Maya folosea o scriere și un calendar proprii iar între secolele IV-X existau aici cel puțin 110 centre politico-religioase, pulsând

PE SCURT

- Structura: peninsula este divizată între trei state ale Mexicului (Campeche, Quintana Roo și Yucatan) și cele două țări vecine, Guatemala și Belize.
- Limbi: spaniolă (limba oficială în Mexic), engleză (Belize) și dialectele mayașe
- Religia: catolicism și diverse credințe precolumbiene
- Cele mai mari orașe: Campeche, Chetumal, Mérida
- Ape: Hondo, Usumacinta.
- Port: Progreso
- Aeroporturi: Cancún, Mérida

de viață. La sfârșitul secolului X, mayașii s-au apărat de toltecii veniți din centrul Mexicului, retrăgându-se în junglele din nordul Yucatanului. Cauzele declinului vertiginos al civilizației Maya rămân necunoscute până în momentul de față. Acești indieni nu au capitulat niciodată pe deplin în fața spaniolilor. În secolul XVI, urmașii mayașilor au ținut piept, timp de 20 de ani, invaziei conchistadorilor. De abia în secolul XX, mexicanii au obținut controlul

ECONOMIA

Extracția de cauciuc natural și de sisal, pescuitul. Turism și comerț cu obiecte artizanale.

asupra întregului Yucatan. Mayașii rămași în viață s-au retras în regiunea sălbatică Quintana Roo, situată în sud-estul peninsulei și bătută de tifos. În prezent, urmașii indienilor din Yucatan trăiesc din turism și din munca de zilieri.

În Chichén Itzá, mayașii au ridicat turnuri care se presupune că slujeau observațiilor astronomice.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Piramida „El Castillo” din Cobá (Quintana Roo), cu o înălțime de 42 de metri, este cea mai înaltă construcție mayașă din Yucatan conservată până astăzi.
2. Orașul monumental Chichén Itzá este rezultatul integrării civilizațiilor mayașă și toltecă.
3. Peste 12 milioane de indieni și-au pierdut viața ca urmare a invaziei spaniole din anii 1519-1570.
4. Mayașii erau meșteșugari pricepuți. Ei își acopereau locuințele cu acoperișuri în formă de trepte, susținute de bolți și aveau cunoștințele necesare construirii de edificii înalte de câteva etaje.

YUCATAN

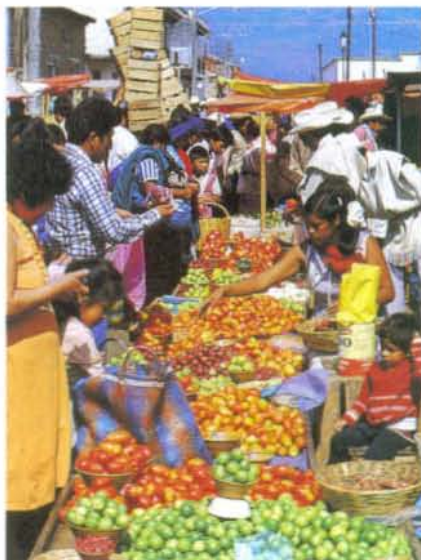
HARTA FIZICĂ

Pădurea tropicală umedă, mlaștinile întinse și orașele misterioase ale mayașilor reprezintă numai un aspect al Yucatanului. Peninsula, împărțită între Mexic, Guatemala și Belize, adăpostește totodată plaje și stațiuni (precum faimosul Cancún), care atrag valuri de turiști.

La hotarul dintre continente

Peninsula Yucatan, acoperită de păduri tropicale, își datorează farmecul izolării sale naturale. Aici s-au dezvoltat nu numai una dintre cele mai vechi și remarcabile civilizații umane, dar și un univers cu floră și faună unice și diversificate.

În piețele din Yucatan te întâmpină o adevărată feerie de culori.

Yucatan atrage numeroși turiști din America de Nord, mai ales datorită naturii sale unice. Jungla deasă, situată pe un platou calcaros, este înconjurată de plaje lungi de kilometri, cu lagune și mlaștini acoperite de mangrove. Natura din Yucatan se dezvoltă de peste 100 de milioane de ani într-o izolare aproape totală. De aceea, flora și fauna se deosebesc simțitor de speciile care se regăsesc în regiunile adiacente. Botaniștii au numărat aici peste 8.000 de specii de plante, 1.200 de specii de fluturi și 600 de specii de păsări (mai multe decât se regăsesc în întreaga Europă). Peninsula este patria

STATISTICĂ

Suprafața: 180.000 km²
 Populația: 2,4 milioane de locuitori (dintre care aproape o treime, indieni)
 Cel mai înalt vârf: 150 m

◆ CLIMĂ

Climă ecuatorială umedă în Sud și tropicală în Nord. Temperaturile medii anuale: în Chetumal +24°C, în Cozumel +25°C, în Mérida +26°C. Sezonul ploios ține din mai până în septembrie.

oceloților, a jaguarilor și a pumelor, a păsărilor flamingo și colibri, precum și a crocodililor, șerpilor și papagalilor.

Totuși, turiștii nu sosesc aici numai de dragul florei și faunei exotice. Ei sunt atrași, în egală măsură, de vestigiile de piatră a două civilizații americane timpurii: mayașă și toltecă. Mayașii s-au stabilit în

această regiune începând din anul 2.000 î.Ch. iar statul lor a atins apogeul dezvoltării între anii 300 și 900 d.Ch. De atunci datează mărturiile existenței lor, răspândite în întreaga peninsulă. Centrele culturale de la Chichén Itzá, Izamal, Dzibilchatún, Uxmal, Kabáh, Sayil și Labná sunt o dovadă a progreselor atinse de această civilizație indiană.

În Yucatan s-au păstrat și urme interesante ale epocii coloniale. În secolul XVI, călugării franciscani au construit aici biserici și mănăstiri opulente iar reședințele luxoase ale plantatorilor spanioli sunt un simbol al bogăției cuceritorilor.

Merida, capitala Yucatanului în Mexic: frunze de agave.

PARAGUAY

Pășuni deasupra râului Papagalului

Agricultura este piatra de temelie a economiei Paraguayului. Această țară mică situată în interiorul continentului american este aproape necunoscută în Europa.

Câmp de bătaie al Americii de Sud,

Paraguayul se confruntă până în ziua de astăzi cu consecințele istoriei sale zbuciumate. Două treimi din populația țării au pierit în timpul războaielor sângeroase din secolul XIX.

ECONOMIA

Industria: energetică și a lemnului.

Agricultura: culturi de soia, de bumbac, de trestie de zahăr; creșterea vitelor.

„Calea misiunii”, a cărei lungime măsoară 370 de km și care unește capitala Paraguayului, Asunción, cu orașul Encarnación de pe malul râului Paraná, trece pe lângă numeroase sate care își datorează existența misiunilor catolice fondate aici în secolele XVII și XVIII.

Ordinul iezuiților și-a asumat sarcina creștinării indienilor în anul 1609. Misiunea lor a creat un cvasi-stat cunoscut sub numele de „Republica Guarani”. Iezuiții au devenit conducătorii spirituali și laici, protejându-i pe indieni de exploatarea brutală din partea potențailor spanioli. Consolidând treptat „republica”, iezuiții au încercat să se elibereze de sub dominația

Capitala Paraguayul, Asunción. În partea dreaptă, Palatul Prezidențial.

CLIMĂ

Tropicală în regiunea Chaco, subtropicală în regiunea Panarena. Temperatura medie în Asunción: +17°C în regiunile cele mai reci și +27,5°C în cele mai calde. Cantitatea anuală de precipitații: între 935 și 1.485 mm.

Cascadele Iguacu, aflate la granița dintre Paraguay, Argentina și Brazilia, sunt incluse pe lista Patrimoniului Mondial Cultural și Natural al UNESCO.

spaniolă. În 1753, indienii Guarani s-au ridicat împotriva Spaniei, sub conducerea misionarilor.

Așa-numitele războaie guaraneze s-au încheiat cu înfrângerea și alungarea ordinului, care, în 1767, a fost chiar lichidat. Controlul colonial spaniol asupra Paraguayului s-a menținut doar până în anul 1811, când a fost proclamată independența. Primele șase luni de libertate s-au scurs sub semnul cristalizării statului, stabilității politice și dezvoltării. Statul controla economia și era proprietarul pământurilor. La începutul anilor '60 ai secolului XIX, Paraguayul devenise deja cea mai avansată țară a Americii Latine.

Războiul dintre Paraguay, Argentina, Brazilia și Uruguay (1864-1870) a marcat o schimbare bruscă în istoria țării. Conflictul s-a încheiat cu înfrângerea Paraguayului, care a fost complet devastat și a pierdut două treimi din populație, precum și o mare parte a teritoriului. De asemenea, învinsul a fost obligat să plătească contribuții considerabile. Problemele țării au fost agravate de războiul cu Bolivia (1932-1935) pentru Gran Chaco. Cu toate că Paraguayul a ieșit învingător, obținând trei părți dintr-un teritoriu vast, statul nu a reușit să-și redobândească vechea stabilitate economică și politică.

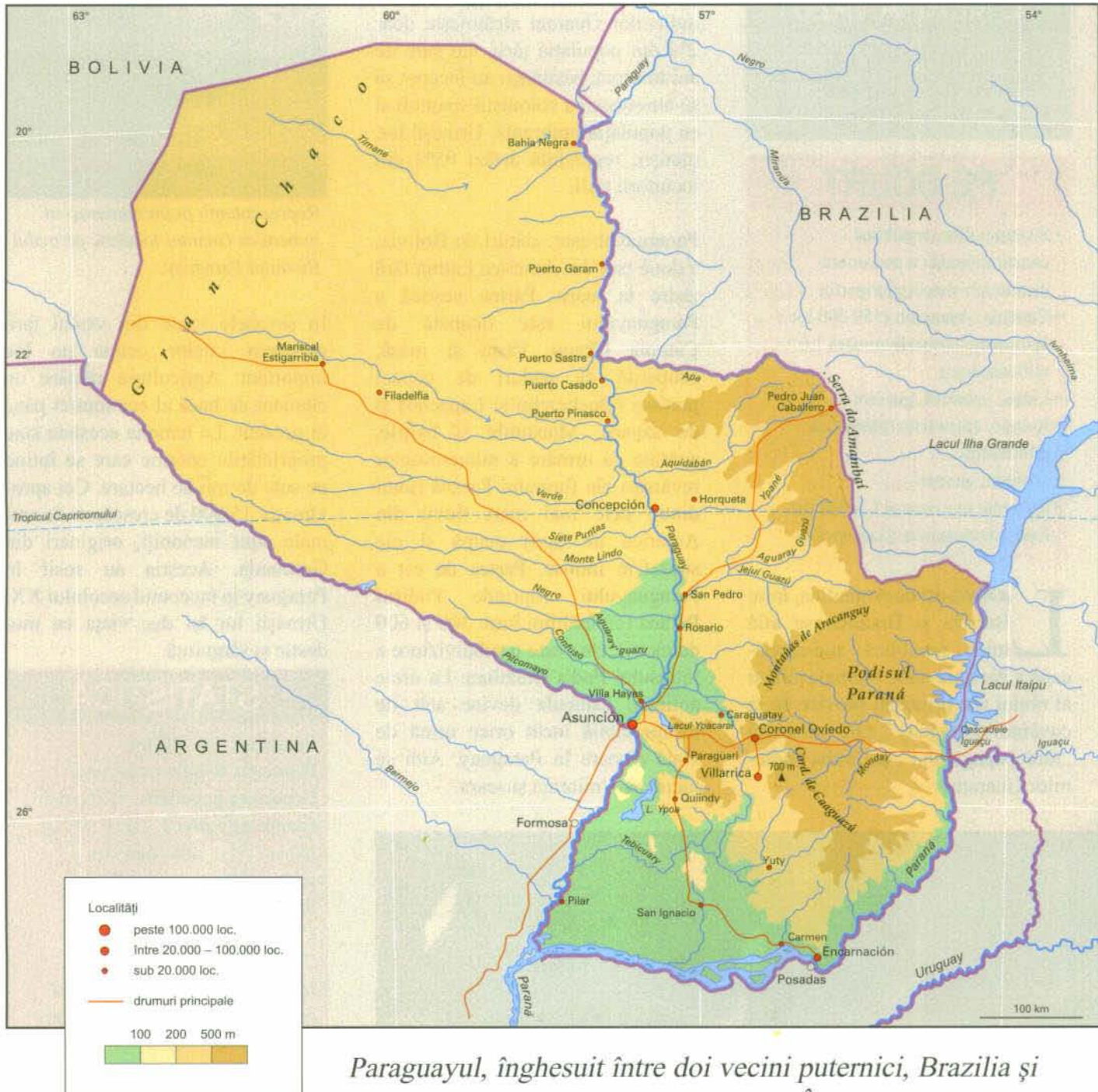
CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Menoniții sunt membrii unei secte anabaptiste (neoprotestante). Aceștia recunosc numai taina botezului (la vârsta adultă) și a euharistiei, se ghidează după reguli morale foarte stricte și resping ierarhia bisericească, serviciul militar și instituțiile statului.
2. Paraguayul este unul dintre principalii exportatori de energie electrică, datorită centralelor hidroelectrice de pe râurile Paraguay și Paraná.
3. În timpul războaielor din anii 1864-1879, până și copiii au participat la lupte. Aceștia purtau bărbi false pentru a-l face pe dușman să creadă că forțele de apărare epuizate ale Paraguayului sunt încă numeroase.
4. După al Doilea Război Mondial, mulți criminali de război s-au refugiat în Paraguay.

PARAGUAY

HARTA FIZICĂ

Paraguayul, înghesuit între doi vecini puternici, Brazilia și Argentina, nu a avut o istorie ușoară. În secolul XIX, el a pierdut o mare parte a teritoriului în favoarea vecinilor, dar a apărât și a menținut cea mai mare parte a regiunii Chaco în războiul cu Bolivia din anii '30 ai secolului trecut. În granițele actuale, câmpia Chaco ocupă majoritatea suprafeței țării, doar la est existând un mic fragment din Podișul Brazilian.

Coloniștii germani în savană

În țara indienilor trăiesc astăzi urmașii cuceritorilor spanioli și ai menoniților sosiți din Germania.

CE MERITĂ VĂZUT

Asunción, platoul oriental, podgoriile din apropiere de Villarica, cascadele Iguacu.

PE SCURT

- Sistem politic: republică constituțională cu parlament bicameral; sistem pluripartit.
- Capitala: Asunción (550.000 loc., aglomerația urbană numără 1,6 milioane loc.)
- Limbi: spaniolă, guarani
- Religie: creștinism (catolici și protestanți)
- Moneda: guarani
- Cele mai mari orașe: Ciudad del Este, Encarnación, Concepción

La nord-est de Argentina, între Bolivia și Brazilia, se află mica republică sud-americană a Paraguayului. Numele țării și al râului său principal provine de la cuvântul „paraguay”, care înseamnă „râul papagalului” în limba indienilor Guarani.

În momentul de față, grupul etnic al indienilor Guarani alcătuiește doar 2% din populația țării. Cu sute de ani în urmă, băștinașii au început să se amestece cu coloniștii spanioli și cu populația imigrantă. Urmașii lor, mețișii, reprezintă astăzi 95% din locuitorii țării.

Paraguayul este, alături de Bolivia, a doua țară din America Latină fără ieșire la mare. Partea vestică a Paraguayului este ocupată de Câmpia Chaco, vastă și joasă, acoperită de păduri de copaci prețioși (Quebracho și Lapacho) și de savane. Mlaștinile și bălțile, apărute ca urmare a numeroaselor revărsări ale fluviului Paraná (unul dintre cele mai mari fluvii din America de Sud) ocupă și ele suprafețe întinse. Partea de est a Paraguayului cuprinde Podișul Paraná (cu înălțimi între 300 și 600 de metri), care este o subdiviziune a întinsului Podiș Brazilian. La orele amiezii, canicula devine atât de insuportabilă încât orice urmă de viață dispăre în Paraguay. Aici se lucrează dimineața și seara.

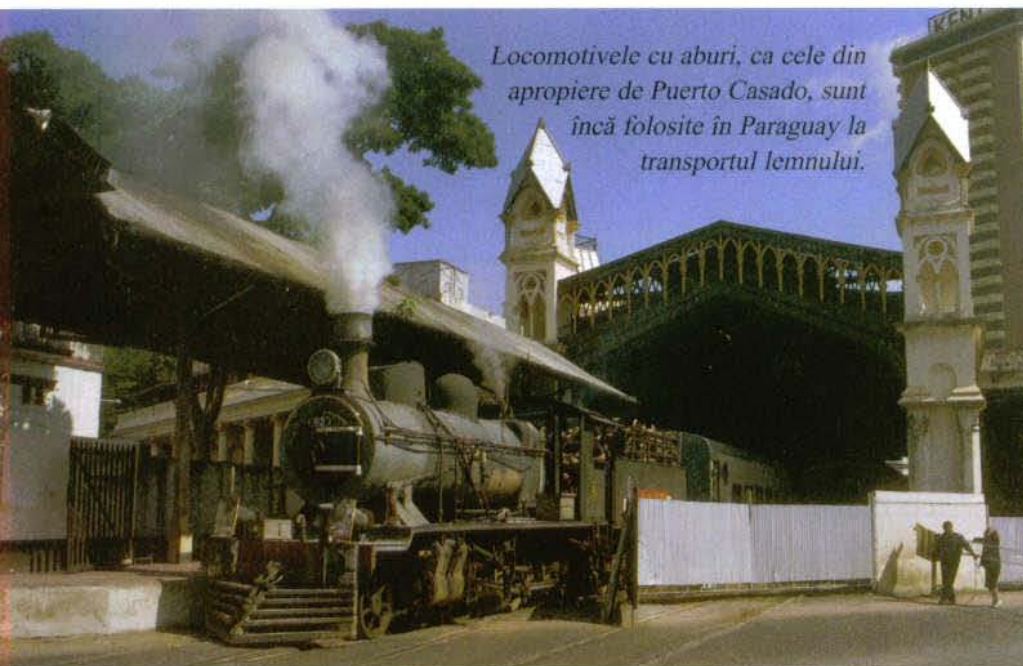

Reprezentanții puțin numeroși ai indienilor Guarani locuiesc pe malul fluviului Paraguay.

În savanele vaste din vestul țării creșterea vitelor ocupă un loc important. Agricultură rămâne un element de bază al economiei până în prezent. La temelie acestea stau proprietățile enorme care se întind pe sute de mii de hectare. Cei aproximativ 15.000 de crescători de animale sunt menoniți, originari din Germania. Aceștia au sosit în Paraguay la începutul secolului XX. Urmașii lor își duc viața cu modestie și sărăcință.

STATISTICĂ

Suprafața: 406.752 km²
Populația: 6 milioane locuitori
Densitatea populației: 15 loc./km²
Compoziția etnică: mețiși (95%), indieni (2%), albi (mai ales germani, 2%), asiatici (1%)
Speranța medie de viață: 77,5 ani pentru femei, 72,3 ani pentru bărbați
Infrastructura: drumuri (29.500 km), linii de cale ferată (441 km)
Structura administrativă: 17 departamente plus districtul capitalei
Cel mai înalt vârf: Caaguazú (700 m în Cord. de Caaguazú)
Granițe: cu Argentina (1.880 km), cu Brazilia (1.290 km), cu Bolivia (750 km)

Locomotivele cu aburi, ca cele din apropiere de Puerto Casado, sunt încă folosite în Paraguay la transportul lemnului.

INSULELE HAWAII

grădinile Pacificului

*Arhipelagul Hawaii are cea mai interesantă vegetație.
Flora crește în ritm rapid; clima favorizează cultivarea trestiei de zahăr,
una dintre principalele surse de venituri ale arhipelagului.*

Datorită poziționării lor, între America și Asia, multă vreme, Insulele Hawaii au fost obiectul fanteziilor marinarilor și conchistadorilor. În anul 1786, a ancorat aici căpitanul francez La Pérouse.

ECONOMIA

Plantații de trestie de zahăr
Industria zahărului și alimentară
Turismul
Baze militare

În anul 1778, James Cook a descoperit Insulele Hawaii și le-a dat denumirea de „Insulele Sandwich”. Cook a intuit marele avantaj al acestor insule pentru comerț, dar și pentru navigație. Pe

atunci existau pe insule mici state libere asupra cărora domnea, în anul 1811, regele Kamehameha I. Nouă ani mai târziu, ajungeau aici primii misionari catolici și, odată cu ei, civilizația europeană care a sprijinit culturile locale. Mai apoi, au sosit coloniști albi, care, cu ajutorul agricultorilor chinezi și japonezi angajați, au cultivat trestie de zahăr și ananas. În timpul războiului americano-spaniol din 1899, Statele Unite au anexat, fără ceremonial, regatul Hawaii servindu-le mai ales ca poziție strategică. În anul 1959, Insulele Hawaii au devenit al 50-lea stat al SUA. Denumirea de Hawaii este de origine polineziană și înseamnă „pământul patriei”. Locuitorii băștinași ai arhipelagului aproape că nu mai există. Populația de origine polineziană reprezintă 20% dintre locuitorii arhipelagului.

Zgârie-norii și hotelurile au schimbat peisajul virgin al țărmului

CE MERITĂ VĂZUT

Plajele și vulcanii, State Capitol, Royal Mausoleum, epava vaporului american „Arizona”

CLIMĂ

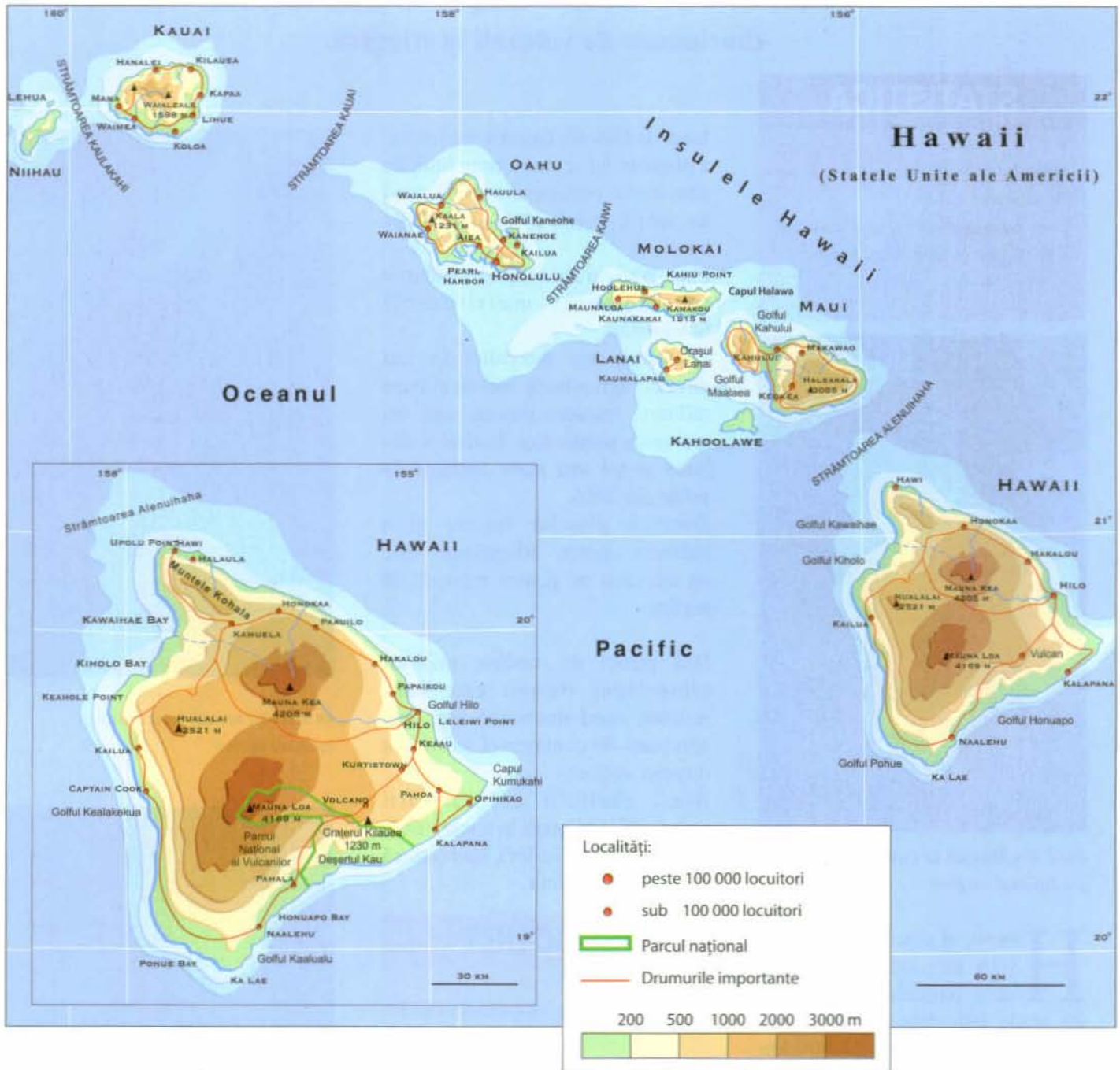
Umedă, la sud – tropicală, la nord - blândă și plăcută. Noaptea bate vântul. Temperaturi: în ianuarie de la +17° C la +26° C, în august de la +20° C la +28° C.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Americanii au denumit Hawaii Aloha State. Aloha înseamnă dragoste, fericire, dar și bun-venit.
2. Pearl Harbor, baza navală militară din apropiere de Honolulu, a fost atacată de japonezi la 7 decembrie 1941. În urma acestui atac, SUA au decis să intre în cel de-al doilea război mondial.
3. În limba vorbită în Hawaii, Honolulu înseamnă golful liniștit.
4. Din punct de vedere geografic, Insulele Hawaii fac parte din grupul de insule polineziene – grup de insule situat la est de Australia, Noua Guinee și Noua Zeelandă și la vest de continentul american.

HAWAII

HARTA FIZICĂ

Arhipelagul Hawaii se compune din insule de naturi diferite: opt dintre cele mai importante au la origine vulcanii submarini, iar 124 de insule mici sunt formate din corali. Insulele Hawaii sunt teritoriu al Statelor Unite ale Americii și, în același timp, cel mai atractiv teritoriu din lume, chiar dacă vulcanii din arhipelag nu sunt definitiv stinși.

ARHIPELAGUL HAWAII

perla Oceanului Pacific

Insulele Hawaii sunt contrafortul Statelor Unite ale Americii în Oceanul Pacific. Turiștii din întreaga lume sunt atrași de plajele de vis, strălucitoare, altădată zburcimate de vulcanii în stingere.

STATISTICĂ

Suprafața: 16.760 km²
 Populația: 1,2 mil.
 Densitatea populației: 65,5 loc./km²
 Cea mai mare altitudine: Mauna Kea (4.205 m)

Fată din Hawaii în costumul tradițional cu flori

Hawaii, al cincizecilea stat al SUA este situat în Pacific între paralelele de 18 și 20 grade latitudine nordică, la o distanță de aproximativ 4.000 km de San Francisco.

Arhipelagul este compus din opt insule principale (Hawaii, Oahu, Maui, Kauai, Lanai, Molokai, Kahoolawe și Niihau) și încă 120 de insule mici, colane de corali. Insulele au luat ființă ca urmare a activității vulcanice.

Insulele Hawaii, datorită naturii lor, a plajelor, nu se deosebeau mult de alte insule polineziene, până când au apărut zgârie-norii și lanțurile hoteliere.

Plaja Waikiki bate toate recordurile în domeniul multitudinii hotelurilor.

Economia s-a dezvoltat în trei direcții: agricultura, turism și baze militare. Insulele Hawaii sunt cel mai mare producător de ananas din lume și cel mai mare furnizor de zahăr din SUA.

Datorită plajelor întinse și a valurilor înalte, arhipelagul este un adevărat rai pentru amatorii de surfing.

Din punct de vedere militar, arhipelagul Hawaii este baza militară nord-americană cea mai apropiată de continentul asiatic, în direcția vestică.

Banii cheltuiți de marinarii americani, cantonați în unele insule (inaccesibile turiștilor), sunt o sursă importantă de venit.

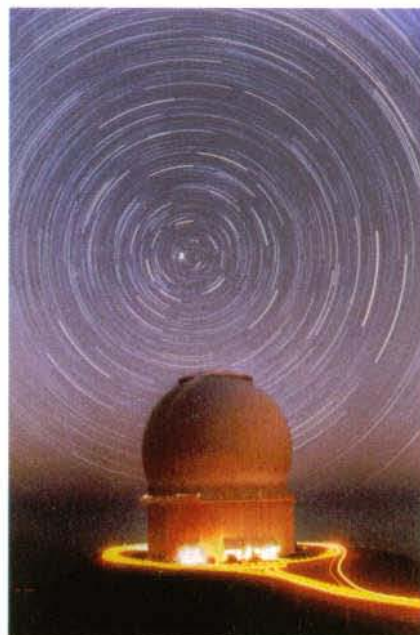
PE SCURT

- Capitala: Honolulu (pe insula Oahu)
- Limba: engleză
- Moneda: dolarul american
- Religia: creștină
- Cele mai importante orașe: Hilo, Waimera, Kaunakakai

Smogul stelar înconjoară Steaua Polară în baza observatorului astronomic de la Mauna Kea.

În Hawaii există încă mulți vulcani activi

SUA 5

US

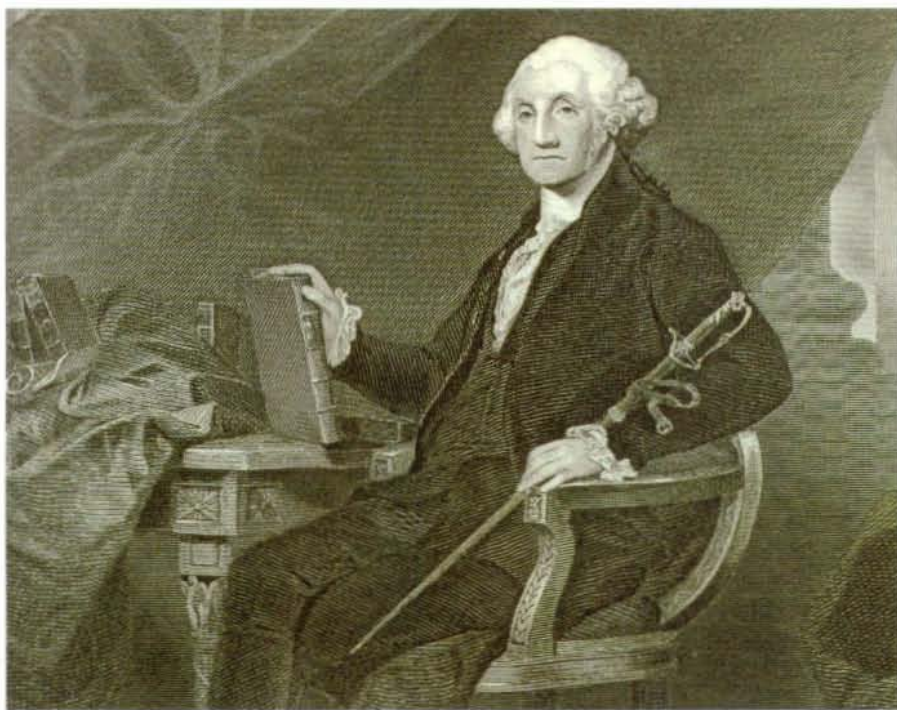
WASHINGTON

Inima unei superputeri

Iată semnul distinctiv al Washingtonului: cupola Capitoliului, în vârful căreia tronează Statuia Libertății. Piatra de temelie a edificiului a fost așezată de George Washington, în 1793.

În 1776, când Congresul Statelor Unite a declarat independența față de Marea Britanie, statului nou creat îi lipsea numai o capitală pe măsură.

Capitala țării își trage denumirea de la numele primului președinte al Statelor Unite, George Washington.

După câțiva ani, oamenii politici din nou înființate State Unite s-au săturat să tot rătăcească de colo până colo: se întruneau când la Philadelphia, când la New York sau la Annapolis. Așa nu se mai putea. Era nevoie de o capitală, cât mai curând posibil. Situația și-a găsit rezolvarea în anul 1793: omul care a dat numele său noului oraș, a așezat piatra de temelie sub Capitoliu. George Washington, comandantul suprem al armatei americane, care a decis soarta războiului de independență

învingându-i pe englezi la Yorktown, în 1781, nu a apucat însă să guverneze din noul sediu prezidențial - Casa Albă. El a murit cu trei ani înainte de finalizarea construcției.

Washington a scăpat neatinș din războiul civil american. De aici au pornit, în anul 1862, semnale

CE MERITĂ VĂZUT

Casa Albă (sec. XVIII-XX), muzeele: National Gallery of Art (care adăpostește capodopere ale lui Boticelli și Rafael, ale maștrilor flamanzi și olandezi, ale lui El Greco și Gauguin), Smithsonian Institution, National Museum of Building Arts (capodopere ale arhitecturii), National Museum of African Art, Holocaust Museum.

STATISTICĂ

Suprafața: 159 km²
 Populația: 572.000 de locuitori (dintre care aproximativ 60% afroamericani)
 Creșterea demografică: 0,0%
 Venitul pe cap de locuitor: 28.659 USD

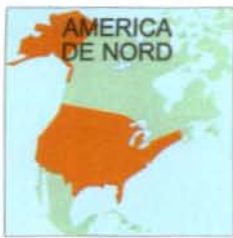
decisive în favoarea eliberării populației de culoare. În prezent, aproape 60% dintre locuitorii Washingtonului sunt afroamericani. În anul 1974, un politician de culoare a fost ales ca primar al orașului. Numele său era Walter Washington...

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. În Washington se află Biblioteca Congresului. Înființată în anul 1800, aceasta este una dintre cele mai mari biblioteci din lume: iubitorii de carte au la dispoziție aici 90 de milioane de titluri.
2. Lincoln Memorial atrage anual sute de mii de vizitatori. Figura președintelui asasinat în 1865 se bucură de o popularitate imensă printre americani.
3. Primul aparat de zbor construit de frații Wright poate fi admirat la National Air Space Museum.
4. În anul 1963, Martin Luther King a fost în fruntea marșului non-violent spre Washington, la care au participat 200.000 de apărători ai drepturilor omului.

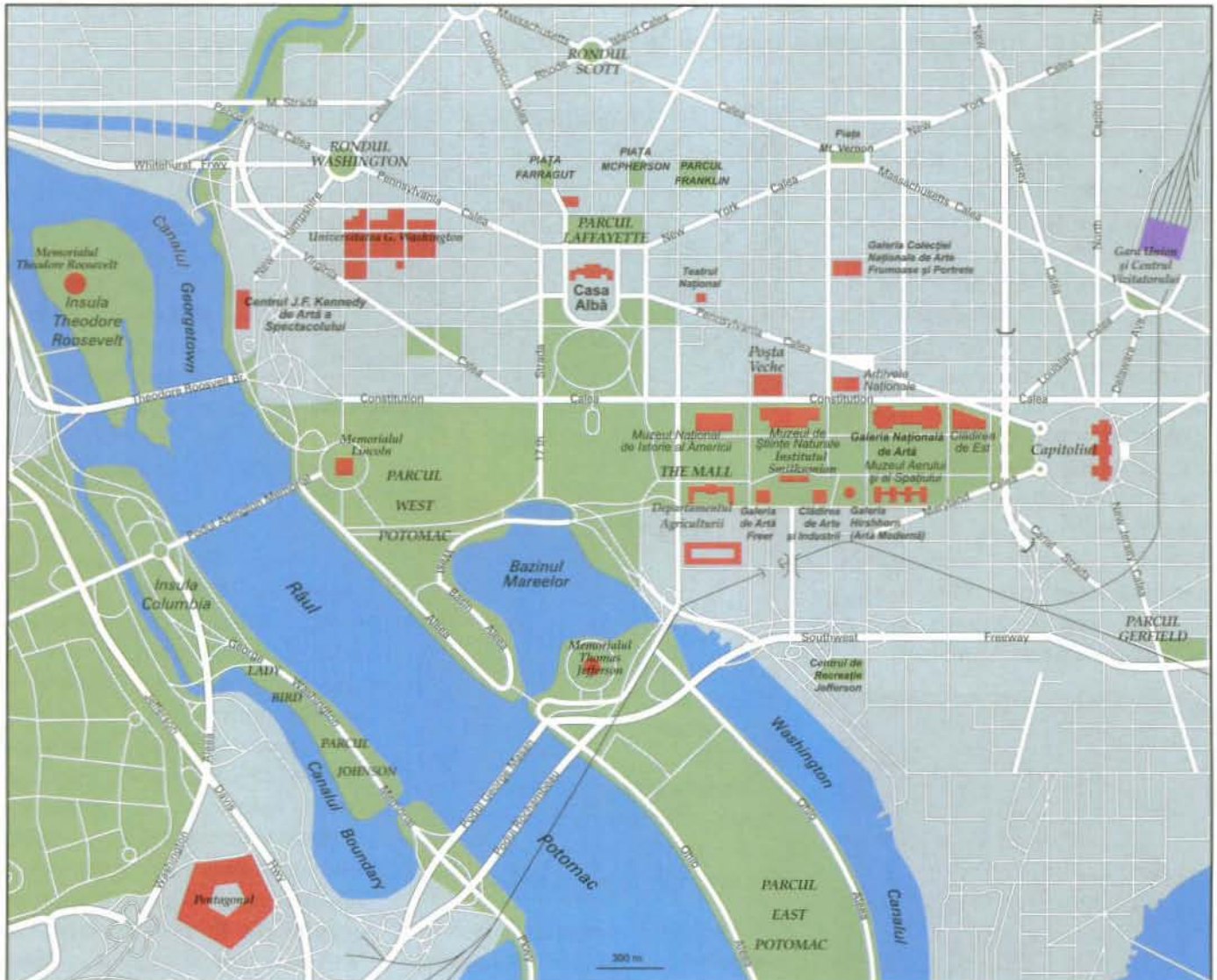
CLIMĂ

Temperată. Veri secetoase și adesea foarte fierbinți: mercurul termometrelor poate urca până la +41°C. Iernile sunt foarte geroase, cu temperaturi sub -26°C.

WASHINGTON

PLANUL ORAȘULUI

În centrul Washingtonului sunt situate principalele instituții de stat și culturale, precum sediul președintelui (Casa Albă), edificiul Congresului, Biblioteca Congresului, două universități, numeroase institute științifice, galerii și muzee. Cartierele unde locuiește populația de culoare ocupă partea estică a orașului. Populația albă locuiește în partea nordică și vestică a Washingtonului, precum și în zonele suburbane. Washingtonul cuprinde totodată numeroase terenuri verzi și parcuri (cel mai mare - Rock Creek Park, cu un amfiteatru și o grădină zoologică - a fost înființat în anul 1890). Pe malul vestic al râului Potomac (în statul Virginia) se află cimitirul militar Arlington National Cemetery precum și Pentagonul - sediul Departamentului Apărării și cartierul general al armatei Statelor Unite. O parte din clădire a fost distrusă la 11 septembrie 2001, în urma atacului terorist în care un avion s-a prăbușit peste Pentagon.

Capitala în slujba democrației

Planul capitalei Statelor Unite a luat naștere la sfârșitul secolului al XVIII-lea, pe masa unui proiectant. Astăzi, locuitorii Washingtonului nu au nici un dubiu că proiectul, care a fost dus la îndeplinire, a fost bine conceput.

Atunci când doi americani se întâlnesc pentru prima dată, prima întrebare se referă, de obicei, la statul de unde se trage interlocutorul. Locuitorul Washingtonului are câștig de cauză în această chestiune banală. Aceasta pentru că Washington D.C. nu aparține niciunui stat. Statutul aparte al orașului - Districtul Columbia - are rădăcini istorice. Părinții Fondatori ai Statelor Unite au decis ca acest district federal, guvernat de Congres, să nu intre niciodată sub administrația vreunui dintre state. Până în ziua de astăzi nu a survenit nici o schimbare în această problemă.

Casa Albă, sediul președintelui Statelor Unite.

PE SCURT

- Capitala Statelor Unite ale Americii
- Granițele Washingtonului coincid cu granițele Districtului Columbia
- Situație: între statele Maryland și Virginia
- Moneda: dolarul american
- Religia: în majoritate protestanți
- Aeroporturi internaționale: Dulles, Baltimore's Friendship

Washingtonul, construit conform planurilor lui P. Ch. L'Enfant, este o metropolă desemnată să reflecte caracterul statal al acestei societăți democratice. Totul are aici

dimensiuni exagerate: piețe uriașe, străzi și bulevarde prea lungi și prea late, ideale pentru organizarea de marșuri, demonstrații și mitinguri. Până în ziua de astăzi, președintele Statelor Unite parcurge distanța dintre Pennsylvania Avenue și Capitoliu pentru a depune jurământ pe constituție, în fața impunătorului sediu al Congresului.

Construirea de zgârie-nori este interzisă în Washington, pentru a nu umbri Capitolul (sediul Congresului), vizibil de pretutindeni. Capitolul este punctul central al orașului. Între acesta și Casa Albă se întinde splendida promenadă „The Mall”. Pe ambele laturi ale vastei peluze se ridică muzee, asemeni briliantelor dintr-un colier. Ele adăpostesc capodopere reprezentând toate curentele artistice imaginabile. Pentru americani, The Mall este pur și simplu „salonul națiunii”.

Washingtonul abundă în monumente reprezentative, statui și edificii, așa cum se cuvine capitalei Statelor Unite.

ECONOMIA

Washington: centru administrativ al SUA (în instituțiile de stat lucrează peste 350.000 de persoane). Important centru universitar și științific (7 universități, renumite institute de cercetare și laboratoare). Turism (locul patru în lume ca densitate a hotelurilor): 18 milioane de turiști anual, majoritatea cetățeni americani. Statele Unite. Agricultură: cel mai mare producător de cereale și de carne de vită (alături de China). Resurse naturale: argint, cupru, fier, petrol, cărbune. Industria: de tehnologii moderne, informatică, cosmică, nucleară, de automobile, electronică (computere), militară.

SUA 9
US

ALABAMA

Inima Sudului

Dig pe Lacul Martin, Alabama

Locuitorii Alabamei sunt mândri de rolul jucat de statul lor în istoria și în dezvoltarea relațiilor sociale în Statele Unite. Aici a luat naștere mișcarea pentru drepturile civice ale populației de culoare, la conducerea căreia s-a aflat Martin Luther King.

La 1 decembrie 1955, în Montgomery, șoferul unuia dintre autobuze le-a cerut celor patru pasageri de culoare să elibereze locurile rezervate pentru albi. Rosa Parks, o croitoreasă de culoare de 42 de ani, a refuzat. În virtutea legilor segregacioniste locale, ea a fost arestată și condamnată la plata unei amenzi. În replică, liderii locali au îndemnat populația de culoare să renunțe la transportul cu autobuzul. Boicotul a ținut peste un an și s-a încheiat doar atunci când Tribunalul Suprem a interzis segregarea rasială în autobuze. Acțiunea a fost coordonată de un comitet special înființat, în fruntea căruia s-a aflat pastorul Martin Luther King. Activitățile pacifiste ale nou-înființatei Congregații a Conducătorilor Creștini ai Sudului (printre altele, faimosul marș asupra Washingtonului din mai 1975) au condus la adoptarea legii referitoare la drepturile cetățenești, prin care se abolea segregarea rasială. În același an, King a primit Premiul Nobel pentru Pace, iar patru ani mai târziu a murit asasinat de un rasist alb.

Un posibil viitor absolvent al Universității din Birmingham...

Martin Luther King în timpul unui marș de protest împotriva discriminării rasiale în Montgomery, Alabama (SUA), secolul XX, 17/3/1965.

Locuitorii de culoare reprezintă o pătrime din populația Alabamei. În secolul XIX, aici au fost aduși mii de sclavi de culoare ca să muncească pe plantațiile de bumbac. În timpul Războiului de Secesiune (1861-1865), Alabama a luptat de partea Confederației Sudului. În februarie 1861, statele Sudului l-au ales președinte pe Jefferson Davis, iar prima capitală a fost la Montgomery. Înfrângerea Confederației în 1865 a adus sclavilor libertatea mult dorită, dar aceștia au continuat să fie tratați ca

niște cetățeni inferiori: ei au devenit mici arendași de pământ, aflați mereu la mila proprietarilor albi.

CE MERITĂ VĂZUT

Mobile (orașul vechi, Fort Condé cel cu aer francez, Grădinile Bellingrath), Montgomery (Casa Albă a Confederației, Memorialul Mișcării pentru Drepturi Civice, Biserica St. John), Tuskegee (Muzeul Carver).

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Casa în stil italian a președintelui Statelor Sudului, care au părăsit Uniunea în 1861, a fost construită în Montgomery în 1835 și a fost prima Casă Albă americană.
2. Doi dintre cei mai faimoși cetățeni ai Alabamei sunt Jesse Owens, atletul care a devenit cvadruplu campion olimpic în 1936, și cântărețul de jazz Nat King Cole.
3. Înainte de sosirea albilor, sudul Alabamei a fost populat de amerindienii din triburile Natchez și Maubilla.

ALABAMA

HARTA FIZICĂ

Până în 1763, teritoriul Alabamei a aparținut Louisianeii Franceze. Până în momentul de față, Alabama este numită inima regiunii Dixieland. Denumirea de Dixieland provine probabil de la cuvântul francez „dix” (zece) tipărit pe reversul bancnotei de 10 dolari aflată în circulație înainte de Războiul de Secesiune.

De la plantațiile de bumbac la industrializare

În trecut, în sudul Statelor Unite bumbacul era rege.

În a doua jumătate a secolului XX, economia Sudului s-a dezvoltat foarte rapid, iar astăzi se investește mai ales în sectorul de servicii.

După perioade de dominație franceză, britanică și spaniolă, Alabama - numită Inima Sudului - s-a integrat în Statele Unite ale Americii, în 1819, ca al douăzeci și doilea stat. Până în anii '20 ai secolului XX, economia Alabamei a fost dominată de cultivarea bumbacului. Invazia lăcustelor din 1929 și recesiunea economică mondială au pus capăt domniei acestei monoculturi. Cu toate acestea, sectorul agricol continuă să joace un rol important, iar Alabama este vestită pentru culturile sale de alune de pământ, de soia și de porumb.

Birmingham, cel mai mare oraș din Alabama și un vechi centru al industriei oțelului, devine acum o modernă metropolă a serviciilor. Sursa principală a veniturilor sunt cele cinci bănci locale și Institutul de Medicină al Universității Alabama. Capitala statului, Montgomery, s-a pus rapid pe

În Alabama sunt cultivate cu grijă tradițiile perioadei marilor plantații.

picioare după înfrângerea din Războiul de Secesiune, datorită industriilor textile, chimice (producție de îngrășăminte artificiale) și a lemnului, care au prosperat. Huntsville, situat în nordul Alabamei, a fost primul sediu al centrului american al zborurilor cosmice NASA; aici a fost construită, printre altele, racheta care i-a purtat pe primii astronauți pe Lună, în 1969.

Războiul de Secesiune a ocolit Mobile, singurul port maritim al Alabamei, situat în Golful Mexic. Originile orașului datează din 1702, când a fost întemeiată aici o așezare franceză. Primii coloniști au adus cu ei obiceiul carnavalului Mardi Gras (Marțea Mare), care se sărbătorește în Mobile, fără întrerupere, din 1704. Obiceiul are deci tradiții mai îndelungate decât carnavalul din coloratul New Orleans, cel mai vestit oraș din Louisiana.

ECONOMIA

Agricultura: culturi de bumbac, alune de pământ, soia, porumb, fructe și legume; creșterea vitelor și a păsărilor; industria laptelui. Industria: metalurgică (Birmingham), ușoară, chimică, a oțelului (Mobile), tehnologia zborurilor cosmice (Huntsville).

CLIMĂ

Climă subtropicală umedă. Temperatura medie atinge +10°C în ianuarie și +28°C în iulie.

STATISTICĂ

Suprafața: 133.915 km²
Populația: 4,4 milioane de locuitori
Cel mai înalt vârf:
Cheaha (734 m)

PE SCURT

- Capitala: Montgomery (202.000 de loc.)
- Cele mai mari orașe: Birmingham (243.000 loc.), Mobile (199.000 loc.), Huntsville (158.000 loc.)
- Limba: engleză
- Religie: creștinism
- Valuta: dolarul american
- Cele mai lungi râuri: Alabama, Tennessee, Tombigbee

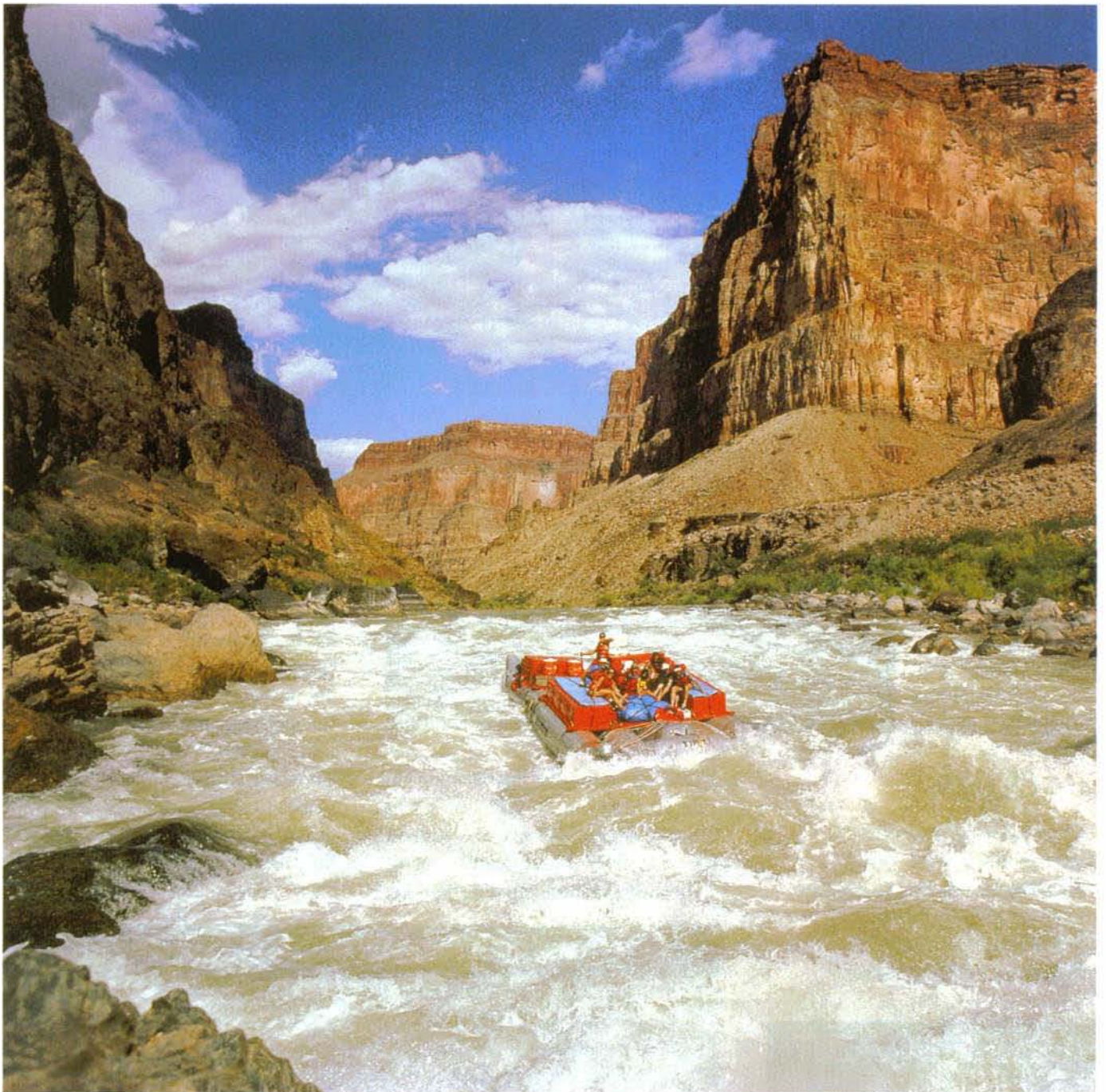

SUA 21

ARIZONA

Legenda Vestului Sălbatic

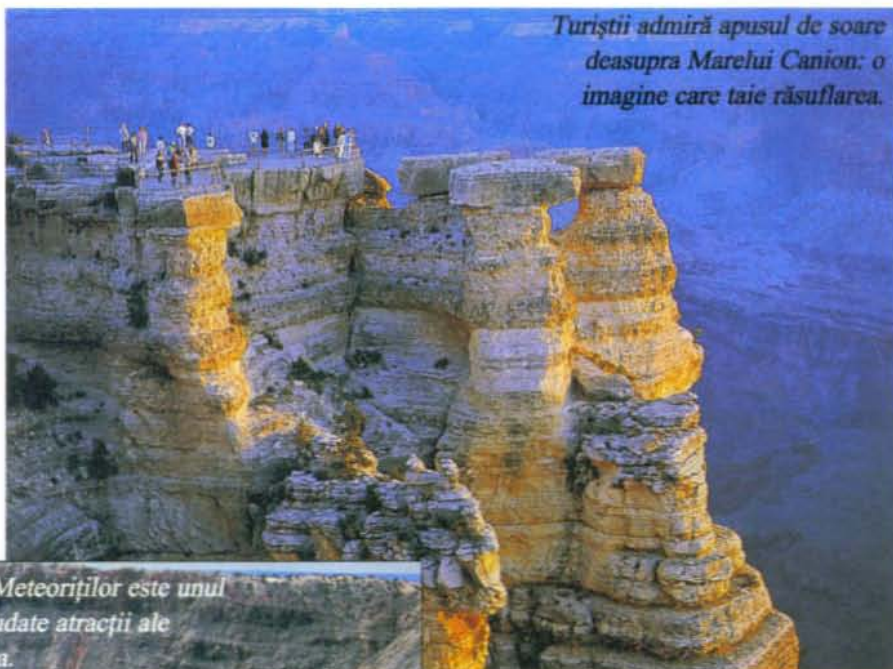

Rafting-ul a fost inventat pe apele rapide ale râului Colorado, în defileurile înguste ale Marelui Canion. Amatorii de rafting se urcă într-o barcă gonflabilă de mari dimensiuni și se avântă cu capul înainte în vârtoarea râului.

Locuitorii originari din Arizona au luptat mult timp împotriva dominației Mexicului și a Statelor Unite. În rezervațiile din acest stat trăiesc până în ziua de astăzi urmașii celor mai cunoscute triburi indiene: **Hopi, Navajo și Apașe.**

Mexicanii au descoperit Arizona în anul 1540. După înfrângerea suferită în 1848, aceștia au fost nevoiți să cedeze Statelor Unite o parte a teritoriului. În 1853, americanii au cumpărat și restul Arizonai. Zece ani mai târziu, după înfrângerea armatelor confederate în 1863, a fost creat, în cadrul Uniunii, un teritoriu separat care a căpătat rangul de stat al SUA de abia în 1912.

Pentru amerindieni, aceste ținuturi erau sfinte. Înainte de apariția omului alb, în Arizona se statomiciseră numeroase triburi indiene. Deși multe dintre acestea au dispărut, Arizona rămâne ținutul cu cea mai mare concentrare de indieni din Statele Unite. Unele triburi, precum triburile Hopi, Navajo și Apașe,

Turiștii admiră apusul de soare deasupra Marelui Canion: o imagine care taie răsufarea.

Urișul Crater al Meteorităților este unul dintre cele mai ciudate atracții ale naturii din Arizona.

transformat, începând din anii '40 ai secolului XX, în centrul american al microelectronicii și al industriei de apărare. În plus, în anii '60, oamenii de afaceri întreprinzători au realizat că acest stat, unde este cald tot timpul anului, prezintă calități ce pot fi folosite în scopuri comerciale. Astfel a luat naștere Sun City, orașul pensionarilor bogați care simt nevoia să scape de stresul marilor aglomerații urbane și să trăiască într-o atmosferă liniștită și confortabilă.

◆ CLIMĂ

Climă tropicală deșertică, subtropicală în nord. Vara, temperaturile medii sunt cuprinse între +33 și +35°C. Iarna, termometrul arată +26°C în Phoenix și +10°C în Tucson.

CE MERITĂ VĂZUT

Parcul Național Marele Canion, Parcul Național Pădurea Pietrificată, Valea Monumentului, Canionul Chelly, Craterul Meteorului.

păstrează tradițiile înaintașilor în cele 19 rezervații în care trăiesc. În ultimele decenii, în Arizona au avut loc schimbări semnificative: acest stat cândva preponderent agricol s-a

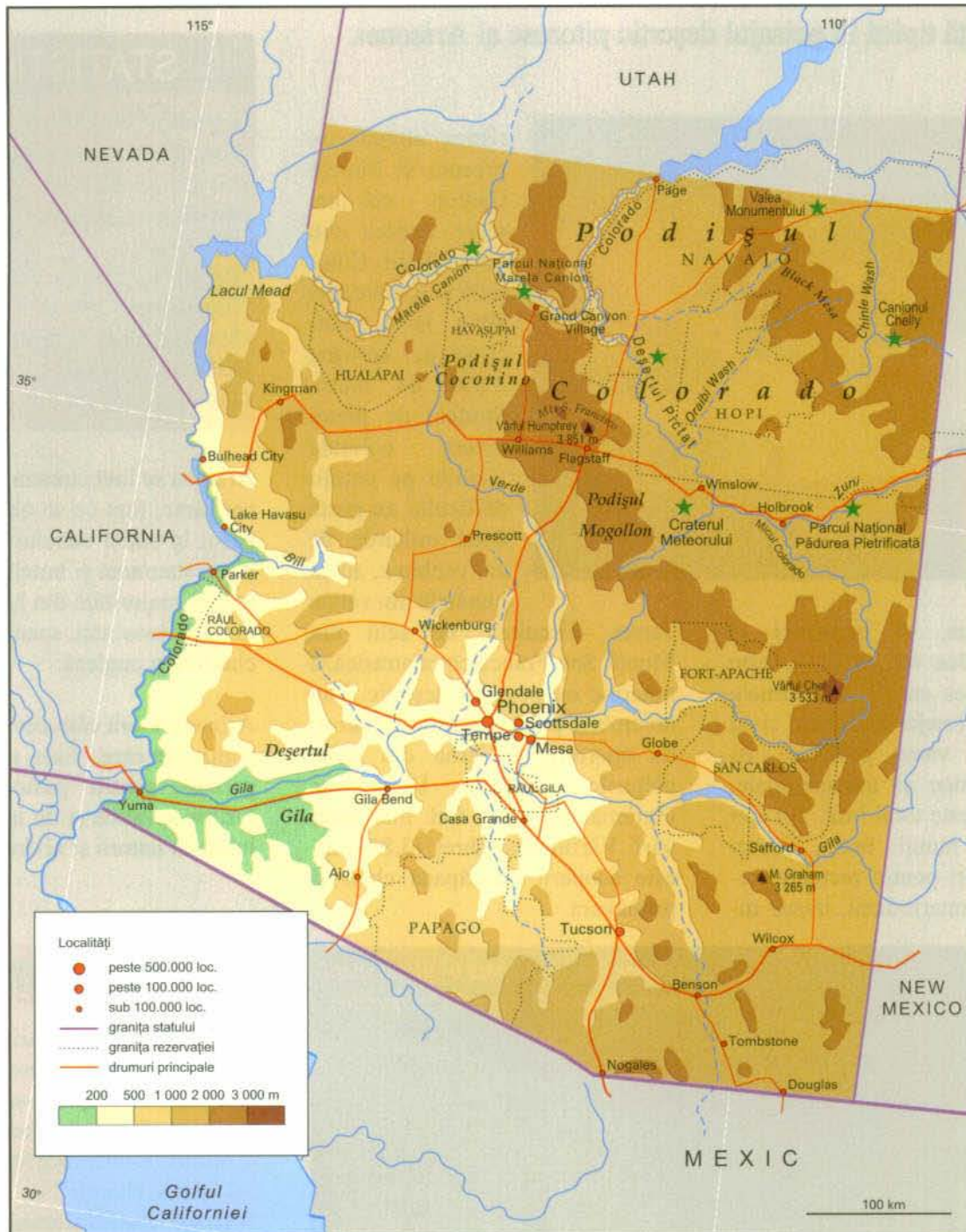
CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Mulți americani folosesc denumirea de „Baby State”, când se referă la Arizona: aceasta a devenit stat de abia în 1912.
2. Aerul foarte uscat și fără praf din Arizona este ideal pentru producția de microcipuri pentru calculatoare.
3. Arcosanti, situat la nord de Phoenix, este un exemplu al urbanisticii moderne și ecologice. Creatorul său este arhitectul și filosoful italian Paolo Soleri.
4. Cel mai mare ceas solar din lume se află la Cave Creek, în apropiere de Phoenix.

ARIZONA

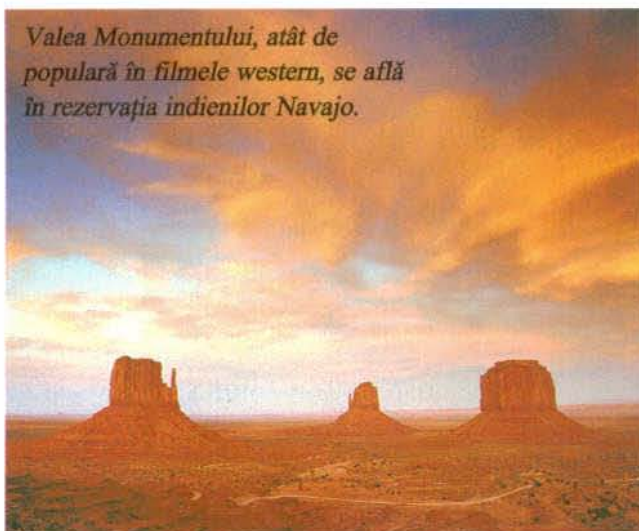
HARTA FIZICĂ

Simbolurile statului Arizona sunt Marele Canion Colorado și suprafețele întinse de deșert. Aceste terenuri ascund adevărate comori de zăcăminte minerale: cupru, aur, argint, molibden, uraniu, cărbune, zinc și plumb. Totodată, finalizarea marilor proiecte hidrotehnice a permis dezvoltarea culturilor agricole și a creșterii animalelor pe suprafețe importante.

Deșerturi și sporturi de iarnă

Vârfurile izolate, rămășițe ale unui complex stâncos distrus aproape în întregime de eroziune, sunt o prezență tipică în peisajul deșertic pitoresc al Arizonai.

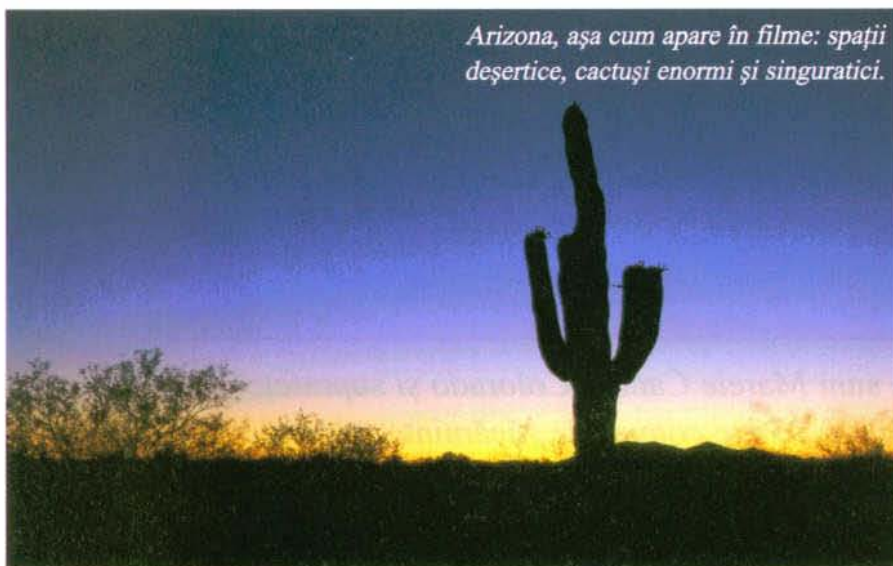

Valea Monumentului, atât de populară în filmele western, se află în rezervația indienilor Navajo.

Arizona, al patruzeci și optulea stat al SUA, este adesea asociat cu turmele de vite, cu vârtejurile de praf și cu orizonturile vaste presărate cu stânci roșiatice și monumentale. Aceasta nu este totul însă. Tot aici se găsesc munți înalți, lacuri întinse, locuri pentru recreare, rezervații de amerindieni, trasee tu-

ristice atrăgătoare precum și Marele Canion - cel mai mare defileu din lume. Râul Colorado și-a săpat aici albia, la o adâncime de aproape 2.000 de metri. Stratele de piatră divers colorate vizibile pe pereții defileului au peste două miliarde de ani vechime, adică jumătate din vârsta

Terrei. Circuitele de schi din Munții San Francisco contrastează puternic cu peisajul deșertic. Din noiembrie până în aprilie, amatorii de sporturi de iarnă din toate colțurile Statelor Unite se îngrămădesc aici. Cel mai înalt vârf, Vârful Humphrey (3.851 m), este acoperit de zăpadă chiar și primăvara.

Arizona, așa cum apare în filme: spații deșertice, cactuși enormi și singuratici.

ECONOMIA

Bogății naturale: cupru (cea mai mare sursă de extracție din SUA), zinc, plumb, aur, argint. Industria: astronomică, de apărare, electronică. Creșterea vitelor. Turism.

STATISTICĂ

Suprafața: 295.254 km²
Populația: 5,9 milioane, din care 5% sunt amerindieni
Densitatea populației: 17 loc./km²
Cel mai înalt punct: Vârful Humphrey (3.851 m)
Marele Canion: lungimea 446 km, lățimea 0,5-29 km, adâncimea 1,6 km

Arizona se învecinează cu Mexicul cel sărac, fapt ce se observă la tot pasul în sudul statului: personalul din restaurante și hoteluri este format în majoritate din hispanici, iar în unele localități, spaniola domină clar limba engleză.

Arizona oferă câte ceva interesant pentru fiecare. Este un adevărat paradis pentru pasionații sporturilor acvatice și de iarnă, pentru iubitorii naturii și ai drumețiilor.

PE SCURT

- Denumirea oficială: Arizona (Statul Marelui Canion), a devenit în 1912 al patruzeci și optulea stat al SUA
- Granițe cu Nevada, Utah, New Mexico, California și Mexic
- Capitala: Phoenix
- Limbi: engleză și spaniolă, dialecte amerindiene
- Religia: creștinism
- Cele mai importante orașe: Glendale, Mesa, Scottsdale, Tucson
- Râuri: Colorado, Micul Colorado, Gila, Salt River

SUA 25

US

ARKANSAS

Țara posibilităților

Little Rock, care numără peste 184.000 de locuitori, este unul dintre cele mai mari orașe din statul Arkansas și, în același timp, capitala acestuia.

Statul Arkansas se întinde pe malul vestic al fluviului Mississippi, în partea central-sudică a SUA. Agricultură precum și extragerea petrolului și a gazelor naturale reprezintă fundamentele economiei acestui stat.

Numele de „Arkansas” provine de la denumirea populară dată unui mic trib de indieni Siouan și înseamnă „oamenii care locuiesc în josul râului”. Expresia se referă la fluviul Mississippi, care formează granița estică a statului Arkansas, separându-l de statele Tennessee și Mississippi. Partea de sud-est a statului este ocupată de fertila Câmpie Mississippi. Nord-vestul este dominat de Podișul Ozark de la granița cu statul Missouri și de Munții Ouachita, care se continuă mai departe spre sud. Aceste două formațiuni muntoase sunt separate de râul Arkansas, care izvorăște din Munții Stâncoși și traversează ținutul pentru a se vărsa în fluviul Mississippi. În locul în care râul părăsește regiunea de podiș se află capitala statului, Little Rock.

Râul Arkansas și fluviul Mississippi sunt sursa de viață a acestui stat. În văile acestora se cultivă orez, soia, fructe și cereale și tot aici se află crescătorii de curcani și de găini.

◆ CLIMĂ

Subtropicală umedă. Temperatura medie în Little Rock: +4°C în ianuarie și +28°C în iulie.

ECONOMIA

Agricultură: culturi de orez, de soia, de bumbac, de cereale și de fructe. Creșterea animalelor. Silvicultură. Industria: extractivă (petrol și gaze naturale), energetică, ușoară (textilă), alimentară.

Fostul președinte al SUA, Bill Clinton, și-a petrecut tinerețea în Hot Springs.

Peste jumătate din suprafața statului este acoperită de păduri. În consecință, un loc important în economia statului Arkansas îl ocupă industria lemnului, alături de sectorul alimentar și de cel textil. Cele mai mari bogății naturale sunt petrolul și gazele naturale, aflate în zona de coastă. Exploatarea de bauxită, cândva foarte dezvoltată, au rămas acum doar o amintire. Mizele de aluminiu și barăile au fost închise. Importanța economică a bumbacului, care în trecut a jucat un rol

esențial în economia statului, s-a diminuat și ea. Statul a menținut sclavia o perioadă îndelungată, iar în timpul Războiului de Secesiune (1861-1865) a luptat de partea Confederației. După înfrângere, a fost nevoit să abolească sclavia, dar segregarea rasială a continuat să existe. Abia în 1963, în Arkansas au apărut școli comune pentru copiii albi și pentru cei de culoare, ceea ce nu a pus capăt însă conflictelor rasiale.

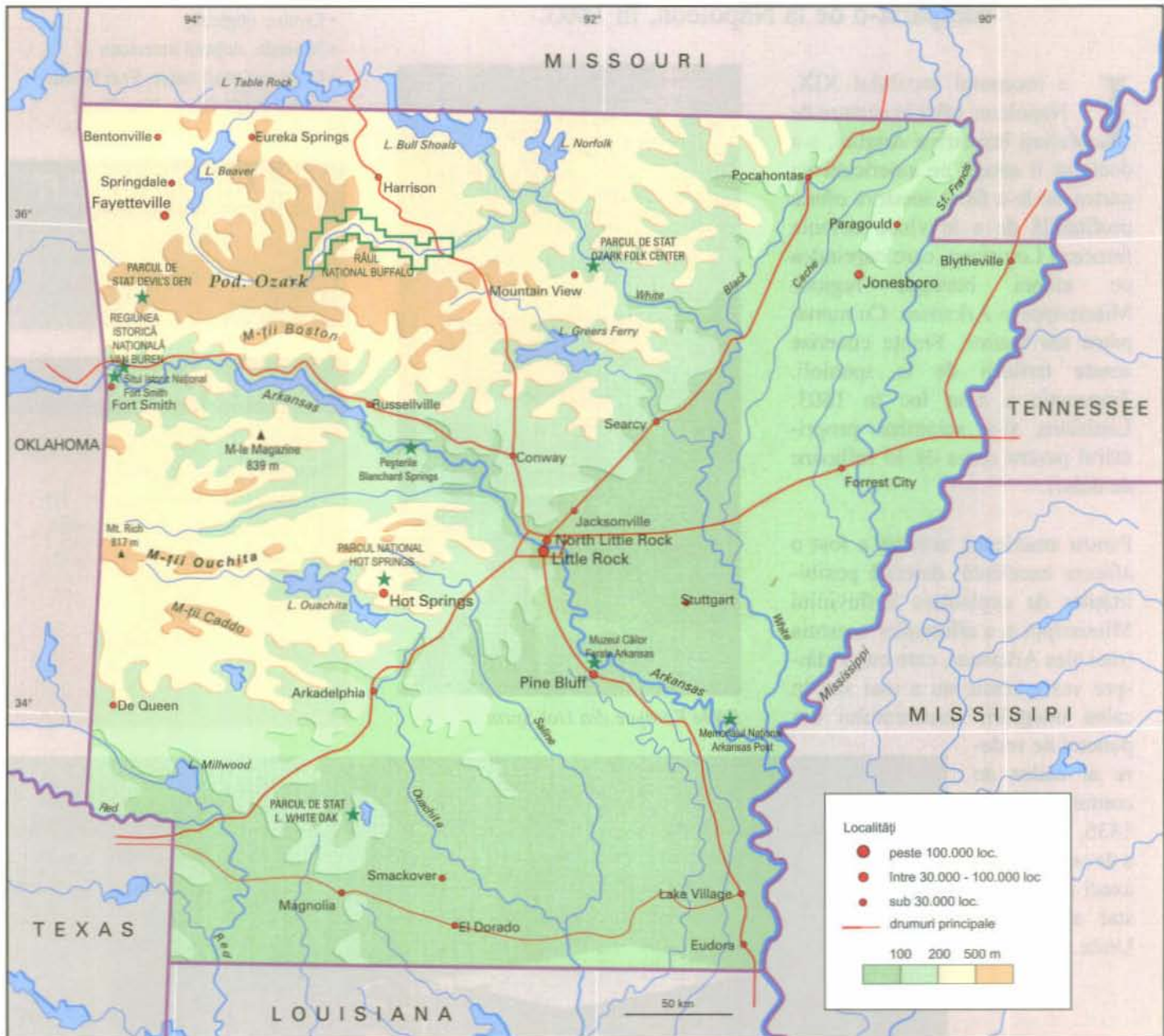
CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. În ciuda aparențelor, orașul Arkansas City nu se află în statul Arkansas, ci în Kansas.
2. În 1541, expediția spaniolă aflată sub conducerea lui Hernando de Soto a ajuns pe teritoriul de astăzi al statului Arkansas.
3. În 1953, statul de provincie Arkansas a căpătat porecla „Land of Opportunity” („Țara Posibilităților”), pentru a-i îndemna astfel pe cetățenii Statelor Unite să se stabilească pe teritoriul său.
4. Bill Clinton este originar din Arkansas. Înainte de a deveni președintele Statelor Unite, el a fost guvernatorul acestui stat.

ARKANSAS

HARTA FIZICĂ

O perioadă îndelungată, agricultura a reprezentat piatra de temelie a economiei statului Arkansas. Aceasta continuă să joace și în prezent un rol important. Terenurile agricole ocupă aproape jumătate din teritoriul statului. În trecut, aici se cultiva în special bumbac, înlocuit acum de culturile de soia și de orez. Creșterea animalelor este și ea importantă: Arkansas ocupă locul întâi în SUA la producția avicolă. O mare bogăție a acestor regiuni o reprezintă pădurile, care atrag anual un număr uriaș de vânători. În 1906, în Arkansas, a fost descoperit unicul zăcămint de diamante din SUA: timp de peste 50 ani de aici au fost extrase în medie o mie de pietre prețioase anual.

Pământul obținut de la Napoleon

Teritoriul de astăzi al statului Arkansas a fost parte a unei vechi colonii franceze, pe care americanii au cumpărat-o de la Napoleon, în 1803.

La începutul secolului XIX, Napoleon, aflat în căutare de aliași împotriva Angliei, s-a decis să îi atragă pe americani de partea sa: le-a făcut acestora oferta profitabilă de a le vinde colonia franceză Louisiana, care cuprindea pe atunci întreaga regiune Mississippi și Arkansas. Cu numai patru ani înainte, Franța cucerise aceste teritorii de la spanioli. Tranzacția a avut loc în 1803: Louisiana și-a schimbat proprietarul pentru suma de 15 milioane de dolari.

Pentru americani, aceasta a fost o afacere excelentă: datorită posibilităților de exploatare a fluviului Mississippi și a afluenților acestuia (mai ales Arkansas, care curge dinspre vest), nimic nu a mai stat în calea integrării continentului din punctul de vedere al căilor de comunicație. În 1836, Arkansas a devenit al douăzeci și cincilea stat al Statelor Unite.

Băile Fordyce din Hot Springs

Vapor pe
Mississippi,
SUA

PE SCURT

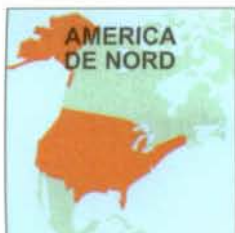
- Stat federal al SUA
- Structura administrativă: 75 de comitate (counties)
- Capitala: Little Rock (184.000 loc., aglomerația urbană numără 610.000 loc.)
- Limba: engleză
- Moneda: dolarul american
- Cele mai mari orașe: Fort Smith, North Little Rock, Pine Bluff

CE MERITĂ VĂZUT

Izvoarele fierbinți din Hot Springs, Râul Buffalo, Mississippi.

STATISTICĂ

Suprafața: 137.732 km²
 Populația: 2,67 mil. loc.
 Densitatea populației: 19 loc./km²
 Structura etnică: peste 80% albi, 16% populație de culoare
 Populația urbană: 53%
 Cel mai înalt vârf:
 Muntele Magazine (839 m)
 Cel mai lung râu:
 Arkansas (2.333 km)

CHICAGO

Metropola de pe malul lacului Michigan

O dată cu sfârșitul secolului al XIX-lea, arhitecții din Chicago au început să proiecteze zgârie-norii care dau și astăzi un ton aparte panoramei orașului. Chicago este, după New York, cel mai mare centru economic din Statele Unite.

Din punct de vedere al transportului de persoane și mărfuri, Chicago ocupă primul loc în lume. De aici pleacă mai ales vapoare, avioane și trenuri.

CE MERITĂ VĂZUT

Zgârie-norii școlii de la Chicago (Reliance Building Burnhama, biserica lui Frank Lloyd Wright din Oak Park), Turnul de Foc (care a supraviețuit incendiului din 1871), Sears Tower, Institutul de Arte, Muzeul de Știință și Industrie.

Ora zero a bătut în anul 1869: s-a pus în funcțiune prima linie de cale ferată care lega coasta de est de cea de vest a Statelor Unite. Principalul nod de cale ferată pentru acest traseu era (și este în continuare) Chicago. Dacă cineva intenționează să călătorească cu trenul din New York în Los Angeles, trebuie să schimbe la Chicago. Trebuie totuși să adăugăm că deja de 20 de ani nu mai circulă vagoanele luxoase cu covoarele roșii, în care se ofereau haine călcate și un bărbierit. Cu toate acestea, datorită căii ferate, orașul a devenit cunoscut printre oamenii de afaceri și în prezent face parte dintre cele mai importante centre comerciale din lume. Un rol important îl joacă și Chicago Harbor: portul de la lacul Michigan, legat de mare prin Drumul de Apă Sf. Lawrence – cel mai parte port din interiorul continentului din lume. În plus, la aeroportul internațional O'Hare sunt încărcate zilnic în jur de 2.000 de avioane de pasageri, care constituie un record la scară mondială.

CLIMĂ

Continentală, veri fierbinți și sufocante. Temperaturi medii în ianuarie de -3,5°C, iar în iulie +24°C.

Pas cu pas, Chicago a devenit un centru important de comunicații. Deși incendiul cumplit din 1871 a mistuit în întregime orașul, locuitorii acestuia și-au creat un nou drum, cu arhitectură fascinantă, în special cu zgârie-nori.

În zilele noastre, locuitorii din Chicago trăiesc din comerț și tehnologie informatică. Aici își are sediul gigantul în calculatoare IBM și multe alte concerne internaționale. În ciuda contactelor cu întreaga lume, Chicago și-a păstrat șarmul

ECONOMIA

Industria: electromașini (autoturisme, feroviară, de mașini – mașini industriale), energetică de combustibil (petrol), farmaceutică, alimentară.

său provincial. Presa locală redă expresia acestuia –ca în nici un alt loc din Statele Unite– consacându-și articolele aproape în exclusivitate problemelor regionale.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. În Chicago trăiesc împreună 70 de grupări etnice, ceea ce este un record caracteristic. Irlandezii reprezintă comunitatea cea mai puternică din punct de vedere politic.
2. Celebrul curent de jazz din anii 1920, denumit Dixieland, este cunoscut sub denumirea de „școala de la Chicago”.
3. Cel mai bun club de baschet, Chicago Bulls, s-a remarcat în anii '90 ai secolului trecut, împreună cu superstarul acestuia, Michael Jordan.
4. Cel mai mare grup de polonezi din lume. Peste 1 mil de locuitori sunt de origine poloneză. Aici se găsește și Muzeul Polonez.

CHICAGO

PLANUL ORAȘULUI

Chicago este orașul recordurilor. Aici se află cel mai mare port de navigație continentală și aeroport din lume, cea mai mare orchestră și ... fântână.

Centrul de transbordare al SUA

Chicago, situat în statul Illinois, ocupă cel de-al doilea loc în economia Statelor Unite. Orașul s-a remarcat în primul rând prin școala de arhitectură de la Chicago și prin legendarul Al Capone.

În vechiul cartier din Chicago, pe malul lacului Michigan, se întinde Central Business District, centrul comercial al metropolei.

De jur împrejurul orașului Chicago se întind vaste terenuri cultivate cu cereale, iar în panorama orașului se disting mari silozuri și mori de cereale.

În peisajul acestei metropole de câteva milioane de locuitori, pe malul lacului Michigan, se înalță impunător zgârie-norii și în plus, aceștia își au originea

STATISTICĂ

Numărul de locuitori: 2,9 mil; împreună cu regiunea metropolitană de la Kensha din statul Wisconsin până la Gary din statul Indiana 9,15 mil

Populația statului Illinois: 12,5 mil

Suprafața statului Illinois: 150 mii km²

Suprafața orașului: 588 km²

chiar aici: primii „skyscrapers” au apărut la sfârșitul secolului al XIX-lea și au reprezentat opera unei grupări de arhitecți, cunoscută sub denumirea Școlii de la Chicago. Aici se află, construită încă din 1973, cea mai înaltă clădire din America (Sears Tower), care nu demult a fost și cea mai înaltă din lume: are 443 m în înălțime și numără 110 etaje.

Următoarea atracție o constituie „coasta” din Chicago: orașul se întinde în semicerc pe o arie de 40 km de-a lungul malului sudic al lacului Michigan. Nucleul orașului a fost construit în anii 1803-1804 ca o fortăreață: Fort Dearborn (demolată de indieni).

Terenul fertil din jurul acesteia a fost imediat populat. În scurt timp, s-a format aici o așezare care deja după treizeci de ani și-a câștigat dreptul asupra pământului. În anul 1870, Chicago număra 300 000 de locuitori.

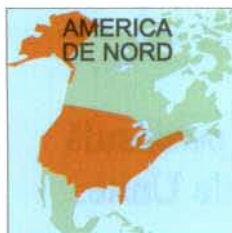
Chicago, cel mai mare în SUA privind capacitatea de transbordare a mărfurilor, a devenit – mai ales în perioada cenzurii – reședința gangsterilor. În perioada 1920-1933, în Statele Unite era interzisă comercializarea și vânzarea băuturilor alcoolice. Bandele câștigau atunci averi de milioane prin vânzarea ilegală de băuturi alcoolice. Cel mai cunoscut a fost șeful contrabandei din Chicago – Al Capone.

La Chicago se pot întâlni atât clădiri futuriste cât și fântâni clasice.

PE SCURT

- Cel mai mare oraș al statului Illinois (a cărei capitală este Springfield)
- Cel mai mare nod de cale ferată din lume
- Cel mai mare port de navigație continentală din lume
- Cel mai mare aeroport de pasageri din lume (Chicago O'Hare International Airport)
- Cea mai veche universitate a fost înființată în 1892 (University of Chicago), cu până la 65 absolvenți laureați ai Premiului Nobel
- Centru comercial pentru lucrările de artă contemporană cu cea mai mare colecție de picturi din lume (Fine Arts Building)
- Limba: engleză
- Religia: catolicism, protestantism
- Peste 50 muzee, printre care și Muzeul de Istorie Naturală cu un acvariu și oceanarium. Cea mai mare orchestră simfonică din lume (Chicago Symphony Orchestra)

FLORIDA

Statul scaldat în soare

În faimosul cartier Art Deco din Miami Beach oamenii se bucură de viață, pe care o privesc, de obicei, prin ochelari roz.

Florida este o fabrică de vise. Atracțiile nenumărate oferite de peninsulă fac din aceasta unul dintre cele mai captivante locuri din Statele Unite.

În Florida, oamenii adoră să petreacă timp în aer liber. Cheiurile din marile orașe sunt locuri favorite de plimbare.

Spaniolul Juan Ponce de León a descoperit țărmul estic al Floridei în 1513. El pornise în căutarea „Bimini”, ținutul tinereții fără de bătrânețe, potrivit legendeilor spaniole. În secolele XVII și XVIII, în Florida s-au desfășurat lupte crâncene între spanioli, francezi și englezi. Spania a vândut terenul acesta mlăștinios Statelor Unite în 1819, dar Florida a fost

acceptată în Uniune de abia în 1845, ca al douăzeci și șaptelea stat. În timpul războiului de secesiune, Florida s-a alăturat statelor din Sud, care au fost în cele din urmă învinse. În consecință, marile plantații muncite de sclavi au încetat să existe.

La sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX, tot mai mulți turiști au început să se intereseze de „statul scaldat în soare”. În prezent, Florida este vizitată anual de 40 de milioane de călători, și mulți americani se stabilesc aici după ce ies la pensie. Statul este

PE SCURT

- Din 1845 Florida este al douăzeci și șaptelea stat al SUA
- Capitala statului: Tallahassee (din 1822), 150.000 de locuitori
- Limbi: engleză (limbă oficială), spaniolă
- Religie: majoritatea protestanți, plus un număr redus de catolici
- Cele mai importante orașe: Jacksonville, Miami, Orlando, Tampa
- Ape: Apalachicola, Suwannee
- Cel mai mare lac: Okeechobee
- Porturi: Fort Lauderdale, Tampa, Miami, Jacksonville
- Aeroporturi: Miami, Orlando, Tampa-St. Petersburg, Jacksonville

foarte popular printre imigranții din țările Americii Latine, și mai ales din Cuba, ceea ce explică nivelul neobișnuit de ridicat al creșterii demografice de aici.

După inaugurarea Disney World, cel mai mare parc de distracții din lume, turismul a devenit cea mai importantă ramură a economiei în Florida, alături de astronautică (Centrul Spațial John F. Kennedy din Capul Canaveral) și agricultură.

CE MERITĂ VĂZUT

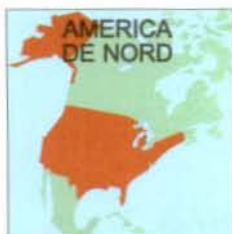
Disney World, Miami Beach (cu cartierul Art Deco), Parcul Național Everglades, Florida Keys, Centrul Spațial John F. Kennedy din Capul Canaveral.

CLIMĂ

Tropicală umedă. Temperaturile medii în Miami ating +19°C în ianuarie și +30°C în iulie. Vara, umiditatea aerului este ridicată. Cicloanele tropicale sunt prezente din iunie până în octombrie.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Din anul 1970, Florida este supranumită oficial „statul scaldat în soare”, în urma unei decizii luate de parlamentul statului.
2. Pe pista de la Daytona Beach au fost bătute deja numeroase recorduri de viteză, autorul primului dintre acestea fiind A. Winston, în 1903 (109 km/pe oră).
3. Juan Ponce de León, care a descoperit peninsula, este și cel care i-a ales numele. Duminica Floriilor se traduce în spaniolă prin „Pascua Florida”, și tocmai în această zi León a atins țărmul Floridei.
4. Una dintre destinațiile favorite ale turiștilor este mlaștina Everglades, cea mai mare rezervație americană cu vegetație tropicală unde trăiesc aligatori.

FLORIDA

HARTA FIZICĂ

Cel mai sudic stat al SUA intră în zona de climă tropicală. În consecință, Florida se bucură de plaje însorite, de o minunată vegetație tropicală și de fructe din belșug. Nici măcar puternicele uragane care distrug totul în calea lor nu îi sperie pe locuitori și pe turiști.

Ca un deget înmuiat în Atlantic...

Florida este situată la aceeași latitudine ca și Africa de Nord și este, alături de Texas, cel mai sudic stat al SUA. Această peninsulă separă Golful Mexic de Oceanul Atlantic.

Statul Florida ocupă peninsula cu același nume situată în sud-estul Statelor Unite, care are o lungime de 650 de kilometri, precum și teritoriul situat în continuarea acesteia, pe țărmul de nord-vest al Golfului Mexic. Cu excepția câtorva dealuri împădurite, acest stat este în întregime acoperit de câmpii. Zăcămintele bogate de fosfați din regiune alimentează 80 la sută din consumul Statelor Unite.

La nord se află o regiune carstică plină de lacuri, cu dealuri care ating înălțimi de maxim 100 de metri. Pe coastele acestor dealuri se cultivă citrice iar în văile de mai jos cresc legume. Țărmul Golfului Mexic abundă în golfuri și lagune, în timp ce coasta nisipoasă a Oceanului Atlantic urmează o linie aproape dreaptă. Acesta se datorează for-

Miami este centrul economic al Floridei. În acest oraș situat în Golful Biscayne trăiesc peste 100.000 de emigranți cubanezi.

mării de cordoane litorale, care închid lagunele puțin adânci. Mlaștina Everglades din sud este tot cea a mai rămas din balta uriașă care acoperea cândva o treime din terito-

riul Floridei. Aici domină un climat tropical, în care cresc crânguri de mangrove și se dezvoltă o bogată lume vegetală. Extremitatea sudică a peninsulei, unde se află așa-numitele Florida Keys (recife de corali), este scăldată de curentul cald al Golfului. Aproape treizeci de astfel de recife de corali sunt legate între ele prin autostrada Overseas.

Situarea la marginea zonei tropicale (insulele Dry Tortugas, cel mai sudic punct al statului, se află la doar 100 km distanță de Cuba) explică de ce Florida este atât de des bătuită de uragane. Acestea produc pagube imense, mai ales în localitățile de pe coastă.

STATISTICĂ

Suprafața: 170.451 km²
Populația: 17 milioane de locuitori (65% albi, 16% hispanici, 14% de culoare)
Densitatea populației: 114 loc./km²
Populația urbană: 84%
Cel mai înalt punct: Lake Wales, Iron Mountain Britton Hill (105 m)
Suprafața acoperită de ape: 11.600 km² (numărul cursurilor de apă: 1.711, din care 166 de râuri; 30.000 de lacuri)
Lungimea coastelor: 3.000 km (13.600 km, incluzând lungimea țărmurilor insulelor)
Lungimea plajelor: 1.300 km

Apele calde din sud-estul Floridei îmbie la practicarea sporturilor acvatice.

SUA 93

GEORGIA

Statul piersică

Lacul Sidney Lanier din Georgia - SUA

„Pe aripile vântului”

Baza puterii economice a Georgiei a fost munca sclavilor de culoare.

Integrarea populației de culoare rămâne cea mai mare problemă a Georgiei contemporane.

atunci, baza economiei era reprezentată de plantațiile de bumbac, pe care trudeau

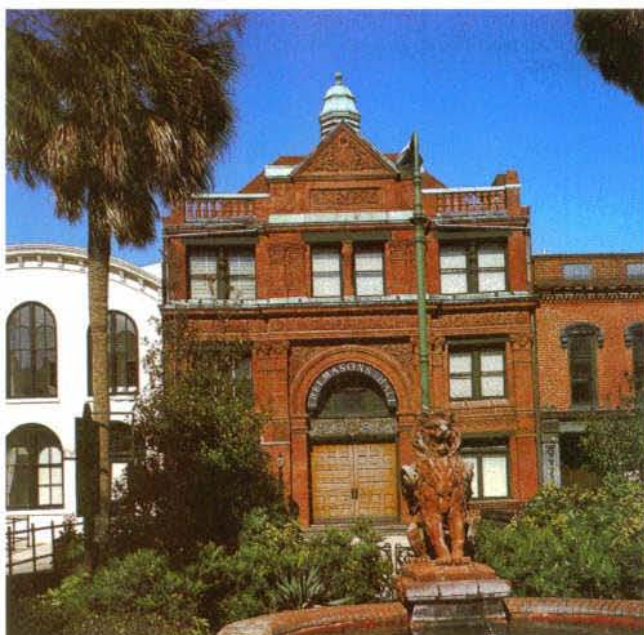
În timpul Războiului de Secesiune, acest stat s-a pronunțat în favoarea menținerii sclaviei și a luat partea statelor din Sud. Înfrângerea suferită a determinat, în mare parte, decăderea Georgiei cândva bogate.

Din a doua jumătate a secolului XVI, țărmurile statului Georgia de astăzi au fost colonizate de spanioli. În secolul XVIII s-au stabilit aici coloniștii britanici. Între anii 1775-1783, în timpul Războiului de Independență al Statelor Unite, Georgia a semnat Declarația de Independență (1776), iar doi ani mai târziu a ratificat constituția SUA, ca unul dintre cele treisprezece state fondatoare. Pe

sclavii de culoare. Când a izbucnit Războiul de Secesiune, iar Georgia a trecut de partea statelor confederate ale SUA, teritoriul său a devenit un câmp de lupte intense. Cele mai cunoscute bătălii au fost purtate în apropiere de Chickamauga și Chattanooga. Marșul armatelor Uniunii sub conducerea Generalului Sherman a lăsat în urmă numai ruine și durere.

Rezultatul distrugerilor de război și al înfrângerii Confederației a fost decăderea economiei. Războiul a pus capăt sclaviei, care era fundamentul marilor plantații, dar segregarea rasială nu a fost eradicată încă de la început. Aceasta s-a menținut în Georgia până în anii '60 ai secolului

XX. Egalitatea în drepturi oferită populației de culoare a cauzat tulburări sociale. Centrul acestora a fost Atlanta, orașul în care s-a născut Martin Luther. Începând din 1886, clădirea Bursei Bumbacului din Savannah a reprezentat cel mai important centru de tranzacții cu bumbac din SUA.

ECONOMIA

Agricultura: culturi de soia, alune de pământ, piersici, creșterea vitelor, silvicultură. Industria: lemnului, textilă, alimentară, de mașini. Atlanta: centru comercial și de servicii.

CE MERITĂ VĂZUT

Atlanta (Art Center, casa memorială a lui Martin Luther King), Athens, Macon (Grand Opera House, Primăria), Mlaștina Okefenokee, Savannah (orașul vechi, Bursa Bumbacului).

King, simbol al emancipării populației de culoare în SUA.

Georgia a câpătat o faimă mondială datorită dramei „Pe aripile vântului”, a cărei acțiune se petrece pe teritoriul statului în perioada Războiului de Secesiune. Pe baza cărții a fost scris scenariul filmului care a avut unul dintre cele mai mari succese din istoria Hollywoodului.

În prezent, atmosfera „epocii de aur” a Sudului poate fi regăsită în timpul excursiilor pe traseul numit Antebellum Trail (Căarea Antebelică).

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. În orașul Augusta din Georgia, se desfășoară cel mai important turneu de golf din lume, Masters.
2. Teritoriul Georgiei de astăzi a fost patria amerindienilor Cherokee.
3. În timpul Jocurilor Olimpice de la Atlanta din 1996 a avut loc un atentat cu bombă care a cutremurat opinia publică mondială.
4. Aeroportul Internațional din Atlanta este unul dintre cele mai frecventate din SUA. În decursul unei ore decolează de aici 100 de avioane.

GEORGIA

HARTA FIZICĂ

Statul este asociat în mod inevitabil cu vechiul Sud: plantațiile de bumbac, sclavii de culoare, reședințele ca cele din romanul „Pe aripile vântului” și luptele sângeroase din perioada Războiului de Secesiune.

Modernitatea în Sud

Georgia, situată în partea de sud-est a SUA, a resimțit timp îndelungat consecințele prăbușirii industriei bumbacului. Doar restructurarea economiei i-a permis să revină printre statele nord-americane viabile economic.

Statul Georgia se află pe coasta Atlanticului, între Carolina de Sud și Florida. Georgia moștenește de la vecina ei din vest, Alabama, râul Apalachicola, iar de la Carolina de Sud, râul Savannah. La fel se numește și orașul situat la vărsarea acestui râu în Oceanul Atlantic. Savannah este cel mai vechi oraș din SUA, fiind înființat în 1733 și construit după un plan concret. Orașul a scăpat de distrugere în timpul Războiului de Secesiune, de aceea orașul vechi, înconjurat de strada principală Bull Street, face parte dintre cele mai bine conservate cartiere istorice din Statele Unite.

Teritoriul sudic al Georgiei este ocupat de mari suprafețe împădurite și de zone mlăștinoase. Acestea sunt în cea mai mare parte destinate agriculturii. Cândva, produsul agricol de bază al Georgiei îl constituia bumbacul. În prezent, majoritatea

Capitala Georgiei, Atlanta, este un oraș al boom-ului economic.

fermierilor cultivă soia și piersici. Georgia a devenit producătorul principal de piersici al Statelor Unite, de aceea a fost poreclită „statul piersică”. Tot Georgia furnizează peste 50% din producția americană de alune de pământ. Jimmy Carter este, probabil, cel

mai faimos crescător de alune. La începutul anilor '70, acesta a îndeplinit funcția de guvernator al statului Georgia, iar între anii 1977 și 1981 a fost cel de-al treizeci și nouălea președinte al Statelor Unite.

La granița cu Florida se întinde Mlaștina Okefenokee, vestită datorită aligatorilor și insulelor sale plutitoare. În nordul Georgiei, în Munții Apalași, se ridică cel mai înalt vârf al statului, Brasstown Bald. Capitala Georgiei, Atlanta, este situată pe podișul care se întinde la sud de Apalași. Orașul este o ilustrare a schimbărilor economice structurale, care au avut loc la sfârșitul anilor '80 și începutul anilor '90 în statele sudice ale USA, odată cu crearea Noului Sud. Aici se află sediile unor giganți ai economiei mondiale, precum Coca-Cola sau televiziunea CNN.

PE SCURT

- Capitala: Atlanta (419.000 de locuitori, aglomerația urbană numără 4,7 milioane de locuitori)
- Limba: engleză
- Moneda: dolarul american
- Religia: protestantism
- Cele mai mari orașe: Columbus, Savannah, Macon
- Cele mai lungi râuri: Altamaha, Savannah
- Aeroport: Atlanta International Airport

CLIMĂ

Subtropicală umedă. Temperaturile medii în Atlanta ating +11°C în ianuarie și +26°C în iulie.

STATISTICĂ

Suprafața: 154.077 km²
 Populația: 8,8 milioane de locuitori
 Densitatea populației:
 54 loc./km²
 Cel mai înalt vârf:
 Brasstown Bald (1.458 m)

SUA 117

US

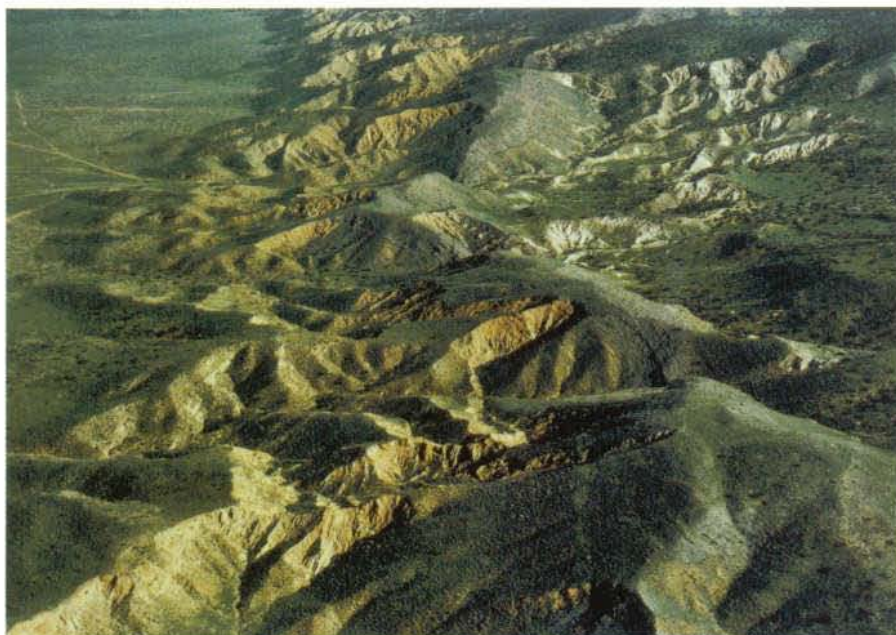
CALIFORNIA

Paradis pe țărmul Pacificului

Parcul Național Yosemite este unul dintre cele mai frumoase locuri din California. Blocuri de piatră abrupte, întrerupte din loc în loc de cascade, înconjoară protector o vale de 11 kilometri lungime și 800 de metri lățime. Vârfurile acestor blocuri, cu altitudini de aproape 800 de metri, se profilează cu claritate pe cerul albastru.

Ca orice paradis, însorita Californie prezintă un dezavantaj: este frecvent afectată de cutremure de pământ.

Falia San Andreas se întinde de-a lungul coastei Pacificului, de la San Francisco la Calexico, străbătând Statele Unite și Mexicul pe o distanță de aproximativ 1000 de kilometri.

Primul european care a zărit țărmul californian a fost navigatorul spaniol Juan Rodrigues Cabrillo, în 1542. În anul 1579, Sir Francis Drake și-a făcut apariția în apropiere de Point Reyes, la Nord de San Francisco. În secolul al XVIII-lea, a început ocupația spaniolă, o combinație de expediție militară și misiune religioasă. În 1769, a fost construit aici un port primitiv pentru galioanele spaniole.

CE MERITĂ VĂZUT

Big Sur (piscurile Santa Lucia), Disneyland, Gold Country, Hollywood (Universal Studios, Sunset Boulevard, Queen Mary), San Francisco (Golden Gate, Chinatown, Cable Car), rezervațiile și parcurile naturale: Coachella Valley, Valea Morții, lacul Tahoe, Lassen Volcanic, deșertul Mojave, Yosemite, Napa Valley, Squaw Valley.

În 1821, când Mexicul și-a câștigat independența, California a devenit provincie a acestuia. După războiul americano-mexican (1846-1848), provincia californiană a fost anexată la SUA. Lovitura a fost cu atât mai dureroasă pentru Mexic cu cât, în același an, au fost descoperite zăcăminte de aur în împrejurimile orașului Sacramento.

În momentul de față, unii mexicani resimt o anumită satisfacție datorată faptului că teritoriul Californiei este situat la îmbinarea a două plăci tectonice continentale. Mișcările lor violente provoacă în regiune cutremure regulate și puternice.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Cascadele reprezintă cea mai mare atracție a Parcului național Yosemite.
2. Pe steagul și pe blazonul Californiei este reprezentat un urs.
3. San Francisco apare în peste 380 de filme hollywoodiene.
4. Primul film a fost turnat la Hollywood în 1910. În același an, autoritățile orașului au interzis... accesul pe strada principală turmelor cu mai mult de 2 mii de oi.

ECONOMIA

Agricultură: cultivarea fructelor, a legumelor, a viței de vie; creșterea animalelor. Resurse naturale: argint, cupru, fier. Industrie: petrolieră, energetică, de tehnologii moderne (microelectronică - Silicon Valley), aviatică și cosmică, electronică, de mașini (autoturisme), militară, ușoară (textilă) și de film. Turism

Malibu Beach - un loc de vis pentru amatorii de surf din lumea întreagă.

CLIMĂ

Tropicală în Sud și subtropicală în Nord (cu influențe oceanice). Temperatura medie în Sud: între +10 și +18°C iarna. În regiunile muntoase, clima este mai rece.

CALIFORNIA

HARTA FIZICĂ

California se situează în fruntea celorlalte state americane: este cel mai populat stat și primul din punctul de vedere al potențialului economic, al producției de microprocesoare și semiconductori, al producției alimentare, de vinuri și de... ouă.

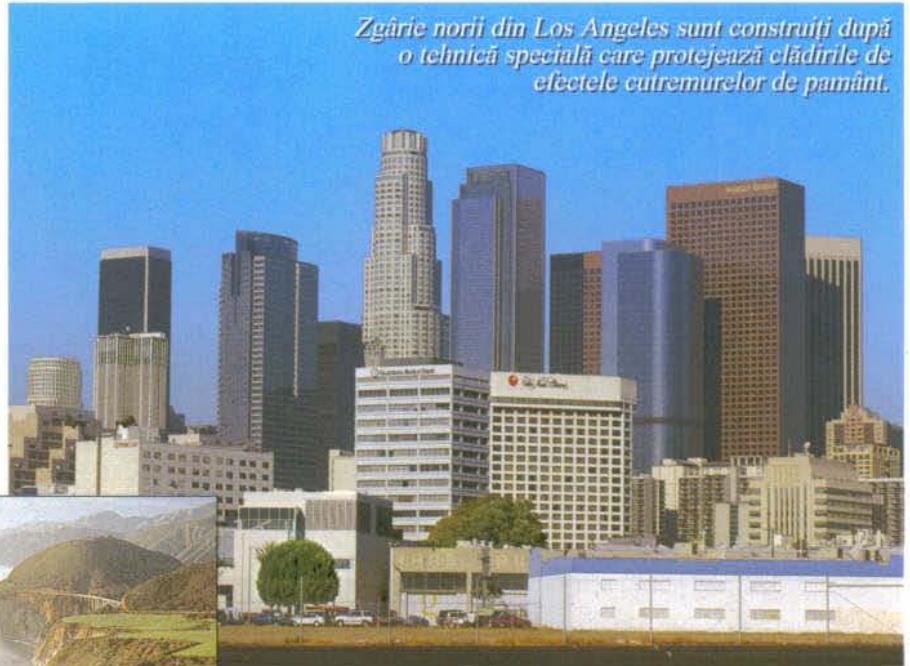
Hollywood, plaje și computere

California seamănă cu un cufăr plin de comori. Aici se întâlnesc numai lucruri frumoase și ieșite din comun, începând cu peisajele fascinante.

Zicala „California este o lume în miniatură” nu este deloc exagerată. Cel mai frumos stat din SUA are, în același timp, cel mai variat relief. California este lider mondial în domeniul așa-numitelor tehnologii ale viitorului: zboruri cosmice, informatică, microelectronică și biotehnologie. Silicon Valley, un lanț de orașe în formă de arc, care se întinde din nordul orașului San Francisco până la San José, este recunoscut în lumea întreagă ca regatul industriei informatice. Valea idilică de portocali de odinioară s-a transformat astăzi în centrul mondial al producției de microprocesoare și de aplicații pentru calculator. Numele de

Priveliștea
coastei învăluite
în ceață te poartă
cu gândul la
Scandinavia.

Zgărie norii din Los Angeles sunt construiți după o tehnică specială care protejează clădirile de efectele cutremurelor de pământ.

STATISTICĂ

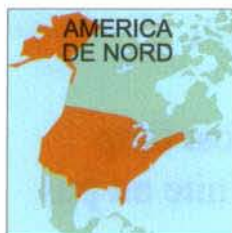
Suprafața: 411.049 km²
Populația: 34,4 milioane (45% albi, 28% hispanici, 9% asiatici, 8% de culoare)
Densitatea populației: 82 de loc./km²
Cel mai înalt vârf:
 Mount Whitney (4.418m)
Cel mai jos punct: Valea Morții (86 m sub nivelul mării)
Lungimea coastei: 1.352 km, incluzând insulele, 5.515 km.
Lacuri: 4.000
Păduri: 40% din suprafața statului

Silicon Valley i se trage de la denumirea uneia dintre cele mai folosite substanțe în construirea de microcircuite electronice și de proesoare.

Ultimii ani nu au fost prea fericiți pentru acest stat minunat. Incendiile de pădure devastatoare și uraganele au provocat distrugerii imense; la rândul ei, rețeaua electrică învechită ridică mari probleme care își fac tot mai des simțită prezența prin întreruperi de curent în lanț („rolling blackouts”). Locuitorii Californiei speră că... Terminator se va lupta cu succes cu aceste probleme - în 2003, celebrul actor Arnold Schwarzenegger a fost ales guvernator al statului.

PE SCURT

- Cel de-al 31-lea stat al SUA (din 1850)
- Poreclă: „Statul auriu”
- Granițe: cu statele Oregon, Nevada, Arizona și cu Mexicul.
- Capitala: Sacramento
- Limbi: engleză (limba oficială), spaniolă
- Moneda: dolarul american
- Religia: majoritar creștină
- Cele mai importante orașe: Hollywood, Long Beach, Los Angeles, Oakland, San Diego, San José, San Francisco
- Masivii principali: Munții de Coastă, Munții Cascadelor (Mount Shasta, 4.317 m), Sierra Nevada
- Ape: Colorado, Klamath, Sacramento, San Joaquin
- Lacul principal: Tahoe
- Porturi: San Diego, San Francisco
- Aeroporturi principale: Los Angeles, San Diego, San Francisco

COLORADO

Acoperișul Statelor Unite

Deși statul Colorado este situat adânc în interiorul țării, fiecare copil din Statele Unite îl cunoaște. Orașul Denver este asociat cu Munții Stâncoși cei plini de romantism iar Colorado Springs este una dintre cele mai populare stațiuni alpine.

Acest ținut muntos în care domnește netulburată liniștea, a fost timp îndelungat un măr al discordiei între Spania și Franța. Statele Unite au pus capăt conflictului, incluzând Colorado în Uniune.

ECONOMIA

Bogății naturale: zăcăminte de metal, cărbune, petrol, gaze naturale, uraniu. Agricultură: cultivarea cartofilor, a porumbului, a trestiei de zahăr; creșterea oilor și a vitelor. Industria: alimentară, electronică, de avioane și rachete. Turism: sporturi de iarnă, alpinism

STATISTICĂ

Suprafața: 269.837 km²
 Populația: 4,4 milioane de locuitori
 Densitatea populației: 16 loc./km²
 Gradul de urbanizare: 80,6%
 Altitudinea medie: 2.100 m
 Cel mai înalt punct: Mount Elbert (4.399 m)

PE SCURT

- Al treizeci și optulea stat al SUA (din 1876)
- Granițe cu statele Wyoming, Nebraska, Kansas, Oklahoma, New Mexico, Arizona, Utah
- Capitala: Denver (aprox. 500.000 de locuitori, aglomerația urbană numără 2,3 milioane de locuitori)
- Limba: engleză
- Moneda: dolarul american
- Religia: creștinism
- Cele mai importante orașe: Colorado Springs, Lakewood, Boulder, Pueblo, Aurora
- Ape: Colorado, Arkansas, South Platte, Rio Grande
- Munți: Front Range, Park Range, Sawatch, San Juan

În secolul XII, pe teritoriul de astăzi al statului Colorado locuiau indienii din tribul Anasazi. Aceștia erau reprezentanții unei avansate civilizații agricole. Urmașii lor, triburile Ute și Cheyenne, ne sunt cunoscuți datorită westernurilor. În secolul XVII, au sosit aici spaniolii, care au dat regiunii denumirea de astăzi. La scurt timp după aceea, și-au făcut apariția și francezii din Louisiana. Conflictul dintre aceștia pentru control asupra teritoriului a durat mult timp. La începutul secolului XIX, Statele Unite au ocupat Colorado iar în 1876 acesta a devenit al treizeci și optulea stat al SUA. În anul 1913, un norvegian

CLIMĂ

Continentală secetoasă.
 Temperatura medie variază în ianuarie, între -10°C și +6°C (în funcție de altitudinea medie) iar în iulie, între +14°C și +31°C.

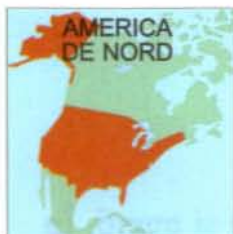
le-a deschis locuitorilor statului apetitul pentru schi. De atunci, Colorado și-a consolidat poziția de centru principal al „nebulii albe”. Ceva mai devreme, în anii '70 ai secolului XIX, căutătorii de aur și-au făcut apariția în regiune, odată cu apariția căii ferate. În trecut, Colorado City se numea „El Dorado”.

În parcurile naționale din statul Colorado natura și-a păstrat caracterul sălbatic.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. „Colorado” înseamnă în spaniolă „colorat, nuanțat”.
2. Între anii 1858 și 1860, capitala statului Colorado, Denver, s-a numit Auraria.
3. În apropiere de Colorado Springs se află Air Force Academy, una dintre cele mai importante școli militare de aviație din Statele Unite.
4. În jurul anului 1890, peste 10.000 de oameni cuprinși de „febra aurului” și-au căutat norocul la vest de Colorado Springs.

COLORADO

HARTA FIZICĂ

Ceea ce atrage imediat atenția când privim harta statului Colorado sunt numeroasele întinderi muntoase care fac parte din sistemul Munților Stâncoși. Nu e o coincidență faptul că iubitorii sporturilor de iarnă din Statele Unite și de peste hotare își dau întâlnire tocmai aici, pe părțile din stațiunile alpine așezate la poalele munților.

Localități

- peste 250.000 de loc.
- peste 100.000 de loc.
- peste 50.000 de loc.
- sub 50.000 de loc.

— drumuri principale

..... granița rezervației de indieni

1500 2000 3000 m

zăpezi veșnice

Ținutul crestelor muntoase

La o primă impresie, statul Colorado este alcătuit în întregime din stânci și munți. În realitate, aici se regăsesc numeroase atracții dintre cele mai diverse.

CE MERITĂ VĂZUT

Fort Morgan, La Mesa Verde, Fort Collins, Trinidad, Parcul Național al Munților Stâncoși, mina de aur abandonată din apropiere de Denver, Aspen, Colorado City.

Cea mai mare parte a statului Colorado se află pe teritoriul Munților Stâncoși, care formează granița climaterică între statele vestice (California, Utah și Nevada), centrul și estul Statelor Unite. Unul dintre cele două lanțuri care străbat ținutul de la nord la sud, Munții Sawatch, separă bazinele hidrografice ale Pacificului și ale Atlanticului. Cel mai înalt vârf din

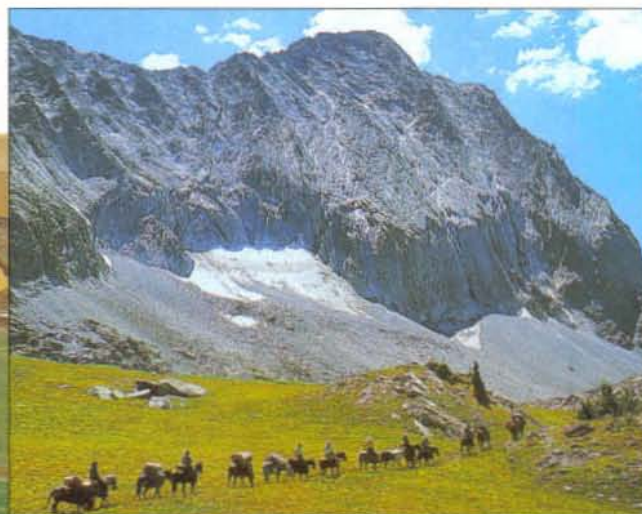
Colorado este Elbert (4.399 m). Partea estică a statului este alcătuită mai mult din zone de șes. Aici se cresc vite și se extrag, la scară industrială, țitei, gaze naturale, aur, zinc, plumb, molibden, cărbune și argint. În apropiere de Colorado Springs își au sediile companiile din industria electronică și informatică.

În Colorado, turismul joacă un rol esențial. Aspen, situat la 250 de kilometri sud-vest de Denver, este cunoscut iubitorilor sporturilor de iarnă din lumea întreagă. Cei puternici și bogați vizitează stațiunea în fiecare an ca să schieze și să poată fi admirați.

Lângă Colorado Springs se află „Grădina Zeilor”: formațiuni stâncoase din

gresii împrăștiate printre chiparoșii bătrâni. Acestea alcătuiesc un peisaj impresionant, mai ales la răsărit. Colorado City merită, la rândul său, o vizită.

Aici a fost restaurată o veche așezare construită din lemn care arată parcă desprinsă dintr-un western. Parcul Național Mesa Verde, care face parte din Patrimoniul Mondial Cultural și Natural UNESCO, trebuie și el vizitat. Aici, turistul, poate regăsi urmele arheologice ale primilor locuitori ai acestor ținuturi, indienii Anasazi.

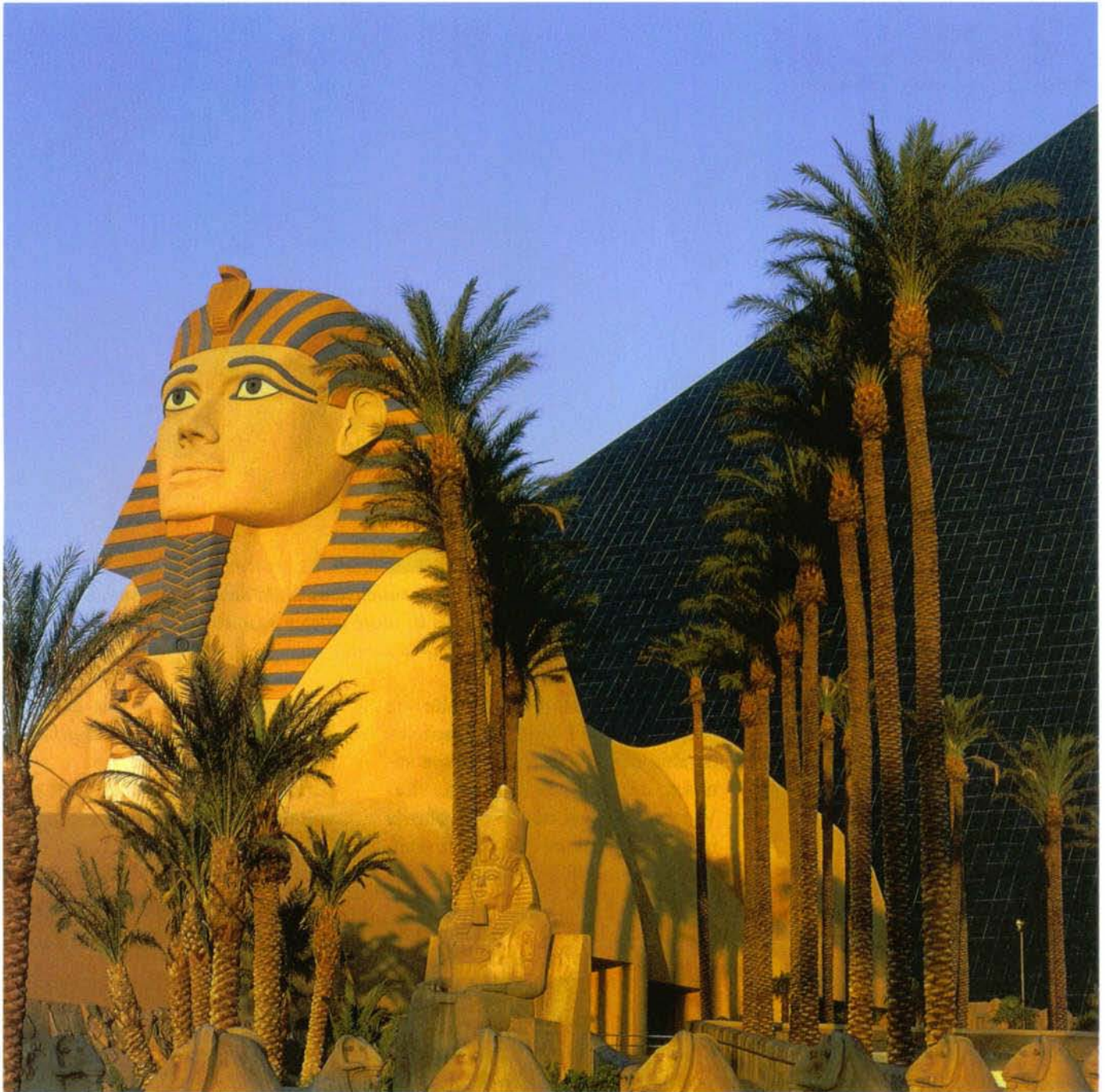
Munții din apropierea orașului Aspen sunt locul ideal pentru cei care doresc să-și petreacă vacanța în șa.

Irigarea extensivă a terenurilor în Colorado, la nord de Denver

LAS VEGAS

Paradisul jocurilor de noroc

Las Vegas se poate mândri cu faptul că adăpostește nouă dintre cele mai mari zece hoteluri din lume. Orașul se află în continuă transformare: de-a lungul celebrului bulevard The Strip au fost construite în ultimii ani hoteluri de lux în formă de piramide egiptene și de castele de pe vremea regelui Arthur.

De la oraș-fantomă, la metropolă

Las Vegas este orașul cel mai înșorit și cel mai bogat.

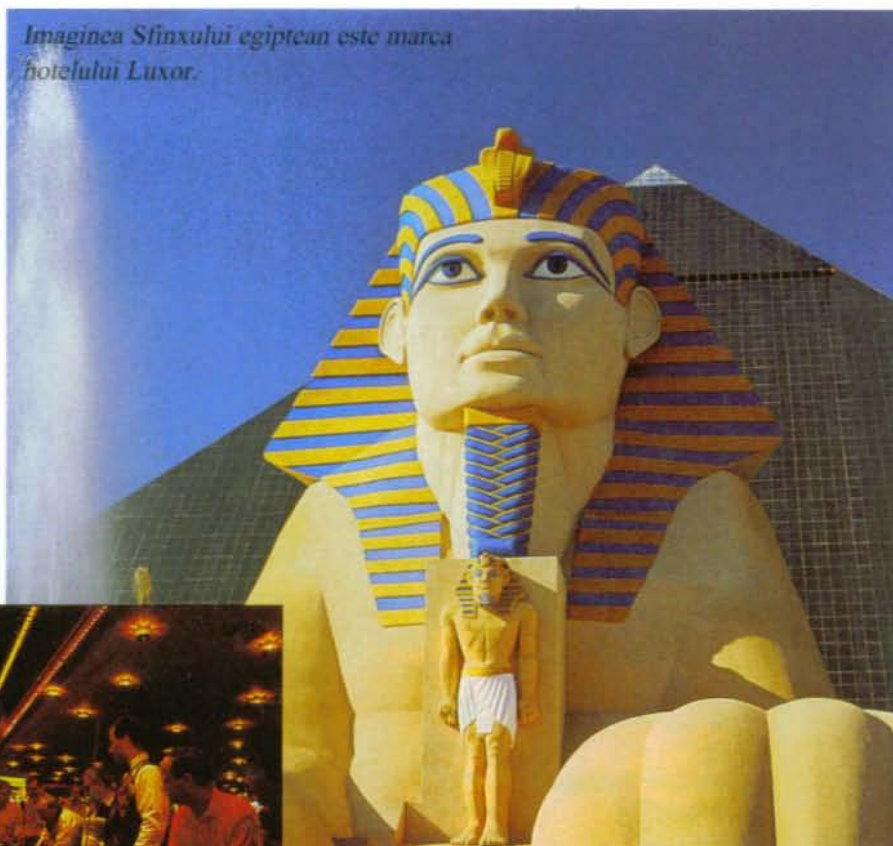
CE MERITĂ VĂZUT

Capele de căsătorii (peste 30), cazinourile și hotelurile, vechiul fort al mormonilor, Muzeul de Artă, colecția de autoturisme din Imperial Palace Auto Collection, Muzeul de Istorie Naturală, cartierele Casino-Center și The Strip, parcurile naționale din împrejurimile orașului.

În anul 1830, pe locul unde se ridică astăzi Las Vegas, locuiau nu mai mult de 50 de persoane. Coloniștii au transformat acest mic petic de deșert într-o oază. În 1850 aici s-a stabilit William Bringham, discipolul liderului spiritual al mormonilor, Brigham Young. Mormonii nu au reușit însă să dezvolte așezarea; până la începutul secolului XX, aici se afla doar un fort.

Imaginea Sfînxului egiptean este marca hotelului Luxor.

Cine are suficient de mulți bani și nervi suficient de tari își poate petrece noaptea încercându-și norocul la zaruri

ECONOMIA

Turism: cazinouri, hoteluri, centre de conferințe

STATISTICĂ

Populația: 575.973 de locuitori (aglomerația urbană numără 1.650.671 de locuitori)
Numărul de turiști: aprox. 12 milioane anual
Încasările din turism: aprox. 4 miliarde USD
Numărul de căsătorii încheiate: 60.000 anual
Numărul camerelor de hotel: 60.000

Așa cum s-a întâmplat cu multe alte orașe din Vestul Mijlociu american, de abia construirea căii ferate a stimulat dezvoltarea regiunii. Las Vegas a început să se dezvolte la începutul secolului XX, când compania Union Pacific Road a montat șinele de cale ferată în direcția coastei de vest. În 1936, pe râul Colorado, aflat la 48 de kilometri

sud de Las Vegas, a fost construit barajul Hoover, care a condus la formarea lacului Mead. În această perioadă, a fost creat un plan de dezvoltare a orașului. Faima orașului Las Vegas de paradis al jocurilor de noroc a luat naștere în 1946, odată cu construirea primului hotel internațional pe The Strip.

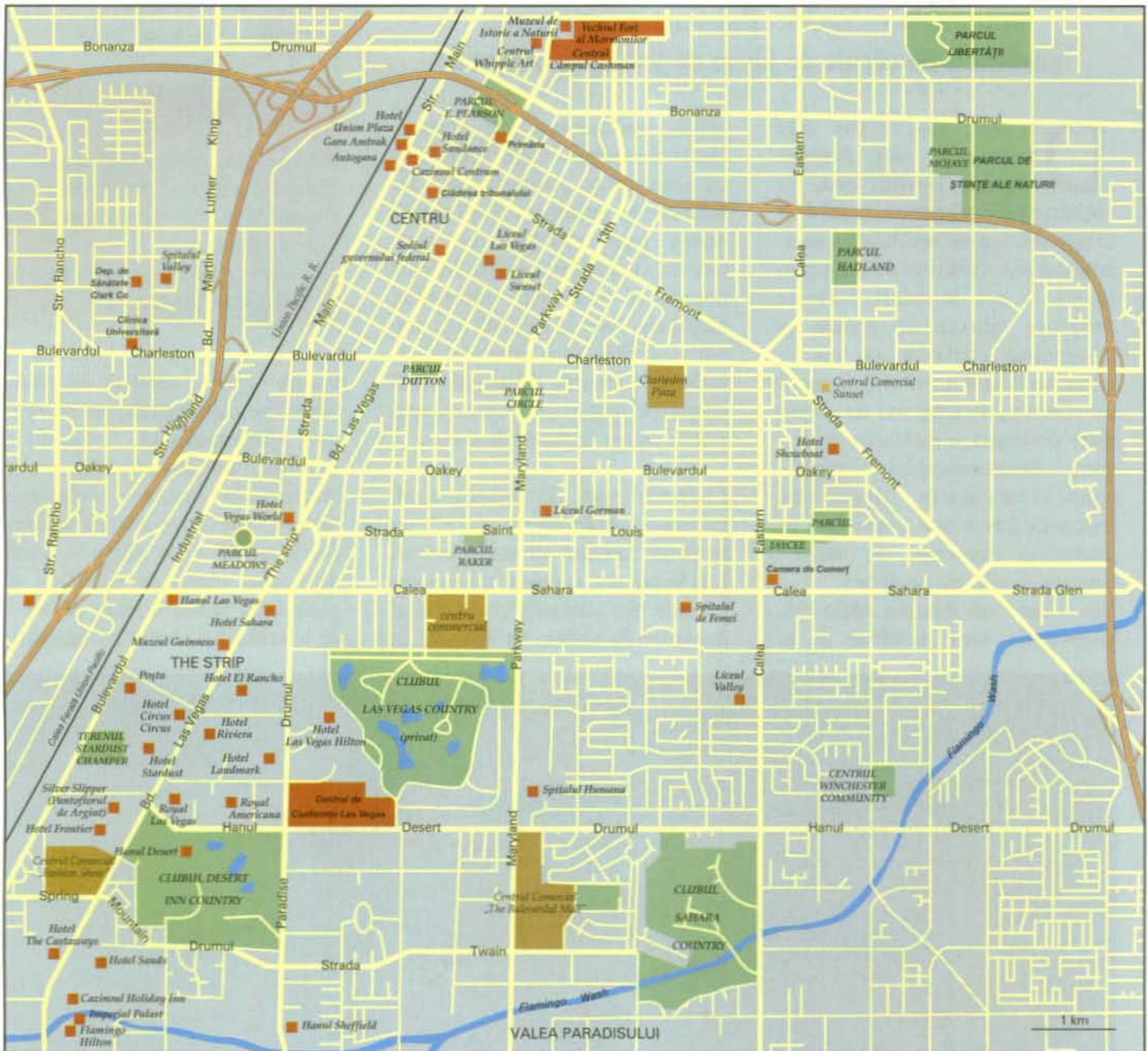
CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

- Inițial numele Las Vegas (în spaniolă „preerie”) se referea la grupul de izvoare naturale care alcătuiau un loc convenabil pe traseul Old Spanish Trail, ce leagă Salt Lake City de Los Angeles.
- Tinerele cupluri din Statele Unite se căsătoresc cu bucurie în Las Vegas pentru că sunt convinse că le aduce noroc.
- Las Vegas atrage nu numai îndrăgostiții - este și orașul în care divorțul este floare la ureche datorită procedurilor legale simplificate.

LAS VEGAS

PLANUL ORAȘULUI

Las Vegas s-a transformat în scurt timp dintr-un fort nesemnificativ, într-o uriașă metropolă. Orașul își datorează înflorirea rapidă barajului Hoover construit în apropiere, care generează cantități uriașe de apă și de energie electrică ieftină și mulțumită căruia orașul pe cale de a se extinde a obținut subvenții de la guvernul federal.

Al doilea element important în dezvoltarea Las Vegas-ului a survenit în 1931 prin legalizarea jocurilor de noroc: cazinourile și hotelurile și-au făcut apariția în timp record.

Soare, nisip și jetoane

Milionarii și aventurierii se îndreaptă spre Las Vegas, în apropiere de Valea Morții, în speranța că norocul le va surâde. Existența orașului este guvernată de cărțile de joc și de jetoanele colorate.

De fapt, Las Vegas este orașul-oază din deșertul Mojave. Turistii, însă, nu vin aici de dragul naturii. Ceea ce îi atrage este lumea artificială a cazinourilor și a cluburilor de noapte cu lumini în mii de culori. Formele fantastice trasate de neone și masivitatea clădirilor ce pot fi admirate deja din avion îi farmecă pe vizitatori și atrag mii de clienți către cazinouri și localurile de distracție. Se estimează că cei aproximativ 12 milioane de vizitatori care trec prin Las Vegas anual lasă în „paradisul jocurilor de noroc” aproape 4 miliarde de dolari. Las Vegas nu doarme niciodată, cazinourile sunt deschise zi și

noapte iar intrarea este gratuită. Distracția începe în jurul orei 20.00 cu așa-numitul „dinner-show”, iar punctele de informații oferă detalii despre toate atracțiile din oraș. Clienții cazinourilor își pot încerca norocul la automate, videopoker, blackjack, bacara și ruletă sau pot, pur și simplu, să îi urmărească pe jucători. Cluburile de noapte oferă alt gen de atracții celor care nu sunt mari amatori de jocuri de noroc.

Cluburile sunt, în primul rând, faimoase „gentlemen's clubs”, cu personal feminin sumar îmbrăcat. Las Vegas este și orașul cabaretelor (numite aici „comedy clubs”) și al duzinilor de cluburi de muzică. În

PE SCURT

- Cel mai mare oraș din statul Nevada
- Limba: engleză
- Moneda: dolarul american
- Cartiere: Casino Center, Downtown, The Strip
- Aeroporturi: McCarran International Airport

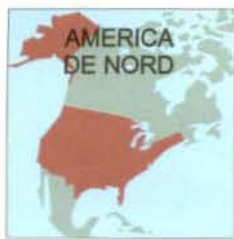
CLIMĂ

Tropicală deșertică. Nopti reci. Veri foarte fierbinți, temperaturi moderate toamna și primăvara (între +20°C și +25°C). Temperatura medie atinge +10°C în ianuarie și +40°C în iulie.

fiecare dintre acestea orchestra cântă live un alt gen de muzică pentru amuzamentul clienților. Barurile de noapte își atrag mușterii în modurile cele mai diverse. Unele recomandă spectacolele artiștilor lor, altele se laudă cu bogata ofertă de cocteiluri la gheață, cu numărul mare de mese de biliard și cu canale TV de sport.

Las Vegas, înființat cândva de mormonii ascetici, a căpătat imaginea de capitală mondială a jocurilor de noroc în decursul ultimului sfert de secol.

LOS ANGELES

Oraș-legendă al Americii

În comparație cu New York-ul, în Los Angeles sunt puțini zgârie-nori. Aceștia sunt situați în special în centrul orașului - Downtown. Cutremurele frecvente de pământ care zguduie metropola californiană nu permit construirea de clădiri înalte.

Dacă vreo metropolă merită denumirea de "oraș al lumii" - cu siguranță acesta este Los Angeles. În acest creuzet multinațional sunt probabil reprezentate toate grupele etnice din lume. Firește, acest fapt produce și probleme.

ECONOMIA

Industria: farmaceutică, chimică, petrochimică, electronică (producție de microprocesoare), de automobile, cosmică, cinematografică.
Servicii: turism

Este foarte posibil ca în scurt timp, în cel mai mare oraș din Statele Unite ca întindere, majoritatea locuitorilor să vorbească spaniolă în loc de engleză. Hispanicii, majoritatea de origine mexicană, reprezintă 38% din populație și 43% din gospodăria. În plus, sporul natural al hispanicilor este mult mai ridicat decât cel al locuitorilor albi și de culoare. Los Angeles este un oraș multicultural: aici

Magazinul Bulgari de pe Rodeo Drive în Beverly Hills, Los Angeles.

PE SCURT

- Cel mai mare oraș din California, al doilea ca mărime din Statele Unite (primul ca suprafață)
- Divizat în cinci districte (Los Angeles, Orange, Riverside, San Bernardino, Ventura) și 94 de "villes"
- Limbi: engleză, spaniolă
- Religie: în majoritate confesiuni creștine
- Moneda: dolarul american
- Cartierele principale: Downtown, Hollywood, Beverly Hills, Westwood, Santa Monica, Venice
- Principalii masivi muntoși : San Gabriel, Santa Monica
- Aeroport: Aeroportul Internațional Los Angeles

răsună bătăile tobelor africane, în Little Tokyo se desfășoară festivalul japonez iar în Centrul evreiesc din apropiere de Beverly Hills se află Muzeul Toleranței Beit HaShoa. Din păcate, nu lipsesc conflictele pe fond etnic. În aprilie 1992, atacul unui polițist alb asupra locuitorului de culoare Rodney King a declanșat un val uriaș de tulburări în ghetourile populației de culoare. În cartierul South Central, poliția (LAPD) a

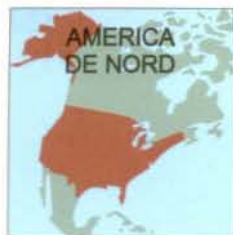
pierdut de mult controlul asupra situației; bandele de minori agresivi și înarmați fac legea aici.

◆ CLIMĂ

Mediterraneană: ierni blânde, veri fierbinți și uscate. Temperaturile medii: în ianuarie între 7 și 18°C, în iulie între 17 și 24°C.

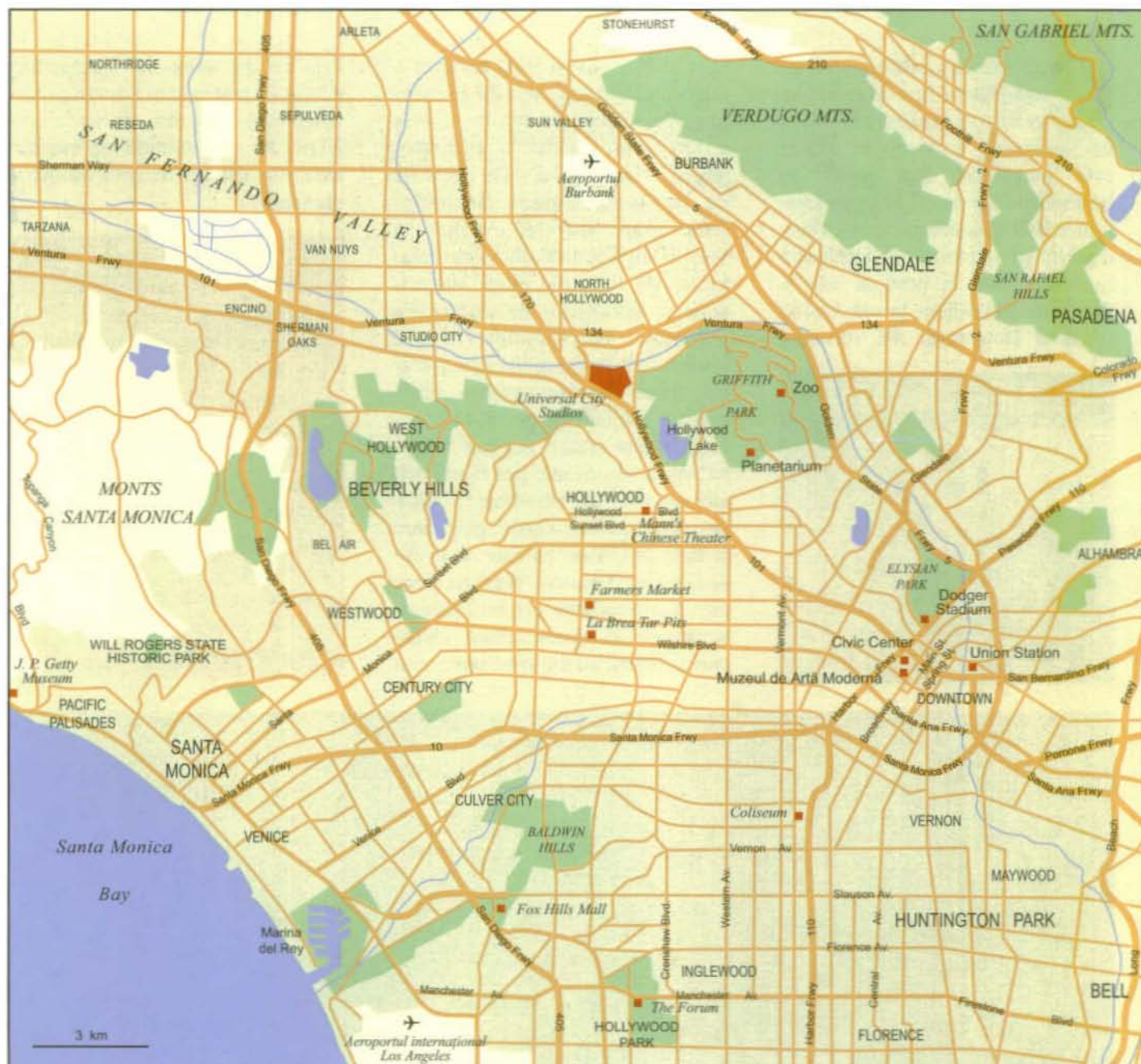
CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. În studiourile casei de film Universal se pot admira decorurile originale folosite în filme celebre precum "Fălci" sau "Psycho".
2. Între străzile Gower și Sycamore se întinde faimosului pasaj Hollywood Walk of Fame, care omagiază celebrități din lumea filmului, televiziunii și muzicii.
3. Rodeo Drive din Beverly Hills este una dintre cele mai scumpe străzi comerciale din lume.
4. Nu departe de Los Angeles se află Disneyland, cel mai faimos parc de distracții din lume.

LOS ANGELES

PLANUL ORAȘULUI

Centrul Los Angelesului (Downtown), brăzdat de o rețea complicată de străzi, se poate vizita pe jos fără dificultăți. La Vest de centru, în direcția coastei, se întinde o fâșie de aproape 40 de kilometri ce cuprinde cartiere celebre: începând cu "fabrica de vise", adică Hollywood, continuând cu exclusivistul Beverly Hills și terminând cu plajele însorite din Santa Monica și Venice.

Cel mai neobișnuit oraș din lume

Los Angeles nu seamănă deloc cu un oraș obișnuit.

Este mai degrabă o legendă și un magnet pentru creatori și "spiritele libere". Majoritatea acestora locuiește în Hollywood.

Cine vrea să aibă o imagine completă a Los Angelesului trebuie să se alăture la sfârșit de săptămână coloanei de mașini care înaintază fără grabă pe Mulholland Drive, în direcția dealurilor Hollywoodului. De pe culme, o priveliște minunată se desfășoară în fața ochilor: la nord se întinde San Fernando Valley, la sud, Hollywood și Downtown. Pe versantul

estic al Hollywood Hills tronează o impresionantă inscripție de 15 metri lungime, vizibilă de departe, și care a devenit un sinonim al cinematografiei: "Hollywood". Pe dealurile de pe lângă Sunset Boulevard (bulevardul Soarelui Apune) în West Hollywood se află vilele creatorilor de film, ale elitei intelectuale și ale stelelor de cinema. Pe trotuarele bulevardului mișună imperturbabili agenții de film și teatru, alături de reprezentanții mass-media. Aglomerația este și mai mare pe Venice Beach, cea mai "nebună" plajă americană: pot fi întâlniți aici amatori de skateboard, culturiști, înghițitori de flăcări, ghicitoare și stele de cinema pe care nu le cunoaște (încă) nimeni. Atracția principală o constituie celebrul Boardwalk: aici se găsesc crame, chioșcuri și baruri, au loc spectacole stra-

dale iar în week-end aglomerația devine de nesuportat. Locuitorii Los Angelesului se tem de un singur lucru: de cutremurele de pământ care pot distruge această frumoasă regiune.

CE MERITĂ VĂZUT

Centrul (L.A. Museum of Contemporary Art, Union Street, Broadway Street), Hollywood (Mann's Chinese Theater, studiourile de film Universal), Beverly Hills, La Bria Tar Pits (fosile), plajele Santa Monica și Venice, muzeul Getty.

STATISTICĂ

Suprafața: 1.215 km² (întreaga aglomerație urbană acoperă 6.000 km²)
Populația: 3,7 milioane (aglomerația urbană numără 14,6 milioane de locuitori - 41% albi, 38% hispanici, 11% de culoare)
Densitatea populației: 3.283 locuitori/km²
Cel mai înalt vârf: Mount Lukens (1.549 m)
Altitudinea medie: 84 m
Rețeaua de autostrăzi: 1.200 km
Lungimea coastei: 65 km

Centrul orașului Los Angeles: cartierul administrativ și financiar văzut dinspre Hollywood.

SUA 197

US

NASHVILLE

Muzică country și oameni cu glugă

Capitala statului american Tennessee este Mecca de necontestat a muzicii country, fapt de care locuitorii orașului sunt foarte mândri.

În SUA, lumea aproape uitase de oamenii cu glugi albe, dar aceștia au revoltat din nou opinia publică la sfârșitul secolului XX.

În 1867, mai multe grupări care luaseră naștere anterior în numeroase orașele din statele sudice s-au reunit la Nashville. Intențiile Klan-ului erau aparent nobile. Se vorbea despre „protejarea celor nevinovați și lipsiți de apărare” și despre „ajutorarea celor oprimați”. De la bun început, însă, au existat elemente alarmante: organizația se autointitula Statul

Ceremonie a Ku Klux Klan-ului în Statele Unite ale Americii, ilustrație de Achille Beltrame în Domenica del Corriere (Curierul de Duminică) din 1920

Cizmele de cowboy în culori stridente sunt indisolubil legate de muzica country.

Invizibil aflat sub Conducerea Marelui Vrajitor.

Klan-ul îi considera pe albi mai buni decât restul societății. Așadar, nu este de mirare că acești extremiști, care visau să „vindece lumea”, nu au putut accepta faptul că, în urma Războiului de Secesiune, foștii sclavi deveniseră cetățeni cu drepturi egale ai Statelor Unite. Membrii Klan-ului, purtând pe cap glugi albe cu vârful ascuțit, cu două deschizături mici pentru ochi, și cu torțe aprinse în mâini, au invadat satele și orașele statelor sudice. Ei au torturat, au ucis și au incendiat așezări fără a suferi nicio pedeapsă. Actele de

violență au scăpat, într-un final, de sub control și au escaladat în asemenea măsură încât Marele Vrajitor din acea perioadă a dizolvat oficial Klan-ul, în anul 1869. Numeroase grupări locale nu au încetat însă să terorizeze populația de culoare, iar în 1915 Klan-ul a fost reactivat în statul Georgia.

Cei suspectați de liberalism cădeau victimă terorii Ku Klux Klan-ului și primeau o avertizare sub forma unei uriașe cruci în flăcări. După dizolvarea oficială a organizației, în 1944, Klan-ul s-a reactivat din nou la mijlocul anilor '90 și a început să incendieze bisericile populației de culoare, dar activitățile sale au avut numai un caracter local.

◆ CLIMĂ

Temperată umedă. Veri fierbinți și umede. Temperatura medie: +3°C în ianuarie, +27°C în iulie. Cantitatea medie anuală de precipitații este de 1.201 mm.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. În 1969, legendarul Johnny Cash a susținut un concert în închisoarea San Quentin. Albumul „At San Quentin”, înregistrat cu această ocazie, este cel mai mare succes din cariera interpretului.
2. Așa-numita „steel-guitar” este un fel de lăută electrică, care produce un sunet tânguț caracteristic. Aceasta nu lipsește din nicio înregistrare de muzică country care se respectă.
3. Denumirea de Ku Klux Klan se trage de la cuvântul grecesc „kyklos”, care înseamnă „cerc”.
4. Nashville este un nod de comunicație important. În acest punct se întâlnesc cinci autostrăzi americane.

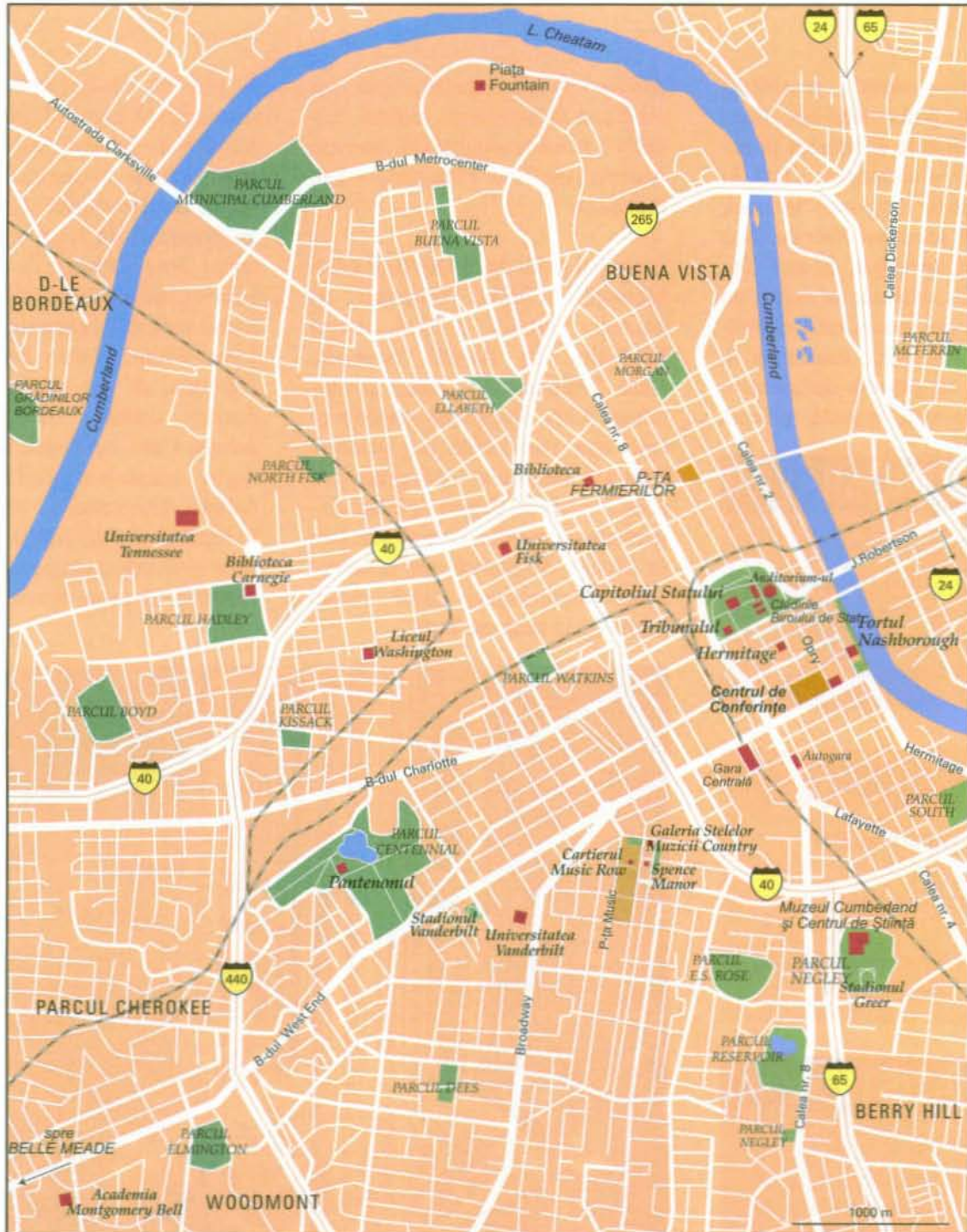
CE MERITĂ VĂZUT

Capitolul, Statului, Panteonul, Galeria Stelelor Muzicii Country, așezarea reconstituită din perioada înființării orașului Nashville, Auditoriul Ryman.

NASHVILLE

PLANUL ORAȘULUI

Nashville a fost înființat în 1779, în timpul Războiului de Independență al Statelor Unite. Numele orașului a fost dat în onoarea generalului Francis Nash, care murise cu doi ani înainte, în bătălia de la Germantown. După unirea cu comitatul Davidson la începutul anilor '60, Nashville a devenit unul dintre cele mai mari orașe din țară.

Chitare electrice și balade sentimentale

Aproape toate stelele muzicii country sunt legate într-un fel sau altul de Nashville: Hank Williams, Johnny Cash și mulți, mulți alții.

Muzica country, numită și blues-ul omului alb, își are originile în muzica populară engleză și irlandeză, adusă în Statele Unite de imigranții britanici, la începutul secolului XX. Pe baza acesteia s-a dezvoltat, în anii '20, stilul hillbilly. Numele se referă nu numai la modul în care sună melodiile ci și la interpreți, desemnați în mod ironic cu porecla de „oameni simpli”. Această muzică plăcută

auzului i-a încântat pe americani, iar când și-a făcut apariția radioul, hillbilly a putut fi ascultată în întreaga Americă, din New York până în San Francisco.

În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, centrul principal al muzicii hillbilly a fost orașul Nashville. În această perioadă, Hank Williams, Roy Acuff și cântăreața Kitty Wells erau considerați cele mai mari stele ale genului. Textele baladelor compuse de aceștia vorbeau despre dorul și singurătatea oamenilor care străbat țara în căutare de muncă; ele reflectau exact sentimentele celor cărora soarta nu le surăsese încă.

În anii '50, când și-a făcut apariția muzica rock and roll, interpreții de hillbilly au înlocuit banjoul cu chitara electrică, iar casele de discuri au lansat noile denumiri de „western” și „country”. În Nashville, au concertat Roy Orbison și Jerry Lee Lewis (care reprezintă stilul country numit rockabilly) precum și Loretta Lynn, Willie Nelson și Dolly Parton. Dar titlul de cea mai mare stea a muzicii country i-a revenit lui Johnny Cash, cel veșnic îmbrăcat în negru. Acesta a devenit idolul subculturii americane, ca artist angajat în lupta pentru drepturile amerindienilor și ale altor grupuri sociale care suferă de pe urma discriminării.

ECONOMIA

Industria: aviatică, ușoară (textilă), de mașini electrice, alimentară, poligrafică (case de discuri). Turism. Bănci și societăți de asigurări.

PE SCURT

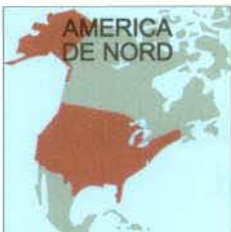
- Capitala statului Tennessee;
- Limba: engleză
- Religie: baptism, metodism, catolicism
- Aeroport: Metropolitan Nashville Airport (în afara hărții)

STATISTICĂ

Suprafața: 1.226 km²
 Populația: 571.000 loc.
 (aglomerația urbană numără peste 1 mil. loc.)
 Densitatea populației: 466 loc./km²
 Grupuri etnice: albi (67%), afro-americani (25,9%), hispanici (4,6%), asiatici (2,3%)
 Altitudinea medie: 134 m

Centrul comercial Opryland din Nashville, o feerie de lumini și de culori.

SUA 205

US

NEVADA

Statul de argint

În arealele deșertice din statul Nevada apa este o raritate. Lacul Humboldt de la poalele Munților Star Peak alimentează cu apă una dintre puținele regiuni fertile de aici.

■ De la febra aurului la epoca jocurilor de noroc ■

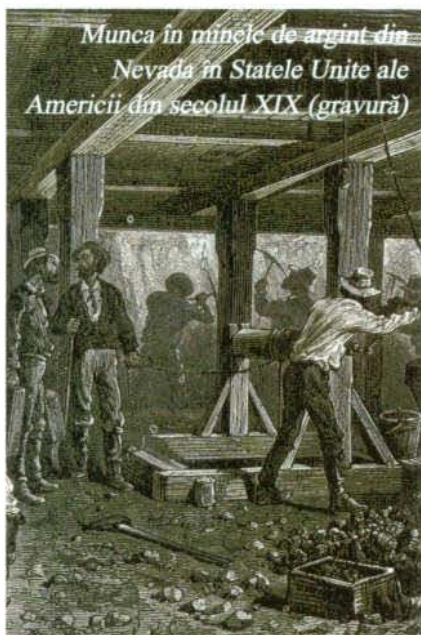
De pe vremea misionarilor spanioli, Nevada și-a început transformarea în patria jocurilor de noroc și a sumelor fabuloase de bani.

ECONOMIA

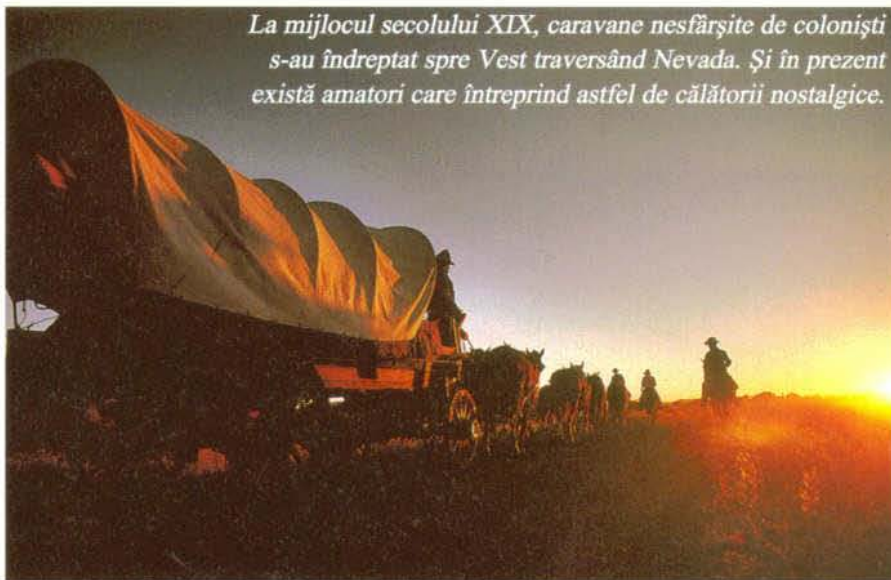
Turism. Jocuri de noroc (peste 40% din veniturile statului).
Industria: metalurgică, a lemnului, a sticlei, extractivă (argint, aur, cupru, zinc, plumb, țigăi), energetică (hidrocentrale).
Baze militare. Agricultură: creșterea vitelor la scară mare.

Sud-vestul Statelor Unite (unde se află situată și Nevada) a fost descoperit de spanioli. În 1776, potecile pietroase ale Nevadei au fost bătute de misionarul Francisco Garcés, plecat în căutarea unui drum între așezările spaniole din California și din New Mexico. Cu toate acestea, de abia John Charles Frémont a explorat sistematic Nevada, în numeroasele sale expediții. El a înființat primele așezări și a trasat primele hărți.

Până la Războiul Mexicano-American 1847-1848, Nevada a aparținut Mexicului. După ce a pierdut războiul, Mexic a cedat-o Statelor

Munca în minele de argint din Nevada în Statele Unite ale Americii din secolul XIX (gravură)

La mijlocul secolului XIX, caravane nesfârșite de coloniști s-au îndreptat spre Vest traversând Nevada. Și în prezent există amatori care întreprind astfel de călătorii nostalgice.

Unite. De abia în 1864, Nevada a devenit stat federal cu drepturi depline. În secolul XIX, mulți căutători de aur care nu și-au găsit norocul în California, au început să caute metalul prețios în Nevada. Ei au făcut rapid avere, dar la fel de rapid au dat faliment, deoarece zăcămintele de aur s-au dovedit sărace. Orașele abandonate, risipite pe întreaga suprafață a statului, rămân dovada trecerii febrei aurului pe aceste locuri. În prezent, Nevada trăiește mai ales din jocurile de noroc, este unul dintre puținele state din SUA în care pocherul, ruleta și Black Jack-ul sunt legale.

Din fericire au trecut deja vremurile când, în deșerturile Nevadei, Statele Unite organizau teste nucleare. După oprirea cursei înarmărilor, poligonul experimental Mercury a încetat să mai fie necesar.

CE MERITĂ VĂZUT

Las Vegas (cazinourile, capelele de căsătorii), Barajul Hoover, Valea Morții (la granița cu California), Reno, Lacul Tahoe, orașele abandonate (Bodie, Victoria City), Parcul Național Great Basin, peșterile (stalactite și stalagmite).

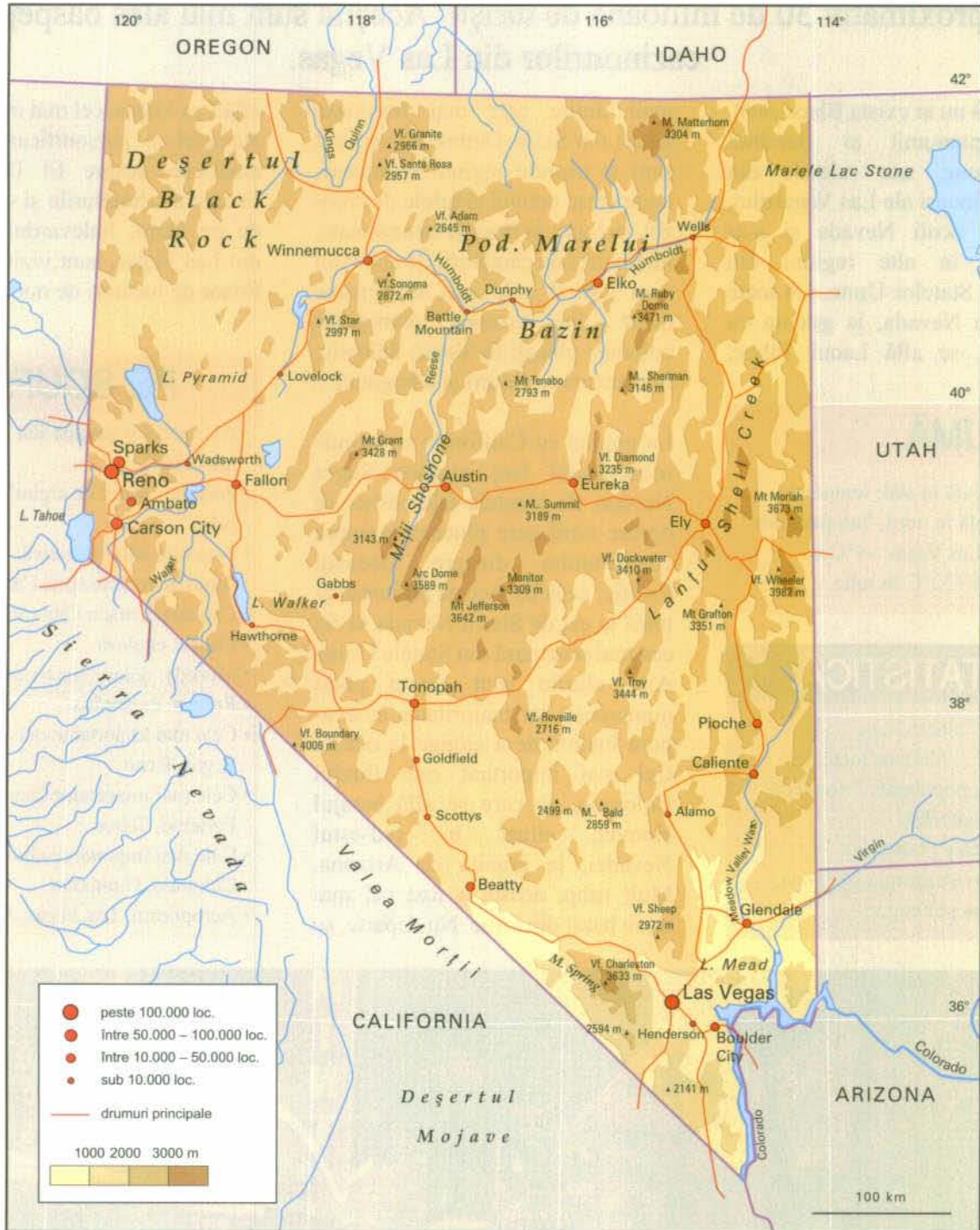
CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. În Las Vegas domnesc jocurile de noroc și au loc concursuri sportive prestigioase: de decenii, cei mai buni boxeri din lume la categoria grea luptă pentru victorie în hotelul Caesar's Palace.
2. Autostrada 50, care pornește din Utah, trece prin Nevada și ajunge până în California, este considerată cel mai solitar drum din Statele Unite.
3. Terenurile Nevadei de astăzi au fost populate inițial de amerindienii din tribul Shoshone. În secolul XIX, aceștia au fost strămutați în rezervații.
4. Las Vegas este unul dintre cele mai populare locuri din lume în ceea ce privește încheierea căsătoriilor. De-a lungul bulevardului Strip se află numeroase capele și birouri unde, fără întârziere, amatorii își pot jura „fidelitate până la moarte”.

NEVADA

HARTA FIZICĂ

Situată în sud-vestul SUA, Nevada este concomitent un stat al deșerturilor și al munților. De aceea, în afară de Las Vegas și de Reno, aici nu există mari metropole. Compensează însă peisajele minunate și suprafețele întinse unde natura a rămas neîntinată de mâna omului.

Oaza jocurilor de noroc din deșert

Nevada este unul dintre statele cele mai slab populate din SUA. Aici trăiesc mai puțin de două milioane de oameni. Anual, aici sosesc aproximativ 30 de milioane de turiști. Aceștia sunt mai ales oaspeții cazinourilor din Las Vegas.

Dacă nu ar exista Black Jack, supranumit și Banditul Ciung, sau ruletele din marile cazinouri ale Las Vegasului, turiștii ar ocoli Nevada și s-ar îngrămădi în alte regiuni din sud-vestul Statelor Unite. Cu toate acestea, în Nevada, la granița cu California, se află Lacul Tahoe,

unul dintre cele mai frumoase lacuri din SUA. Demne de admirat sunt și asprele regiuni muntoase, unde cresc pelinul și tufele de creozot, precum și orașele abandonate, întemeiate de căutătorii de aur. Aici s-au păstrat cele mai numeroase urme din vremea pionierilor coloniști plecați în Vestul Sălbatic, în căutarea aventurii și a bogăției.

află Las Vegas, cel mai mare oraș al Nevadei și personificarea visului american despre El Dorado. În fiecare an, hotelurile și cazinourile de pe Strip, bulevardul principal din Las Vegas, sunt vizitate de milioane de jucători de noroc.

CLIMĂ

Sub-tropicală în sud; temperat-continentală în nord. Temperatura medie în Las Vegas: -4°C în ianuarie și +32°C în iulie.

STATISTICĂ

Suprafața: 286.367 km²
 Populația: 2 milioane locuitori
 Densitatea populației: 7 loc./km²
 Cel mai înalt vârf:
 Vf. Boundary (4.006 m)
 Granițe: cu California, Arizona, Utah, Idaho și Oregon

La granița cu California se întinde neobișnuitul lanț muntos Sierra Nevada. Pe coastele sale vestice se opresc norii care plutesc deasupra continentului dinspre Oceanul Pacific, ceea ce face ca regiunea situată la est de Sierra Nevada să fie cea mai secetoasă din Statele Unite. Aici râurile sunt foarte puțin numeroase, iar majoritatea se evaporă înainte de a ajunge la ocean. Cel mai important este fluviul Colorado, pe care se află barajul Hoover, situat în sud-estul Nevadei, la granița cu Arizona. Mult timp, acesta a fost cel mai mare baraj din lume. Nu departe, se

PE SCURT

- Al treizeci și șaselea stat al SUA (din 1864)
- Porecla: „statul de argint” și „statul pelin”
- Structura administrativă: 16 comitate (counties) și Carson City
- Capitala: Carson City (56.146 loc.)
- Limba: engleză
- Moneda: dolarul american
- Religia: creștinism
- Cele mai importante orașe: Las Vegas, Reno
- Cele mai importante lacuri: Pyramid, Tahoe
- Cele mai importante râuri: Colorado, Humboldt
- Aeroporturi: Las Vegas, Reno

Las Vegas este centrul internațional al jocurilor de noroc. Faimoasele reclame luminoase ale cazinourilor sunt vizibile de la mari depărtări, din deșert.

NEW YORK

Capitala Lumii

New York este un adevărat conglomerat de popoare –8.000.000 de locuitori– care comunică între ei în limba engleză. În interiorul diverselor comunități etnice se vorbesc peste 80 de limbi. Manhattan –locuit la început de indienii din tribul Algonkin, colonizat de olandezi și cucerit de englezi– găzduiește toate etniile și culturile. Aici, India, Haiti și China se află la o distanță de câteva alei una față de alta.

NEW YORK - întruparea visului american

New York este considerat centrul lumii,
simbolul libertății și al tuturor posibilităților

ECONOMIA

Port, industrie navală, centru pescăresc, Capitala economică și comercială a SUA

Nu există în lume oraș care în câteva secole să fi fost corelat cu atâtea vise, năzuințe și speranțe. Statuia Libertății, înaltă de 46 de metri, a urât bun venit zecilor de milioane de imigranți care soseau în oraș pe apă. Nu e deloc neobișnuit că în New York și-au dat întâlnire mai toate culturile lumii și oameni de toate etniile.

CE MERITĂ VĂZUT

Muzee: Muzeul de Artă Modernă (MMA), Muzeul Metropolitan de Artă, Muzeul Guggenheim, Colecția Frick.

Clădirile impunătoare: Empire State Building, Chrysler Building, Time Square, Fifth Avenue, Broadway, Battery Park, Central Park, statuia Libertății. Magazine gigantice: Macy's, Bloomingdale, Brooks Brothers.

Cumpărat de la amerindieni cu podoabe în valoare de 60 de guldeni, astăzi New York este orașul dolarilor, triumfului capitalismului și al cerului brăzdat de zgărie-nori.

Și în domeniul culturii, orașul New York ocupă primul loc în lume. De asemenea, este pe primul loc în comerțul cu opere de artă, fiind unul din locurile unde se găsesc muzee de rang mondial (Muzeul Guggenheim, Muzeul de Artă Modernă, Muzeul Metropolitan de Artă). New York este și centrul industriei de divertisment și al industriei muzicale populare în toată lumea. Nu o singură carieră muzicală a început pe Broadway sau în Manhattan. Jazz-ul, venit din sudul Statelor Unite, abia la New York a fost recunoscut universal. New York este o lume întreagă într-un singur oraș.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. În semn de prietenie Franța a dăruit Statelor Unite, la 100 de ani de la Declarația de Independență, Statuia Libertății, opera lui Bartholdi, care este înaltă de 46,5 m și grea de 225 tone.
2. Caracteristice pentru New York sunt taxiurile galbene. Numai în Manhattan sunt în jur de 11.000.
3. Pentru multă vreme, cele două clădiri ale World Trade Center au fost cele mai înalte din lume. Pe 11 septembrie 2001, ca urmare a atacului terorist (avioane de pasageri au fost deturnate spre acestea), ambele clădiri s-au dărâmat. Clădirile aveau peste 110 etaje și o înălțime de 411 m.
4. 11 noiembrie este "sărbătoarea" națională a tâlharilor. Pe 11 noiembrie 1965, în orașul locuit de 30 de milioane de locuitori, s-a întrerupt energia electrică timp de 13 ore. O altă avarie electrică asemănătoare s-a produs și în iulie 1977 și la 14 august 2003.

New York se prezintă ca o tablă de șah organizată în 12 bulevarde – avenues – pe axa nord-sud, brăzdată de sute de străduțe – streets – pe axa est-vest. Orașul este tăiat în două de Bulevardul nr. 5-Fifth Avenue și de Central Park.

NEW YORK

PLANUL ORAȘULUI

Insula cu o suprafață de câteva zeci de kilometri pătrați, situată la confluența râurilor Hudson și East River, este principalul cartier al New York-ului. De la începutul existenței orașului i s-a atribuit insulei o mare importanță. Aici domnesc zgârie-norii, rețeaua de străzi este foarte densă, singura oază de verdeață fiind Central Park.

poarta lumii noi

Statuia Libertății a urat bun venit numeroșilor imigranți care, la începutul secolului al XIX-lea, își căutau fericirea în Lumea Nouă. Chiar și astăzi, această Bătrână doamnă este simbolul Statelor Unite ale Americii.

New York –cel mai mare oraș al Statelor Unite– este așezat pe două insule: Manhattan și Long Island. În nord-est ocupă Peninsula Bronx, iar în sud-vest o treime din Staten Island. Aflat pe malul stâng al râului Hudson, New York-ul se bucură de o poziție excepțională: trei insule sunt adevărate apărătoare naturale ale golfului, barajul astfel format separând portul de Oceanul Atlantic.

În anul 1614, olandezii au pus bazele unui punct comercial în Manhattan. Când în 1625 împrejurimile s-au dezvoltat, l-au numit New Amsterdam. În anul 1664 englezii au cucerit New Amsterdam și colonia New Nederland, pe care le-au numit New York, în cinstea prințului de York. După Declarația de Independență, New York a fost prima capitală a Confederației Statelor Americane. La sfârșitul secolului al XVIII-lea a început realizarea planului urbanistic în rețea al orașului, în principal în

STATISTICĂ

Suprafața: 787 km², o cincime

o reprezintă spațiile verzi

Populație: 8 mil. (zona cosmopolitană – 21,2 mil.)

Densitatea populației: peste 10.000 loc./km²

Populația: caucaziană – 49%, de culoare – 25%, latină – 20%, asiatică – 6%

Manhattan: 24 km lungime, 4km lățime

PE SCURT

- Centrul economic și industrial al Statelor Unite
- Organizat în cinci cartiere: Manhattan, Queens, Staten Island, Brooklyn și Bronx
- Limba oficială: engleza
- Moneda: dolarul american (USD)
- Religia: protestantă, catolică, iudaică
- Sediul ONU
- Zonele principale ale Manhattanului: Midtown, Greenwich Village, Downtown, Soho, East Village, Upper East Side, West Side, Harlem, Chinatown, Battery Park, Bowery Little Italy, Tribeca.
- Metroul: circulă 24 de ore, în afara Manhattan-ului și a părților nesigure ale orașului.
- Aeroporturi internaționale: J.F. Kennedy (26 km de centrul orașului), Newark (statul New Jersey, 15 km de centrul orașului), La Guardia (la nord de Queens)
- Porturile sunt legate de Marile Lacuri, printr-o puzderie de canale, și râul Sf. Laurențiu

Manhattan. Tocmai de aceea astăzi nu putem concepe New York-ul fără Manhattan. În prezent, Manhattan are patru zone: Uptown (de locuințe), Harlem, Midtown (orașul de mijloc) și Downtown (centrul comercial).

CLIMĂ

Temperaturi medii: în ianuarie 0°C, iar în iulie 25°C.

11 septembrie 2001 – cea mai întunecată zi din istoria New York-ului – două dintre cele mai impunătoare clădiri ale sale au fost distruse în atacul terorist, îngropând sub ruinele lor 2.750 de victime.

INSULELE COMORE

COM 1

Foc și apă

Arhipelagul vulcanic al insulelor Comore s-a înălțat din ocean acum câteva milioane de ani iar unul dintre vulcanii săi este încă activ.

La începutul secolului XIX, când sultanii din Comore au solicitat protecția Franței împotriva expedițiilor de jaf ale locuitorilor Madagascarului, aceștia nu au anticipat care vor fi consecințele rugăminții lor.

Privit celor mai recente informații, primii care și-au făcut apariția în Arhipelagul Comore au fost perșii, în preajma anului 975. Timp de secole după aceea, insulele s-au aflat sub influență persană și arabă. Portughezii, olandezii și francezii, care au deschis factorii în insule în secolul XVI, nu au putut schimba această stare de fapt. Coastele insulelor au fost ocupate de sultanii arabi iar țăranii localnici au fost nevoiți să se retragă spre munți. Comorele au devenit centrul comerțului est-african cu sclavi, care a sporit considerabil averea sultanilor. Bogăția insulelor nu a rămas mult timp un secret pentru vecini.

PE SCURT

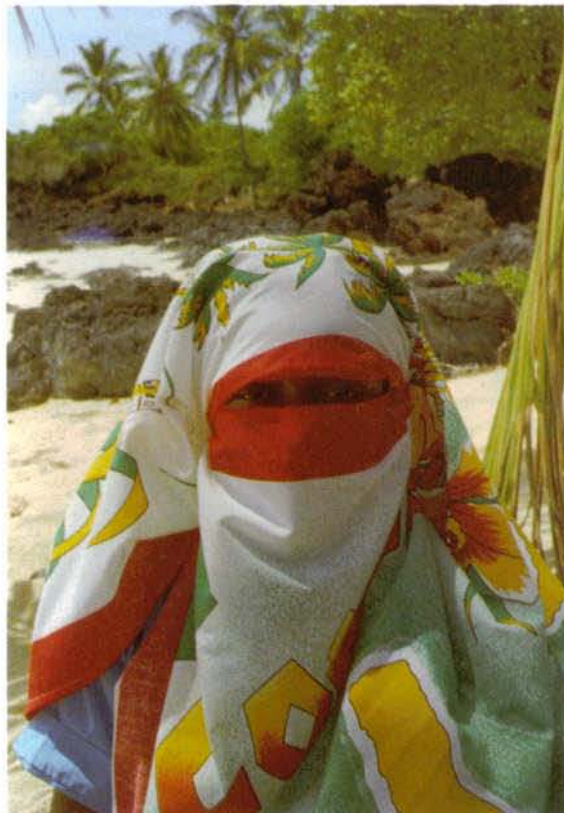
- Denumirea oficială: Uniunea Insulelor Comore (până în 2002, Republica Federală Islamică a Comorelor)
- Capitala: Moroni (40.000 de loc.)
- Sistem politic: republică federală
- Insule: Grande Comore (1.148 km²), Mwali (290 km²), Nzwani (424 km²)
- Limbi: franceză, arabă (limbă oficială), comoriană (pentru uzul general)
- Religia: islamică
- Moneda: franc comorian
- Cele mai mari orașe: Mutsamudu, Domoni, Fomboni

ECONOMIA

Agricultura: culturi de cocotieri, de orez, de manioc, de mirodenii (piper, ghimber), de vanilie, de ylang-ylang. Distilarea uleiurilor. Pescuit. Turism.

În Comore, ceremonia nunții adună oaspeți îmbrăcați în straie tradiționale.

Permanentele incursiuni care aveau drept scop jafal și veneau mai ales dinspre Madagascar, au determinat autoritățile din Comore să solicite ajutorul Franței. Aceasta a intervenit cu plăcere iar în anul 1886 a transformat Comorele în protectorat francez. Franța a fost de acord să recunoască independența insulelor proclamată în 1975, cu condiția ca fiecare insulă să-și exprime individual opțiunea. Rezultatul referendumului a fost neașteptat: Mayotte a decis să rămână alături de Franța. Până în momentul de față, locuitorii insulei au statut de cetățeni francezi din departamentele externe.

CE MERITĂ VĂZUT

Moroni, vulcanul Karthala, plantațiile de mirodenii și de flori destinate producției de parfumuri, recifurile coraliere, jungla tropicală.

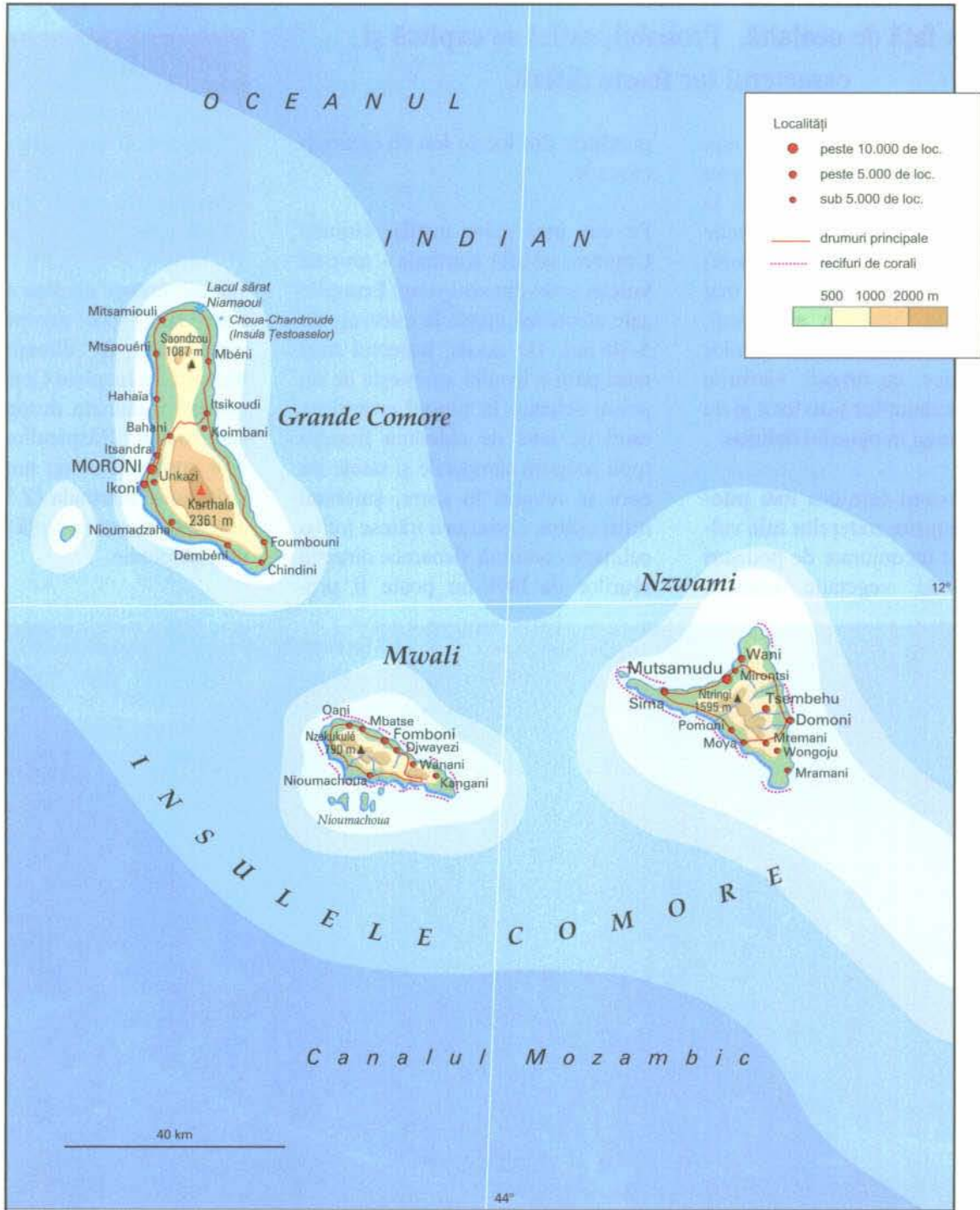
CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. În anul 1938, în largul coastelor Africii de Sud a fost pescuit pentru prima dată celacantul, specie de pește despre care se crezuse că dispăruse în urmă cu 70 de milioane de ani. Evenimentul a făcut senzație printre oamenii de știință. Alte 200 de specii de pește au fost pescuite în apele Arhipelagului Insulelor Comore.
2. De la proclamarea independenței în 1975, în Comore au avut loc numeroase puciuri și rebeliuni.
3. Insulele Comore au fost descoperite de portughezi în anul 1503. Majoritatea populației este alcătuită din urmași ai arabilor amestecați cu reprezentanți ai populațiilor Malgasy și Bantu.
4. Numai în Insulele Comore trăiește specia de maimuțe cunoscută sub numele de lemur - mangustă.

INSULELE COMORE

HARTA FIZICĂ

Trei dintre primele patru insule ca mărime din Arhipelagul Comorelor alcătuiesc un stat independent, care mai cuprinde câteva zeci de insulițe. Locuitorii celei de a patra insule, Mayotte, au ales să rămână alături de Franța.

INSULELE COMORE

Vârfuri de vulcani la suprafața oceanului

Cele patru insule s-au format la distanță de mii de ani una față de cealaltă. Probabil, astfel se explică și caracterul lor foarte diferit.

În decursul a milioane de ani, patru insule vulcanice s-au înălțat din Oceanul Atlantic, la nord de Madagascar: Grande Comore, Mwali, Mayotte (Mahoré) și Nzwami. Două dintre cele mai vechi insule, Mayotte și Mwali, păstrează puține urme ale originilor lor vulcanice: cu timpul, vârfurile abrupte ale munților s-au tocit și nu ies în evidență în peisajul deluros.

Insula Nzwami este cea mai pitorească. Resturile craterelor sale vulcanice sunt înconjurată de podişuri acoperite de vegetație exotică,

presărate din loc în loc cu lacuri și cascade.

Pe cea mai mare insulă, Grande Comore, se află Karthala - ultimul vulcan activ din arhipelag. Erupțiile sale afectează insula la intervale de 5-10 ani. De aceea, aspectul unei mari părți a insulei amintește de un peisaj selenar. În timpul erupțiilor, râuri de lavă de culoarea fierului topit acoperă câmpurile și satele iar apoi se revarsă în mare, suierând înfricoșător. Locuitorii trăiesc într-o neliniște continuă, deoarece direcția râurilor de lavă nu poate fi pre-

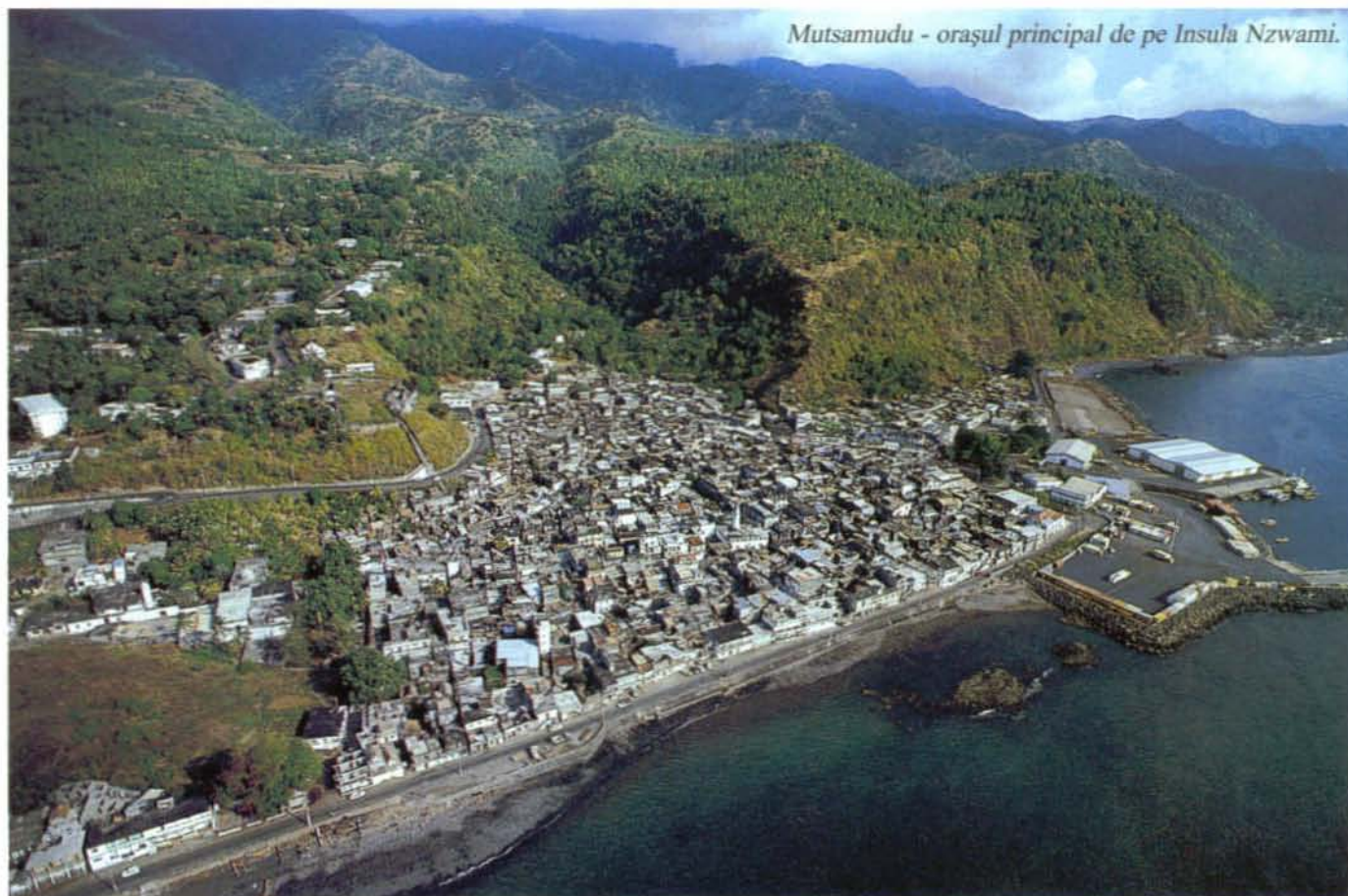
STATISTICĂ

Suprafața: 2170 km² (fără Mayotte)
Populația: 596 mii de locuitori
Densitatea populației: 350 loc./km²
Cel mai înalt vârf:
Karthala (2.361 m)

CLIMĂ

Tropicală oceanică, foarte umedă.
Temperatura medie este de +25°C în ianuarie și +22°C în iulie.
Precipitațiile anuale: între 1.100 și 2.600 mm

văzută: uneori, acestea se îndreaptă către sud, spre aeroport, alteori, către vest, în direcția capitalei Moroni. În Insulele Comore circulă povești minunate despre misteriosul vulcan. Răspândirea acestora este sprijinită și de natură: vârful vulcanului Karthala (2.361 m) este aproape în permanență învăluit de nori de ploaie.

Mutsamudu - orașul principal de pe Insula Nzwami.

EGY 1

EGIPT

Tărâmul faraonilor

În deșert, lângă Giza, în apropiere de Cairo, se înalță cele mai faimoase morminte din lume: piramidele. Piramida lui Cheops este una dintre „cele șapte minuni ale lumii” antice, care poate fi vizitată și în zilele noastre.

Piramidele de la Giza sunt mărturia gradului avansat al vechii culturi egiptene. Cu toate acestea, identitatea culturală contemporană a Egiptului se bazează pe turnurile din lumea arabă. Arabii tratează Egiptul ca negociator principal, și încă din perioada președintelui Sadat, ca un mijloc de interes între lumea arabă și Vest.

ECONOMIA

Turismul. Extragerea țițeiului și a gazelor naturale, producția energiei electrice. **Industria:** de autovehicule, armament, textilă și alimentară. Se aplică taxe la folosirea Canalului Suez. **Agricultura:** creșterea grâului, a porumbului, a orezului și a bumbacului.

CE MERITĂ VĂZUT

Piramidele și Sfinxul, Valea Regilor (mormântul lui Tutankamon), Luxor, Karnak, templul Abu Simbel.

PE SCURT

- Denumirea statului: Republica Arabă Egipt (din anul 1953)
- Structura: 26 de provincii, opt regiuni economice
- Capitala: Cairo (15 mil locuitori)
- Limba: arabă (oficială)
- Moneda: 1 liră egipteană = 100 piaștri
- Religia: musulman-sunnită (90%), creștină de rit coptic (9-10%)
- Lacuri: Rezervorul Naser (6.500 km²)
- Fluvii: Nilul, 6.671 km, lângă Asuan cu o lățime de 200 m
- Cele mai importante orașe: Giza, Alexandria, Suez, Portul Said
- Aeroporturile: Kair-Heliopolis, Alexandria, Asuan

Zeul soarelui Ra simbolizează perioada de înflorire a minunatei culturi egiptene din anii 2640-2160 îH. Atunci, în timpul domniei faraonilor Djoser, Snofru și Keops, au fost înălțate piramidele și templele.

Contactele comerciale internaționale au adus conducătorilor Egiptului bogății inexprimabile. În Egiptul de astăzi nu mai este vorba de o grămadă de aur și argint. Această țară îndeplinește funcția de intermediere între zona de vest și lumea arabă.

Tocmai de aceea, timp de douăzeci de ani, Egiptul a fost nevoit să plătească un mare preț: atunci când în anul 1979 președintele Sadat a semnat la Camp David acordul de pace cu Israelul, țările arabe învecinate au pedepsit Egiptul prin excomunicare. Și în interiorul țării politica deschisă a întâmpinat rezistență.

După asasinarea președintelui Sadat, urmașii strategiei sale moderate au

format Hosni Mubarak. Cu timpul, Egiptul și-a recăpătat locul în Liga Arabă și și-a dobândit chiar prestigiu ca intermediar în negocieri.

Hieroglifele sunt ideograme care înfățișează oameni, animale și evenimente din existența cotidiană.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Piatra de la Rosetta (un orașel la est de Alexandria) a devenit cunoscută pentru inscripțiile trilingve, care în anul 1822 au înlesnit descifrarea de către arheologul francez Champollion a scrierii hieroglifice.
2. În anul 1988, Premiul Nobel pentru Literatură a fost acordat scriitorului egiptean Najib Mahfuz. Acțiunea romanelor sale se petrece la Cairo, orașul în care s-a născut. În anul 1994, a suferit răni grave în atacul condus de islamiști fanatici.
3. Printre marile figuri istorice ale Egiptului se deosebește Gamal Abdel Naser (1918-70). Din anul 1943 s-au grupat în jurul său ofițeri care împărțeau aceeași credință; cu ajutorul acestora a organizat în anul 1952 un atac de stat și l-a detronat pe regele Faruk I. În anul 1953, Faruk a fugit peste graniță, iar Naser a proclamat republica.

EGIPT

HARTA FIZICĂ

Doar 4% din suprafața Egiptului este locuită sau cultivată. Viața este concentrată în câteva oaze, dar mai ales în valea Nilului. De acest fluviu a depins existența domniei faraonilor, și tot de acesta depinde și ținutul de astăzi.

Pe malul fluviului dătător de viață

Aproape întreg teritoriul Egiptului se află în zona tropical uscată. Dar nu întreg teritoriul este pustiu: aceasta se datorează Nilului, cel mai mare fluviu al Africii.

În partea de sus a Nilului navighează feluca, un celebru vas egiptean; trece pe lângă Valea Regilor, înconjurată de stânci.

Teritoriul Egiptului este alcătuit din milioane de kilometri pătrați, totuși doar patru la sută din acesta este construibil și locuibil. Acest vast ținut african, întinzându-se din Peninsula Sinai până în Asia, este acoperit aproape în întregime de deșert și semideșert.

STATISTICĂ

Suprafața: 1.001,4 mii km²

Populația: 74,7 mil (este a doua țară după Nigeria ca număr de locuitori din Africa)

Densitatea populației: 75 loc/km² (pe valea Nilului: 1.300 loc./km²)

Religia principală: islamismul (94%, în principal sunniți), membră a bisericii coptice, bisericii de vest și catolică (6%)

Cel mai înalt vârf: Muntele Sfintei Ecaterina (în peninsula Sinai) 2.642 m

Granite: cu Sudan, Libia și Israel

Miezul Egiptului este Nilul care curge de-a lungul țării pe o lungime de 1.550 kilometri; țărmul acestuia este o vastă oază. Apele dătătoare de viață ale fluviului formează la gura de scurgere în Marea Mediterană o deltă ramificată. Aici sunt situate cele mai mari

orașe ale Egiptului –printre acestea se numără capitala țării cu 15 milioane de locuitori– Cairo.

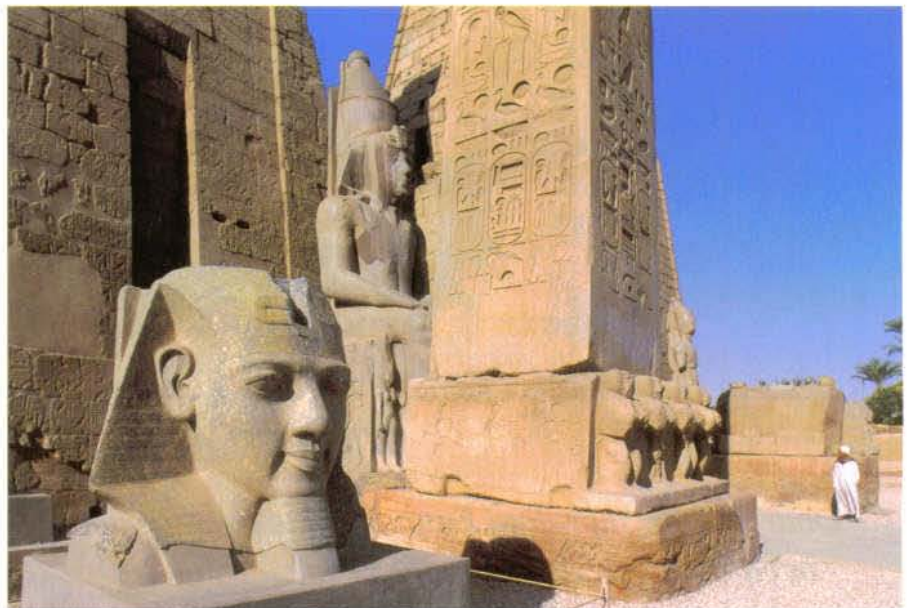
Cea mai mare parte a populației Egiptului trăiește pe teritoriul îngust, dar foarte fertil al Nilului. În perioada anuală de prosperitate (august-septembrie) fluviul inundă valea în apropiere de Asuan cu 8.500 metri cubi de apă pe secundă, ceea ce face posibilă cultivarea plantelor furajere și a recoltelor pentru iarnă.

Cea mai mare parte a populației Egiptului trăiește din agricultură. Încă de la construirea Barajului de la Asuan recoltele sunt mai ușor de prevăzut, iar condițiile de viață pe valea Nilului s-au îmbunătățit considerabil. Barajul colosal acționează ca un regulator al inundațiilor și direcționează surplusul apelor către Lacul Naser.

În decursul a 30 de ani, populația Egiptului a suferit consecințele războiului. Prin urmare, a crescut nevoia de alimente.

CLIMĂ

Pe țărmul mediteranean este caldă și blândă (fluctuații reduse de temperatură: în ianuarie +13,5°C, în august +26°C). În interiorul țării este foarte fierbinte și uscată (cele mai ridicate temperaturi depășesc +41°C). Furtuni de nisip, primăvară obișnuită: timp de două ore temperatura poate atinge 20°C.

Statuia lui Rames al II-lea din celebrele ruine de la Luxor.

CAIRO

Centrul lumii arabe

Piața Salah el-Din și Moscheea Sultanului Hassan (construită între anii 1356-1363), vedere dinspre citadelă. În partea dreaptă, Moscheea Al Rifai din anul 1869.

Importanța și bunăstarea orașului Cairo au fost determinate de așezarea sa strategică la răscrucea unor importante drumuri comerciale, în inima lumii arabe.

CE MERITĂ VĂZUT

Cairo musulman cu Citadela sa, Cairo creștin cu bisericile copte, Muzeul Egiptean care ascunde comorile lui Tutankamon, Piramidele din Giza aflate în apropiere, Memphis.

PE SCURT

- Capitala Egiptului
- Limbi: arabă (limbă oficială), engleză, dialecte locale
- Moneda: lira egipteană
- Religie: islamism (92%), creștinism de orientare coptă
- Fluviu: Nil
- Metrou
- Aeroport internațional: Heliopolis

ECONOMIA

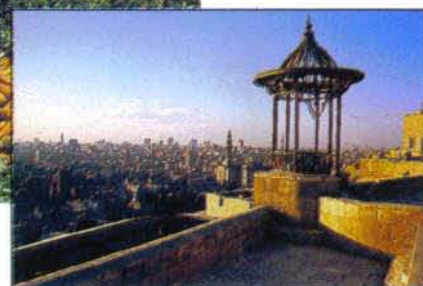
Industria: metalurgică, de mașini electrice (mijloace de transport), chimică (producția de cauciuc), alimentară (tutun). Servicii (comerț, administrație, finanțe).

CLIMĂ

Tropicală. Veri fierbinți și secetoase, cu temperaturi care variază în iulie între 24°C și 41°C. Ierni blânde și însoțite cu precipitații reduse. Temperatura medie în ianuarie variază între 9°C și 19°C.

În bazarul din Cairo poți cumpăra cele mai exotice fructe și legume.

Citadela oferă o vedere ideală asupra Vechiului și Noului Cairo.

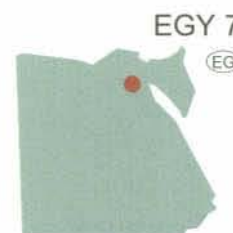
Cairo nu a fost construit din întâmplare pe malul Nilului, locul pe care îl ocupă astăzi, la înălțimea insulelor Gezira și Roda, facilitează traversarea fără probleme a fluviului. Conducătorul arab Amr Ibn-el-As a cucerit cetatea bizantină ridicată aici în anul 642. Tabăra sa militară s-a transformat treptat în noua capitală a țării deja arabizate și a primit numele de Al-Fustat (în prezent Vechiul Cairo). Cuceritorul a construit aici prima moschee din Egipt. În secolele care au urmat, autoritățile din Cairo, în frunte cu dinastiile Ayyubizilor și Mamelucilor, au acordat o deosebită atenție dezvoltării și înfloririi orașului. În secolul XIV, Cairo emana o frumusețe irezistibilă pen-

tru intelectualii și pe artiștii din lumea întreagă. Încă de pe atunci, acesta era un mare oraș, îmbogățit de pe urma comerțului cu mirodenii și presărat cu moschei și palate opulente.

Islamul continuă să joace un rol decisiv în Egipt, dar țara și capitala sa se deschid tot mai mult către Vest. Călătorul nu poate să nu observe imediat contrastele puternice care domnesc în Cairo: aici lumea arabă se întâlnește cu influențele apusene.

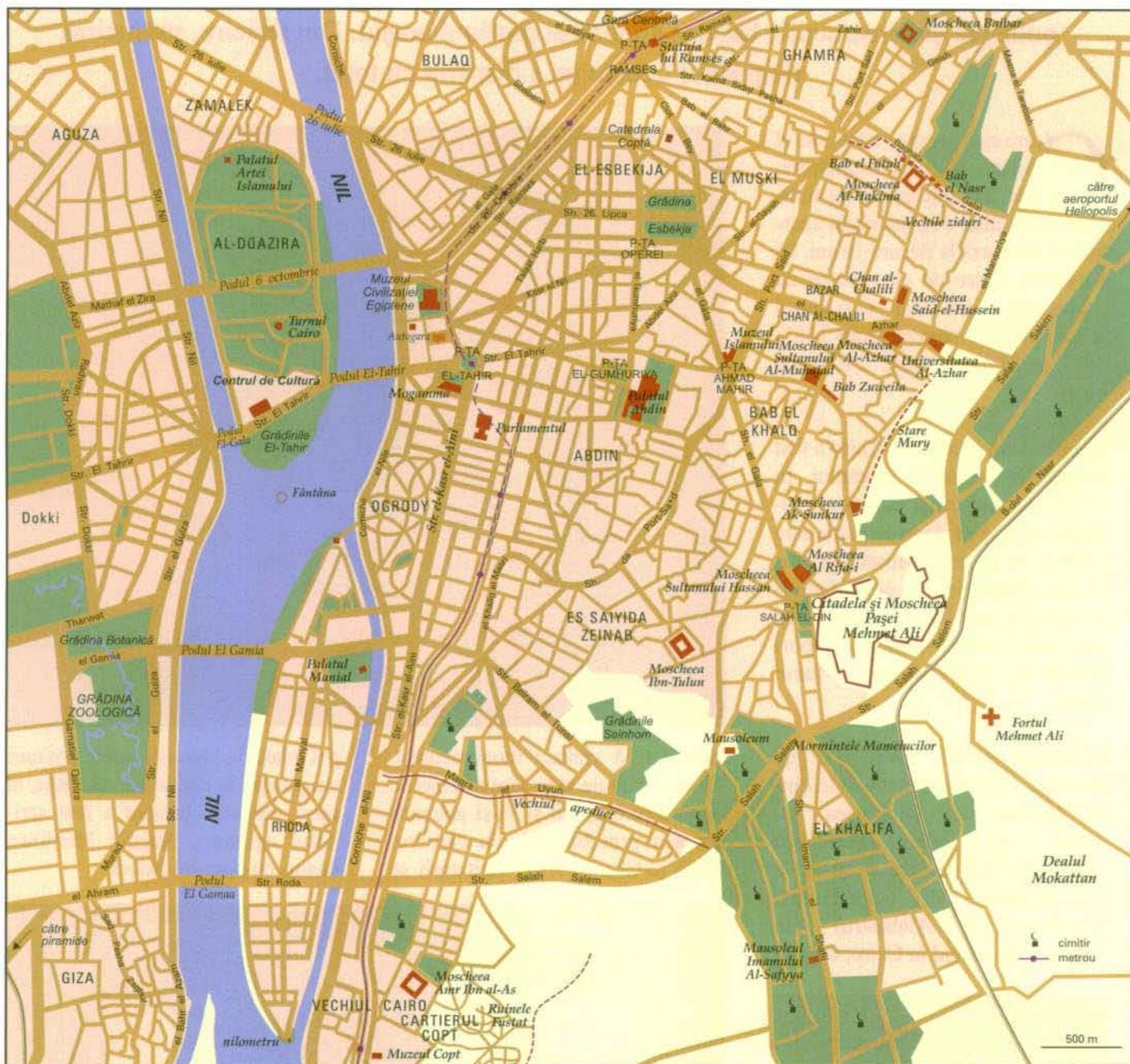
CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. În antichitate, cel mai important oraș din Egiptul de Jos era Memphis, înființat în mileniul III î.Ch. Ruinele sale transformate în muzeu în aer liber se află la numai 24 de kilometri la sud de Cairo.
2. Pentru a obține o diplomă eliberată de Universitatea Islamică de pe lângă Moscheea Al-Azhar trebuie să studiezi 17 ani.
3. La înființare, Cairo a primit numele de „Al-Qahirah”, adică „Învingătorul”.
4. Descoperirile arheologice din 1980 au demonstrat faptul că egiptenii cunoșteau tehnica tiparului încă de pe vremea Dinastiei Fatimizilor, cu 4000 de ani înaintea europenilor.

CAIRO

PLANUL ORAȘULUI

Deși tradițiile sale nu datează din antichitatea ale cărei vestigii sunt omniprezente în Egipt, cea mai mare metropolă a Africii și a Orientului Apropiat rămâne, de secole, centrul cultural, și nu numai, al lumii arabe. Piramidele din Giza, care, împreună cu orașul Cairo, formează un uriaș organism urban, exponatele din Muzeul Cairo și statuia lui Ramses din fața Gării Centrale stau mărturie a strălucirii vremurilor demult apuse. În schimb, moscheile, bazarele și zgârie-norii moderni de pe malul Nilului alcătuiesc lumea arabă contemporană.

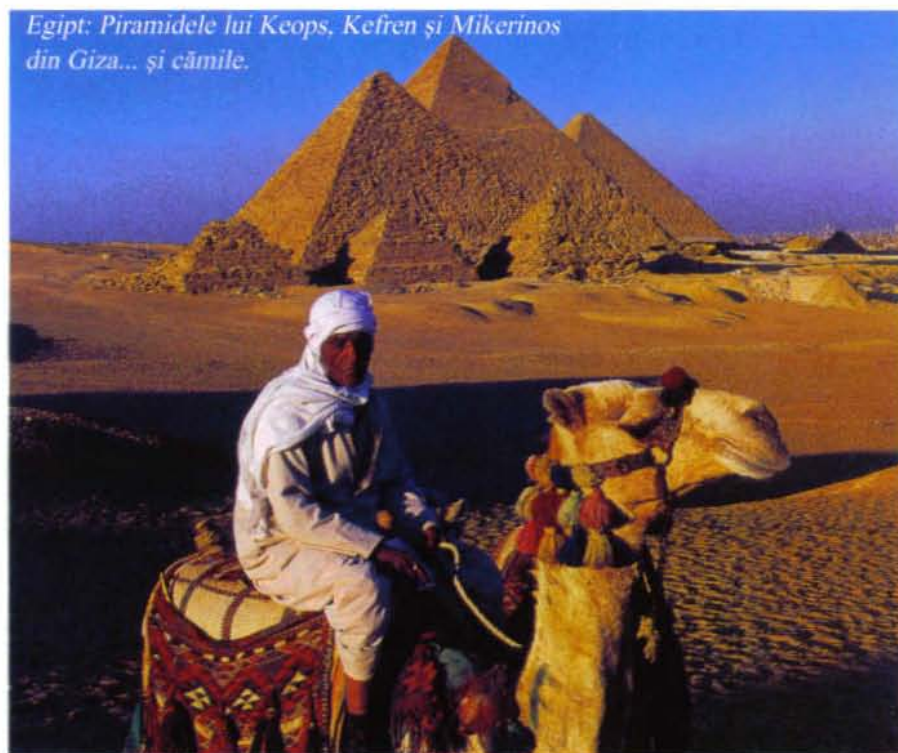
Cel mai islamic dintre orașele arabe

Frumusețea orașului Cairo a atras laudele călătorilor de câteva secole, când aceștia îl numeau „mama lumii”. De atunci, el a suferit numeroase schimbări: suprapopularea, poluarea și construcțiile haotice au marcat profund orașul. Din fericire, strălucirea timpurilor trecute nu a dispărut cu totul.

Cairo este cel mai mare oraș al Africii. Potrivit estimărilor, aici locuiesc peste 16 milioane de locuitori, iar numărul acestora se dublează la fiecare 10 ani. Să nu uităm: Cairo nu este numai un „colos al Lumii a Treia”, ci și orașul în care au luat naștere, între 1382-1517, celebrele povești „1001 de nopți”.

Începând din secolul X, Cairo a fost principalul centru al islamului. În 972 a fost construită moscheea Al-Azhar, iar în 988, Universitatea care aparține de aceasta. Moscheea este, de peste 1000 de ani, centrul spiritual pentru studiul și interpretarea islamului, precum și cel mai important locaș de învățământ al lumii arabe.

În Cairo există peste 500 de moschei. Cele mai remarcabile dintre acestea sunt Moscheea Al-Azhar, Al Rifai, Moscheea Sultanului Hassan precum și cea a lui Mehmet Ali (supranumită Moscheea de Alabastru) din Citadelă. Poposind în Cairo, nu este

Egipt: Piramidele lui Keops, Kefren și Mikerinos din Giza... și cămile.

suficient să vizitezi monumentele. Turistul trebuie să se lase pătruns de atmosfera orașului și să-și petreacă noaptea prin bazarul din cartierul Chan al-Chalili. Aici, vizitatorii se

pot relaxa în fața unei cafele și a unei narghilele, în cafeneaua Al Fisha, al cărui oaspete constant a fost scriitorul egiptean, Naguib Mahfouz, distins cu premiul Nobel.

Anubis, expozat în formă de șacal, aparținând tezaurului lui Tutankamon din Valea Regilor - civilizație egipteană din secolul XIII.

STATISTICĂ

Suprafața: 453 km²

Populația: 8,1 mil. loc.

(aglomerația urbană numără 16,2 mil. loc.)

Sporul natural: 1,88%

Densitatea populației:

17.880 loc./km² (numai în oraș)

Distanța față de Marea Mediterană:

200 km

MUS 1

MAURITIUS

Grădina Raiului

Plaje de vis înconjugate de palmieri și ape de cristal - așa arată insula Mauritius denumită de poetul francez Baudelaire "Grădina Raiului".

Numele Mauritius este universal cunoscut datorită celui mai celebru timbru poștal din lume. Trebuie menționat și faptul că insula însăși este un adevărat paradis în oceanul Indian.

ECONOMIA

Agricultura: 94% din suprafața insulei este acoperită de culturi de trestie de zahăr, ceai, orez, fructe, tutun. Creșterea animalelor: bovine. Industria: farmaceutică. Turism

Insula Mauritius a devenit celebră datorită unui timbru poștal, la care visează fiecare filatelist din lume. Timbrul numit "Mauritius albastru" a fost emis în fosta colonie britanică, în 1847. Până astăzi s-au păstrat doar 12 exemplare estimate de colecționari ca fiind cele mai valoroase din lume. Faima se datorează greșelii gravorului: în timp ce grava plăcile, Joseph Barnard avea în fața ochilor sigla atârnată deasupra oficiului poștal. Astfel, în loc de

CE MERITĂ VĂZUT

Port Louis (piața), Curepipe (clădirile din epoca colonială), atelierele de artizanat (măști, bijuterii, îmbrăcăminte), Pamplemousses (grădina botanică), Casela (rezervația de păsări), cascada Rochester, plajele albe.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Cel mai îndrăgit dans popular din insula Mauritius este "siga", adus de sclavii din Africa.
2. De Mauritius se leagă povestea unei perechi de eroi romantici: Paul și Virginia. Istoria lor emoționantă vorbește despre noblețea dragostei în acest paradis neatins de civilizație.
3. În anii 1891, 1893 și 1899 pe insulă au izbucnit epidemii de holeră care au decimat populația.
4. Din punct de vedere al industrializării, Mauritius se situează pe locul 4 între cele 52 de țări africane.

cuvintele "Post paid" (franco) a aplicat pe timbru inscripția "Post Office". Astăzi locuitorii insulei îi sunt recunoscători gravorului distrat. Datorită lui, timbrele cu efigia reginei

britanice Victoria au făcut insula celebră.

Frumusețea acestei insulițe din largul coastelor estice ale Africii din Oceanul Indian a fost slăvită de scriitori renumiți, cum ar fi Charles Baudelaire și Mark Twain. Cel din urmă avea să spună că Dumnezeu a creat în Mauritius al doilea rai.

Într-adevăr, insula este de vis: soare, nisipuri albe, lagune limpezi ca de cristal, plaje minunate care se întind pe kilometri întregi și păduri de palmieri. Deși aceste atuuri ale insulei nu mai sunt de mult un secret, pentru moment, Mauritius este ocolit de invazia turiștilor.

MAURITIUS

HARTA FIZICĂ

Cea mai mare parte din podișurile din Mauritius este destinată culturilor, în special de trestie de zahăr, care au înlocuit flora originală. Aceasta nu îi deranjează însă pe turiști, care continuă să viziteze insula cu plăcere.

Un curcubeu de culturi

Atmosfera specifică a insulei este rezultatul unei liniști sufletești tipic asiatice și a stilului de viață francezesc. Ironic, steagul britanic a fluturat deasupra insulei un timp mult mai îndelungat decât cel francez.

Istoria insulei Mauritius este istoria cuceririlor coloniale europene. Primii sosiți au fost navigatorii portughezi, în anul 1507. Au denumit-o "Insula Lebedă", după o specie (acum dispărută) de păsări asemănătoare lebedelor. O sută de

ani mai târziu au ajuns aici corăbiile Companiei Indiilor de Est. În onoarea guvernatorului Moritz von Nassau olandezii au numit insula "Mauritius". După exploatarea intensivă a pădurilor uriașe de abanos, olandezii au părăsit Mauritius în 1970.

STATISTICĂ

Suprafața: 2.040 km²

Populația: 1,2 milioane (68% de origine indiană, 27% creolă, 3% chineză, 2% europeană).

Densitatea populației: 569 locuitori/ km²

Cel mai înalt vârf:

Piton de la Petite Rivière Noire (827 m)

Lungimea coastei: 217 km

De Mauritius aparține insula Rodrigues (500 km la est) cu o suprafață de 110 km²

Cinci ani mai târziu insula a intrat sub stăpânirea francezilor care intenționau să deschidă aici o bază destinată luptei pentru stăpânirea piratilor din Oceanul Indian. Pentru francezi, Mauritius a devenit "Insula Franței" ("Ile de France"). Sub conducerea lor, mii de sclavi cultivau aici trestie de zahăr. Abolirea definitivă a sclaviei a avut loc abia în perioada britanică, în 1835. Insula a obținut independența în cadrul Commonwealth-ului britanic în 1968.

Populația insulei a rămas însă credincioasă limbii franceze și stilului de viață francez iar Parisul e considerat de autohtoni drept "buricul pământului". În prezent, Mauritius este un curcubeu de culturi și grupuri etnice de origine indiană, creolă, franceză și chineză. O dovadă în acest sens este steagul național în 4 culori (roșu, albastru, galben și verde).

PE SCURT

- Insulă la oceanul Indian (880 km la Est de Madagascar)
- Independentă din 12 martie 1968. Membră a Commonwealth-ului britanic
- Capitala: Port Louis (145.000 de locuitori)
- Împărțită în cinci districte: Plaines-Wilhelms, Moka-Flacq, Pamplemousses-Rivière du Rempart și Grand-Port-Savane
- Limba : engleză (limba administrativă), franceză, creolă, bhojpuri (dialect indian)
- Religie: hinduism 50%, creștinism 31%, islamism 16%, budism 3%
- Moneda: rupia mauritană
- Vârfurile principale: Pouce, Pieter Both, Morné Brabant
- Orașele principale: Port Louis, Grande Baie, Pamplemousses, Beau Bassin, Mahābourg, Souillac, Bānares, Curepipe
- Aeroporturi: Plaisance International Airport

CLIMĂ

Subtropicală. Din noiembrie până în aprilie este posibilă apariția cicloanelor. Temperatura aerului la țărâm: din ianuarie până în aprilie 30°C, din iulie până în septembrie (perioada rece) între 14 și 22°C.

Flora în Mauritius este extrem de diversificată. Curcubeul văzut aici poate fi simbolul multiculturalismului de pe insulă.

CIAD

De la Munții Tibesti la Lacul Ciad

În inima continentului african, departe de mări și oceane, se află Republica Ciad. Regiunile nordice ale țării sunt locuite de arabi, iar regiunile sudice, de populația de culoare. Cel mai numeros grup etnic este reprezentat de populația Sara, care se îndeletnicește mai ales cu agricultura.

Francezii, care au trasat granițele statului Ciad la începutul secolului XX, nu au urmat niciun criteriu logic. Consecințele acestui fapt sunt conflictele etnice perpetuate până în momentul de față între nordul arab și sudul dominat de locuitorii de culoare.

La sfârșitul secolului XIX, statele arabe sub stăpânirea cărora se afla Ciadul de peste un mileniu s-au destrămat. Profitând de ocazie, francezii au anexat acest teritoriu Africii Centrale, pe care o controlau deja. Ciad a rămas parte integrantă a coloniei franceze până la dobândirea independenței, în 1960. Țara era dominată de tribul Sara, atât din punct de vedere economic, cât și din punct de vedere politic. Regiunile nordice ale statului erau ocupate de arabi. La numai doi ani după câștigarea independenței, și-au făcut apariția conflictele

Producția de cereale este suficientă doar pentru nevoile interne ale țării.

STATISTICĂ

Suprafața: 1,28 milioane km²
 Populația: 9,8 milioane de locuitori
 Densitatea populației: 7 loc./km²
 Populația urbană: 25%
 Speranța medie de viață: 50 de ani pentru femei și 47 de ani pentru bărbați
 Cel mai înalt vârf: Emi Koussi (3.415 m)

PE SCURT

- Denumirea oficială: Republica Ciad
- Structura administrativă: 14 prefecturi
- Capitala: N'Djamena (721.000 de loc.)
- Limbi: franceză, arabă (limbi oficiale), limbi tribale
- Valuta: francul CFA
- Religie: animism, islam, creștinism
- Cele mai lungi râuri: Chari, Logone
- Aeroport: N'Djamena

sociale pe fond etnic. În 1963, au avut loc primele acțiuni antiguvernamentale. Rebelii musulmani nu au reușit să răstoarne guvernul președintelui Tombalbaye. Cu ajutorul Parisului, acesta s-a menținut la putere până în 1975, când a avut loc o lovitură de stat militară, urmată de un război deschis între Frontul de Eliberare Națională a Ciadului (Frolinat), reprezentantul nordului musulman, și sudul creștin-animist care dominase în trecut țara.

În 1978, după multe runde de negocieri, a fost creat un guvern provizoriu. Sarcina acestuia era calmarea conflictelor tribale și obținerea unității naționale. La conducerea noului cabinet s-au aflat doi

dintre liderii Frolinat - Hissene Habré și Goukouni Oueddei. Rivalitatea dintre aceștia a condus la destrămarea Frontului și la căderea guvernului. Libia s-a amestecat și ea în conflict, de partea lui Oueddei. Kaddafi conta pe victorie și urmarea unirea teritoriilor Ciadului și Libiei sub conducerea sa. Oueddei a refuzat, însă, să colaboreze. Habré a folosit conflictul în folosul său. Cu ajutor militar din partea SUA și a Franței, el a intrat în capitală, în iunie 1982, și s-a proclamat președinte. Anii '80 au decurs sub semnul conflictelor interne și internaționale. În 1994, armele au fost, într-un final, predate.

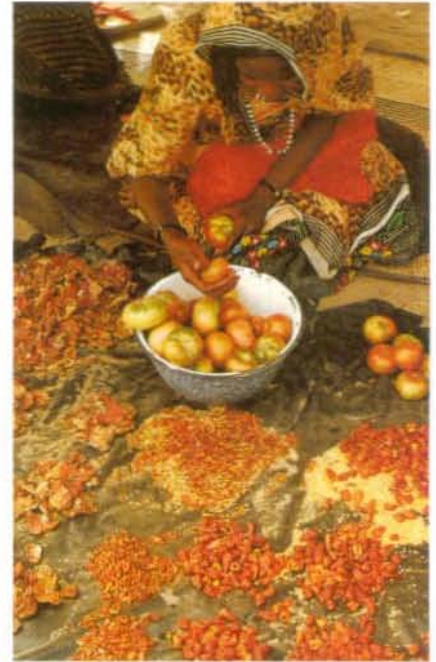
CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. În secolul IX, triburile arabe controlau regiunea din jurul Lacului Ciad. În perioada de înflorire a statului Kanem, Ciadul a fost parte integrantă a unuia dintre cele mai mari imperii ale Africii.
2. Depresiunea Ciadului este una dintre cele mai adânci din Africa. Aceasta cuprinde și terenurile de dincolo de granițele Ciadului (mai ales la est, în Sudan)
3. Populația Ciadului folosește peste 120 de limbi și dialecte diferite.

CIAD

HARTA FIZICĂ

Mirodenii și legume în piața din Chadra.

CLIMĂ

Climă tropicală deșertică la nord și tropicală la sud. Temperatura medie în N'Djamena variază între +24 și +39°C. Cantitatea de precipitații anuale variază între 20 și 750 mm.

Deșertul la nord, savana la sud. Acesta este numai unul dintre criteriile care divizează țara în două zone. Alte criterii sunt clima diferită, vegetația și populația, arabă la nord și de culoare la sud.

În ținutul secetei

Războiul civil îndelungat, seceta urmată de inundații și, în final, invazia lăcustelor au aruncat populația Ciadului într-o sărăcie lucie și au făcut țara dependentă de ajutorul extern.

Ciadul este un exemplu tipic de țară slab dezvoltată. Doar 25% din populație locuiește în orașe. Jumătate din cetățeni nu au împlinit încă 15 ani, iar speranța medie de viață este de doar 47 de ani. În statul cu o suprafață de câteva ori mai mare decât cea a României locuiesc doar 9,8 milioane de oameni. Ciadul este foarte înegat populat. Majoritatea locuitorilor s-au stabilit în Depresiunea Ciadului și pe malurile râului Chari. La nord, populația se concentrează în jurul oazelor sau duce o viață nomadă. Baza economiei este reprezentată de culturile agricole primitive, mai ales de manioc, mei, trestie de zahăr și alune. Locuitorii regiunilor nordice ale țării se ocupă în principal cu creșterea vitelor. În zonele mai fertile din preajma lacului Ciad se cultivă bumbacul. Veniturile din vân-

zarea bumbacului reprezintă 40 % din valoarea exportului. Această dependență a economiei de o sursă unică de valută a condus de multe ori în istoria Ciadului la crize financiare, provocate de prăbușirea prețului bumbacului pe piața mondială.

Prin Lacul Ciad trece granița cu Nigeria, cu Camerunul și cu Nigerul. În apropiere de vărsarea râului Chari în lac se află capitala Ciadului, N'Djamena (fostul Fort Lamy). Pescuitul este un element important al economiei în aceste ținuturi. În perioada ploilor, Lacul Ciad se revarsă în mod regulat. Pe timp de secetă, dimensiunile lacului se înjumătățesc în comparație cu perioada precipitațiilor.

În nordul Ciadului se află regiunile deșertice ale Saharei acoperite de

ECONOMIA

Agricoltura: culturi de bumbac, mei, manioc, trestie de zahăr, alune de pământ, creșterea vitelor. Pescuitul. Industrie slab dezvoltată.

ierburi sărace sau total lipsite de vegetație. Doar în masivul Tibesti (cel mai înalt munte din țară) poate fi întâlnită o floră ceva mai bogată, cu vegetație mediteraneană. Mai spre sud, se întind savanele cu baobabi și salcâmi. Cu cât se înaintează mai adânc în inima țării, cu atât vegetația savanei devine mai abundentă. În regiunea care cuprinde Depresiunea Bodélé trăiesc elefanți, girafe, rinoceri și lei. Aici se află majoritatea parcurilor naționale și a rezervațiilor naturale.

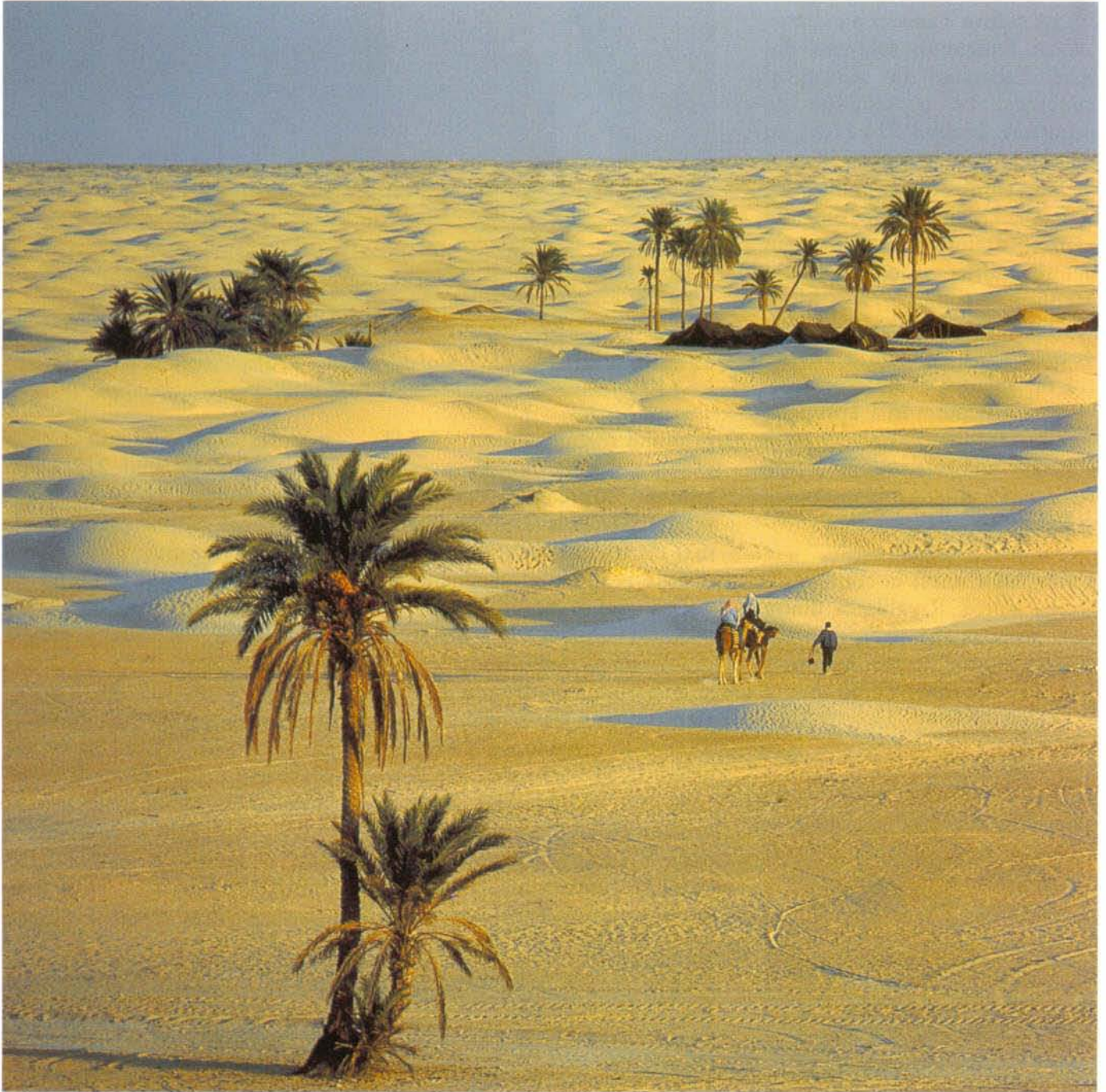

Rămășițele unui tanc în Ciad

TUNISIA

Balconul Africii

Prin regiunile pustii ale Tunisiei, la sud de Munții Dahar, se călătorește de secole cu ajutorul cămilelor.

În apropiere de Tunis se află ruinele Cartaginei. În perioada antică, aceasta a fost centrul unuia dintre cele mai mari imperii din bazinul Mării Mediterane. Pe vremea lui Hannibal, Cartagina aproape a învins atotputernica Romă.

În preajma anului 1.100 î.Ch., pe coasta Tunisiei au debarcat fenicienii, originari din zona Libanului de astăzi, și cunoscuți ca o seminiție de negustori. În anul 814 î.Ch., au pus temeliiile Cartaginei, care a devenit capitala posesiunilor lor apusene. La scurt timp, orașul a căpătat statutul de important centru militar și comercial în regiunea sudică a Mării Mediterane. Datorită situației geografice, Cartagina a avut și rol de apărare a orașelor feniciene ridicate în apropiata Sicilie. Influența Cartaginei a cuprins coastele nordice ale Africii și a ajuns până în Spania și Sardinia.

Cartagina a intrat în conflict cu Roma antică. Rivalitatea dintre cele două puteri pentru supremația asupra lumii antice a provocat trei războaie. În timpul

La începutul secolului XX, orașul de provincie Al-Hammamat, pe coasta de nord-est a Tunisiei, a constituit o sursă de inspirație pentru mulți artiști.

primului război punic (264-241 î.Ch.), Cartagina a pierdut aproape întreaga Sicilie în favoarea Romei. Treizeci de ani mai târziu, aceasta aproape și-a distrus redutabilul dușman. Al doilea război punic a început când Hannibal a traversat granița de pe râul Ebro în Spania și a pornit marșul spre Roma. Armata lui Hannibal număra 38.000 de pedestrași, 8.000 de călăreți și 37 de elefanți. Celebrul strateg și-a condus armata mai întâi peste Pirinei, apoi peste Alpi, cauzând pierderi importante unităților

romane, cu mult mai numeroase. În anul 212 î.Ch., când Roma supusese deja numeroase popoare rebele, la porțile orașului a apărut Hannibal - eveniment unic în istoria imperiului. Acesta nu s-a decis însă să atace orașul. Armata cartagineză a fost respinsă iar în 202 î.Ch. a primit lovitura de grație în apropiere de Zama, în Tunisia de astăzi. Hannibal a fugit în Siria iar în timpul celui de-al treilea război punic (146 î.Ch.) Cartagina a fost distrusă și supusă Imperiului Roman.

◆ CLIMĂ

Mediteraneană la nord și tropicală secetoasă la sud. În Tunis, temperatura medie atinge +10°C în ianuarie și +26°C în iulie.

ECONOMIA

Turism. Minerit: fosforite, petrol, zăcăminte de fier. Agricultură: culturi de măslini, viță de vie, citrice, curmale. Pescuit. Industria: ușoară (textilă), a lemnului (hârtie). Ateliere de artizanat.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Granița dintre Tunisia și Libia a fost stabilită definitiv de abia în 1982. Conflictul îndelungat dintre cele două țări vecine a fost tranșat de sentința definitivă emisă de Tribunalul Internațional de la Haga.
2. Kairouan este unul dintre orașele sfinte ale musulmanilor, al patrulea ca importanță. Aici se găsește o mare și celebră moschee (Sidi Uqba).
3. Inițial, Tunisia a fost patria populației berbere a deșerturilor, care, mai târziu s-a amestecat cu arabii. În prezent, aici trăiesc puține triburi curat berbere.
4. Guvernul Tunisiei conduce o campanie extinsă pe tema planificării familiale, cauzată de suprapopularea țării.

EUROPA
CENTRALĂ
ȘI DE SUD

GRECIA

HARTA FIZICĂ

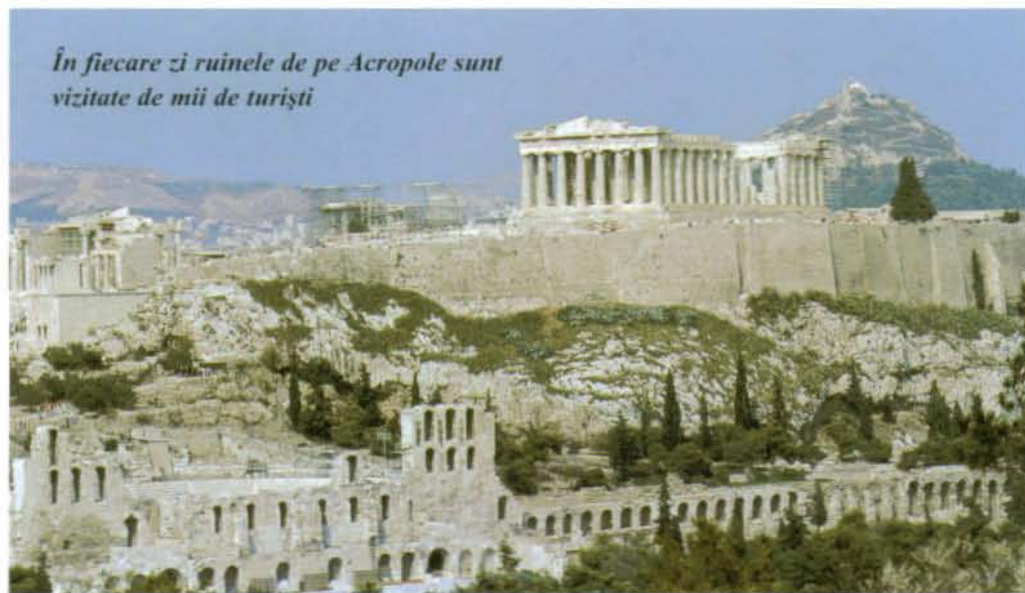
Cea mai sudică insulă a arhipelagului Cicladelor este Insula Thira sau Santorin. Insula este vizitată de turiști din toată lumea, atrași de frumusețea peisajelor și a arhitecturii.

MOȘTENIRE GREA

Raiul torturat de mulțimea turiștilor

Grecia lasă impresia că este creația naturii capricioase: în nord se prezintă ca un teritoriu unitar, continental european; în sud, însă, teritoriul ei este împrăștiat în apele mărilor. Dacă ar fi să credem în mituri, Grecia ar fi rezultatul dragostei trădate dintre zeița recoltei, Demeter, și zeul mărilor, Poseidon.

Grecia se întinde în sudul Peninsulei Balcanice. Țărmlul ei este brăzdat de numeroase golfuri. Golful Corint desparte partea continentală a țării de Peloponez, care este legat de Grecia continentală numai printr-o fâșie îngustă de pământ. În acest loc îngust a fost săpat (în 1893) Canalul Corint.

În fiecare zi ruinele de pe Acropole sunt vizitate de mii de turiști

Greciei îi aparțin 1.300 de insule, dintre care numai 250 sunt locuite. Ele pot fi contemplate din vapoarele de vacanță, care plutesc mai tot timpul pe apa albastră a mărilor. Puzderia de insule, alături de fațadele albe ale caselor, tavernele și specialitățile culinare grecești sunt motive pentru oricine să considere

Grecia o destinație perfectă pentru vacanță.

În ultimii ani, grecii sunt din ce în ce mai conștienți că aceste atuuri turistice sunt, de asemenea, și atuuri comerciale. În 1952, țara "zeilor" a fost vizitată de 52.000 de turiști, în 1969 – de 1.000.000, pentru ca, în 1998, să fie vizitată deja de peste 10.000.000 de turiști. Pe Acropole se vând în fiecare an 2.000.000 de bilete de intrare, iar Palatul

Regelui Minos este vizitat anual de peste 700.000 de turiști. În ultimele decenii, oaspeții de peste hotare "au invadat" insulele din Marea Ionică și Marea Egee, până nu de mult obiective turistice periferice ale Greciei. S-au construit hoteluri chiar și în locuri altădată nelocuite, au apărut plaje permanent pline de turiști veniți în vacanță.

Totuși, acest regat al soarelui și al turiștilor nu se compune doar din ruine antice și plaje albe. Grecia are și sate înghesuite în Munții Peloponezului. Atena este acoperită de un smog dens și galben, iar pescarii, în ciuda progresului și a veniturilor obținute din turism, nu vor să renunțe la viața tradițională și liniștită pe care o duc.

STATISTICĂ

Suprafața: 131.957 km²

(insulele: 25.000 km² din care 257 km² nelocuite)

Locuitorii: 10,9 mil.

Densitatea populației: 81 loc./km²

Vârfurile muntoase cele mai înalte: Olimp 2.917 m

Țărmuri: 15.020 km

(din care 4.000 km continentali)

Are graniță cu: Albania, Bulgaria, Turcia și F.Y.R.O.M.

CE MERITĂ VĂZUT

În nord: Mănăstirea Meteor Delfi, Atena, Acropole cu Partenonul, Odeon, Stadionul Olimpic, Muzeul Național de Arheologie, Capul Sunion, Peloponez cu Mice-ne, Epidaur, Olimpia și Mistra, Cicladele: Delos și Santorin, Rhodos, Creta și Corfu

TUN 3

TN

TUNISIA

HARTA FIZICĂ

Tunisia este cea mai mică țară dintre țările desemnate tradițional sub denumirea de Maghreb (maghreb desemnează în limba arabă locul unde apune soarele). Acest nume a fost dat țărilor arabe din Africa de Nord situate la vest de Peninsula Arabică.

Poarta lumii arabe

În Tunisia, europenilor le vine mai ușor să se obișnuiască cu lumea arabă. Capitala țării, Tunis, este puternic europeanizată iar pe coastă vin mulți turiști, deși viața este pătrunsă de spiritul islamului.

Tunisia este situată în Africa de Nord, lângă Marea Mediterană. Pe țărmul ei cresc stejari de plută, măslini și tufiguri de măracini. Agricultură este elementul de bază al economiei tunisiene. Culturile ocupă terenurile fertile de lângă mare și regiunile de pe malul râului Medjerda, unica apă curgătoare din țară care nu seacă în timpul anului și este folosită pentru irigații. Tunisia ocupă locul doi în

lume ca exportator de ulei de măsline. Extracția de fosforite și turismul aduc și ele contribuții importante la bugetul țării. Peste două treimi din populația Tunisiei trăiesc în regiunile de lângă mare. În deșerturi, la sud de munții de calcar Az-Zahr, se aventurează numai caravanele de nomazi. Partea nordică a țării cuprinde lanțurile muntoase ale Atlasului și ale Saharei. Ambele regiuni sunt separate de un lanț de lacuri sărate numite șoturi; cel mai mare dintre acestea este Marele Șot.

Această țară micuță înghesuită între doi mari vecini - Algeria la vest și Libia la nord - este percepută ca fiind țara cea mai deschisă spre lume dintre statele arabe. În capitală se observă îmbinarea originală dintre lumea Occidentului și cea a Orientului: în cartierele moderne ale orașului domnește o atmosferă franceză, în timp ce în bazare și în labirintul de străduțe din vechiul oraș (medina) se simte farmecul lumii arabe. Datorită apropierii Vechiului Continent și a bunei organizări a plajelor și a insulelor mediteraneene (dintre care cea mai mare este Djerba), Tunisia este vizitată de mulți europeni. De aceea, primul președinte al țării, Habib Burguiba, a numit-o „balconul Africii”.

La începutul secolului XX Tunisia a atras pictori de renume: peisajele neobiș-

nuite și farmecul culturii arabe acționau asupra acestora ca un magnet. Aici au pictat, printre alții, Paul Klee, Louis Moilliet și August Macke.

CE MERITĂ VĂZUT

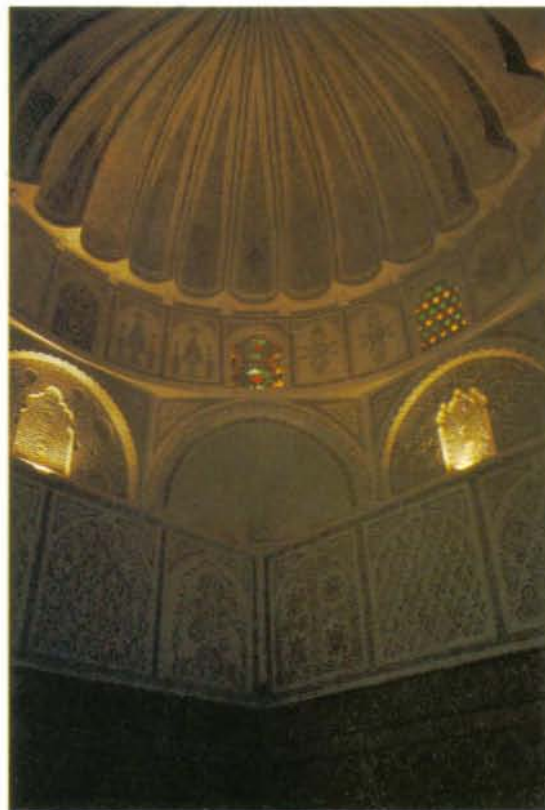
Tunis (moscheea Kashba, medina, Marea Moschee, Muzeul Național Bardo), Cartagina (Muzeul Național de Arheologie, Parcul Arheologic cu Termele lui Antoniu), Al-Hammamat, Kairouan (moscheea)

PE SCURT

- Denumirea oficială: Republica Tunisiană
- Structura administrativă: 24 de guvernorate
- Capitala: Tunis (1,9 milioane de locuitori)
- Limbi: arabă (limbă oficială), franceză
- Religia: islam
- Cele mai mari orașe: Sfax, Sousse, Bizerta
- Cel mai mare lac: Marele Șot
- Cel mai lung râu: Medjerda
- Aeroport: Tunis-Le-Carthage

STATISTICĂ

Suprafața: 164.418 km²
 Populația: 10 milioane locuitori
 Densitatea populației: 60 loc./km²
 Sporul natural: 0,99%
 Cel mai înalt vârf: Jebel Chambi (1.544 m)
 Granițe: cu Algeria și cu Libia (în total 1.424 km)
 Lungimea țărmului: 1.148 km

Unul dintre cele mai frumoase monumente ale arhitecturii arabe este moscheea din Kairouan.

REPUBLICA AFRICA DE SUD

ZAF 1

De la apartheid la egalitatea în drepturi

Peisajul straniu al provinciei Transvaal ascunde cele mai importante resurse naturale ale Africii de Sud. Pe aceste teritorii, în secolul al XIX-lea, s-au stabilit burii, urmați apoi de nou-veniții din toate colțurile Africii.

Nelson Mandela: omul care a redat speranța "Promontoriului Africii"

Timp de 80 de ani Republica Africa de Sud a fost țara apartheidului, în care populația indigenă a fost constant supusă discriminărilor. De la abolirea apartheidului în 1991, liderii politici în frunte cu Nelson Mandela depun eforturi în vederea integrării populației albe și a celei de culoare.

ECONOMIA

Resurse naturale: aur (cele mai mari zăcăminte din lume, 30% din producția mondială), platină (cele mai mari zăcăminte din lume, 70% din producția mondială), cărbune, fier, crom, mangan, diamante, gaze naturale. **Agricultura:** cultivarea porumbului, a cartofilor, a trestiei de zahăr, a viței de vie (locul șapte în lume). Creșterea oilor, piscicultură. **Industria:** alimentară, textilă, metalurgică și chimică. **Export:** metale prețioase, diamante și cărbune.

Coloniștii stabiliți în teritoriile din împrejurimile orașului Cape Town (întemeiat în 1652) erau în majoritate de origine olandeză. S-au numit buri ("țărani") și au creat o limbă proprie, numită "afrikaans". În 1795, au sosit aici britanicii și au transformat țara în colonie. În 1836, mii de buri au părăsit țara și au început "marele marș" în căutare de noi așezări pentru a scăpa de sub dominația britanică. După numeroase conflicte, în 1899 a izbucnit Războiul Burilor, încheiat în 1902 cu victoria britanicilor. Cu timpul, tot mai multe republici bure au fost anexate de britanici iar în 1910 au fost grupate în Uniunea Africii de Sud cu statut de dominion în cadrul Imperiului Britanic.

CLIMĂ

În interiorul țării, clima este tropical continentală, cu diferențe mari de temperatură de la o lună la alta; pe coasta Sud-estică - clima este tropical oceanică.

Din 1911, în noua provincie a Coroanei Britanice a început introducerea sistemului de segregare rasială: populația de culoare nu avea drept de vot și nu putea deține în proprietate pământ în afara rezervațiilor; relațiile între oameni cu piele de culoare diferită erau pedepsite cu închisoarea.

Începând din 1989, guvernul președintelui de Klerk a început să se disocieze de segregarea rasială care a fost abolită în 1991. Nelson Mandela, liderul Congresului Național African (CNA), care petrecuse 26 de ani în închisoare, a câștigat primele ale-

Suricații trăiesc în stepele și semideserturile din Africa de Sud. În caz de primejdie, aceștia scot niște sunete ascuțite, prin care avertizează întreaga colonie că dușmanul este în apropiere.

geri libere la care au participat toți locuitorii republicii.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. În 1997 Nelson Mandela a demisionat din funcția de lider al CNA iar Thabo Mbeki a devenit noul președinte al țării.
2. Vechea mină de diamante "Big Hole" este cea mai adâncă "groapă" săpată de mâna omului. Se găsește la Vest de Bloemfontein, în apropiere de Kimberly și are diametrul de 463 m, circumferința de 1.600 m și adâncimea de 1.112 m.
3. În limba bantu Africa de Sud se numește "Azani".
4. Cel mai sudic punct al continentului african este Capul Acelor. Aici se găsește un far maritim construit în 1849 și o tăbliță cu inscripția : "Cel mai sudic punct al Africii".

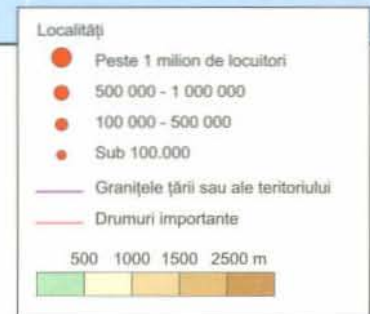
REPUBLICA AFRICA DE SUD

HARTA FIZICĂ

ZAF 3

Ocupând extremitatea sudică a continentului, Republica Africa de Sud este o țară cu un peisaj extrem de variat. De asemenea, condițiile climaterice sunt schimbătoare: de la deșerturile Kalahari până la clima de tip mediteranean pe coastele sudice.

Continentul african în miniatură

Din punct de vedere geografic, Republica Africa de Sud este reflexia întregului continent african: peisajele sunt diverse, clima trece de la mediteraneană la tropicală.

Un sat Zulu din Shakaland

Cea mai mare parte a RAS este alcătuită din podișuri: un platou cu înălțimi între 1.000 și 1.400 de metri. Coastele sale coboară abrupt spre țarm iar în centrul țării se ridică din el piscuri izolate și culmi prelungi.

Vegetația cândva bogată a RAS a suferit cumplit ca urmare a pășunatului excesiv și a incendiilor pădurilor și pământurilor. În prezent, doar 3% din suprafața țării este acoperită de păduri iar platoul central este format în principal din stepe. Numeroșii turiști care vizitează RAS după căderea apartheidului sunt atrași, de

STATISTICĂ

Suprafața: 1.219 mii km²

Populația: 42,7 milioane
(de culoare 77%, albi 11%, mulatri 9%, asiatici 3%)

Densitatea populației:

35 locuitori/ km²

Cel mai înalt vârf:

Injasuti (3.446 m)

Granițe: cu Mozambicul, Swazi, Zimbabwe, Botswana, Namibia, enclava Lesotho

asemenea, de fauna unică în lume. În cele zece parcuri naționale - cel mai mare este Parcul Național Kruger din Transvaal cu o suprafață de 20.000 km² - trăiesc elefanți, diferite specii de antilope, hiene, hipopotami și crocodili. În Mountain Zebra National Park s-a reușit reintroducerea în habitatul natural a zebrelor de munte amenințate cu dis-

pariția, în timp ce rinocerii negri și albi sunt protejați în Parcul Național Hluhluwe.

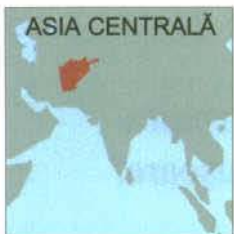
O vizită în Republica Africa de Sud trebuie să includă orașul Cape Town. Aici oceanul Atlantic se întâlnește cu oceanul Indian - de secole acest punct incită fantezia marinarilor și a călătorilor.

CE MERITĂ VĂZUT

Johannesburg (Oriental Plaza, Hillbrow, Santown City, Golden Reef City), Pretoria (monumentul Voortrekker, Union Buildings), Kimberley (Big Hole), Durban (Golden Mile, Cartierul Indian), Cape Town (Grădina Botanică, Table Mountain), Bophuthatswana, Three Rondavels (Blyde River Canyon, Transvaal), cascada Augrabie, Valea celor o mie de dealuri (Natal)

În parcul național Addo Elephant, imaginea ce alătură un elefant unui automobil nu surprinde pe nimeni.

AFGANISTAN

Războiul fără sfârșit de la poalele Munților Hindu Kush

Chipul serios al acestei fete din celebra fotografie; premiată la concursul World Press Photo, rămâne un comentariu actual asupra situației instabile din această țară.

■ Urmele lăuate de comerț pe câmpul de luptă ■

Din trecut, puterile străine și-au îndreptat privirile lacome asupra defileului Munților Hindu Kush, în speranța unor câștiguri ușoare.

Privind din avion, se observă piscurile muntoase inaccesibile ale Afganistanului, traversate de văi adânci, care fac aproape imposibil pentru vreun intrus să pătrundă în această lume neospitalieră. Însă, istoria arată că un astfel de lucru este totuși posibil: puterile străine au intervenit aici neîncetat. Mai întâi, au sosit perșii, apoi Alexandru cel Mare și armatele sale, selecuzii, arabii, britanicii și rușii, iar în prezent, trupele NATO.

Motivul principal al interesului deosebit manifestat față de această țară nepriemitoare și muntoasă este importanța strategică a Afganistanului. Toate caravanele care purtau spre Europa pietre prețioase, mătase și mirodenii erau nevoite să se strecoare prin defileul Munților Hindu Kush, dacă doreau să evite primejdioasa cale maritimă. Puterile străine erau atrase de perspectiva controlului comerțului și de

Mulți mujahedini au luptat călare împotriva ocupanților. Felul în care au rezistat forțelor militare a trezit admirația lumii întregi.

câștigurile imense generate de colectarea taxelor. Din aceste motive, Ahmad Shah Durrani a înființat aici un stat independent și s-a proclamat șah abia în 1747.

În secolul XIX, afganii au reușit să își apere independența în fața perșilor, a britanicilor și a rușilor. Statutul de

Soldați afgani

țară-tampon, care și-a menținut neutralitatea între cele două mari imperii, cel rusesc și cel britanic, a apărut Afganistanul mult mai bine decât a putut să o facă armata sa inadecvat dotată. În 1973, statul a devenit republică. Rușii au acceptat acest statut până în 1979, când au recurs la violență pentru a sprijini guvernul-marionetă de la Kabul, supus Uniunii Sovietice. În 1992, mujahedinii au preluat puterea în Afganistan. Doi ani mai târziu, pe arena politică și-au făcut apariția talibanii, grupare fundamentalistă islamică. În 1996, aceștia au cucerit Kabulul, iar în 1999 ajunseseră să controleze peste 75% din suprafața țării.

CE MERITĂ VĂZUT

Kabul, Mazar-e Sharif, Balkh, Lacul Band-e Amir, Valea Panjshir, Kandahar. În momentul de față, călătoriile în Afganistan nu sunt recomandate.

◆ CLIMĂ

Subtropicală uscată și temperată. Temperatura medie în Kabul (nordul Afganistanului) variază între -1°C în ianuarie și +23°C în august.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Unul dintre cele mai frumoase monumente ale acestei țări, două statui uriașe reprezentându-l pe Buddha, cu înălțimi de 55 și respectiv de 38 de metri, au fost distruse de talibani sub pretext că erau o insultă la adresa adepților islamului ortodox.
2. În perioada războiului civil afgan, orașul pakistanez de graniță Peshawar a devenit un înfloritor centru de trafic cu arme.
3. Afganistan este unul dintre centrele mondiale ale culturii de mac, folosit în producția opiumului.
4. În Afganistan, există două autoturisme la mia de locuitori și nu există linii de cale ferată.

AFG 3

AF

AFGANISTAN

HARTA FIZICĂ

Cea mai mare parte a teritoriului Afganistanului este ocupată de lanțuri muntoase impunătoare și de deșerturi întinse care alcătuiesc partea de nord-est a Podișului Iranian. Direcția urmată de drumurile din Afganistanul contemporan corespunde în general vechilor drumuri istorice. Călea care începe la granița cu Iranul, trecând prin Herat, Kandahar, Kabul și apoi continuând către Pakistan, face parte din șoseaua panasiatică. Șoseaua care unește Mazar-i-Sharif de orașul Kabul traversează masivul Hindukush și atinge altitudinea de 3.360 de metri în dreptul pasului Salang.

Va domni oare pacea?

După ani îndelungați de lupte, țara complet distrusă poate fi reconstruită numai datorită ajutorului oferit de comunitatea internațională.

La nord de Kabul se află Munții Hindukush care traversează deșerturi și semideșerturi și ating altitudini de peste 7.000 de metri. Puțini sunt

nomazii care, împreună cu turmele lor de cămile sau de oi, se încumetă să pună piciorul în acest ținut neprimitor și secetos, în căutare de surse de apă, atât de rare aici.

STATISTICĂ

Suprafața: 647.500 km²

Populația: 31 mil. loc.

(42% paștuni, 27% tadjici, 9% uzbeki, 12% hazarahi)

Densitatea populației: 48 loc./km²

Cel mai înalt vârf:

Nowshak (7.485 m)

Granițe: cu Iran, Turkmenistan, Uzbekistan, Tadjikistan, China, Pakistan

Analfabetism: 71%

Speranța medie de viață:

44 de ani pentru femei și 42 de ani pentru bărbați

Nomazii stăpânesc la perfecție arta montării și demontării corturilor într-o fracțiune de secundă. Viața le-a oferit câteva lecții valoroase. În Afganistan, luptele continuă de peste 20 de ani. În astfel de condiții, supraviețuirea depinde de capacitatea de a fi gata în orice moment de a fugi cât mai departe de conflictele militare.

Afganistan este țara stării de urgență. Acest stat muntos nu a mai cunoscut pacea de când armatele sovietice i-au trecut granița în 1979, în ciuda protestelor internaționale. Zece ani mai târziu, când invadatorii au trebuit să se recunoască învinși și să părăsească acest pământ inospitalier, rezistența

ECONOMIA

Agricultura: se cultivă grâul, orezul, cartofii, porumbul, bumbacul, fructele, legumele, vița de vie; creșterea cămیلelor, caprelor, oilor. Bogății naturale: cărbune, gaze naturale, uraniu, aur, cupru, fier, azbest, lazurit, crom. Ateliere de artizanat, bijuterii.

împotriva ocupantului s-a transformat într-un război sângeros între clanurile de mujahedini. Din 1997, balanța a început să se incline în favoarea talibanilor care, pe lângă capitala Kabul, controlau întinse regiuni ale țării. Milițiile fundamentalistilor au reușit să îl înfrângă pe cel mai puternic adversar al lor, Generalul Dostuma, în 1997. La o lună după atacul terorist asupra World Trade Center din New York, care a avut loc în 11 septembrie 2001, forțele NATO, sprijinite de americani și de britanici, au atacat pozițiile talibanilor, au cucerit Mazar-i-Sharif și apoi au intrat în Kabul. Istoria războiului civil din Afganistan a întors o nouă pagină. Însă, forțele guvernamentale controlează numai capitala Kabul și orașele mai mari, iar în munții inaccesibili continuă luptele cu grupurile de talibani nesupuse încă.

PE SCURT

- Denumirea oficială: Republica Islamică Afganistan
- Sistem politic: republică islamică
- Structura administrativă: 31 de provincii
- Capitala: Kabul
- Limba: pashtu (afgană), dari (persană)
- Moneda: afgani
- Religia: islamism
- Cele mai mari orașe: Kandahar, Herat, Mazar-i-Sharif, Jalalabad, Qonduz, Baghlan
- Cele mai lungi râuri: Helmand, Harirud, Amudaria, Murgab
- Aeroport: Kabul

Un simbol amăgitor: porumbei în fața Moscheii Albastre din Mazar-i-Sharif.

AUSTRALIA

Modernitate în Țara Cangurilor

Bogății naturale, agricultură dezvoltată și populație cu o educație înaltă sunt criteriile care au contribuit la bunăstarea Australiei. Atributele tehnologiilor moderne și bunăstarea unei societăți industriale au ocolit însă pe aborigenii „continentului fericit”. Aborigenii își conservă neîntrerupt vechile tradiții și obiceiuri de acum 50 000 de ani.

De la colonia condamnaților la țara industrializată

După 130 de ani de dominație colonială a Angliei, provinciile australiene s-au unit în 1901 și după cel de-al doilea război mondial și-au câștigat independența națională.

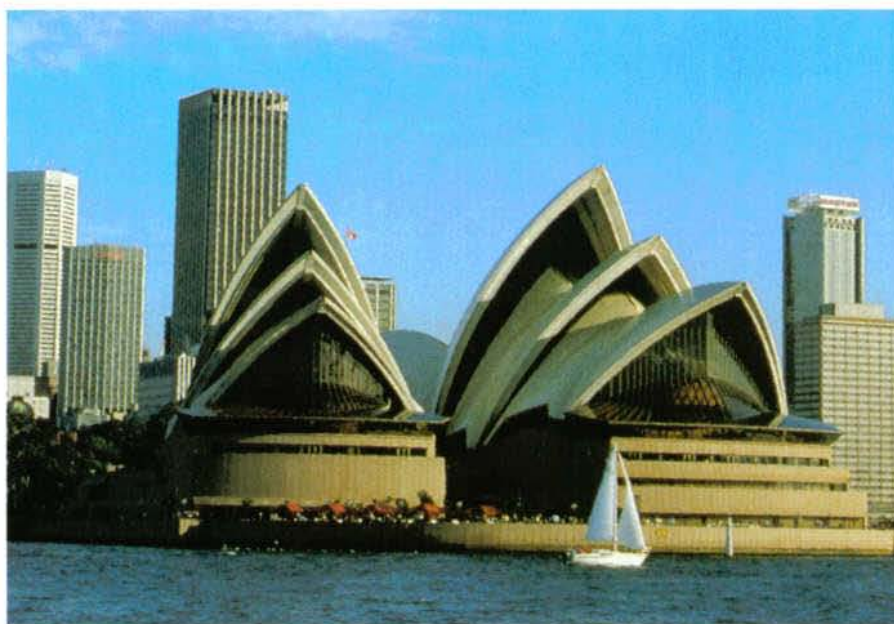
In anul 1770, pe țărmul răsăritean al Australiei ancora navigatorul englez James Cook. După ce Statele Unite ale Americii și-au declarat independența, Anglia nu mai avea nici o colonie unde să-și izoleze răufăcătorii și, astfel, a decis să-și trimită condamnații departe, în Pacific. Primul transport cu 1.500 de condamnați a ajuns în Australia în anul 1788. De atunci, localnicii au început să fie împinși din teritoriile fertile spre cele neprielnice din interiorul țării. Descoperirea aurului în anul 1851 a provocat un exod spre continentul australian. Așa a început construcția rapidă de orașe ca Sidney, Melbourne, Hobart. În timpul celui de-al doilea război mondial, Australia a încetat să mai fie izolată și a intrat în război împotriva Japoniei, fiind de partea aliaților occidentali.

CE MERITĂ VĂZUT

Sidney (Opera, Podul Porto, The Rocks), Melbourne, Marea Barieră de Corali (corali, Insula Bedarra), Atherton, Tablelands (jungla), minele de aur din Charters Towers, orașul mort Coolgardie, Parcul Național Kakadu, Ayers Rock – nu departe de Alice Springs, Tasmania: Hobart (Battery Point – cartierul din perioada colonială, precum și vechea temniță din Port Arthur).

PE SCURT

- Denumirea oficială: Commonwealth of Australia (Federația Australiană).
- Regimul politic: monarhie constituțională, membră a comunității statelor britanice.
- Conducătorul statului: monarhul britanic, reprezentat în Australia printr-un guvernator.
- Împărțirea administrativă: Șase state și două teritorii federale, în afara acestora există și așa-numitele teritorii de peste mare.
- Capitala: Canberra.
- Limba: engleză.
- Moneda: 1 dolar australian = 100 cenți.
- Religia: catolică 29%, anglicană 24%, alte religii creștine 36%.
- Cele mai mari orașe: Adelaide, Brisbane, Melbourne, Perth, Sidney.
- Cei mai înalți munți: Alpii Australieni (vârful Kościuszki 2228m), Munții Marii Cumpene de Apă.
- Cele mai lungi fluvii: Murray, Gascoyne, Flinders.
- Bogate izvoare subterane: Marele Bazin Artezian.

Clădirea Operei din Sidney, proiectată în anul 1956 de arhitectul danez J. Utzon, a devenit marca metropolei australiene. Multă vreme "Aussies", cum singuri își spun locuitorii din Sidney, au privit cu rezervă la această clădire avangardistă.

ECONOMIA

Agricultura: creșterea vitelor și a oilor (este țara care are cea mai mare producție de lână din lume), vița-de-vie și cerealele.
Bogății naturale: uleiul și cărbune brun (ponderea cea mai mare la export), cupru, bauxită (cel mai mare exportator), uraniu, țiței, gaze naturale, aur, argint, diamante.
Turismul.

AUSTRALIA

HARTA FIZICĂ

Călătorului aflat în vizită îi vine greu să-și imagineze suprafața imensă a continentului australian. Cele mai întinse sunt deșerturile și semideșerturile, teritoriile nelocuite "din centrul roșu". Așezările se află la distanțe mari unele de altele, la kilometri depărtare, precum orașele Australiei în care locuiesc între 9.000.000 și 10.000.000 de locuitori.

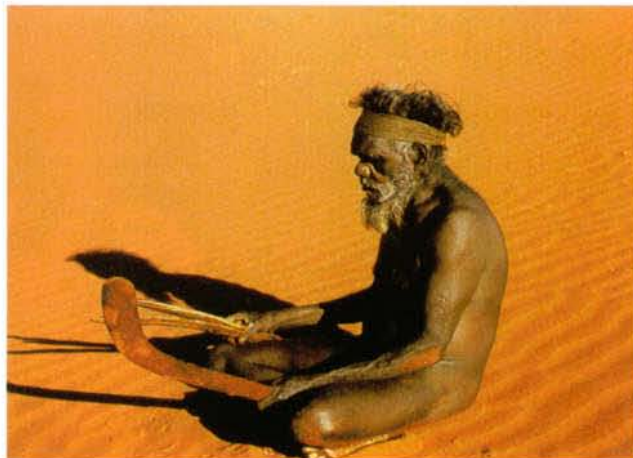
Terra australis, adică „teritoriul sudic”

Australia este singura țară care în același timp este și continent.

Australia se află poziționată în întregime în emisfera sudică, fiind considerată cel mai bătrân, mic, plat și mai puțin populat continent.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Din 1992 obținerea cetățeniei australiene nu mai este condiționată de jurământul de credință față de Coroana Britanică.
2. Statul Queensland este cunoscut ca Țara Oilor. Aici se găsesc cele mai numeroase turme de oi din lume.
3. În 2000, a avut loc Olimpiada de la Sidney.
4. În 1996, Curtea Supremă a acordat dreptul de proprietate aborigenilor pentru pământurile pe care le arendau de la stat. Astfel, aborigenii au primit 8% din teritoriul țării, 12% din teritoriu fiind proprietate privată, iar restul aparținând Coroanei Marii Britanii (în jur de 80%).

Primii locuitori ai Australiei (aborigenii) reprezintă astăzi doar aprox. 1% din populația țării.

Australia este cel mai mic dintre continentele locuite, dar ca stat este al șaselea în lume. Nu are un peisaj variat, deoarece două treimi din teritoriu sunt reprezentate de Podișul Occidental (scut cristalin) și deșerturile întinse.

La răsărit de aceste podișuri și deșerturi, între Golful Carpentaria - lacul Eyre, se găsește Marele Bazin

Artezian. Datorită apei subterane și a apei fluviului Murray, acesta este cel mai mare bazin de apă al Australiei.

De-a lungul țărmului răsăritean, de la Capul York și până în Tasmania, se întind Munții Mării Cumpene de Ape. Prelungirea lor ajunge până în provincia Noua Scoție de Sud, „Eastern Highlands” unde se află și cel mai înalt vârf al acestor munți, vârful Kościuszki (2228 m). Pe fâșia îngustă a țărmului sud-estic locuiește aproximativ 90% din toată populația Australiei.

Fauna și flora Australiei sunt neobișnuite datorită depărtării de celelalte continente. Aici cresc plante unice, trăiesc animale specifice, precum cangurul, emu și koala.

STATISTICĂ

Suprafața: 7,7 mil. km²

Locuitori: 19,7 mil.

(aborigeni 1%)

Densitatea populației: 2,6 loc./km²

Înălțimile cele mai înalte: Vârful Kościuszki (2228 m)

Cel mai jos punct: lacul Eyre-12m

Lungimea țărmului: 36.735 km

CLIMĂ

În nord este climă tropicală și subtropicală, veri umede (temperatura medie în ianuarie +29° C, în iulie +25° C). În sud climă temperată, ierni umede (temperatura medie în ianuarie +17° C, în iulie +8° C). În interiorul țării clima este deșertică.

PEKIN

Inima Statului Central

În această capitală imperială, centrul istoric al Chinei, se află legendarul Oraș intezis. În prezent acesta îndeplinește funcția unui muzeu și este accesibil vizitatorilor.

Pekin a constituit centrul uneia dintre cele mai vechi civilizații din lume. Și astăzi la fiecare pas se pot întâlni aici urme ale trecutului istoric al Chinei.

CE MERITĂ VĂZUT

Templul Cerului, Orașul Interzis, Orașul Împăratului, Pagoda Albă, Palatul de Vară al Împăratului; în afara orașului: mormintele dinastiei Ming, Zidul chinezesc

Orașul a fost înființat în jurul secolului XII îH. În epoca Împăraților Luptători (475-221 îH.) aceasta a fost capitala principatului Yan. În secolul X a îndeplinit această funcție în statul Qidan și a purtat denumirea Yan-jing. A fost încă o dată avansată la rangul de capitală în anul 1153 – de această dată cu denumirea Zhongdu. În anul 1215 hoardele mongole sub conducerea lui Czyngis-chan au cucerit orașul. În anul 1275 Pekin a fost descoperit de Marco Polo, a cărui relație cu orașul

Bicicleta a fost și este principalul mijloc de transport al chinezilor.

În piața Tian-anmen au loc defilări militare și manifestații oficiale.

frumos și bogat a produs impresii puternice europenilor.

Din anul 1421, Pekin a fost capitala împărăției Chinei, și s-a aflat sub conducerea a două dinastii: Ming (1368-1644) și Qing (1644-1911). În toată splendoarea Orașului Împăratului guvernul a hotărât proclamarea republicii în anul 1911. În anul 1927 capitala s-a transferat de la Pekin la Nankin.

În anii 1937-1945, Pekin a fost ocupat de japonezi. Vechiul statut de capitală i-a fost returnat orașului abia în anul 1949 când comuniștii, sub conducerea lui Mao Zedong, au proclamat Republica Populară Chineză.

Orașul contemporan Pekin este un centru internațional comercial-financiar, mare centru industrial și cultural-științific al țării.

STATISTICĂ

Suprafața: 16 800 km²
 Numărul de locuitori: 13,8 mil.
 Densitatea populației:
 821 loc/km²

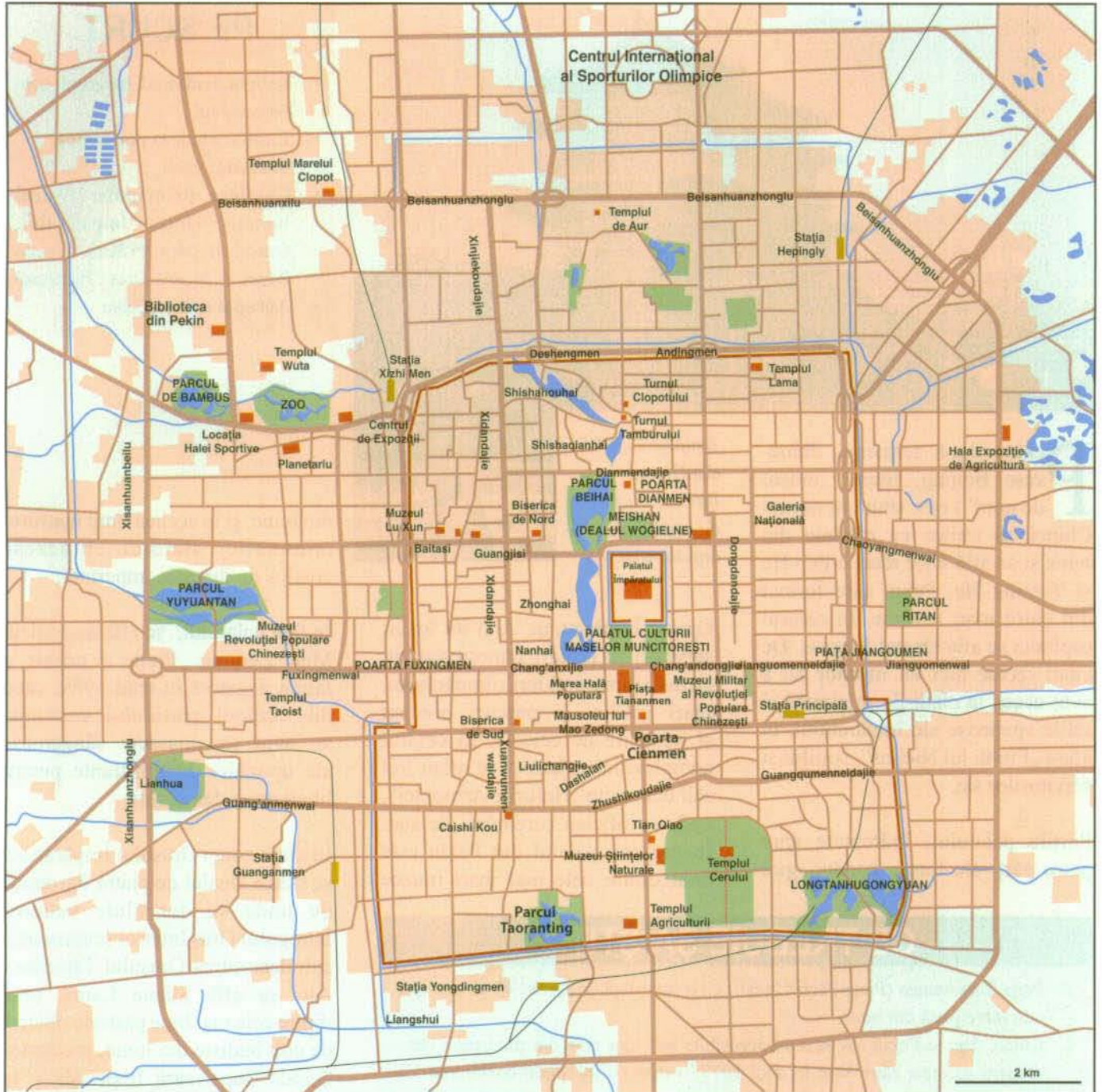
CLIMĂ

Foarte rece și ploioasă iarna, cu vânturi aduse din Mongolia; veri fierbinți. Temperatura medie în ianuarie -6° C, în iulie +25° C.

PEKIN

PLANUL ORAȘULUI

Peste două treimi din suprafața Pekinului au caracter muntos, însă cel mai vechi centru este situat în zona depresionară. Acesta se întinde pe aproape 80 km², dar reprezintă abia 0,5% din teritoriul actual al orașului

În jurul orașului interzis

În nici un alt loc din China tradiția și modernitatea nu realizează un contrast mai puternic ca în Pekin. În jurul istoricului „Palat al Împăratului” se ridică zgârie-nori și multe fabrici de producție.

Pekin (după termenul chinezesc Beijing, literal „orașul de nord”) este situat în nordul Chinei, al treilea ca mărime din lume și se află între râurile Peh He și Yunting He. Pekin este format din patru mari cartiere. În centrul capitalei se află Orașul Interzis. De cinci secole nici un muritor nu a avut acces la clădirile minunate și sălile spațioase ale împăratului, în afara „Fiului lui Niebos”, soțiilor și servitorilor săi.

Porțile palatului, îndreptate spre patru părți ale lumii, conduc spre

Templul Cerului din Orașul Interzis, locul de rugăciune al împăratului.

Orașul Împăratului. Aici au locuit servitorii de la curte și meșteșugarii, au fost situate grajdurile împărătești, mari grădini și parcuri precum și hambare de cereale. În centrul complexului palatului se aflau trei săli denumite „Holurile Armoniei”, unde se oficiau ceremonii de stat. În prezent, palatul din Pekin este unul dintre cele mai mari muzee

PE SCURT

- **Religia:** budismul, taoismul, confucianismul
- **Limba:** chineza putonghua
- **Moneda:** yuan
- **Cartiere principale:** Orașul Interzis, Orașul Împăratului, Orașul Interior (Tătar), Orașul Exterior (Marele Oraș Chinezesc)
- **Aeroport:** Tong Xian

din lume, și în același timp martorul minunăției statului chinezesc condus de dinastia imperială.

În fața palatului, se află mausoleul Mao Zedong. Piața a primit o faima negativă în anul 1989, când din ordinul partidului comunist au avut loc masacre sângeroase ale opoziției demonstrante pentru libertate și democrație.

În afara zonei Orașului Împăratului se ridică Dealul de piatră Fasonată, de unde se dezvăluie vederea întregului Oraș Interior (cunoscut și sub denumirea Orașului Tătarilor). Aici se află Sfânta Lama, unul dintre cele mai bine păstrate obiecte de cult budiste din lume, precum și Școala Superioară Imperială – în prezent biblioteca orașului. La sud se întinde Orașul Exterior, centrul economic și comercial al Chinei, care este dovada bunei conjuncturi economice a țării.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Piața Tian-anmen (Piața Păcii Cerești) cu o suprafață de aprox. 40 ha este cea mai mare piață din lume.
2. China, deci și Pekin, au devenit accesibile turiștilor abia din momentul deschiderii acesteia către Vest în anul 1977, o dată cu începutul conducerii lui Deng Xiaoping.
3. Una dintre cele mai cunoscute forme de operă a Statului Central – opera tradițională și colorată din Pekin – a fost denumită după capitala Chinei. Mai multă vreme s-a subordonat cenzurii stricte comuniste, în prezent s-a întors la forma sa de la origini.

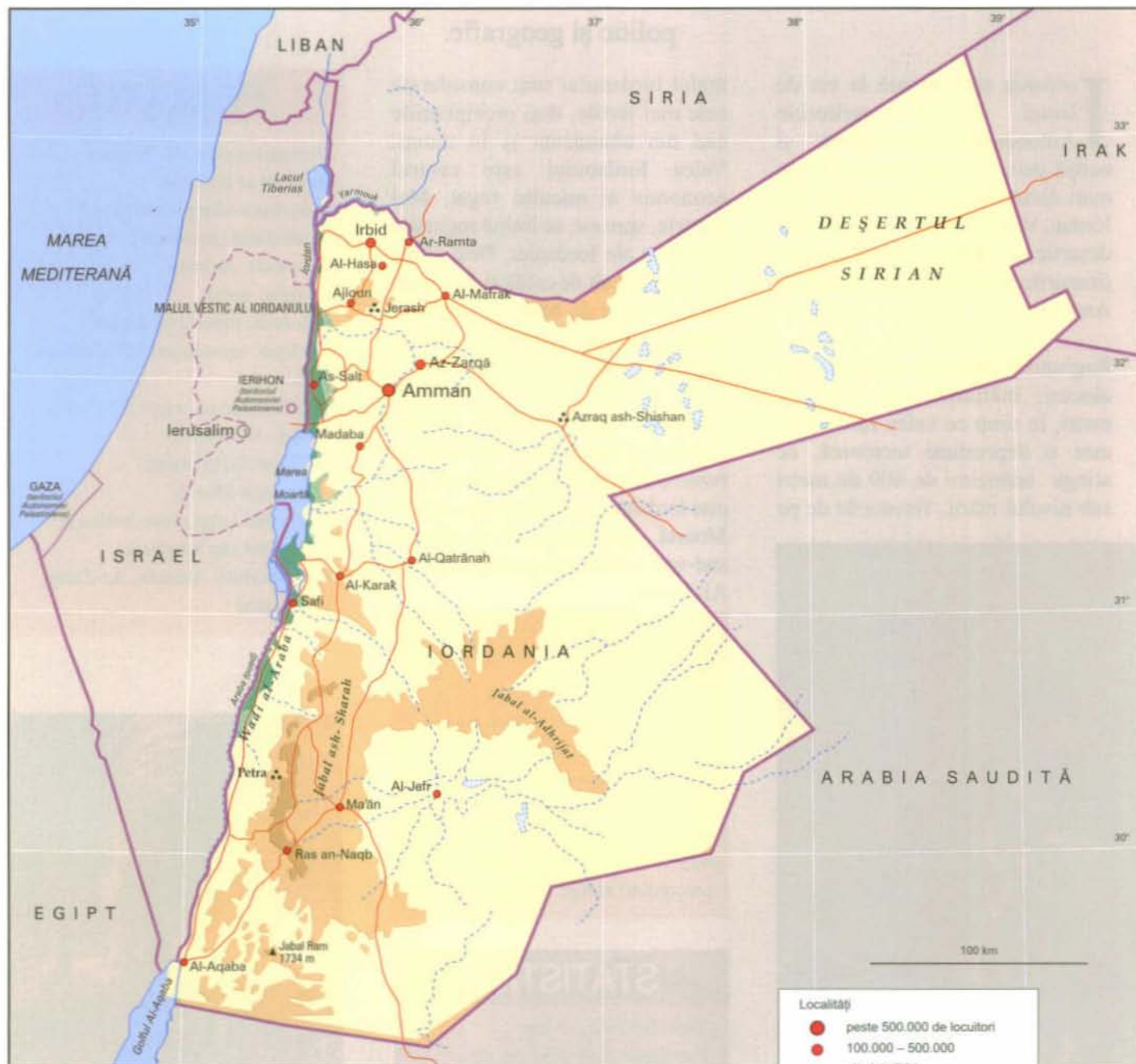

ORIENTUL
APPROPIAT

IORDANIA

HARTA FIZICĂ

JOR 3

Cea mai mare parte a teritoriului Iordaniei este acoperită de deșerturi. Numai terenurile din vestul țării, vizitate de ploi, pot fi folosite pentru culturi agricole. Cele mai frumoase recolte cresc în valea Iordanului.

Localități

- peste 500.000 de locuitori
- 100.000 – 500.000
- alte localități
- ⋯ centre istorice

— granițele țărilor
 - - - linia de armistițiu (1949)
 - - - linia de încetare a focului (1967)
 — drumuri principale

0 200 1000 1500 m

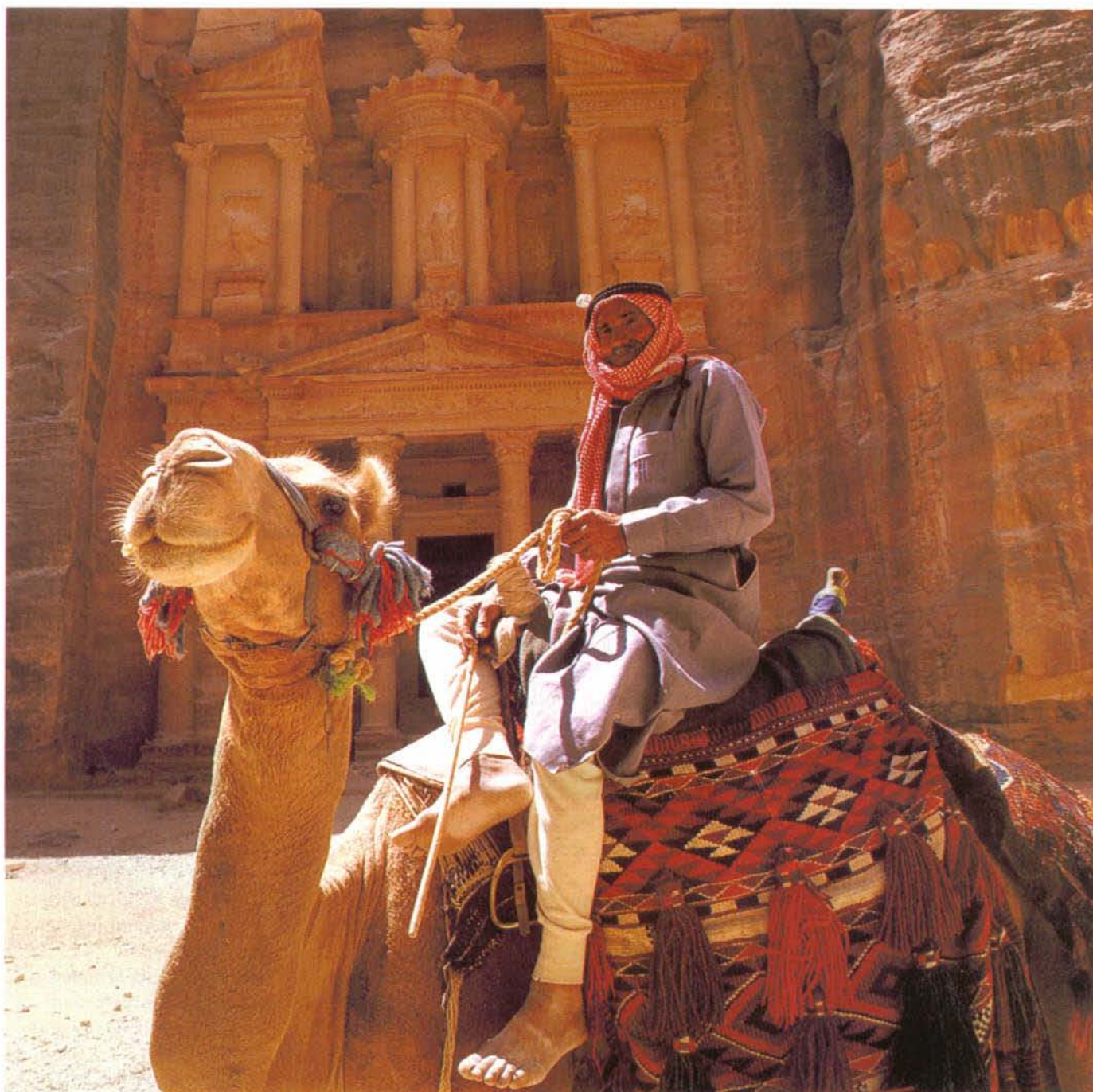

JOR 1

IORDANIA

Giuvaerul deșertului

Un beduin în veșminte tradiționale, pe fundalul orașului Petra, situat în inima deșertului. Acest centru comercial populat încă din anul 1.200 î.Ch. este unul dintre cele mai fascinante locuri pentru arheologi și reprezintă principala atracție turistică a Iordaniei.

Timp de câteva secole, Iordania s-a aflat sub dominație colonială. De la dobândirea independenței, regatul face eforturi pentru menținerea păcii, mai ales în regiunea Orientului Mijlociu.

Nicio țară din lume nu s-a aflat sub dominație străină un timp atât de îndelungat ca această mică țară, situată la granița dintre Orient și Occident. Teritoriul său de pe malul Iordanului a fost ocupat, pe rând, de israelieni, de greci, de romani, de perși, de Bizanț, de arabi (califatele Umayyad și Abasid) iar în secolul XVI, de sultanii Imperiului Otoman. În timpul Primului Război Mondial, Hussein Ibn Ali, emirul Meccăi și regele Hijazului, a luptat de partea englezilor și împotriva turcilor, care ocupau pe atunci Iordania. Hussein era ferm convins că, datorită ajutorului britanic, va putea uni popoarele din țara sa și ulterior va putea prelua controlul asupra lumii arabe.

Pe vremuri, Iordania a fost cucerită de romani, care au lăsat numeroase monumente de arhitectură, precum acest amfiteatru.

CE MERITĂ VĂZUT

Ruinele orașului Jerash din epoca romană, Petra (orașul săpat în piatră), fortul Ash-Shawbak din perioada cruciadelor, Amman (muzeul arheologic și cartierul bazarelor), cetatea Qalaat ar-Rabadh din timpul lui Saladin, mozaicurile de pe muntele Nebo, Al-Aqaba și Marea Roșie, deșertul de piatră Wadi Rum.

Legionar iordanian de gardă în postul său din deșert.

Teritoriul creat în anul 1920 sub numele de Transiordania era, în realitate, controlat de Regatul Unit. De abia în 1946 fiul lui Hussein, Abdullah, a devenit regele unei țări

suverane. Apariția statului autonom Israel, în 1948, a dus la izbucnirea primului război arabo-israelian, când armatele arabe au atacat noul stat. Transiordania controla malul vestic al Iordanului și Ierusalimul de Est iar după semnarea armistițiului, în anul 1949, aceasta și-a schimbat denumirea în Iordania.

Nepotul lui Abdullah, Hussein, a preluat puterea în stat la vârsta de numai 17 ani, începând astfel o carieră politică strălucitoare. Figura noului conducător a devenit aproape legendară, acesta scăpând cu viață din nenumărate atentate.

Nu trebuie uitat faptul că peste jumătate din populația Iordaniei este formată din palestinieni, ceea ce conduce adesea la situații de conflict în politica regiunii. În 1999, înainte de a muri, Hussein l-a desemnat drept urmaș la tron pe fiul său cel mai mare, Abdullah.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Faimoasa legiune arabă a fost înființată în anul 1921. Ultimul comandant britanic al acesteia a fost maiorul J.B. Glubb, supranumit de beduinii Glubb Pașa.
2. După fuga din Egipt, Moise și-a condus poporul pe muntele Nebo, de unde putea fi zărit Pământul Făgăduinței. Potrivit Bibliei, Moise a murit înainte de a ajunge acolo.
3. Localitatea israeliană Eilat, situată pe țărmul Mării Roșii, se află la numai doi kilometri distanță de stațiunea Al-Aqaba. Timp de 45 de ani cele două orașe au trăit în izolare. De abia în 1994 deschiderea unui punct de frontieră a făcut posibilă reluarea contactelor.
4. La 10 mai 1948, o mare personalitate deghizată în beduin a vizitat orașul Amman. Este vorba despre Golda Meir, care avea să devină mai târziu prim-ministru al Israelului. El l-a vizitat în secret pe regele Iordaniei, Abdullah, cu patru zile înainte ca statul evreu să își declare independența. Doamna Meir a încercat să îl convingă pe rege să nu atace Israelul. Însă, misiunea sa nu a fost încununată de succes.

Regatul beduinilor

În trecutul îndepărtat, dinastiile Hașemită și Saudită s-au luptat pentru supremație în Peninsula Arabă. După înfrângere, cea dintâi a trebuit să se mulțumească cu micuța Iordanie. În prezent, această țară îndeplinește un rol de tampon din punct de vedere politic și geografic.

Iordanania este situată la est de Israel și de teritoriile Autonomiei Palestiniene și ocupă partea estică a unui rift de mari dimensiuni, străbătută de râul Iordan. Vestul țării cuprinde platoul deșertic și lanțuri muntoase din ținuturile biblice Moab, Edom și Ammon.

Regiunile muntoase depășesc, pe alocuri, înălțimea de 1.700 de metri, în timp ce valea Iordanului este o depresiune tectonică, ce atinge adâncimi de 400 de metri sub nivelul mării. Terenurile de pe

malul Iordanului sunt considerate cele mai fertile, deși precipitațiile cad din abundență și în munți. Valea Iordanului este centrul economic al micului regat. Mai departe, spre est, se întind regiunile deșertice ale Iordaniei. Deși clima este neobișnuit de caldă și de uscată aici, triburile de beduini migratori folosesc aceste terenuri pe post de pășuni.

Iordanania suferă din pricina numărului insuficient de râuri și rezerve de apă. Singurul curs de apă este Iordanul iar singurul lac - Marea Moartă, cea sărată. Pe coasta de sud-vest a Iordaniei se află stațiunea Al-Aqaba.

◆ CLIMĂ

Climă subtropicală uscată. Temperaturile medii: la Amman, +7,2°C în ianuarie și +25,4°C în iulie (cantitatea anuală de precipitații atinge 465 mm); în Al-Aqaba, +14,9°C în ianuarie și +33°C în iulie (cantitatea anuală de precipitații atinge 35 mm).

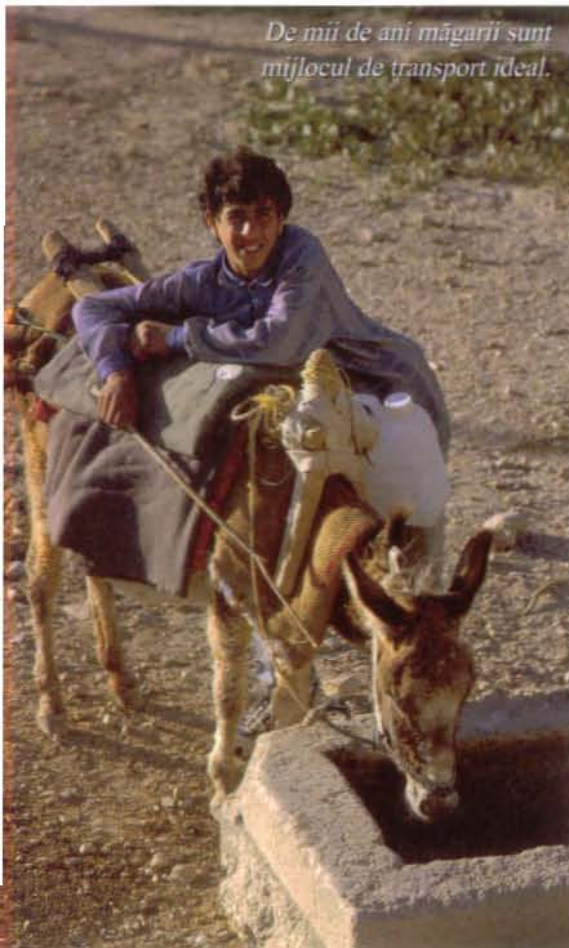
STATISTICĂ

Suprafața: 89.213 km²
 Populația: 5,46 milioane de locuitori (2002)
 Densitatea populației: 62 loc./km²
 Cel mai înalt vârf:
 Jabal Ram (1.734 m)
 Cel mai de jos punct:
 malul Mării Moarte, cu o depresiune ce măsoară 413 metri sub nivelul mării

PE SCURT

- Denumirea oficială: Regatul Hașemit al Iordaniei
- Structura administrativă: 12 muhafazat (provincii)
 - Capitala: Amman
 - Limba: arabă
 - Moneda: dinarul iordanian
 - Religia: musulmani 92%, creștini 6%
 - Cele mai mari orașe: Az-Zarqa, Irbid, Al-Aqabah
 - Cei mai înalți munți: Jabal ash-Sharah
 - Cele mai lungi râuri: Iordan și afluentul său Yarmouk
 - Aeroporturi: Amman, Az-Zarqa, Al-Aqaba

De mii de ani măgarii sunt mijlocul de transport ideal.

Cămilele îi însoțesc și astăzi pe locuitorii din deșerturile Iordaniei.

IERUSALIM

Centrul religios al marilor culte

În partea veche a orașului Ierusalim, fiecare denotație religioasă are propriul cartier. Moscheea Qubbat as-Sakhra, cu cupola sa de aur, se află în partea de est a Ierusalimului, în cartierul musulman. Aceasta a fost construită pe ruinele templului biblic al regelui Solomon.

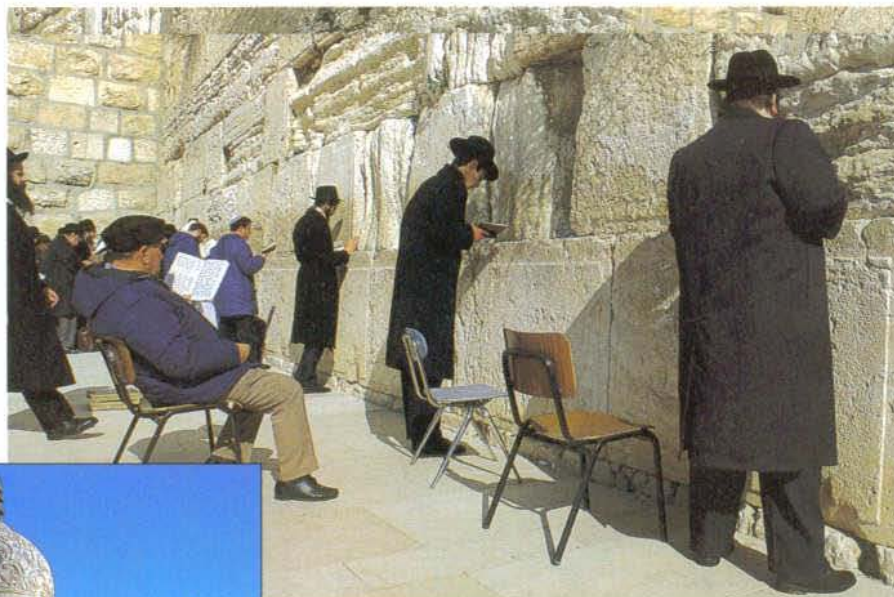
Ierusalimul este un oraș sfânt pentru evrei, musulmani și creștini. Pelerini din întreaga lume sosesc la sinagogile, moscheile și bisericile din Orașul Vechi.

CE MERITĂ VĂZUT

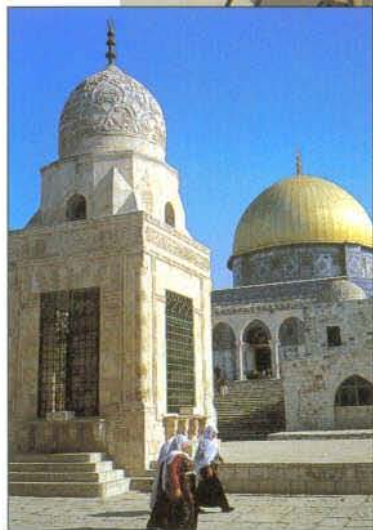
Locurile Sfinte, mormântul regelui Irod, cartierul evreilor ortodocși Mea Sharim, Yad Vashem (locul de comemorare a victimelor nazismului), parlamentul (Knesset).

O plimbare pe străzile Ierusalimului este o experiență la fel de fascinantă pentru un creștin, ca și pentru un musulman sau pentru un evreu. De veacuri, aceste trei culturi alcătuiesc împreună imaginea orașului. Orașul Vechi este înconjurat de ziduri puternice cu opt porți. Dincolo de acestea se află biserica medievală a Sfintei Ana, dealul Golgotei cu Bazilica Sfântului Mormânt, arcul Ecce Homo, cartierul armenesc cu biserica Sfântului Iacob, citadela și biserica luterană a Mântuitorului, de unde se poate admira priveliștea minunată a orașului.

În partea musulmană, pe Muntele Templului, poate fi vizitată moscheea Qubbat as-Sakhra. Zidul Plângerii, ruină a templului distrus

Evrei în rugăciune lângă Zidul Plângerii, unul dintre locurile sfinte din Ierusalim. Acest zid este tot ce a mai rămas din zidul de apărare construit în jurul templului în secolul I î.Ch., la ordinul regelui Irod.

Panorama Orașului Sfânt este dominată de nenumărate temple și lăcașuri de cult.

ECONOMIA

Aproape 75% din locuitorii Ierusalimului lucrează în domeniul serviciilor, în învățământ și în sectorul medical. Ramurile economice principale sunt turismul, cultivarea citricelor și plantelor industriale, construcțiile de mașini.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Manuscrisele de la Marea Moartă sunt scrieri lăsate de esenieni - o comunitate creștină timpurie. În anii 1947-1956 au fost găsite peste 500 de astfel de manuscrise în peșterile de la Marea Moartă. Acestea sunt păstrate în prezent în Muzeul Israelului.
2. Statul evreu Israel a fost proclamat, în anul 1948, de David Ben Gurion (1886-1973), care a fost întâiul său prim-ministru.
3. Via Dolorosa străbate întregul Ierusalim. Acesta este drumul pe care Christos a purtat crucea sus, pe Golgota.
4. Numele arab al Ierusalimului - „Al-Qudus” - înseamnă „locul sfânt”.

PE SCURT

- În anul 1967, statul Israel a proclamat orașul Ierusalim capitală a țării (oficial, în 1980), în ciuda deciziei contrare a ONU.
- Limbi: ebraică, arabă, idiș
- Moneda: shekel nou
- Religie: iudaism (majoritar), islamism, creștinism
- Aeroportul Ben Gurion deservește simultan Tel Avivul și Ierusalimul.

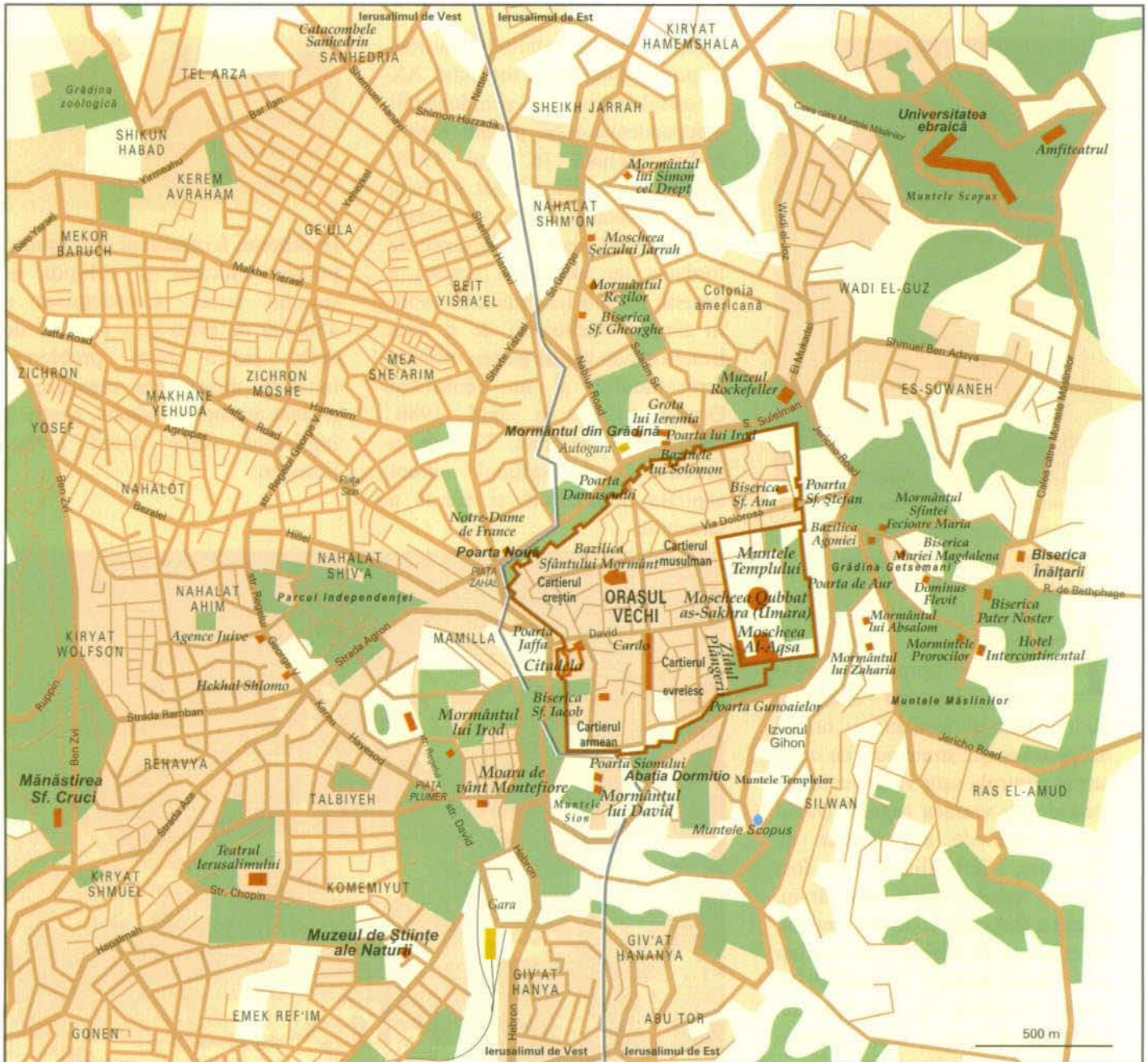
ORIENTUL
APROPIAT

ISR 7

IL

IERUSALIM

PLANUL ORAȘULUI

Ierusalimul are o semnificație deosebită pentru adeptii celor trei mari religii: creștinism, islamism, iudaism. În perimetrul restrâns al Orașului Vechi, se ridică, una lângă alta, biserici și moschei iar sub Zidul Plângerii se adună evreii. Jumătățile de vest și de est ale orașului, până nu demult separate de granița de stat dintre Israel și Iordania, și-au menținut până astăzi caracterul distinct.

Focarul conflictelor din Orientul Apropiat

Datorită importanței sale strategice și religioase, Ierusalimul este de veacuri teatrul luptelor armate. Orașul, vechi de 3.000 de ani, a avut stăpâni diferiți, până când a devenit capitala nou-înființatului stat israelian, în 1948.

O ilustrație veche de presă înfățișează conflictele dintre ortodocși și franciscani, care au avut loc în Ierusalim.

Ierusalimul este situat la o altitudine de aproximativ 800 de metri. Așezat deasupra râului sfânt al Iordanului, orașul ocupă o poziție strategică, de unde se pot controla ușor văile vecine. Încă de pe vremea regelui David (cu o mie de ani înainte de Christos), Ierusalimul a fost capitala statului iudeu. Mai târziu, orașul a fost ocupat de babilonieni, de egipteni, de romani, de cruciați și de turcii otomani. În anii 1920-1948, Palestina și capitala sa, Ierusalimul, au fost supuse conducerii Marii Britanii.

STATISTICĂ

Populația: 685.000 de locuitori (dintre care peste 100.000 sunt arabi)

Densitatea populației: aproximativ 6.300 loc./km²

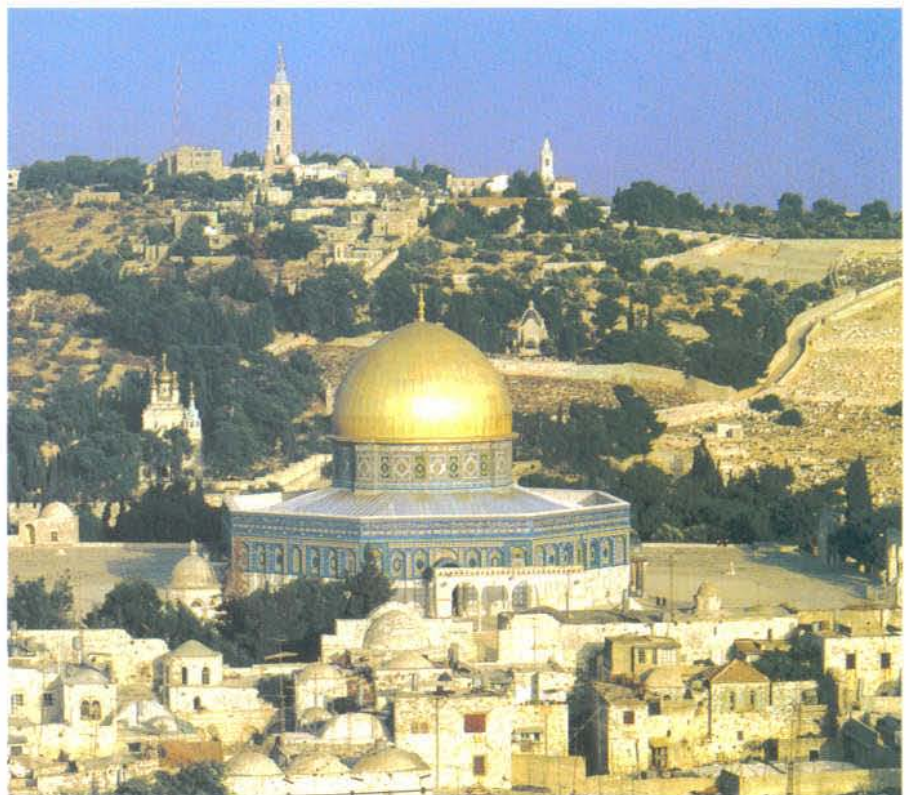
Mulți evrei s-au stabilit în Palestina în prima jumătate a secolului XX iar statul evreu Israel și-a dobândit independența după primul război arabo-israelian, în anul 1948. Ierusalimul a fost divizat în două părți. Jumătatea estică, cu Orașul Vechi, a fost luată în stăpânire de Iordania iar jumătatea vestică a devenit parte a Israelului, în 1950. În timpul Războiului de 6 zile, israelienii au atacat partea estică a Ierusalimului și au reunificat Orașul Sfânt. În anul 1980, parlamentul israelian, Knesset, a proclamat Ierusalimul drept capitala indivizibilă și eternă a Israelului.

CLIMĂ

Climă mediteraneană.

Temperaturile medii ating în ianuarie +7°C iar în iulie +23°C.

În prezent, Ierusalimul este centrul politic, cultural și religios al statului Israel. Conviețuirea a 450.000 de evrei și a 100.000 de arabi ridică mari probleme: fanaticii musulmani organizează regulat atacuri cu bombă, pentru a împiedica orice acord arabo-israelian.

Moscheea Qubbat as-Sakhra (Cupola de pe Stâncă) este ridicată pe stânca pe care se consideră că Abraham s-a pregătit să-l jertfească lui Dumnezeu pe fiul său Isaac. Mulți oameni consideră acest loc, situat pe vârful dealului Moria, drept buricul pământului.

JAPONIA

țara cireșilor înfloriți și a... tehnicii

Fuji, muntele sfânt al Japoniei, domină maiestuos peisajul. Fuji este simbolul peisajului montan al Japoniei, fiind considerat cel mai spectaculos vulcan al lumii.

Japonia a primit cu spaimă vestea din 1945, când, pentru prima dată, japonezii au auzit la radio vocea împăratului Hirohito, anunțându-și poporul că a capitulat în fața americanilor.

Pentru japonezi nu a însemnat numai sfârșitul celui de-al doilea război mondial, datorită căruia suferiseră efectele bombei atomice de la Hiroshima și Nagasaki, ci a însemnat și sfârșitul mitului imperial.

Mitul casei imperiale japoneze își are începutul o dată cu împăratul Jimmu, care, așa cum spune legenda, a fost încoronat în anul 600 îH de către zeița Amaterasu.

Urmașii lui Jimmu au clădit Kioto, orașul templelor. Timp de peste 1.000 de ani, Kioto a fost capitală și reședință imperială, în perioada medievală bucurându-se de multă bogăție și fast. În schimb, restul țării, care trăia, în principal, din agricultură, sărăcea, fiind ținută din scurt de către armată. Conducătorii acestei armate, samurailor, au preluat treptat controlul statului, în timp

ce împăratul era izolat la Kioto, ca într-o colivie aurită. Samurailor și conducătorul lor, shogunul, au reușit să apere Japonia de influențele din exterior. Abia în anul 1854, o escadrilă a flotei americane a reușit să deschidă acest stat către

CLIMĂ

Foarte diversă, umedă și ploioasă.

Trei sfere climatice: temperată, subtropicală și tropicală.

Temperaturi medii la Tokio: în ianuarie de la +2° C la +8° C, în august de la +22° C – la +30° C.

Încă de la începutul secolului al XX-lea, pe străzile orașelor nipone se puteau vedea mici negustori vânzându-și marfa.

lume, iar, 14 ani mai târziu, în favoarea împăratului de numai 15 ani, Mutsushito, adică ultimul shogun. Era momentul renașterii Japoniei moderne. Împăratul de astăzi, Akishito, este strănepotul lui Mutsushito și îndeplinește numai funcția reprezentativă în stat, în ciuda titlaturii care îl numește fiul cerurilor.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Sportul tradițional în Japonia este sumo, un tip de lupte care se desfășoară după reguli stricte. Condiția participării la aceste lupte este greutatea corporală, care nu trebuie să fie mai mică de 170 kg.
2. La 9 august 1945, orașul Nagasaki a fost distrus de bomba atomică americană. Cu trei zile înainte, același destin îl avusese și orașul Hiroshima. Atacul atomic asupra orașului Nagasaki a făcut 80.000 de victime, iar Japonia a fost obligată să capituleze.
3. Limba japoneză, extrem de dificilă, are trei forme scrise: katakana (scrierea cuvintelor străine sau a denumirilor străine), hiragana și chineză, pictografică, care cuprinde peste 1.850 de semne.
4. În Japonia, în teatrul tradițional, numit kabuki, toate rolurile, inclusiv cele feminine, sunt jucate de bărbați. Actorul care joacă rol feminin este numit în Japonia onnagata.

CE MERITĂ VĂZUT

Fuji, orașul imperial Kioto, Tokio, terenurile de schi din Sapporo, izvoarele calde Beppu

JAPONIA

HARTA FIZICĂ

Arhipelagul insulelor nipone se întinde pe o distanță de 2.200 km, numără în jur de 4.000 de insule și cuprinde trei sfere de climă: temperată, subtropicală și tropicală.

JAPONIA

Țara Soarelui Răsare

Japonia este țara contrastelor: în mare parte încă virgină, unde lumea liniștită a munților se împletește cu viața trepidantă a marilor orașe industriale. Japonia este a doua țară ca importanță industrială în lume.

Gheșele primesc oaspeții cu diferite ocazii – prin conversații inteligente, dansuri și plimbări. Tineretele fete sunt pregătite pentru aceste sarcini în școli speciale.

PE SCURT

- Denumirea statului: Nihon (Nippon)
- Capitala: Tokio, peste 8 mil., zona metropolitană cca. 12 mil.
- Religia: șintoismul și budismul
- Limba: japoneză
- Moneda: yenul
- Cele mai mari orașe: Yokohama, Osaka, Kobe, Nagoya, Sapporo, Kyoto

Oricine poate invidia pasagerii care survolează insulele Japoniei și care, privind prin ferestrele avionului, văd, pe suprafața limpede a Oceanului Pacific, harta Japoniei, care cuprinde patru mari insule: Hokkaido, Honsiu, Sikoku și Kiusiu. De sus totul se vede foarte bine. Japonia este un teritoriu împădurit, muntos, țară a peste 200 de vulcani, dintre care o pătrime sunt încă activi. Deși stat insular, Japonia este poziționată între Bazinul Filipinelor și Bazinul Pacificului. La prima vedere, pare o poziție geografică neutră. În realitate, însă, Japonia se află într-o zonă tectonică neliniștită. În fiecare an, aici au loc 1.500 de cutremure. Unele dintre ele nu sunt sesizabile, altele produc însă catastrofe. În 1995, un cutremur puternic a adus groaza în orașul industrial Kobe, unde 250.000 de oameni au rămas fără acoperiș.

Când cumpărăm o nouă cameră video sau aparatură electronică, deseori alegem produse din Țara Soarelui Răsare. În Japonia toate întreprinderile de producție au sediul în centre puternic dezvoltate industrial, iar trei pătrimi din populație locuiește la oraș. Munții nelocuiți sunt preferați numai de călugării budiști și de capelanii sinto, pentru că japonezul

STATISTICĂ

Suprafața: 377.765 km²
Populația: 126 milioane locuitori
Densitatea populației: 335 loc./km² (1997)
Cel mai înalt munte: Fujiyama, 3.776 m

de rând le consideră adevărate pustietăți.

Templul din Kioto. Acest oraș vechi, veche reședință a împăratului, abundă în opere de artă și este considerat „cel mai japonez” prin aglomerația urbană.

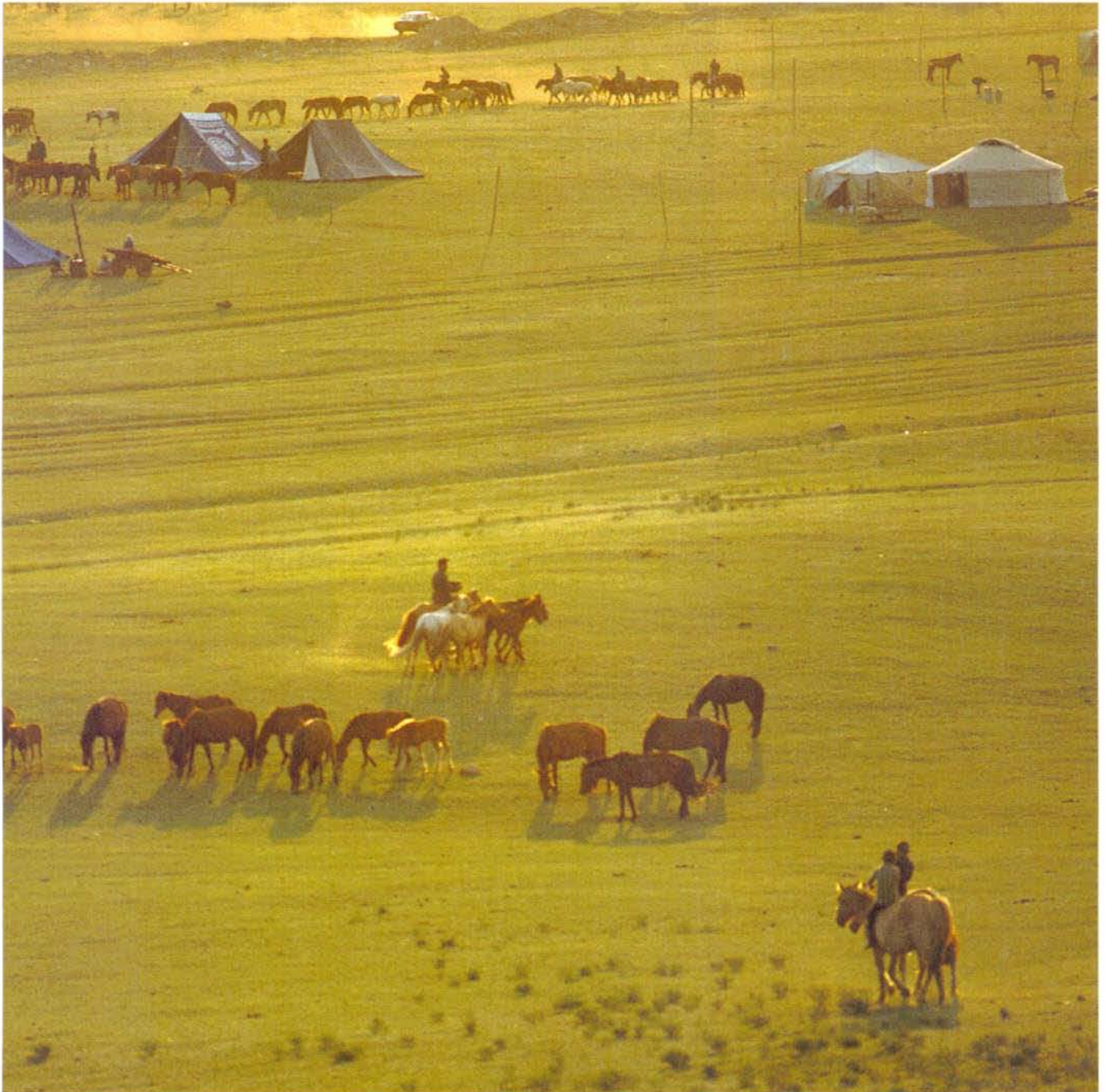

MNG 1

MONGOLIA

Țara stepelor nesfârșite

În stepele nesfârșite ale Mongoliei mai trăiesc încă numeroși urmași ai nomazilor. Sursa principală de venituri a acestora o constituie creșterea cailor și a oilor. Vânturile puternice și persistente pustiesc stepele, îngreunând viața oamenilor și a animalelor.

În secolul XIII, statul mongol a atins dezvoltarea sa maximă. Sub conducerea lui Gingis Han și a urmașilor acestuia, mongolii au cucerit teritorii întinse din Asia și au ajuns chiar până în Europa.

CE MERITĂ VĂZUT

Fosta capitală Karakorum, Ulan Bator (Muzeul Național, Palatul Bogdo, Mănăstirea Gandang).

Numele său adevărat era Diemuzheng. În 1206, după unificarea triburilor mongole și după apărarea țării de invazia chineză dinspre sud, și-a luat numele de Gingis Han. A fost un bun conducător, un judecător drept și un strateg talentat. A construit un imperiu care s-a întins de la Marea Galbenă până în estul Europei, iar urmașii săi au domnit timp de peste 150 de ani asupra puternicului stat al Chinei.

După moartea lui Gingis Han, imperiul mongol a fost împărțit între fii acestuia. Statele astfel rezultate au rămas unite prin legături puternice timp îndelungat. Totuși, imperiul s-a destrămat datorită conflictelor și luptelor. După mutarea capitalei la Pekin, în 1264, Mongolia a devenit o provincie de importanță secundară și și-a pierdut independența pentru 600 de ani. Doar slăbirea Imperiului Chinez și abdicarea ultimului împărat în 1911 au creat condițiile necesare pentru ca Mongolia Exterioară să se separe și să își

Instantaneu din viața în Mongolia

câștige autonomia. O parte a țării, Mongolia Interioară, rămâne până astăzi o provincie din nordul Chinei.

În 1924, Mongolia, sub conducerea revoluționarului Suhe Bator, a format al doilea stat socialist din lume, după URSS. Acesta s-a menținut până în martie 1990, când guvernul comunist a predat puterea, iar

Mongolia s-a transformat într-o țară democratică.

ECONOMIA

Creșterea animalelor: ovine, bovine, cai, cămile. Bogății naturale: cupru, molibden, wolfram. Industria: alimentară, ușoară (textilă și de pielărie), metalurgică.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Lamaismul este religia cea mai răspândită în Mongolia la momentul actual. Nici măcar persecuțiile crâncene din partea comuniștilor nu l-au șters din viața poporului. Această variantă a budismului, al cărei conducător spiritual este Dalai Lama, câștigă tot mai mulți adepți.
2. Mongolii sunt maeștri ai tragerii cu arcul. Alături de trânte, acesta este cel mai popular sport al țării.
3. Iurta este locuința tradițională a nomazilor. Pe scheletul circular ușor se întind fâșii de pâslă, iar ventilația se face printr-o gaură în acoperiș.
4. Urga, fosta denumire a capitalei Ulan Bator, este și titlul unuia dintre filmele celebrului regizor rus Nikita Mihalkov. Pelicula prezintă viața locuitorilor stepei.

CLIMĂ

Climă temperat-continentală, cu ierni lungi și aspre. Temperaturile medii: între -10 și -35°C în ianuarie, între +18 și +26°C în iulie.

De la Deșertul Gobi la Munții Altai

Mongolia este o țară de podiș foarte slab populată, situată între Siberia și China. Practic, întreaga sa suprafață este ocupată de stepe și de deșerturi.

STATISTICĂ

Suprafața: 1,7 milioane km²
 Populația: 2,7 milioane de locuitori
 Densitatea populației:
 2 loc./km²
 Cel mai înalt vârf: Nairamdaluul
 (4.374 m)
 Granițe: 4.673 km cu China,
 3.485 km cu Rusia

Mongolia pare nesfârșită. Cu cât ne aventurăm mai adânc în inima stepelor, cu atât linia orizontului pare mai îndepărtată. Monotonia peisajului ars de vânturi este rar întreruptă de semne de viață: herghelii de cai sălbatici sau locuințe mobile ale nomazilor, numite iurte.

Mongolia este o țară înghesuită între două puteri mondiale: Rusia la nord și China la sud. Deși suprafața sa este de peste șase ori mai mare decât cea a României, este locuită de numai două milioane

Tinere mongole în straie tradiționale de sărbătoare

Intrarea în Mănăstirea Gandantegchinlen Khiid din capitala Mongoliei, Ulan Bator.

de oameni. Mongolia este un ținut de podișuri și de munți, cea mai mare parte a țării aflându-se la o altitudine de peste 1.500 de metri. Peisajul este marcat din loc în loc de lanțuri muntoase impunătoare, precum Munții Altai, al căror vârf principal măsoară 4.374 de metri înălțime. Majoritatea râurilor Mongoliei nu se varsă în mare. Unele dintre acestea se varsă în lacurile din valea din nord-vestul Munților Altai. Apa din aceste rezervoare are o salinitate foarte ridicată. Relieful Mongoliei de nord, lângă granița cu Rusia, este dominat de taigă. Înspre sud, aceasta se transformă în stepă, iar lângă granița cu China, în Deșertul Gobi. Doar 1% din suprafața agricolă poate fi folosită pentru culturi. Creșterea cailor, a oilor, a vitelor și a cămilelor reprezintă baza economiei mongole. Peste jumătate din populația țării trăiește din astfel de activități. Mongolia este asociată cu imaginea nomazilor care cresc cai și locuiesc în iurte. Această percepție nu este întru

totul conformă cu realitatea. Această țară dispune de bogății naturale imense: zăcăminte de cărbune, de cupru, de molibden și de petrol, acesta din urmă recent descoperit. Poate datorită acestora, Mongolia va recupera îndelungata întârziere în dezvoltarea economică.

PE SCURT

- Denumirea oficială: Mongolia
- Sistem politic: republică parlamentară
- Capitala: Ulan Bator/Ulaan Baator (819.000 loc.)
- Limbi: mongolă (limba oficială), cazăcă
- Valuta: tugrug
- Religie: lamaism, religii șamanice, islam
- Cele mai mari orașe: Darhan, Erdenet
- Cele mai mari lacuri: Ubsu Nur (3.350 km²), Hövsgöl (2.620 km²)
- Cele mai lungi râuri: Selenga, Orhon, Kerulen

NOUA ZEELANDĂ

„Poligonul” lui Dumnezeu

Conul vulcanic al Muntelui Egmont de lângă New Plymouth din Noua Zeelandă

Maori este populația băștinașă a Noii Zeelande. O perioadă îndelungată, dezvoltarea culturii lor a fost împiedicată de coloniștii britanici. În prezent, situația s-a îmbunătățit.

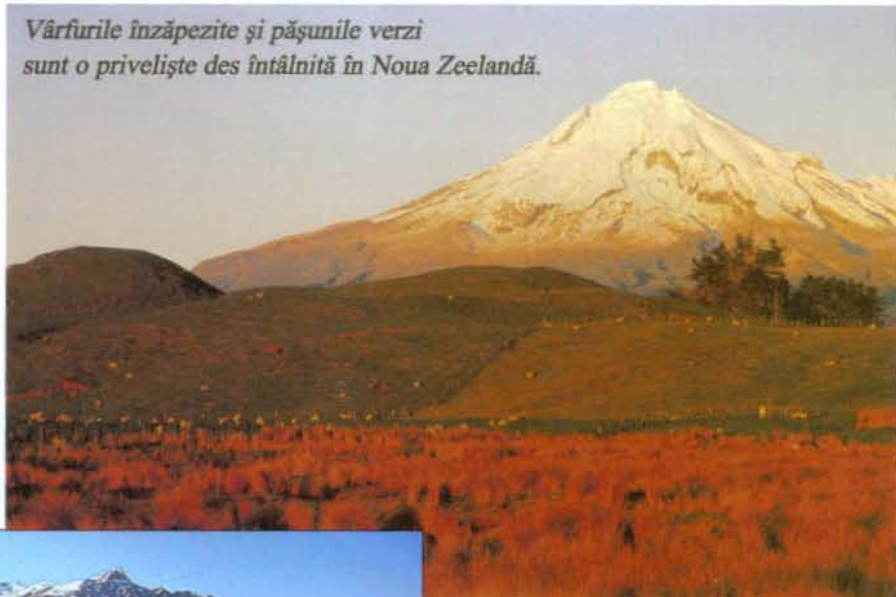
Pe Insula de Nord a Noii Zeelande este imposibil să nu observi casele de întâlnire ale populației Maori, proaspăt vopsite și renovate, bogat împodobite cu basoreliefuli ornamentale. Acestea reprezintă spiritul noilor vremuri, trăite acum de primii locuitori ai acestor pământuri. În Noua Zeelandă, după ani lungi de dominație a culturii britanice, revine în atenție populația Maori, care constituie 15% din populația țării. Motivul este simplu: sporul natural al acesteia este de două ori mai ridicat decât cel al locuitorilor de origine anglo-saxonă.

În secolul IX, Maori au început să sosea-

Un peisaj montan tipic pe Insula de Sud.

Vârfulurile înzăpezite și pășunile verzi sunt o priveliște des întâlnită în Noua Zeelandă.

pavază. În decursul a două războaie (1845-1846 și 1860-1872), Maori au încercat, fără succes, să își recucerească teritoriile. Învinși și înghesuiți în câteva regiuni reduse ca dimensiuni și potențial, aceștia au început în scurt timp să se stingă.

PE SCURT

- Denumirea oficială: Noua Zeelandă
- Capitala: Wellington (168.000 de locuitori, aglomerația urbană numără 348.000 de locuitori)
- Sistem politic: monarhie constituțională, șeful statului este regina Elisabeta a II-a reprezentată de un guvernator general
- Religia: în majoritate protestanți
- Moneda: dolarul neozelandez
- Limbi: engleza, maori
- Teritorii dependente: I-le Cook, Niue (263 km², 3.000 de locuitori), I-le Tokelau (10 km², 1.700 de locuitori)
- Cele mai importante orașe: Auckland, Christchurch, Dunedin

să în Noua Zeelandă din Polinezia. Până în secolul XVIII, insulele le-au aparținut în întregime. Apoi, a urmat aflusul dinamic al britanicilor. Maori nu au avut nici o șansă în confruntarea cu nou-veniții. Numai credința în zeii pe care îi veneraseră înaintașii lor le putea sluji de

Cu trecerea vremii, coloniștii albi au început să se intereseze de cultura originară a noii lor patrii, care a putut astfel să renască. Limba vorbită în prezent de Maori este o engleză pestriță în care se regăsesc multe cuvinte străine precum și surete din lumea animală.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. În 1642, navigatorul olandez Abel Janszoon Tasman a fost primul care a ajuns în Noua Zeelandă venind de pe Vechiul Continent.
2. Pasărea națională a Noii Zeelande este kiwi. Această pasăre nezburlătoare duce o viață nocturnă și este regina fiordurilor neozelandeze.
3. Robert Scott, exploratorul englez al Antarcticii, și-a început expediția spre Polul Sud din orașul neozelandez Christchurch.
4. În secolul XVIII, populația Maori a exterminat păsările moa asemănătoare struților, aparținând clasei Acarinelor. Acestea puteau alerga foarte repede și atingeau 3 metri înălțime.

NOUA ZEELANDĂ

HARTA FIZICĂ

Populația Maori, primii stăpâni ai acestor pământuri, au numit Noua Zeelandă: Aotearoa, Țara Norului Lung și Alb. Afluxul ulterior de coloniști din Marea Britanie a făcut ca supușii coroanei să își impună aici voința un timp îndelungat. Și astăzi se spune că neozeelandezii sunt mai englezi chiar decât englezii.

NOUA ZEELANDĂ

O lume în miniatură

Țara cu cele mai variate forme de relief din lume.

Insulele neozeelandeze sunt foarte atrăgătoare pentru navigatori și pentru iubitorii sporturilor nautice.

Noua Zeelandă cuprinde o nenumărată varietate de peisaje: fiorduri virgine, ghețari, pășuni verzi cu turme de oi care pasc la poalele munților acoperiți de zăpadă, lacuri cu apa cristalină, vulcani și gheizere. Nu din întâmplare, țara a devenit decorul filmului „Stăpânul inelelor”, a cărui acțiune se desfășoară într-o lume de basm. Cineva spunea odată, pe drept cuvânt, că Noua Zeelandă este o întregă lume în miniatură. Țara este colțul lumii cel mai îndepărtat de Europa Centrală și de Sud, iar călătoria cu avionul din România durează peste 30 de ore. Datorită depărtării mari de Europa, Noua Zeelandă a fost ferită de furtunile istoriei. Soarta a fost blândă cu neozeelandezii, deși majoritatea acestora suferă de un complex de provincialism. Fără motiv, căci această țară de la antipodi poate servi drept exemplu pentru restul

lumii, din multe puncte de vedere. Aici a fost introdus pentru prima dată principiul egalității în drepturi între populația băștinașă și cea imigrantă, și tot aici, femeile au obținut cel mai devreme dreptul de vot.

Gheizerul Pohutu din Rezervația Maori Whakarewarewa în apropiere de Rotoura

ECONOMIA

Creșterea animalelor: 56 de milioane de oi. Agricultură: cultivarea cerealelor și a fructelor (kiwi). Pescuit. Industria: extractivă, metalurgică, a lemnului. Turism.

STATISTICĂ

Suprafața: 268.680 km²
Populația: 4,08 milioane locuitori, dintre care, majoritatea trăiește pe Insula de Nord, mai redusă ca dimensiuni.
Densitatea populației: 15 loc./km²
Rata șomajului: 5%
Lungimea țărmului: 15.000 km
Cel mai înalt vârf:
Vf. Cook (3.764 m)
Cele mai lungi râuri:
Waikato (425 km), Clutha, Wanganui
Cel mai mare lac: Taupo (606 km²)
Infrastructura: 92.000 km de drumuri, 3.900 km de cale ferată

CLIMĂ

Temperat oceanică; temperatură caldă în Insula de Sud. Temperaturile medii: în iulie între +5 și +11°C, în ianuarie între +15 și +20°C. Cantitatea medie de precipitații anuale: între 400 mm și 6.500 mm (coastele sud-vestice ale Alpilor de Sud).

CE MERITĂ VĂZUT

Auckland (Muzeul Memorial al Războiului cu colecțiile sale interesante de artă Maori, Parcul Alberta, așezarea primilor coloniști, Grădina Zoologică), cascada Wairoa, peșterile Waitomo, orașele populației Maori din Insula de Nord, plajele Sunshine Coast (Insula de Sud), ghețarii și regiunile muntoase.

PAPUA NOUA GUINEE

PNG 1

PG

Între epoca de piatră și modernitate

Papua Noua Guinee - Provincia Noua Irlandă - Băiat din Insulele Noua Irlandă și Noua Hanovră.

Papua Noua Guinee este o țară bogată, cu mari perspective de viitor. Problema sa principală este fragmentarea etnică și multitudinea de limbi vorbite.

De aproape 40.000 de ani, acest arhipelag, situat la nord de Australia, este tărâmul nou-veniților: primele și-au făcut apariția triburile de pigmei din Asia de sud-est, iar 5.000 de ani mai târziu, acestea au fost urmate de papuași. Cu vremea, tot mai multe populații din sudul Pacificului s-au așezat în aceste insule, în căutarea unei noi patrii. Mlaștinile neprietenoase și munții nu au permis triburilor de origine diferită să se amestece și astfel, fiecare grup etnic

a fost forțat să trăiască în propria sa regiune. În consecință, diversitatea culturală s-a menținut până în prezent în Papua Noua Guinee. Numărul limbilor papuașe este estimat la 620, fără a pune la socoteală dialectele. Această stare de fapt nu facilitează consolidarea unui stat modern. În ultimii ani, au avut loc numeroase confruntări armate între diferitele grupuri etnice. Spre exemplu, populația de pe Insula Bougainville, situată la est de Noua Guinee, își solicită cu încăpățănare suveranitatea încă din 1989. Până nu demult, astfel de situații erau folosite fără ezitare de puterile străine. După perioada de instabilitate a epocii coloniale, între anii 1905 și 1973, regiunea s-a aflat sub

dominația Australiei. Papua Noua Guinee și-a câștigat independența în anul 1975. În prezent, aceasta este o țară cu fațete multiple: locuitorii capitalei, Port Moresby, muncesc în fața computerelor, în zgârie-norii dotați cu aer condiționat, în timp ce, în multe alte colțuri ale arhipelagului, în care viața este aceeași de mii de ani, triburile continuă să facă legea.

PE SCURT

- Denumirea oficială: Statul Independent Papua Noua Guinee
- Sistem politic: monarhie constituțională
- Membră a Commonwealth-ului britanic
- Capitala: Port Moresby (337.900 loc.)
- Limbi: engleză (limba oficială), versiunea melaneziană a limbii pidgin (auxiliară), aprox. 620 de limbi papuașe
- Religie: creștinism (catolici și protestanți), variante locale ale animismului
- Moneda: kina
- Cel mai înalt punct: Muntele Wilhelm (4.506 m)
- Munți: M-ții Centrali, M-ții Owen Stanley, M-ții Bismarck
- Râuri: Sepik, Fly, Ramu
- Cel mai mare lac: Murray
- Cele mai importante orașe: Lae, Madang, Rabaul, Wewak, Arawa, Mount Hagen
- Porturi: Port Moresby, Madang, Lae
- Aeroporturi: Jackson (Port Moresby), Mount Hagen

Progresul înseamnă înainte de toate asimilarea cuceririlor civilizației vestice...

CE MERITĂ VĂZUT

Rabaul, Port Moresby, Sepik, Parcurile Naționale Variarata și McAdam, vulcanii, plajele și recifele de corali din sud-est, dansurile în timpul sărbătorilor tradiționale.

ECONOMIA

Bogății naturale: cupru, aur, argint, petrol, un mare potențial hidroenergetic nefolosit. Agricultură: culturi de sago, cocos, trestie de zahăr, cafea, tutun; Avicultura. Creșterea porcilor și a vitelor; pescuit; silvicultură. Industria: metalurgică, chimică (cauciuc). Turism.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Spaniolul Ortiz de Retes a dat insulei numele de „Noua Guinee” în anul 1545. Acesta era convins că băștinașii de aici au multe în comun cu locuitorii Guineei, din vestul Africii.
2. Denumirile geografice, ca de exemplu Munții Bismarck sau Muntele Hagen, amintesc de faptul că Papua Noua Guinee a fost cândva colonie germană.
3. Până nu demult, numeroase triburi din Papua Noua Guinee pregăteau capetele morților din dorința de a le păstra pentru urmași.
4. Triburile papuașe sunt foarte pricepute la cioplirea și la pictarea unor frumoase măști din lemn, folosite în timpul ceremoniilor religioase.

PAPUA NOUA GUINEE

HARTA FIZICĂ

Noua Guinee a rămas mult timp un teren neexplorat, datorită situației sale într-un climat tropical, în care temperaturile se mențin tot anul în jurul valorii de $+30^{\circ}\text{C}$, aerul este foarte umed, iar pădurile dese și terenurile muntoase ocupă partea interioară a insulei. După formarea unui stat independent în partea de est a Noii Guinee și după „saltul” acestuia spre modernitate, s-au menținut contrastele uriașe dintre capitală, un oraș tot mai modern, și satele inaccesibile, ascunse în adâncul insulei și protejate de păduri.

PAPUA NOUA GUINEE

Arhipelagul celor patruzeci de vulcani

În ciuda plajelor de vis, a superbelor recife de corali și a bogăției neobișnuite a faunei și a florei, Papua Noua Guinee este vizitată de puțini turiști.

Teritoriul statului Papua Noua Guinee cuprinde aproape 600 de insule de dimensiuni reduse, precum și partea de est a Noii Guinee, a doua insulă din lume ca mărime. Masivul muntos central se întinde de la vest la est și este presărat din loc în loc cu vulcani, unii activi, alții stinși. Vârfurile acestora sunt acoperite de zăpadă tot timpul anului. Unele cratere depășesc înălțimea de 4.000 de metri. În această regiune există aproximativ patruzeci de vulcani încă activi, iar cutremure de pământ de intensitate nesemnificativă au loc aproape lunar. De jur împrejurul masivului muntos se află terenuri mlăștinoase care coboară spre țărmuri, unde se transformă în plaje cu nisipuri albe.

În acest arhipelag de la marginea lumii, flora și fauna s-au menținut

Costumul impunător și tatuajele războinicilor papuași sunt menite să provoace respectul și admirația membrilor tribului, precum și teama adversarilor.

◆ CLIMĂ

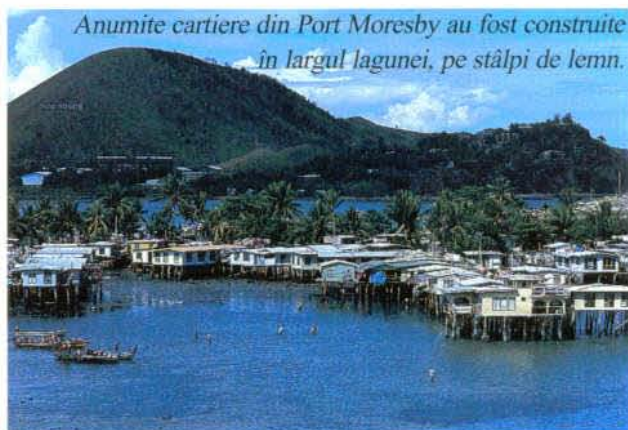
Tropicală foarte umedă. Precipitațiile sunt distribuite în mod proporțional tot timpul anului (1.200 mm la Port Moresby, 6.000 mm în munți). Temperatura medie atinge +28°C în ianuarie și +26°C în august.

STATISTICĂ

Suprafața: 462.840 km²
 Lungimea liniei țărmului: 5.152 km
 Populația: 5,5 mil. loc. (84% papuași, 15% melanezieni, 1% minorități etnice reprezentate de polinezieni, micronezieni, pigmei, europeni și asiatici)
 Densitatea populației: 12 loc./km²

într-o stare excelentă. Cea mai mare parte a suprafeței țării este acoperită de păduri tropicale veșnic verzi, în care trăiesc numeroase specii endemice de animale și plante, care nu mai există nicăieri altundeva în lume. Se apreciază că aici cresc peste 2.000 de specii de orhidee. În pădurile dese se ascund specii rare de canguri de copac, de arici cu cioc, de păsări paradis și de păsări liră. Giuvaerul acestor regiuni este cazuarul cu coif, o pasăre nezburtătoare foarte mare și foarte timidă. Acest colț de rai s-a conservat datorită

slabei populări, înapoierii economice a regiunii... și lipsei unei baze turistice. Infrastructura lasă mult de dorit, iar hotelurile, puțin numeroase sunt relativ scumpe.

Anumite cartiere din Port Moresby au fost construite în largul lagunei, pe stâlpi de lemn.

COREEA DE NORD

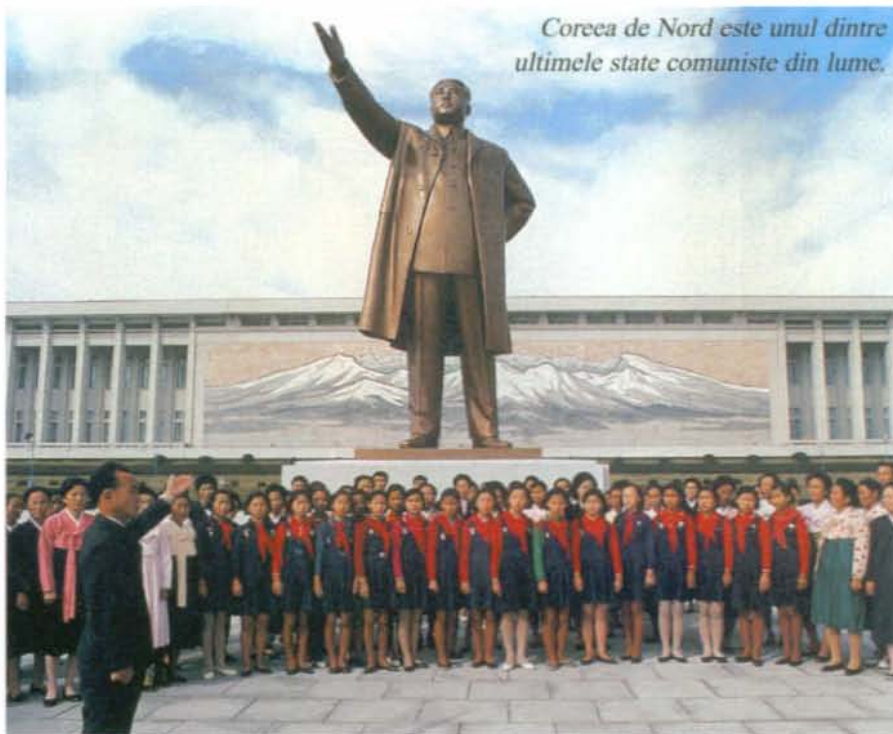
Dincolo de Cortina de Fier

Templul budist Pulguk-Sa, Coreea de Nord.

Kim Ir Sen a condus necontestat Coreea de Nord timp de 50 de ani. El a implementat în mod consecvent o politică a izolației externe și a cultului unității. După moartea conducătorului, în 1994, frâiele guvernului au fost preluate de fiul său, Kim Jon-il.

Când în anii '50, s-a prăbușit coaliția dintre Coreea de Nord, China și URSS, Kim Ir Sen s-a decis să-și urmeze propriul drum. A pus bazele ideologiei numite „ciuce” și a izolat țara de restul lumii. Baza autorității sale a constituit-o forța armată. În cadrul noului sistem, oamenilor le-au fost garantate locuințe gratuite, școli și asistență medicală. Din 1974, cetățenii Coreei de Nord nu plătesc taxe. Un timp îndelungat, țara nu s-a confruntat cu problemele cu care trebuie să lupte alte state din Orientul Îndepărtat, prostituția și criminalitatea. Alte plăgi tipice ale secolului XX, precum haosul stradal, nu afectează nici ele Coreea. Nu este de mirare din moment ce posesia de automobile este interzisă în acest stat. Pe străzile din Phenian, banda marcată cu linii galbene este rezervată limuzinelor guvernamentale. Aceasta este numai una dintre manifestările ciudatului cult al unității, în care s-a învăluit timp de peste 10 ani Kim Ir Sen. Acesta revendică de la coreeni o adorație necondiționată: chipul conducătorului, adesea în mărime supranaturală, făcea parte din motivele obligatorii ale picturii nord-coreene. Pietrele pe care a stat cândva marele conducător sunt destinația favorită a pelerinajelor nord-coreenilor. Aceștia trec drept oameni credincioși, mândri și sentimentali. Kim Ir Sen s-a folosit cu succes de aceste atribute ale

Coreea de Nord este unul dintre ultimele state comuniste din lume.

poporului său. După moartea conducătorului au avut loc mari manifestații funerare. Mii de oameni pradă isteriei au ieșit în stradă, iar reporterii stației de televiziune (de stat, bineînțeles) au avut, în sfârșit, ocazia să ia cuvântul. După moartea Conducătorului Iubit, liderul Coreei de Nord a devenit fiul lui Kim Ir Sen, Kim Jon-il. Așchia nu a sărit departe

de trunchi. Kim Jon-il, ale cărei apariții publice sunt mai degrabă rare, cere poporului să îl adore ca pe „Soarele Viitorului”. În ultima vreme, Coreea de Nord este suspectată că încearcă să producă arme atomice, iar autoritățile refuză constant să permită accesul inspectorilor internaționali la facilitățile sale nucleare.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. În timpul Războiului Coreean, Pyongyang (Phenian) a fost aproape complet distrus. În capitala reconstruită domină zgârie-norii și parcurile întinse. Datorită acestora, Phenian a căpătat porecla de „orașul grădinilor”.
2. Președintele Statelor Unite, George W. Bush a inclus Coreea de Nord, alături de Iran și Irak în „axa răului”, țări care sprijină terorismul și încearcă să producă arme nucleare.
3. Spre deosebire de vecina sa de la sud, Coreea de Nord a menținut vechiul alfabet coreean, hanja, format din 24 de litere.
4. La mijlocul anilor '90, Coreea de Nord a fost afectată de o foamete cumplită.

◆ CLIMĂ

Climă temperată musonică, caldă la sud și rece la nord. În Pyongyang (Phenian), temperatura medie atinge -8°C în ianuarie și +24°C în iulie.

Război la paralela 38

La cinci ani după încheierea celui de al Doilea Război Mondial, în 1950, în Peninsula Coreea a re izbucnit conflictul militar. Așa-numitul Război Coreean s-a încheiat în 1953 cu înființarea a două state coreene.

ECONOMIA

Agricultura: culturi de orez și porumb; creșterea viermilor de mătase; pescuit. Industria: alimentară, de mașini electrice, extractivă, energetică.

Pe durata Conferinței de la Ialta și celei de la Potsdam, aliații au căzut de acord să îi ia Japoniei Peninsula Coreea și să îi redea Coreei suveranitatea. După înfrângerea Japoniei în 1945, Coreea și-a recâștigat independența, dar țara a fost divizată în două părți: cea de nord, aflată sub ocupație sovietică, și cea de sud, controlată de americani. Paralela de 38° reprezenta linia de demarcație dintre cele două părți. S-a decis ca în 1947 să se organizeze alegeri libere parlamentare în întreaga țară.

Din păcate, înainte de alegeri, sovieticii au creat, în Nord, un guvern comunist și i-au predat puterea. În 1950, Kim Ir Sen a comandat armatei să invadeze jumătatea sudică a țării. El a învins

Coreea de Nord în secolul XX: la sosirea sa în capitala Phenian (Pyongyang) (5 mai 1978), primul-ministru chinez, Hua Kou-Feng, strânge mâna președintelui coreean, Kim Il Sung.

în scurt timp trupele sud-coreene, bine pregătite, dar luate prin surprindere de atac. În numai câteva zile, orașul Seul a fost cucerit.

ONU a reacționat foarte rapid, trimițând în Coreea forțe militare multinaționale, formate mai ales din soldați americani. În septembrie 1950, armatele nord-coreene au început să se retragă și s-au oprit în apropiere de granița cu China, care a venit în ajutorul „fraților socialiști” și a preluat contraofensiva. Forța sa de atac i-a împins din nou pe oponenti până în dreptul paralelei 38. Negocierile dificile de pace s-au încheiat cu semnarea, în 1953, a Acordului de la Panmunjon, prin care s-a înființat o zonă demilitarizată, de-a lungul acestei paralele, controlată de forțele internaționale de menținere a păcii.

STATISTICĂ

Suprafața: 120.540 km²
 Populația: 22,9 milioane locuitori
 Densitatea populației:
 190 loc./km²
 Cel mai înalt vârf:
 Paektu-san (2.744 m)
 Populația urbană: 61%
 Granițe: cu Rusia (19 km), cu
 China (1416 km) și cu Coreea de
 Sud (238 km)

PE SCURT

- Denumirea oficială: Republica Populară Democrată Coreeană
- Capitala: Phenian (Pyongyang) (3,13 mil. loc.)
- Limba: coreeană
- Moneda: won-ul
- Cele mai mari orașe: Hamhung, Chongjin, Kaesong

Portul Chongjin la Marea Japoniei.

ASIA DE SUD
ȘI SUD-EST

THA 1

TH

THAILANDA

Ținutul celor o mie de culori

Orașul regilor Bangkok, capitala țării încă din anul 1782, este astăzi cel mai important port al Thailandei, sediul guvernului, și centru cultural și religios.

Caracteristice pentru istoria Thailandeii sunt îndelungatele conflicte militare interne între prinții Siamului precum și războaiele cu vecinii: Birma, Cambogia și Laos.

ECONOMIA

Agricultura: cultivarea orezului, bumbacului și fructelor tropicale. Păduri (de tek), creșterea vitelor și pescuitul. **Bogății naturale** (cositor și wolfram). **Industria** textilă și a zahărului. **Turismul**

Poporul thailandez este originar din provincia Junan situată între Tibet, Vietnam și Birma, și aparținând astăzi Chinei. În secolul VIII thailandezii s-au mutat pe văile și munții de pe actualul teritoriu al Thailandeii. Primul rege al Siamului a venit pe tron în secolul XIII, în timpul prăbușirii pu-

Pentru thailandezi, ca și pentru alte popoare asiatice, cel mai important mijloc de transport este bicicleta.

CE MERITĂ VĂZUT

Ajutthaja (orașul regilor în perioada 1350-1767), Lop Buri (vechea reședință regală în anotimpul ploios), Bangkok (Marele Palat Regal, piețele plutoare), plajele cu nisip de pe insulele tropicale Ko Samet și Ko Samui, triburile primitive din împrejurimile lui Cziang Maj.

temicului stat al Khmerilor. Încă din secolul XVIII exploratorii au fost uluiți de bogăția Siamului și a capitalei sale Ajutthaja: pagodele cu acoperișuri aurite și peste 200 de statuete aurite întruchipându-l pe Budha. În anul 1896, Siamul a devenit stat-tampon la răscrucea dintre două regiuni de colonii: cea franceză din Indochina și cea engleză din Birma. În anul 1932,

monarhia absolută s-a transformat în monarhie constituțională, iar în anul 1939, numele de Thailanda a înlocuit denumirea anterioară a Siamului. Din anul 1946, statul este condus de regele Rama al IX-lea (Bhumiphol), care reprezintă garanția stabilității și a dezvoltării Thailandeii.

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Turnat după opereta lui Rodgers și Hammerstein, filmul de la Hollywood „Anna și regele” redă istoria conducătorului thailandez (în rolul principal 2. Yulii Brynner), care a fost protectorul artei poetice a Siamului.
2. Autorul care a scris în anul 1927 romanul „Budha trăiește”, Paul Morand, a locuit ceva vreme în Bangkok, și oferă multe informații despre viața spirituală și culturală a thailandezilor.
3. Culorile naționale: roșu, azur și alb, simbolizând poporul (roșu), puritatea religiei budhiste (albul) și curtea regală (azurul).
4. În Thailanda există peste 27 000 de temple și mănăstiri. În limba thailandeză acestea sunt denumite „wat”.

CLIMĂ

Tropical musonică.

În sud, clima ecuatorială este umedă. Anotimpul ploios (musonul sud-vestic) durează din iunie până în octombrie. La Bangkok se înregistrează temperaturi medii între +20°C și +32°C în ianuarie și între +24°C și +32°C în august. Datorită umidității aerului, temperaturile mai reduse sunt greu de suportat. La nord, umiditatea aerului este considerabil mai redusă, iar clima mai blândă.

THAILANDA

HARTA FIZICĂ

Ce deosebește Thailanda de multe alte țări asiatice este nivelul înalt de educație. Doar 7% din populația țării care are peste 15 ani este formată din analfabeți.

Plaje de nisip si temple

Regatul Thailandei, situat în partea de sud a Asiei de Sud-Est, este condus de spiritul lui Budha. Religia este națională și omniprezentă – atât în viața spirituală cât și în cea cotidiană.

Thailanda de nord este ramificația lanțului muntos Himalaia. La o înălțime de 1.700 metri se regăsesc plantații de ceai, aici cresc specii valoroase de arbori ca de exemplu arborele de tek. Oazele zonelor de câmpie centrală sunt udate de fluviul dătător de viață Menam. Cât vezi cu ochii, se întind aici câmpii fertile de orez, iar țărani adună recolta de două ori pe an. Partea de răsărit, dar mai ales câmpia Korat, se deosebește de centrul țării prin vegetația săracă. În timp ce partea tropicală din sud acoperă jungla tropicală de nepătruns, care a supraviețuit lanțurilor muntoase și este înconjurată de plaje pitorești. Aici se găsesc rezerve naturale: arborele de gumă, palmierii de cocos și zinc. Cu toate acestea, mediul natural al acestei regiuni este amenințat de deșeurii.

Încă din perioada destabilizării pe piețele Orientului Îndepărtat, Thailanda a traversat o perioadă de prosperitate

PE SCURT

- Forma de guvernare: monarhie constituțională
- Capitala: Bangkok
- Religia: budhismul (95%), islamismul și creștinismul (5%)
- Limba: siameză
- Moneda: baht = 100 satangi
- Cele mai mari orașe: Ratchasima, Songkhla, Cziang Maj
- Cele mai lungi râuri: Menam (cunoscut și sub denumirea Chao Phraya), Mekong
- Munți: lanțul Dongrak, Sang Kam peng și Tanen Taunggyi

Vegetație luxuriantă pe țărmul thailandez: palmieri, ferigi și culturi tropicale.

economică. Capitala Bangkok și împrejurimile acesteia asigură astăzi peste jumătate din producția industrială a

Teatrul tradițional thailandez încântă prin magia culorilor.

țării, iar turismul manifestă o tendință de creștere într-un ritm uimitor. Multe dintre insulele thailandeze atrag turiști însetați de soare, prin plajele superbe ale acestora. Ramura economică importantă tradițională în Thailanda este pescuitul. Produsele principale sunt sepia și crapul. Până în zilele noastre, 60% dintre thailandezi sunt angajați în agricultură, iar în zonele rurale încă mai domnește sărăcia extremă și lipsa locurilor de muncă.

STATISTICĂ

Suprafața: 513,1 mii km²

Populația: 64,2 mil

Densitatea populației:
125 loc/km²

Granițe: cu Cambogia, Laos, Birma și Malaiezia (împreună 3.720 km)

Cel mai înalt vârf: Doi Inthanon (2.600 m)

ASIA DE SUD
ȘI DE SUD-EST

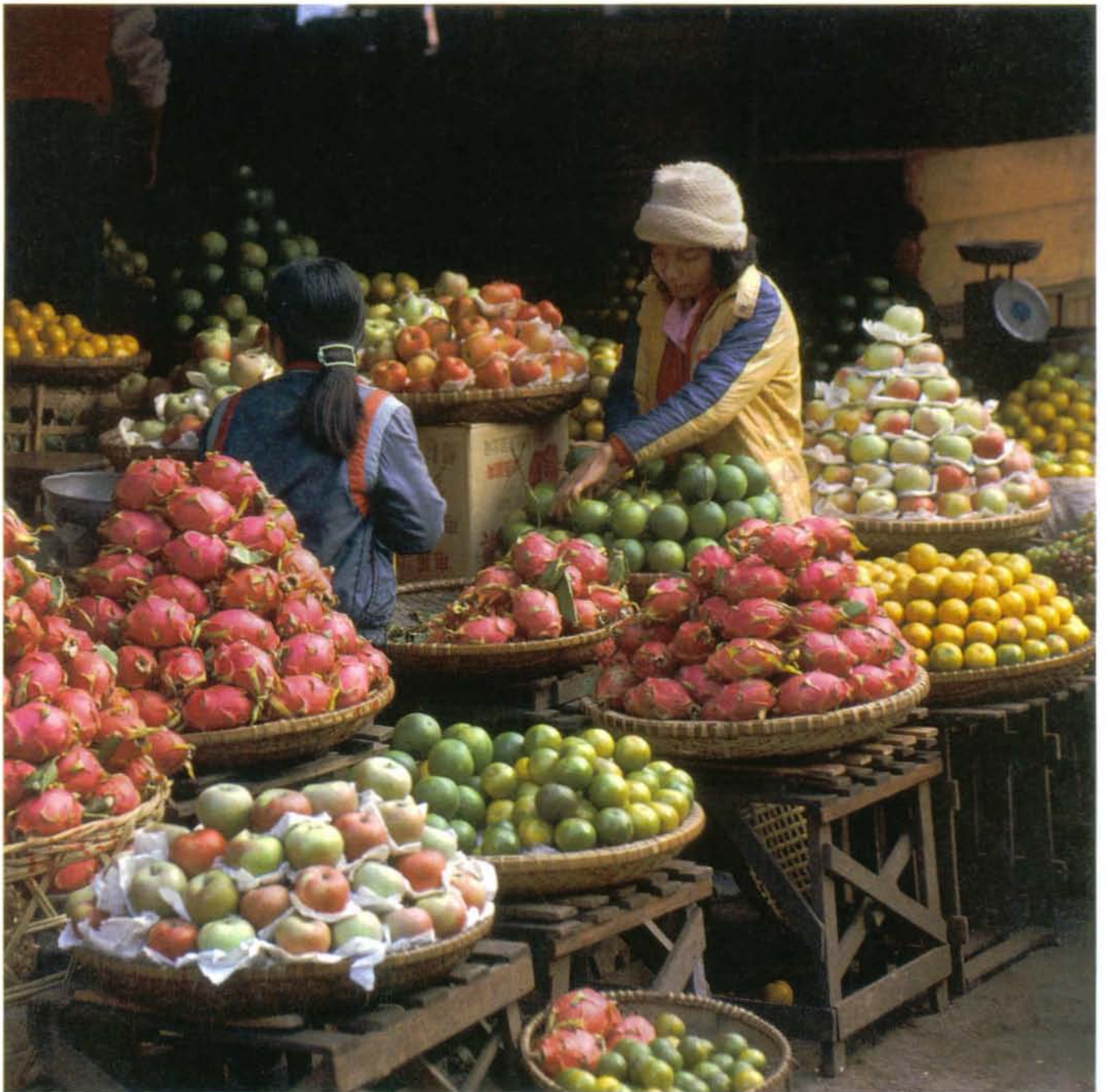

VNM 1

VIETNAM

Țara dragonului

Vânzătoarea surzătoare de legume și fructe își prezintă marfa în toată bogăția sa. Legumele și fructele sunt folosite masiv în bucătăria vietnameză și în toate bucătăriile din țările Asiei de Sud - Est.

Războiul vietnamez a fost cauza distrugerii țării, contribuind totodată la depășirea marcantelor diferențe sociale. În ciuda poverilor trecutului, astăzi, Vietnamul are toate motivele să privească spre viitor cu optimism.

În apele din apropierea țărmului vietnamez pot fi întâlnite bărcile tradiționale cu fundul plat numite „sampan”, precum aici, în Golful Tonkin.

Timp de treizeci de ani, europenii au considerat Vietnamul ca pe simbolul războiului și al suferinței. Între anii 1945 și 1975, comuniștii și naționaliștii vietnamezi au luptat mai întâi cu puterea colonială a Franței, și apoi cu SUA.

Istoria războaielor din această țară nu acoperă numai secolul XX. Deja în secolul III î.Ch. regatul cvasilegendar Van Lang a fost înfrânt de Thuc Phan. Apoi, în secolele III-II î.Ch. a început invazia chineză. Vietnamul a luptat mult timp împotriva invadatorilor. Țara s-a eliberat de sub ocupația chineză de abia în urma revoltelor din anii 1418-1427. Deși războaiele anterioare fuseseră purtate întotdeauna pentru apărarea independenței și a unității țării, Vietnamul s-a rupt în două la cumpăna dintre secolele XVI și XVII. Dinastia Trinh a preluat controlul în nord, iar dinastia Nguyen în sud. Reunificarea a avut loc în 1778, iar o sută de ani mai târziu țara a fost colonizată de Franța. În 1945, opoziția față de ocupant s-a transformat în Primul Război Vietnamez, încheiat la 7 mai 1954 cu înfrângerea armatei franceze lângă Dien Bien Phu.

Lupta împotriva puterii coloniale s-a desfășurat sub conducerea lui Ho Chi Minh, fondatorul Partidului Comunist Vietnamez. Acesta a proclamat în nord înființarea unui stat ale cărui țeluri (răspândirea comunismului în întreaga țară) se deosebeau fundamental de cele ale Vietnamului de Sud, orientat spre Occident. A doua parte a războiului a început în 1954, Statele Unite luând locul Franței, cu intenția de a preveni răspândirea „valului roșu”. SUA a bombardat masiv Vietnamul de Nord. Lipsa rezultatelor și protestele crescând împotriva războiului au condus la retragerea armatelor americane în 1973. În 1975, armata Vietnamului de Nord

ECONOMIA

Agricultura: culturi de orez, ceai, ananas, cafea și tutun. Pescuit. Industria: metalurgică, textilă. Bogății naturale: zăcămintele de metal, cărbune, petrol și gaze naturale.

a ocupat Vietnamul de Sud, iar în 1976 a fost proclamată unificarea țării sub denumirea de Republica Socialistă Vietnam. Până la sfârșitul anilor '80, statul a fost izolat aproape total de restul lumii. La începutul anilor '90, a avut loc o îmbunătățire a relațiilor cu China și cu SUA, care a ridicat embargoul comercial asupra Vietnamului în 1994.

CE MERITĂ VĂZUT

Golful Tonkin, Hue (fosta reședință imperială), arhitectura din perioada colonială în Hanoi, numeroasele temple din orașul Ho Chi Minh, cartierul Sholon din capitală (locuit în majoritate de chinezi).

CE TREBUIE SĂ ȘTIȚI

1. Fluviul Mekong izvorăște din Podișul Tibetului de Est. Are 4.180 kilometri lungime: traversează o mare parte a Tibetului, separă apoi Laos de Thailanda, fertilizează Câmpia Cambodgiei și se revărsă în mare printr-o deltă lată, la sud de Ho Chi Minh.
2. Tet este numele celei mai pitorești și mai populare sărbători vietnameze.
3. Golful Tonkin din nordul Vietnamului este considerat a opta minune a lumii. Acesta este situat la 160 kilometri est de Hanoi. Din apele de smarald se ridică peste 3.000 de insule și insulițe.
4. Situația geografică a Vietnamului și istoria sa au făcut ca arta acestei țări să fie neobișnuit de diversă, dezvoltându-se multă vreme sub influența culturilor chineze, indiene, indoneziene și europene.

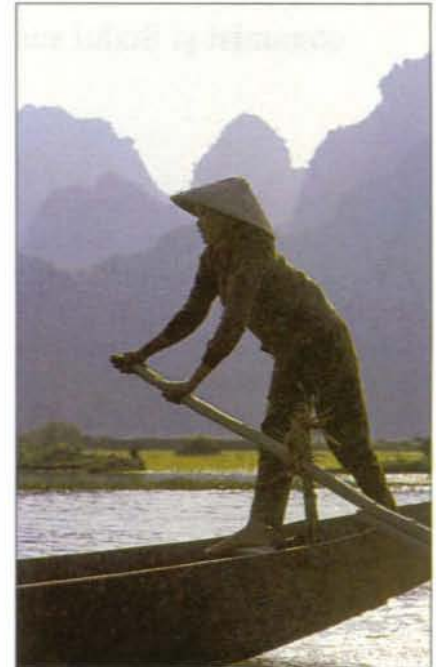

ASIA DE SUD
ȘI DE SUD-EST

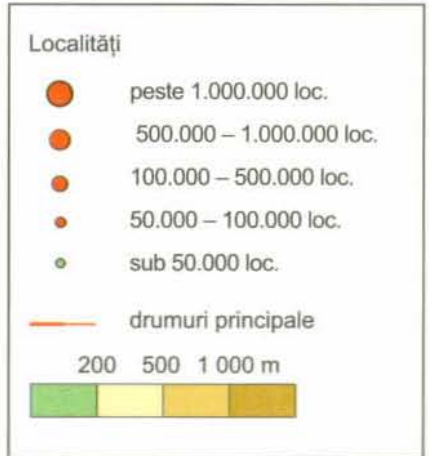

VIETNAM

HARTA FIZICĂ

Vietnameză în straie tradiționale:
pantaloni și pălărie conică.

◆ **CLIMĂ**

Climă musonică, tropicală în nord și subecuatorială în sud. Temperaturile medii în Hanoi variază între +13 și +20°C în ianuarie, și între +26 și +32°C în august.

Vietnamul ocupă o fâșie îngustă de teren pe țărmul estic al Peninsulei Indochina, caracterizată printr-o diversitate deosebită a peisajelor naturale. De aceea, țara „Șarpelui cel Lung” este una dintre cele mai atractive țări din regiune pentru turiști.

Între Mekong și Fluviul Roșu

Până în 1954, Vietnam împreună cu Laosul și Cambodgia au făcut parte din Indochina Franceză. După războiul care a durat 20 de ani dintre Nordul comunist și Sudul susținut de Statele Unite, țara a fost reunificată în iulie 1976.

Vietnamul, una dintre cele mai captivante țări ale Asiei, este situat între plaje minunate și munți învăluți de nori. Acesta se întinde pe țărmul Mării Chinei de Sud, de la Golful Thailandei în sud, până la Golful Tonkin în nord, și ocupă toată partea de est a Peninsulei Indochina. „Șarpele cel Lung”, după cum este numit Vietnamul, are 1.500 kilometri lungime, iar lățimea variază între 50 și 600 kilometri. Țara se împarte în trei mari regiuni: Bac Bo la nord, Trung Bo în centru și Nam Bo în sud.

La granița cu China, într-un decor muntos, se ridică Fan Si Pan, cel mai înalt munte al Vietnamului. Acesta măsoară 3.143 metri. Mai departe, în estul provinciei Bac Bo se deschide spre mare întinsa deltă a Fluviului Roșu. Pe această suprafață, densitatea populației atinge 1.000 de locuitori pe kilometru pătrat.

STATISTICĂ

Suprafața: 329.560 km²

Populația: 83,5 milioane de locuitori

Densitatea populației: 253 loc./km²

Granițe: cu Laos, China și Cambodgia

Lungimea coastelor: 3.440 km

Cel mai înalt vârf:

Fan Si Pan (3.143 m)

Pălăriile ascuțite sunt un acoperământ al capului, tipic pentru vietnamezi.

Provincia Trung Bo din centrul țării este o câmpie îngustă care ocupă zona dintre țărm și lanțul munților Annam. În schimb, în sud, delta Mekongului a creat o regiune cu mâl fertil, de dimensiunea Austriei (75.000 km²).

Vietnamul rămâne o țară preponderent agricolă. Peste 70% din populație trăiește din agricultură. Orezul ocupă locul trei la produsele de export, după petrol și pește.

În 1994, după ridicarea embargoului comercial de către SUA, Vietnamul a devenit țara favorită a investitorilor. Aici se găsește forță de muncă din belșug, costurile sunt mici, iar reforma economică a liniștit temerile legate

de o potențială intervenție a „republicii socialiste”. Deschiderea rămâne însă mai mult simbolică: Vietnamul este în continuare un stat guvernat de comuniști cu o mână de fier.

PE SCURT

- Sistemul politic: republică socialistă
- Capitala: Hanoi
- Religie: domină budismul (67%)
- Limba: vietnameză
- Moneda: dong
- Cele mai mari orașe: Ho Chi Minh (fostul Saigon), Haifong, Da Nang, Nha Trang, Qui Nhon, Hue
- Râuri: Fluviul Roșu, Mekong, Râul Negru
- Masivele muntoase: Hoang Lien Son, Truong Son